

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΝΒ΄

Πέμπτη 21 Νοεμβρίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Άδεια απουσίας του Βουλευτή κ. Γ. Κατρούγκαλου, σελ. 4999

2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το Γυμνάσιο Μεσαγρού Άρτας, φοιτητές Κοινωνιολογίας από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, μαθητές από το 18ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας, το Γυμνάσιο Βελεστίου Μαγνησίας, το Γυμνάσιο Κορίνθου Πιερίας, το 3ο Γυμνάσιο Δράμας και το 3ο Γυμνάσιο Συκεών Θεσσαλονίκης, σελ. 5006, 5010, 5022, 5031, 5046, 5052, 5059

3. Ειδική Ημερήσια Διάταξη. Αποφάσεις Βουλής.

Συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, σελ. 5000 - 5080

4. Ανακοινώνεται η κατάθεση, από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Χ. Σταϊκούρα, του Κρατικού Προϋπολογισμού, οικονομικού έτους 2020, σελ. 5010

5. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 4999, 5001, 5002, 5003, 5004, 5005, 5006, 5010, 5014, 5015, 5018, 5022, 5024, 5028, 5032, 5034, 5039, 5041, 5049, 5063, 5064, 5067, 5068, 5074, 5075, 5078, 5079

6. Επί προσωπικού θέματος, σελ. 5006

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ανακοίνωση του δελτίου επικαίρων ερωτήσεων της Παρασκευής 22 Νοεμβρίου 2019, σελ. 4999

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κατάθεση εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής :

Η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Απελευθέρωση αγοράς ενέργειας, και εκσγχρονισμός της ΔΕΗ, ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ και στήριξη των ΑΠΕ», σελ. 5050

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ., σελ. 5007 - 5011

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΑΘΝΑΣΙΟΥ Χ., σελ. 5011 - 5026

ΒΙΤΣΑΣ Δ., σελ. 5026 - 5040

ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν., σελ. 5040 - 5053

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο., σελ. 5053 - 5065

ΜΠΟΥΡΑΣ Α., σελ. 4999 - 5007, 5011

ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ., σελ. 5065 - 5080

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Α. Επί της Ειδικής Ημερήσιας Διάταξης:

ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ Α., σελ. 5016

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ., σελ. 5039, 5043

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Ι., σελ. 5052

ΑΥΓΕΡΗ Θ., σελ. 5075

ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ Α., σελ. 5054, 5055

ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ Γ., σελ. 5051, 5052

ΒΑΡΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Δ., σελ. 5036

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β., σελ. 5042

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Σ., σελ. 5060

ΓΚΙΟΚΑΣ Ι., σελ. 5010

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ Σ., σελ. 5062

ΖΕΜΠΙΛΗΣ Α., σελ. 5066

ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ Ν., σελ. 5039, 5046, 5047

ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ Π., σελ. 5032

ΚΑΒΒΑΔΑΣ Α., σελ. 5078

ΚΑΜΙΝΗΣ Γ., σελ. 5071

ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ Χ., σελ. 5040, 5041

ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ., σελ. 5048, 5049

ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ., σελ. 5003, 5004, 5006, 5034,

5064

ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ Χ., σελ. 5077, 5078

ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ Β., σελ. 5064, 5065

ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ Ό., σελ. 5047

ΛΑΠΠΑΣ Σ., σελ. 5007, 5008, 5014, 5015,

5023, 5024

ΛΙΑΚΟΣ Ε., σελ. 5049

ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α., σελ. 5006, 5007, 5008, 5009,

5010, 5020, 5041, 5064,

5065

ΜΑΝΤΑΣ Π., σελ. 5044

ΜΑΡΚΟΥ Κ., σελ. 5055

ΜΟΥΖΑΛΑΣ Γ., σελ. 5067, 5068

ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ Φ., σελ. 5068

ΜΠΑΛΑΦΑΣ Ι., σελ. 5076

ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ Α., σελ. 5063

ΜΠΛΟΥΧΟΣ Κ., σελ. 5070

ΜΠΟΥΡΝΟΥΣ Ι., σελ. 5050

ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Α., σελ. 5053

ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ Α., σελ. 5039

ΠΛΕΥΡΗΣ Α., σελ. 5004, 5020

ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ Ι., σελ. 5026, 5028

ΡΑΠΤΗ Ζ., σελ. 5025

ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ., σελ. 5061

ΣΑΝΤΟΡΙΝΙΟΣ Ν., σελ. 5058

ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ Ι., σελ. 5056

ΣΚΟΝΔΡΑ Α., σελ. 5079

ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ Π., σελ. 5065

ΣΚΟΥΦΑ Ε., σελ. 5073, 5074

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Ε., σελ. 5005, 5006, 5028

ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ., σελ. 5000, 5001, 5002, 5003,

5014, 5015, 5041, 5051,

5064, 5065

ΤΖΑΚΡΗ Θ., σελ. 5059

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ Α., σελ. 5031, 5032

ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ Ε., σελ. 5038, 5039

ΤΣΙΑΡΑΣ Κ., σελ. 5018

ΤΣΙΓΚΡΗΣ Α., σελ. 5045, 5046

ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Β., σελ. 5055, 5057

ΦΡΑΓΓΙΔΗΣ Γ., σελ. 5034

ΦΩΤΙΟΥ Θ., σελ. 5074, 5075

ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α., σελ. 5035

ΧΕΙΜΑΡΑΣ Θ., σελ. 5071

ΧΗΤΑΣ Κ., σελ. 5013, 5014, 5015

ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ Ρ., σελ. 5037

**Β. Επί της κατάθεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού,
οικονομικού έτους 2020:**

ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ Χ. , σελ. 5010
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 5010

Γ. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΑΒΡΑΜΑΚΗΣ Ε. , σελ. 5068
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. , σελ. 5014, 5015, 5022, 5024
ΒΙΤΣΑΣ Δ. , σελ. 5028, 5032, 5034, 5039
ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ Ν. , σελ. 5041, 5049
ΚΑΜΙΝΗΣ Γ. , σελ. 5006
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ. , σελ. 5028
ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ. , σελ. 5006, 5034, 5067
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Ο. ,
σελ. 5063, 5064
ΛΟΒΕΡΔΟΣ Α. , σελ. 5001, 5003, 5010, 5018,
5032, 5034, 5041, 5074
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. , σελ. 4999, 5001, 5002, 5003,
5004, 5005, 5006
ΠΛΕΥΡΗΣ Α. , σελ. 5003
ΣΑΚΟΡΑΦΑ Σ. , σελ. 5068, 5074, 5075, 5078,
5079
ΣΚΟΝΔΡΑ Α. , σελ. 5078
ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ Π. , σελ. 5003
ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Ε. , σελ. 5005, 5034
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 5010
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5003, 5006, 5010, 5014,
5015, 5041, 5067, 5068
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5018
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ Δ. , σελ. 5022
ΧΗΤΑΣ Κ. , σελ. 5014, 5015, 5022

Δ. Επί προσωπικού θέματος:

ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ Γ. , σελ. 5006
ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Ε. , σελ. 5006
ΤΖΑΒΑΡΑΣ Κ. , σελ. 5006

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΒΟΥΤΣΗΣ Ν. , σελ. 5014
ΠΟΛΑΚΗΣ Π. , σελ. 5004
ΣΕΝΕΤΑΚΗΣ Μ. , σελ. 5003
ΤΑΣΟΥΛΑΣ Κ. , σελ. 5007
ΤΡΑΓΑΚΗΣ Ι. , σελ. 5003

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Θ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

ΙΗ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΝΒ'

Πέμπτη 21 Νοεμβρίου 2019

Αθήνα, σήμερα στις 21 Νοεμβρίου 2019, ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.14' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Γ' Αντιπροέδρου αυτής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΠΟΥΡΑ**.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να ευχηθώ χρόνια πολλά στις εορτάζουσες και τους εορτάζοντες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν εισέλθουμε στην ειδική ημερήσια διάταξη επιτρέψτε μου να ανακοινώσω τα ακόλουθα:

Πρώτον, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επιταγών ερωτήσεων της Παρασκευής 22 Νοεμβρίου 2019.

ΩΡΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ (Άρθρα 129 παράγραφοι 2 και 3, 132 παράγραφος 1 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 224/18-18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλεξίου Τσίπρα προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα: «Επείκει η στάση της Κυβέρνησης απέναντι στους δράστες οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς».

2. Η με αριθμό 223/18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα:

«Προσφυγικό - μεταναστευτικό: Τα νησιά μας και όλη η ελληνική κοινωνία εκπέμπουν SOS».

Δεύτερον, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Κατρούγκαλος ζητεί άδεια απουσίας στο εξωτερικό από 27-11-2019 έως και 29-11-2019.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας υπενθυμίζω ότι όσον αφορά την αυριανή συνεδρίαση, έχουμε τη λεγόμενη «ώρα του Πρωθυπουργού». Συγκεκριμένα θα συζητηθεί η με αριθμό 224/18-18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλεξίου Τσίπρα προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα: «Επείκει η στάση της Κυβέρνησης απέναντι στους δράστες οικονομικών εγκλημάτων και εγκλημάτων διαφθοράς» και η με αριθμό 223/17-18-11-2019 επίκαιρη ερώτηση της Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής κ. Φωτεινής (Φώφης) Γεννηματά προς τον Πρωθυπουργό, με θέμα: «Προσφυγικό -μεταναστευτικό: Τα νησιά μας και όλη η ελληνική κοινωνία εκπέμπουν SOS».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Στη σημερινή συνεδρίαση που αντιστοιχεί στην 5η και 9η ενότητα της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, δηλαδή: ακαταδίκτο Βουλευτών, δίωξη κατά μελών της κυβέρνησης, εκλογικό σύστημα και κωλύματα εκλογιμότητας, θα συζητηθούν τα άρθρα 62, 86 παρ. 3, 86 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης), 54 παρ. 1, 54 (προσθήκη παραγράφου 4), 54 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) και 56 (προσθήκη παρ. 5) του Συντάγματος.

Τον λόγο έχει τώρα ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Κωνσταντίνος Τζαβάρας για δεκαπέντε λεπτά και παρακαλώ να ανοίξει και το σύστημα εγγραφής των Βουλευτών.

Ορίστε, κύριε Τζαβάρα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εν πρώτοις, θα ήθελα, κύριε Πρόεδρε, να ζητήσω την ανοχή σας και για λογαριασμό μου, αλλά και για λογαριασμό των άλλων συναδέλφων εισηγητών, γιατί σήμερα τα θέματα που θα πραγματευθούμε είναι πολύ σημαντικά και πολυάριθμα.

Θα ήθελα, λοιπόν, να αρχίσω με τα θέματα που έχουν σχέση με το άρθρο 62 και το άρθρο 86. Αυτές οι δύο διατάξεις εντάσσονται λογικά μέσα σε ένα πλαίσιο που θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε «πλαίσιο προστασίας των αντιπροσώπων του ελληνικού λαού» από τη μία πλευρά «και των μελών της Κυβέρνησης» από την άλλη. Και τίθεται ευθέως το ερώτημα: Υπάρχει πράγματι υπέρ αυτών των προσώπων μια διακριτική μεταχείριση από την πλευρά του νομοθέτη που να μπορεί να στηρίξει αυτόν τον αρνητισμό, ο οποίος έχει εκδηλωθεί τα τελευταία δέκα χρόνια, που έχει πάρει τη μορφή ενός αντικοινοβουλευτισμού που εκφράζεται ποικιλοτρόπως και συμπυκνώνεται εμβληματικά σε μία φράση, στη λεγόμενη «αντιπροσωπευτική προδοσία»; Αυτό, δηλαδή, που κάποτε στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, του 20^{ου}, είχε ονομαστεί για τους διανοούμενους, η «προδοσία των διανοουμένων» από τον Ζιλιέν Μπεντά στη Γαλλία, έρχεται σήμερα μέσα από αυτό το κλίμα της αναβίωσης της πολύ μεγάλης και αρνητικής συζήτησης που γίνεται εναντίον του κοινοβουλευτισμού να συμπυκνωθεί κυριολεκτικά και να καλλιεργηθεί συστηματικά, αναφορικά με τα λεγόμενα προνόμια των Βουλευτών και των Υπουργών.

Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει όμως να δώσουμε απαντήσεις. Πρόκειται για προνομιακή μεταχείριση; Πρόκειται, πράγματι, για αυτό που όλοι λέμε ότι ο νομοθέτης δίνει ένα περιθώριο ασυλίας χωρίς να υπάρχει κανένας λόγος στους Βουλευτές και στους Υπουργούς;

Χρειάζεται -και θα μου επιτρέψετε να την κάνω- μία ιστορική αναδρομή. Και επειδή ο καλύτερος τρόπος για να αναφερθεί κάποιος σε ένα ζήτημα είναι να αρχίσει από έναν από τους μύθους που έχουν χρησιμοποιηθεί. Και λόγω του ότι οι μύθοι έχουν μία ελκυστική δομή, είναι πολύ πιο εύληπτοι, αλλά δημιουργούν και πολύ καλύτερα νοήματα όταν πρόκειται να ασχοληθούμε με ένα πολύπλοκο ζήτημα, θα αναφερθώ στον μύθο που χρησιμοποιεί στον διάλογό του «Πολιτικός» ο Πλάτωνας και αναφέρεται στο πέρασμα των ανθρώπων από την εποχή του Κρόνου, στην εποχή του Διός.

Υπήρξε, πράγματι, μία εποχή, η εποχή του Κρόνου, όπου οι άνθρωποι ζούσαν πέρα από τις ανάγκες και δεν είχαν καμμία, μα καμμία έγνοια για την εξυπηρέτηση των προσωπικών ή των συλλογικών σκοπών που επιτελούσε η κοινωνία τους. Αυτός που ασχολούνταν με την εξυπηρέτηση και την εκπλήρωση όλων των αναγκών ήταν ο μέγιστος δαίμων, ήταν η εποχή του παραδείσου.

Κάποια στιγμή, όμως, αναγκάστηκαν να περάσουν στο βασίλειο του Διός, να περάσουν στο βασίλειο της ανάγκης και από εκεί και πέρα να χρειάζεται, μέσα σε αυτό που ο Πλάτωνας λέει «στον ωκεανό της ανομοιότητας των ανθρωπίνων σχέσεων» να υπάρξει ένας ρυθμός, να μπει μία τάξη. Και τότε, τη θέση του μεγίστου δαίμονος την πήρε η πολιτική και ο πολιτικός έγινε εκείνος

ο οποίος ασχολείται με την διαχείριση των κοινών υποθέσεων κατά τέτοιο τρόπο ώστε να έχει πλέον ικανοποιηθεί αυτό που είπε τότε ο Πλάτωνας, ότι «η πολιτική είναι το μέγιστο δώρο που δόθηκε στους ανθρώπους για να λύνουν τα μεταξύ τους προβλήματα, χωρίς να σφάζονται».

Αρα αυτό που σήμερα λέμε πολιτική και αυτό που εννοούμε όταν αναφερόμαστε σε πολιτικό σύστημα, δεν είναι κάτι που οπωσδήποτε θα πρέπει να το αποσκορακίσουμε ή θα πρέπει να το θεωρούμε μονίμως σαν μία κηλίδα στην κοινωνία. Είναι πράγματι ο μοναδικός τρόπος που υπάρχει για να επιλύονται οι κοινές υποθέσεις. Γι' αυτό, από συστάσεως της πολιτικής τέχνης ως φαρμάκου επούλωσης και θεραπείας των κοινωνικών αναγκών μέσα στο πλαίσιο της πόλεως, από τότε, έχει ξεκινήσει αυτό που λέμε το «ανεύθυνον» στην αρχή του ανωτάτου άρχοντος ως μία μορφή προστασίας εκείνου ο οποίος αναλαμβάνει την τιμή να ασχολείται με τη διοίκηση των κοινών πραγμάτων.

Στη συνέχεια, αυτή ακριβώς η ανευθυνότητα δεν άντεξε, γιατί πράγματι και εκείνη την εποχή υπήρξαν φωνές που έλεγαν ότι δεν μπορεί οι άνθρωποι να διακρίνονται σε εκείνους που διοικούν και δεν έχουν καμμία ευθύνη και στους διοικούμενους, οι οποίοι έχουν όλες τις ευθύνες. Γι' αυτό ακριβώς και περάσαμε στην εποχή όπου στο πλαίσιο της δημοκρατίας του Κλεισθένη υπήρξε ο θεσμός εκείνος για τους άρχοντες που είχε ονομαστεί αρχικά «εύθυνα». Στη γενική, βέβαια, είναι «της ευθύνης» και επειδή όλα παραφθεύονται στο διάβα των αιώνων, το «εύθυνα» σήμερα έχει γίνει η «ευθύνη».

Και για αυτήν, λοιπόν, την ευθύνη θα μιλήσουμε προεισαγωγικά, η οποία στη συνέχεια και όταν φτάνουμε στους νεωτερικότερους χρόνους άρχισε να παίρνει τη μορφή της πολιτικής ή της κοινοβουλευτικής ευθύνης. Μέσα σε αυτήν την ευθύνη υπήρχε ενωμένη και η ποινική και η πολιτική ευθύνη και υπ' αυτήν την έννοια στην εποχή του στέμματος, την προδημοκρατική, στην Αγγλία, αυτοί που αναλάμβαναν την άσκηση αξιωματικών ήταν υποχρεωμένοι να λογοδοτούν ενώπιον των αντιπροσωπευτικών σωμάτων.

Φτάνοντας, όμως, στις νεότερες εποχές, πράγματι συγκεκριμενοποιήθηκε η ποινική ευθύνη. Και για να φτάσουμε στα καθ' ημάς, η πρώτη μεγάλη απόπειρα που έγινε να συστηματοποιηθεί και επιστημονικά αυτό το φαινόμενο, της ποινικής ευθύνης δηλαδή των αρχόντων, είναι η πραγματεία του Ιωάννη Αραβαντινού το 1880 γνωστή με τον τίτλο: «Πραγματεία περί της ευθύνης ηγεμόνων και υπουργών».

Από εκεί τίθεται για πρώτη φορά το δίλημμα: Ναι μεν οι άρχοντες έχουν ευθύνη, ναι μεν θα πρέπει οπωσδήποτε να υπόκεινται στον νόμο, πλην όμως θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια, ούτως ώστε αυτή ακριβώς η μεταχείριση των αρχόντων να μην αποτελέσει από τη μια μεριά τροχοπέδη στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, από την άλλη μεριά μέσω αντιδικίας και μέσω αντιπαλότητας από την πλευρά εκείνων με τους οποίους έχουν πολιτικές διαφορές.

Και πράγματι ξεκίνησαν στην Ελλάδα τα πρώτα ακόμα, τα λεγόμενα προεπαναστατικά Συντάγματα, να έχουν ρυθμίσεις ανάλογες με τη σημερινή ρύθμιση του άρθρου 86. Και βέβαια αυτό δεν έγινε τυχαία, γιατί όπως στη συνέχεια και κατά τη διάρκεια του αγώνα για την ανεξαρτησία αποδείχτηκε, αυτή ακριβώς η έννοια του πώς εξυπηρετείται και το πώς προστατεύεται ο άρχων απέναντι στις υποβολιμαίες ή στις κακόβουλες αγωγές ή μηνύσεις που γίνονται εναντίον τους, το είδαμε να αποτελεί στην περίπτωση του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, των αδελφών Μεταξά, την έμπρακτη πλέον, την ιστορική μορφή αντιμετώπισης του που οδήγησε στον πρώτο Εμφύλιο Πόλεμο, γιατί κατηγορήθηκαν οι Υπουργοί αυτοί και έτσι ξεκίνησε όλη αυτή η ιστορία κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο που, στο πλαίσιο του διχασμού, ουσιαστικά διατρέχει όλη την ιστορία μας μέχρι σήμερα, είχαμε το ίδιο ακριβώς μοντέλο να κυριαρχεί στις σχέσεις μεταξύ Τρικούπη και Δηλιγιάννη, στις σχέσεις μεταξύ Γούναρη και Βενιζέλου, στις σχέσεις -και αργότερα στη νεότερη, το 1989- της λεγόμενης αντιπαλότητας μεταξύ ΠΑΣΟΚ και επαράτου Δεξιός και ούτω καθεξής.

Γι' αυτό, κύριοι συνάδελφοι, αυτό που πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας είναι ότι χρειάζεται με ψυχραιμία, με καθαρή συνεί-

δηση και κυρίως με πολύ σφιχτή καρδιά -δεν χρειάζονται συναισθηματισμοί εδώ- να αποφασίσουμε πώς πρέπει να αντιμετωπίζεται το ζήτημα της ποινικής ευθύνης των Υπουργών και των Υφυπουργών και του ίδιου του Πρωθυπουργού, αλλά και του Προέδρου της Δημοκρατίας από την έννομη τάξη στην Ελλάδα.

Πρόκειται, πράγματι, για μία ειδική μεταχείριση που εισάγει το άρθρο 86; Όχι, δεν υπάρχει ειδική ούτε προνομιακή μεταχείριση, γιατί ο νόμος ο ποινικός δεν γνωρίζει διακρίσεις κατά την εφαρμογή του απέναντι σε περιπτώσεις διάπραξης εγκλημάτων πολιτικών και μη πολιτικών προσώπων. Υπάρχει ισότητα του ποινικού νόμου και κανένας δεν έχει προνομιακή μεταχείριση. Άλλωστε, το ίδιο το άρθρο 86 ορίζει ότι στην Ελλάδα δεν ισχύουν ούτε παράγονται ιδιώνυμα ή υπουργικά αδικήματα. Αυτό κάποτε υπήρχε. Σήμερα δεν υπάρχει. Άρα, λοιπόν, αποκαθίσταται πλήρως η ίση μεταχείριση απέναντι στον ποινικό νόμο και των Υπουργών και των Υφυπουργών και των απλών πολιτών.

Ποιο είναι το θέμα που μένει; Το θέμα που απομένει μετά την Αναθεώρηση του 2001, η οποία πράγματι εισέφερε πολύ σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον θεσμό της ποινικής ευθύνης των Υπουργών και των Υφυπουργών, είναι το δικονομικό δικαίωμα, δηλαδή η άσκηση της ποινικής δίωξης, η οποία έχει ανατεθεί αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της Βουλής. Γιατί ήδη έχει καταργηθεί και η διενέργεια ανακριτικών και προανακριτικών πράξεων από τη Βουλή, όπως υπήρχε πριν το 2001, και έχει καταργηθεί η κατάληψη και, αν θέλετε, η άσκηση εισαγγελικών καθηκόντων σε δίκες εναντίον Υπουργών και Υφυπουργών από μέλη της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Αυτά δεν υπάρχουν σήμερα. Αντιθέτως, εκεί που περιορίζεται το ζήτημα είναι στην παράγραφο 1 του άρθρου 86.

Θα πει, όμως, κάποιος: «Μα, γιατί να υπάρχει και αυτή ακόμα η διάκριση;». Οι λόγοι είναι πολύ απλοί. Πρώτον, γιατί αυτή ακριβώς η μεταχείριση είναι μια θεσμική εγγύηση προστασίας των Υπουργών και των Υφυπουργών, όχι γιατί έχουν απλώς μια διακριτή ή μια προνομιακή θέση μέσα στο κοινωνικό στερέωμα, αλλά γιατί η σοβαρότητα της ευθύνης που έχουν στην άσκηση των κυβερνητικών λειτουργιών καθιστά αναγκαία αυτήν την προστασία, γιατί έτσι δεν παρακωλύεται το κυβερνητικό έργο, αλλά ούτε και οι ίδιοι οι Υπουργοί ή οι Υφυπουργοί ή ο Πρωθυπουργός δεν εκτίθενται σε αυτήν τη λαίλαπα που μπορεί να δημιουργηθεί των άσκοπων ή άστοχων ποινικών διώξεων. Η Βουλή ως έχουσα, θα έλεγε κανένας, την άσκηση όλων των αρμοδιοτήτων που πηγάζουν από τον λαό, γιατί είναι το μόνο Σώμα που ασκεί τη λαϊκή κυριαρχία, μπορεί και εξ ονόματος του λαού να ασκεί ακόμα και αυτού του είδους τις αρμοδιότητες. Μπορεί, βεβαίως, και είναι λογικό να αντείνει κάποιος ότι εδώ δεν έχουμε απόκλιση από το σύστημα της διάκρισης των εξουσιών. Βεβαίως έχουμε, αλλά αυτή είναι εξαιρετική και μεμονωμένη και δικαιολογείται με βάση την αρχή της αναγκαιότητας, γιατί δεν υπάρχει άλλο μέσο αναγκαίο και πρόσφορο, ώστε να αντιμετωπιστεί και να θεραπευτεί η συγκεκριμένη ανάγκη.

Έρχομαι τώρα να δούμε τι είναι αυτό που σήμερα εισφέρει η συγκεκριμένη τροποποίηση του άρθρου 86 παράγραφος 3, που ουσιαστικά εισφέρεται από όλα τα κόμματα. Αυτό, κύριοι συνάδελφοι, είναι εκείνο το εμπόδιο που μέχρι σήμερα δεν άφησε τη Βουλή να λειτουργήσει κατά τρόπο που έπρεπε και όφειλε να είναι δίκαιος και να έχει την ευθυκρισία που χρειάζεται, γιατί εκεί που έπρεπε η Βουλή να ασκήσει τα καθήκοντά της, εκεί ερχόταν η σύντομη αποσβεστική προθεσμία, η οποία επέβαλλε την εξάλειψη του αξιοποίνου μετά την πάροδο της πρώτης κοινοβουλευτικής συνόδου, μετά την περίοδο κατά την οποία διεπράχθη το συγκεκριμένο έγκλημα που διώκεται. Αυτό σήμερα καταργείται και καταργούμενου αυτού του εμποδίου πλέον είναι χρονικά άνετη η δυνατότητα που έχει η Βουλή να ασκήσει το δικαίωμά της, δηλαδή να ζητήσει τη δίωξη των «υπουργικών» λεγόμενων εγκλημάτων. Και τούτο βεβαίως, γιατί όπως και η επιστήμη του συνταγματικού δικαίου και η θεωρία, αλλά και η πολιτική έχει αποδεχθεί, αν υπήρχε κάποιο εμπόδιο ήταν, όπως είπα, αυτή η σύντομη αποσβεστική προθεσμία και, δυστυχώς πρέπει να το αναγνωρίσουμε με ειλικρίνεια, η λεγόμενη «αρχή της πλειοψηφίας».

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομι-

λίας του κυρίου Βουλευτού)

Κύριε Πρόεδρε, θα χρειαστώ πέντε λεπτά ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Τα έχετε. Προχωρήστε και θα είμαι προς όλους ανεκτικός, γιατί πιστεύω πως οι εισηγητές πρέπει να έχουν μια μεγαλύτερη άνεση.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι, κύριε Πρόεδρε, γιατί υπάρχει και το άλλο θέμα. Είναι λάθος κατανεμμένες οι ενότητες. Ακόμα δεν έχει μιλήσει ο άνθρωπος για τους ομογενείς. Δεν προλαβαίνει και είναι λογικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Με αφήνετε να διαχειριστώ εγώ το θέμα; Και αν αποτύχω, θα με συμπληρώσετε.

Κύριε Τζαβάρα, εγώ θα βάλω τα πέντε λεπτά, αλλά δεν σημαίνει ότι είναι και κλειστά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Εδώ, λοιπόν, δεδομένης της πολύ ενεργητικής παρουσίας που έχει ο κ. Λοβέρδος σε όλη αυτή την αναθεωρητική διαδικασία, είμαι υποχρεωμένος να εξάρω και την επιστημονική συμβολή που έχει στην επεξεργασία του συγκεκριμένου ζητήματος με το ομώνυμο επιστημονικό έργο, που έχει εκπονήσει και που είναι βοήθημα για όσους πραγματικά θέλουν να σκύψουν πάνω σε αυτό το πρόβλημα.

Αυτό, λοιπόν, που έχει αξία είναι να πούμε με ειλικρίνεια ότι η αρχή της πλειοψηφίας πολλές φορές, για να μην πω και σε όλες τις περιπτώσεις, δημιούργησε μια προστασία απέναντι σε εκείνους που εδιώκοντο και που μπορεί να είχαν διαπράξει αδικήματα, τα οποία υπέστησαν την εξάλειψη που είπα προηγουμένως λόγω της παρόδου της αποσβεστικής προθεσμίας. Γιατί τυχαίνει πολλές φορές να υπάρχει διαδοχική κυβέρνηση που να στηρίζεται στην ίδια πλειοψηφία σε δύο κοινοβουλευτικές περιόδους και εκεί βεβαίως το αξιοποίνιο να εξαλείφεται εκ του λόγου αυτού.

Έτσι λοιπόν σήμερα -και πρέπει αυτό να το προσέξουμε ιδιαίτε- ρώς, κύριοι συνάδελφοι- όταν καταργείται η αποσβεστική προθεσμία, το χρονικό περιθώριο εντός του οποίου η Βουλή μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα της δίωξης φτάνει τα πέντε χρόνια για τα πλημμελήματα και τα δεκαπέντε ή είκοσι χρόνια για τα κακουργήματα. Αντιλαμβάνεστε ότι οι εκλογικοί κύκλοι που θα διανυθούν μέσα σε ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα δεν πρόκειται να αφήσουν ατιμώρητο, λόγω της εναλλαγής των κομμάτων στην εξουσία που συνεπάγεται η δημοκρατία, το παραμικρό υπουργικό έγκλημα.

Βεβαίως εδώ θα πρέπει να έχουμε συναίσθηση και συνειδηση αυτού που λέει και ο Ανδρέας Λοβέρδος, ότι δεν υπάρχει αμιγής ποινική ευθύνη στους Υπουργούς, υπό την έννοια τού ότι είναι αδύνατο να στεγανοποιηθεί από την πολιτική δράση κάθε τυχόν υποτιθέμενη, φερόμενη ποινική ευθύνη Υπουργού, Υφυπουργού ή Πρωθυπουργού. Αυτό το διδάσκει η ιστορία. Γι' αυτό πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί και να πηγαίνουμε στις διατάξεις που προβλέπουν τις σχετικές διαδικασίες με ευλάβεια, προσήλωση και κυρίως με στενή ερμηνεία, προσήλωση στο γράμμα, γιατί, όπως έλεγα και χθες, από εκεί θα ωφεληθούμε, από το αν μπορούμε και καταλάβουμε ότι κάθε διάταξη νόμου είναι οι αναγκαίες σχέσεις που απορρέουν από την ιδιαιτερότητα των πραγμάτων, από την ίδια τη φυσιογνωμία και τη φύση των πραγμάτων που είναι ιστορικά, που είναι πολιτικά, που είναι κομματικά.

Κύριοι συνάδελφοι, για να ολοκληρώσω το θέμα αυτό πράγματι θεωρώ -και το έλεγα και χθες και χαίρομαι γιατί εκλεκτοί συνάδελφοι, όπως η κ. Ξενογιαννακοπούλου και ο κ. Δρίτσας, συμφώνησαν- ότι έχουμε υποχρέωση σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς, που βάλλεται αδιακρίτως η πολιτική με την έννοια που προανέφερα, να προστατεύσουμε τα κόμματα και να μπορέσουμε σε έναν διάλογο με τους πολίτες, σε μία ενημέρωση η οποία πρέπει να γίνεται συνεχώς, να ενημερώσουμε ότι δεν υπάρχει δημοκρατία χωρίς κόμματα.

Εάν σκεφτούμε την ιστορία, θα δούμε ότι η πρώτη ενέργεια που έκανε ο Μουσολίνι όταν κατέλαβε την πρωθυπουργία, ήταν να καταργήσει την αντιπολίτευση. Το ίδιο έγινε και με τον ναζισμό, το έχει το ίδιο έγινε και με όλα τα ολοκληρωτικά καθεστώτα. Αυτό που πρωτίστως θεμελιώνει μία ολοκληρωτική εξουσία είναι η κατάργηση των κομμάτων και αυτό πρέπει να το υπερασπι-

στούμε αντί παντός τιμήματος, έστω κι αν θεωρηθεί ότι με αυτό τον τρόπο ευλογούμε τα γένια μας, όπως κατά κόρον λέγεται. Όχι, υπερασπιζόμαστε τη δημοκρατία, γιατί η δημοκρατία είναι η δημιουργική μεσολάβηση που προκύπτει μεταξύ της σχέσης από τη συμμετοχή των πολιτών στα κόμματα και εν συνεχεία της εκπροσώπησης των κομμάτων στην πολιτική κοινωνία.

Τώρα, δεν πρέπει να αφήσουμε ασχολίαστη την προσπάθεια που κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ και ο πρώην Πρωθυπουργός και νυν Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για την προσθήκη στο άρθρο 86 μιας ερμηνευτικής δήλωσης. Αυτή η ερμηνευτική δήλωση θέλει να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής της δωροληψίας, της παθητικής δωροδοκίας, που προβλέπεται από το άρθρο 235 παράγραφος 1 μόνο, όπως λέγεται, σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου έχουμε διάπραξη επί ευκαιρία της άσκησης των καθηκόντων και όχι κατά την άσκηση των καθηκόντων.

Εγώ θα σας παραθέσω απόψεις οι οποίες έχουν διατυπωθεί και από τις οποίες πιστεύω ότι θα πρέπει όλοι να διδαχθούμε για να συμφωνήσουμε τελικά σε αυτό το θέμα. Διότι δεν νομίζω ότι είναι προνομιακό πεδίο αντιπαράθεσης μεταξύ δημοκρατικών κομμάτων ή μεταξύ πολιτικών που έχουν δημοκρατικές αντιλήψεις το να λέμε όταν είμαστε στην Αντιπολίτευση «κάτω οι κλέφτες» και όταν ερχόμαστε στην Κυβέρνηση να λέμε «αυτά είναι fake news». Πρέπει, λοιπόν, να αφήσουμε τον λόγο τον ορθό να φωτίσει όλες τις πτυχές του προβλήματος.

Ξεκινάω, λοιπόν, με τα εξής επιχειρήματα: Κύριοι συνάδελφοι, πρώτον, η διάταξη του άρθρου 86 περιέχει πλέον, μετά τη μεταρρύθμιση του 2001, μία μόνο δικονομικού χαρακτήρα ποινική διάταξη. Δεν περιέχει και δεν θα ήταν δυνατό ο συνταγματικός νομοθέτης να κάνει πρόβλεψη ποινικού αδικήματος, εγκλήματος κατά την έννοια ακριβώς που θέλει να το επιχειρήσει η συγκεκριμένη δήλωση. Και γίνονται ακόμα πιο σαφείς.

Σε μία διάταξη η οποία ορίζει εξαιρετική αρμοδιότητα της Βουλής όχι για την απονομή ουσιαστικής δικαιοσύνης, αλλά μόνο για την άσκηση της ποινικής δίωξης, είναι παράλογο, είναι παράταιρο, δείχνει μία περίεργη πρεμούρια που αποτελεί υποχώρηση στις αντιδημοκρατικές και αντιπολιτικές φωνές το να θέλουμε να οριοθετήσουμε από πλευράς ουσίας τα ποινικά αδικήματα που προβλέπει ο ποινικός νομοθέτης.

Δεύτερο επιχειρήμα: Το άρθρο 235 είναι διάταξη του Ποινικού Δικαίου και επί αυτής της διατάξεως τον πρώτο και τελευταίο λόγο, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τον έχει ο κοινός νομοθέτης του Ποινικού Κώδικα.

Τρίτο επιχειρήμα: Εάν ρίξουμε μία ματιά στη διάταξη του άρθρου 235, θα δούμε ότι δωροληψία διαπράττει αυτός ο υπάλληλος -πρώτη προϋπόθεση, ο δράστης πρέπει να είναι υπάλληλος- ο οποίος δέχεται αθέμιτα δώρα για ενέργεια ή παράλειψη σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του.

Κύριοι συνάδελφοι, εδώ μας βάζει η ίδια η διάταξη στο μυαλό ότι δεν μπορεί να υπάρξει άλλη πρόβλεψη, όχι μόνο στον Ποινικό Κώδικα, αφού δεν έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα, αλλά ούτε και στο Σύνταγμα, που να θεωρεί ότι αποτελεί δωροληψία, ότι αποτελεί παθητική δωροδοκία άλλο ποινικό αδικήμα εκτός από εκείνο που διαπράττεται όταν ο δράστης παίρνει δώρα για ενέργεια ή παράλειψη που έχει σχέση με τα καθήκοντά του.

Και εδώ η νομολογία είναι σαφής. Πρώτον, υπάρχει η απόφαση 1/2011 του Δικαστικού Συμβουλίου του άρθρου 86, όπου εκεί ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο κ. Μαύρος, έχει αιτιολογήσει με έναν πολύ ορθό και στέρεο δικανικό συλλογισμό ότι η παθητική δωροδοκία συνάπτεται αναγκαίως με τα καθήκοντα του Υπουργού.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Φροντίστε να κλείσετε, κύριε Τζαβάρα. Έδωσα πολύ περισσότερο χρόνο από αυτόν που ζητήσατε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Έχετε δίκιο. Ζητώ συγγνώμη.

Τελειώνω τη σκέψη μου, λέγοντας δύο πράγματα.

Εδώ, λοιπόν, υπάρχει ένα ζήτημα και μόνο ένα. Και υπάρχουν και άλλες αποφάσεις. Υπάρχει και η γερμανική επιστήμη, που ο κ. Λάμπας την παρακολουθεί, και η γερμανική νομολογία, όπου

όλοι δέχονται ότι η παθητική δωροδοκία είναι αδικήμα που στην νομοτυπική του μορφή, δηλαδή στην περιγραφή του από τον νόμο, προϋποθέτει ότι ο δράστης πρέπει την ενέργεια ή την παράλειψη να την εκδηλώνει κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Διότι αν δεν την εκδηλώνει κατά την άσκηση των καθηκόντων του, τότε δεν είναι δωροδοκία. Τότε η πράξη αυτή είναι ποινικά αδιάφορη.

Και το ερώτημα που απευθύνω και σε εσάς και στον κ. Τσίπρα είναι το εξής: Τι θέλετε; Θέλετε να δημιουργήσετε μία ερμηνευτική δήλωση με την οποία και το αυτονόητο θα λέτε και, εν πάση περιπτώσει, θα μας οδηγείτε στη σκέψη ότι όσα αδικήματα ποινικής δωροδοκίας διαπράττονται κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων δεν είναι αξιόποινες πράξεις; Αυτό θέλετε; Εγώ πιστεύω ότι δεν θέλετε αυτό.

Αντιθέτως, αυτό για το οποίο μάχεστε είναι να μην υπάρξει περίπτωση εγκλημάτων σοβαρών και κακουργημάτων τα οποία να οδηγηθούν σε ατιμωρησία εξαιτίας της άλφα ή της βήτα διατύπωσης του νόμου. Όμως, δεν είναι εδώ, κύριοι συνάδελφοι, η περίπτωση για την οποία πρέπει να αγωνιστείτε, πολλών δε μάλλον, που η διάκριση -ξέρει ο κ. Λάμπας- των αδικημάτων είναι μεταξύ υπηρεσιακών, αυτών δηλαδή τα οποία ασκούνται κατά τον υπηρεσιακό βίο ενός υπαλλήλου, και μη υπηρεσιακών. Στα μη υπηρεσιακά εγκλήματα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ολοκληρώστε, κύριε Τζαβάρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ:...θα μπορούσε να υπάρξει μια ερμηνευτική δήλωση που θα έλεγε: «Εάν συντρέχει αυτό και αυτό το στοιχείο εκ των πραγμάτων, ενδεχομένως, να πρέπει να ερευνησουμε και όχι άνευ άλλου τινός να δεχτούμε άκριτα εάν υποκρύπτεται περίπτωση δωροδοκίας ή άλλου ποινικού αδικήματος».

Κύριοι συνάδελφοι, τελειώνω με το εξής: Το πιο επικίνδυνο πράγμα είναι οι ερμηνευτικές δηλώσεις. Είναι επικίνδυνο πράγμα γιατί κινδυνεύουν να στραγγαλιστούν ανθρώπινα δικαιώματα. Και επειδή ξέρω ότι απευθύνομαι σε δικαιωματιστές, φανατικούς ιδεολόγους και επειδή ξέρω ότι όλοι σας σκύβετε πάνω στη νομολογία του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Στρασβούργου είναι δεδομένο ότι δεν θα επιμείνετε σε αυτή την ερμηνευτική δήλωση, για τους εξής δύο λόγους: Πρώτον, διότι ένας συνταγματικός νομοθέτης που αναγκάζεται να εκφράζεται με ερμηνευτικές δηλώσεις ομολογεί την αποτυχία του να εκφραστεί με σαφήνεια και άρα ομολογεί την κατάρρευση της δικαιοκρατικής φυσιογνωμίας, την οποία πρέπει να υπηρετήσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ολοκληρώστε, κύριε Τζαβάρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Το τελειώνω ειπώθηκε πολλές φορές. Πρέπει κι εγώ να κάνω τη δουλειά μου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τελικώς, παρακαλώ, ρίξτε μια ματιά σε ένα πολύ ενδιαφέρον σημείωμα δύο πολύ σημαντικών καθηγητών -το οποίο θα το καταθέσω- τους οποίους τους συμβουλευτήκα και σας προτρέπω να τους συμβουλευτείτε. Είναι ο καθηγητής του Ποινικού Δικαίου του Πανεπιστημίου της Αθήνας, ο κ. Μυλωνόπουλος, και ο καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου, ο κ. Σπυρόπουλος. Είναι τόσο συστηματική η προσέγγιση του ζητήματος που πιστεύω ότι αν ο κ. Τσίπρας είχε την ευκαιρία και την άνεση να ρίξει μία ματιά, θα ερχόταν εδώ και ενδεχομένως να ψάχναμε να βρούμε κάποιους άλλους τρόπους.

Διότι όλοι, κύριοι συνάδελφοι, απέναντι στη διαφθορά είμαστε από την ίδια πλευρά του λόφου. Η διαφθορά δεν είναι περιεχόμενο πολιτικής ιδεολογίας, ώστε να κάνουμε διάκριση μεταξύ καθαρών πολιτικών και βρώμικων πολιτικών. Σε όλα τα κόμματα υπάρχουν έντιμοι πολιτικοί. Αυτό που αποδεικνύει αν κάποιος δεν τιμεί τον όρκο του είναι ατομική περίπτωση, είναι εξαίρεση, και αυτήν ακριβώς την ατομική περίπτωση θα πρέπει να την οδηγούμε στην αρμόδια δικαστική αρχή.

Οι συνάδελφοί μου θα αναφερθούν σε όλα τα άλλα θέματα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Κωνσταντίνος Τζαβάρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυν-

σης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο επί της διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ορίστε, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, χωρίς να έχετε καμμία προσωπική ευθύνη εσείς, προφανέστατα, αλλά με ευθύνη όλων μας -και εμού- στη Διάσκεψη δεχθήκαμε τον καταμερισμό των ενοτήτων με τον τρόπο αυτό.

Σήμερα, ο πρώτος συνάδελφος, ο επόμενος κι όλοι εμείς θα έχουμε την υποχρέωση να αναφερθούμε στο άρθρο 86, στο άρθρο 62, στα λεγόμενα βουλευτικά προνόμια, αλλά και στην ψήφο των ευρισκομένων εκτός Ελλάδος Ελλήνων.

Ο πρώτος εισηγητής με είκοσι τέσσερα λεπτά δεν τα κατάφερε. Υπάρχει ένα πρόβλημα χρόνου για σήμερα, ενώ αύριο...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δεν έπρεπε να τα βάλουμε όλα σήμερα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ακριβώς.

Αύριο έχουμε δύο άρθρα για τα οποία η συζήτηση θα είναι πάρα πολύ περιορισμένη και τις καταργούμενες διατάξεις.

Άρα αφού δεν μπορείτε να αλλάξετε την απόφαση της Διάσκεψης, στις γενικές και ειδικές εισηγήσεις δώστε άλλο χρόνο. Ο πρώτος γενικός εισηγητής δεν πρόλαβε να μιλήσει για την ψήφο των ευρισκομένων εκτός Ελλάδος Ελλήνων. Τι θα γίνει; Θα πάθουμε το ίδιο και εμείς;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Λοβέρδο, σας άκουσα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Του κάνετε και παρατήρηση, άρα θα κάνετε και σε εμάς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Σας άκουσα και καλώ στο Βήμα τον γενικό εισηγητή του ΣΥΡΙΖΑ κ. Γεώργιο Κατρούγκαλο.

Θα υφίσταται για όλους, για να σας καλύψω, η ίδια μεταχείριση. Θα μπαίνει ο αρχικός χρόνος και στη συνέχεια εγώ θα προσθέτω αυτό που πρόσθεσα. Αλλά θα σας παρακαλέσω να διευκολύνετε και το Προεδρείο, για να μπορέσουν να μιλήσουν και οι εγγραφέντες Βουλευτές, που δεν ξέρουμε στους πόσους θα φτάσει ο αριθμός. Ήδη είναι πάρα πολύ μεγάλος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, επί της διαδικασίας θα ήθελα να πω κάτι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Τζαβάρα, έχω καλέσει στο Βήμα τον ομιλητή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Νομίζω ότι μου επιτρέπει τη διακοπή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Σας επιτρέπω ευχαρίστως, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Θα ήθελα να απευθυνθώ στην Αίθουσα και σε όλους τους εκλεκτούς συναδέλφους. Διαπιστώνω πολλές φορές να υπάρχει μια μη ανεκτικότητα, να το πω έτσι. Δυσανασχετούν πολλοί συνάδελφοι για το ότι οι γενικοί και ειδικοί εισηγητές μιλάνε πιο πολύ ή καμμία φορά παίρνουν πολύ χρόνο.

Ακούστε, κύριοι συνάδελφοι, σε αυτή την πολύ μεγάλη υπόθεση -και δεν θέλω να υποτιμήσω τη συνεισφορά κανενός- υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι οι οποίοι εδώ έχουν τον ρόλο τού να εξηγήσουν στην Αίθουσα θέματα τα οποία εγώ το δέχομαι κι εσείς το αναγνωρίζετε ότι πολλοί από σας δεν είχατε τη δυνατότητα ή δεν είχατε και την άνεση του χρόνου να τα δείτε πιο βαθιά. Αυτή την έννοια έχει η εισήγηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Τζαβάρα, αυτό δεν είναι...

(Θόρυβος από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Γιατί μας τα λέτε αυτά; Τι διαπιστώσατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Τζαβάρα, αυτό για το οποίο αναφερθήκατε δεν είναι διαδικασία. Είναι κάποια υπόδειξη. Δεν είναι διαδικαστικό θέμα, γι' αυτό, κύριε Κατρούγκαλε, άλλη φορά μην δίνετε τον λόγο. Τον λόγο τον δίνει ο Πρόεδρος.

Πάρτε τώρα τον λόγο εσείς και ασχοληθείτε με την εισήγησή σας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ξεκινήσω με μια παρέκβαση -ανορθόδοξα, αλλά αναγκαία- την τοποθέτησή μου. Όσα συζητάμε σε αυτήν την Αίθουσα δεν αφορούν μόνο εμάς. Όσα συζητάμε σε αυτήν την Αίθουσα προφανώς δεν αφορούν μόνο τους συνταγματολόγους. Στην κοινότητα εφαρμοστών του Συντάγματος ανήκουν όλοι οι πολίτες κάθε φορά που θα εφαρμόσουν ένα δικαίωμά τους, θα διεκδικήσουν κάτι από το κράτος ή θα ελέγξουν αν ασκείται ορθά μια κρατική αρμοδιότητα.

Δυστυχώς, η κάλυψη της συνταγματικής Αναθεώρησης από τα Μέσα αναπαράγει πολλά fake news. Δεν αναπαράγεται η πραγματική εικόνα της Αίθουσας. Εμείς, όμως, έχουμε μια υποχρέωση αλήθειας και οφείλουμε να μην αναπαράγουμε οι ίδιοι fake news.

Αυτό στο οποίο θα αναφερθώ ήρθε από τον τελευταίο από τον οποίο θα το περίμενα σε αυτήν την Αίθουσα, ακριβώς γιατί είχα και έχω βαθιά εκτίμηση στην τιμιότητα και στην κατάρτισή του. Αναφέρομαι στον γενικό εισηγητή της Πλειοψηφίας. Με σημερινό του άρθρο στα «ΝΕΑ» που έχει τίτλο: «Η αβάσταχτη συνταγματική ελαφρότητα του ΣΥΡΙΖΑ» λέει: «Διαπιστώθηκε χθες στη διαδικασία ότι ο ΣΥΡΙΖΑ παρέλειψε στην προηγούμενη Βουλή από θηριώδη απροσεξία -προσέξτε: θηριώδη απροσεξία- να προτείνει και να συμπεριλάβει στις αναθεωρητέες διατάξεις τη διάταξη του άρθρου 30 παράγραφος 1, που ορίζει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται από τη Βουλή».

Αυτό είναι κλασική περίπτωση fake news, χωρίς πρόθεση. Θα αναφερθώ μετά ότι δεν καταλογίζω πρόθεση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ: Το γιατί να εξηγήσετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Γιατί κατατέθηκε παρόμοια πρόταση. Δεν υπερψηφίστηκε. Συγκέντρωσε τις ψήφους εκατόν σαράντα οκτώ Βουλευτών και γι' αυτόν τον λόγο δεν πέρασε στην αναθεώρηση.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΞΕΝΕΤΑΚΗΣ: Επί ΣΥΡΙΖΑ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Παρ' όλο που είχε την πλειοψηφία ο ΣΥΡΙΖΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Συγγνώμη, μην επιμένετε. Ήθελα τώρα για να σας δικαιολογήσω να πω ότι δεν το κάνατε από πρόθεση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δεν το κάναμε από πρόθεση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ωραία. Να μην ακούω φωνές ότι έτσι είναι.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Μη διακόπτετε, όπως δεν διακόπηκε και ο κ. Τζαβάρας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ξαναλέω ότι αναγνωρίζω -και το είπα και νωρίτερα- στον συνομιλητή μου τιμιότητα και ειλικρίνεια και λάθη μπορεί να κάνει ο καθένας. Απλώς, όμως, αυτό ειδικά το λάθος, ακριβώς επειδή μιλά για «ελαφρότητα» δική μας, ακριβώς επειδή μιλά για «θηριώδη απροσεξία», για να θεραπευτεί πρέπει ο συνάδελφος να ανακαλέσει δημόσια και να ανακαλέσει τώρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Στη δευτερολογία μου θα απαντήσω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ας συνεχίσουμε, λοιπόν, τώρα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ:... (Δεν ακούστηκε)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Μα, τι λέτε κύριε συνάδελφε; Δεν είναι λάθος;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Διάλογο θα κάνουμε τώρα;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Συγγνώμη, δεν είναι ζήτημα διαλόγου, όμως. Είναι ζήτημα ειλικρίνειας προς τον εαυτό μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Παράκληση θερμή: Να μην διακόπτε κανείς! Με συγχωρείτε πάρα πολύ! Δεν διευκολύνετε εμένα με αυτόν τον τρόπο. Μπορεί να έχετε διαφωνίες όλοι, και οι άλλοι είχαν και εμείς έχουμε και όλοι έχουν. Ο εισηγητής έχει δικαίωμα να εκφράζει τη δική του άποψη. Όταν ανέβει στο Βήμα ο καθένας, ας αντιπαρατεθεί επί των προταθέντων. Καμμία διακοπή παρακαλώ!

Συνεχίστε, κύριε Κατρούγκαλε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ακούστε, κύριοι συνάδελφοι, μια τελευταία παρατήρηση, για να περάσω στην ουσία της σημερινής μου τοποθέτησης.

Ο καθένας έχει δικαίωμα στην άποψή του. Δεν έχει ο καθένας δικαίωμα στην προσωπική εκδοχή των γεγονότων. Λέει η Χάνα Άρεντ -και είναι απόλυτα σωστό- ότι αν αμφισβητείται η ίδια η βάση των πραγματικών γεγονότων, δεν μπορεί να υπάρχει ελευθερία γνώμης, γιατί τοποθετείται ο καθένας επί διαφορετικής πραγματικής βάσης.

Εδώ, λοιπόν, είναι σαφές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είχε καταθέσει στην πρόταση Αναθεώρησής του και την πρόταση για την τροποποίηση του άρθρου 30 παράγραφος 1. Η πρόταση αυτή δεν πέρασε στη δεύτερη φάση της Αναθεώρησης, γιατί δεν υπερψηφίστηκε από τον αναγκαίο αριθμό των Βουλευτών και γι' αυτόν τον λόγο μάλιστα και πολλοί από εσάς στις ομιλίες σας χθες κάνατε διάφορα σενάρια για το ποιοι ψήφισαν και γιατί δεν ψήφισαν.

Και για να κλείσω αυτό το κεφάλαιο, μολονότι δεν υπερψηφίστηκε αυτή η πρότασή μας για το άρθρο 30, εξακολουθεί να παραμένει συνταγματικά δυνατή η βασική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για εναλλακτική εκλογή, εφόσον αποτύχει η κοινοβουλευτική εκλογή, από τον λαό, για τον απλό λόγο ότι η ειδική αυτή διάταξη έχει σχέση ειδικού προς γενικό, εξαίρεσης προς τον γενικό κανόνα που θα εξακολουθεί να παραμένει.

Ας πάμε όμως τώρα στο ζήτημα που μας αφορά. Θα ξεκινήσω λέγοντας ότι κατ' εσχόλην πρόκειται για θέμα που έχει άμεσο πολιτικό ενδιαφέρον και γενικότερα για την ποιότητα της πολιτικής ζωής και για την αξιοπιστία του πολιτικού κόσμου και για να αντιμτωπίσουμε ακριβώς τη δυσπιστία που πολλές φορές έχουν οι εκλογείς απέναντι στην πολιτική τάξη. Δεν είναι θέμα θεωρητικό. Δεν είναι θέμα που αφορά τους συνταγματολόγους ή τους ποινικολόγους. Από το τι θα αποφασίσουμε σήμερα, για παράδειγμα, θα φανεί αν θα κουκουλωθεί το σκάνδαλο «NOVARTIS», εάν δεν θα διαλευκανθεί στην ουσία του, αλλά μπορεί ενδεχομένως να τεθούν στο αρχείο λόγω παραγραφής οι υποθέσεις που το αφορούν.

Ορθά ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας αναφέρθηκε στην ανάγκη μέσω του άρθρου 86 να ρυθμιστούν δύο κατ' αρχάς αντιτιθέμενες συνταγματικές αρχές. Η μία είναι η αρχή της ισονομίας. Η δεύτερη είναι μια ιδιόμορφη θεσμική εγγύηση που αποσκοπεί να προστατεύσει τον Υπουργό όταν ασκεί νόμιμα τα καθήκοντά του.

Θα ξεκινήσω, λοιπόν, από αυτό που μας καταλογίζει το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας. Γιατί δεν καταργούμε συνολικά το άρθρο 86; Η απάντηση είναι απλή. Σε όλα τα συντάγματα της Ευρώπης υφίσταται μια διάκριση ανάμεσα σε εκείνες τις πράξεις που συνδέονται στενά με την άσκηση του λειτουργήματος του Υπουργού. Στη γαλλική, για παράδειγμα, θεωρία μιλούν για *actes rattachables*, πράξεις που συνδέονται και *actes detachables*, πράξεις που δεν συνδέονται με τις αρμοδιότητές του.

Γι' αυτές, λοιπόν, τις πράξεις που συνδέονται με την άσκηση της αρμοδιότητας του Υπουργού και για να προστατευτεί αυτός από την πίεση, που πολλές φορές μπορεί να φτάνει στα όρια της εκβιαστικής πίεσης οργανωμένων συμφερόντων να τον καθοδηγήσουν ως προς το πώς θα ενεργήσει ή να τον αποτρέψουν από την άσκηση της αρμοδιότητάς του, προβλέπεται συνήθως ένα φίλτρο ανάμεσα στην κατηγορία και την παραπομπή και το ποινικό δικαστήριο.

Για ποιες πράξεις συμβαίνει αυτό; Κατ' εσχόλην για την παράβαση καθήκοντος, να μην μπορεί επειδή έβαλε την υπογραφή του έτσι και όχι αλλιώς ο Υπουργός να κατηγορηθεί, χωρίς να λάβει υπ' όψιν όλα τα πραγματικά περιστατικά η Βουλή, και να κρίνει αν υπάρχει πράγματι περίπτωση παραβατικότητας εκ μέρους του Υπουργού ή αν το κίνητρο της έγκλησης είναι άλλο, εκβιαστικό ή εκδικητικό να ελεγχθεί ο Υπουργός. Γι' αυτόν τον λόγο, λοιπόν, η θεσμική εγγύηση λειτουργεί μόνο όπου υπάρχει αυτή η σύνδεση της αρμοδιότητας του Υπουργού με το αδίκημα.

Ποιες είναι ξεκάθαρα πράξεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 86; Κατ' αρχάς ό,τι ανάγεται στο πεδίο της ιδιωτικής ζωής του Υπουργού, αν υπεξαίρει χρήματα της αδερφής του ή αν χειροδικήσει ενάντια στη γραμματέα του, ακόμα και στη γραμματέα του στο Υπουργείο. Προφανώς αυτά δεν ανάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 86.

Ας εξετάσουμε, όμως, τώρα μια άλλη περίπτωση, γιατί με παραδείγματα μόνο μεταξύ μη νομικών μπορεί να γίνει ξεκάθαρη η

διαφορά. Ας πάρουμε την περίπτωση της δωροληψίας. Υπάρχει ανάγκη, πράγματι, να υπάρχει ένα φίλτρο μέχρι τη δικαιοσύνη για να εξετάσουμε αν μια πράξη αποτέλεσε παράβαση καθήκοντος. Γιατί, όμως, το να «τα παίρνει» ένας Υπουργός πρέπει να εξεταστεί από τη Βουλή πριν φτάσει η υπόθεση στο δικαστήριο; Είναι δυνατόν να μπορεί να συνδεθεί με οποιονδήποτε τρόπο η παθητική δωροδοκία, η δωροληψία με την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού; Υπάρχουν μερικές περιπτώσεις, δηλαδή, που μπορεί να «τα παίρνει» ο Υπουργός;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Απιστία υπάρχει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Η απιστία πράγματι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Πλεύρη, ξέρετε ότι το να εκφωνώ το όνομά σας δεν είναι καλό. Να μη διακόπτετε. Σας παρακαλώ πάρα πολύ.

ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ: Έχει ευαισθησία από την περίοδο που ήταν νομικός σύμβουλος...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Το ακούσατε αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Το άκουσα, ναι.

ΚΥΡΙΕ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΕ, συνεχίστε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Συνεχίζω, κύριε Πρόεδρε. Σας ευχαριστώ.

Το κριτήριο, επομένως, για να δούμε τι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 86 δεν είναι το άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα. Είναι αυτονόητο από πλευράς της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος από πλευράς Ποινικού Δικαίου ότι μόνο υπάλληλος διαπράττει το αδίκημα της παθητικής δωροδοκίας. Δεν γίνεται διαφορετικά. Το ζητούμενο, όμως, εδώ δεν είναι αυτό. Το ζητούμενο είναι εάν η θεσμική εγγύηση, της οποίας εξήγησα τη ratio, αφορά και το αδίκημα της δωροληψίας. Θέλω να δω ποιος από εσάς σοβαρά θα έρθει σε αυτό το Βήμα και θα μας πει: «Ναι, στο job description του Υπουργού είναι και να «τα παίρνει»».

Πρέπει, λοιπόν, να δώσουμε μια σαφή απάντηση ότι δεν ισχύει παρόμοιος κανόνας, δεν υπάρχει και εξ αρχής δεν υπήρχε. Ισχυρίζομαι, λοιπόν, ότι δεν είναι νέο νόημα που δίνουμε τώρα στο άρθρο 86. Στο άρθρο 86 δεν ενέπιπτε ποτέ ο Υπουργός που θα υπεξαίρουσε τα χρήματα της αδερφής του ή θα χειροδικούσε κατά της γυναίκας του ή της γραμματέας του. Ποτέ δεν ενέπιπτε και οι περιπτώσεις αυτές δεν έχουν κανένα λόγο να συνδεθούν με τη θεσμική εγγύηση που προανέφερα.

Ερχόμαστε εμείς τώρα τι να κάνουμε; Όχι να δημιουργήσουμε για πρώτη φορά έναν κανόνα ουσιαστικό δικαίου, γιατί δεν θα μπορούσαμε ποτέ να προσδώσουμε αναδρομική ισχύ σε κάτι τέτοιο.

Προσέξτε, συνάδελφοι του ΚΚΕ, αν καταργούσαμε το άρθρο 86 απλώς, αυτό που θα κάναμε θα ίσχυε και για το μέλλον. Για το παρελθόν δεν θα είχε καμμία επίπτωση η συγκεκριμένη μας αυτή ενέργεια.

Εμείς, λοιπόν, τι θέλουμε; Εμείς θέλουμε να αλλάξει το άρθρο 86 για το μέλλον για όλα τα αδικήματα. Δεν ξεχνάμε ότι στην Αναθεώρηση του 2001 είναι που προστέθηκε η απαράδεκτη διάταξη για τη σύντομη αποσβεστική προθεσμία στο Σύνταγμα. Μέχρι τότε ήταν στο επίπεδο του νόμου. Καλύπτουμε, λοιπόν, για το μέλλον -γιατί για τα αδικήματα που καλύπτονται από τη θεσμική εγγύηση δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς, μόνο για το μέλλον μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε - και καθιερώνουμε καθεστώς ισονομίας και στους Υπουργούς σε ό,τι αφορά την παραγραφή των αδικημάτων τους.

Και τι ερχόμαστε να κάνουμε με την ερμηνευτική δήλωση; Να εξακαθαρίσουμε διευκρινιστικά και όχι δημιουργικά -δεν θεσπίζουμε έναν νέο κανόνα- ότι η αληθινή έννοια του άρθρου 86 από τότε που συστάθηκε είναι ότι δεν καλύπτει αδικήματα όπως το αδίκημα της δωροληψίας, της παθητικής δωροδοκίας, όπως και κάθε άλλο αδίκημα που δεν συνδέεται στενά με την άσκηση του λειτουργήματος του Υπουργού και με την ανάγκη αυτός να προστατευτεί από τη σχετική θεσμική εγγύηση. Αυτό προφανώς δεν αποτελεί απαγορευμένη αναδρομικότητα δυσμενών ποινικού κανόνα, κατά το άρθρο 7. Αντίθετα, εμπίπτει στο άρθρο 77 του Συντάγματος, που ρητά ορίζει ότι οι αυθεντικά ερμηνευτικές διατάξεις, αυτές που προσδίδουν την ακριβή έννοια δηλαδή σε έναν προϋφιστάμενο κανόνα, έχουν πάντα αναδρομική ισχύ.

Επομένως, δεν υπάρχει νομικό ή συνταγματικό φύλλο συκής, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Δεν μπορεί να κρυφτείτε πίσω από νομικά επιχειρήματα για να πείτε στους πολίτες «όχι, θα κουκουλωθούν οι υποθέσεις». Μας παρακολουθεί ο ελληνικός λαός. Εμείς και για τον εαυτό μας ανοίγουμε την προοπτική αυτή για όλα τα αδικήματα που τυχόν συνέβησαν στην πρώτη μας διακυβέρνηση να ελεγχθούν, γιατί ξέρουμε ότι εμείς έχουμε καθαρά χέρια και καθαρή συνείδηση.

Γι' αυτόν τον λόγο είναι θέμα τιμής του πολιτικού κόσμου η στάση που θα πάρουμε στην ερμηνευτική δήλωση, περισσότερο και από το άρθρο 86, γιατί, κακά τα ψέματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η παρέμβασή μας στην παράγραφο 3 αφορά το μέλλον, αφορά αυτά που θα γίνουν. Η παρέμβασή μας στην ερμηνευτική δήλωση αφορά αυτά που έγιναν και που δεν πρέπει να κουκουλωθούν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Και δεν πρέπει να δώσετε σε κανέναν το χρυσό αλεξίπτωτο της παραγραφής να αθωωθεί στο σκάνδαλο «NOVARTIS», όχι επειδή δεν έβαλε το δάχτυλο στο μέλι, αλλά επειδή θα ερμηνεύσετε εσείς με έναν τρόπο μια διάταξη που με καμμία πιθανή ερμηνεία δεν ήθελε να προστατεύσει τους επίορκους, τους κλέφτες και τους δωρολήπτες.

Αντίστοιχη είναι η παρέμβασή μας και στο άρθρο 62. Θέλουμε να προστατεύεται από τη βουλευτική ασυλία μόνο οτιδήποτε συνδέεται με την πολιτική λειτουργία του Βουλευτή -συμφωνήσαμε με το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας- και μέσα και έξω από τη Βουλή. Δεν μπορεί να παρεμποδίζεται να ασκεί το πολιτικό του καθήκον ένας Βουλευτής από αστυνομικούς, ακόμα και όταν πηγαίνει, για παράδειγμα, στην ΑΣΟΕΕ ή όταν αντιμετωπίζει αστυνομικούς.

Για να κλείσω αυτό το κεφάλαιο της ποινικής ευθύνης, στην Ελλάδα έχει να κάνει με αυτά που είπα, με την ανάγκη να αποκαταστήσουμε την αξιοπιστία και την τιμή του πολιτικού κόσμου. Αν το δείτε ευρύτερα και εδώ ερχόμαστε να αντιμετωπίσουμε μια υπέρπουσα τάση, τη σύγκρουση αυτών που θέλουν να ρυθμίζουν την οικονομία με όρους πολιτικής και αυτών που θέλουν την ελευθερία της αγοράς να είναι ο υπερβατικός κανόνας, δηλαδή να λειτουργεί αυτή με τους φυσικούς ρυθμούς της και να επιβάλλει τους κανόνες της στην πολιτική. Γιατί κατά μια έννοια, η διαφθορά των πολιτικών αντανάκλα την υπερθετική προβολή της ηθικής της αγοράς, κατά την οποία όλα μπορούν να αγοραστούν ή να πωληθούν.

Όσοι είδατε το ελβετικό ντοκιμαντέρ για τη «NOVARTIS», είδατε ότι τα χρήματα για τις «μίζες» πηγαίνουν και έρχονται και η εταιρεία θέλει να ισχυρίζεται ότι δεν ξέρει πού πηγαίνουν. Τα διαθέτει τα χρήματα για να επιδιώξει τους σκοπούς της, ακριβώς γιατί θεωρεί ότι στο παιχνίδι της αγοράς είναι και η διαφθορά. Εμείς τουλάχιστον πρέπει να την αφήσουμε έξω από τον πολιτικό κόσμο.

Όσον αφορά τα εκλογικά, το εκλογικό σύστημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι ουδέτερο πολιτικά, δεν αντικατοπτρίζει απλώς τι υπάρχει ανεξάρτητα και πριν από την εκλογική διαδικασία, αντιθέτως συνδιαμορφώνει το αποτέλεσμα αλλά και το πολιτικό σύστημα. Δείτε για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στις ευρωπαϊκές εκλογές όπου εφαρμόζεται απλή αναλογική, είναι εντελώς διαφορετική η κατανομή των εδρών και η ισχύς των κομμάτων από ό,τι στο «σύστημα Westminster» της μονοεδρικής περιφέρειας, που ουσιαστικά δεν επιτρέπει σε νέα κόμματα, ακόμα και αν έχουν ποσοστό που πλησιάζει το 20%, να εκπροσωπηθούν.

Η απλή αναλογική είναι το σύστημα που όχι απλώς είναι το δημοκρατικότερο, εκείνο στο οποίο η βούληση του λαού έχει την πιο πιστή αντανάκλαση στη σύνθεση της Βουλής, στη λαϊκή αντιπροσωπεία, αλλά είναι και το μοναδικό σύστημα που μπορεί να εκπράξει τον κατακερματισμό της κοινωνίας στη λεγόμενη «μεταμοντέρνα μεταφορντική κοινωνία», ευνοώντας όχι τα κόμματα-καρτέλ που κάτω από μία τεχνητή ομπρέλα συσπειρώνουν εντελώς διαφορετικές απόψεις -κακά τα ψέματα- όπως έχει γίνει το δικό σας κόμμα, στη Νέα Δημοκρατία, αλλά δίνει τη δυνατότητα σύνθεσης αντιλήψεων με διαφάνεια.

Ακριβώς επειδή, όπως ανέφερα και στην ομιλία μου στην προ-

ηγούμενη ενότητα, οι προτάσεις μας έχουν μία συστηματική λογική, δεν περιοριζόμαστε μόνο στην πρότασή μας για αλλαγή του εκλογικού σώματος, ούτε μόνο στην αντιμετώπιση της διαφθοράς. Θέλουμε να αντιμετωπίσουμε και το φαινόμενο της επαγγελμαματοποίησης της πολιτικής.

Γι' αυτόν τον λόγο καταθέσαμε τις προτάσεις μας για θεσμικά αντίβαρα άμεσης δημοκρατίας, αλλά έχουμε και την πρόταση να υπάρχουν ανώτατα όρια θητείας για τους Βουλευτές. Είναι μια συζήτηση που είναι σύγχρονη, περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, στις προτάσεις αναθεώρησης που συζητούνται αυτή τη στιγμή στη Γαλλία μετά από πρωτοβουλία του Προέδρου Μακρόν και που θέλει να ξανακάνει την πολιτική λειτουργία και όχι επάγγελμα.

Στο ίδιο μήκος κύματος, με βάση δύο κριτήρια, τη δημοκρατική αρχή και την ευρωπαϊκή εμπειρία, ήρθαμε να προτείνουμε και τη συνταγματική βελτίωση του άρθρου 54 με προσθήκη παραγράφου 4 για τη διευκόλυνση της ψήφου των αποδήμων.

Αναφερθήκαμε στην ευρωπαϊκή εμπειρία και στο σύστημα εκπροσώπησης που επιλέγουν όσες χώρες έχουν σημαντική διασπορά -όπως η δική μας- και που συνίσταται στην εκπροσώπηση των αποδήμων μέσω δικών τους εκπροσώπων, ούτως ώστε να καλύπτεται για αυτούς όχι μόνο το δικαίωμα του εκλέγειν, αλλά και του εκλεγέσθαι. Θα θυμόσαστε ότι ο Τρικούπης ήταν Βουλευτής Λονδίνου.

Γι' αυτόν τον λόγο, εξακολουθούμε να θεωρούμε προτιμότερη την πρόταση που διατυπώσαμε για τη δημιουργία εκλογικών περιφερειών εξωτερικού, για την ψηφοφορία με ενιαίο ψηφοδέλτιο -για να μην ευνοηθούν φαινόμενα κομματικού πατριτισμού εκεί που και οι ίδιοι οι ομογενείς μας ζητούν να υπάρχει ενότητα- και για τη δυνατότητά τους να εκλεγούν τους εκπροσώπους τους.

Έχουμε δεχθεί να συζητήσουμε στη βάση της πρότασης του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας που έχει θέσει ως πλαίσιο αναφοράς η Νέα Δημοκρατία, αλλά έχουμε θέσει συγκεκριμένες προϋποθέσεις και περιμένουμε τη διατύπωση του άρθρου 54 παραγράφος 4 και από την κυβερνητική παράταξη, για να προσδιορίσουμε την τελική μας στάση.

Να ξέρετε, όμως, ότι υπάρχει μια κόκκινη γραμμή, συνεκτική όχι διαχωριστική, που χαρακτηρίζει γενικά τη λογική μας. Και ποια είναι αυτή; Να υπηρετήσουμε με τον καλύτερο τρόπο τη δημοκρατία, να δώσουμε τη δυνατότητα στον λαό να εκφράζεται με τον πιο πιστό τρόπο και κυρίως να αποκαταστήσουμε την αξιοπιστία της πολιτικής εκεί που πρέπει να είναι, για να μπορεί να λειτουργεί το πολιτικό σύστημα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Καταθέτω στα Πρακτικά το άρθρο στο οποίο αναφέρθηκε.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Κατρούγκαλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν άρθρο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Όχι, ούτε για ένα λεπτό, κύριε Στυλιανίδη. Κανένα λεπτό! Δεν δίνω τον λόγο! Αν είναι διαδικαστικό θέμα μόνο, αλλιώς για τίποτα άλλο!

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι ουσιαστικό και μέχρι τώρα έχουμε συζητήσει πολύ ωραία. Δεν νομίζω ότι πρέπει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ναι, αλλά μου δημιουργεί μια διακοπή. Τι θέλετε ακριβώς να πείτε;

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Μία ερώτηση θα κάνω στον κ. Κατρούγκαλο, γιατί δεν θα έχουμε άλλη φορά τη δυνατότητα να το συζητήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ορίστε, κάντε την ερώτησή.

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Παρουσιάζετε ως διαδικαστικό το άρθρο 30, ενώ το άρθρο 30 έχει καταψηφιστεί στην προτεινόμενη Βουλή από πέντε Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, τον κ. Φίλη, την κ. Κασμάτη, τον κ. Κοτζιά, την κ. Βάκη, τον κ. Κοντονή. Ο κ. Φίλης και η κ. Κασμάτη είναι ακόμα Βουλευτές και δεν ψήφισαν ούτε το άρθρο 32 ούτε το άρθρο 30, κάνοντας συνειδητή πράξη. Θα πρέπει να απαντήσει, λοιπόν, ο ΣΥΡΙΖΑ ή μάλλον οι συγκεκριμένοι

Βουλευτές για ποιον λόγο δεν ψήφισαν το άρθρο 30, διότι εδώ έχουμε μία αντινομία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Αυτό μπορούσατε να το πείτε στην τοποθέτησή σας.

Κύριε Κατρούγκαλε, μπορείτε να απαντήσετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε! Εγώ δεν θα απαντήσω στο προσωπικό που προκάλεσε ο κ. Κατρούγκαλος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Έχετε προσωπικό θέμα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Βεβαίως! Δεν έχω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ποιο είναι το προσωπικό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Έδωσε τρία λεπτά ο κύριος συνάδελφος από την ομιλία του καταγγέλλοντάς με ότι –τουλάχιστον όχι με κακή πρόθεση– έχω διαβάλει την επιχειρηματολογία, τη χθεσινή, του ΣΥΡΙΖΑ για το θέμα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας με άρθρο μου σήμερα στα «ΝΕΑ». Δεν πρέπει να δώσω μια εξήγηση; Πρέπει να πλανάται –εν πάση περιπτώσει– και σε αυτή την Αίθουσα και έξω από αυτή την Αίθουσα ότι ο κ. Τζαβάρας είναι κακής προθέσεως άνθρωπος που συκοφαντεί τον ΣΥΡΙΖΑ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Τζαβάρα, εγώ δεν διέγνωσα κάποιο προσωπικό θέμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Σε αυτό δεν διαγνώσατε προσωπικό θέμα; Πόσο άλλο προσωπικό πρέπει να είναι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ωραία, έχετε δύο λεπτά για το προσωπικό σας θέμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Το είπα. Απλώς θα πάρω μία θέση και θα πω τούτο: Κύριε συνάδελφε, γνωρίζετε πολύ καλά ότι μέχρι σήμερα δεν έχω χρησιμοποιήσει αθέμιτα μέσα πολιτικής αντιπαράθεσης. Αυτό, λοιπόν, που εννοούσα με τη σημερινή μου συγκεκριμένη γραφή στα «ΝΕΑ» είναι ότι δεν μπορεί ο ΣΥΡΙΖΑ να επιμένει στην άμεση προσφυγή στον λαό για την –σε τελική ανάλυση– ανάδειξη του Προέδρου της Δημοκρατίας, όταν είχε την πλειοψηφία να υποστηρίξει τη διάταξη που ορίζει τον τρόπο με τον οποίο αναδεικνύεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και η οποία ενώ είχε, όπως είπατε πολύ σωστά, προταθεί, καταψηφίστηκε από την προτείνουσα Βουλή και άρα, δεν υπάρχει άλλος τρόπος εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας σήμερα. Αυτό είναι το πλαίσιο επί του οποίου πρέπει να συζητήσουμε, την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας μέσα από τη Βουλή και μόνο μέσα από τη Βουλή.

Όταν, λοιπόν, λέω ότι ήταν απροσεξία σας θηριώδης, εννοώ ότι ενώ είχατε την πλειοψηφία που απαιτείτο για να πάρει η διάταξη του άρθρου 30 παράγραφος 1 μεγαλύτερη πλειοψηφία των εκατόν πενήντα μία εδρών, συνειδητά προφανώς δεν το κάνατε και με αυτή την έννοια η προτείνουσα Βουλή καταψήφισε κάθε άλλο τρόπο ανάδειξης του Προέδρου της Δημοκρατίας παρά εκείνον που αποτελεί εκλογή του μέσα από τη Βουλή. Τόσο απλά είναι τα πράγματα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Κατρούγκαλε, θέλετε να απαντήσετε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ναι, αν θέλει να προηγηθεί ο κ. Καμίνης, εγώ δεν έχω πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Καμίνη, εσείς πού εμπλέκεστε; Εξηγήστε μου γιατί θέλετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος αυτή τη στιγμή δεν μπορείτε. Θα τελειώσουν οι συνάδελφοι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές και μετά θα πάρετε τον λόγο.

Επειδή όμως ετέθη ένα θέμα –που κατά την άποψή μου κακώς ετέθη– κύριε Κατρούγκαλε, έχετε τον λόγο για να απαντήσετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κατ' αρχάς ούτε από την τοποθέτησή μου ούτε τώρα σας καταλόγισα κακή πρόθεση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ευχαριστώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Μα το είπα εισαγωγικά. Επιμένετε, όμως, επειδή ίσως δεν έχετε μπροστά σας το κείμενο, σε κάτι που δεν θα έπρεπε να επιμένετε.

Διαβάζω επί λέξει: «Όπως διαπιστώθηκε χθες –γεγονός άρα όχι γνώμη– ο ΣΥΡΙΖΑ παρέλειψε στην προηγούμενη Βουλή από θηριώδη απροσεξία να προτείνει και να συμπεριλάβει στις αναθεωρητές διατάξεις τη διάταξη του άρθρου 30.».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Μέσω της προτείνουσας Βουλής.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: «Να προτείνει και να συμπεριλάβει». Πώς είναι δυνατόν αν δεν την είχαμε προτείνει και δεν την είχαμε συμπεριλάβει, να ψηφιστεί αυτή η διάταξη;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Μα, κύριε συνάδελφε...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Εντάξει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κύριε Τζαβάρα, μην κάνετε διάλογο τώρα. Δεν θα λύσουμε το θέμα τι έγραψε η εφημερίδα και τι το άρθρο.

Κύριε Κατρούγκαλε, ολοκληρώστε και διευκολύνετέ με, σας παρακαλώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Δεν θέλω να συνεχίσω σε αυτό. Νομίζω ότι είναι σαφές.

Έχω, όμως, μια παρατήρηση. Πράγματι, είναι ημέρα εκπλήξεων και για μένα. Είναι δυνατόν να ζητά ο Πρόεδρος της Επιτροπής Αναθεώρησης να απολογηθούν για τη γνώμη τους ή για την ψήφο τους σε συνταγματική διαδικασία, επειδή δεν ψήφισαν την πρόταση του κόμματός τους Βουλευτές;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Να εξηγήσουν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Έχει τεθεί ποτέ ζήτημα κομματικής πειθαρχίας, κυρίες και κύριοι, στην Αναθεώρηση για τους Βουλευτές; Τι είναι αυτά που λέτε;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Τι τεράστια οπισθοδρόμηση είναι αυτή στο κόμμα σας; Και στα θέματα των δικαιωμάτων και στα θέματα της δημοκρατίας και στα θέματα της ειλικρίνειας. Τόσο πολύ ξεχνάτε ότι είστε και εσείς δημοκρατικό κόμμα; Έλεος, κύριοι συνάδελφοι!

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Ξιφουλκείτε με ανεμόμυλους, κύριοι συνάδελφοι. Εγώ ζήτησα να έρθουν αυτοί που καταψήφισαν και να μας εξηγήσουν. Δεν ζήτησα να απολογηθούν. Σαφώς και είναι δικαίωμά τους, αλλά δυστυχώς από πλειοψηφία γίνετε μειοψηφία στην ψήφιση του άρθρου 30 και αυτήν τη στιγμή προσπαθείτε να εγκλωβίσετε την Ολομέλεια σε μία διαδικασία η οποία είναι αδιέξοδη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, δεκατρείς μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το Γυμνάσιο Μεσαγρού Αίγινας.

Η Βουλή τούς καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Να πω μόνο ότι αυτήν την στιγμή παρακολουθείτε μία διαδικασία στη Βουλή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, του υπέρτατου νόμου του κράτους, η οποία στατιστικά γίνεται περίπου κάθε δέκα χρόνια.

Τον λόγο έχει ο ειδικός αγορητής του Κινήματος Αλλαγής κ. Ανδρέας Λοβέρδος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η ενότητα των διατάξεων που συζητούμε σήμερα, μπορούν να παρομοιαστούν με έναν καθρέφτη του πολιτικού μας συστήματος. Σε αυτόν τον καθρέφτη καθρεφτίζεται ένα φοβισμένο σύνολο κομμάτων, που η έγνοια μπροστά στο πολιτικό κόστος και στις δημαγωγίες αυτών που προσπαθούν να το αυξήσουν δεν τους επιτρέπει –στα περισσότερα κόμματα τουλάχιστον– να συζητήσουν με ειλικρίνεια τα θέματα που περιλαμβάνουν τα άρθρα 54 και 86 του Συντάγματος. Είναι φόβος μπροστά στη διεύρυνση του εκλογικού σώματος με την ένταξη σε αυτό συμπολιτών μας που ζουν εκτός Ελλάδας, φόβος μπροστά σε μία ειλικρινή και εκ βαθέων συζήτηση για το άρθρο 86 του Συντάγματος και δημαγωγία για το άρθρο 62 περί βουλευτικής ασυλίας.

Μόνο, όμως, φόβος καθρεφτίζεται στον καθρέφτη που προανέφερα; Όχι μόνο φόβος, αλλά και υποκρισία. Άλλα λέγονται

στους διαδρόμους της Βουλής και άλλα από το Βήμα της Βουλής. Θα αποδείξω τους ισχυρισμούς μου με τα επιχειρήματα που θα αρθρώσω για τα υπό αναθεώρηση άρθρα που συζητούμε σήμερα.

Εκθέτω τις προτάσεις του Κινήματος Αλλαγής εκκινώντας από το άρθρο 62. Το ακαταδίκτο του Βουλευτή αποτελεί θεσμική εγγύηση της πολιτικής του λειτουργίας και ανεξαρτησίας και εξειδικεύεται από το άρθρο 83 του Κανονισμού, όπως αυτό ισχύει μετά από δύο τροποποιήσεις σε πολύ σωστή κατεύθυνση. Σημειώστε τις ημερομηνίες: το 2003 και το 2010 επί Απόστολου Κακλαμάνη και Φίλιππου Πετσάλνικου, δηλαδή επί ΠΑΣΟΚ. Μεταξύ των αλλαγών αυτών είναι και η φανερή ψηφοφορία που διεξάγεται επί προτάσεων άρσης ασυλίας.

Το Σύνταγμα είναι γνωστό τι ορίζει. Η πληθωρική, όμως, χορήγηση του ακαταδικτού από τη Βουλή παλιότερα οδήγησε σε ευθεία προσβολή της αρχής της ισότητας έναντι του νόμου. Ωστόσο με τις παρεμβάσεις που προανέφερα οι παραβιάσεις της Ολομέλειας της Βουλής μειώθηκαν και λίγες είναι οι εξαιρέσεις, μία εκ των οποίων οδήγησε και σε καταδίκη της Ελλάδας από το Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μία μόνο, έως να φτάσουμε στην περίοδο 2015 – 2019 που είχαμε πολλές παραβιάσεις του άρθρου 62. Στις υποθέσεις αυτές της τελευταίας πενταετίας, η προηγούμενη πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ προέτασε την υπουργική ιδιότητα για να μην επιτρέψει την άρση της ασυλίας ενός Βουλευτή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ**)

Όταν, δηλαδή, για Βουλευτή ή Υπουργό, που προκάλεσε, για παράδειγμα, με το αυτοκίνητό του ένα ατύχημα -δεν λέω άλλα για να μην φωτογραφίζω συναδέλφους που κάθονται εδώ στα έδρανα-, όταν κάποιος -Βουλευτής και Υπουργός λοιπόν- διέπραττε ένα αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου και ερχόταν στη Βουλή το αίτημα άρσης της ασυλίας του με την «κατασκευή» Παρασκευόπουλου ψηφίζατε πως δεν μπορεί να αρθεί η ασυλία γιατί έπρεπε να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 86 περί ευθύνης των Υπουργών. Αυτά λέγατε, αυτά ψηφίζατε. Όλοι σας. Μια εξαίρεση δεν έχουμε καταγράψει σε αυτήν την παραβίαση του Συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής.

Απαιτείται, λοιπόν, πολύ θράσος και υποκρισία -δεν θέλω να πω σε ποιον απευθύνομαι, αλλά απευθύνομαι σε κάποιον- για να αυτοανακηρύσσονται κάποιον -και αυτός και άλλοι- πολέμιοι του άρθρου 86 και υπέρμαχος της ισοπολιτείας.

Νομίζω, λοιπόν, πως έχω δίκιο όταν μιλάω για έναν καθρέφτη όπου κάποιος καθρεφτίζεται ως φοβισμένος υποκριτής και αισθάνομαι τιμή που έδωσα ένα δυνατό παράδειγμα ισότητας των Ελλήνων πολιτών αρνούμενος ενώπιον του νόμου κάθε προνόμιο, το οποίο προκύπτει από τη βουλευτική ιδιότητα που έχω ή την υπουργική ιδιότητα που είχα. Και για την πρώτη και για τη δεύτερη περίπτωση της πενταετίας ΣΥΡΙΖΑ, δεν φταίει το Σύνταγμα, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ούτε ο πλήρης επί του θέματος Κανονισμός της Βουλής. Φταίει η στάση της Πλειοψηφίας της Βουλής σε εκείνη την περίπτωση που καταδικάστηκε η Ελλάδα στο Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στις πολλές περιπτώσεις που οι ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ εκμεταλλεύονταν το αντισυνταγματικό σχήμα Βουλευτής – Υπουργός, το οποίο προανέφερα.

Τι πρέπει να κάνουμε; Ο ΣΥΡΙΖΑ λέει να προσθέσουμε τη λέξη «άμεσα», δηλαδή «άμεσα με την άσκηση των καθηκόντων του». Η Νέα Δημοκρατία στην αρχή έλεγε να προσθέσουμε τη λέξη «μόνο». Ως φαίνεται όμως διευρύνει την πρότασή της. Θα έχουμε την ευκαιρία έως την ψήφιση της Δευτέρας να τη δούμε καταγεγραμμένη και στον πίνακα των προτάσεων του κόμματος αυτού για την Αναθεώρηση για να εξαρτήσουμε τη στάση μας. Έχουμε κάνει όμως πρόταση που αντιστρέφει τη λογική που έχει σήμερα το άρθρο 62.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Τεκμήριο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ακριβώς, κύριε Λάππα. Πολλοί από εσάς στην Επιτροπή Αναθεώρησης τη βρήκατε ενδιαφέρουσα και θέλω να δω τι θα ψηφίσετε. Έχετε δικαίωμα να τροποποιήσετε προς τη δική μας κατεύθυνση την πρότασή σας ακόμη και σήμερα με τις τοποθετήσεις που θα κάνετε στη συνέχεια. Εμείς

λέμε: Όλοι οι Βουλευτές για τα αδικήματα που διαπράττουν ή που κατηγορούνται ότι διέπραξαν και δεν είναι στον κύκλο των βουλευτικών τους καθηκόντων, να οδηγούνται στον κοινό δικαστή, στο φυσικό τους δικαστή, και εάν εκτιμούν ότι διώκονται εκ πολιτικών αιτιών, οι ίδιοι να ζητούν από τη Βουλή τη μη άρση της ασυλίας τους. Να πάμε δηλαδή αντίστροφα.

Αυτή είναι η πρότασή μας και νομίζω ότι είναι πολύ ριζοσπαστική και σωστή.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Αντιστροφή του τεκμηρίου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αντιστροφή του τεκμηρίου, ακριβώς.

Πάμε τώρα στο άρθρο 86. Εδώ πρέπει να κινηθούμε με σοβαρότητα και με συνείδηση πως είμαστε πολιτικοί μιας χώρας που έχει ένα διαρκώς πολωμένο πολιτικό σύστημα, με διχασμό και συγκρούσεις, χωρίς όρια και διαρκείς προσπάθειες ηθικής εξόντωσης αντιπάλων.

Αρκεί να σκεφτούμε πως δεκαπέντε Πρωθυπουργοί έχουν κατηγορηθεί από τους αντιπάλους τους -συμβουλευώ την άγνοια του βιβλίου του δικαστή Νίκου Σοϊλεντάκη- μεταξύ αυτών ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος, ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο Δημήτριος Γούναρης, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο Κώστας Μητσotάκης, ο Παναγιώτης Πικραμμένος, ο Αντώνης Σαμαράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Ο Περικλής, ο Δημοσθένης, ο Μιλτιάδης.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Παραπήγατε πίσω.

Ένα όχι κεντρικό θεσμικό πολιτικό θέμα, η διαρκής πόλωση το έχει καταστήσει μεγάλο.

Κύριε Κατρούγκαλε, αρκεί να σας άκουγε κανείς σήμερα, για να καταλάβει τι ακριβώς εγώ εννοώ. Επαναλαμβάνω τη φράση, αν δεν με έχετε προσέξει. Ένα όχι κεντρικό θεσμικό πολιτικό θέμα, η διαρκής πόλωση το έχει καταστήσει τεράστιο κι έτσι καλούμαστε να το αντιμετωπίσουμε εμείς, ως τεράστιο.

Αρκεί να σημειωθεί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές -άκουσα και κάποιον να το αναφέρει τις προηγούμενες μέρες- ότι ο πρώτος εμφύλιος πόλεμος στα χρόνια της Επανάστασης είχε ως ένα εκ των βασικών του αιτίων τη δίωξη τριών Υπουργών. Από το 1822 ισχύουν -δηλαδή από τα επαναστατικά Συντάγματα- ρυθμίσεις ειδικές για την ευθύνη των υπουργών.

Όλες αυτές οι συνταγματικές ρυθμίσεις επί δύο αιώνες και έως το 1997 -νομίζω Υπουργός ήταν τότε ο κ. Κουβελάκης- αφορούσαν τα ιδιώνυμα υπουργικά αδικήματα, που ήταν ξεχωριστά από τα λοιπά ποινικά αδικήματα των υπολοίπων πολιτών και κωδικοποιήθηκαν ως ιδιώνυμα υπουργικά στο νομοθετικό διάταγμα 802/1971 επί χούντας.

Πόλωση και ποινική ευθύνη των Υπουργών βαδίζουν μαζί ως πολιτικό ζεύγος επί δύο αιώνες και αυτό το πολιτικό ζεύγος δημιουργεί την τάση η εκτελεστική εξουσία να προσπαθεί να επηρεάσει ή να χειραγωγήσει τη δικαιοσύνη, επεσήμαινε ο αείμνηστος καθηγητής Ιωάννης Μανωλεδάκης στον πρόλογο που είχα την τιμή να κάνω στο βιβλίο μου «Η ποινική ευθύνη των μελών της κυβέρνησης και των Υφυπουργών στο κοινοβουλευτικό πολίτευμα» Εκδόσεις Σάκκουλα, 1995. Ευχαριστώ, κύριε Τζαβάρα, για την αναφορά.

Ο θεσμός, λοιπόν, της ποινικής ευθύνης των Υπουργών, των Πρωθυπουργών, του Προέδρου της Δημοκρατίας, κατά το άρθρο 49 του Συντάγματος, έρχεται από τις αρχές του 19ου αιώνα και φυσικά, έχει εισαχθεί από τη μήτρα του πολιτεύματός μας που είναι το αγγλικό πολίτευμα.

Ποια είναι, όμως, τα βασικά του χαρακτηριστικά μέσα στα χρόνια;

Πρώτον, ότι τα αδικήματα ήταν ιδιώνυμα, τα υπουργικά δηλαδή. Ένας Υπουργός και μόνο αυτός μπορούσε να τα διαπράξει, δεύτερον, υπήρχε και υπάρχει μια ειδική πολιτική διαδικασία δίωξης και τρίτον, το όργανο που δικάζει είναι ή πολιτικό ή ειδικό δικαστήριο. Αν διαβάσουμε τους Αραβαντινό, Ν.Ν. Σαρίπολο, Κυριακού, Σγουρίτσα για τον 19ο αιώνα και τις αρχές του 20ου αιώνα, θα καταρτιστούμε επαρκέστερα για να μπορούμε να ξέρουμε για ποιο θέμα μιλάμε.

Αναφέρομαι εδώ ως εισηγητής του κόμματος που έχει εξορθολογήσει τον συγκεκριμένο θεσμό, έως να φτάσουμε στη σημερινή Αναθεώρηση, όπως έκανε -και το ανέφερα- και για το

άρθρο 62, αφαιρώντας του αρκετά από τα πολιτικά του χαρακτηριστικά και υπηρετώντας την αρχή της ισότητας των πολιτών απέναντι στον νόμο.

Με τον ν.2509/1997, όπως είπα, καταργήθηκαν τα ιδιώνυμα υπουργικά αδικήματα του χουντικού ν.δ.802/1971 και αυτό είναι μια πάρα πολύ σοβαρή υπεράσπιση της αρχής της ισότητας.

Με την Αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001 επεκτάθηκε η αποσβεστική προθεσμία της Βουλής κατά μία σύνοδο, δηλαδή κατά ένα ή κατά δύο και εν συνόλω, τέσσερα χρόνια, δηλαδή ανάλογα με το πότε διαλύεται μια κοινοβουλευτική σύνοδος, για να αρχίσει η επομένη.

Τρίτον, προβλέψαμε την περαιτέρω δικαστικοποίηση του θεσμού με το Σύνταγμα, αλλά και τον ν.3126/2003 –Πετσάλνικος–, αλλά και εξομοιώσαμε με τον ν.3961/2011 την παραγραφή –όχι την αποσβεστική προθεσμία– με εκείνη όλων των πολιτών. Ίδου ο Υπουργός που το έκανε αυτό, ο Χάρης Καστανίδης.

Τι πρέπει να κάνουμε, όμως, σήμερα; Αυτά τα κάναμε. Εμείς τα κάναμε. Το ΠΑΣΟΚ τα έκανε αυτά. Τι πρέπει, όμως, να κάνουμε σήμερα με την Αναθεώρηση του Συντάγματος;

Υπάρχει συμφωνία και των τριών μεγαλύτερων κομμάτων, ΣΥΡΙΖΑ, Νέας Δημοκρατίας και Κινήματος Αλλαγής, για τη διαγραφή της αποσβεστικής προθεσμίας της Βουλής, δηλαδή να αφαιρεθεί, συμφωνούμε, το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 86 και να εξαλειφθεί έτσι η αποσβεστική προθεσμία των δύο συνόδων, η οποία μπορεί να εκτείνεται, όπως είπα και πριν, στα τέσσερα χρόνια ή να είναι δύο έτη.

Αρα βρέθηκε λύση στο μείζον. Μπορούμε να αναθεωρήσουμε το άρθρο 86. Η σχετική πρόταση έλαβε διακόσιες πενήντα πέντε ψήφους στην προηγούμενη προτείνουσα Βουλή και πρέπει να αξιοποιήσουμε τη συζήτηση αυτή, ώστε, ολοκληρώνοντας το βράδυ, να έχουμε συμφωνήσει σε τρεις αρχές, έστω οι περισσότεροι.

Πρώτη και σημαντικότερη αρχή –που πρέπει να την προσέχει κανείς–, ο θεσμός της ποινικής ευθύνης των Υπουργών εμπεριέχει υπερεκχειλίζοντα στοιχεία πολιτικού περιεχομένου εξ ορισμού, ό,τι και να λέτε. Έτσι δεν είναι;

ΣΥΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Αυτό είπα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Να συμφωνήσουμε σε αυτό.

Αρκεί να σας πω πως η τριπλή διάκριση της ευθύνης των Υπουργών σε πολιτική, αστική, ποινική είναι αποτέλεσμα της γέννησης της δημοκρατικής αρχής, αλλά και της κοινοβουλευτικής αρχής. Διότι στα προεδρικά πολιτεύματα η ευθύνη είναι διπλή: Αστική από τη μία, πολιτική και ποινική ταυτόχρονα από την άλλη. Και αναφέρομαι στο impeachment.

Εσείς από το ΜέΡΑ25 παρατηρήστε και παρακολουθήστε λίγο, γιατί ακούω τον αρχηγό σας, τις εξελίξεις στις Ηνωμένες Πολιτείες τώρα που μιλάμε.

Πριν, όμως, από τη γέννηση της δημοκρατίας, η ευθύνη των Υπουργών, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ήταν ενιαία. Υπουργοί καταδικάζονταν σε θάνατο, εξορία, δημεύονταν οι περιουσίες τους, παραδείγματα χάριν για την απώλεια ενός πολέμου, για τη μη σωστή οργάνωση της άμυνας της χώρας, για την κακή οικονομική πολιτική, δηλαδή για αμύγες πολιτικά σφάλματα τούς επιβάλλονταν κλασικές ποινές, όπως θάνατος, κάθειρξη, δήμευση περιουσίας. Αυτό είναι ένα πρώτο σημείο που το Κίνημα Αλλαγής σας το προτείνει για δημιουργία κοινής βάσης, κοινών αρχών.

Δεύτερη αρχή. Όπως δέχονται όλα τα μεγαλύτερα κόμματα, είναι σωστό να μην εξομοιώνεται πλήρως η ποινική ευθύνη των Υπουργών με αυτή των πολιτών ως προς το δικάζον όργανο και την παρέμβαση της Βουλής. Μια απλή αναφορά στα όσα προείπα για τη συνεχή δίωξη πολιτικών αντιπάλων στην Ελλάδα, αλλά και στην ύπαρξη ειδικών διαδικασιών σε πολλές χώρες, όπως παραδείγματος χάριν οι Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία, επιχειρηματολογεί με πολύ μεγάλη άνεση υπέρ της άποψής μου αυτής.

Τρίτη αρχή. Επειδή και στις τρεις προτάσεις ΣΥΡΙΖΑ, Νέας Δημοκρατίας, Κινήματος Αλλαγής παραμένει αρμόδια η Βουλή να αποφασίζει για την κίνηση της σχετικής διαδικασίας, οφείλω να υπογραμμίσω ότι η Βουλή πρέπει να διαθέτει μια ασφαλή αποδεικτική βάση, όπως έγραφα στο βιβλίο μου το 1995.

Γι' αυτό προτείνουμε εμείς την αναθεώρηση και της παραγράφου 2 του άρθρου 86, την οποία αρνηθήκατε εσείς του ΣΥΡΙΖΑ. Αντί για «αμελλητί», αφού καταργούμε την αποσβεστική προθεσμία, πρέπει να βάλουμε μια αξιολόγηση. Άρα, αντί για το «αμελλητί», ένα συμβούλιο Αρεοπαγίων και Συμβούλων της Επικρατείας να εξετάζει στοιχεία της υπόθεσης πριν τη στείλει στη Βουλή.

Σε αυτές τις τρεις αρχές πρέπει να θεμελιώσουμε αυτά που λέμε για την αλλαγή του άρθρου 86.

Τέλος, ο ΣΥΡΙΖΑ προσθέτει την αναφορά πως η περίπτωση της παθητικής δωροδοκίας Υπουργού πρέπει να εξετάζεται ως κοινό ποινικό αδίκημα. Εδώ, όμως, θέλω με ψυχραιμία να καταγράψω τα λάθη, θεωρητικά και πολιτικά, που εμπεριέχει αυτή η πρόταση.

Κι επειδή ο κ. Κατρούγκαλος επέμεινε επί πολύ στα πολιτικά του επιχειρήματα, σγκώνω το γάντι δεύτερη φορά και θα του τα επιστρέψω τα επιχειρήματά του όσο μπορώ στο λίγο χρόνο που διαθέτω ακόμη.

Θα σταθώ στα βασικά σημεία του σφάλματος που κάνετε. Πρώτον, δι' αυτού ομολογείτε ότι είναι αντισυνταγματικός ο τρόπος που στήσατε τις δέκα κάλπες εναντίον δέκα πολιτικών αντιπάλων. Θέλετε να αλλάξετε το άρθρο 86 γιατί κάνατε λάθος και με αντισυνταγματικό τρόπο κάνατε ό,τι κάνατε πριν από έναν χρόνο.

Δεύτερον, δι' αυτού του σφάλματος επιχειρείτε να δικαιολογήσετε αναδρομικά την ομολογία σας σήμερα, ότι ήσασταν εκτός συνταγματικού πεδίου το 2018.

Τρίτον, υποδεικνύετε στη δικαιοσύνη να είναι για την περίπτωση μου και για άλλες περιπτώσεις έτοιμη να εξετάσει την αρμοδιότητά της. Εγώ δεν το ζήτησα αυτό από τη δικαιοσύνη. Όταν με δική μου πρόταση ήρθε η ασυλία μου τον Απρίλιο του 2019, δεν πρόβαλα ενώπιον των εισαγγελέων θέμα αναρμοδιότητάς τους για να πάει η υπόθεση στο Συμβούλιο ούτε και τώρα προτείνω. Με αυτό που λέτε τώρα εσείς και όπως το προσωποποιείτε, τους υποδεικνύετε να το εξετάσουν το θέμα, γιατί δεν είναι λιμμένο συνταγματικά και πρέπει να το λύσουν εκείνοι, δηλαδή να εξετάσουν αν είναι αρμόδιοι.

Τέταρτον, με αυτό το σφάλμα που κάνετε, επιχειρείτε να παραβιάζετε το άρθρο 7 παράγραφος 1 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο απαγορεύεται η αναδρομικότητα του ποινικού νόμου και όπως καλά ξέρετε –και ελπίζω να μην έχει κάποιος το θράσος να πει κάτι αντίθετο σε αυτό– η παραγραφή αποτελεί κανόνα του ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Βρείτε μου έναν στην Αίθουσα αυτή που θα πει το αντίθετο.

Πέμπτον, δι' αυτού αποδεικνύεται και η υποκρισία σας, διότι γνωρίζετε πως στο παρελθόν, και το δικό σας, δεν καλύπτεται από την ερμηνευτική δήλωση που προτείνετε, δεν καλύπτεται από την ερμηνευτική δήλωση που προσθέτετε στο άρθρο 86 και προσπαθείτε να δικαιολογήσετε το πολιτικό σας εγχείρημα με αυτά που είπατε. Και απορώ, γιατί σήμερα τα αναπτύξατε και τα είχατε πει και στην επιτροπή. Απορώ πώς τα λέτε αυτά. Λέτε, και με μία φράση αγοραία: Είναι μέσα στα καθήκοντα ενός Υπουργού να τα «πιάνει»; Όχι, κύριε Κατρούγκαλε, δεν είναι. Ανήκει, όμως, επίσης στα καθήκοντά του Υπουργού να ζημιώνει τη χώρα; Είναι μέσα στα καθήκοντα του υπουργού να αποκλέπτει συνομιλίες; Είναι μέσα στα καθήκοντά του Υπουργού να συκοφαντεί δυσφημιστικά;

Μα και βέβαια, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είστε σε πλήρη αντίφαση, σε πλήρη αντίφαση όμως με τον εαυτό σας. Όσοι θεωρούν την υποκλοπή συνομιλίας υπουργικό αδίκημα, να έρθουν εδώ και να κάνουν τις αναγκαίες αποσαφηνίσεις. Ειδάλλως, με κριτήριο και τις εξελίξεις από το βράδυ σήμερα και μετά, όπου σας βρίσκουμε να τα λέτε αυτά, θα παίρνετε τις δέουσες απαντήσεις και όχι μόνο.

Η υπόθεση της «NOVARTIS», στην οποία αναφερθήκατε, είναι

η εξήγηση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, γιατί έχουμε διακόσια χρόνια στα Συντάγματά μας άρθρο 86. Αν ένας φοιτητής ρωτούσε τον καθηγητή του γιατί υπάρχει το άρθρο 86, θα του ανέφερε ο καθηγητής του την υπόθεση της «NOVARTIS» και την απόπειρα εξόντωσης κομμάτων και προσώπων. Έτσι λοιπόν καταλαβαίνουμε, συνειδητοποιούμε ότι αυτά που κάνανε στην Ελλάδα και κάνατε και εσείς, επαναφέροντας μνήμες, θέλησαν να αποκλείσουν οι συνταγματικοί νομοθέτες δύο αιώνων.

Και επειδή έζησα με τον πιο έντονο συναισθηματικό και πολιτικό τρόπο αυτή την διάταξη, έχω τη δυνατότητα με τη στάση που πήρσα να αρθρώσω τον λόγο μου, ενώ κάποιοι άλλοι πρέπει να ελέγχουν τις εσωτερικές τους και πολιτικές τους αντιφάσεις προτού τολμήσουν να σηκώσουν το δάχτυλο. Είναι επιβεβλημένη η αλλαγή του άρθρου 86, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, και το υποστηρίζω με την υπογραφή μου, την οποία μόνο εννέα Βουλευτές συνυπέγραψαν τότε. Ήμασταν δέκα όλοι μαζί, το 2006, που κάναμε τη σχετική πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 86, με τον κ. Κυριάκο Μητσοτάκη, τον κ. Σωκράτη Κοσμίδη, τον κ. Γιώργο Κοντογιάννη και άλλους έξι συναδέλφους και ουδείς άλλους έβαλε την υπογραφή του τότε. Επ' αυτού του θέματος όμως, κυρίες και κύριοι, η δημαγωγία οδηγεί σε άθλιες καταστάσεις, τις οποίες και οι ίδιοι οι δημαγωγοί δεν μπορούν να αποκλείσουν.

Θέλω να επαναλάβω το ερώτημα που έθεσα στην επιτροπή μας, πριν από λίγες εβδομάδες. Δεν μου λέτε, αν ψηφίζονταν η διάταξή σας, αυτή της ερμηνευτικής δηλαδή προσθήκης, οι Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ με ποια διάταξη θα εκρίνοντο, με το 86 ως έχει σήμερα ή με το 86 όπως θα αναθεωρηθεί; Όποιος τολμήσει να πει ότι θα εκρίνοντο με το 86 όπως θα αναθεωρηθεί, κοροϊδεύει τον ελληνικό λαό, γιατί, επαναλαμβάνω, τα ζητήματα της παραγραφής είναι ζητήματα ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Άρα όχι κομπίνες, όχι πονηριές σε εμάς. Λίγα νομικά ξέρουμε για να σας τα επιστρέψουμε αυτά που λέτε.

Κύριε Πρόεδρε, με τη δική σας ανοχή, όπως έκαναν οι Αντιπρόεδροι σε προηγούμενους συναδέλφους, θέλω να εκθέσω τις απόψεις του Κινήματος Αλλαγής για άλλα δύο θέματα. Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι θα χρειαστώ πέντε λεπτά ακόμα και πάλι με μεγάλη πίεση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Εντάξει, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, για να αλλάξουμε λίγο ύψος, δεν θα μιλούσα έτσι αν δεν είχε μιλήσει ο ΣΥΡΙΖΑ έτσι, πριν από λίγα λεπτά.

Στην όγδοη ενότητα απορρίπτουμε τον δεισμό της εκτελεστικής εξουσίας –το είπαμε αυτό χθες- και συνεπώς, για να υπάρχει σταθερότητα στο πολίτευμά μας, απορρίπτουμε και την απλή αναλογική, γιατί, όπως εξήγησα εχθές εν εκτάσει, ο δεισμός της εκτελεστικής εξουσίας και η αμιγής απλή αναλογική οδηγούν στην κυβερνητική αστάθεια που στρέφεται τελικά εναντίον της δημοκρατίας. Δεν πρέπει να σιγοντάρουμε το αντιπολιτικό κλίμα που υπάρχει, μέσω της κυβερνητικής αστάθειας, μέσω της αστάθειας του νομοθετικού σώματος επίσης. Πρέπει να εξασφαλίζουμε τη σταθερότητα της νομοθετικής και της εκτελεστικής λειτουργίας, να λειτουργεί το κράτος, ούτως ώστε οι δημαγωγοί κατά της δημοκρατίας να μη βρίσκουν πεδίο να μιλούν.

Έτσι λοιπόν απορρίπτουμε την πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 54 παράγραφος 1, αλλά και την πρόσθεση μιας συγκεκριμένης παραγράφου στο άρθρο 56, που προτείνετε. Το θέμα είναι διαφορετικό. Λέτε στο 56 να προσθέσουμε ότι υπάρχει στην εκλογή Βουλευτών όριο τριών κοινοβουλευτικών θητειών. Ξεπερνά πολύ γρήγορα την ανάπτυξη του θέματος αυτού, γιατί δεν έχω χρόνο. Κυρίες και κύριοι, αυτές οι θητείες, ο περιορισμός, προσιδάζουν περισσότερο στα όργανα της εκτελεστικής εξουσίας. Δεν έχω υπ' όψιν μου νομοθετικό σώμα να είναι υπό περιορισμό. Ο μόνος που ασκεί τον περιορισμό αυτό είναι ο ίδιος ο πολίτης και ο πολιτικός που δεν θέλει να συνεχίσει. Άλλωστε, στην Ελλάδα είναι σπάνιες περιπτώσεις όπου είχαμε πλήρεις κοινοβουλευτικές περιόδους. Συνήθως η Βουλή διαλύεται πρόωπα. Και στις δύο δικές σας διακυβερνήσεις του τόπου η Βουλή διαλύθηκε πρόωπα. Άρα είναι και λίγο προσχηματική η διάταξη που προτείνετε, εμπεριέχει δηλαδή στοιχεία προσχημάτων.

Τώρα, μου μένουν λίγα λεπτά για ένα κορυφαίο θέμα, για τη συμμετοχή στο εκλογικό σώμα, στις γενικές βουλευτικές εκλογές, των Ελληνίδων και των Ελλήνων πολιτών που βρίσκονται στην αλλοδαπή. Έκανα τρεις τοποθετήσεις στην Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Στην πρώτη είχα σύγκρουση με δύο Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ –σε πολιτικό επίπεδο εννοώ, αντιπαράθεση καλύτερα- όταν κατέθετα τις αρχές μας. Τέσσερις αρχές διέπουν τη στάση μας: ψήφος στους εκλογικούς καταλόγους προφανώς, ψήφος ίση και ισοδύναμη με των υπόλοιπων εκλογέων, επιστολική ψήφος και τέλος εκλογικές περιφέρειες ή εκλογική περιφέρεια εξωτερικού. Το τέταρτο ήταν και υπό συζήτηση με ποια ακριβώς μορφή θα κάνουμε την τελική επιλογή.

Στις πρώτες εβδομάδες των συνεδριάσεων της επιτροπής φαινόταν πως ο ΣΥΡΙΖΑ, η Αξιωματική Αντιπολίτευση, στηριγμένη στο ενδεχόμενο πως το ΚΚΕ δεν θα συμφωνούσε με τη συγκεκριμένη σοβαρότατη μεταρρύθμιση, στο πεδίο των πολιτικών δικαιωμάτων και της δημοκρατικής αρχής, εκδήλωνε την αντίθεσή του να συνυπολογίζεται στο τελικό αποτέλεσμα η ψήφος των εκτός Ελλάδος ψηφίζόντων, Ελλήνων και Ελληνίδων. Πίστευαν δηλαδή στον ΣΥΡΙΖΑ πως υπάρχει μία μειοψηφία των εκατόν ενόχων, που δεν επέτρεπε την ψήφιση του σχετικού νόμου, συνεπώς είχαν την άνεση να λένε «όχι». Όταν όμως το ΚΚΕ εμφανίστηκε –υπό προϋποθέσεις βέβαια- θετικό στην ίση και ισοδύναμη ψήφο των λεγόμενων, χάριν συντομίας, «αποδήμων», ο ΣΥΡΙΖΑ μεταποτίζεται. Θετική είναι η μετατόπιση αυτή. Και έτσι φαίνεται ότι υπάρχει πια και εδώ ένας κοινός τόπος και αυτό γιατί η σχετική δυνατότητα, μάλλον η δυνατότητα των εκατόν ενός Βουλευτών να σταματήσουν τη διαδικασία αυτή έπαυε να υπάρχει. Η εξέλιξη είναι θετική. Μαθαίνω, χωρίς να έχουμε ακόμα τις τελικές διατυπώσεις, πως η διακομματική συνεχίζει να συμφωνεί. Άρα ως φαίνεται θα προχωρήσουμε και στην αναθεώρηση του άρθρου 54 παράγραφος 4. Ο τίτλος που προσέδωσαν τα κόμματα στους νομοθετικούς περιορισμούς, που μας ενημερώνουν ότι θα εισαχθούν –και συμφωνούν τα κόμματα- στην άσκηση του συγκεκριμένου πολιτικού δικαιώματος, του δικαιώματος του εκλέγειν, είναι η απόδειξη της ύπαρξης κάποιου συγκεκριμένου δεσμού με την πατρίδα, πέραν της καταγωγής.

Θυμίζω ότι ο σχετικός νόμος πρέπει να ψηφιστεί από διακόσιους Βουλευτές για να υπάρξει –όχι για να υπάρξει αμέσως- γενικώς, ειδικά ως μη ψηφισθείς. Και η ψήφιση του νόμου αυτού έπεται της Αναθεώρησης του Συντάγματος, άρα έχουμε μία πολυτέλεια στη διατύπωση του άρθρου 54 παράγραφος 4.

Δεν πρέπει να νομοθετούμε διά του Συντάγματος. Η παρούσα Θ' Αναθεωρητική Βουλή έχει καθήκον να προσθέσει στο άρθρο 54 μία νέα παράγραφο, την παράγραφο 4, με την οποία θα οργανώνεται η ψήφος των λεγόμενων αποδήμων, προκειμένου να εκλέγονται από ενιαίο ψηφοδέλτιο πέντε Βουλευτές που θα τους αντιπροσωπεύουν.

Σπεύδω να εξηγήσω ότι υπάρχουν δύο κατηγορίες «αποδήμων» –εντός εισαγωγικών- που είναι εγγεγραμμένοι σε εκλογικούς καταλόγους, βάσει των σχετικών δημοτολογίων και σύμφωνα με την τελευταία απογραφή κατά το άρθρο 54 παράγραφος 2 του Συντάγματος: Εκείνων που έφυγαν προσφάτως από την Ελλάδα, παραδείγματος χάριν λόγω κρίσης, και εκείνων που έχουν φύγει εδώ και πάρα πολλά χρόνια ή και δεκαετίες πριν την ψήφιση του σχετικού νόμου.

Αποψή μου είναι πως με τη σύνταξη της νέας παραγράφου 4 στο άρθρο 54 η προαναφερθείσα διαφορά δεν έχει καθοριστικό νόημα!

Αποψή μας, επίσης, είναι ότι το Σύνταγμα πρέπει να αρκестεί –απευθύνομαι στη Νέα Δημοκρατία- σε μία αφαιρετική διατύπωση της δυνατότητας νομοθετικής πρόβλεψης περιορισμών και να μην προχωρήσετε σε ειδικότερες ρυθμίσεις. Διότι ο νομοθέτης πρέπει να είναι ελεύθερος. Αφού υπάρχει ο περιορισμός ότι για να ψηφιστεί ο σχετικός νόμος ή για να τροποποιηθεί απαιτούνται διακόσιες ψήφοι, η μεγαλύτερη Πλειοψηφία, δηλαδή, για την ψήφιση σχεδίου νόμου.

Αν αυτό άλλαζε και καθοριζόνταν πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα, θα καταλάβαινα τις ανησυχίες σας να θέλετε να θεθούν οι περιορισμοί στο Σύνταγμα. Αφού, όμως, αυτό διατηρείται, κυ-

ρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, πρέπει να δείτε την υποχρέωσή σας ο νόμος, που θα φέρετε στη Βουλή να εναρμονίζεται, όχι με το άρθρο 54.4 που θα αναθεωρήσουμε, αλλά και με το 51.4 και με το 54.2, αλλά και με όλο το Σύνταγμα, για να μην κριθεί αντισυνταγματικός.

Αυτό, όμως, που δεν έχουμε πει και δεν έχουμε συμφωνήσει και γι' αυτό στέκομαι με προσοχή στο επιχείρημα, είναι ότι δεν πρέπει να φέρετε μία αναλυτικότερη συνταγματική διάταξη, αλλά να αρκεστείτε σε μία επιγραμματική διατύπωση, δηλαδή σύντομη, κατά τη φύση του Συντάγματος, και περιεκτική, δηλαδή σε ό,τι αφορά το περιεχόμενό της.

Αν θελήσετε να προβείτε σε συνταγματική ρύθμιση με υπέρμετρους περιορισμούς, μας βάζετε το δίλημμα τι προτιμάμε: Να μην γίνει τίποτα ή να γίνει κάτι που είναι λάθος. Γιατί, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, προσθέτω ότι με την αμφιβολία κάποιων η διακομματική δεν προχώρησε στην κατοχύρωση της επιστολικής ψήφου. Δηλαδή, ένας άνθρωπος που κατοικεί δίπλα σε ένα προξενείο και ο οποίος γράφτηκε τώρα στους καταλόγους θα ψηφίζει, αλλά ένας που μένει πεντακόσια χιλιόμετρα ή χίλια χιλιόμετρα μακριά, δεν θα ψηφίζει, παρ' ό,τι είναι εγγεγραμμένος χρόνια και κάποια στιγμή πήρε και το αεροπλάνο να έρθει στην Ελλάδα για να ψηφίσει. Αυτή είναι μια μεγάλη αδικία. Η επιστολική ψήφος έπρεπε να έχει την υποστήριξη όλων μας.

Κυρίες και κύριοι, πρέπει να ολοκληρώσω. Δεν έχω χρόνο. Θα αρκεστώ μόνο σε ένα συμπέρασμα.

Κύριε Πρόεδρε, όμως, η κατανομή των ενοτήτων, έτσι όπως την κάναμε με συνευθύνη και δική μου και του Κινήματος Αλλαγής, ήταν λίγο ατυχής στην τελευταία και την προτελευταία ενότητα. Αύριο δεν έχουμε πολλά πράγματα. Σήμερα έχουμε τρία κορυφαία θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Μιλάτε για την ημερήσια διάταξη της Παρασκευής;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μάλιστα.

Τώρα δεν προλαβαίνουμε. Τώρα τελειώσαμε. Μίλησαν οι εισηγητές. Ο κ. Τζαβάρας δεν αναφέρθηκε σε δύο θέματα. Ο κ. Κατρούγκαλος, πλην του άρθρου 86, μίλησε πάρα πολύ βιαστικά. Εγώ τη μισή μου ομιλία την αφήνω απ' έξω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εσείς έχετε τον τρόπο σας και είστε πιο ελκυστικοί στους Προέδρους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Όχι. Πιο πολύ από μένα μίλησατε.

Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να ολοκληρώσω. Αύριο η διαδικασία είναι βραχεία, γιατί έχουμε μόνο δύο βασικές αναθεωρητές διατάξεις. Οι άλλες είναι καταργούμενες. Σήμερα, έχουμε, όμως, τρία κορυφαία θέματα και θα έπρεπε να μείνουμε.

Συνεπώς κλείνω με το συμπέρασμα, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πως οι αναλύσεις μας για το άρθρο 54, έτσι όπως θα αναθεωρηθεί, για το άρθρο 62, έτσι όπως θα αναθεωρηθεί, και για το άρθρο 86 αποδεικνύουν πως με φόβο, φόβο εμπρός στο επιχείρημα, φόβο εμπρός στο πολιτικό κόστος και υποκρισία, βάσει της οποίας αναπτύσσονται πολιτικά επιχειρήματα, γίνεται η αναθεώρηση και του άρθρου 62 και του άρθρου 86 και του άρθρου 54, κυρίως των δύο τελευταίων.

Η κορύφωση του αναθεωρητικού διαβήματος, άρθρα 86 και 54, ψήφος των αποδήμων, φωτογραφίζει ακριβώς αυτές τις φοβές, την υποκρισία, την ατολμία και τον διχασμό χωρίς νόημα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Ευχαριστούμε τον κ. Λοβέρδο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, είκοσι εννιά φοιτητές και φοιτήτριες Κοινωνιολογίας από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Είστε παρόντες στη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος, που είναι μία διαδικασία που γίνεται πολύ σπανίως. Η Αναθεώρηση που θα γίνει τώρα θα ακολουθηθεί από μία δυνατότητα

Αναθεώρησης μετά από εννιά χρόνια, για να καταλάβετε. Τώρα θα παρακολουθήσετε και τη διαδικασία της κατάθεσης του προϋπολογισμού του 2020.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω προς το Σώμα ότι ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χρήστος Σταϊκούρας θα καταθέσει τον κρατικό προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2020.

Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Σταϊκούρας Χρήστος έχει τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ (Υπουργός Οικονομικών): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, έχω την ιδιαίτερη τιμή να καταθέσω στο Σώμα τον κρατικό Προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 2020 και την εισηγητική του έκθεση.

Καταθέτω, επίσης, έκθεση επί των φορολογικών δαπανών, εκθέσεις των Γενικών Διευθυντών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, φορολογικής διοίκησης, τελωνείων και ειδικών φόρων κατανάλωσης, δημόσιας περιουσίας και κοινωφελών περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών, την ετήσια έκθεση ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, καθώς και τις δηλώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 58 του ν. 4270/2014, όπως αυτός ισχύει.

Παράλληλα, καταθέτω τον απολογισμό των εσόδων και των εξόδων του κρατικού προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2018 και τον ισολογισμό και λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις χρήσεως από 1-1-2018 έως 31-12-2018.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χρήστος Σταϊκούρας καταθέτει στον Πρόεδρο της Βουλής τα προαναφερθέντα με τη μορφή stick (ψηφιακό μέσο αποθήκευσης))

Κύριε Πρόεδρε, θα σας παρακαλέσω να οριστούν ημερομηνίες για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Κωνσταντίνος Τασούλας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού από τον Υπουργό Οικονομικών, επιτρέψτε μου να σας ενημερώσω ότι η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων θα διεξαχθεί στις 25, 26, 27 και 28 Νοεμβρίου 2019, Δευτέρα ως και Πέμπτη, σε τέσσερις συνεδριάσεις, μετά από συνεννόηση με το Προεδρείο της αρμόδιας επιτροπής.

Όσον αφορά τη συζήτηση στην Ολομέλεια, θα ενημερωθείτε δεόντως πολύ σύντομα. Πάντως, η συζήτηση στην Ολομέλεια για τον προϋπολογισμό θα είναι προφανώς η τελευταία συζήτηση κατά παράδοση πριν από τις εορταστικές διακοπές των Χριστουγέννων.

Συνεχίζουμε τη συζήτηση επί της Αναθεωρήσεως του Συντάγματος.

Τον λόγο έχει ο ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Ιωάννης Γκιόκας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Παρά το γεγονός ότι είναι υπερώριμο αίτημα η ριζική αλλαγή του άρθρου 86, ο γνωστός νόμος περί ευθύνης Υπουργών, οι προτάσεις που γίνονται για το ζήτημα αυτό και από τον ΣΥΡΙΖΑ και πολύ περισσότερο από τη Νέα Δημοκρατία απέχουν πολύ από το αίτημα, που υπήρχε όλα αυτά τα χρόνια, ότι δηλαδή δεν θα πρέπει να υπάρχει ανισότιμη μεταχείριση ανάμεσα σε έναν Υπουργό, σε έναν πρώην Υπουργό και σε έναν απλό πολίτη σε ό,τι αφορά στην ποινική μεταχείριση. Αυτό ήταν το αίτημα όλα αυτά τα χρόνια, να υπάρχει δηλαδή ισονομία. Δεν ήταν το αίτημα να μπουν στο Σύνταγμα ερμηνευτικά σχήματα.

Απέχει, λοιπόν, γιατί η ανισότιμη μεταχείριση μεταξύ Υπουργών και απλών πολιτών στηρίζεται σε έναν βασικό πυλώνα, τον οποίο δεν ακουμπά ούτε η ερμηνευτική δήλωση, που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ ούτε φυσικά η πρόταση για την κατάργηση της μειωμένης παραγραφής. Ποιος είναι αυτός ο πυλώνας; Είναι ο ρόλος της Βουλής που έχει αρμοδιότητα δικαιοδοτική, δικαστική, να διεξάγει προκαταρκτική εξέταση, να ασκεί την ποινική δίωξη, ακόμη και να ανακαλεί υπάρχουσα ποινική δίωξη. Όταν μιλάμε για απόφαση της Βουλής εννοούμε, προφανώς, για την απόφαση της εκάστοτε κοινοβουλευτικής κυβερνητικής πλειοψηφίας. Αυτός ο κρίσιμος ρόλος της Βουλής παραμένει και στην πρό-

ταση του ΣΥΡΙΖΑ και στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας και στην πρότασή του Κινήματος Αλλαγής.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**)

Ξεκινώ με το άρθρο 86, γιατί το άρθρο 62 που αφορά τη βουλευτική ασυλία είναι κατά τη γνώμη μας άλλης φύσης ζήτημα, γιατί, πρώτον, ο Βουλευτής σε αντίθεση με τον Υπουργό δεν διαχειρίζεται δημόσιες υποθέσεις και κατ' επέκταση δημόσιο χρήμα, δεύτερον η ασυλία του Βουλευτή είναι προσωρινή για όσο διαρκεί η βουλευτική θητεία, ενώ ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών, που αφορά και πρώην Υπουργούς ισχύει εσαεί, τρίτον η προκαταρκτική εξέταση, η δίωξη και η εκδίκαση μίας υπόθεσης για έναν Βουλευτή γίνεται πάντα από τα τακτικά δικαστήρια, προφανώς κατόπιν άδειας της Βουλής αλλά πάντα από τα τακτικά δικαστήρια.

Άρα, εμείς δεν συσχετίζουμε τα δύο άρθρα, το άρθρο 62 και το άρθρο 86. Το άρθρο 86 του Συντάγματος είναι ένα απαράδεκτο άρθρο, το οποίο πρέπει να καταργηθεί γιατί οδηγεί στη συγκάλυψη. Το άρθρο 62 που αφορά τη βουλευτική ασυλία έχει να κάνει με την πολιτική δραστηριότητα του Βουλευτή και σε ό,τι αφορά το ΚΚΕ, αυτή η δραστηριότητα έχει να κάνει με τη στήριξη των εργατικών λαϊκών αγώνων και αυτή πρέπει να προστατεύεται. Κατά τη γνώμη μας, το άρθρο 62 δεν χρειάζεται αναθεώρηση.

Υποστηρίζουμε ότι είναι υπερώριμο το αίτημα και πρέπει να αρθούν όλα τα εμπόδια που θέτει το άρθρο 86, και αυτό που φορά την αποσβεστική προθεσμία, αλλά και αυτό που αφορά τον δικαιοδοτικό ρόλο της Βουλής, δηλαδή της κυβερνητικής πλειοψηφίας να ερευνά, να διώκει ή και να ανακαλεί ποινικές δίωξεις. Αυτή ήταν η δική μας θέση και παραμένει δική μας θέση, χωρίς φυσικά να υιοθετούμε –ποτέ δεν το κάναμε, άλλωστε– όλη αυτή την αποπροσανατολιστική θεωρία, που έγινε πολύ της μόδας τα χρόνια της κρίσης και των μνημονίων, σύμφωνα με την οποία για την οικονομική κρίση, για τα μνημόνια, για τη χρεοκοπία του λαού φταίει η ηθική του πολιτικού κόσμου και όχι ένα ολόκληρο οικονομικό και κοινωνικό σύστημα, ένας δρόμος ανάπτυξης που έχει στο DNA του και τις κρίσεις και την εκμετάλλευση και τα σκάνδαλα.

Πρόκειται, λοιπόν, κατά τη γνώμη μας, για μία θεωρία ανυπόστατη, γιατί η κρίση και τα σκάνδαλα δεν είναι ούτε ήταν ούτε θα είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο. Αφορούσε, αφορά και θα αφορά όλον τον καπιταλιστικό κόσμο, ακόμη και χώρες που μπορεί να μην είχαν ή να μην έχουν στο Σύνταγμά τους άρθρα ή προστατευτικές διατάξεις παρόμοιες μ' αυτές του άρθρου 86 του δικού μας Συντάγματος.

Κατά τη γνώμη μας, λοιπόν, μέσα από όλη αυτή τη συζήτηση για την ηθική και την τιμή του πολιτικού κόσμου, ο στόχος είναι να κάνετε ένα πολιτικό «μακιγιάζ», να αναστηλώσετε το κύρος του αστικού πολιτικού συστήματος το οποίο κλονίστηκε τα χρόνια της κρίσης λόγω των μνημονίων και λόγω των αντιλαϊκών πολιτικών. Φυσικά, επαναλαμβάνω ότι αυτά δεν οφείλονται στην ασυλία των Υπουργών. Μπορεί να υπάρχουν και έντιμοι πολιτικοί, να υπάρχουν και έντιμοι Υπουργοί, κι όμως μία χαρά να υπηρετούν βαθύτατα αντιλαϊκές, αντεργατικές πολιτικές.

Παρά το γεγονός ότι μιλάτε για την ηθική και την τιμή του πολιτικού κόσμου, στις τελευταίες δύο αναθεωρήσεις του Ποινικού Κώδικα που έγιναν, μία επί ΣΥΡΙΖΑ πριν τις εκλογές και μία τώρα επί Νέας Δημοκρατίας, υπάρχουν δύο διατάξεις που, αν μη τι άλλο, είναι τουλάχιστον ύποπτες. Η μία είναι η διάταξη για την οποία έγινε πολύς λόγος την προηγούμενη εβδομάδα και αφορά την αποδέσμευση περιουσιακών στοιχείων σε όσους εμπλέκονται με υποθέσεις ξεπλύματος βρώμικου χρήματος –διάταξη της Νέας Δημοκρατίας– και η άλλη διάταξη που ψηφίστηκε επί ΣΥΡΙΖΑ αφορά τη μετατροπή σε πλημμέλημα της κατάχρησης σε βάρος του δημοσίου. Μάλιστα, το γεγονός ότι αυτή η διάταξη εφαρμόστηκε έστω και μία μέρα, με βάση την αρχή του ευμενέστερου ποινικού νόμου, αρκεί για να λειτουργήσει και αναδρομικά για όλες τις υποθέσεις που υπάρχουν. Άρα, λοιπόν, όλη αυτή η συζήτηση περί ηθικής και τιμής έχει και στοιχεία υποκρισίας.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, με την προσθήκη ερμηνευτικής δήλω-

σης του άρθρου 86, όντως περιορίζει την εφαρμογή της ειδικής διάταξης του συγκεκριμένου άρθρου μόνο στα αδικήματα, που τελούνται κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων και όχι σε αυτά που τελούνται απλώς επί ευκαιρία της άσκησης αυτών των καθηκόντων. Είναι μία κατασκευή, που διευκολύνει την παραπομπή ορισμένων υπουργικών αδικημάτων στη δικαιοσύνη, όπως είναι η δωροληψία, κ.ο.κ.. Ωστόσο, στην αρμοδιότητα της Βουλής θα παραμείνουν άλλα σοβαρά αδικήματα Υπουργών, όπως είναι για παράδειγμα η παράβαση καθήκοντος. Μάλιστα, ο κ. Κατρούγκαλος στην περιπτώσιολογία του αναφέρθηκε μόνο στην παράβαση καθήκοντος, στην πιο ήπια δηλαδή εκδοχή, ενώ την ίδια στιγμή υπάρχει η κατάχρηση εξουσίας, η απιστία, που αυτά θα εξακολουθήσουν να είναι και με την ερμηνευτική δήλωση, που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ στην αρμοδιότητα της Βουλής.

Εδώ δεν είναι ανάγκη να πάμε πολύ μακριά. Αρκεί να πάρουμε υπ' όψιν μας την πρόσφατη εμπειρία της προανακριτικής επιτροπής που συστάθηκε για τον κ. Παπαγγελόπουλο. Τι έγινε σ' αυτή την προανακριτική επιτροπή; Κατατέθηκαν ορισμένα αιτήματα εξαίρεσης με τον νομικό ισχυρισμό να μη συμπίπτει το πρόσωπο του ελεγκτή και του ελεγχόμενου. Κατά τη γνώμη μας, ορθώς απορρίφθηκαν αυτά τα αιτήματα, γιατί δεν συνάδουν με τη σύνθεση και τη λειτουργία μιας κοινοβουλευτικής επιτροπής, που είναι πολιτικό σώμα. Όμως, βλέπετε τι αδιέξοδα δημιουργούνται. Η επιτροπή αυτή για ποια αδικήματα συστάθηκε; Συστάθηκε για κατάχρηση εξουσίας, παράβαση καθήκοντος, αυτά δηλαδή που και με την προσθήκη της ερμηνευτικής δήλωσης του ΣΥΡΙΖΑ θα εξακολουθήσουν να είναι στην αρμοδιότητα και στην ευθύνη της Βουλής.

Να, λοιπόν, γιατί διαιωνίζεται το πρόβλημα και τα αδιέξοδα – και τα πολιτικά παιχνίδια, λέμε εμείς– ακόμη και με τις προτάσεις που γίνονται για την αναθεώρηση του άρθρου 86, γιατί θα εξακολουθήσει η διεξαγωγή προκαταρκτικής εξέτασης να αποφασίζεται από τη Βουλή, εξακολουθεί η προκαταρκτική εξέταση να γίνεται από επιτροπή, που αποτελείται από Βουλευτές, ενώ για τους απλούς πολίτες αυτή διενεργείται κατά παραγγελία της εισαγγελίας από δικαστικούς λειτουργούς, εξακολουθεί η ποινική δίωξη να ασκείται με απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής και όχι από την εισαγγελία, εξακολουθεί η Βουλή να μπορεί με απόφασή της να αναστείλει ή να ανακαλεί δίωξη, προδικασία ή και κύρια διαδικασία στο ακροατήριο, εξακολουθεί η εκδίκαση των υποθέσεων, που αφορούν την ποινική ευθύνη Υπουργών να μη γίνεται από τα κοινά ποινικά δικαστήρια ανάλογα με τη βαρύτητα της πράξης, αλλά από ένα ειδικό δικαστήριο. Άρα εξακολουθεί να υφίσταται, παρά τις όποιες βελτιώσεις γίνονται, ο δικαιοδοτικός ρόλος της Βουλής για μία σειρά αδικήματα.

Μάλιστα, άκουσα προηγουμένως τον κ. Κατρούγκαλο που έλεγε ότι αν καταργηθεί το άρθρο 86, αυτό θα αφορά μόνο το μέλλον, ενώ υπάρχουν και εκκρεμότητες.

Ποιος εμποδίζει μαζί με την κατάργηση του άρθρου 86 να μπει και μία ερμηνευτική δήλωση μεταβατικού χαρακτήρα, που να αφορά τις όποιες εκκρεμότητες υπάρχουν; Μάλιστα, αύριο θα καταργήσουμε επτά - οκτώ μεταβατικές διατάξεις στο Σύνταγμα. Άρα, λοιπόν, ούτε αυτό το επιχείρημα στέκει. Θα μπορούσατε να προτείνετε την κατάργηση του νόμου περί ευθύνης Υπουργών και την ύπαρξη μιας ερμηνευτικής δήλωσης, που να είχε μεταβατικό χαρακτήρα για το παρελθόν. Όμως, δεν το κάνατε. Συνεπώς είναι άλλοθι, κατά τη γνώμη μας, αυτό το επιχείρημα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Η ερμηνευτική δήλωση προϋποθέτει εννεργό κανόνα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΙΟΚΑΣ: Θα μπορούσε να προβλέπει την ισονομία και να υπάρχει ερμηνευτική δήλωση μεταβατικού χαρακτήρα, όπως υπάρχουν πάρα πολλές μεταβατικές διατάξεις στο Σύνταγμα, κύριε Κατρούγκαλε, κάποιες από τις οποίες, μάλιστα, θα καταργήσουμε αύριο.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**)

Άρα, εμείς επαναλαμβάνουμε την ανάγκη, με βάση και την εμπειρία που υπάρχει, να καταργηθεί πλήρως ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών και δεν μπαίνουμε στη λογική να φτιάχνουμε νομικά, ερμηνευτικά σχήματα ή φίλτρα, για να αποφύγουμε αυτό που αποτελούσε αίτημα όλα αυτά τα χρόνια και του ελληνικού

λαού και πολιτικών δυνάμεων. Γιατί δεν συζητάμε πρώτη φορά για τον νόμο περί ευθύνης Υπουργών σε αυτή τη συνταγματική Αναθεώρηση. Έχει προϋπάρξει μία συζήτηση και εκεί η θέση του ΣΥΡΙΖΑ ήταν η πλήρης κατάργηση, δεν ήταν το ερμηνευτικό σχήμα.

Έρχομαι τώρα στα υπόλοιπα θέματα, που αφορούν το άρθρο 54 και ούτω καθεξής. Το ΚΚΕ από την πρώτη στιγμή, όπως ξέρετε, αντιμετώπισε το θέμα της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού χωρίς μικροκομματικές σκοπιμότητες, χωρίς τακτικισμούς, χωρίς να μετράει κουκιά και με στόχο την εξεύρεση μιας λύσης, που θα διευκολύνει τους Έλληνες που ζουν, εργάζονται ή σπουδάζουν στο εξωτερικό, που έχουν δεσμούς με τη χώρα και που ενδεχομένως έχουν και την ελπίδα επιστροφής τους στη χώρα, να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα από τον τόπο διαμονής.

Την ίδια στιγμή, όμως, θα πρέπει να βρεθεί μία λύση που από τη μία μεριά θα εξασφαλίζει αυτό το δικαίωμα, αλλά από την άλλη θα αποτρέπει την αλλοίωση του εκλογικού σώματος με ψηφοφόρους που, ενδεχομένως, δεν έχουν γνώση της ελληνικής πολιτικής πραγματικότητας, δεν έχουν πραγματικούς δεσμούς με τη χώρα και κυρίως, δεν υφίστανται ή δεν θα υποστούν τις συνέπειες των όποιων πολιτικών τους επιλογών. Μιλάμε, δηλαδή, για ανθρώπους που λόγω της μακρόχρονης διαμονής τους στο εξωτερικό, οι περισσότεροι μπορεί να έχουν γεννηθεί κιόλας στο εξωτερικό ή να είναι απόγονοι παλιών μεταναστών, έχουν αντικειμενικά ενσωματωθεί στις κοινωνίες αυτών των χωρών, έχουν καλώς ή κακώς -είναι αντικειμενικό- συνδέσει τη ζωή και το μέλλον τους με αυτές τις κοινωνίες και το πιο σημαντικό, διαμορφώνουν πολιτική συνείδηση και κριτήριο με βάση τις εξελίξεις, με βάση τον συσχετισμό και με βάση την πολιτική πραγματικότητα σε αυτές τις χώρες, η οποία μπορεί να διαφέρει και μάλιστα, ριζικά από την πραγματικότητα, που ζούμε στη δική μας χώρα. Γι' αυτό τον λόγο η πρόταση του ΚΚΕ είχε τρεις βασικούς άξονες, προκειμένου να ασκείται το εκλογικό δικαίωμα στον τόπο διαμονής και αυτό να μπορεί να προσμετράται και στον εκλογικό συσχετισμό.

Ο πρώτος άξονας είναι η ύπαρξη πραγματικών οικονομικών και κοινωνικών δεσμών με την Ελλάδα, όπως παραδείγματος χάριν, φορολογικών υποχρεώσεων και όχι απλά ενός ψυχικού δεσμού, που δεν το αμφισβητεί κανένας ότι μπορεί να υπάρχει, αλλά δεν αρκεί. Άλλωστε, στον πυρήνα ακόμη και της αστικής αντίληψης για την τυπική ισότητα του δικαιώματος της ψήφου βρίσκεται η συσχέτιση του δικαιώματος του εκλέγειν και της ύπαρξης υποχρεώσεων, δηλαδή το να υφίσταται κάποιος τις συνέπειες, τις όποιες συνέπειες, από την πολιτική επιλογή που κάνει.

Ο δεύτερος άξονας της πρότασης μας είναι η ύπαρξη ενός ανώτατου, εύλογου χρόνου απουσίας από τη χώρα ή αντίστροφα ενός εύλογου ελάχιστου χώρου παρουσίας στη χώρα, κυρίως, για λόγους τεκμηρίωσης.

Και το τρίτο κριτήριο ήταν η αυτοπροσώπη παρουσία σε εκλογικά τμήματα του εξωτερικού που εγγυάται και την εγκυρότητα της ψήφου, αλλά κυρίως εγγυάται το ουσιαστικό πολιτικό ενδιαφέρον και τη συμμετοχή, που πρέπει να εξασφαλίζει η συμμετοχή σε μια εκλογική διαδικασία.

Με τα κριτήρια αυτά, κατά τη γνώμη μας, καλύπτονται και με το παραπάνω όσοι έφυγαν τα χρόνια της κρίσης και των μνημονίων, για να το πούμε καλύτερα όσους έδιωξαν οι κυβερνήσεις με την πολιτική τους τα χρόνια της κρίσης και των μνημονίων, γιατί η μετανάστευση, όπως και η προσφυγιά, δεν είναι φυσικό φαινόμενο. Δεν φεύγει κάποιος σε μία άλλη χώρα, απλά γιατί κάνει χόμπι ή για τουρισμό, φεύγει γιατί υπάρχει μία τέτοια ανάγκη.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Και τέλος, σε σχέση με τα κριτήρια, τονίσαμε ότι αυτά θα πρέπει να κατοχυρωθούν και να θωρακιστούν συνταγματικά και να ισχύουν για όλους όσοι θέλουν να ενταχθούν στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του εξωτερικού, χωρίς τη διάκριση σε παλιούς και νέους εγγεγραμμένους.

Ας δούμε τώρα ποια δεδομένα πήραμε υπ' όψιν μας για τη διαμόρφωση αυτής της πρότασης, που είναι καθαρή, ολοκληρω-

μένη, συνεκτική και έχει τύχει και αποδοχής. Κατ' αρχάς, πήραμε υπ' όψιν μας το γεγονός -κάτι το οποίο κανένας δεν λέει- ότι στο Ελληνικό Δίκαιο ιθαγένειας -σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει και σε άλλα κράτη- κυριαρχεί -παρά τις αλλαγές που έχουν γίνει- το αναχρονιστικό δίκαιο του αίματος, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα όσοι έχουν ελληνική καταγωγή, αρκεί από τον έναν μόνο πρόγονο -και μπορεί αυτός ο πρόγονος να είναι και πολύ μακρινός- να μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια. Σημαίνει, δηλαδή, ότι μπορούν να αποκτήσουν πολύ εύκολα την ελληνική ιθαγένεια πολίτες άλλων χωρών, αρκεί να αποδείξουν ότι έχουν έστω έναν μακρινό πρόγονο από την Ελλάδα.

Συνεπώς αυτό που έλεγε η Κυβέρνηση αρχικά, αλλά και άλλα κόμματα, και το Κινήματος Αλλαγής και το ΜέΡΑ25 -που κάνει κριτική στη Νέα Δημοκρατία ότι υπαναχωρεί από τις αρχικές της θέσεις- ότι πρέπει η ρύθμιση να αφορά όλους όσοι είναι εγγεγραμμένοι, κατά τη γνώμη μας, είναι η μισή αλήθεια. Και γιατί είναι η μισή αλήθεια; Γιατί παραγνωρίζει συνειδητά ότι με βάση το ισχύον Ελληνικό Δίκαιο της ιθαγένειας, υπάρχει δυνητικά το ενδεχόμενο να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους, να αποκτήσουν δικαίωμα ψήφου, και άρα δικαίωμα καθοριστικής παρέμβασης στις πολιτικές εξελίξεις, πολλές χιλιάδες ακόμη άνθρωποι, που αν και κατάγονται από την Ελλάδα, αν και αγαπούν την Ελλάδα -δεν το αμφισβητεί κανένας αυτό- εν τούτοις, έχουν αποκοπεί από την ελληνική πραγματικότητα και δεν διαμορφώνουν κριτήριο με βάση αυτή την πραγματικότητα.

Το δεύτερο δεδομένο, που πήραμε υπ' όψιν μας είναι η διεθνής εμπειρία και η διεθνής πρακτική. Οι περισσότερες χώρες, ιδιαίτερα οι ευρωπαϊκές χώρες, η Μεγάλη Βρετανία, η Γερμανία και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όλες θέτουν προϋποθέσεις όσον αφορά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους δικούς του εκλογείς, που ζουν στο εξωτερικό, ενώ κάποιες άλλες χώρες, παραδείγματος χάριν η Ιρλανδία ή το Ισραήλ την απαγορεύουν εντελώς για ευνόητους λόγους. Αυτές οι προϋποθέσεις δεν συνιστούν ούτε περιορισμό ούτε απόρροια του εκλογικού δικαιώματος. Είναι τρόποι, είναι προϋποθέσεις διεκδίκησης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος μέσω της ένταξης στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του εξωτερικού.

Αυτή η πρόταση, κατά τη γνώμη μας, διαφοροποιείται και από την αρχική, τουλάχιστον, πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, του ΠΑΣΟΚ ή του ΜέΡΑ25, αλλά και από την αρχική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ. Για ποιον λόγο; Γιατί η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ άνοιγε, κατά τη γνώμη μας, μία επικίνδυνη κερκόπορτα. Ποια είναι αυτή; Επιτρέπει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου με βάση το απεριόριστο δίκαιο του αίματος. Έστω κι αν αυτό γίνεται για περιορισμένο αριθμό Βουλευτών, έστω κι αν αυτό γίνεται χωρίς υπολογισμό στον συσχετισμό δύναμης, εντούτοις δίνει δυνητικά το δικαίωμα, με βάση το δίκαιο του αίματος, να ψηφίζουν μέχρι και πάνω από 3 εκατομμύρια άνθρωποι. Είναι επομένως μια κερκόπορτα.

Θεωρούμε θετικό ότι έγινε συζήτηση γύρω από τις συγκεκριμένες προτάσεις του ΚΚΕ, αλλά τονίσαμε ότι η τελική μας στάση θα διαμορφωθεί με την κατάθεση του νομοσχεδίου της Κυβέρνησης και εφόσον φυσικά αυτές οι προϋποθέσεις καλύπτονται και συνταγματικά στο άρθρο 54 με τις επισημάνσεις, που έχουμε κάνει και φυσικά και νομοτεχνικά στο κυβερνητικό σχέδιο νόμου.

Σε σχέση με το άρθρο 54 που συζητάμε σήμερα, είμαστε σύμφωνοι σε σχέση με την προϋπόθεση για το να συμπεριληφθεί ο χρόνος απουσίας ή παρουσίας, αλλά χρειάζεται να προβλεφθεί και η ύπαρξη πραγματικού δεσμού.

Και τέλος, μία κουβέντα για την ισοτιμία της ψήφου, γιατί αφορά και τον εκλογικό νόμο συνολικά. Όσον αφορά την επίκληση της ισοτιμίας, δηλαδή ότι πρέπει να θεσπίσουμε την ψήφο των αποδήμων, γιατί αυτό επιβάλλει η ισοτιμία της ψήφου, κατά τη γνώμη μας υπάρχουν και εδώ στοιχεία υποκρισίας, γιατί γίνεται επιλεκτική επίκληση αυτής της ισοτιμίας, αφού ούτε σήμερα υπάρχει ισοτιμία της ψήφου.

Δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι υπάρχει τυπική ισότητα της ψήφου - ουσιαστική δεν υπάρχει ούτως ή άλλως- όταν υπάρχει εκλογικός νόμος που διατηρεί πλαφόν και μπόνους. Από τη στιγμή που αυτά υπάρχουν στον εκλογικό νόμο, δεν μπορούμε να μιλάμε για την έστω τυπική ισοτιμία της ψήφου.

Η πρόταση που γίνεται από τον ΣΥΡΙΖΑ στο σημείο αυτό -το είπαμε και χθες- δεν αποκλείει ούτε το πλαφόν, ίσα-ίσα το προβλέπει, ούτε το μπόνοους, γιατί δίνει τη δυνατότητα απόκλισης μέχρι 10% από τις ψήφους που θα έχουν πάρει τα κόμματα στη Βουλή και την τελική κατανομή των εδρών. Άρα, δεν μπορεί να υπάρχει ισοτιμία της ψήφου, όταν υπάρχουν στον εκλογικό νόμο αυτού του είδους οι προϋποθέσεις.

Εμείς, λέω ξανά, υποστηρίζουμε σταθερά την απλή και ανόθευτη αναλογική, που είναι ασυμβίβαστη με την οποιαδήποτε ύπαρξη πλαφόν, μπόνοους κ.ο.κ..

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ τον κ. Γκιόκα.

Παρακαλώ τον ειδικό αγορητή από την Ελληνική Λύση, τον κ. Χίττα, να λάβει τον λόγο.

Ορίστε, κύριε Χίττα, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ως νέος Βουλευτής στο ελληνικό Κοινοβούλιο αρχίζω να αντιλαμβάνομαι και εγώ σιγά σιγά τους κινδύνους του λειτουργήματός μας.

Θα μου επιτρέψετε να σας μιλήσω σε λιγάκι γι' αυτούς τους κινδύνους, γιατί θέλω να πω πρώτα ότι θεωρώ τον εαυτό μου καλό μαθητή. Αισθάνομαι πραγματικά περήφανος, γιατί σε αυτούς τους τέσσερις περίπου μήνες που εκπροσωπώ τους Έλληνες πολίτες, οι οποίοι με τίμησαν με την ψήφο τους, δεν έχω ούτε μία απουσία. Δεν ξέρω πόσοι Βουλευτές, εκτός από τους συναδέλφους μου της Ελληνικής Λύσης, μπορούν να είναι το ίδιο υπερήφανοι. Δυστυχώς, αυτή είναι μια αλήθεια που δεν μας τιμά. Πολλοί συνάδελφοι, αν οι απουσίες τους μετρούσαν όπως παλιά στο σχολείο, θα είχαν μείνει στην ίδια τάξη.

Όπως, λοιπόν, κάθε επιμελής μαθητής, έτσι και εγώ στην προσπάθειά μου να γίνω καλύτερος διαβάζω. Η αλήθεια είναι ότι καθημερινά διαβάζω, μελετώ τα πάντα, και όχι μόνο τις θέσεις της Ελληνικής Λύσης, αλλά και τις τοποθετήσεις των υπόλοιπων κομμάτων. Και ιδιαίτερα όσον αφορά στην Αναθεώρηση του Συντάγματος, στην οποία συμμετέχω ενεργά, έχω παρακολουθήσει ζωντανά ή έχω διαβάσει σε δεύτερο χρόνο σχεδόν κάθε ομιλία που έχει πραγματοποιηθεί.

Και από δω θα ξεκινήσω -θα μου επιτρέψετε- για να φτάσω και στον κίνδυνο που, όπως σας είπα νωρίτερα, συνειδητοποιώ ότι διατρέχουμε σε αυτή εδώ την Αίθουσα.

Με τυχαία σειρά, λοιπόν, θα αναφερθώ σε μερικές δηλώσεις στελεχών της Νέας Δημοκρατίας, του ΣΥΡΙΖΑ, του Κινήματος Αλλαγής -υπάρχουν, βέβαια, πάρα πολλές αναφορές- και, παράλληλα, μπορώ και στη συνέχεια -όχι τώρα- να τις καταθέσω στα Πρακτικά.

Κωνσταντίνος Τασούλας, Πρόεδρος της Βουλής: «Χρέος μας, παρά τις διαφωνίες, είναι να προετοιμάσουμε ένα Σύνταγμα προσαρμοσμένο στον 21^ο αιώνα». Ευριπίδης Στυλιανίδης: «Η Αναθεώρηση έδωσε πολλά αποτελέσματα, πολύ παραπάνω από τις αρχικές προσδοκίες». Κωνσταντίνος Τζαβάρας: «Είναι καρποφόρα η συζήτηση που γίνεται για τη συνταγματική Αναθεώρηση». Γιώργος Κατρούγκαλος: «Η Αναθεώρηση του Συντάγματος είχε ως στόχο τον εκσυγχρονισμό των θεσμών, την εμβάθυνση της δημοκρατίας και τη θεραπεία θεσμικών αμαρτιών του παρελθόντος». Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου: «Αυτή η συνταγματική Αναθεώρηση είναι μια μεγάλη ευκαιρία να ενισχύσουμε τη δημοκρατική νομιμοποίηση» κ.λπ. Ανδρέας Λοβέρδος: «Προτείναμε στην προηγούμενη Βουλή να αναθεωρηθούν διατάξεις που αφορούσαν κυρίως για την πολιτική και για τον πολίτη θέματα, δηλαδή τον περιορισμό της γραφειοκρατίας στη διοίκηση και στη δικαιοσύνη, ώστε να πάψει ο πολίτης να καταδυναστεύεται από αυτή».

Και έρχομαι στον κίνδυνο τώρα. Θα τρελαθούμε τελείως εδώ μέσα, πραγματικά. Αυτός μάλλον είναι ο στόχος σας, να μας τρελάνετε τελείως. Θέλετε να τρελάνετε εμάς και τους Έλληνες, που προσπαθούν να παρακολουθήσουν τη συζήτηση της Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Βλέπουμε και ακούμε όλες αυτές τις οσκαρικές -θα μου επιτρέψετε να πω- ερμηνείες με φόντο τον κορυφαίο νόμο της χώρας. Φυσικά, πρώτοι χειροκροτητές είναι οι εκατέρωθεν «κομματικοί κομπάρσοι». Τα χειροκροτήματά τους κάθε φορά που

ανεβαίνουν οι τόνοι αποδεικνύουν ότι σε αυτή την Αίθουσα πιο πολύ από όλες τις τέχνες, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αγαπάμε το θέατρο. Είναι, όμως, ένα συμφωνημένο θέατρο του παραλόγου για επικοινωνιακούς και μόνο λόγους.

Αυτή η μάχη της φιγούρας, δυστυχώς, έχει παράπλευρες απώλειες. Το μάρμαρο φυσικά θα το πληρώσει και πάλι ο ελληνικός λαός. Και θα το πληρώσει γιατί, όπως είπα και χθες, μετά από τόση προσπάθεια και τόσο διάλογο, πετάμε μία ακόμη πολύ μεγάλη ευκαιρία.

Όσον αφορά στο Σύνταγμα, λοιπόν, από τη μία συμφωνείτε, κύριε Τζαβάρα, πως είναι το μέσο πάνω στο οποίο θα δώσουμε απαντήσεις σε σημαντικά ζητήματα της δημοκρατίας μας, και από την άλλη, διαφωνείτε δήθεν για τον τρόπο εφαρμογής του. Πάλι καλά που υπάρχουν και ζητήματα στα οποία συμφωνείτε επί της ουσίας και προωθείτε τα συμφέροντα των Ελλήνων.

Πού συμφωνείτε; Συμφωνείτε στα ελληνοτουρκικά, συμφωνείτε στο σκοπιανό, συμφωνείτε στην οικονομία και συμφωνείτε και στους λαθροεισβολείς, οι οποίοι θα αλλάξουν τη χώρα τόσο ραγδαία, που η υπερφίαλη δήλωση του κ. Μητσοτάκη στη «HAN-DELSBLATT» ότι σε δύο χρόνια η Ελλάδα δεν θα είναι ίδια, θα πάρει σάρκα και οστά από τη δήλωσή του, φυσικά για άλλους λόγους και όχι για λόγους οικονομίας, όπως επικαλέστηκε, αλλά αυτής της λαθροεισβολής. Επί της ουσίας, συμφωνείτε σε όλα όσα διαφωνούν οι Έλληνες μαζί σας. Δείτε σε ποια συμφωνείτε. Σε όλα όσα οι Έλληνες διαφωνούν μαζί σας.

Δυστυχώς, παρά τη σπουδαιότητα του ελληνικού Συντάγματος, οι εκάστοτε κυβερνήσεις είναι προφανές ότι το χρησιμοποιούν κατά το δοκούν, εξυπηρετώντας δυστυχώς μικροπολιτικά παιχνίδια.

Όποτε σας συμφέρει μιλάτε για συνταγματική πολιτική, οπότε σας συμφέρει μιλάμε για συνταγματική επιστήμη. Εμείς, όμως, είμαστε εδώ για να ασκήσουμε πολιτική, που θα λειτουργήσει προς όφελος του ελληνικού λαού. Δεν είμαστε εδώ για να το παίξουμε επιστήμονες. Δεν είμαστε εδώ για να το παίξουμε συνταγματολόγοι ούτε καθηγητές. Είμαστε εδώ για να προτείνουμε λύσεις ρεαλιστικές. Είμαστε εδώ για να προτείνουμε λύσεις προσαρμοσμένες στην πραγματικότητα, μακριά από κορώνες εντυπωσιασμού.

Και απευθυνόμενος στους Έλληνες που μας ακούν, θέλω να τους πω πως «ναι, υπάρχει λύση».

Κάπου εδώ φτάνουμε στο σημερινό μήλο της Έριδος, την ηθική στην πολιτική. Υπό κανονικές συνθήκες, η ηθική στην πολιτική δεν θα έπρεπε να έχει στεγανά. Αντιθέτως, θα έπρεπε να διαφέρεται σε όλα τα επίπεδα έκφρασης του πολιτικού μας βίου.

Φυσικά, αν βγούμε τώρα, όπως είμαστε εδώ στην πλατεία Συντάγματος και διενεργήσουμε ένα γκάλοπ, μια δημοσκόπηση, όπως είναι η ελληνική λέξη, για το επίπεδο του ήθους στην πολιτική, νομίζω, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ότι δεν θα μας ξέπλενε ούτε ο Νιαγάρας. Ακόμα και οι δημοσκοπικές εταιρείες, που γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι δεν χαλάνε χατίρια και φτιάχνουν το ανάλογο αποτέλεσμα αυτού που τους παραγγέλνει, δεν μπορούν να κρύψουν την πολύ άσχημη γνώμη που έχουν οι πολίτες για το ήθος των Ελλήνων πολιτικών. Και η βουλευτική ασυλία και η ποινική ευθύνη των Υπουργών έχουν ξεσηκώσει μια θύελλα διαμαρτυρίας από τον λαό.

Οι Έλληνες δεν είναι χαζοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Θυμούνται και αυτούς που οδηγούσαν με πλαστές πινακίδες, χωρίς δίπλωμα, αυτούς που στα γραφεία τους ακόμα και οι κούρες τους από κάτω γράφανε «SIEMENS», όπως θυμούνται και τις ιστορίες με τις μαύρες βαλίτσες με τα μάρκα. Για τη «NOVARTIS» δεν χρειάζεται να θυμούνται, γιατί έχουν τη δυνατότητα να τα παρακολουθούν live, σε απευθείας μετάδοση από το κανάλι της Βουλής.

Δυστυχώς, η Βουλή μόνο σε ελάχιστες περιπτώσεις έχει πάρει την απόφαση να άρει ασυλία Βουλευτή, προκειμένου ο Βουλευτής να βρεθεί ενώπιον της δικαιοσύνης για τα αδικήματα που φέρεται να έχει τελέσει.

Για να καταλάβει ο κόσμος, οι Ελληνίδες και οι Έλληνες που μας ακούνε, θα σας πω ότι από το 1975 ως το 2005 -τριάντα χρόνια!- κατατέθηκαν περίπου χίλιες αιτήσεις για άρσεις βουλευτικής ασυλίας. Σε τριάντα χρόνια χίλιες αιτήσεις! Ξέρετε πόσες

από αυτές έγιναν δεκτές; Πέντε! Μόλις πέντε από τις χίλιες αιτήσεις άρσης ασυλίας, κύριε Λάππα.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Τις τέσσερις τις ζήτησαν οι ίδιοι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ: Μέχρι σήμερα; Τι λέτε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Πώς τι λέω; Πέντε, κύριε Βούτση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΗΣ: Μέχρι σήμερα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μέχρι το 2005 είπα, κύριε Βούτση. Είπα από το 1975 μέχρι το 2005.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Να μας πείτε από το 2005 μέχρι το 2019.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Εγώ το περιόρισα μέχρι το 2005, κύριε Τζαβάρα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Η επιλεκτική χρήση των αριθμών, έτσι όπως τους παρουσιάζετε, δεν είναι δημοκρατική συνήθεια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Είπα ψέματα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Γιατί άκουσα ότι είστε δημοκράτες. Η επιλεκτική χρήση, λοιπόν, δεν σας τιμάει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Εμείς δεν είμαστε δημοκράτες, κύριε Τζαβάρα; Υπονοείτε κάτι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μην κάνετε διάλογο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Γιατί η δημοκρατία εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι σήμερα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Για να καταλάβω, κύριε Τζαβάρα, υπονοείτε κάτι, ότι δεν είμαστε δημοκράτες;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Η δημοκρατία υπάρχει μέχρι σήμερα. Να φέρετε, λοιπόν, τα νούμερα μέχρι το 2019.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Υπονοείτε ότι δεν είμαστε δημοκρατικοί;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ναι, ναι, ότι κάνετε επιλεκτική χρήση, για να βγάλετε συμπεράσματα, τα οποία δεν επιβεβαιώνονται από την πραγματικότητα. Γι' αυτό σας το λέω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ πολύ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Παρακαλώ να μην διακόπτετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν είναι θέμα διακοπής, κύριε Πρόεδρε. Ο κ. Τζαβάρας...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Γι' αυτό σας το λέω, γιατί αυτό που κάνετε δεν σας τιμά ούτε εσάς ούτε το κόμμα σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ούτε εσάς σας τιμά αυτό που είπατε, κύριε Τζαβάρα, ότι δεν είμαστε δημοκράτες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Παρακαλώ!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δεν πειράζει. Αφήστε με εμένα, εγώ είμαι...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Όχι, δεν σας αφήνω, κύριε Τζαβάρα.

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, να ανακαλέσει, γιατί είπε ότι δεν είμαστε δημοκράτες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Τζαβάρα, σας παρακαλώ πολύ να μην διακόψετε ξανά.

Κύριε Χήτα, συνεχίστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δεν είπα κάτι τέτοιο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Είπατε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Πάρτε τα Πρακτικά, για να καταλάβετε τι σας έχω πει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Είπατε ότι δεν είμαστε δημοκράτες. Το είπατε ή όχι, κύριε Τζαβάρα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Τζαβάρα...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Πάρτε τα Πρακτικά, για να καταλάβετε τι σας έχω πει, γιατί, απ' ό,τι καταλαβαίνω, έχετε και δυσκολία να αντιλαμβάνεστε τα μηνύματα που στέλνω μέσα από τη γλώσσα. Έχετε και τέτοια αδυναμία και θέλετε να γίνετε και τιμητές!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Σας επιστρέφω τους χαρακτηρισμούς και δεν είστε εσείς δημοκράτης, διότι δεν σέβεστε τον ομιλητή. Άρα, δεν είστε καθόλου δημοκράτης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Όχι, κύριε, μας προκαλείτε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα επιβάλετε την τάξη ή θα φωνάζω παραπάνω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Τζαβάρα,

θα σας δοθεί η ευκαιρία, θα έχετε ξανά τον λόγο αργότερα. Σας παρακαλώ πολύ να μην διακόπτετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ο κ. Τζαβάρας δεν είναι καθόλου δημοκράτης, διότι διακόπτει τον ομιλητή και επιστρέφω τους χαρακτηρισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Τζαβάρα, θα σας δοθεί η ευκαιρία και μπορεί να απαντήσει και άλλος συνάδελφος ή ο κ. Στυλιανίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Εάν διαφωνείτε, κύριε Τζαβάρα, μπορείτε στη δευτερολογία σας να απαντήσετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Σιγά μην απαντήσω!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μην απαντάτε, κύριε Τζαβάρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Τζαβάρα, σας παρακαλώ πολύ να μην διακόψετε ξανά.

Συνεχίστε, κύριε Χήτα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ξεχειλίζει η δημοκρατικότητά σας, κύριε Τζαβάρα!

Για να φρεσκάρω, λοιπόν, τη δική σας μνήμη, δεν είπα κανένα ψέμα για την περίοδο από το 1975 μέχρι το 2005, γιατί αυτοί είναι οι αριθμοί. Επιστρέφω και πάλι και ζητώ να διαγραφεί αυτό που είπε ο κ. Τζαβάρας, ότι δεν είμαστε δημοκράτες.

Για να φρεσκάρω, λοιπόν, τη μνήμη των Βουλευτών με τον άφα ή βήτα τρόπο, σας λέω για την πρόκληση τροχαίων ατυχημάτων, για την έκδοση ακάλυπτων επιταγών, για ψευδορκία, για πληρωμή ασφαλιστικών εισφορών, για πλαστογραφία και ο κατάλογος δεν έχει τέλος. Χάνουμε την ουσία. Και η ουσία είναι, κύριε Τζαβάρα, ότι πρέπει να υπάρξει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μην κάνετε προσωπικές αναφορές.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ζητώ συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε, το αποσύρω. Δεν απευθύνομαι στον κ. Τζαβάρα, αλλά στους κυρίους συναδέλφους.

Ο Βουλευτής δεν μπορεί σε καμμία περίπτωση να έχει ασυλία για ποινικά αδικήματα και αυτή είναι η ουσία. Αυτό, όμως, δεν σας βολεύει και χαθήκατε μέσα στα νούμερα, κύριοι συνάδελφοι, για να μην λέω ονόματα. Δεν κοιτάτε την ουσία αυτού που λέμε εμείς. Και η ουσία είναι ότι δεν πρέπει να έχει ασυλία ο Βουλευτής και ότι η ιδιότητα του Βουλευτή είναι αξίωμα και καθήκον απέναντι στον ελληνικό λαό και τη δημοκρατία.

Να, η δημοκρατία, λοιπόν, και πάλι εδώ. Ο Βουλευτής είναι υπόλογος για τις συνέπειες των πράξεών του και όταν απαιτείται, πρέπει να βρίσκεται ενώπιον της δικαιοσύνης, κύριοι συνάδελφοι, για να μην λέω ονόματα. Πραγματική ισονομία. Αυτό υποστηρίζουμε εμείς, κύριοι συνάδελφοι, που δεν είμαστε δημοκρατικοί, όπως λέτε κάποιοι εδώ μέσα. Επειδή όσα υποστηρίζουμε τα πιστεύουμε ξεκάθαρα και όχι όποτε μας βολεύει, όπως κάνετε εσείς, κύριοι συνάδελφοι, την ίση αντιμετώπιση την προσβέουμε και για την ευθύνη των Υπουργών, που και αυτό δεν σας βολεύει. Και το άρθρο 86 του Συντάγματος είναι γνωστό σε όλους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Λέγε με Τζαβάρα, δεν έχω κανένα πρόβλημα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Άρθρο για την ατιμωρησία των Υπουργών. Όλοι γνωρίζουμε ότι οι πολίτες είναι δικαιολογημένα εξοργισμένοι εξαπτίας αυτού του άρθρου και θα το πω ευθέως. Από την ίδρυση της Ελληνικής Λύσης ζητάμε την πλήρη κατάργηση του άρθρου 86 του Συντάγματος. Τι πιο ξεκάθαρο απ' αυτό; Παρά τη λαϊκή κατακραυγή, έρχονται στην παρούσα Αναθεωρητική Βουλή επιφανειακές μόνο προτάσεις για ένα τόσο σημαντικό θέμα.

Σήμερα, λοιπόν, μετά από όλα όσα έχουν γίνει, μετά απ' αυτή τη λάσπη και τη λοιδορία που έχει δεχθεί σύσσωμο το πολιτικό μας σύστημα, μετά από σκάνδαλα τύπου «NOVARTIS», «SIEMENS», Βατοπέδι, τι κάνετε; Έρχεστε και αντί να κάνετε την υπέρβαση και συνάμα το αυτονόητο, την κατάργηση δηλαδή του άρθρου 86, προτείνετε μόνο κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας.

Δεν νομίζω ότι ικανοποιείται ο κόσμος, οι Έλληνες πολίτες με αυτό. Πότε θα καταλάβετε ότι κανένας πολιτικός δεν πρέπει να εκμεταλλεύεται την εμπιστοσύνη του ελληνικού λαού προς όφελός του, για να έχει ο ίδιος μία προνομιακή μεταχείριση; Γιατί

αυτό συμβαίνει. Δεν είμαστε όλοι ίσοι ενώπιον του νόμου; Τι παράλογο είναι σε αυτό που λέμε και υποστηρίζουμε; Αυτό δεν λένε ξεκάθαρα το Σύνταγμά μας, οι νόμοι μας και η ηθική μας; Πώς γίνεται, λοιπόν, για τις υποθέσεις τύπου «NOVARTIS», «SIEMENS», που υπάρχουν κάποιες αποχρώσεις ενδείξεις, ενώ είχαν βγει τα πολιτικά μαχαίρια πριν από ένα χρονικό διάστημα, τώρα ξαφνικά έχουν πέσει οι τόνοι, βγάλατε από το κάδρο τον κ. Τσίπρα και στο κάδρο έμειναν να χαμογελούν κάποιοι κομματικοί αναλίσκοι κομπάρσοι, επιτρέψτε μου την έκφραση.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Για τη «NOVARTIS»;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ναι.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Ο Τσίπρας για τη «NOVARTIS»;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Όχι, τον έβγαλαν από το κάδρο, είπα.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Για τη «NOVARTIS», ρωτάω;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μην κάνετε διάλογο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Όχι, κύριε, για την υπόθεση Παπαγγελόπουλου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Τον έβγαλαν από το κάδρο, κύριε. Άλλο δεν λέγατε εδώ; Δεν λέγατε ότι ο κ. Παπαγγελόπουλος τα έκανε από μόνος του αυτά, εάν τα έκανε;

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Άλλη η μία υπόθεση και άλλη η άλλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μην κάνετε διάλογο.

Συνεχίστε, κύριε Χήτα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Τα έκανε από μόνος του;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Χήτα, συνεχίστε, μην κάνετε διάλογο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Έχει μία δυσκολία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Καμμία δυσκολία, κύριε Τζαβάρ. Έχετε δυσκολία εσείς στο να ακούτε αλήθειες, κύριε Τζαβάρ. Σας ενοχλεί.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Βέβαια!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Όταν διακόπτεται ο ομιλητής, δεν μπορεί να συνεχίσει.

Κύριε Χήτα, συνεχίστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Η δυσκολία σας ξέρετε ποια είναι; Να πείτε στον ελληνικό λαό ότι επί της ουσίας οι δυο σας στα μεγάλα και σημαντικά συμφωνείτε. Αυτή είναι η δυσκολία σας. Δυστυχώς, κύριε Τζαβάρ, συμφωνείτε στα μεγάλα και στα σημαντικά, είστε το ίδιο νόμισμα, οι δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Δυστυχώς, για εσάς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εσείς τι είστε; Δεν μας λέτε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Το τι είμαστε εμείς, κύριε Τζαβάρ, το λέμε καθημερινά εδώ με την παρουσία μας. Επίσης, κερνάμε και έναν καφέ με τα έξοδα...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εσείς τι είστε; Από πού ήρθατε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Να τα πούμε οι δυο μας, εάν θέλετε, γιατί εδώ μιλάμε, κύριε Τζαβάρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τι έχετε κάνει εσείς για τη δημοκρατία, δεν μας λέτε; Άντε φύγε από εδώ!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Να φύγετε εσείς από εδώ!

Κύριε Πρόεδρε, τι λέει;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Σας παρακαλώ!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Άντε φύγετε από εδώ, λέει ο κ. Τζαβάρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Όχι, το λέω με την καλή έννοια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Σας παρακαλώ πολύ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μα, κύριε Χήτα, κάνετε και εσείς διάλογο. Μην κάνετε διάλογο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Φύγετε από εδώ, λέει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Σας παρακαλώ να μην κάνετε διάλογο. Να μην απευθύνετε ονομαστικά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα μας προστατεύσετε; Τι πάει να πει να φύγετε; Τι γίνεται εδώ;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Στο Σώμα να απευθύνετε, όχι ονομαστικά.

Και εσείς, κύριε Τζαβάρ, μην διακόπτετε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Μα, κάνει τον εισαγγελέα, κύριε

Πρόεδρε!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ενοχλείστε να τα ακούτε. Δεν πειράζει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ήρθε εδώ, για να μας κάνει τον εισαγγελέα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Τζαβάρ, θα σας δοθεί η ευκαιρία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δεν κοιτάει να πει επί του θέματος που συζητάμε, να μας πει ποια είναι η γνώμη της Ελληνικής Λύσης για τα ζητήματα που συζητάμε. Ήρθε μόνο εδώ να παραστήσει τον εισαγγελέα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, τι γίνεται εδώ πέρα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Και ρωτάω: Ποιο είστε, κύριε; Πώς νομιμοποιείστε εσείς;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Θα αφήσετε το σόου, κύριε Τζαβάρ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ποιο είστε εσείς; Πείτε μας εσείς ποιο είστε, να σας γνωρίσουμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ο άνθρωπος κάνει σόου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Σας παρακαλώ, κύριε Τζαβάρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Τζαβάρ, ακούστε λίγο. Έχουμε καταθέσει, γιατί συμμετέχουμε με πολύ μεγάλη προσοχή και ευλάβεια σ' αυτή τη διαδικασία και έχουμε καταθέσει τις προτάσεις μας.

Κύριε Στυλιανίδη, ως Προεδρεύων, τις έχετε ή όχι; Τις έχετε. Ενημερώστε, λοιπόν, τον κ. Τζαβάρ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Χήτα, μην κάνετε διάλογο. Θα κλείσω το μικρόφωνο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Όχι, να λέτε, κύριε Πρόεδρε, για εμένα. Ο κ. Τζαβάρ έκανε σόου και δεν είπατε ούτε το όνομά του. Δεν πρέπει να απαντήσω;

Έχουμε καταθέσει όλες τις προτάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ναι, αλλά κάνετε ονομαστικές αναφορές. Αυτό απαγορεύεται από τον Κανονισμό. Μην κάνετε αναφορές.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Να ενημερώσει ο Πρόεδρος της επιτροπής τον κ. Τζαβάρ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ακούστε να δείτε. Μην κάνετε αναφορές. Ξέρω ότι η Βουλή είναι και ένα θέαμα, μην το κάνουμε θέατρο όμως.

Συνεχίστε, σας παρακαλώ. Θα σας κρατήσω τον χρόνο. Προχωρήστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Πώς κλείνει το μικρόφωνο; Ακούστε με, για να βάλουμε κάποια πράγματα σε μια τάξη, γιατί νομίζω ότι η κατάσταση έχει ξεφύγει. Με όλο το σεβασμό προς εσάς, θέλω να πω ότι στο σόου του κ. Τζαβάρ, δεν επιβάλατε την τάξη, ενώ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κάνετε αναφορές πάλι. Το βλέπετε, λοιπόν;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μα, πρέπει να απαντήσω. Τα προσηρνάω όλα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μην απευθύνετε ονομαστικά στους συναδέλφους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μπορώ να ζητήσω από τον Πρόεδρο της επιτροπής, ο οποίος διαβεβαίωσε μέσα στο Κοινοβούλιο ότι η Ελληνική Λύση έχει καταθέσει από την πρώτη μέρα όλες τις προτάσεις να ενημερώσει τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, γιατί είναι ανενήμερος; Γιατί με λέει εισαγγελέα και ότι δεν καταθέτω προτάσεις. Μάλιστα. Συμφώνησε μαζί μου ο κύριος Πρόεδρος. Δίπλα-δίπλα κάθονται, ας τον ενημερώσει, λοιπόν. Λυπάμαι πραγματικά, που ο συγκεκριμένος κύριος, τον οποίο πραγματικά σαν νομικό σεβόμουν και τον σέβομαι, μου έκανε τέτοια ανάτια επίθεση σήμερα πολύ απλά, γιατί δεν του άρεσε να ακούει αυτά που είπα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Εντάξει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Όχι, εντάξει. Τουλάχιστον να με σέβεστε, τίποτα παραπάνω. Διαφωνήστε με αυτά που λέω, αλλά σεβαστείτε με. Έχετε κάθε δικαίωμα να διαφωνείτε και επιβεβαιώσατε όλα όσα έλεγα για θεατρνισμούς και σόου.

Πάμε παρακάτω. Η Ελληνική Λύση προτείνει να αναγνωριστούν δικαιώματα στη μειοψηφία του Κοινοβουλίου και να μπορεί κάθε κοινοβουλευτικό κόμμα να υποβάλει πρόταση για προκαταρκτική εξέταση εναντίον Υπουργού. Να μην εξαρτάται, δηλαδή, από αριθμητικά κριτήρια σαν τον αριθμό τριάντα. Είναι τώρα τριάντα, όπως οι τριάντα που ψάχνουμε και εμείς. Για παράδειγμα, τους τριάντα που ψάχνουμε για να διερευνηθεί η μήνυση των παμμακεδονικών οργανώσεων εναντίον του κ. Κοτζιά. Το φωνάζουμε από τις 7 Ιούλη που μπήκαμε εδώ μέσα. Δεν βρέθηκαν οι άλλοι είκοσι. Να μπορούμε να το κάνουμε αυτό, να έχουμε το δικαίωμα.

Επίσης, ρωτάμε σε κάθε ευκαιρία τον Υπουργό, τον κ. Χατζηδάκη, εάν θα συστήσει επιτροπή, για να μάθουμε τι γίνεται με τη ΔΕΗ. Ο ίδιος το είχε πει. Αποφεύγει να απαντήσει. Άρα, να έχουμε το δικαίωμα με δέκα ή δεκαπέντε ή είκοσι Βουλευτές για τη σύσταση της επιτροπής.

Αν, όμως, μείνουν τα πράγματα ως έχουν, τι σημαίνει αυτό;

Πρώτον, η μεν κυβερνητική πλειοψηφία ποτέ -και είναι λογικό- δεν θα στραφεί εναντίον του εαυτού της, παρά μόνον εναντίον προηγούμενων, όπως για παράδειγμα τώρα με την υπόθεση Παπαγελοπούλου.

Δεύτερον, η Αξιωματική Αντιπολίτευση που χρημάτισε κυβέρνηση -και αυτό είναι λογικό- ποτέ δεν θα ζητήσει εξέταση για πεπραγμένα της δικής της θητείας.

Έχουμε μπροστά μας μια πραγματική ευκαιρία: να διώξουμε τη ρετινιά του πολιτικού κόμμου -γιατί αυτό είναι το σημαντικό- και να αποκαταστήσουμε το όνομα των πολιτικών απέναντι στους Έλληνες πολίτες και να αφήσουμε τη δικαιοσύνη να κάνει απερίσπαστη τη δουλειά της.

Πάμε τώρα στους αποδήμους και στον εκλογικό νόμο. Τα έχω πει και στην επιτροπή αυτά. Μάλλον δε με άκουγαν κάποιοι όταν τα έλεγα. Μάλιστα, εμείς ήμασταν από τα πρώτα κόμματα που συναινέσαμε στην ψήφο για τους αποδήμους και μπορεί να το πιστοποιήσει και ο Πρόεδρος της επιτροπής, αλλά και στη διακομματική ήμασταν σαφείς, με υποχωρήσεις και από την πλευρά μας. Θεωρήσαμε, όμως, πιο σημαντικό ότι θα πρέπει οι συνέλληγές μας οι οποίοι βρίσκονται στο εξωτερικό να μπορούν να ψηφίσουν.

Πάμε τώρα σε αυτό που υποστηρίζει ο ΣΥΡΙΖΑ από τη μία, για το αναλογικό σύστημα ως το καλύτερο σύστημα, αλλά έμμεσα προωθεί και μία ενισχυμένη αναλογική κι από την άλλη, έχουμε την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας που απείλησε ευθέως ότι στην περίπτωση που δεν αλλάξει ο εκλογικός νόμος -προς την κατεύθυνση που θέλει δηλαδή- με περισσότερες από διακοσίες ψήφους, θα μας «τιμαρώσει» με διπλές εκλογές. Καλό θα ήταν και η Νέα Δημοκρατία να προσπαθεί να φέρει όλους τους θεσμούς στα μέτρα της. Θα αποτύχει οικτρά αν το προσπαθήσει αυτό.

Από τα παραπάνω προκύπτει ξεκάθαρα ότι ΣΥΡΙΖΑ και Νέα Δημοκρατία επιθυμούν στο εξής τι; Να μοιράζονται εναλλάξ μονοκομματικά την εξουσία και την διαχείριση των δημόσιων ταμείων. Επομένως το πρόβλημα δεν έχει να κάνει με τον αναλογικό εκλογικό νόμο, αλλά με το μικροκομματικό συμφέρον. Τι υποστηρίζουμε εμείς, για αυτούς που μάλλον δεν τα είχαν ακούσει ακόμα;

Υποστηρίζουμε ξεκάθαρα ότι το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής είναι το δικαιότερο, γιατί είναι αυτό, που αποτυπώνει τη λαϊκή βούληση στις πραγματικές της διαστάσεις. Να ξεκαθαρίσω, όμως, κάτι. Άλλο η κατάργηση οποιουδήποτε μπόνους στο αναλογικό σύστημα και άλλο το όριο του 3% που απαιτείται για την είσοδο ενός κόμματος στη Βουλή. Υποστηρίζουμε ότι το 3% πρέπει να μείνει, γιατί είναι απαραίτητο να υπάρχει μία συνοχή στη Βουλή. Και το λέμε αυτό, τονίζοντας κι έναν κίνδυνο που υπάρχει στη Θράκη, με το 1% αν ίσχυε, το να μπούνε στη Βουλή άλλα κόμματα. Και ο νοών νοεΐτω.

Για τη βουλευτική θητεία, όσον αφορά στην αναγνώριση του καθήκοντος που έχει ο Βουλευτής, πρεσβεύουμε ότι εφόσον ένα πρόσωπο εκλεγεί τρεις φορές Βουλευτής δεν μπορεί να εκλεγεί εκ νέου. Έτσι καταργούμε από τη μία πλευρά το φαινόμενο του κληρονόμου πολιτικού και των μόνιμων, επαγγελματιών πολιτικών και από την άλλη δίνουμε τη δυνατότητα στους Έλληνες πολίτες να δοκιμάσουν να εκπροσωπήσουν τους συμπολίτες τους.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι μας δίνεται μία μεγάλη ευκαιρία με τη συνταγματική Αναθεώρηση να ενισχύσουμε τη λαϊκή βούληση, με την καθιέρωση της ανόθευτης και αυθεντικής συμμετοχής των πολιτών, να αποκεντρώσουμε την πολιτική στα χέρια του απλού πολίτη και έτσι να εισάγουμε την κοινωνία στο πολιτικό μας σύστημα. Πράγματι, η συμμετοχή του πολίτη αλλά και του απόδημου Ελληνισμού στα κοινά, με ένα δίκαιο αναλογικό σύστημα, αναβαθμίζει τη δημοκρατία μας, το ήθος του κοινοβουλευτισμού και τον πολιτισμό μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστούμε τον κ. Χίτα.

Παρακαλώ τώρα την κ. Αγγελική Αδαμοπούλου, εκ μέρους του ΜέΡΑ25 να πάρει τον λόγο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξεκινάει η σημερινή ημερήσια διάταξη κατά σειρά προτεραιότητας με τις αναθεωρητικές προτάσεις για τα άρθρα 62 και 86 του Συντάγματος, περί βουλευτικής ασυλίας και ποινικής ευθύνης και δώδεξης Υπουργών.

Πρόκειται για προτάσεις, που στηρίχθηκαν με αρκετά ενισχυμένη Πλειοψηφία στην προηγούμενη Βουλή, με εξαίρεση την εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης για τα αδικήματα, που τελέστηκαν κατά την άσκηση και όχι επ' ευκαιρία της άσκησης των υποργικών καθηκόντων. Αυτό σημαίνει, λοιπόν, ότι η παρούσα Βουλή χρειάζεται μόνο εκατόν πενήντα μία ψήφους, για να προσδιορίσει το αναθεωρητικό γράμμα δύο διατάξεων, οι οποίες αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος και που έχουν ταλαιπωρήσει και έχουν ταλαιπωρηθεί για χρόνια στην πολιτική πραγματικότητα και στον κοινωνικό διάλογο.

Η τωρινή Βουλή, λοιπόν, θα κληθεί με την ελάχιστη προβλεπόμενη πλειοψηφία να ρυθμίσει δύο διαδικασίες που η εμπειρία δείχνει ότι πάσχουν δικαιιοπολιτικά, πλήττουν βαθιά το θεσμικό κύρος τόσο της πολιτικής όσο και της δικαιοσύνης.

Στη θεωρητική διαλεκτική, αλλά και στη διεθνή πρακτική, η ποινική ευθύνη των Υπουργών ρυθμίζεται κατά τα πρότυπα δύο βασικών σχολών. Η μία αναγνωρίζει την ανάγκη το μέλος της κυβέρνησης να διέρχεται την οδό της Βουλής πριν περάσει το κατώφλι της δικαιοσύνης, ενώ η άλλη κρίνει περιττές τέτοιες προπαρασκευαστικές διαδικασίες, πιστεύοντας ότι η Βουλή δικαιούται απλώς να αναζητά πολιτικές ευθύνες, αλλά να μην εμπλέκεται ποτέ στην ποινική διαδικασία. Πρόκειται για μια προσέγγιση η οποία αποφεύγει την ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής και εξισώνει με αυτό τον τρόπο το μέλος της κυβέρνησης με τον πολίτη στο σκέλος της ποινικής διαδικασίας.

Εδώ να υπενθυμίσουμε ιστορικά ότι τη Βουλή ως όργανο ποινικής ευθύνης των Υπουργών την πρωτοεισήγαγε το Ηνωμένο Βασίλειο, επειδή τον 17^ο και 18^ο αιώνα δεν υπήρχε ακόμα η λεγόμενη κοινοβουλευτική ευθύνη, η αναζήτηση δηλαδή πολιτικών ευθυνών και η αναζήτηση ποινικών ευθυνών από τα Κοινοβούλια κάλυπτε αυτό το κενό. Δείτε λοιπόν, τι θαυμαστό θεσμικό παράδειγμα έδωσαν οι ίδιοι οι Άγγλοι κοινοβουλευτικοί. Όταν καθιερώθηκε η κοινοβουλευτική ευθύνη, η Βουλή αποφάσισε ήδη από το 1804 να μην αναζητά πλέον ποινικές ευθύνες Υπουργών, αν και είχε κάθε νόμιμο δικαίωμα. Επίσης, η Βουλή δεν εμπλέκεται στη Γαλλία, στη Γερμανία, στην Ιρλανδία, στην Ισπανία, με εξαίρεση ορισμένα πολιτικά εγκλήματα. Ενώ στην Ιταλία η μόνη αρμοδιότητα της Βουλής είναι να παύσει τη διαδικασία, αν κρίνει ότι ο Υπουργός έδρασε για την προστασία ενός κρίσιμου συνταγματικού δημοσίου συμφέροντος.

Συνεπώς, λοιπόν, έχουμε τέσσερις μεγάλες δικαιοταξίες του ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού, οι οποίες εκπροσωπούν και τις δύο μεγάλες σχολές δικαίου παγκοσμίως, που υιοθετούν ένα σύστημα μηδενικής ή ελάχιστης παρέμβασης του κοινοβουλίου στα ζητήματα ποινικής ευθύνης Υπουργών.

Στα ελληνικά πολιτειακά κείμενα από την άλλη, ειδικές ρυθμίσεις για την ευθύνη Υπουργών υπάρχουν σταθερά από το 1822. Επιμένουμε ήδη επί σχεδόν διακόσια χρόνια σε ένα σύστημα, που διατηρεί αναλλοίωτη τη βασική αρχεκτονική του, το οποίο μας έχει οδηγήσει και σε εμφύλιο σπαραγμό και υπό το οποίο

δεκαπέντε Πρωθυπουργοί έχουν κατηγορηθεί, και παρ' όλα αυτά η περίφημη κάθαρση του πολιτικού συστήματος δεν επήλθε ποτέ. Αν προσθέσουμε και τον ευτελισμό της μικροπολιτικής εμπλοκής, των χειραγωγήσεων και του «κιτρινισμού», μπορούμε με ασφάλεια να μιλάμε για ένα φιάσκο. Ένα φιάσκο που έφθασε στο ναδίρ όταν μία Βουλή αποφάσισε να διωχθούν τώως Υπουργοί παρ' ότι τα αδικήματα είχαν εμφανώς παραγραφεί.

Παρ' όλα αυτά, ούτε η Νέα Δημοκρατία ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ με τις προτάσεις τους φαίνεται να θέλουν να λύσουν αυτά τα προβλήματα οριστικά. Γιατί ακόμη αποδέχονται την εσφαλμένη παραδοχή ότι η πολιτική και η ποινική ευθύνη συμπλέκονται διαδικαστικά, ενώ είναι σαφές ότι άλλες είναι οι πράξεις και οι παραλείψεις, που είναι επιζήμιες για το δημόσιο συμφέρον και χρήζουν πολιτικής αποτίμησης, οπότε θα πρέπει να αποδοθούν πολιτικές ευθύνες και άλλες οι αξιόποινες συμπεριφορές οι οποίες πρέπει να ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της δικαιοσύνης.

Είναι πράγματι πιθανό -γιατί αυτό τέθηκε και σαν προβληματισμός στην επιτροπή- κάποιοι Υπουργός ή Βουλευτής -και το έχει αποδείξει και η πρακτική- να αντιμετωπίσει και καταχρηστικές καταγγελίες και να διακρίνουμε ενίοτε και πολιτική σκοπιμότητα.

Δεν είναι μόνο οι Υπουργοί και οι Βουλευτές που είναι ευάλωτοι σε άδικες νομικές περιπτώσεις ή σε προσχηματικές καταγγελίες που κρύβουν πολιτικό πρόσημο. Την ίδια ταλαιπωρία μπορεί να χρειαστεί να υποστούν αξιωματούχοι της τοπικής αυτοδιοίκησης, δικαστές, εισαγγελείς, διοικητές νοσοκομείων, υπάλληλοι οι οποίοι διενεργούν ελέγχους, διευθυντικά στελέχη δημοσίων επιχειρήσεων, ένας κύκλος προσώπων που καλούνται να λαμβάνουν αποφάσεις, που μπορεί κάποιους να στεναχωρούν. Άρα, το ερώτημα είναι: Αυτοί οι άνθρωποι που ασκούν τόσα σημαντικά καθήκοντα δεν έχουν ανάγκη από αντίστοιχες θεσμικές εγγυήσεις με αυτή τη λογική; Δεν αντιβαίνει στην αρχή της ισονομίας να τους εξαιρούμε από μια αντίστοιχη θεσμική ομπρέλα προστασίας, μιας και τελούν υπό αντίστοιχη διακινδύνευση προς τους Βουλευτές και τους Υπουργούς;

Καταλαβαίνουμε, όμως, ότι αυτή η, δικαιοπολιτικά αναγκαία, επέκταση είναι που τοποθετεί το πρόβλημα στη σωστή του διάσταση, γιατί αναδεικνύει το παρόδοξο, ότι και πάλι οφείλουμε να αναζητήσουμε ισότητα εντός της ίδιας της ανισότητας. Και μιλάω για το πρωταρχικό πλήγμα στην ισονομία που θέλει τους Υπουργούς και τους Βουλευτές να έχουν σε ποινικές υποθέσεις προνομιακή μεταχείριση, σε σχέση με όλους τους υπόλοιπους πολίτες. Αυτό, λοιπόν, δημιουργεί το πρόβλημα και αυτό το εντόπισαν οι ευρωπαϊκές έννομες τάξεις που ανέφερα και το απέρριψαν.

Αν και η επικρατούσα ορολογία μιλά για ποινικοποίηση του πολιτικού βίου, στο ΜέΡΑ25 είμαστε βέβαιοι ότι πρέπει να δώσουμε ένα τέλος στην πολιτικοποίηση του ποινικού βίου. Ο ίδιος ο θεσμός της εξεταστικής επιτροπής επαρκεί απολύτως, για να επιτελέσει το κοινοβούλιο τον ελεγκτικό του ρόλο και να αναζητήσει -και μάλιστα σε βάθος- πολιτικές και μόνον ευθύνες για πράξεις ή παραλείψεις Υπουργών.

Για όλα τα υπόλοιπα θα πρέπει να αναλαμβάνει η τακτική δικαιοσύνη κατά λόγο αρμοδιότητάς της, όπως ακριβώς προβλέπουν η αρχή της διάκρισης των εξουσιών και η αρχή της ισότητας. Σε αυτό, άλλωστε, συμφωνούν από την πλευρά του ποινικού δόγματος ο καθηγητής Ανδρουλάκης και από τη μεριά του ο καθηγητής Κασμάτης, ο οποίος σημειώνει: «Να καταργηθεί πάραυτα το σημερινό προνομιακό σύστημα ποινικής δίωξης των μελών της κυβέρνησης και στη θέση του να θεσπιστεί ότι στο εξής οι Υπουργοί θα δίδονται και θα δικάζονται όπως όλοι οι πολίτες, αλλά με απόλυτη χρονική προτεραιότητα, ώστε να τερματίζεται αυτή η πολιτική εκκρεμότητα που βλάπτει τη δημοκρατία».

Υπάρχουν συνεπώς και άλλοι τρόποι για να ικανοποιήσουμε το δίκαιο -θα λέγαμε- αίτημα μιας ενισχυμένης προστασίας, τρόποι που μας είναι γνωστοί, πάντα μέσω της δικαιοσύνης. Αναθέτουμε την άσκηση ποινικής δίωξης για αδικήματα Υπουργών σε ανώτερους εισαγγελικούς λειτουργούς και μάλιστα με σήμανση κατεπείγοντος, κατ' απόλυτη προτεραιότητα -όπως προτεινόμε-, ώστε η εμπειρία και η ανεξαρτησία τους να αποτελούν την

υπέρτατη θεσμική εγγύηση, να εγγυώνται την αποτελεσματική, ταχεία και δίκαιη κρίση και έτσι να μην ταλαιπωρείται και το πολιτικό σύστημα και η κοινωνία από διάφορες καθυστερήσεις που ανατροφοδοτούν τη σκανδαλολογία.

Ακούστηκε σαν αξίωμα από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας στην επιτροπή ότι δεν μπορεί οι δικαστές να ελέγξουν την πολιτική σκοπιμότητα. Δεν μας αρκεί να ελέγξουν απλώς αν ο Υπουργός διέπραξε ένα ποινικό αδίκημα; Αν η δικαιοσύνη κρίνει ότι όντως υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ότι ο Υπουργός έχει εγκληματήσει, θα έχει σημασία ποιος το καταγγέλλει και αν αυτό θα περιπέσει σε μικροπολιτική εργαλειοποίηση; Και το αντίστροφο, αν μία ανεξάρτητη δικαιοσύνη κρίνει τελικά ότι μία μήνυση ή αναφορά είναι προϊόν αστήρικτων ισχυρισμών -όποιοι και αν είναι αυτοί- δεν μπορεί να αρχειοθετήσει την υπόθεση, να δώσει αυτεπάγγελα τον ίδιο τον κακόβουλο καταγγέλλοντα κρίνοντας, παρεμπιπτόντως, λοιπόν ότι υπήρξε πολιτική σκοπιμότητα; Μέσα σε αυτή την κρίση της δεν μπορεί να συμπεριλάβει και εκτιμήσεις, που έχουν να κάνουν με τον σκοπό του δόλιου μηνυτή και να πάρει σαφή θέση;

Πίσω, λοιπόν, από αυτές τις θέσεις, που θέλουν ειδικά πρόνοια κρύβεται μία βαθιά αμφισβήτηση του πολιτικού προσωπικού στη δικαιοσύνη, που είναι επίσης δείγμα της κρίσης του κοινοβουλευτισμού και του συνταγματισμού. Γι' αυτό, όπως αναφέρει και ο κ. Βλαχόπουλος, «είναι αδύνατο μία συνταγματική διάταξη να στηρίζεται και να αποπνέει δυσπιστία απέναντι στον θεσμό της δικαιοσύνης». Το διαπίστωσε μάλιστα και ο κύριος Βενιζέλος όταν έγραψε «νομίζω ότι η διατήρηση της αρμοδιότητας αυτής της Βουλής στα περισσότερα σύγχρονα συντάγματα συνιστά μία εκδήλωση δυσπιστίας απέναντι στην πολιτική αμεροληψία της δικαστικής εξουσίας». Αργότερα, όμως, αν κρίνουμε από τις τοποθετήσεις του ίδιου, υπονόησε ότι και οι εισαγγελείς μπορεί να κινούνται με βάση κάποιο πολιτικό βηματισμό και άρα ίσως λειτούργησαν και αυτοί καταχρηστικά και προκαλέσουμε ένα ρήγμα στις σχέσεις μεταξύ πολιτικής και δικαστικής εξουσίας. Δηλαδή γίνεται και ο ίδιος δύσπιστος.

Δεν μας επαρκούν ωστόσο ούτε ο ίδιος ούτε όσοι επιμένουν στη συντήρηση του προβλήματος. Ανησυχείτε για την ευθυκρισία των δικαστικών λόγω της πολιτικής τους στάσης και συγκρότησης και γι' αυτό τον λόγο αποφασίζετε να εμπιστευτείτε περισσότερο τους πολιτικούς, που καλύπτονται έτσι κι αλλιώς από το τεκμήριο πολιτικής σκοπιμότητας; Πόσο εύστοχα, λοιπόν, το θέτει ο ίδιος ο καθηγητής Χρυσόγονος! Λέει: «Αν όμως η πολιτική αμεροληψία των δικαστών είναι αμφισβητήσιμη, η πολιτική αμεροληψία των Βουλευτών είναι εξ ορισμού αναπόφευκτη. Ή, για να το θέσω με μεγαλύτερη μετριοπάθεια, γιατί να κρίνουμε ότι η πολιτική αμεροληψία των Βουλευτών είναι αναμφισβήτητη;».

Και για τους Υπουργούς, λοιπόν, διεκδικούμε να ισχύει ό,τι και για τους πολίτες και με αυτό τον τρόπο λύνουμε το δίλημμα «κατά την άσκηση ή επ' ευκαιρία των καθηκόντων» και λέμε: και κατά την άσκηση και επ' ευκαιρία. Με αυτό τον τρόπο απλοποιούμε το ζήτημα, λύνουμε όλα τα θέματα περί αποσβεστικών προθεσμιών και όλα τα θέματα περί λόγων εξάλειψης του αξιοποίνου, που χρόνια τώρα παρέχουν τελικά ασυλίες.

Τέλος, μαζί με την απαγόρευση των ιδιωνύμων αναθέτουμε σε συμβούλιο τριών αντεισαγγελέων του Αρείου Πάγου την κατ' απόλυτη προτεραιότητα εξέταση κάθε καταγγελίας. Η πρότασή μας σέβεται τη διάκριση των εξουσιών, εμπιστεύεται τον Έλληνα δικαστή, αποκαθιστά την ισονομία και εν τέλει απαλλάσσει τον κοινοβουλευτισμό από την φθορά μικροπολιτικών παιχνιδιών και χειραγωγήσεων.

Η ίδια επιχειρηματολογία τροχιοδρομεί την πορεία μας και στο θέμα της βουλευτικής ασυλίας. Ο Βουλευτής, άλλωστε, κινδυνεύει πολύ λιγότερο από τον Υπουργό και ήδη προστατεύεται από το άρθρο 61 για γνώμη ή ψήφο που έδωσε κατά την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων. Οι ποινικές υποθέσεις των Βουλευτών δεν έχουν καμμία θέση στα έδρανα του Κοινοβουλίου και το Κοινοβούλιο δεν έχει καμμία θέση στην ποινική διερεύνηση Βουλευτών. Όπως και στην περίπτωση των Υπουργών, άριστα μπορεί η τακτική δικαιοσύνη να εγγραφεί την προστασία του κύρους της Βουλευτής. Άλλωστε και εδώ η εμπειρία μάς επιβεβαι-

ώνει, η ασυλία που καλείται δέχθαι να προστατεύσει το κύρος μας έρχεται η ίδια και το υπονομεύει.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι πολίτες ζητούν διακαώς την εκ βάθρων αλλαγή του καθεστώτος ασυλίας και ευθύνης Υπουργών. Θα επαναλάβω αυτό που είπα στην επιτροπή: Σε ποσοστό 82% λένε «δεν μπορούν οι πολιτικοί να αποφασίζουν οι ίδιοι αν θα παραπέμπονται ή όχι στη δικαιοσύνη». Εμείς αφουγκραζόμαστε αυτό το αίτημα και καταλήγουμε σε μία λύση απλή και κατανοητή: Ίδια ποινική μεταχείριση μεταξύ πολιτών, Βουλευτών ή Υπουργών. Κανένα προνόμιο, καμμία διακριτή μεταχείριση. Άλλωστε η δική μας πολιτική ηθική επιτάσσει ο αξιωματούχος να δίνει το καλό παράδειγμα ισονομίας και εντιμότητας. Είμαστε ένα ισότιμο μέρος του λαού και μάλιστα με αυξημένες υποχρεώσεις. Συνολικά, ζητάμε οι Βουλευτές να υπάγονται στην τακτική ποινική διαδικασία, με εξαίρεση τις πράξεις που συνδέονται με την ελεύθερη και απρόσκοπτη κοινοβουλευτική τους δράση, για τις οποίες χρειάζεται η άδεια της Βουλής.

Η ίδια, όμως, λογική συμπαρασύρει και το μοντέλο των εξεταστικών προανακριτικών επιτροπών που αναζητούν ποινικές ευθύνες. Τέτοιες επιτροπές είναι εντελώς περιττές. Όταν αναλαμβάνει, άλλωστε, η δικαιοσύνη δεν χρειάζεται κανέναν Βουλευτή να παριστάνει τον εισαγγελέα.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο ως ΜέΡΑ25 απέχουμε από την υποκρισία αυτή. Το ερώτημα είναι: πότε έπεσε άπλετο φως από τις εξεταστικές επιτροπές; Γλίτσαν από τη νόσο της μικροπολιτικής, από πολιτικούς και δημοσιογράφους ιαβέρηδες της μικρής οθόνης και των πρωτοσέλιδων; Τηρούνται τα εχέγγυα και το τεκμήριο αθωότητας; Υπερασπίζονται κάποιοι το έργο των ποινικών εξεταστικών επιτροπών και τις θεωρούν μάλιστα και απαραίτητες, την ίδια στιγμή που όλοι βλέπουμε την επιτροπή σχετική με την υπόθεση της «NOVARTIS» να εργαλειοποιείται μέρα με τη μέρα, να αποκαλείται από μέλος της χουντοεπιτροπής, να ακούγεται ότι εκεί ξεφτιλίζεται ό,τι ήταν ιερό σε αυτή τη Βουλή, να βλέπουμε μία πλειοψηφία να πιέζει με βαρύ αντιθεσμικό χέρι, να καταφεύγει σε ασυνήθιστες τακτικές επιβολής, να μπαίνει στη συζήτηση ακόμη και η ίδια η φρουρά της Βουλής. Κανένας άνθρωπος που νοιάζεται για την Ελλάδα δεν θα ήθελε, λοιπόν, να εμπλακεί σε μία επιτροπή η οποία προσβάλλει και δυσφημεί τη χώρα. Είναι ο λόγος για τον οποίο δεν νομιμοποιούμε την επιτροπή με την παρουσία μας, ο λόγος που δεν θα νομιμοποιήσουμε και στο μέλλον τέτοιες επιτροπές και που πασχίζουμε να καταργηθούν. Όλα, λοιπόν, στη δικαιοσύνη και μόνο στη δικαιοσύνη.

Σε σχέση με το άρθρο 54 και την απλή αναλογική: Είναι γνωστό ότι το ΜέΡΑ25 θέλει ανόθευτη, απλή αναλογική, χωρίς κατώφλι εισόδου στη Βουλή και μάλιστα χωρίς Βουλευτές Επικρατείας, με πληθυσμιακά ισόρροπες εκλογικές περιφέρειες και με ρητή κατάργηση των μονοεδρικών και διεδρικών εκλογικών περιφερειών, που λειτουργούν υπέρ του δικομματισμού και υπονομεύουν την πολυφωνία. Είναι το μόνο εκλογικό σύστημα, που προωθεί αυθεντική αποτύπωση της λαϊκής βούλησης στο Κοινοβούλιο και που διασφαλίζει, όπως λέγεται, τη γνήσια καταγραφή των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών. Η απλή αναλογική κάνει πραγματικά την ψήφο όλων ισότιμη και προωθεί τον υγιή πολυσυλλεκτικό κοινοβουλευτισμό, δίνοντας σε κάθε κοινοβουλευτική ομάδα την ισχύ που της αναλογεί. Έτσι, οι συναινέσεις πολλαπλασιάζονται, ενθαρρύνονται οι συνεργασίες των πολλών και κερδισμένοι καταλήγουν και ο πολιτικός μας πολιτισμός και το δημόσιο συμφέρον.

Και έχει ενδιαφέρον να μας εξηγήσει η Κυβέρνηση, που σήμερα υποστηρίζει τις αυξημένες αυτοδυναμίες, γιατί μόλις πριν πέντε χρόνια, το 2014, συνομολογούσε ότι το αναλογικό σύστημα ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες διεύρυνσης δημοκρατικής νομιμοποίησης της Βουλής, συνακόλουθα δε της κυβέρνησης, η οποία στηρίζεται στην εμπιστοσύνη της Βουλής. Γιατί σήμερα η απλή αναλογική είναι για την κυβέρνηση καταστροφική για τη χώρα;

Η απάντηση, λοιπόν, βρίσκεται πάλι στο νεοφιλελεύθερο δόγμα. Μας λέτε ότι το εκλογικό σύστημα θα πρέπει να μεριμνά για την εύλογη αντιπροσώπευση των κομμάτων και για την κυβερνησιμότητα της χώρας. Ούτε αρχή της αναλογικότητας βλέ-

πουμε ούτε μισή αναφορά στη λαϊκή κυριαρχία. Μέγιστη αρετή η κυβερνησιμότητα, ο πολίτης και πάλι στην άκρη και η γνώριμη τρομοκραγνεία. Το χάος της ακυβερνησίας.

Θα σταματήσω εδώ, γιατί δεν θέλω να σας κουράζω άλλο με τον βήχα μου. Στο θέμα της ψήφου των αποδήμων θα αναφερθεί η Κοινοβουλευτική μας Εκπρόσωπος.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Κωνσταντίνος Τσιάρας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Υπάρχει άλλος Υπουργός που θα μιλήσει;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Νομίζω πως όχι.

Κύριε Λοβέρδο, επειδή υπάρχει μία επιτροπή η οποία είναι εν εξελίξει για τη διαμεσολάβηση, γι' αυτό ίσως σε πρότερο χρόνο είμαι στο Βήμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ορίστε, μπορείτε να ξεκινήσετε, κύριε Υπουργέ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα του 1975, με τις διαδοχικές αναθεωρήσεις που υπήρξαν από τότε μέχρι σήμερα, έδωσε μία στερεή βάση για να αναπτυχθεί η μεταπολιτευτική κοινοβουλευτική δημοκρατία στην Ελλάδα.

Παρά τα προβλήματα που υπήρχαν εδώ και σαράντα τέσσερα χρόνια, αυτό το Σύνταγμα εξασφάλισε στη χώρα έναν αδιατάρακτο δημοκρατικό κοινοβουλευτικό βίο, έναν βίο πρωτόγνωρο για τα πολιτικά δεδομένα του νέου ελληνικού κράτους, όπως συγκροτήθηκε από τον αγώνα της απελευθέρωσης μέχρι και σήμερα. Γι' αυτό, εκτιμώ ότι πρέπει όλοι να το αξιολογήσουμε πολύ θετικά.

Επίσης, πρέπει να πούμε και να αξιολογήσουμε με πολύ θετικό τρόπο τη συμβολή όλων των πολιτικών δυνάμεων από το 1975 μέχρι σήμερα, από τη Δεξιά μέχρι την Αριστερά, στο κοινό γίγνεσθαι, στην από κοινού δημιουργία θεσμών που άντεξαν, που πρόσφεραν και που τοποθέτησαν από πλευράς πολιτειακών και πολιτικών δομών το μεταπολιτευτικό ελληνικό κράτος στην πρώτη γραμμή μεταξύ των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατών.

Ωστόσο, μετά από μία παρατεταμένη δεκαετή οικονομική κρίση, η οποία δεν έπληξε μόνο την οικονομία, αλλά επηρέασε βαθιά την ελληνική κοινωνία, η χώρα αρχίζει να ανακάμπει οικονομικά. Βεβαίως, αυτή η ανάκαμψη συνοδεύεται και με μια πολιτική ωριμότητα των πολιτών, που αποστρέφονται τις κακές πρακτικές του παρελθόντος.

Αυτός ο μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας και της κοινωνίας για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης δεν μπορεί να το πετύχει αυτό χωρίς τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις και είναι γεγονός πως και η ίδια η ελληνική κοινωνία ζητάει να προχωρήσουν αυτές οι μεταρρυθμίσεις. Το αίτημα, όμως, αυτό της κοινωνίας πάλι δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί με βάση τις υφιστάμενες συνταγματικές διατάξεις. Νομίζω ότι σε αυτό συμφωνούμε όλοι. Ή αν όχι όλοι, συμφωνούμε, τουλάχιστον, οι περισσότεροι.

Παρ' όλα αυτά, ορισμένες πολιτικές δυνάμεις –και αναφέρομαι κυρίως στην Αξιωματική Αντιπολίτευση– αντί να εκμεταλλευτούν αυτό το κοινωνικό momentum και αυτή την πίεση της κοινωνίας για μεταρρυθμίσεις, δυστυχώς δεν έπραξαν κατά την προηγούμενη περίοδο της Αναθεωρητικής Βουλής, κατά τη γνώμη μου, το αυτονόητο. Εσωκομματικές σκοπιμότητες ή και ιδεοληψίες οδήγησαν σε μια πραγματικότητα εξαίρεσης πολλών άρθρων από την προηγούμενη αναθεωρητική διαδικασία. Και αυτό δεν είναι κάτι που απλά μπορεί να μας προκαλεί θλίψη. Είναι εξαιρετικά οδυνηρό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζετε -το έχουμε πει πάρα πολλές φορές- ότι η συνταγματική Αναθεώρηση δεν είναι μια συνηθισμένη διαδικασία για κοινοβουλευτική πρακτική. Είναι μια διαδικασία, που επαναλαμβάνεται κατά μέσο όρο κάθε δέκα χρόνια. Χάσαμε μία ευκαιρία να ανταποκριθούμε σε αυτό που η ίδια η

ελληνική κοινωνία προέβαλε ως βασικό αίτημα. Αφήσαμε πίσω μας διατάξεις, που προτάθηκαν από τη σημερινή Πλειοψηφία κατά την προηγούμενη διαδικασία της προηγούμενης Βουλής, οι οποίες θα μπορούσαν, σε έναν μεγάλο βαθμό, να απαντήσουν στις προκλήσεις των καιρών.

Είμαστε, όμως, εδώ για να ολοκληρώσουμε αυτή τη διαδικασία με όσα επιλέξαμε τελικά να αλλάξουμε και να στείλουμε ένα ηχηρό μήνυμα σε όλους εκείνους που χτίζουν, ενδεχομένως, πολιτικές καριέρες, πετροβολώντας τον κοινοβουλευτισμό, αλλά και τη δημοκρατία.

Οι τωρινές παρεμβάσεις παραμένουν σημαντικές, γιατί αποδεικνύουν πως και η δημοκρατία μας παραμένει ισχυρή. Και η λαϊκή κυριαρχία, που κατά το Σύνταγμά μας πηγάζει από τον λαό και ασκείται μέσω ημών, ασκείται για το σύνολο των πολιτών χωρίς διακρίσεις και διαχωρισμούς, προστατεύοντας τα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματά τους. Με τις τροποποιήσεις που προτείνουμε αποκαθιστούμε το τρωθέν κύρος του πολιτικού κόσμου με διατάξεις, που ενισχύουν τη διαφάνεια του πολιτικού βίου, προάγουν τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, διασφαλίζουν την απρόσκοπτη πολιτική δράση και αντιμετωπίζουν με αποφασιστικότητα τα ζητήματα διαφθοράς. Νομίζω ότι σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο εντάσσεται η πρόταση αναθεώρησης των άρθρων 62 και 86.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κατοχύρωση και η λειτουργία του αντιπροσωπευτικού συστήματος, ως σύγχρονη πολιτειακή μορφή, στηρίζεται σε δύο βασικούς πυλώνες: στον αντιπροσωπευόμενο, που είναι ο λαός, και στον αντιπρόσωπο, που είναι ο Βουλευτής, ο οποίος οφείλει να ασκεί τα βουλευτικά του καθήκοντα με πλήρη ελευθερία γνώμης, δράσης και ψήφου κατά συνείδηση.

Τη λειτουργία αυτή επιτελεί ο θεσμός της βουλευτικής ασυλίας ο οποίος έχει ως σκοπό τη διασφάλιση του Βουλευτή ως θεσμού και όχι ως προσώπου, προκειμένου να μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του ανεπηρέαστος από οποιασδήποτε φύσεως περιστάσεις που θα απέβλεπαν στην χειραγώγηση του φρονήματός του.

Είναι αλήθεια πως τα τελευταία χρόνια η κοινή γνώμη εισέπραξε από διάφορες εκδηλώσεις του εθνικού Κοινοβουλίου μια αρνητική εικόνα. Νομίζω ότι σε αυτό δεν μπορεί να διαφωνήσει κανείς. Για αρκετά χρόνια είχε εμπεισθεί μια κακή πρακτική πως δεν αίρεται η βουλευτική ασυλία για τον οποιονδήποτε και για την οποιανδήποτε κατηγορία. Αυτή η εικόνα είναι λάθος και πρέπει να έχουμε το θάρρος να το παραδεχθούμε. Και είναι σημαντικό το γεγονός πως σε επίπεδο πρακτικής τα τελευταία χρόνια αυτή η εικόνα άλλαξε άρδην. Και άλλαξε, κυρίως, με τη συμβολή εκείνων των συναδέλφων, οι οποίοι ακόμη και σε περιπτώσεις που θα μπορούσαν να ζητήσουν και να απολαύουν της ασυλίας ζήτησαν από το Σώμα να αρθεί η ασυλία, παραιτούμενοι αυτού του ευεργετήματός τους.

Δεν μπορώ, όμως, από την άλλη πλευρά να μην σταθώ στην κακή πρακτική των συναδέλφων της σημερινής Αντιπολίτευσης κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο, όταν με πρόσχημα την υποργική ιδιότητα Βουλευτών αρνήθηκαν προκλητικά την άρση της ασυλίας τους, εξασφαλίζοντας ουσιαστικά την ατιμωρησία. Έτσι, δεν προστάτευσαν το κύρος του Κοινοβουλίου. Αντιθέτως, πρόσφεραν άλλοθι σε όλες εκείνες τις δυνάμεις του λαϊκισμού, που προσπαθούν να ταυτίσουν τον θεσμό με μιας συνεχιζακής νοστορπίας συμπεριφορά, με αποτέλεσμα για άλλη μια φορά το κύρος του πολιτικού κόσμου να δεχθεί ένα ισχυρό πλήγμα.

Ωστόσο, δεν μπορούμε να αρνηθούμε την πραγματικότητα πως η άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων πραγματοποιείται σε ένα συγκρουσιακό κοινωνικά και πολιτικά περιβάλλον. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες ο Βουλευτής είναι εκτεθειμένος σε κάθε είδους πιέσεις, ώστε να δράσουν ευνοϊκά ή εχθρικά προς τη μία ή προς την άλλη κατεύθυνση.

Ο αμιγώς, λοιπόν, πολιτικός και λειτουργικός χαρακτήρας της βουλευτικής ασυλίας και του ακαταδίκτου του Βουλευτή είναι συνεπώς προφανής. Δεν πρόκειται για προσωπικό προνόμιο του Βουλευτή, αλλά για θεσμική εγγύηση της ομαλής λειτουργίας του κοινοβουλευτισμού και της δημοκρατικής αρχής. Γι' αυτό κα-

θίσταται αναγκαία η περαιτέρω διασφάλιση του Βουλευτή, θεσπίζοντας μία διάταξη η οποία πρέπει να προσανατολίζεται στον εξοστρακισμό του πολιτικού δόλου από διώξεις Βουλευτών. Ταυτόχρονα, όμως, πρέπει και να αποθαρρύνει την καταστρατήγηση του θεσμού.

Σε αυτό το πλαίσιο νομίζω ότι κινείται η πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 62, η οποία κατατίθεται από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας.

Πιο συγκεκριμένα, προτείνουμε την αυστηροποίηση του θεσμού της ασυλίας κατά το άρθρο 62, με μια διάταξη, που στόχο έχει να μην υποθάλπεται η ατιμωρησία των Βουλευτών και να προσφέρεται η ασυλία ως ασπίδα για να αποφύγουν συλλήβδην τη δικαστική τους δίωξη.

Αντιθέτως, θωρακίζουμε την πολιτική και κοινοβουλευτική δράση και έκφραση του Βουλευτή από την κακόβουλη δίωξη. Και αυτό το επιτυγχάνουμε με το να αναφέρουμε ρητά πλέον στο Σύνταγμα πως καμία ασυλία δεν μπορεί να παρασχεθεί με όσες πράξεις του δεν σχετίζονται με τα παραπάνω, καθώς η Βουλή, σε διαφορετική περίπτωση, υποχρεούται να άρει την ασυλία.

Νομίζουμε ότι το πνεύμα με το οποίο η Νέα Δημοκρατία προτείνει την αναθεώρηση του άρθρου 62 ανταποκρίνεται στο αίτημα του ελληνικού λαού, αλλά και στην πραγματικότητα, που έχει διαμορφωθεί και στην εμπειρία που έχει αποκομισθεί από τα μέλη και τους συναδέλφους στο ελληνικό Κοινοβούλιο.

Θέλω να πω ότι ακούω με μεγάλο ενδιαφέρον την πρόταση του Κινήματος Αλλαγής –και το λέω, γιατί άκουσα εσάς νωρίτερα, κύριε Λοβέρδο– που νομίζω ότι είναι η ανάγνωση, στην ουσία, από την άλλη πλευρά ουσιαστικά της ίδιας θέσης.

Για το άρθρο 86 τώρα. Η δεύτερη αναθεωρητέα διάταξη, η οποία άπτεται της τιμής του πολιτικού κόσμου και του κύρους του, είναι αυτή του άρθρου 86. Το μεγάλο ζητούμενο της σύγχρονης αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας είναι να υπερασπιστεί το κύρος της, την αξιοπιστία της και την ικανότητα της επαφής της με την κοινωνία και το λαό, δηλαδή, ουσιαστικά να υπερασπιστεί την πολιτική.

Το βασικό, λοιπόν, αίτημα είναι να πάψουμε να περιβάλλουμε τον πολιτικό κόσμο της χώρας με ένα δήθεν σκοτεινό τεκμήριο ενοχής για μια πιθανολογούμενη παραβατική συμπεριφορά διαφθοράς. Πρέπει να προστατευτεί το πολιτικό προσωπικό και το δημοκρατικό πολίτευμα απέναντι σε ένα επικοινωνιακό, θα έλεγα, σύστημα, που πολλές φορές είναι αδηφάγο, ισοπεδωτικό, άδικο και δεν σέβεται τους κανόνες του κράτους δικαίου, κανόνες οι οποίοι κατ' εξοχήν πρέπει να ισχύουν στην ποινική διαδικασία, αλλά, ιδίως, στην ποινική προδικασία.

Οι διατάξεις του άρθρου 86, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, θα θέλαμε όλοι ιδεατά να μην υφίστανται. Αυτή είναι η αλήθεια και νομίζω ότι σε αυτό θα συμφωνούσαμε όλοι. Ή τουλάχιστον ζώντας σε ένα κοινοβουλευτικό πολίτευμα, θα ευχόμασταν να μην χρειάζοταν ποτέ να τις εφαρμόσουμε. Αυτή είναι η άλλη εκδοχή. Γιατί στην ουσία τις εφαρμόζουμε ως ένα δίκαιο το οποίο για μια στιγμή, θα έλεγε κανείς, στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος οφείλει να απαντήσει σε πολλά κρίσιμα ζητήματα. Χρειάζεται ουσιαστικά για μια στιγμή ανωμαλίας.

Και αυτή η ανωμαλία υφίσταται και στην περίπτωση που δικαίως παραπέμπεται ένας πρώην Υπουργός και Πρωθυπουργός, καθώς όντως διέπραξε τα αδικήματα για τα οποία κατηγορείται, αλλά κυρίως, όμως, όταν μία υπόθεση ανακινείται με σκοπό την πολιτική σπύλωση, την πολιτική σκοπιμότητα, την αντιπολιτευτική σκοπιμότητα.

Και το λέω αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί το κλίμα από τις εξελίξεις στην υπόθεση «NOVARTIS», εκτιμώ ότι είναι ακόμη βαρύ. Και η αλήθεια είναι ότι ένα υπαρκτό οικονομικό σκάνδαλο μεταβλήθηκε, κατά την άποψή μας, σε όχημα σπύλωσης, απαξίωσης και παραπομπής πολιτικών αντιπάλων. Αυτό άλλωστε αποδείχθηκε από τις μέχρι σήμερα εξελίξεις.

Αυτή ήταν μια πολιτική συμπεριφορά, που δίχασε τον ελληνικό λαό, οπισθοδρόμησε τα πολιτικά ήθη και νομίζω ότι ακόμα ταλαιπωρεί τον πολιτικό μας βίο. Αλλά και η προϊστορία του θεσμού μας δίνει αρκετά παραδείγματα κατά τα οποία με το άρθρο 86 και τον νόμο περί ευθύνης υπουργών επιχειρήθηκε η πολιτική σπύλωση αντιπάλων μέσα από την ποινικοποίηση της πολιτικής.

‘Αρα, λοιπόν, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, το άρθρο 86 του Συντάγματος είναι η λυδία λίθος για την αξιοπιστία του ίδιου του πολιτικού κόσμου. Γι’ αυτό μέσα από αυτό το άρθρο πρέπει να διασφαλιστούν, κατά τη γνώμη μου, δύο πράγματα: Να μην υπάρχει, αφ’ ενός μεν, ασυδοσία στην ασυλία των πολιτικών, αλλά ταυτόχρονα να μην μπορεί να παραδοθεί ο πολιτικός βορά στους πολιτικούς αντιπάλους.

Εδώ είναι που πρέπει να βρούμε τη χρυσή τομή. Γιατί, να μεν είναι λαϊκή απαίτηση η διαφάνεια του πολιτικού βίου και η διασφάλιση διαδικασιών τιμωρίας των παρανομοούντων πολιτικών, αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνεται ταυτόχρονα και αποτέλεσμα πολιτικών σκοπιμοτήτων, ούτε βέβαια να βρίσκεται στη λογική του συσχετισμού των κοινοβουλευτικών δυνάμεων που κάθε φορά συμμετέχουν στο ελληνικό Κοινοβούλιο, γιατί κι αυτή είναι μια πραγματικότητα. Αντιθέτως, πρέπει να είναι προϊόν νηφάλιας, αντικειμενικής σκέψης και ανάλυσης και στάθμισης των ποινικών δεδομένων.

Αν βρούμε αυτή την ισορροπία, θα έχουμε προσφέρει πολύ μεγάλη υπηρεσία στη σύγχρονη δημοκρατία και στη σχέση του λαού μ’ αυτό που λέγεται σήμερα πολιτική. Θεοπίζοντας, επομένως, τις σχετικές διατάξεις στο πλαίσιο Αναθεώρησης του Συντάγματος, δίνουμε ακριβώς εξετάσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Αυτό στοχεύει και η τροποποίηση, την οποία προτείνει η Νέα Δημοκρατία για να γίνει, στο πλαίσιο του άρθρου 86 του Συντάγματος, να εξαλειφθεί το μόνο μελανό σημείο αυτής της διαδικασίας που είναι η σύντομη αποσβεστική προθεσμία της παραγραφής. Γιατί, κατά τα άλλα, το θεσμικό πλαίσιο λειτούργησε, ώστε να μην έχουμε και παραπομπές πρώην υπουργών, αλλά και καταδίκες. Καταργείται, λοιπόν, η αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 86 παράγραφος 3, εξισώνοντας τον Υπουργό με τους κοινούς πολίτες ως προς την παραγραφή των ποινικών αδικημάτων.

Κατά συνέπεια, η νέα διάταξη του άρθρου 86 αποφεύγει νομικά παράδοξα, όπως είναι, για παράδειγμα, η άσκηση ποινικής δίωξης για το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος, όχι για το βασικό αδίκημα. Το έχουμε δει κι αυτό στο παρελθόν. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Ταυτόχρονα, εναρμονίζεται με την πολιτική επιλογή εφαρμογής κοινών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα και για τους πολιτικούς. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, η Βουλή περιορίζεται στο δικονομικό της καθήκον να εξετάζει και να αποφασίζει μόνο για την άσκηση ποινικής δίωξης και η κατ’ ουσίαν διερεύνηση της υποθέσεως να τελείται από το φυσικό δικαστή.

Και δεν νομίζω πως ήταν αναγκαία η ενσωμάτωση της ερμηνευτικής δήλωσης που κατατέθηκε από τους συναδέλφους της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, γιατί απλούστατα η υιοθέτηση της πρότασης αυτής δεν θα οδηγούσε σε τίποτα άλλο, παρά σε ένα, επιτρέψτε μου τον όρο, συνταγματικό πατρωνάρισμα των δικαστών από τη νομοθετική εξουσία και σε μια αχρείαστη σύγκρουση των συνταγματικών κανόνων. Άλλωστε, νομίζω ότι επί των συγκεκριμένων άρθρων η ήδη διαμορφωθείσα νομολογία των δικαστηρίων έχει ήδη δώσει τις ερμηνευτικές κατευθύνσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πολύ σημαντικό αυτή η Αναθεωρητική Βουλή να λειτουργήσει με το βλέμμα στο μέλλον. Και χαίρομαι που, παρά τις διαφωνίες, υπάρχουν και σημεία σύγκλισης. Θέλω τουλάχιστον να σας μεταφέρω ένα γενικότερο μήνυμα που είναι πεποίθηση και του σημερινού Πρωθυπουργού, αλλά και της Κυβέρνησης, ότι σήμερα δεν νομοθετεί η κυβερνητική πλειοψηφία. Το σύνολο του Κοινοβουλίου προσδιορίζει τους όρους λειτουργίας του πολιτεύματος, γιατί το Σύνταγμα δεν αφορά απλά και μόνο στη σημερινή Κυβέρνηση. Αφορά και στην αιρική, αφορά και στη μεθαιρική.

Πιστεύω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι θα προσδώσουμε την ειδική βαρύτητα που αντιστοιχεί στη σπουδαιότητα των συγκεκριμένων άρθρων που συζητάμε. Και θα το πετύχουμε αυτό αν εξασφαλίσουμε και μπορέσουμε συναινετικά να οδηγηθούμε σε μια ρύθμιση με όσο το δυνατόν ευρύτερη πλειοψηφία, ώστε η εικόνα των διατάξεων να απηχεί το σύνολο των κοινωνικών δυνάμεων και να προσλαμβάνει μ’ αυτόν τον τρόπο το επιβαλλόμενο θεσμικό κύρος του Κοινοβουλίου.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ τον κύριο Υπουργό.

Εισερχόμεστε τώρα στους ειδικούς εισηγητές και τον λόγο έχει ο κ. Πλειούρης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, εγώ θα ασχοληθώ με το άρθρο 62 και το άρθρο 86 παράγραφος 3 και στην πραγματικότητα, καθώς και με την ερμηνευτική διάταξη που έχει προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ.

Να ξεκινήσουμε από το άρθρο 62. Η Νέα Δημοκρατία, η Πλειοψηφία, έρχεται και προτείνει το εξής: Εντός του άρθρου 62 να υπάρξει το εδάφιο: Η άδεια δίνεται από τη Βουλή υποχρεωτικά, εφόσον η αίτηση της εισαγγελικής αρχής αφορά αδίκημα το οποίο δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων ή την πολιτική δραστηριότητα του Βουλευτή.

Ποια είναι η πραγματικότητα; Κατά την άποψή μου, το άρθρο 62 αν εφαρμοζόταν όπως ήταν το πνεύμα, δεν θα είχαμε ποτέ, κανένα, πρόβλημα. Και εδώ πέρα υπάρχει μια αδικία, διότι πράγματι στην πρώτη φάση της Μεταπολίτευσης υπήρχε μια κατάχρηση στο άρθρο 62, αλλά θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια προσοχή.

Και υπάρχει και μια υποκρισία, θα έρθω στα μικρότερα κόμματα, την Ελληνική Λύση και το ΜέΡΑ25. Ποια είναι η υποκρισία; Ενώ πολύ ωραία εδώ πέρα αναπτύχθηκε η επιχειρηματολογία ότι δεν πρέπει να υπάρχει παραπάνω προστασία του Βουλευτή, προχθές ψηφίσαμε στην Επιτροπή Δεοντολογίας και εσείς του ΜέΡΑ25 ψηφίσατε τη μη άρση ασυλίας σε Βουλευτή, για θέμα που ήταν στα καθήκοντά του ως δήμαρχος, και αντίστοιχα και η Ελληνική Λύση.

Ενώ, λοιπόν, το πνεύμα του άρθρου 62, όπως ήταν, μας έδινε τη δυνατότητα και τελικά, επειδή ο ίδιος ο Βουλευτής που είναι παρών ζήτησε να αρθεί η ασυλία του, ήρθη, εσείς, τα δύο κόμματα, δεν ψηφίσατε και έρχεστε εδώ πέρα και λέτε ότι γίνεται μία κατάχρηση του άρθρου 62. Κατάχρηση του άρθρου 62 γίνεται ακριβώς γιατί δεν είχαμε το σθένος να το εφαρμόσουμε.

Και τι έρχεται η Πλειοψηφία να κάνει τώρα; Αυτό το πρόβλημα που υπάρχει να το λύσει. Διότι πλέον πάμε σε μια υποχρέωση της Βουλής να δίνει την άδεια όταν το αδίκημα δεν σχετίζεται με τα βουλευτικά καθήκοντα. Και μπαίνει και ένας ευρύτερος όρος «η πολιτική δραστηριότητα» –προσέξτε, όμως– του Βουλευτή πάλι.

Δεν μιλάμε για την εν γένει πολιτική δραστηριότητα που μπορεί να έχει καθείς με οποιονδήποτε ρόλο. Περιοριζόμαστε στον Βουλευτή. Είναι μια διάταξη που πιστεύουμε ότι θα τύχει της αποδοχής.

Πάμε τώρα στο άρθρο 86. Στο άρθρο 86 του Συντάγματος πάλι γίνεται μία κουβέντα εάν θα πρέπει ή δεν θα πρέπει η Βουλή να έχει την αρμοδιότητα. Και να θέλαμε να το συζητήσουμε σήμερα, είναι ανούσιο, διότι η προτείνουσα Βουλή μάς προτείνει μόνο αλλαγή του άρθρου 86 παράγραφος 3, οπότε οποιαδήποτε θεωρητική προσέγγιση, εάν και εφόσον θα έπρεπε να υπάρχει ένα ειδικό σώμα που να ασκεί τις δίωξεις ή να είναι απευθείας στην τακτική δικαιοσύνη, δεν έχει ιδιαίτερη σημασία.

Ιδιαίτερη σημασία έχει, με βάση την πρόταση η οποία υπάρχει, να δούμε πώς μπορούμε να το αλλάξουμε.

Έρχεται, λοιπόν, εδώ η Νέα Δημοκρατία –και αυτό το οποίο έκανε ο Πρωθυπουργός στην Αναθεώρηση του 2004 ως το 2008, αλλά δυστυχώς δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει τις ψήφους, διότι ο πρώτος που μπήκε στο να αναθεωρηθεί το άρθρο 86 ήταν ο Κυριάκος Μητσοτάκης– ενώ δεν συγκεντρώθηκαν οι ψήφοι και λέει το εξής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Στην ίδια ομάδα ήμασταν.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΛΕΥΡΗΣ: Και ο Ανδρέας Λοβέρδος στην ίδια ομάδα Βουλευτών ήταν.

Δεν συγκεντρώθηκαν οι απαιτούμενες υπογραφές. Παρεμπιπτόντως, ο ΣΥΡΙΖΑ τότε δεν στήριξε αυτή την προσπάθεια.

Τι λέμε τώρα; Το μεγάλο πρόβλημα ήταν η αποσβεστική προθεσμία.

Και εδώ πέρα, κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Είναι προβληματική και η πλήρης κατάργηση, που ορθώς ερχόμαστε εδώ και την προτείνουμε, διότι εγώ τρέμω στην ιδέα

να έχω ευθυνόφobους Υπουργούς που θα σου λένε «δεν πάω να κάνω το παραμικρό, γιατί είμαι έρμαιο», γιατί αυτό ήταν το πνεύμα του άρθρου 86. Δεν έβαλε κάποιος την αποσβεστική προθεσμία στη λογική ότι ήθελε να καλύψει διαφθορές ή οτιδήποτε, είχε μπει σε μια ασφάλεια του Υπουργού ότι δεν θα βρίσκεται στο χρονικό πλαίσιο της κανονικής παραγραφής.

Όμως, τελικά αποδείχτηκε ότι ήταν λάθος αυτή η προνομιακή αντιμετώπιση που είχε ο Υπουργός. Και είμαστε η πρώτη Πλειοψηφία που ερχόμαστε εδώ πέρα και αυτό το προνόμιο το οποίο έχουν οι Υπουργοί το καταργούμε. Καταργώντας, λοιπόν, αυτό το προνόμιο, στην πραγματικότητα και χωρίς να υπάρχει αποσβεστική προθεσμία, πάμε στις κανονικές παραγραφές του κοινού Ποινικού Δικαίου για όλα τα κακούργηματα τα οποία ενδεχομένως θα διαπράξουν οι Υπουργοί στα καθήκοντά τους. Και επιτέλους, δεν θα υπάρχει αυτή η μομφή στο πολιτικό σώμα ότι ερχόμαστε και νομοθετούμε υπέρ των Υπουργών.

Εδώ, λοιπόν, ανακύπτει μια μεγάλη κουβέντα σ' αυτό το οποίο έχει φέρει ο ΣΥΡΙΖΑ και προσπαθεί να το παρουσιάσει ως παράθυρο στην κάθαρση.

Ακούστε εδώ πέρα, γιατί δεν είμαστε χθεσινοί, κύριοι συνάδελφοι: Ο πρώην Πρωθυπουργός κ. Τσίπρας προχθές στο «ΟΡΕΝ» βγήκε και είπε ότι θα ζητήσει ονόματα για το ποιοι ευνοούνται από τις διατάξεις. Και τότε το είπε αυτό, κύριοι συνάδελφοι: Όταν έβγαιναν οι αποφάσεις για τη «SIEMENS»!

Κύριοι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ, το μάθατε; Από τα πενήντα τέσσερα άτομα που κατηγορούνταν στη «SIEMENS» τα είκοσι επτά αθώωθηκαν. Μάθατε γιατί αθώωθηκαν; Διότι κάποιον τον Ιούλιο ψήφισαν και άλλαξαν την ενεργητική δωροδοκία από κακούργημα σε πλημμέλημα. Και υπήρξε παραγραφή. Ζήτησε ο κ. Τσίπρας να μάθει ονόματα. Να πάρει την εφημερίδα και να διαβάσει ποιων τα αδικήματα παραγράφηκαν στη «SIEMENS». Και εγώ σέβομαι τα προσωπικά δεδομένα και δεν θα τα πω, διότι το ένα όνομα το οποίο παραγράφηκε το έχετε πει πολλές φορές απ' αυτήν εδώ την Αίθουσα. Και ενώ λέγατε για αυτό το όνομα, «έφυγε, έκανε, δεν θα δικάσει!», ήρθε η ώρα να δικάσει και παραγράφηκε το αδικήμα του για την ενεργητική δωροδοκία.

Άρα, φανταστείτε τώρα να μπαίναμε στη λογική τη δική σας και να λέγαμε «γιατί μπήκε αυτή η διάταξη; Ποιον ήθελε να ευνοήσει;».

Όμως, θέλετε ονόματα, ενώ εσείς μιλάτε για θεωρητικά ονόματα, «ποιοι ενδεχομένως από μια άσχετη διάταξη», γιατί ειπώθηκε από πολλούς ότι ευνοείται συγκεκριμένο άτομο από τη διάταξη του κ. Τσίπρα που είναι άσχετη, έχει να κάνει με το ότι δεσμεύει η αρχή. Εσείς έχετε πραγματικά ονόματα. Μπείτε στο ίντερνετ και δείτε «παύση ποινικής δίωξης λόγω παραγραφής», «παύση ποινικής δίωξης λόγω παραγραφής» και μετά σκεφτείτε ποιοι ήταν αυτοί που ψήφισαν εδώ πέρα τον Ιούλιο. Και επανήλθε μεν τώρα η διάταξη, αλλά αυτή η διάταξη δεν πιάνει.

Άρα, το προνόμιο της καθαρότητας, υπό την έννοια ότι εδώ πέρα είναι διεφθαρμένοι και εμείς είμαστε οι καθαροί, δεν υπάρχει. Και αν υπήρχε, να πάτε να συναντήσετε αυτούς που πανηγυρίζουν τώρα επειδή αθώωθηκαν λόγω παραγραφής και βγάζουν και ανακοινώσεις. Και σίγουρα αυτοί αισθάνονται την ασφάλεια του ποινικού νόμου του ΣΥΡΙΖΑ.

Έρχεστε, λοιπόν, εσείς εδώ πέρα, που έχετε κάνει αυτό, να μας πείτε ότι με τη συγκεκριμένη ερμηνευτική διάταξη θα συμπεριλάβατε όσες υποθέσεις υπάρχουν στο παρελθόν.

Πρώτα από όλα -με όλο τον σεβασμό- κύριε Κατρούγκαλε, είπατε εδώ πέρα «ας ανέβει κάποιος να υποστηρίξει εάν η δωροδοκία είναι στα καθήκοντα ή μη του Υπουργού». Αυτό δεν είναι για να το υποστηρίξει κάποιος μας εδώ. Είναι η πάγια νομολογία από πιο πριν, από τον Ανδρέα Παπανδρέου -ο Ανδρέας Παπανδρέου δικάστηκε για δωροδοκία και αθώωθηκε- μέχρι το τελευταίο βούλευμα που έχουμε στη συγκεκριμένη περίπτωση, που είναι για την περίπτωση του Άκη Τσοχατζόπουλου. Είναι πάγια η νομολογία.

Και γιατί είναι διαμορφωμένη αυτή η νομολογία, κύριε συνάδελφε; Διότι στην αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος της δωροδοκίας είναι ότι αυτός ο οποίος δωροδοκείται θα πρέπει να έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου. Δεν είναι στα καθήκοντα με αυτό που λέτε, «είναι στα καθήκοντά του Υπουργού να τα παίρ-

νει»; Όχι! Αντικειμενική υπόσταση, όμως, είναι από μόνο του ότι πρέπει να είναι υπάλληλος. Αυτό μας λέει το Ειδικό Δικαστήριο σε όλες τις περιπτώσεις που εξέτασε και γι' αυτόν τον λόγο θεωρείται ότι είναι στον σκληρό πυρήνα των καθηκόντων του Υπουργού.

Τι απέφυγε, όμως, να σας πει από εδώ ο κ. Κατρούγκαλος; Εγώ θα ρωτήσω: Είναι στα καθήκοντα του Υπουργού να ζημιώνει το κράτος για να ευνοείται κάποιος με δόλο; Αυτό είναι η απιστία. Είδατε πόσο ωραία ακούγεται το ερώτημα; Λέει κάποιος: «Είναι στα καθήκοντά του Υπουργού να τα παίρνει;». Προφανώς, όχι. Εγώ ρωτάω: Είναι στα καθήκοντά του Υπουργού να ζημιώνει εν γνώσει του το δημόσιο για να κερδίσει ένας επιχειρηματίας; Αυτό είναι η απιστία. Όμως, δεν έχει έρθει κάποιος εδώ πέρα να υποστηρίξει ότι η απιστία δεν είναι στον σκληρό πυρήνα του άρθρου 86.

Άρα, στην πραγματικότητα, αν θέλαμε να το αλλάξουμε, θα έπρεπε ρητώς να πούμε ότι το συγκεκριμένο αδίκημα για λόγους που μας ενδιαφέρουν δεν εμπίπτει. Μπορεί, όμως, αυτό να γίνει αναδρομικότητα;

(Στο σημείο αυτό κυτπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα χρειαστώ άλλο ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Δεν μπορεί. Και εδώ πέρα είναι η βασική μας διαφωνία, διότι όταν έχεις μια πάγια διαμορφωμένη νομολογία που σου λέει για τη δωροδοκία και για άλλα αδικήματα -αλλά επειδή όλη κουβέντα γίνεται για τη δωροδοκία- θεωρούμε τώρα και είμαστε σοβαροί υποστηρικτές του Ποινικού Δικαίου ότι με μια ερμηνευτική δήλωση θα κάνουμε αυθεντική ερμηνεία του Συντάγματος του 1975; Η νομολογία από το 1975 μέχρι σήμερα έχει διαμορφωμένο ότι το συγκεκριμένο αδίκημα εμπίπτει. Και επειδή εμείς θα κάνουμε μια αυθεντική ερμηνεία το 2019, θα θεωρηθεί ότι αυτό δεν έχει τα χαρακτηριστικά αλλαγής ουσιαστικής διάταξης που εμπίπτει στην απαγόρευση της αναδρομικότητας;

Και πράγματι, εκτός από την ευθεία παράβαση στο άρθρο 7 του Συντάγματος, ότι έγκλημα δεν υπάρχει ούτε ποινή επιβάλλεται χωρίς νόμο που να ισχύει πριν την τέλεση της πράξης, υπάρχει και η ευθεία παράβαση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του Διεθνούς Συμφώνου του ΟΗΕ στο άρθρο 15 και της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο άρθρο 11 παράγραφος 2, καθώς και στην πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που λέει ότι και μόνο μια νομολογία που έχει διαμορφωθεί για χρόνια δεν μπορεί να αλλάξει σε βάρος του ατόμου.

Άρα, είναι επικοινωνιακό το πυροτέχνημα. Και γιατί είναι επικοινωνιακό; Διότι στην πραγματικότητα γνωρίζετε ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί.

Και τι ακόμα, κύριοι συνάδελφοι; Και αυτό είναι το πιο άτιμο που συμβαίνει στην υπόθεση. Εάν ισχύει αυτό που λέει από εδώ ο κ. Κατρούγκαλος, ότι υπάρχει αυτός ο κίνδυνος, σημαίνει ότι εσείς έχετε παρανομήσει εν γνώσει σας, όταν κάνοντας προανακριτική επιτροπή λέγατε ότι η δωροδοκία δεν είναι στα καθήκοντα και επιστρέψατε τον φάκελο πίσω. Και λέτε ότι έχει παρανομήσει ενδεχομένως και η εισαγγελική αρχή, εάν δεν είναι στα καθήκοντα, διότι αλλιώς δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα.

Αφήνουμε, λοιπόν, τη νομολογία να διαμορφωθεί.

Και η νομολογία, κύριοι συνάδελφοι, είναι διαμορφωμένη. Οποιαδήποτε ερμηνευτική διάταξη, επειδή λογίζεται ως αλλαγή της ουσιαστικής διάταξης, θα μπορούσε να ισχύει από εδώ και στο εξής. Όμως, από εδώ και στο εξής δεν έχει καμία σημασία, διότι από τη στιγμή που καταργούνται τα όποια προνόμια και οι παραγραφές πλέον -αποσβεστική προθεσμία το ορθό, αλλά να λέμε «παραγραφές» για να μας καταλαβαίνει ο κόσμος- είναι οι αυτές, δεν τίθεται κάποιο θέμα προβληματισμού.

Στη θεωρία μόνο έχει υποστηριχθεί η θέση που σας είπε ο κ. Κατρούγκαλος αναφορικά με το αδίκημα και μάλιστα όχι στην κυρίαρχη θεωρία. Και εδώ, κύριε καθηγητά, είστε άδικος όταν λέτε «ποιος στα σοβαρά θα έρθει να υποστηρίξει...». Δηλαδή οι δικαστές που το υποστήριξαν αυτό, τριάντα χρόνια σύγχρονης νομολογίας -και αφού είχε γράψει και η κ. Καστανίδου και άλλοι καθηγητές ότι δεν πρέπει να ισχύει- δεν ήξεραν να το υποστηρίξουν; Όχι. Ήξεραν όμως ότι, δυστυχώς, αυτό το αδίκημα στο

οποίο αναφερόμαστε, επειδή έχει την αντικειμενική υπόσταση, τον όρο του υπαλλήλου, υποχρεωτικά συνδέεται με καθήκοντα, υπό την έννοια όχι ότι είναι δουλειά του να «τα παίρνει», αλλά με την έννοια ότι δεν υπάρχει αδίκημα όταν δεν είναι υπάλληλος, όπως και για την απιστία αντίστοιχα δεν υπάρχει αδίκημα αν δεν είναι υπάλληλος ο οποίος θα ζημιώσει το δημόσιο.

Με αυτές, λοιπόν, τις έννοιες θεωρούμε ότι οι αλλαγές τις οποίες έχουμε κάνει, είναι οι καλύτερες δυνατές, τόσο για να διασφαλίσουμε τον Βουλευτή -αλλά μόνον κατά την άσκηση του βουλευτικού του έργου-, όσο και για να μην υπάρχει καμμία προνομιακή μεταχείριση του Υπουργού. Από εκεί και πέρα, η πρόταση η οποία γίνεται, εκτός του ότι είναι προδήλως επικοινωνιακή δεν θα έχει καμμία σημασία, ακόμη και αν το ψηφίζαμε στην πράξη, διότι και ένας πρωτοετής φοιτητής της νομικής, θα αντιλαμβανόταν ότι αυτή είναι αλλαγή ουσιαστικού κανόνα δικαίου και επομένως δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα τρεις μαθητές και μαθήτριες και πέντε εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 18^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Για ποιο θέμα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Γι' αυτό που έγινε προηγουμένως, κύριε Πρόεδρε. Για ένα λεπτό μόνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Σε τι συνίσταται το θέμα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Στη διαδικασία που ακολουθήθηκε σήμερα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Επί της διαδικασίας θα μιλήσετε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Να ακούσουμε, λοιπόν, αν είναι επί της διαδικασίας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Ούτε ένα λεπτό δεν θα χρειαστώ. Απλώς θέλω να καταγραφεί στα Πρακτικά.

Έχω μπροστά μου τον Κανονισμό της Βουλής. Και θα μιλήσω, επειδή πραγματικά -θέλω να το πιστέψετε- στενοχωρήθηκα μ' αυτό που έγινε σήμερα. Την ώρα που ως βασικός εισηγητής είμαι στο Βήμα της Βουλής και μιλάω, δέχτηκα πραγματικά με πολύ μεγάλη έκπληξη μία αναίτιη επίθεση από τον βασικό εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας. Εκείνο, όμως, που με στενοχώρησε περισσότερο, κύριε Πρόεδρε, με όλο τον σεβασμό, γιατί είστε ένας πολύ έμπειρος νομικός και ακόμη περισσότερο έμπειρος πολιτικός, είναι ότι δεν με προστατέψατε με βάση τον Κανονισμό της Βουλής.

Θέλω επίσης να ξέρετε ότι και ως κόμμα και εγώ προσωπικά διαμαρτυρηθήκαμε εντονότατα στον Πρόεδρο της Βουλής τον κ. Τασούλα γι' αυτό που έγινε σήμερα. Διαβάζω επί λέξει από τον Κανονισμό: «Ανάρμοστη συμπεριφορά σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο αποτελούν η παρεμπόδιση της ομαλής διεξαγωγής των συνεδριάσεων ή των συζητήσεων και η διατάραξη της τάξης σ' αυτές ή η διακοπή των ομιλητών χωρίς τη συγκατάθεσή τους και την άδεια του Προέδρου». Και είπε σήμερα ο κ. Τζαβάρας «άντε, ρε, φύγε από δω», «δεν είσαι καί δημοκράτης», «βρε άντε, από πού μας ήρθατε εσείς;» κ.λπ.. Κάποια στιγμή αναγκάστηκα να απαντήσω. Και την ώρα που απαντάω στην απρόκλητη επίθεση και διακοπή που υφίσταμαι από τον βασικό εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, αντί να μου δώσετε τη δυνατότητα να απαντήσω, έγινε το πρωτοφανές: Μου κλείσατε το μικρόφωνο. Ενώ ο διακόπτης είχε ανοιχτό μικρόφωνο, μου κλείσατε από πάνω -δεν ξέρω πώς λειτουργεί το σύστημα- το μικρόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Δεν σας έκλεισα το μικρόφωνο, κύριε συνάδελφε. Είπα στον πληθυντικό: Θα κλείσω τα μικρόφωνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Έκλεισε το μικρόφωνό μου. Το πιστοποιεί ο συνάδελφος εκεί δεξιά. Και έμεινα σύξυλος, κύριε Πρόεδρε, και γυρνάω και τον κοιτάω...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ακούστε να δείτε..

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, με όλο τον σεβασμό, μου κλείσατε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Όταν υπάρχει μία αντιπαλότητα...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν την προκάλεσα εγώ. Δεν απευθύνθηκα επί προσωπικού. Δεν ανέφερα κάποιο όνομα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Δεν είχε το Πρόεδρείο πρόθεση να...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν μιλάω για την πρόθεσή σας, κύριε Πρόεδρε, αλλά για μια κακή στιγμή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Απλώς, ήθελα να σταματήσει ο διάλογος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Λέω ότι είχατε μία κακή στιγμή και θέλω να καταγραφεί στα Πρακτικά, διότι εγώ δεν απευθύνθηκα ονομαστικά σε κανέναν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Είπα ότι θα αναγκαστώ να κλείσω τα μικρόφωνα εν όψει του ότι γινόταν αυτή η διένεξη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Και κλείσατε το δικό μου το μικρόφωνο και όχι του διακόπτοντος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Εν πάση περιπτώσει ποιο είναι το πρόβλημα; Είχατε όλη την άνεση και σας έδωσα και επτά λεπτά παραπάνω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, το πρόβλημα είναι ότι ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας συνέχισε με ανοικτό μικρόφωνο να λέει τις ασυναρτησίες του και να με διακόπτει και εγώ που έπρεπε να απαντήσω είχα το μικρόφωνό μου κλειστό.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ: Πάτησε λάθος κουμπί, κύριε συνάδελφε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Α, ήταν λάθος κουμπί! Να ακούσω αυτό...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε συνάδελφε, είχατε όλο τον χρόνο και σας έδωσα και επτά λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Δεν διαμαρτυρήθηκα για τον χρόνο, κύριε Πρόεδρε, αλλά για τη διαδικασία. Θεωρούμε ότι σήμερα είχατε μία κακή στιγμή και μας αδικήσατε. Εγώ δεν απευθύνθηκα ονομαστικά σε κάποιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Μα δεν σας έκλεισα το μικρόφωνο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μου κλείσατε το μικρόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Είπα θα αναγκαστώ να κλείσω τα μικρόφωνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μου κλείσατε το μικρόφωνο, κύριε Πρόεδρε. Ο συνάδελφος που κάθεται εκεί δεξιά μου έκλεισε το μικρόφωνο. Φαίνεται από βίντεο. Μιλάω και δεν ακούγομαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Το είπα ως ενδεχόμενο. Δεν έκλεισα το μικρόφωνο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Φωνητική εντολή δώσατε λοιπόν. Ήθελα απλώς να καταθέσω στα Πρακτικά τον Κανονισμό της Βουλής. Με διέκοψαν. Εγώ δεν διέκοψα κάποιον ούτε αναφέρθηκα ονομαστικά σε κάποιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε συνάδελφε, μπορεί να το είπα, αλλά δεν έκλεισε το μικρόφωνο. Το είπα ως ενδεχόμενο για να σταματήσει η διένεξη. Μπορείτε να το δείτε στα Πρακτικά. Δεν έχετε δίκιο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Θα προσκομίσω το βίντεο για να το δείτε, κύριε Πρόεδρε.

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Κωνσταντίνος Χήτας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο που βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Τον λόγο έχει ο κ.

Λάμπας.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πράγματι, σήμερα η συζήτηση ήταν -και το ανέμενα- υψηλού επιπέδου απ' όλους τους εισηγητές αναμφίβολα. Ασχολήθηκε με ένα θέμα που αποτελεί το ακάθι -κατά κυριολεξία- στο μάτι του πολιτικού συστήματος διαχρονικά.

Κύριε Πρόεδρε, η σημερινή θεματική ενότητα των άρθρων 62 και 86 αποτελεί μείζον πολιτικό ζήτημα αφ' ενός γιατί έχει άμεση σχέση με τη λειτουργία του πολιτεύματος και αφ' ετέρου γιατί έχει σχέση με την άμεση και επιτακτική ανάγκη, που λέγαμε στην επιτροπή, το ίδιο το πολιτικό σύστημα και τα κόμμάτα του να προστατεύσουν την τιμή και την αξιοπιστία τους. Δεν υπάρχει ημερίδα, διημερίδα, συνέδριο, σύγγραμμα που να αναφέρονται στην τιμή και στην αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος, τα τελευταία είκοσι με τριάντα χρόνια που να μην διαπιστώνει ότι βρίσκεται αποδεδειγμένα στα ναδίρ. Μάλιστα έχουν γίνει και μετρήσεις της κοινής γνώμης, των οποίων τα ποσοστά καλύτερα να μην τα αναφέρουμε γιατί είναι πραγματικά ντροπή για το πολιτικό σύστημα. Ό,τι πρέπει να λέμε και ό,τι πρέπει να κάνουμε είναι να ανακτούμε σιγά σιγά ένα μέρος από αυτήν την τρωθείσα τιμή και αξιοπιστία.

Το θέμα αυτό είπαν οι εισηγητές των δύο μεγάλων κομμάτων -και ο κ. Λοβέρδος νομίζω την άλλη φορά- ότι βρίσκεται σε μία διελκυστίνδα. Από τη μια μεριά, έχουμε την αξίωση για ισονομία και ισοπολιτεία, ισότητα -με την αναλογική της βέβαια εκδοχή, το άρθρο 25- απέναντι στον νόμο, την ίση μεταχείριση δηλαδή, και από την άλλη μεριά να υπάρξει μία θεσμική εγγύηση -θα δούμε σε ποιον βαθμό- που να προστατίζει τα πολιτικά πρόσωπα από άδικες διώξεις και καταγγελίες.

Για να κατανοήσουμε δε πλήρως αυτήν τη διελκυστίνδα, είπε ο κ. Κατρούγκαλος σε μία ομιλία του στην επιτροπή, των δύο αυτών αρχών, αξίωση για ισονομία, προστασία από την άλλη ως θεσμική εγγύηση, πρέπει να κατανοήσουμε και μια άλλη εσωτερική ένταση ανάμεσα στα πολιτικά και ποινικά χαρακτηριστικά των ποινικών διατάξεων. Αυτό το ανέπτυξε ενδελεχώς ο ίδιος. Τονίζω την κατακλείδα του ότι η διαδικασία του άρθρου 86 -και του 62 θα πω εγώ- δεν είναι πρωτίστως ποινικού χαρακτήρα, είναι πρωτίστως πολιτική, με ποινικά χαρακτηριστικά. Πάνω σ' αυτήν την παραδοχή και την εκδοχή θα πω ό,τι έχω να πω.

Στη σημερινή συνεδρίαση της Βουλής θα μπορούσαμε να βάλλουμε τίτλο «Επανάκτηση της τιμής και της αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος και των κομμάτων» και υπότιτλο: «Μέθοδος επιστροφής των πολιτών και κυρίως των νέων στην πολιτική ζωή».

Κύριε Πρόεδρε, για το άρθρο 62 λίγα πράγματα μόνο θα πω, γιατί συγκλίνουμε με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο σχεδόν όλες οι πολιτικές δυνάμεις. Στην επιτροπή -και το επαναλάβαμε και σήμερα διά του εισηγητή μας- είπαμε ότι στο άρθρο 62 η φράση «για τα αδικήματα που σχετίζονται άμεσα με την άσκηση των καθηκόντων του» πρέπει να μπει γιατί ακριβώς ο όρος «κατά την άσκηση των καθηκόντων» είναι αυτός που μπήκε στο άρθρο 86 και όπου αναφέρεται σε καθήκοντα το Σύνταγμα ή ο ειδικός ποινικός νόμος 3126/2003 αναφέρει αυτήν τη φράση. Το πολιτικό σύστημα και το Κοινοβούλιο πρέπει να κάνει αυτήν την οριοθέτηση στη σημερινή κορυφαία στιγμή του, τι είναι αυτό που είναι κατά την άσκηση των καθηκόντων του και τι δεν είναι κατά την άσκηση των καθηκόντων του, άσχετα με τα καθήκοντα ή επ' ευκαιρία των καθηκόντων του.

Αρχίζω με τη βουλευτική ασυλία. Θα επαναλάβω ό,τι είπα στην επιτροπή. Υπάρχει μία γενική εντύπωση και θα έλεγα πεποϊθήση της κοινωνίας και των πολιτών ότι η διάταξη του άρθρου 62 -δεν λέω νομοτεχνικά, είναι για τον κάλαθο των αχρήστων-, αλλά εφαρμόστηκε με έναν τρόπο σκανδαλώδη.

Δεν το λέω εγώ. Το έχουν πει οι ισχυρότερες νομικές πένες και νομικές φωνές στη χώρα: Σταθόπουλος, Τσακυράκης, οι πάντες.

Σας αναφέρω μόνο κάτι που είχε πει ο Μιχάλης Σταθόπουλος σε ανύποπτο χρόνο, το 2005: «Σε ταραχώδεις περιόδους της ιστορίας όπου επικρατούσε φανατισμός, είχε κάποια δικαιολογία ο θεσμός της βουλευτικής ασυλίας. Τα πολιτικά πάθη οδηγούσαν ή υπήρχε κίνδυνος να οδηγήσουν σε ασήρικτες ποινικές διώξεις

Βουλευτών, με σκοπό την εξουδετέρωσή τους από τον πολιτικό αντίπαλο για μεγάλο χρονικό διάστημα, έως ότου δηλαδή αποφανθεί η δικαιοσύνη».

Άλλος αποτελεσματικός τρόπος τότε, λέει, δεν υπήρχε. Όμως, αν δεχθούμε ότι τα πολιτικά μας ήθη και το πολιτικό σύστημα γενικά έχει προοδεύσει κι έχει αποκτήσει ασφαλιστικές δικλίδες και θεσμικές εγγυήσεις για την προστασία, τι λόγο έχει να υπάρχει όπως υπήρχε; Και τονίζει ότι, είναι γνωστό ότι η διαδικασία της άδειας της Βουλής για τη δίωξη δεν λειτουργεί, αλλά συντηρεί το ακαταδίωκτο.

Αυτή είναι η εντύπωση του ελληνικού λαού που σε ένα ποσοστό 85%, σύμφωνα με έρευνα μιας εφημερίδας, είπε ακριβώς το ίδιο, ότι η διάταξη του άρθρου 62 οδηγεί στο ακαταδίωκτο και δεν λειτουργεί ως θεσμική εγγύηση του κράτους.

Κι εδώ να πω κάτι. Οι νομικοί μεν το αντιλαμβάνονται και το αποδέχονται και το εκφέρουν εδώ στον λόγο τους. Το άρθρο 82, από θεσμική άποψη, δεν αποτελεί κάποιο προνόμιο του Βουλευτή, αλλά είναι μια δικλίδα εγγυητικού τύπου ασφάλειας για το πολιτικό σύστημα και για το κράτος δικαίου, για το πολίτευμα, δηλαδή. Άρα, λοιπόν, όποιος έχει στο μυαλό του ότι είναι ένα προνόμιο υπέρ του Βουλευτή, είναι λάθος κραυγαλέο και πρέπει να το ξεχάσει.

Επίσης, την ίδια εποχή ο κ. Τσακυράκης, το 2007 νομίζω, είπε το εξής: «Η μακρόχρονη πρακτική της ελληνικής Βουλής να παρέχει ασυλία στα μέλη της, για να αποφύγουν οποιαδήποτε ποινική δίωξη, αποτελεί θεσμικό σκάνδαλο για τη δημοκρατία μας». Όχι για τον θεσμό, αλλά για τη δημοκρατία.

Αναφέρει υποθέσεις στην Ελλάδα για τις οποίες δεν έχει αρθεί η ασυλία, για παραβάσεις του κώδικα οδικής κυκλοφορίας, έκδοση ολόκληρου μπλοκ ακάλυπτων επιταγών, ανθρωποκτονία από αμέλεια επειδή διασκέδαζε κάποιος Βουλευτής -κι είχε το δικαίωμα, δικό του θέμα είναι- και ενεπλάκη σε τροχαίο ατύχημα και ήταν κατηγορούμενος για ανθρωποκτονία από αμέλεια και δεν ήσαν την ασυλία.

Αυτό που είπε πριν κάποιος συνάδελφος από τα μικρότερα κόμματα, για τις επτακόσιες περιπτώσεις ότι άρθρακάν μόνο πέντε και απ' αυτές τις τέσσερις το ζήτησαν ο ίδιος, αφορά μόνο την περίοδο 1974-2000. Από το 2000 και μετά είναι γεγονός ότι αυτό το ποσοστό αρχίζει να αλλάζει δραστηρικά υπέρ του πνεύματος της διάταξης και αυτό είναι θετικό. Απλά το αναφέρω.

Το ευρωπαϊκό δικαστήριο βέβαια έχει μιλήσει γι' αυτό το πράγμα και πρέπει να το λαμβάνει σήμερα η πολιτεία και το Κοινοβούλιο σοβαρά υπ' όψιν, για να κάνει μια ουσιαστική μεταβολή στο άρθρο 62 ώστε να πάψει να αποτελεί, πράγματι, ακάθι. Άρα, σε αυτό λίγο-πολύ συμφωνούμε όλοι.

Πάμε τώρα, κύριε Πρόεδρε, στο άρθρο 86. Είπε πριν ο κ. Πλεύρης ότι για τη δωροδοκία έχει λυθεί το θέμα σε επίπεδο νομολογιακό και δεν περιλαμβάνεται στα καθήκοντα του Υπουργού. Αυτό πράγματι υπάρχει σε δυο, τρεις αποφάσεις της νομολογίας. Πότε, όμως; Όταν ο δικαστής και το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο που δικάζε είχε ταυτόχρονα και το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, υπήρχε ένα κακούργημα με απειλή ποινής δεκαπέντε ετών. Και θα έλεγα λιγότερο ασχολήθηκε με τη δωροδοκία, αφού είχε ένα αδίκημα, να συλλάβει τον δράστη.

Όταν, όμως, έχει μόνο τη δωροδοκία ως κατηγορία εις βάρος ενός πολιτικού προσώπου, νομίζω ότι πρέπει να αναμένουμε σύντομα μια μεταβολή της νομολογίας υπέρ της δίωξης για τη δωροδοκία και όχι υπέρ της αντιμετώπισής του ως ένα υπουργικό αδίκημα. Και γιατί το λέω αυτό; Θα σας πω αμέσως. Και θέλω να καταθέσω στα Πρακτικά.

Το έργο-μνημείο υπέρ της άποψης που σας λέω είναι το βιβλίο της κ. Καστανίδου και του κ. Μαργαρίτη που σε ανύποπτο χρόνο έχουν πει ότι η δωροδοκία δεν μπορεί πότε να έχει σχέση με τον όρκο του Βουλευτή ότι θα τηρήσει το Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους και ανάγεται αυστηρά στη δράση των καθηκόντων του. Ποτέ.

Καταθέτω για τα Πρακτικά το συμπέρασμα από το βιβλίο. Είναι σημαντικό.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Σπυρίδωνας Λάμπας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρί-

σκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ποιοι άλλοι το είπαν; Για να μην λέτε ότι τα λέμε μόνο εμείς και όχι η θεωρία και η νομολογία. Ο κ. Καστανίδης μιλώντας εδώ, όταν συζητιόταν ο εφαρμοστικός νόμος, ο ν.3126/2003, είπε ότι η διάταξη του άρθρου 86 αποτελεί μια σκανδαλώδη διάταξη και είναι πάνδημο αίτημα η αλλαγή του. Δεν είναι εδώ να τον τιμώσω, γιατί άλλωστε και το βιβλίο που σας πρότεινα της συζύγου του είναι, της κ. Συμεωνίδου-Καστανίδου, σχετικά με αυτό που σας λέω.

Το άρθρο 1 μιλάει για το ποια αδικήματα διώκονται κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Τώρα εμείς προτείνουμε μια ερμηνευτική δήλωση. Για την ερμηνευτική δήλωση άκουσα τον κ. Λοβέρδο προχθές, και πολλούς συναδέλφους σήμερα, να λένε ότι είναι μια διάταξη ποινικού χαρακτήρα με αναδρομική ισχύ. Ουδέν ψευδέστερο και δεν υπάρχει μεγαλύτερο λάθος νομικού χαρακτήρα.

Η ερμηνευτική δήλωση που προτείνουμε είναι μια αυθεντική ερμηνεία νόμων, σύμφωνα με το άρθρο 77 του Συντάγματος, το οποίο λέει: «Η αυθεντική ερμηνεία των νόμων ανήκει στη νομοθετική λειτουργία». Δεν είναι ούτε νόμος η ερμηνευτική δήλωση ούτε κατά μείζονα λόγο ποινική διάταξη με αναδρομικό χαρακτήρα. Δεν είναι τέτοιο πράγμα.

Η παράγραφος που προσθέτουμε είναι μια αυθεντική ερμηνεία υπάρχουσας διάταξης, που λέει ποια αδικήματα είναι «κατά την άσκηση». Αυτό ερμηνεύει. Τόσο απλά, τόσο καθαρά. Και γίνεται σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του Συντάγματος. Δεν είναι μια επιλογή πολιτικού χαρακτήρα από τον ΣΥΡΙΖΑ, για να βλάψει κάποιον ή να αντιτεθεί σε συμφέροντα κάποιου άλλου κόμματος.

Το έχει πει και ο εισηγητής μας. Το επαναλαμβάνω κι εγώ για να καταστεί σαφές. Είναι αυθεντική ερμηνεία, υπάρχουσας διάταξης, η παράγραφος 1 του άρθρου 86 και δεν αποτελεί ποινική διάταξη με αναδρομική ισχύ. Ένα είναι αυτό.

Δεύτερον, κύριε Πρόεδρε. Ανέφερε πριν ο κ. Κατρούγκαλος και θέλω να το τονίσω αυτό ιδιαίτερα, ότι το μεγάλο λάθος του πολιτικού συστήματος έγινε με την αναθεώρηση του 2001. Και ακούστε εκεί τι έλεγε ο εισηγητής στην Ολομέλεια. Άλλο να λες στη Βουλή και άλλο να νομοθετείς.

Έλεγε ο εισηγητής τότε ο κ. Βενιζέλος: «Το μεγάλο ζητούμενο της σύγχρονης αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας είναι να υπερασπιστεί το πολιτικό σύστημα, το κύρος της, την αξιοπιστία της, την ικανότητα επαφής της με την κοινωνία και τον λαό, δηλαδή ουσιαστικά να υπερασπιστεί την πολιτική. Δεν υπερασπιζόμαστε την πολιτική όταν εμείς με ευκολία, προκειμένου να γίνουμε συμπαθείς, σπεύδουμε να υιοθετήσουμε όλους τους υπαιτιγμούς και όλα τα υπονοούμενα σε βάρος των πολιτικών προσώπων».

Δεκαοκτώ χρόνια μετά από εκείνη την Αναθεώρηση, του 2001, τα αποτελέσματα συντριβουν αυτό το αφήγημα και αυτήν τη λογική του κ. Βενιζέλου, που εγώ θα έλεγα ότι ήταν κυρίαρχο όλου του πολιτικού συστήματος. Συντρίβεται. Δείτε όλη τη διαδρομή και τι πιστεύει ο ελληνικός λαός και τι λέει σήμερα η νομική κοινότητα για την τότε επιλογή που έκανε η πλειοψηφία για την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2001.

Την τιμή και την αξιοπιστία της ήθελε να προστατεύσει δήθεν η πλειοψηφία. Και τι την έκανε; Τη συνέτριψε, την υπονόμωσε, την πέταξε στον κάλαθο των αχρήστων, με αποτέλεσμα να λέμε όλοι ότι όλα έχουν καταρρεύσει στο ναδίρ. Και πρέπει να τα ανακτήσουμε.

Κι ένα άλλο το οποίο θα ήθελα να παρατηρήσω εδώ, στους φίλους και τον κ. Στυλιανίδη, είναι το εξής. Σήμερα η πρότασή σας σχετικά με το σύνολο και το τι προτείνουμε για το άρθρο 86, η πρότασή σας, κύριε Στυλιανίδη, είναι πίσω από την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας του 2004, διότι δεν ταυτίζεται με την πρόταση που κάνατε το 2014.

Διότι σήμερα λέτε ότι καταργείται απλώς η αποσβεστική προθεσμία στα αδικήματα των υπουργών, ενώ το 2014 προσθέτετε κάτι άλλο. Λέγατε αυτό που λέμε εμείς σήμερα, ότι κάνετε και λόγο για αδικήματα που δεν υπάρχουν κατά την άσκηση των καθηκόντων. Δεν το επαναλαμβάνετε. Κι αυτό έχει μεγάλη σημασία συνταγματικού κύρους και πολιτικής σημασίας και βαρύτητα. Δεν το κάνετε.

Αλλά, θα σας έλεγα, αφού η ερμηνευτική δήλωση του ΣΥΡΙΖΑ αποκαθιστά ουσιαστικά όσα λέγατε το 2014, γιατί δεν την ψηφίζετε; Δεν την ψηφίζετε γιατί, όπως είπε ο αρχηγός μας, αισθάνεστε μια ενοχικότητα και μια φοβία ότι στελέχη σας που έχουν διατελέσει Υπουργοί ίσως να πιαστούν στην «τσιμπίδα» της ποινικής δικαιοσύνης.

Εγώ νομίζω ότι αυτό είναι ένα συγκυριακό επιχείρημα που έχετε, αν θέλετε να δείτε μακροπρόθεσμα μια σοβαρή στρατηγική για το συνταγματικό γράμμα και πνεύμα, να υιοθετήσετε την ερμηνευτική δήλωση, γιατί ουσιαστικά περίπου αυτό κάνατε και το 2014 με την πρότασή σας και δεν την επαναλαμβάνετε. Κι αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Άρα, λοιπόν, αυτό δεν ισχύει που ειπώθηκε εδώ.

Άκουσα πριν, κύριε Πρόεδρε, ότι ο κ. Λοβέρδος είπε κάτι πολύ σημαντικό το οποίο θα σχολιάσω και θα ολοκληρώσω. Είπε ότι οι διατάξεις περί ευθύνης Υπουργών έχουν υπερχειλίζοντα πολιτικά χαρακτηριστικά. Εάν είναι έτσι, γιατί δεν ψηφίζετε τη διάταξη της ερμηνευτικής δήλωσης, αφού έχουν πολιτικά χαρακτηριστικά;

Άρα, πώς πριν από τρεις μέρες έλεγε εδώ ότι η ερμηνευτική δήλωση ουσιαστικά εν σπέρματι δεν περιέχει πνεύμα και γράμμα ποινικής διάταξης; Ή έχει πολιτικά χαρακτηριστικά αυτή η διάταξη ή έχει ποινικά χαρακτηριστικά. Δεν είναι ποινική η διάταξη, κύριε συνάδελφε. Είναι πρωτίστως πολιτική, γιατί με την πολιτική ασχολείται το Κοινοβούλιο και καλά κάνει.

Σας είπα πριν -και πρέπει να το τονίσω- ότι αυτή η ερμηνευτική δήλωση θα περισώσει κάτι από την τιμή και την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος. Ξέρετε γιατί; Γιατί όλες τις μεγάλες υποθέσεις που έχει ερευνήσει η ελληνική ποινική δικαιοσύνη ως σκάνδαλα, πλην του Κοσκωτά -Τσοχατζόπουλο, Παπαντωνίου, «NOVARTIS», «SIEMENS»- δυστυχώς η έναρξη της έρευνας έγινε μετά από προηγούμενη έρευνα ξένων δικωτικών αρχών, δικαστικών αρχών ξένων κρατών, όπως η Γερμανία στην υπόθεση του κ. Τσοχατζόπουλου. Για τις άλλες δύο οι ΗΠΑ.

Μας τιμάει αυτό ως πολιτικό σύστημα; Εγώ θα έλεγα ότι εν μέρει δεν τιμά και την ελληνική δικαιοσύνη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Λάππα, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Εγώ περιγράφω τη συζήτηση αυτή που γίνεται για τα άρθρα 86 και 62 ως μία κουβέντα πρωτίστως για την πολιτική, αλλά, ταυτόχρονα, και για τη δικαιοσύνη.

Επειδή μιλάμε για δικαιοσύνη, θα σας πω εγώ τι θεωρώ ότι είναι η δικαιοσύνη και κλείνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κύριε Λάππα, παρακαλώ να ολοκληρώσετε, γιατί ήδη μιλάτε δεκαπέντε λεπτά.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώνω.

Ξέχασα να πω και κάτι ακόμα. Επειδή αναφέρθηκε πριν από τον κ. Πλεύρη ότι δεν υπάρχει δικαστική πηγή που να λέει ότι η δωροδοκία δεν ανάγεται στα καθήκοντα των Υπουργών -το είπα πριν, αλλά δεν με ακούσατε, μιλούσατε με τον κύριο Υπουργό δίπλα στα έδρανα, κύριε Πλεύρη- σας λέω ότι για όλες τις υποθέσεις που η νομολογία έκρινε ότι η δωροδοκία δεν ανάγεται στα υπουργικά καθήκοντα, υπήρχε ταυτόχρονα το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες, για το «ξέπλυμα» δηλαδή. Και επειδή η δικαιοσύνη είχε το «ξέπλυμα», που είναι το σοβαρότερο αδίκημα, ξέρετε ότι δεν ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την δωροδοκία. Αυτό σας λέω.

Σχετικά με το βούλευμα 1 του 2014 για τον Παπακωνσταντίνου, διαβάστε την εισήγηση της μειοψηφίας, του Προεδρεύοντος κ. Κουτρουμάνου, όπου λέει ότι η διάταξη όπως ίσχυε και η παράγραφος 3 συγκρούεται με δεκάδες άλλων μη αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος. Και έλεγε ότι είναι απαράδεκτη και δεν πρέπει να εφαρμοστεί.

Κλείνω με μία φράση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Κλείστε, κύριε Λάππα, γιατί έχουμε πάει στα δεκαέξι λεπτά.

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ ΛΑΠΠΑΣ: Ολοκληρώνω.

Επειδή είπα ότι είναι και δικαιοσύνη και πολιτική, θα επικαλεστώ μία φράση ενός ιδεαλιστή, φιλελεύθερου, μιας τεράστιας προσωπικότητας, του Μαξ Βέμπερ.

Σε μια μεγάλη ωραία διάλεξη που έδωσε το 1919 στους φοιτητές του στο Μόναχο «Η πολιτική ως κάλεσμα και επάγγελμα» είπε: «Τι πρέπει να διαθέτει ένας άνθρωπος για να του επιτραπεί να βάλει το χέρι του στις «ακτίνες του τροχού» της ιστορίας; Τρία πράγματα: Το πάθος, το αίσθημα ευθύνης και το μέτρο. Και τι δεν πρέπει να έχει ένας πολιτικός για να μην βάλει το χέρι του στον «τροχό» της ιστορίας; Την υποκειμενικότητα και την ανευθυνότητα». Ας τα λάβουμε υπ' όψιν μας, λοιπόν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Χαράλαμπος Αθανασίου): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Λάππα.

Παρακαλώ την κ. Ράπτη να λάβει τον λόγο.

ΖΩΗ ΡΑΠΤΗ: Ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί για μένα ιδιαίτερη τιμή η σημερινή μου εισήγηση στην Ολομέλεια της Βουλής σε μια κορυφαία θεσμική λειτουργία της πολιτείας, τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Συζητούμε σήμερα τη θεματική ενότητα που αναφέρεται στα άρθρα 54 και 56 και αφορά στην ψήφο των Ελλήνων εκλογέων του εξωτερικού, το εκλογικό σύστημα και τα κωλύματα εκλογιμότητας των Βουλευτών.

Οι διατάξεις των άρθρων 54 και 56 κρίθηκαν αναθεωρητέες στην προηγούμενη Βουλή με οριακή πλειοψηφία.

Ας ξεκινήσουμε, όμως, με το ευαίσθητο ζήτημα, το εθνικό ζήτημα, της ψήφου των Ελλήνων εκλογέων του εξωτερικού, που απασχόλησε έντονα τον δημόσιο διάλογο το τελευταίο διάστημα.

Αποτελέσει προεκλογική δέσμευση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, η παροχή της δυνατότητας στους Έλληνες εκλογείς, που διαμένουν στο εξωτερικό, να μπορέσουν επιτέλους να ψηφίσουν από τον τόπο διαμονής τους στις επόμενες εκλογές.

Πρόκειται, όπως όλοι καταλαβαίνουμε, για μία αυτονόητη υποχρέωση της ελληνικής πολιτείας προς τους συμπατριώτες μας, που ζουν και εργάζονται εκτός Ελλάδας, για να διευκολύνουμε την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, όπως συμβαίνει με τη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών του Συμβουλίου της Ευρώπης, που έχουν εκπληρώσει την αυτονόητη αυτή υποχρέωση προς τους πολίτες τους.

Από τις σαράντα επτά χώρες μόνον επτά δεν έχουν λύσει το ζήτημα αυτό μέχρι σήμερα και μία από αυτές, δυστυχώς, είναι η Ελλάδα. Είναι μία υποχρέωση, που αν και είχε προβλεφθεί συνταγματικά τόσο στο Σύνταγμα του 1975 -και μιλάμε για σχεδόν μισό αιώνα πριν- όσο και από το Σύνταγμα του 2001, δεν είχε μέχρι σήμερα υλοποιηθεί από το πολιτικό μας σύστημα.

Ουσιαστικά, λοιπόν, μιλάμε για τα αδέρφια μας, που εξαιτίας της πρόσφατης οικονομικής κρίσης υπέστησαν έναν άτυπο, αλλά πραγματικό διωγμό από τη χώρα τους και οι οποίοι, όχι μόνο δεν μπορούν να επιστρέψουν, αλλά ούτε καν να συμμετάσχουν στη διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος.

Η παράταξή μας έχει επανειλημμένα καταθέσει νομοσχέδια, όσο και προτάσεις νόμου για την καθιέρωση της ψήφου των Ελλήνων εκλογέων του εξωτερικού και, μάλιστα, ήδη από το 2009 επί υπουργίας Προκόπη Παυλόπουλου ως Υπουργού Εξωτερικών.

Όμως, το σχετικό νομοσχέδιο που κατατέθηκε τότε δεν υπερψηφίστηκε από τον αναγκαίο αριθμό των διακοσίων Βουλευτών, από κανένα από τα κόμματα της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Εν συνέχεια, τόσο το 2016 όσο και το 2017 η παράταξή μας κατέθεσε προτάσεις νόμου, οι οποίες, όμως, δεν έγιναν δέκτες από την προηγούμενη κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Τέλος, καταθέσαμε και στην προηγούμενη Βουλή συγκεκριμένη πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 51 του Συντάγματος, ώστε να προβλέπεται να ψηφίζουν οι Έλληνες που κατοικούν στο εξωτερικό μόνο υπέρ κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων και να μπορούν να εκλεγούν και Βουλευτές που θα εκπροσωπούν τον ελληνισμό του εξωτερικού. Όμως, και η πρόταση αυτή απορρίφθηκε, δυστυχώς, από την προηγούμενη κοινοβουλευτική πλειοψηφία και έτσι η διάταξη του άρθρου 51 δεν κρίθηκε αναθεωρητέα.

Έχει, όμως, ωριμάσει πλέον η στιγμή ώστε οι Έλληνες εκλογείς του εξωτερικού να ασκήσουν το αυτονόητο αυτό δικαίωμά

τους και να ψηφίσουν για πρώτη φορά στον τόπο διαμονής τους.

Για τον λόγο αυτό, ο Πρωθυπουργός ξεκίνησε εντατικές διαβουλεύσεις με όλους τους πολιτικούς Αρχηγούς, οι οποίες κατέληξαν σε ένα σχέδιο νόμου, το οποίο επιδιώκουμε να ψηφιστεί ει δυνατόν, όχι μόνο από τους διακόσιους Βουλευτές, όπως ορίζει το Σύνταγμα, αλλά ομόφωνα και από τους τριακόσιους, βάζοντας έτσι στην άκρη τις κομματικές μας σκοπιμότητες, προς όφελος όλων των Ελλήνων πολιτών.

Στη διακομματική επιτροπή, που συστήθηκε προς τούτο, διαμορφώθηκε μια βάση με τέσσερις άξονες.

Ο πρώτος άξονας είναι η ισότιμη ψήφος των Ελλήνων που διαμένουν στο εξωτερικό μ' αυτή των εκλογέων στο εσωτερικό. Δηλαδή, η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού να προσμετράται εξίσου στο τελικό εκλογικό αποτέλεσμα, όπως όλων των άλλων Ελλήνων πολιτών.

Ο δεύτερος άξονας είναι οι Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν το ψηφοδέλτιο Επικρατείας του κόμματος το οποίο επιθυμούν. Επιπλέον, να αυξηθεί ο αριθμός των Βουλευτών Επικρατείας από δώδεκα σε δεκαπέντε, ώστε τα κόμματα, εφόσον το επιθυμούν, να τοποθετήσουν σε εκλόγιμες θέσεις υποψηφίους από το εξωτερικό.

Ο τρίτος άξονας είναι η ψηφοφορία να διεξάγεται στις κατά τόπους πρεσβείες και προξενεία της Ελλάδος ή αλλά ορισθέντα καταστήματα ψηφοφορίας, όπου θα απαιτείται η αυτοπρόσωπη παρουσία των Ελλήνων του εξωτερικού στα σημεία που θα στηθούν οι κάλπες.

Εδώ, βέβαια, θέλω να επισημάνω -το αυτονόητο για μας- ότι πάγια θέση της Νέας Δημοκρατίας ήταν και παραμένει η δυνατότητα ευρείας χρήσης της επιστολικής ψήφου, προς διευκόλυνση των εκλογέων που διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές. Δυστυχώς, όμως, επειδή κάποιοι διαφώνησαν, και προκειμένου να βρεθεί η πολυπόθητη λύση σε αυτό το ζήτημα, ο Πρωθυπουργός υποχώρησε στην πρότασή του για χρήση επιστολικής ψήφου, καταλήγοντας στη λύση της διαδικασίας ψηφοφορίας μόνο στα προξενεία ή τα ορισθέντα καταστήματα.

Τέλος, ο τέταρτος άξονας αφορά στο ακανθώδες θέμα του αριθμού των εκλογέων του εξωτερικού που θα εγγραφούν στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.

Εκεί συμφωνήθηκε να μπορούν να ψηφίσουν όσοι Έλληνες λείπουν λιγότερο από τριάντα πέντε χρόνια, υπό την προϋπόθεση ότι μέσα σ' αυτό το διάστημα έχουν μείνει μόνο δύο χρόνια στην Ελλάδα.

Ακριβώς, λοιπόν, μέσα στο πλαίσιο αυτής της διακομματικής συμφωνίας και με βάση τη σχετική κυβερνητική δέσμευση, κατατέθηκε η υπό συζήτηση πρότασή μας, που έχετε ενώπιόν σας, για την αναθεώρηση του άρθρου 54, με την προσθήκη της σχετικής παραγράφου 4.

Ως προς την πρόταση αυτή θα ήθελα να κάνω ορισμένες επισημάνσεις. Είναι προφανές ότι η παράγραφος αυτή θα ήταν νομοθετικά ορθότερο να προστεθεί στο άρθρο 51 του Συντάγματος.

Ωστόσο, όπως προανέφερα, δυστυχώς, αυτό δεν κρίθηκε αναθεωρητέο από την προηγούμενη Βουλή και άρα, δεν θα ήταν τώρα δυνατό να προστεθεί.

Επίσης, η προτεινόμενη τροποποίηση τίθεται ως ειδικότερη και συνεπώς, υπερέχουσα διάταξη, εντάσσοντας στο corpus του Συντάγματος τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις διευκόλυνσης άσκησης του δικαιώματος αυτού, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά. Τούτο γίνεται, για να αποφευχθεί κάθε πιθανή αμφιβολία ως προς τη συνταγματικότητα των προϋποθέσεων αυτών.

Τέλος, τα ζητήματα της υποχρεωτικότητας ή μη για την ένταξη των υποψηφίων από τον Ελληνισμό διασποράς στα ψηφοδέλτια Επικρατείας και δεύτερον, του καθορισμού μιας ή περισσότερων εκλογικών περιφερειών απόδημου Ελληνισμού αποκτούν πλέον, με την πρότασή μας, ένα σαφές και ισχυρό συνταγματικό έρεισμα. Καταλείπεται, όμως, και η διακριτική ευχέρεια στον κοινό νομοθέτη ως προς το αν θα τα θεσπίσει.

Είναι προφανές ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας θα ακολουθήσει στη σχετική νομοθετική πρωτοβουλία που θα καταθέσει τίνες αποφάσεις της διακομματικής επιτροπής, προσμένοντας πάντα σε ένα πνεύμα συνεννόησης και συναίνεσης με όλα

τα κόμματα. Αυτό πράττουμε μέχρι σήμερα και στα δύσκολα και στα εύκολα και θα συνεχίσουμε να το κάνουμε μιας και πυρήνας της ισχύος του κόμματός μας είναι η εμμονή στην εθνική ενότητα και στην εθνική συνεννόηση, μακριά από διχαστικές λογικές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρά τους συμβιβασμούς που απαιτήθηκαν για τη διαμόρφωση κοινής διακομματικής προσέγγισης, η σημερινή συζήτηση αποδεικνύει ότι έγινε ήδη ένα μεγάλο βήμα μπροστά και είναι στοίχημα για όλους εμάς στη Βουλή των Ελλήνων, η σχετική νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης να ψηφιστεί ομόφωνα, για να μη στέλνουμε μονίμως εντός και εκτός Ελλάδας την εικόνα μιας τοξικής αντιπαράθεσης που αποστρέφει τους πολίτες από τη συμμετοχή τους στην πολιτική.

Όσον αφορά στις λοιπές αναθεωρητικές προτάσεις και σε σχέση με τον άρθρο 54, παράγραφος 1, για το αναλογικό εκλογικό σύστημα, πρέπει να επισημάνουμε επιγραμματικά τα εξής: Όπως αναλύθηκε διεξοδικά κατά τη συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή, η παράταξή μας διαφωνεί με το να κατοχυρωθεί συνταγματικά η υποχρεωτική εφαρμογή αναλογικού εκλογικού συστήματος στις βουλευτικές εκλογές. Δεν πρέπει, κατά την άποψή μας, να υπάρξει αυτός ο υπέρμετρος περιορισμός του κοινού νομοθέτη ως προς την επιλογή εκλογικού συστήματος.

Επιπλέον, αυτή η επικράτηση της ρητορικής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης -το ζήτημα αυτό θα οδηγούσε σε ακυβερνησία-, να μην μπορεί δηλαδή ένα κόμμα που λαμβάνει πάνω από 40% των ψηφίζοντων να κυβερνήσει αυτοδύναμα αυτόν τον τόπο και να χρειάζεται μονίμως δεκανίκια, παρέχοντας ανταλλάγματα και υποκύπτοντας σε εκβιασμούς.

Εμείς αποδείξαμε ως παράταξη ότι όταν οι εθνικές περιστάσεις το κάλεσαν μέσα στην κρίση, δεν διστάσαμε να συνεργαστούμε και με δυνάμεις παραδοσιακών μας αντιπάλων, όπως το ΠΑΣΟΚ και η ΔΗΜΑΡ, ώστε να βγάλουμε τη χώρα από τη δίνη, ανταποκρινόμενοι στην ιστορική μας ευθύνη. Όμως, επ' ουδενί δεν μπορούμε σήμερα να συναινέσουμε στη συνταγματοποίηση του χάους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ**)

Ας αναφερθούμε τώρα στην προτεινόμενη από τον ΣΥΡΙΖΑ αναθεωρητική προσθήκη της παραγράφου 5 στο άρθρο 56 για τα κώλυμα εκλογιότητας. Μία φαινομενικά ελκυστική πρόταση, που καθιερώνει ένα προσωρινό κώλυμα εκλογιότητας για τις αμέσως επόμενες βουλευτικές εκλογές όσων έχουν διατελέσει Βουλευτές. Όμως, αυτό ισχύει για τρεις διαδοχικές βουλευτικές περιόδους και, μάλιστα, με διάρκεια κάθε μίας τουλάχιστον τριάντα δύο μήνες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για εμάς προφανώς δεν ευθύνεται αφ' εαυτής η επανεκλογή του Βουλευτή για την ανάπτυξη πρακτικών αλτσοειδών και νεποτισμού. Αυτό το γνωρίζουμε. Έχει διαπιστωθεί επανειλημμένα και σε νέους, πρωτοεκλεγόμενους Βουλευτές. Όμως, επί της ουσίας, αν δούμε τις τελευταίες βουλευτικές περιόδους, καμμία πλην της τελευταίας 2015-2019, δεν ξεπερνά τους τριάντα δύο μήνες. Άρα, ποιους εν ενεργεία Βουλευτές αφορά στην πράξη η πρόταση αυτή; Φρονώ κανέναν.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτή)

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Πρόκειται, λοιπόν, για μία διάταξη χωρίς πρακτικό ή νομικό ή πολιτικό αντίκρουσμα. Είναι ένα πυροτέχνημα χωρίς ουσία. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να συνιστά τεκμηριωμένη αναθεωρητική πρόταση, δεδομένου και του αυστηρού χαρακτήρα του Συντάγματος και, συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω πως αναδείχθηκε με σαφήνεια η συναινετική μας πρόταση στο ζήτημα της ψήφου των Ελλήνων εκτός Επικρατείας και η απουσία αναγκαιότητας αναθεώρησης των άρθρων 54 και 56, βάσει και των λοιπών προτάσεων της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Σήμερα, πιστεύω ότι θα κάνουμε πράξη την ευρύτερη δυνατή συναίνεση στο πρώτο εθνικής σημασίας ζήτημα. Θέλω να τονίσω ότι αυτό είναι προς τιμή του Σώματος. Οφείλουμε όλοι να διαφυλάξουμε τον ρόλο της Βουλής, των θεσμών και πάνω από όλα του ίδιου του Συντάγματος, επιδεικνύοντας προς τον ελληνικό λαό και ιδίως απέναντι

στους συνέλληνές μας που ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό, συνταγματική ευθύνη.

Σήμερα έχουν τα μάτια τους στραμμένα πάνω μας και περιμένουν από μας να τους δώσουμε τη δυνατότητα στην πράξη, μετά από σαράντα πέντε και πλέον χρόνια, να ασκήσουν το κορυφαίο αυτό δημοκρατικό δικαίωμά τους και να ψηφίσουν επιτέλους στις επόμενες εκλογές.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ευχαριστούμε κι εμείς, κυρία Ράπτη.

Τον λόγο έχει ο κ. Ραγκούσης, ειδικός εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ και μετά θα ακολουθήσει ο κ. Στυλιαννίδης, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας.

Ορίστε, κύριε Ραγκούση, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Σε λίγες μέρες, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, θα έχει περάσει στην ιστορία η πρώτη μεταμνημονιακή συνταγματική Αναθεώρηση. Όταν θα την παραλάβει στα χέρια του ο ιστορικός του μέλλοντος, προσωπικά δεν έχω καμμία βεβαιότητα ότι θα κρίνει το κομματικό σύστημα -τουλάχιστον την Πλειοψηφία που πρόκειται να διαμορφώσει τις τελικές επιλογές- με ιδιαίτερη επιείκεια. Και αυτό γιατί μία χώρα, μία κοινωνία, ένα κομματικό σύστημα το οποίο έχει βιώσει αυτήν την πολύ οδυνηρή εμπειρία από το 2009-2010 και μετά, θα μοιάζει αδιανόητο πώς στην πρώτη Αναθεώρηση του Καταστατικού Χάρτη που διέπει τη λειτουργία της πολιτείας, της κοινωνίας και του πολιτικού συστήματος δεν χρησιμοποιήθηκε με έναν θετικό τρόπο αυτή η οδυνηρή εμπειρία, δεν βγήκαν τα συμπεράσματα που έπρεπε να βγουν για το τι ήταν αυτό τελικά που έπαιξε ρόλο για να φτάσει μία χώρα σε καιρό ενάρετου οικονομικού κύκλου να καταλήξει στην πτώχευση και στη χρεοκοπία του 2009.

Πολλά έχουν ειπωθεί για τον ρόλο των κομμάτων, για τον ρόλο των προσώπων, των πολιτικών ηγετών της Μεταπολίτευσης. Ελάχιστα έχουν συζητηθεί για τον κρίσιμο ρόλο που έπαιξαν ορισμένα αίτια τα οποία θα μπορούσε κάποιος να τα χαρακτηρίσει ως συστημικά αίτια. Ένα απ' αυτά τα συστημικά αίτια δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι ήταν η ενισχυμένη αναλογική. Η ενισχυμένη αναλογική που καθιερώθηκε και ουσιαστικά διέτρεξε όλη τη διάρκεια από το 1974 μέχρι το 2009 έπαιξε καθοριστικό ρόλο για να φτάσει η χώρα στη χρεοκοπία, διότι είναι η λογική της, είναι η φιλοσοφία της, είναι η μηχανική που έχει στο εσωτερικό της η ενισχυμένη αναλογική.

Με άλλα λόγια, εάν η χώρα χρεοκόπησε το 2009 -που χρεοκόπησε- αν οδηγήθηκε στην πτώχευση και ο ελληνικός λαός στην οδυνηρή εμπειρία των μνημονίων, αυτό δεν έγινε με το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής, γιατί δεν είχαμε απλή αναλογική από το 1974 και μετά. Είχαμε ενισχυμένη αναλογική.

Θα πω κάτι για όσους λένε ότι η απλή αναλογική δεν μπορεί να υπάρξει στην Ελλάδα, γιατί στην Ελλάδα δεν έχουμε παράδοση συναίνεσης. Μα, δεν έχουμε παράδοση συναίνεσης, γιατί ακριβώς είχαμε την ενισχυμένη αναλογική που τη σκότωνε, την εκτελούσε με έναν τρόπο ανελέητο διαρκώς.

Παραλλαγή του ίδιου επιχειρήματος ήταν μέχρι το 2009, πώς θα λειτουργήσει η απλή αναλογική σε μία χώρα που δεν έχουμε κουλτούρα κυβερνητικής συνεργασίας; Και από το 2009 μέχρι πρόσφατα, είχαμε κυβερνήσεις συνεργασίας που, μάλιστα, συγκροτήθηκαν όλες τις φορές με ετερόκλητο ιδεολογικό και πολιτικό πρόσημο, για να διαχειριστούν τις πιο δύσκολες περιστάσεις της Μεταπολίτευσης, που ήταν οι περιστάσεις των μνημονίων.

Όταν φεύγει και από αυτό το επιχειρήμα η συζήτηση πάει στο γνωστό και συνηθισμένο «μα, ο λαός, η οικονομία, οι πολίτες, οι παραγωγικές δυνάμεις θέλουν πολιτική σταθερότητα». Δεν είναι ακριβώς αυτό. Οι πολίτες, οι παραγωγικές δυνάμεις, η οικονομία δεν θέλουν πολιτική σταθερότητα χωρίς νομοθετική σταθερότητα. Πρωτίστως θέλουν νομοθετική σταθερότητα. Και νομοθετική σταθερότητα στην Ελλάδα δεν είχαμε από το 1974 και μετά, όχι μόνο γιατί άλλαξαν οι κυβερνήσεις, τα κόμματα, η Νέα Δημοκρατία, το ΠΑΣΟΚ και στη συνέχεια τα κόμματα που κυβερνήσαν με προτελευταίο τον ΣΥΡΙΖΑ και ξανά σήμερα τη Νέα Δημοκρατία, αλλά γιατί δεν είχαμε νομοθετική σταθερότητα ακόμα και

όσο κυβερνούσε το ίδιο κόμμα. Αρκεί να θυμηθούμε την κάθε φορά που άλλαζαν τα φυσικά πρόσωπα στην πολιτική ηγεσία των κυβερνήσεων, οι Υπουργοί δηλαδή.

Σε κάθε περίπτωση υπάρχει η διεθνής εμπειρία. Όποιος είναι καλόπιστος, όποιος είναι νηφάλιος και όποιος επιτέλους θέλει να δει το καλό της χώρας, πέρα και πάνω από εύκολες, ιδεολογικές παρωπίδες, βλέπει ότι σε οικονομίες πανίσχυρες, παραγωγικά συστήματα αναπτυσσόμενα που πάνε από το καλό στο καλύτερο, το γερμανικό, το ολλανδικό, το ισραηλινό, το κυπριακό έχουν ανάδειξη νομοθετικής εξουσίας με συστήματα απλής αναλογικής ή με καθαρή απλή αναλογική, όπως έχει η Ολλανδία. Και εκεί βλέπει κάποιος ότι οι οικονομίες και οι κοινωνίες πάνε από το καλό στο καλύτερο, όπως οι ίδιες ορίζουν κάθε φορά, κατά πλειοψηφία, το καλό και το καλύτερο για τον εαυτό τους.

Άρα, η συζήτηση για την καθιέρωση της απλής αναλογικής στο Σύνταγμα είναι μία πάρα πολύ κρίσιμη, μία πάρα πολύ σοβαρή, συζήτηση που ουσιαστικά γίνεται με όρους υπέρβασης των βασικών συστημικών αιτιών που μας οδήγησαν στη χρεοκοπία και άρα, η άρνηση ακόμη και να μπει κάποιος στη συζήτηση για την καθιέρωση της απλής αναλογικής και την κατοχύρωσή της μέσα στο Σύνταγμα, είναι αντικειμενικά και στην πραγματικότητα μια στάση η οποία δεν βοηθά το παρόν και το μέλλον της χώρας, δεν βοηθάει την πρόοδο της Ελλάδας.

Πριν μιλήσω για το άρθρο, το σχετικό με τη διευκόλυνση των εκλογών που ζουν έξω από την επικράτεια και σε συνέχεια των όσων ακούσατε στην αρχή από τον γενικό μας εισηγητή κ. Κατρούγκαλο, επιτρέψτε μου σας παρακαλώ πολύ να κάνω απλώς δύο επισημάνσεις. Έρχονται και επανέρχονται δύο θέματα για τα οποία καλό είναι -τουλάχιστον από την ώρα που η συζήτηση γίνεται εδώ στο Κοινοβούλιο και ανάμεσα σε ανθρωπώπους που αν μη τι άλλο γνωρίζουν λίγο αυτά τα πράγματα- να αρχίσουμε λίγο να περιορίζεται η χρήση τους ως επιχειρήματα, αφού δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα.

Από τότε, λοιπόν, που ξεκίνησε αυτή η δημόσια συζήτηση για τη διευκόλυνση, γι' αυτόν τον περιβόητο, περίφημο νόμο, για την ισοτιμία της ψήφου, γίνεται μια ευρύτατη συζήτηση και ακούς καμιά φορά για την ισοτιμία της ψήφου, για την ισοδυναμία, για την ισότητα και αισθάνεσαι και λες: «Ρε, παιδί μου, τι γίνεται εδώ πέρα; Αυτό που ενδεχομένως προτείνουμε, σκεφτόμαστε κ.λπ. είναι δυνατόν σε μία χώρα, σε ένα εκλογικό σύστημα, το οποίο έχει καθιερωμένη την ισοτιμία της ψήφου, να πάει να τα διαλύσει όλα;». Λοιπόν, μην γίνεται με τόση ευκολία χρήση τέτοιων, εκτός πραγματικότητας, επιχειρημάτων.

Γιατί αν θέλαμε, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, να μιλήσουμε για ισοτιμία της ψήφου, θα έπρεπε να πάμε να μιλήσουμε τώρα στην παρούσα Βουλή με τους πολίτες του Νομού Χανίων και να τους πούμε, λοιπόν, ότι είμαστε διαπρύσιοι υπερασπιστές της ισοτιμίας της ψήφου και να μας πούνε: «Και εμείς ρε, παιδιά, γιατί βγάλαμε εδώ πέρα πρώτο, τον ΣΥΡΙΖΑ, δεύτερη τη Νέα Δημοκρατία και στον ΣΥΡΙΖΑ στείλαμε έναν Βουλευτή ενώ στη Νέα Δημοκρατία ο εκλογικός νομός έδωσε τρεις Βουλευτές; Για ποια ισοτιμία ψήφου μας λέτε;».

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Πηγαίντε εσείς που μιλάτε για ισοτιμία της ψήφου, να μιλήσετε με τους κατοίκους των Χανίων τώρα, παλαιότερα του Έβρου, και άλλων νόμων. Στα Χανιά βγήκε πρώτος ο ΣΥΡΙΖΑ, έχει εδώ μέσα έναν Βουλευτή. Η Νέα Δημοκρατία βγήκε δεύτερη, έχει τρεις Βουλευτές. Όχι αναλογική εκπροσώπηση δεν είναι αυτό, αυτό είναι πλήρης διαστρέβλωση, πλήρης διαστροφή κάθε έννοιας ισοτιμίας, ισοδυναμίας και ούτω καθεξής.

Δεύτερον, να μιλάτε για την επιστολική ψήφο, αλλά γιατί τέτοια ευαισθησία υπέρ της επιστολικής ψήφου για όσους ζουν εκτός επικράτειας και όχι αντίστοιχη ευαισθησία για όσους ζουν εντός της επικράτειας; Δηλαδή, εμείς που ξέρουμε από τα νησιά και από την τουριστική Ελλάδα πόσοι που προέρχονται από τη Θράκη δεν εργάζονται στην Κρήτη; Πόσους από αυτούς που πάνε να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα ανήμερα των εθνικών εκλογών τούς βάζει το ελληνικό κοινοτικό σύστημα -και η Νέα Δημοκρατία που υπερασπίζεται την επιστολική ψήφο μόνο για τους εκτός επικράτειας- να πληρώνουν, να φεύγουν ή να μην πηγαίνουν, άρα να μην ασκούν το αναφαίρετο δημοκρατικό τους

δικαίωμα της συμμετοχής;

Όταν ξεκίνησε αυτή η δημόσια συζήτηση, ξεκίνησε με έναν τρόπο πομπώδη -εννοώ για να φτάσουμε να συζητήσουμε από ό,τι μαθαίνουμε την επόμενη εβδομάδα το νομοσχέδιο για την ψήφο των αποδήμων, των εκτός επικράτειας εκλογέων- με τις γνωστές δηλώσεις που έκανε ο Πρωθυπουργός στην Αστόρια, ο οποίος ανακοίνωσε στους Έλληνες που ζουν εκεί πολλές δεκαετίες ότι στις επόμενες εκλογές έρχεται η στιγμή και η ώρα που θα ασκήσουν από εκεί το εκλογικό δικαίωμα, που έτσι κι αλλιώς έχουν.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Εμείς είπαμε από την πρώτη στιγμή ότι οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας που ευτυχώς αποσύρθηκαν -και η Νέα Δημοκρατία ευτυχώς έχει κάνει μία ριζική μεταστροφή από την αρχική της θέση- είναι μία πολύ κακή και επικίνδυνη λύση για τη χώρα. Γιατί; Διότι μέσα στη διάρκεια αυτή, της Μεταπολίτευσης, μπορεί να είχαμε την οδυνηρή κατάληξη της πτώχευσης, αλλά είχαμε κατακτήσει δύο υπέρτερα αγαθά: Το αγαθό της εθνικής ενότητας και το αγαθό της δημοκρατικής ομαλότητας. Και αυτό αναγνωρίζεται και είναι βέβαιο ότι θα αναγνωρίζεται διαρκώς. Και είπαμε, λοιπόν, ότι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας θέτει ουσιαστικά υπό αμφισβήτηση αυτά τα δύο πολύτιμα πολιτειακά αγαθά, γιατί ουσιαστικά είναι μία πρόταση που οδηγεί στην αλλοίωση της λαϊκής βούλησης.

Οδηγεί στην αλλοίωση της λαϊκής βούλησης, όχι γιατί θα μετέχουν στις εκλογές Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό, αλλά γιατί με βάση την αρχική πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την εξαγωγή του τελικού εκλογικού αποτελέσματος, στη χώρα θα μετέχουν και εκλογείς οι οποίοι δεν έχουν πια πραγματικό δεσμό με τη χώρα. Και άρα, στην περίπτωση που θα έχουμε στην Ελλάδα εκλογικά αποτελέσματα, μην πάμε μακριά, αντίστοιχα είναι του 2000. Η εκλογή του 2000 κρίθηκε για εβδομήντα χιλιάδες ψήφους. Ποιος Έλληνας που ανήκει σε μια πλειοψηφία, οποιαδήποτε πλειοψηφία, θα δεχτεί ότι μπορεί να ανατραπεί αυτό το αποτέλεσμα από την ψήφο εκλογέων που δεν έχουν πια πραγματικό δεσμό με τη χώρα;

Γιατί εμείς λέμε ότι η πρόταση του ΚΚΕ είναι καλή, αλλά υποστηρίζουμε ότι η δική μας πρόταση είναι η καλύτερη; Γιατί βάζοντας και προτάσσοντας το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας τον πραγματικό δεσμό, διασφαλίζει, κλειδώνει και το αγαθό της εθνικής ενότητας και το αγαθό της δημοκρατικής ομαλότητας. Γιατί κανενός το μυαλό δεν μπορεί να φανταστεί τι θα πάθει η χώρα αν ζήσει μια τέτοια οδυνηρή εμπειρία, να θέλει εδώ ο ελληνικός λαός να βγάλει τη Νέα Δημοκρατία και με το αποτέλεσμα που θα διαμορφωθεί από την ψήφο εκλογέων που δεν έχουν πραγματικό δεσμό με τη χώρα, αυτό να ανατραπεί. Και αντίστροφα, να θέλει ΣΥΡΙΖΑ και να βγει Νέα Δημοκρατία, γιατί ψήφισαν κάποιοι που δεν έχουν πραγματικό δεσμό με τη χώρα. Άρα, η Νέα Δημοκρατία ευτυχώς άλλαξε ριζικά τη θέση της και έφυγε από μία πολύ κακή πρόταση.

Θα κλείσω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας το εξής. Εμείς με τη δική μας πρόταση, την οποία και υπερασπιζόμαστε, πιστεύουμε ότι σ' αυτή τη δημόσια συζήτηση έχει κατατεθεί μία κακή και μία επικίνδυνη πρόταση, η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, που ευτυχώς αποσύρθηκε. Μία καλή, που είναι η πρόταση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και μία καλύτερη, που είναι δική μας. Γιατί το πιστεύουμε αυτό;

Πρώτον, γιατί εμείς δεν περιορίζουμε τα όρια του πολιτογραφημένου έθνους.

Δεύτερον, γιατί δεν περιορίζουμε τα όρια του εκλογικού σώματος. Δεν περιορίζουμε το δικαίωμα του εκλέγειν, ακόμη και σ' αυτούς που δεν έχουν πραγματικό δεσμό με τη χώρα ή θα μπορούσαν να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους μελλοντικά και να αποκτήσουν την ιθαγένεια, άρα και το δικαίωμα του εκλέγειν. Δεν περιορίζουμε, απεναντίας κατοχυρώνουμε και διασφαλίζουμε, το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Και αυτό είναι μείζον θέμα και για την Ελλάδα και για το Ελληνικό Κοινοβούλιο και για τους Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό. Εμείς κατοχυρώνουμε το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Γιατί; Διότι προβλέπουμε ότι σ' αυτά εδώ τα έδρανα, εφόσον εφαρμοστεί η δική μας πρόταση, θα μπορούν

και θα υπάρχουν μέχρι και δώδεκα, υποχρεωτικά, εκπρόσωποι των Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό. Και όποιοι λένε ή θεωρούν ότι κάτι τέτοιο συνιστά μία αδύναμη -να το πούμε έτσι- συμμετοχή των Ελλήνων του εξωτερικού, δεν λένε την αλήθεια.

Στην Ιταλία βγήκε Πρωθυπουργός ο Πρόντι με βάση τις τέσσερις ψήφους που έδωσαν απόδημοι Ιταλοί από την Αυστραλία. Εδώ υπάρχουν κόμματα που αυτήν τη στιγμή δεν εκπροσωπούνται με δώδεκα Βουλευτές, αλλά με λιγότερους. Και εν πάση περιπτώσει, θα είναι Βουλευτές, όπως κατ' επανάληψη έχουμε πει, με πλήρη δικαίωμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Κύριε Ραγκούση, παρακαλώ να κλείσετε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ότι ο μέσος όρος των ομιλιών πήγε στα δέκα πέντε λεπτά, αλλά δεν θέλω, έτσι κι αλλιώς, παραπάνω από ένα λεπτό.

Άρα, από τη μία έχουμε αυτή την πρόταση και από την άλλη αυτή τη στιγμή έχουμε μία πρόταση η οποία, αν τη δούμε και όπως θα τη δούμε να διαμορφώνεται στην τελική της εκδοχή, προβλέπει ότι θα ψηφίζουν ελάχιστοι Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό και δεν θα εκλέγουν και τους εκπροσώπους τους υποχρεωτικά.

Ακούσατε και προηγουμένως την ειδική εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας να λέει: «Εφόσον τα κόμματα το επιθυμούν, θα τους εντάσσουν στα ψηφοδέλτια επικρατείας». Σε κάθε περίπτωση -και εδώ έκλεισα- ό,τι έχουμε πει για τον νόμο, για το νομοσχέδιο για να ακριβολογώ, που ετοιμάζεται, ισχύει και το έχουμε πει διά του Εκπροσώπου μας στη διακομματική επιτροπή και με βάση τα όσα είπε σήμερα στην αρχή ο Γιώργος Κατρούγκαλος.

Όσον αφορά στο Σύνταγμα, θα ήθελα να κάνω μία τελευταία παρατήρηση. Αυτό που έγινε σήμερα συνιστά πραγματικά μία βαρύτατη και σοβαρότατη προσβολή και για το Κοινοβούλιο και για το Σύνταγμα και για τους Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό και για όλους εμάς, είτε ανήκουμε στη μειοψηφία είτε ανήκουμε στην πλειοψηφία.

Αν ρωτήσετε εμένα, ρητορικά, αν ρωτήσετε την ειδική εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας και όλους τους γενικούς εισηγητές, στη βάση ποιας πρότασης της Πλειοψηφίας συζητούμε σήμερα για την ψήφο των αποδήμων, για το άρθρο 54 παράγραφος 4, δεν θα πάρετε απάντηση. Γιατί, σήμερα, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, ζήσαμε και αυτό: Εγώ τώρα να ολοκληρώσω την ομιλία μου, την ολοκλήρωσε η κ. Ράππη προηγουμένως, οι γενικοί εισηγητές και η Κυβέρνηση και η Πλειοψηφία να μην έχει καταθέσει στο Ελληνικό Κοινοβούλιο την τελική της άποψη για το άρθρο 54 παράγραφος 4. Ε, αυτό ξεπερνάει κάθε όριο προσβολής και του Κοινοβουλίου, αλλά και των Ελλήνων του εξωτερικού.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νέας Δημοκρατίας κ. Στυλιανίδης έχει τον λόγο τώρα και μετά θα μιλήσει ο κ. Τριανταφυλλίδης από τον ΣΥΡΙΖΑ και μετά ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Θεοδωρικάκος.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Και οι Βουλευτές τότε θα μιλήσουν, κύριε Πρόεδρε; Από τις δώδεκα η ώρα είμαστε εδώ. Να μιλήσουμε αύριο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Κι εγώ είμαι εικοστός έκτος, κύριε συνάδελφε.

Ορίστε, κύριε Στυλιανίδη, έχετε τον λόγο για δεκαπέντε λεπτά.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Πρώτα απ' όλα, να ενημερώσω τον κ. Ραγκούση ότι η πρότασή μας για το άρθρο 54 παράγραφος 4 είναι κατατεθειμένη στη Γραμματεία της Βουλής και της επιτροπής από την πρώτη μέρα που ξεκίνησε η συζήτηση για την ψήφο των ομογενών και για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Το αν στους κύκλους των συζητήσεων έχουν αλλάξει λέξεις, διατάξεις συντακτικές και τα λοιπά, αυτό οφείλεται στο ότι είμαστε διαλλακτικοί, στο ότι είμαστε ανοικτοί να ακούμε προτάσεις από την Αντιπολίτευση, γιατί πιστεύουμε ότι αυτή η διαδικασία πρέπει να είναι συνθετική και πρέπει να εκπέμπει μήνυμα εθνικής συνεννόησης.

Δεύτερον, να πω ότι είναι σαφής η θέση μας ότι εμείς διαφω-

νούμε με τη συνταγματοποίηση του εκλογικού νόμου. Μάλιστα, είναι μία έντιμη στάση που την κράτησε ο Πρωθυπουργός, διευκρινίζοντας -από την Έκθεση Θεσσαλονίκης ακόμα- ότι δεν θα αγγίξουμε το Σύνταγμα και δεν θα αναμείξουμε το Σύνταγμα με τον εκλογικό νόμο. Δεν νομίζω ότι υπάρχει πιο καθαρή και έντιμη εξήγηση απέναντι και στον ελληνικό λαό και στις άλλες πολιτικές δυνάμεις.

Τώρα μπαίνω στην ουσία κάποιων ζητημάτων που σήμερα πρόκειται να αποφασιστεί η αλλαγή τους. Ξεκινάω από το άρθρο 62. Ιστορικά ο Βουλευτής προστατεύεται από τυχόν επεμβάσεις της εκτελεστικής εξουσίας εναντίον του για λόγους σκοπιμότητας. Για τον λόγο αυτό, η θεσμική ασπίδα του Βουλευτή εμφανίζεται για πρώτη φορά στο Γαλλικό Σύνταγμα του 1791, στον θεμελιώδη νόμο της Βόννης στο άρθρο 46 και στο Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο άρθρο 1 παράγραφος 6. Αυτό προς απάντηση σε κάποιους συναδέλφους που είπαν ότι δεν προστατεύεται πουθενά. Το πρώτο πράγμα που κάνουν οι πιο ώριμες δημοκρατίες είναι αυτό.

Όλα σχεδόν τα Ελληνικά Συντάγματα -να το δούμε και λίγο ιστορικά- προέβλεπαν σχετικές διατάξεις. Από το άρθρο 56 του 1844 ή το άρθρο 63 του 1864. Λειτουργικά το άρθρο 62 προστατεύει τον Βουλευτή από υστερόβουλες πολιτικές διώξεις τρίτων που σκοπίμως θα μπορούσαν να τον εκθέσουν, προκειμένου κυρίως να πλήξουν την ανεξαρτησία του και την ελεύθερη δράση του ως κοινοβουλευτικού, για να εξυπηρετήσουν είτε δικά τους συμφέροντα είτε αλλά διαπλεκόμενα συμφέροντα. Αυτή την έννοια έχει το άρθρο 62. Προστατεύουμε τον Βουλευτή, για να τον προστατεύσουμε από τις πιέσεις και τους εξαναγκασμούς της διαπλοκής ή άλλων αντιπάλων που ενδεχομένως θέλουν να τον χειραγωγήσουν.

Πολιτικά τώρα, το άρθρο 62 αποσκοπεί ιστορικά να λειτουργήσει εμβληματικά ως θεσμική εγγύηση που αποτυπώνει την υπεροχή της νομοθετικής εξουσίας, η οποία είναι αυτή που έχει απευθείας δημοκρατική νομιμοποίηση από τον λαό. Ωστόσο, βεβαίως, αυτό σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι ο Βουλευτής εξαιρείται της ιδιότητάς του από τον γενικό κανόνα της ισότητας όλων ενώπιον του νόμου. Στο νέο περιβάλλον μάλιστα που δημιουργείται διεθνώς όσο σταθεροποιούνται και ωριμάζουν οι δημοκρατικοί θεσμοί, τόσο και εκλείπει ο δικαιολογητικός λόγος της απολυτότητας προστασίας του κοινοβουλευτικού. Αυτό προκύπτει και από σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο αποφάσισε -και μάλιστα πρόσφατα - να άρει τη βουλευτική ασυλία για ζητήματα που δεν είχαν να κάνουν με την άσκηση των καθηκόντων του Βουλευτή. Έχουμε τρεις αποφάσεις: Τσαλκίτζης εναντίον Ελλάδος 2006, Συγγελίδης εναντίον Ελλάδος 2010 και Kontona versus Italy 2003.

Η Νέα Δημοκρατία, λοιπόν, θεωρεί ότι ο θεσμικός ρόλος του Βουλευτή περιφρουρείται στο σύγχρονο περιβάλλον επαρκώς, όταν η βουλευτική ασυλία αφορά όχι σε όλα τα εγκλήματα, αλλά αποκλειστικά σε αδικήματα που τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Βουλευτή. Την ευθύνη, βεβαίως, της αξιολόγησης αυτής την έχει η ίδια η Βουλή, η οποία έχει την εμπειρία, τη γνώση να κρίνει απροκατάληπτα εάν υποκρύπτεται ή όχι άλλου είδους σκοπιμότητα πίσω από τη δίωξη ενός πολιτικού προσώπου.

Η προστασία αυτή, στο μέτρο που παραμένει, απαντά στον λαϊκισμό διάφορων ακραίων ομάδων -τη ζήσαμε την προηγούμενη περίοδο- που δεν διστάζουν συχνά να υβρίζουν το Κοινοβούλιο, ώσπου να εισέλθουν οι ίδιοι μέσα σ' αυτό, να απειλούν πολλές φορές εκλεγμένους εκπροσώπους του λαού συκοφαντώντας τους και μειώνοντας την εικόνα τους ενώπιον του κόσμου, για να μπορέσουν να κλονίσουν με λαϊκίστικο τρόπο την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τον πολιτικό κόσμο και έτσι να στρώσουν ουσιαστικά προς τα άκρα τους ψηφοφόρους, δηλαδή τους ενεργούς πολίτες. Οι ίδιοι οι πολίτες, όμως, είναι αυτοί που πρέπει να έχουν τον κύριο λόγο, μέχρι την τελευταία στιγμή και να αποφασίζουν τότε και αν πρέπει να στείλουν έναν πολιτικό στο σπίτι του.

Η αναθεωρητική μας πρόταση επιδιώκει να βρει μία χρυσή και έλλογη τομή ανάμεσα στην ατιμωρησία κάποιων επίορκων κοι-

νοβουλευτικών από τη μια και στη συλλήβδην απαξίωση του κοινοβουλευτισμού και της δημοκρατίας από την άλλη, μέσα από μία ισοπεδωτική τιμωρητικότητα.

Πάω τώρα στο επόμενο άρθρο. Το άρθρο 86 δοκιμάζει την αξιοπιστία του πολιτικού μας συστήματος ακόμα περισσότερο από το άρθρο 62, διότι δεν αφορά μόνο σε κάποιον νομοθέτη, αλλά σε κάποιον λειτουργό ή ασκούντα την εκτελεστική εξουσία, γιατί αυτό κάνει ο Υπουργός. Πρέπει, λοιπόν, να επιδιώξει την ισορροπία ανάμεσα από τη μία στην απόλυτη και απαράδεκτη τιμωρησία πολιτικών που ασκούν εκτελεστική εξουσία -η οποία κλονίζει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην ηγεσία και στην ηθική της ηγεσίας και τους απομακρύνει από τα κοινά, προσβάλλει την ποιότητα της δημοκρατίας μας, ενισχύει τον λαϊκισμό, σπρώχνει τον λαό προς τους ακραίους- και από την άλλη, την άδικη στρεβλωτική και απόλυτη τιμωρητικότητα που μπορεί σε κάποιες στιγμές να ικανοποιεί το εγκλωβισμένο λαϊκό αίσθημα, αλλά απομακρύνει σοβαρούς ανθρώπους από την πολιτική.

Αποθαρρύνει, δηλαδή, τους διαχειριστές από το να λαμβάνουν αποφάσεις και να λύνουν προβλήματα, νιώθοντας προστάτευοι την επόμενη μέρα. Εγκαθιδρύει μία απίστευτη αδράνεια στην εκτελεστική εξουσία που οδηγεί σταδιακά στην καταστροφή της πατρίδας. Ταυτίζει την πολιτική όχι με αποφάσεις που λύνουν προβλήματα, αλλά με μία επιδερμική και φαύλη επικοινωνία.

Η δυναμική της αδράνειας των μη αποφάσεων εξαιτίας του φόβου της τιμωρητικότητας εμποτίζει ταχύτατα όλη την ιεραρχία της διοίκησης και βεβαίως, όπως εκτιμάται από τους οικονομολόγους, το κόστος τελικά των μη αποφάσεων στην Ελλάδα είναι τριπλάσιο από το κόστος των κακών αποφάσεων.

Σε όλες τις πτυχές της δημόσιας ζωής παύει να καθίσταται κριτήριο αξιολόγησης η ταχύτητα, η ποιότητα, η ανταποδοτική για την κοινωνία, την πολιτεία και του έθνους η αποτελεσματικότητα. Όλα αυτά αντικαθίσταται από μία εποχική και προκατασκευασμένη εικόνα. Όποιος αποφασίζει και παράγει αποτελέσματα συνήθως πληρώνει ακριβά και προσωπικά το τίμημα. Ενώ αντίθετα, όποιος αδιαφορεί και δεν υπογράφει, αλλά ξέρει να επικοινωνεί περιφερόμενος στα τηλεοπτικά παράθυρα και να αντικαθιστά την πολιτική με τις δημόσιες σχέσεις, αποκτά υψηλότερες θέσεις δημοφιλίας στη συνείδηση του λαού.

Όμως, το ερώτημα που τίθεται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το εξής: Είναι αυτό πολιτική; Πόσο ακριβά πρέπει να πληρώσει ακόμα η χώρα μας την οικονομία, τη διοίκηση, την εξωτερική πολιτική και την άμυνα, την πολιτική της ευθυνοφοβία, την ευθυνοφοβία των πολιτικών ή την τυφλή τιμωρητικότητα των λαϊκιστών ή την τιμωρησία ανεύθυνων και ανήθικων αρχόντων;

Στην Ελλάδα, δυστυχώς, η ποινική ευθύνη των Υπουργών και η θέσπιση ιδωνύμων εγκλημάτων έχει βαθιά ρίζα. Ξεκινά από τα πρώτα Συντάγματα του '22, τον νόμο της Επιδαύρου, της Τροιζήνας, τα Συντάγματα του 1844, του 1864, του 1927. Η χρήση ή συχνά η κατάχρηση των αντίστοιχων διατάξεων οδήγησε ακόμα και σε σπύλωση προσωπικοτήτων ή σε τραγικούς εθνικούς διχασμούς, είτε οι κατηγορίες ήταν βάσιμες είτε -όπως εκ των υστέρων αποδείχθηκαν- αβάσιμες.

Θυμίζω μερικές αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις για την ιστορία, τις οποίες παρουσίασα αναλυτικότερα στην επιτροπή. Καθαιρέθηκαν και παραπέμφθηκαν οι Υπουργοί Πετρουλάκης το '23, Μεταξάς, Πετρόμπεης, Μαυρομιχάλης το '24, ο Υπουργός Οικονομικών της κυβέρνησης Κωλέττη το '24, ο Πρωθυπουργός Αλέξανδρος Κουμουνδούρος, ο Χαρίλαος Τρικούπης, οι Υπουργοί Θεοτόκης, Δραγούμης, Τσαμαδός το 1892. Η πλειοψηφία των φιλελευθέρων του 1927 πρότεινε τις κυβερνήσεις του 15- 17, τους Καλούδη, Σπυρίδωνα Λάμπρου και Δημήτριο Γούναρη. Το 1933 προτάθηκε η παραπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας Αλέξανδρου Ζαΐμη, καθώς και του Ελευθερίου Βενιζέλου. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο καταδικάστηκε ο Υπουργός Χατζηπάντος. Το 1965 προτάθηκε η παραπομπή του Κωνσταντίνου Καραμανλή και των Υπουργών Πρωτοπαπαδάκη, Μπουρνιά, Χέλμη, Μάρτη, Παπαληγούρα, καθώς και του Υπουργού Αβέρωφ και των Υφυπουργών του. Το 1989 παραπέμφθηκε ο Ανδρέας Παπανδρέου με τους Υπουργούς Κουτσόγιωργα, Τσοβόλα και Πέτσο. Το 1994 παραπέμφθηκε ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης και το φαινόμενο έφτασε μέχρι τις μέρες μας.

Η ιστορική αυτή διαδρομή είναι ίσως διδακτική τόσο για το παρόν όσο και για το μέλλον, γιατί μας δείχνει όχι μόνο πόσο χρήσιμο είναι να αντιμετωπίζεται ο Υπουργός ως ίσος ενώπιον του νόμου με τους απλούς πολίτες, αλλά και πόσο αναγκαίο είναι να θεωράζεται κατά την άσκηση των καθηκόντων του, ώστε να μην εργαλειοποιείται στα χέρια των πολιτικών του αντιπάλων ή άλλων ισχυρών λαϊκιστών ή ακόμα-ακόμα και εξωθεσμικών διαπλεκόμενων συμφερόντων, άρθρο 86 παράγραφος 3, οδηγώντας σε σπύλωση του προσώπου, σε αδρανοποίηση του πολιτικού και εν τέλει, σε εθνικό, κοινωνικό και πολιτικό διχασμό. Βεβαίως, κανένας δεν είναι υπέρ των του νόμου και κανένας όμως δεν δικαιούται να τον χρησιμοποιεί υστερόβουλα και εκδικητικά, έχοντας ως κριτήριο, όχι το συμφέρον της χώρας, αλλά τη μικροκομματική ή την προσωπική του υστεροβουλία.

Θεωρώ ότι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας να απαλείψει από το άρθρο 86 παράγραφος 3 την αποσβεστική προθεσμία για τα αδικήματα των Υπουργών, παραπέμποντας στον νόμο, εξισώνει την αντιμετώπιση των Υπουργών με τους κοινούς πολίτες ενώπιον του νόμου, χωρίς να εγκαταλείπει τη θωράκιση των υπεύθυνων και ηθικών πολιτικών που είναι διατεθειμένοι να πάρουν αποφάσεις για το καλό της πατρίδας μας.

Αντίθετα, θεωρώ υπερβολική και επικίνδυνη την ερμηνευτική δήλωση που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ, ζητώντας αναδρομική ισχύ στην αναζήτηση της ποινικής ευθύνης Υπουργού. Πρώτα απ' όλα, προσκρούει στη θεμελιώδη αρχή του δικαίου «nullum crimen, nulla poena sine lege», δηλαδή κανένα έγκλημα και καμμία ποινή δεν επιβάλλεται εάν προηγουμένως δεν υπάρχει νόμος, η οποία κατοχυρώνεται ευθέως στο ίδιο το Σύνταγμα, στο άρθρο 7 παράγραφος 1.

Η εκ των υστέρων δίωξη Υπουργών για υποτιθέμενα ποινικά αδικήματα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, που διαπράχθηκαν όταν δεν ίσχυε η συγκεκριμένη διάταξη, νομικά μπορούν να εκθέσουν τη χώρα, διότι έρχεται σε αντίθεση με βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, καθώς επίσης και με τη σύγχρονη νομολογία του Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πολιτικά διαμορφώνουν περιβάλλον ρεβανσισμού, που μαθηματικά μας διδάσκει η ιστορία ότι μπορεί να οδηγήσει σε εθνικούς διχασμούς.

Υπ' αυτήν την έννοια, η δικαστικοποίηση της πολιτικής και η πολιτικοποίηση της δικαιοσύνης είναι εξίσου επικίνδυνα φαινόμενα για τη δημοκρατία. Γι' αυτό η πολιτική οφείλει να πάψει να επεμβαίνει στην ανεξαρτησία της δικαιοσύνης είτε επαινώντας την είτε κατηγορώντας την και σε κάθε περίπτωση φορτώνοντάς της τις δικές της αδυναμίες να πάρει αποφάσεις. Οι δικαστικές διαφωνίες πρέπει να λύνονται στις αίθουσες των δικαστηρίων και οι πολιτικές στο Κοινοβούλιο ή ενώπιον του λαού.

Για τους λόγους αυτούς, πιστεύω ότι θα πρέπει να καταψηφιστεί η ερμηνευτική δήλωση του ΣΥΡΙΖΑ και να καταργηθεί η αποσβεστική προθεσμία στο Σύνταγμα, αφήνοντας τον νομοθέτη να ρυθμίσει τα περαιτέρω. Αυτό είναι, εάν θέλουμε η πολιτική να επιστρέψει, η δικαιοσύνη να λειτουργήσει και η Ελλάδα να κυβερνηθεί προς όφελος του λαού και του έθνους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ κορυφαίας σημασίας το ζήτημα που αφορά στην ψήφο του οικουμενικού Ελληνισμού. Το Σύνταγμα μας προβλέπει στο άρθρο 51 παραγράφος 4 τη δυνατότητα με νόμο, που η ψήφισή του απαιτεί ευρεία συναίνεση, συναίνεση των διακοσίων Βουλευτών. Δυστυχώς, αυτό το εμπόδιο δεν το θέσαμε εμείς, το βρήκαμε μπροστά μας.

Η διαμόρφωση μιας τόσο ενισχυμένης κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας προϋποθέτει σε κάθε περίπτωση κομματικούς συμβιβασμούς και υποχωρήσεις, που πρέπει να έχουν όμως έρεισμα στο Σύνταγμα, ώστε να αποφευχθούν στο μέλλον περιπλοκές ως προς τη συνταγματικότητα του σχετικού νόμου και την εφαρμογή του. Στην Αγγλία υπάρχει μία φράση που αποδίδει τη δυσκολία του εγχειρήματος ενός τέτοιου συμβιβασμού. Λέει «a camel is a horse designed by a committee», δηλαδή η καμήλα είναι ένα άλογο που σχεδιάστηκε από μία επιτροπή.

Η Νέα Δημοκρατία εξαρχής υποστήριξε αυτήν τη θέση με τον νόμο Παυλόπουλου. Ξαναεπικαιροποίησε τη θέση το 2013, όταν ήμουν Υπουργός Εσωτερικών και δεν βρήκαμε ανταπόκριση. Από την πρώτη στιγμή, ο Κυριάκος Μητσοτάκης και πριν

να γίνει Πρωθυπουργός, αλλά και από την επόμενη μέρα ζήτησε να προωθηθεί το συγκεκριμένο ζήτημα της ψήφου των ομογενών, το δικαίωμα δηλαδή της άμεσης και καθολικής συμμετοχής του οικουμενικού Ελληνισμού στις βουλευτικές εκλογές, με διευκολύνσεις που θα μπορούσαν να συμφωνηθούν και ομόφωνα από τα κόμματα, όπως η επιστολική ψήφος.

Με αυτόν τον τρόπο, το Ελληνικό Κοινοβούλιο επανασυνδέεται με το σύνολο, όχι μόνο του ελληνικού λαού, αλλά και των απανταχού Ελλήνων, δηλαδή του ελληνικού έθνους. Η ψήφος γίνεται γέφυρα επανασύνδεσης με τη μητρόπολη, όχι μόνο για την πρώτη γενιά μεταναστών, που έχει αυξηθεί εκρηκτικά τα τελευταία χρόνια λόγω της κρίσης, αλλά και με την τρίτη γενιά που κινδυνεύει να χάσει τις ρίζες της.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα πάρω λίγο χρόνο ακόμα, κύριε Πρόεδρε.

Κριτήριο επιλογής των ομογενών, όπως ξέρετε, δεν είναι το ρουσφέτι και η ευνοιοκρατία του παρελθόντος, αλλά η βελτίωση της διεθνούς εικόνας της χώρας και η ουσιαστική ανάκαμψη της πατρίδας, ώστε να προσελκύσει ξανά τα παιδιά της να επιστρέψουν, η πρώτη γενιά ως εργαζόμενοι και ενδοχόμενως η τρίτη γενιά ως επενδυτές.

Η μέχρι τώρα αδυναμία ή καθυστέρηση να διευθετηθεί αυτό το θέμα προκάλεσε και την καταρχήν καταδίκη της Ελλάδος στην υπόθεση Σιταρόπουλου - Γιακουμόπουλου, σε πρώτο βαθμό όμως, στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο το 2010, απόφαση δυστυχώς η οποία ανασύρθηκε από το 2012 από το τμήμα ευρείας σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Είναι αλήθεια ότι ο ΣΥΡΙΖΑ επιδίωξε να αντιμετωπίσει αυτό το ζήτημα, προτείνοντας ευρείες εκλογικές περιφέρειες μόνιμης εγκατάστασης αποδήμου ελληνισμού, με ενιαίο ψηφοδέλτιο σε καθεμία απ' αυτές -προσέξτε- χωρίς όμως να προσμετράται η ψήφος των αποδήμων στο γενικό σύνολο, δηλαδή στο γενικό αποτέλεσμα των εκλογών. Αυτό προκαλεί σοβαρό συνταγματικό, πολιτικό και ηθικό ζήτημα, που θίγει τη συνταγματική αρχή ισοτιμίας της ψήφου, αννοεί την άποψη των ομογενών και μειώνει τις σχέσεις τους με την Ελλάδα, αναδεικνύοντάς τους σε δεύτερης κατηγορίας Έλληνες πολίτες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Η διακομματική πρωτοβουλία του Υπουργείου Εσωτερικών αλλάζει δραματικά τα πράγματα. Το «δραματικά» σημαίνει ευχάριστα. Οι αμοιβαίες υποχωρήσεις όλων των πλευρών οδηγούν σ' έναν μεγάλο, δύσκολο, αλλά χρήσιμο συμβιβασμό, ο οποίος μπορεί και πρέπει να φέρει αποτελέσματα. Η οποιαδήποτε απόφαση, όμως, οφείλει να ερεϊδεται απόλυτα στο Σύνταγμα, για να μην προκαλέσει στο μέλλον ζητήματα συνταγματικής νομιμότητας, δικονομικής ορθότητας και πρακτικής λειτουργικότητας.

Για να συμβεί αυτό, κρίνεται αναγκαίος ένας συνταγματικός ακροβατισμός. Η εξαρχής, δηλαδή, δημιουργία μιας συνταγματικής ομπρέλας, που με την ευρύτητά της θα μπορεί να καλύψει τον κοινό νομοθέτη να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα και να έχει τη δυνατότητα και στο μέλλον να προσαρμοστεί τεχνικά ή πρακτικά σε όλες τις εξελίξεις που μπορεί να επισυμβούν. Παραδείγματος χάριν, ψηφιακή ψήφος.

Τα ζητήματα που πρέπει να απαντηθούν είναι τρία. Πρώτον, ποιοι θα ψηφίσουν; Κατ' αρχάς, το δικαίωμα είναι καθολικό, δηλαδή μπορούν να το ασκήσουν όλοι με τον παραδοσιακό τρόπο. Η διακομματική συμφωνία μπορεί να διευκολύνει τους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίσουν από τον χώρο διαμονής τους, αρκεί να μένουν εκεί τα τριάντα πέντε τελευταία χρόνια και να έχουν παρουσιαστεί στην Ελλάδα για δύο έτη.

Τέτοιου είδους προϋποθέσεις είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα και θα μπορούσαν να μην απαιτούν αναθεώρηση. Επειδή όμως κάτι ανάλογο αντιμετώπισαν η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο έχει γίνει δεκτό από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, το μελετούμε και αυτό. Στη Γερμανία, σύμφωνα με το άρθρο 12, του Bundeswahlgesetz, του εκλογικού δηλαδή νόμου, ο νόμος θέτει σωρευτικά δύο κριτήρια, ένα αντικειμενικό και ένα υποκειμενικό. Το ένα και βασικό είναι ότι ο ομογενής πρέπει να διαμένει στη Γερμανία συνεχώς για τρεις μήνες κατά τα

τελευταία είκοσι πέντε χρόνια της απουσίας του. Το άλλο είναι να έχει μια προσωπική σχέση με τις πολιτικές συνθήκες στη Γερμανία και αυτό αποτυπώνεται στον νόμο. Αυτό ίσως καθιστά αναγκαία τη συνταγματική αναφορά.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με το άρθρο 1, του νόμου Representation of the People Act to 1985, ένας εκτός επικρατείας εκλογέας μπορεί να ψηφίζει από τον τόπο διαμονής του, εφόσον έχει εγγραφεί στο μητρώο εντός των τελευταίων δεκαπέντε ετών.

Ποιους ψηφίζουν αυτοί οι άνθρωποι; Στις περισσότερες χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης οι εκτός επικρατείας εκλογείς μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμά τους βεβαίως αυτοπροσώπως, όπως το λέμε και εμείς, στις πρεσβείες ή στα προξενεία ή και με άλλους τρόπους, με επιστολική ψήφο, ηλεκτρονική ψήφο, ψήφο δι' αντιπροσώπου. Σε αρκετές απ' αυτές, μάλιστα, τις περιπτώσεις έχουν τη δυνατότητα να ψηφίζουν και στην εκλογική περιφέρεια που είναι εγγεγραμμένοι.

Μόνο έξι από τις σαράντα επτά χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης δημιούργησαν ειδικές εκλογικές περιφέρειες. Καταθέτω σχετικό πίνακα στα Πρακτικά της Ολομέλειας.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ευριπίδης Στυλιανίδης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Η Νέα Δημοκρατία προβλέπει συνταγματικά τη δυνατότητα στο Σύνταγμα να μπορούν να ψηφίζουν σε μία ή περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, υποστηρίζει όμως στην πράξη την εκδοχή να ψηφίζουν υποψηφίους από τον ελληνισμό της διασποράς στο ψηφοδέλτιο επικρατείας. Γι' αυτό ρυθμίζει συνταγματικά, ρητά και κατά παρέκκλιση τις εκλογικές περιφέρειες του αποδήμου ελληνισμού, ώστε να μην έρθει ο νόμος σε σύγκρουση με το άρθρο 54 παράγραφος 2 του Συντάγματος, που προβλέπει ότι ο αριθμός των εδρών της κάθε εκλογικής περιφέρειας είναι ανάλογος με τον νόμιμο πληθυσμό. Παράλληλα, εγγυάται ότι η ψήφος των ομογενών μετράει και στο γενικό σύνολο της επικρατείας.

Πώς θα ψηφίζουν; Το δικαίωμα της ψήφου θα ασκείται αυτοπροσώπως στα προξενικά μας καταστήματα ή όπου αλλού δίδεται άδεια. Επίσης, στο άρθρο 51 παράγραφος 4 του Συντάγματος παραμένει για το μέλλον η δυνατότητα επιστολικής ψήφου, εάν θελήσουμε κάποια στιγμή να προχωρήσουμε σ' αυτό, διασφαλίζονται η εγκυρότητα και μυστικότητα και η καθολικότητα. Στην απόφαση, επίσης, προβλέπεται να ρυθμιστούν αυτά και μέσω της διατάξεως 4 του άρθρου 54, πάνω στην οποία ασκείται μία κριτική.

Απαντώ, λοιπόν, σε αυτή την κριτική και κλείνω, κύριε Πρόεδρε.

Πρώτον, σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 1, κάποιες διατάξεις του Συντάγματος είναι μη αναθεωρήσιμες γενικά, όπως είναι η λαϊκή κυριαρχία και ισότητα. Αυτές αποτελούν τον σκληρό πυρήνα του Συντάγματος και δεν μπορούν να υπάρχουν στο Σύνταγμα διατάξεις αντίθετες με αυτές. Ωστόσο, με το να τεθούν προϋποθέσεις στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στον τόπο διαμονής, δεν τίθεται τέτοιο ζήτημα.

Αυτό το έχει αντιμετωπίσει και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου βάσει του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, για την περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου. Είναι η περίπτωση Schindler vs United Kingdom, με απόφαση που βγήκε το 2013. Αντίστοιχη απόφαση έχουμε και το 2004. Είναι η υπόθεση Melitsenko vs Ukraine.

Δεύτερο σημείο κριτικής: Σύμφωνα με το άρθρο 110 παράγραφος 2, κάποιες διατάξεις του Συντάγματος είναι μη αναθεωρήσιμες τώρα, καθώς η Αναθεωρητική Βουλή δεσμεύεται από τις διατάξεις της προηγούμενης για το ποιες πρέπει να αναθεωρηθούν. Θεωρώ ότι αυτή η διάταξη που βάζουμε, κύριε Πρόεδρε, στο 54 παράγραφος 4 μας καλύπτει και σε αυτήν την περίπτωση.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κλείνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Θεωρώ ότι αν αυτή η Αναθεώρηση δώσει κάτι σημαντικό, κάτι ιστορικό, κάτι μεγάλο, αυτό θα είναι η ψήφος των ομογενών, όχι

μόνο γιατί θα είναι η μοναδική στιγμή διακομματικής συναίνεσης και εθνικής συνεννόησης, αλλά γιατί η ψήφος θα γίνει η γέφυρα που θα ξανασυνδέσει τον οικογενειακό ελληνισμό με τη μητρόπολη, θα μεγαλώσει την Ελλάδα και θα καταστήσει το Κοινοβούλιό μας εκφραστή όχι μόνο του ελληνικού λαού, αλλά του ελληνικού έθνους.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα επτά μαθητρίες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το Γυμνάσιο Βελεστίου Μαγνησίας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Για να συνεννοηθούμε, οι επόμενοι έξι ομιλητές -και δεν θα αλλάξει αυτή η σειρά- είναι ο κ. Τριανταφυλλίδης, ο κ. Θεοδωρικάκος, ο κ. Φραγγίδης -με αυτή τη σειρά-, ο κ. Χατζηβασιλείου, ο κ. Βαρτζόπουλος και η κ. Χρηστίδου.

Οπότε ξεκινάμε από τον κ. Αλέξανδρο Τριανταφυλλίδη, εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος έχει τον λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρώτον, να υπομνήσουμε ότι πραγματικά αποτελεί προσβολή και για τον ομογενειακό ελληνισμό, αλλά και για τη Βουλή να έχουμε φτάσει περίπου στον επίλογο των εργασιών της συνταγματικής Αναθεώρησης και να μην έχει οριστικοποιηθεί τι ακριβώς προβλέπεται στις διατάξεις 51 παράγραφος 4 και 54 παράγραφος 4 και να υπάρχει ένα νέφος, μια ομίχλη, μια αβεβαιότητα για το τι ακριβώς προβλέπουν. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Θα εξηγήσω και στη συνέχεια, στο δεύτερο μέρος της ομιλίας μου, ότι είναι μικροκομματική προτεραιότητα γι' αυτούς που δεκαπέντε χρόνια από το 2001 -όσον αφορά τη διάταξη 51.4- μέχρι το 2015 που ήρθε ο ΣΥΡΙΖΑ, ουδόλως είχαν ασχοληθεί με την ομογένεια, καμμία πρεμούρα και ευαισθησία δεν είχαν για την υλοποίηση της συνταγματικής πρόβλεψης ως εκτελεστικοί νομοθέτες, παρ' ότι συμπληρώναν και τις διακόσιες ψήφους, γιατί συγκυβέρνησαν ΠΑΣΟΚ και Νέα Δημοκρατία, Νέα Δημοκρατία και ΠΑΣΟΚ. Έτσι, για να μην έχουμε αυτές τις όψιμες ευαισθησίες, οι οποίες βέβαια αποτυπώνονται και στην πράξη.

Ο πολίτης που μας παρακολουθεί θα αναρωτιέται γιατί να τον αφορά η συνταγματική Αναθεώρηση. Δέκα χρόνια μνημονιακού ολετήρα, χαμένες ζωές, ταραγμένες ψυχές, ελπίδες μάταιες για μια καλύτερη ζωή. Τι και σε ποιον να πιστέψουν; Αποχή και απόσυρση για ένα σημαντικό τμήμα των πολιτών είναι το αποτύπωμα της κρίσης, της διαπραγμάτευσης σχέσης πολιτών, πολιτικών, πολιτικής και κομμάτων.

Ποιος αξιόπιστος, με δημοκρατική ευαισθησία αλλά και διάθεση αυτοκριτικής, θα αποκαταστήσει το χαμένο σήμα της σύνδεσης και της σχέσης πολιτών και πολιτικών, είτε σαν φυσικά μεγέθη είτε σαν άσκηση πολιτικής;

Οι πολίτες θα αναρωτιούνται γιατί οι διατάξεις του νέου Συντάγματος έχουν σχέση με τη ζωή τους, με την καθημερινότητά τους, με την οικογένειά τους. Γιατί οι δύο κεντρικές δικές μας στοχεύσεις για την μετά το μνημόνιο περίοδο, δηλαδή εμβάθυνση της δημοκρατίας, ανάσχεση του νεοφιλελευθερισμού, τους αφορούν; Απαντήσεις έτοιμες, προκάτ, δεν υπάρχουν. Αγώνας και βιωμένο παράδειγμα. Ό,τι ζητάς από τους άλλους, πρέπει πρώτα εσύ να το εφαρμόζεις στον εαυτό σου.

Η φωνή του αείμνηστου πρύτανη του Ποινικού Δικαίου του Ιωάννη Μανωλεδάκη μάς ακολουθεί και μας συνέχει: «Φροντίστε να παλέψουμε για το αδύνατο, για να μη βιώσουμε το αδιανόητο». Σταθμίζεις και επηρεάζεις με την παρουσία σου ή την απουσία σου στόχους, σκοπούς, συσχετισμούς δύναμης και τελικά συμφερόντων.

Απλό το ερώτημα όλων ημών και υμών, των πολιτών: Ποιους πρέπει να υπηρετεί το νέο Σύνταγμα της μεταμνημονιακής πε-

ρίοδου; Μα, προφανώς τα συμφέροντα των πολλών. Το Σύνταγμα αποτυπώνει τα όριά μας, τα όρια του πολιτικού μας συστήματος και λέει ουσιαστικά: «Εικόνα σου είμαι, κοινωνία, και σου μοιάζω».

Γιατί αναφερόμαστε στην ανάσχεση του νεοφιλελευθερισμού και της λιτότητας, καθώς και της εμβάθυνσης των δημοκρατικών θεσμών; Γιατί απλά, Έλληνες πολίτες, όταν αδυνατίζει το αριστερό χέρι του κράτους, αυτό που εγγυάται τις ενισχύσεις στους αδύναμους, τα δικαιώματα των πολιτών, τη δικαιοσύνη, την ισονομία, την ισοπολιτεία, την αξιοκρατία από όλους, με όλους, για όλους, τότε αυτόματα ενισχύεται το δεξιό χέρι του αυταρχισμού, το χέρι που με την επίκληση του νόμου και της τάξης, law and order, αμφισβητεί, υποτάσσει, καθυποτάσσει όταν χρειαστεί, ακόμη και με την «βορίδεια αναγκαστικότητα της βίας», δικαιώματα, ελευθερίες και διεκδικήσεις.

Αυτά σημείωνε η ταπεινότητά μου από το ίδιο αυτό εδώ Βήμα της Βουλής στις 13 Φεβρουαρίου του 2019. Από τότε, από το πρώτο στάδιο δηλαδή της αναθεώρησης, μεσολάβησαν οι εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου και η απόφαση του ελληνικού λαού, που στο δίλημμα: «Με αυτούς που μας έβαλαν ή με αυτούς που μας έβγαλαν από τα μνημόνια;» είπε κατά πλειοψηφία: «Με αυτούς που μας έβαλαν, με αυτούς που μας χρεοκόπησαν, αυτοί ξέρουν». Και η λαϊκή ετυμηγορία, όσο αντιφατική αν είναι ή αν φαίνεται, είναι πάντα και απόλυτα σεβαστή.

Μετά από δέκα συναπτά χρόνια μνημονιακού κανιβαλισμού όπου οι οικονομία επιχείρησε να εξοντώσει τις έννοιες της «πόλις», της πολιτικής, του πολίτη, τις έννοιες της δημοκρατίας, του διαλόγου και της σύνθεσης, της ίδιας της Βουλής στον τόπο που γεννήθηκαν, επιχειρούμε να αποκαταστήσουμε τις τρωθείσες σχέσεις με όχημα το Σύνταγμα. Σχέση πολυτραυματισμένη, όπου το Σύνταγμα, ο Καταστατικός Χάρτης των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων ενός εκάστου και όλων μαζί, όχι απλά δεν έμεινε αλώβητος, αλλά κοινοτοποιοήθηκε για να βαπτιστεί το κρέας ψάρι και να εξυπηρετηθούν οι τρέχουσες μνημονιακές ανάγκες και οι δείκτες. Οι κοινωνικές ανάγκες βαπτίστηκαν εμμόνες, τα κοινωνικά δικαιώματα βαπτίστηκαν απαιτήσεις χωρίς αντίκρισμα. Τα δημόσια αγαθά, παιδεία και υγεία, βαπτίστηκαν περιττές πολυτέλειες. Το Σύνταγμα έγινε πράξεις νομοθετικού περιεχομένου που δεν έρχονταν καν στη Βουλή.

Το κυρίαρχο χρώμα το μαύρο. Μαύρο παντού, όπως το χαμένο σήμα της δημοκρατίας, κατά Αυγερόπουλο. Τα ερωτήματα είναι καυτά και υπαρξιακά για τη δημοκρατία μας. Θα αποκαταστήσουμε, θα επαναφέρουμε τον αναποδογυρισμένο πίνακα αρχών και αξιών κατά Ιωάννη Κάρη ή θα αποδεχούμε και να συνομολογήσουμε την ήττα της πολιτικής και των πολιτικών, αφού πολιτικοί, γιατροί και δημοσιογράφοι τα «πιάνουν», τους τα «χώνουν», τους μιζάρουν οι πολυεθνικές; Ή να το πω σεμνά, όπως το ανακοίνωσε ο Αντιπρόεδρος σας, θα πρέπει όλοι να καταλάβουμε ότι εταιρείες όπως η «NOVARTIS» μπορεί να δίνουν χρήματα σε πολιτικούς ή σε γιατρούς ή δεν ξέρω εγώ σε όποιους άλλους, όμως σώζουν ζωές.

Θα τιμωρήσουν επιτέλους αυτοί που «τα έπιασαν» ή θα παρέχετε ασυλία στους τραπεζίτες για να μη μιλήσουν, να κάσουν φρόνημα; Πόσους τραπεζικούς λογαριασμούς και offshore στην Ελλάδα και στο εξωτερικό θα αποδεσμεύσετε, ως τροχονόμοι του μαύρου πολιτικού χρήματος; Πόσες ροές, εισροές, εκροές ως τροχονόμοι του πλιάτσικου θα ανακατευθύνετε;

Με πόσα πρωτοσέλιδα των «FINANCIAL TIMES» για «πλυντήριο βρώμικου χρήματος στην Ελλάδα» θα προβληματιστείτε ότι κάτι σάπιο υπάρχει στο Βασίλειο της Δανιμαρκίας; Πόσα τέτοια πρωτοσέλιδα συγκροτούν για εσάς τον ορισμό της ήττας της πολιτικής; Γιατί εσείς οι απλοί Βουλευτές της περιφέρειας της Νέας Δημοκρατίας, που δεν χρωστάτε σε κανέναν, που φτιάξατε μόνοι σας, με εντιμότητα και καθαρότητα το όνομά σας, στους νομούς και στις πόλεις σας, συμβάλλατε με την ψήφο σας να ονομάζουν εφημερίδες όπως οι «FINANCIAL TIMES», το ιερό ευαγγέλιο των τεχνοκρατών, τη χώρα μας, την Ελλάδα μας «πλυντήριο βρώμικου χρήματος»;

Πού είναι ο πατριωτισμός σας; Πού είναι η πατριωτική σας ευαισθησία; Θα ψηφίσετε την ερμηνευτική διάταξη του άρθρου 86, όχι γιατί το προτείνουμε εμείς, όχι γιατί στην προηγούμενη

Βουλή το ψήφισαν άλλοι τριάντα πέντε πέραν του ΣΥΡΙΖΑ, αφού έλαβε εκατόν εβδομήντα εννέα ψήφους, αλλά για να βγούμε όλοι μαζί στους Έλληνες πολίτες και να πούμε ότι για τη δωροδοκία του πολιτικού δεν υπάρχει παραγραφή των δύο κοινοβουλευτικών περιόδων;

Εμείς είχαμε και έχουμε τα κότσια, όπως με τα προνόμια των Βουλευτών και την κατάργηση του αφορολόγητου των Βουλευτών, που ίσχυε από το 1975.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Το αποδείξαμε με τη νομοθετική μας πρωτοβουλία και την ψήφιση, όπου εμείς ζητήσαμε ονομαστική ψηφοφορία για το άρθρο 71 του ν.4472/2017 και βέβαια εμείς ζητήσαμε την ονομαστική ψηφοφορία και δεν διανοήθηκε κανείς Βουλευτής όλων των κομμάτων από την προηγούμενη Βουλή να μην το ψηφίσει, την κατάργηση του αφορολόγητου των Βουλευτών, που ίσχυε από το 1975. Γιατί πρώτα από μας, το βιωμένο παράδειγμα, αρχίζει η εφαρμογή αυτών που ζητάμε από τους άλλους. Με την πράξη μας και όχι τον κούφιο πολιτικό λόγο ανατρέπουμε κατεστημένες αντιλήψεις και συμπεριφορές διαφθοράς, σήψης, ρεμούλας και πλιάτσικου. Τώρα, εσείς έχετε τα κότσια;

Το ερώτημα που αιωρείται στην Αίθουσα είναι σαφές: Σας κρατάει κανείς;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Κύριε Τριανταφυλλίδη, σας παρακαλώ ολοκληρώνετε.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Σας ευχαριστώ για την κατανόηση.

Λέτε στα τηλεοπτικά πάνελ ότι είναι αυτονόητο, λέτε ότι υπάρχει και νομολογία. Λέτε ότι το έχει πει και ο Άρειος Πάγος, λέτε ότι το έχει πει και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ελάτε λοιπόν, να ψηφίσουμε όλοι μαζί, και οι τριακόσιοι, την ερμηνευτική διάταξη του άρθρου 86 και να θωρακίσουμε από οποιαδήποτε παρερμηνεία, κακοβουλία, και να πούμε σε κάθε Έλληνα πολίτη, σε κάθε Έλληνα και Ελληνίδα, πως για όποιον πολιτικό δωροδοκείται, για όποιον πολιτικό «τα πιάνει», του «τα χώνουν», τα έχει αρπάξει γι' αυτόν και για την πάρτη του, δεν υπάρχει παραγραφή, όπως γινόταν μέχρι χθες. Να πούμε, δηλαδή, ότι δεν καλύπτει ο ένας τον άλλον γιατί τον «κρατάει». Ζητάμε φως παντού, στα πάντα, για τους πάντες!

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ευχαριστούμε, κύριε Τριανταφυλλίδη.

Τον λόγο έχει τώρα ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Θεοδωρικάκος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ο τέταρτος Υπουργός που μιλάει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ναι, ο τέταρτος Υπουργός. Εντάξει, γι' αυτό και ο χρόνος του θα είναι λιγότερος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Η Διάσκεψη είχε πει για δύο Υπουργούς.

Θέλουμε πολύ να σας ακούσουμε, κύριε Υπουργέ, αλλά παρβιάζεται...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Κύριε Θεοδωρικάκο, μην χάνουμε χρόνο γιατί είναι εις βάρος των ομιλητών.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Πόσο χρόνο έχω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Θα σας δώσω δέκα λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Καμιά ώρα, μιάμιση!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Ουκ εν τω πολλώ το ευ, κύριε Λοβέρδο.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συνταγματική Αναθεώρηση αποτελεί κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία και ασφαλώς η συμμετοχή σε αυτήν είναι μία πολύ σημαντική στιγμή για κάθε Βουλευτή. Και έτσι πρέπει να είναι, καθώς μία διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος ξεφεύγει από τον κύκλο μιας βουλευτικής θητείας και οι Βουλευτές που έχουμε την τύχη να συμβάλουμε με σκέψη, ιδέες και τελικά την ψήφο στη συγκεκριμένη διαδικασία, κατά μία έννοια πρέπει να θεωρούμαστε τυχεροί. Αυτοί οι Βουλευτές είναι εκείνοι που ουσιαστικά διαμορφώνουν τον Καταστατικό Χάρτη λειτουργίας του κράτους, που

επηρεάζει τις ζωές των πολιτών πρακτικά τουλάχιστον για την επόμενη δεκαετία. Για τον λόγο αυτό πιστεύω ότι έστω θεωρητικά τα κόμματα πρέπει να αντιμετωπίζουν κάθε συνταγματική Αναθεώρηση με ευρύτητα πνεύματος, κάνοντας τουλάχιστον στοιχειώδεις ιδεολογικές υπερβάσεις και προσπαθώντας να βρουν συγκλίσεις και τρόπους συναινέσεων.

Θα μπορούσα, λοιπόν, να αισθάνομαι μόνο χαρά συμμετέχοντας σε αυτή τη διαδικασία. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι νιώθω μεγαλύτερη μελαγχολία, καθώς τα χαρακτηριστικά της συζητούμενης συνταγματικής Αναθεώρησης σε μεγάλο βαθμό δεν συνάδουν με τις ανάγκες της κοινωνίας σε πάρα πολλά θέματα, ιδίως γιατί απουσιάζουν ρηξικέλευθες τομές, όπως αυτές για την παιδεία και την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων, πράγματα που υπάρχουν σε όλον τον υπόλοιπο κόσμο και τα οποία δεν κατέστη δυνατόν να συζητηθούν και να αποφασιστούν από αυτήν τη συνταγματική Αναθεώρηση εξαιτίας της τραγικής ανεπάρκειας και των ιδεοληψιών που παρουσίαζε η Αξιωματική Αντιπολίτευση και που, απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι από τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων της, καθόλου δεν έχει αλλάξει, τουλάχιστον ως προς αυτό.

Η αλήθεια είναι ότι η προηγούμενη κοινοβουλευτική πλειοψηφία δεν τόλμησε να κοιτάξει την κοινωνία στα μάτια και να πάρει αποφάσεις που θα άλλαζαν τον Καταστατικό Χάρτη λειτουργίας της χώρας, δίνοντας ώθηση και καλύπτοντας το χαμένο έδαφος δεκαετιών.

Παρ' όλα αυτά ως δημιουργήσουμε κάποιες ακόμα ευκαιρίες για να προσαρμοστούμε σε όσα διακαώς ζητάει η ελληνική κοινωνία. Αυτό θα το πετύχουμε αν αφουγκραστούμε τις ανάγκες της, τις ανάγκες των πολιτών που διψούν για πρόοδο και βελτίωση της ζωής τους ύστερα από δέκα χρόνια σκληρής ανεμείωσης με μεγάλα οικονομικά προβλήματα που έπληξαν το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και τις αντιλήψεις και τις νοοτροπίες που δημιούργησαν την πολύ μεγάλη αυτή κρίση. Αυτό θα το πετύχουμε αν αφήσουμε όλοι στο περιθώριο τις νοοτροπίες του χθες και αγκαλιάσουμε όλους τους Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται, αρκεί βέβαια και οι ίδιοι να θέλουν να προσφέρουν για την πατρίδα μας.

Όσο και αν στην οικονομία, στην τεχνολογία, στους διεθνείς θεσμούς, γίνεται πράξη -και μάλιστα με ταχύτατους ρυθμούς- η παγκοσμιοποίηση, άλλο τόσο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι αναδεικνύεται ξανά η ανάγκη ύπαρξης ενός αποτελεσματικού εθνικού κράτους, ενός κράτους που θα σέβεται και θα εκπροσωπεί τον πατριωτισμό των πολιτών, αλλά και την εμπέδωση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της κοινωνικής συνοχής. Γι' αυτό πιστεύω ότι ο δρόμος προς το αύριο δεν είναι μόνο αυτός της οικονομικής ανάπτυξης. Η Ελλάδα πρέπει να γίνει κράτος και αυτό έχει ως προϋπόθεση τον πατριωτισμό, την ενότητα των Ελλήνων και τη συναίνεση των πολιτικών δυνάμεων σε θέματα που συγκροτούν τον πυρήνα ενός κράτους δικαίου στην υπηρεσία των πολιτών. Αυτό στις μέρες μας έχει μεγάλη αξία. Αντιθέσεις και αντιπαράθεσεις ανάμεσα σε παγκόσμιες δυνάμεις, περιφερειακές συγκρούσεις και συμφέροντα οδηγούν σε μεγάλες μεταναστευτικές ροές. Μέσα σε τέτοιες καταστάσεις η εθνική ασφάλεια είναι όρος για την κοινωνική συνοχή και αυτό οφείλουμε να το σεβόμαστε όλοι εμπράκτως.

Η χώρα μας επομένως έχει ανάγκη, εκτός όλων των άλλων, από την επιστράτευση των δυνάμεων του παγκόσμιου ελληνισμού. Η Ελλάδα πρέπει να κρατήσει στην αγκαλιά της όλους τους Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται: Πρώτα απ' όλα τα νέα παιδιά που σπουδάζουν στο εξωτερικό ή έφυγαν στα χρόνια της κρίσης για να κερδίσουν ευκαιρίες ζωής και επιτυχίας ή απλώς για να έχουν μία κανονική ζωή, που η Ελλάδα δεν μπορούσε να τους εγγυηθεί. Αλλά και τους μεγαλύτερους σε ηλικία συμπατριώτες μας που έφυγαν πριν από δεκαετίες, αλλά συνεχίζουν να νοιάζονται για την Ελλάδα, την αγαπούν, την πονάνε, τη στηρίζουν με πράξεις και μας παρακολουθούν με πολύ μεγάλη προσοχή για το τι λέμε και το τι κάνουμε.

Με πράξεις όμως και εμείς, οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας, πρέπει να δείξουμε ότι θέλουμε τη στηρίξη αυτής της άλλης Ελλάδας που ζει έξω από τα σύνορα της και ένας τρόπος με ιδιαίτερη σημειολογική αλλά και πρακτική αξία είναι να διευκολύ-

νουμε τους συμπολίτες μας στην άσκηση του δικαιώματος που έχουν να ψηφίζουν, όσοι βέβαια είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους. Το Σύνταγμα ξέρете ότι ρητώς αναγνωρίζει το δικαίωμα των εκτός επικρατείας Ελλήνων να μετέχουν στην εκλογική διαδικασία και παραπέμπει σε νόμο, ο οποίος θα τους διευκολύνει για να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους. Αυτός ο νόμος -όπως ξέρете- για να ισχύσει απαιτεί πλειοψηφία διακοσίων Βουλευτών της Βουλής. Δεν είναι ένας περιορισμός που δημιούργησε η σημερινή Πλειοψηφία, ούτε ο σημερινός Πρωθυπουργός, ούτε ο σημερινός Υπουργός Εσωτερικών, καθώς δεν μετείχαν καν την εποχή της σύνταξης του συγκεκριμένου άρθρου του Συντάγματος στην πολιτική σκηνή της χώρας. Σε όλους εμάς, όμως, τους Βουλευτές αυτού του Κοινοβουλίου ανήκει η ευθύνη να δημιουργήσουμε τις συγκλίσεις που απαιτούνται για να υπάρξει οριστικά και πανηγυρικά η πλειοψηφία των διακοσίων εδρών, για να περάσει από τη Βουλή ο νόμος που θα διευκολύνει τους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους.

Η θέση της Νέας Δημοκρατίας σε αυτό το θέμα ήταν και παραμένει ξεκάθαρη. Κατ' εμάς θα έπρεπε να διευκολύνονται να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους όλοι οι Έλληνες του εξωτερικού που είναι ήδη εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους ή έχουν το δικαίωμα να εγγραφούν και μάλιστα θα έπρεπε να ψηφίζουν μέσω της επιστολικής ψήφου. Αυτή η θέση μας, όμως, με βάση τους υπαρκτούς κοινοβουλευτικούς συσχετισμούς, δεν θα συγκέντρωνε τον απαιτούμενο αριθμό των διακοσίων ψήφων που θέλει το Σύνταγμα.

Η εντολή που έλαβα από την πρώτη στιγμή από τον Πρωθυπουργό και την οποία υπηρέτησα με ενθουσιασμό ήταν να δημιουργήσουμε τις ευρύτερες δυνατές συγκλίσεις, ώστε να δώσουμε τη δυνατότητα σε όσο γίνεται περισσότερους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους.

Είχαμε πολύωρες και επίπονες συζητήσεις με όλα τα κόμματα του Κοινοβουλίου και στις 22 Οκτωβρίου καταλήξαμε ουσιαστικά σε μία συνθηκή συμβιβασμού που θα διευκολύνει -πιστεύω- αρκετές χιλιάδες Ελλήνων να ψηφίσουν στις προσεχείς εκλογές στις χώρες που κατοικούν.

Δυστυχώς, οι περιορισμοί που ετέθησαν από κόμματα δεν επιτρέπουν να κάνουν χρήση της ευεργετικής διάταξης όλοι οι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους. Είναι φανερό ότι θα υπάρξουν συμπατριώτες μας οι οποίοι δεν θα έχουν αυτή τη διευκόλυνση. Προφανώς όσοι δεν μπορέσουν να κάνουν χρήση του νόμου, που αισθάνομαι βεβαιότητα ότι θα ψηφιστεί με την αναγκαία πλειοψηφία, θα μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, όπως προβλεπόταν μέχρι σήμερα, ερχόμενοι στην Ελλάδα και ψηφίζοντας στις εκλογικές περιφέρειες που είναι ήδη εγγεγραμμένοι. Δεν είναι αυτό που επιδιώκαμε. Αυτός ο συμβιβασμός, όμως, μας επιτρέπει να κάνουμε ένα σημαντικότατο πρώτο βήμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έχει καμμία σημασία ποιος έκανε περισσότερους συμβιβασμούς. Σημασία έχει ποιος είχε, αποδεδειγμένα πλέον, την πολιτική βούληση να το κάνει πράξη. Εάν η σημερινή Αξιωματική Αντιπολίτευση ήθελε να το έχει κάνει πράξη, είχε τη δυνατότητα να πάρει εμπράκτως στη διάρκεια της προηγούμενης κοινοβουλευτικής θητείας τέτοια πρωτοβουλία. Δεν το έπραξε, όμως, και αυτή η απουσία δράσεων είναι εξαιρετικά εύγλωττη και κατανοητή στους Έλληνες εντός και εκτός Ελλάδας.

Κατά τη συζήτηση που οδήγησε στη συμφωνία που αναφέρθηκε, στις 22 Οκτωβρίου, από ορισμένες πολιτικές δυνάμεις τέθηκαν ζητήματα κινδύνου αντισυνταγματικότητας σε ό,τι αφορά τους περιορισμούς που τίθενται, όπως επί παραδείγματι, οι εκλογείς που θα διευκολυνθούν και θα ψηφίσουν από τον τόπο κατοικίας τους να έχουν αποδεδειγμένα πραγματικούς δεσμούς με τη χώρα. Κρίθηκε, λοιπόν, αναγκαίο στο άρθρο 54, που είναι αναθεωρητέο, να θωρακιστούν συνταγματικά οι προβλέψεις που θα περιληφθούν στον νόμο, το σχέδιο του οποίου συντάχθηκε με βάση τη συμφωνία που είπαμε.

Σήμερα, πριν από λίγες ώρες, το Υπουργείο Εσωτερικών έδωσε στη δημοσιότητα το τελικό κείμενο, ύστερα από τη δημόσια διαβούλευση που έχει προηγηθεί, με όλες τις βελτιώσεις και τις

αποσαφηνίσεις, που εκτιμώ ότι διευκολύνουν πλήρως τους πάντες να ψηφιστεί αυτό το νομοσχέδιο από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων.

Με βάση την πρόταση αναθεώρησης, προϋπόθεση για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των εκτός επικρατείας Ελλήνων είναι ο χρόνος απουσίας από τη χώρα ή η παρουσία στην Ελλάδα για ορισμένο χρόνο στο παρελθόν. Συγκεκριμένα, τα τελευταία τριάντα πέντε χρόνια να αποδεικνύεται μέσα από δημόσια έγγραφα η παρουσία τουλάχιστον δύο ετών στη χώρα, ανεξάρτητα από το πότε έφυγε ο κάθε Έλληνας πολίτης από την πατρίδα μας και υπό την ταυτόχρονη προϋπόθεση, τα τελευταία ένα ή δύο χρόνια να έχει κάνει ο ίδιος φορολογική δήλωση, χρησιμοποιώντας τα σημεία Ε1, Ε2, Ε3 και Ε9 της φορολογικής δήλωσης. Όλα αυτά περιλαμβάνονται πάρα πολύ αναλυτικά στις ρυθμίσεις που έχει το νομοσχέδιο που, όπως σας είπα, έχει έρθει στη δημοσιότητα ύστερα από τη διαβούλευση που έγινε όλες τις προηγούμενες μέρες.

Επαναλαμβάνω, λοιπόν, ότι η συγκεκριμένη προσθήκη, για την οποία μίλησε αναλυτικά προηγουμένως ο κ. Στυλιανίδης, στο άρθρο 54 του Συντάγματος γίνεται για να θωρακιστούν οι περιορισμοί που θέτουν ορισμένα κόμματα, σε ό,τι αφορά τις διευκολύνσεις που θα γίνονται για τους εκτός επικρατείας Έλληνες. Πολλές από αυτές είναι δυνητικές και όχι υποχρεωτικές -και πολύ σωστά-, γιατί είναι κρίμα να γίνει το λάθος που έγινε σε προηγούμενη Αναθεώρηση, να δεσμεύσουμε αμετάκλητα νέες κοινοβουλευτικές Πλειοψηφίες για το τι θα κάνουν στο μέλλον. Τα μαθήματα και παθήματα του παρελθόντος νομίζω ότι πρέπει να τα παίρνουμε για το μέλλον.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας καλώ να υπερψηφίσετε τη συγκεκριμένη προσθήκη στο άρθρο 54. Οφείλουμε να ακούμε την κοινωνία και να συνθέτουμε απόψεις. Οφείλουμε να δημιουργούμε συγκλίσεις. Σαφέστατα, οι συναίνεσεις δεν αποτελούν σε καμμία περίπτωση αυτοσκοπό στην πολιτική. Πολλές φορές, μάλιστα, η πορεία σε τομές και μεταρρυθμίσεις αποδεικνύεται συγκεκολλημένη. Τα κόμματα έχουν ιδεολογική και πολιτική ταυτότητα. Οι ιδεολογικές διαχωριστικές γραμμές, παρ' ό,τι έχουν μειωθεί, είναι σαφέστατα υπαρκτές.

Όταν όμως οι πολιτικές αποφάσεις αφορούν βασικά δημοκρατικά δικαιώματα των πολιτών με εθνικό χαρακτήρα, τότε η συναίνεση αποτελεί αυτονόητο καθήκον και δείχνει το μέγεθος της ευθύνης καθενός εξ ημών απέναντι στους πολίτες που μας εμπιστεύτηκαν όχι μόνο την ψήφο τους, αλλά την πρόοδο τη δική τους και των οικογενειών τους, την ποιότητα της ζωής τους. Τότε, οι μεγαλύτεροι ιδεολογικοί αντίπαλοι οφείλουμε να βρίσκουμε συμφωνίες και συγκλίσεις για το καλό του ελληνικού λαού.

Κλείνοντας, θα ήθελα για την ιστορία απλώς να προσθέσω ότι εν έτει 2020 σε λίγο καλούμαστε να πράξουμε ό,τι έπραξε πριν από εκατόν πενήντα οχτώ χρόνια, το 1862, ο Ζαΐμης ως Υπουργός Εσωτερικών, όταν με νόμο έδινε τη δυνατότητα στους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν.

Καλούμαστε, λοιπόν, να κάνουμε ό,τι κάνουν οι είκοσι έξι από τις είκοσι οκτώ χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και ό,τι έπραξαν οι προκάτοχοί μας πριν από ενάμιση αιώνα, πιστεύοντας ότι με τον τρόπο αυτό κάνουμε ένα σημαντικό πρώτο βήμα για τη δικαίωση των συμπατριωτών μας, που θέλουν να μετέχουν στα κοινά της χώρας, αλλά δεν έχουν όλοι τη δυνατότητα να το πράξουν ταξιδεύοντας στην πατρίδα μας τις περιόδους των εκλογών.

Για όλους αυτούς τους λόγους, απευθύνω ένα κάλεσμα σε όλες τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου να ψηφίσουμε ομόφωνα τη συμπλήρωση του άρθρου 54, όπως θα πρέπει να ψηφίσουμε και την επόμενη εβδομάδα όλοι μαζί τον νόμο για τη διευκόλυνση της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού. Θα είναι ένα ισχυρό μήνυμα ευθύνης για όλα τα πολιτικά κόμματα. Θα είναι ένα ισχυρό μήνυμα στοιχειώδους αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος, ένα ισχυρό μήνυμα ότι η πατρίδα θέλει να κρατήσει ισχυρούς δεσμούς μαζί τους, ιδιαίτερα τώρα, στην μεγάλη προσπάθεια για την αναγέννησή της. Και ο πιο άμεσος πολιτικός δεσμός σε μία δημοκρατία είναι η ψήφος του κάθε πολίτη, την οποία θα κάνουμε πράξη, αλλάζοντας και τροποποιώντας το

άρθρο 54 του Συντάγματος και ψηφίζοντας ομόφωνα -ελπίζω- τον νόμο για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού την επόμενη εβδομάδα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάνω μία ερώτηση στον κύριο Υπουργό.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Έχουμε ερωτήσεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Μισό λεπτό να συνεννοηθούμε.

Έχετε ερωτήσεις στον Υπουργό για τη διάταξη;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Με συγχωρείτε, τοποθετούμασταν επί αλλου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Με συγχωρείτε, υπάρχουν τα εξής δεδομένα: Ο κ. Στυλιανίδης είπε ότι έχει καταθέσει το τελικό κείμενο της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ:...το οποίο δεν το έχουμε εμείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Μισό λεπτό.

Ο κ. Θεοδωρικάκος είπε ότι έχει κατατεθεί ο νέος εκλογικός νόμος. Έχουμε αυτά τα δύο πράγματα. Φαντάζομαι ότι όλα έχουν κατατεθεί στη Γραμματεία της Βουλής. Οπότε, το μοναδικό πράγμα που θα κάνω είναι να ζητήσω από την Υπηρεσία να μας φέρει αντίγραφα, να μοιραστούν σε όλα τα κόμματα και να τα λάβετε υπ' όψιν σας και να μιλήσετε. Θέλετε κάτι άλλο;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάνω απλώς μια διευκρινιστική δήλωση, για τριάντα δευτερόλεπτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ορίστε, κύριε Κατρουύγκαλε, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αυτή η διευκρινιστική δήλωση αναφέρεται -το είχα πει και στην επιτροπή- στο ότι από τη μεριά μας δεν υπήρχε συμφωνία, αλλά επιφύλαξη στη διακομματική επιτροπή. Ένα κόμμα είχε τοποθετηθεί αρνητικά και ένα άλλο κόμμα είχε επίσης τοποθετηθεί με επιφύλαξη. Αυτό για να ξεκαθαρίζουμε τα περί συμφωνίας στη διακομματική.

Η τελευταία παρατήρηση που έχω να κάνω είναι ότι δεχόμαστε, όχι στην Αίθουσα, αλλά στους διαδρόμους, πληροφόρηση από την πλευρά της Πλειοψηφίας ότι θα προσθέσουν κάτι που αποτελούσε δικό μας αίτημα και άλλου κόμματος, την έννοια του πραγματικού δεσμού ως περιορισμό για τον νόμο. Ο λόγος που το αναφέρω τώρα είναι ότι θέλουμε μία απάντηση από τον γενικό εισηγητή της Πλειοψηφίας -προφανώς δεν θα έρθει από την Κυβέρνηση αυτή η διευκρίνιση για κάτι που αφορά το Σύνταγμα- για το αν αυτό το αίτημα μας που κατ' αρχήν είχε γίνει δεκτό αντιμετωπίζεται θετικά από τη Νέα Δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ο κ. Λοβέρδος έχει τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κοιτάξτε, υπάρχει μια ακαταστασία, την οποία έχω επισημάνει από χθες, εν όψει της οποίας είπα -νομίζω ότι εσείς προεδρεύατε- ότι εμείς αποσυρόμαστε από τη συζήτηση περί διατύπωσης της άλφα ή της βήτα διάταξης. Εδώ, όμως, πρόκειται για κάτι πολύ διαφορετικό. Δεν έχουμε τη ρύθμιση. Ακούμε τον κ. Στυλιανίδη, αλλά δεν έχουμε τη ρύθμιση.

Υποτίθεται ότι τουλάχιστον, πέρα από τις επεξεργασίες, το τελικό πρέπει να το έχουμε -το μέχρι στιγμής τελικό- γιατί το βράδυ, όταν θα τελειώσουμε, πρέπει να έχουμε πει ένα «ναι» ή ένα «όχι».

Δεν υπάρχει περίπτωση εμείς να σταματήσουμε αυτήν τη διαδικασία, ακόμα και αν διαφωνούμε σε πολλά σημεία. Όμως, δεν είναι δυνατόν να κάνουμε πρωτολογίες το πρωί, να περνάει η ώρα, να μη δευτερολογούμε, επειδή δεν έχουμε εικόνα.

Η πρωτολογία η δική μου το πρωί ήτανε στο κενό. Ήταν αυτά που ξέραμε από τις προηγούμενες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Μια χαρά ήταν!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Έχω αντίρρηση, αλλά πρέπει, κύριε Πρόεδρε, να το τελειώνουμε. Δηλαδή, να μας πουν ποια είναι η τελική τους επιλογή.

Το προσχέδιο νόμου θα το δούμε, αλλά να δούμε τη συνταγματική διάταξη, για την οποία το βράδυ πρέπει να έχουμε πει ένα «ναι» ή ένα «όχι».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Νομίζω ότι ο καλύτερος τρόπος είναι η Γραμματεία της Βουλής -το ζήτησα ήδη- να μας φέρει τη ρύθμιση. Δηλαδή, είτε θα την αναγνώσει ο κ. Στυλιανίδης ή αν τη θυμάται, να μας την πει απέξω. Έχετε δικίο. Είναι δεδομένο ότι έχετε δικίο.

Από εκεί και πέρα, το τι λέγεται στους διαδρόμους της Βουλής κρίνεται. Έτσι δεν είναι;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα μπορούσα να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Παρακαλώ, κύριε Στυλιανίδη, έχετε κι εσείς τον λόγο για ένα λεπτό.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Το Προεδρείο της Βουλής, για να μας διευκολύνει, εδώ και μέρες έχει δημιουργήσει έναν πίνακα που έχει τις υφιστάμενες διατάξεις και δίπλα τον χώρο όπου η Πλειοψηφία και Μειοψηφία καταθέτουν τα κείμενα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν τον έχουμε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Εμείς από χθες έχουμε καταθέσει τα κείμενά μας για όλα πλην του άρθρου 73.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τα καταθέσατε, αλλά δεν τα έχουμε, κύριε Πρόεδρε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Ζητήστε τα από τη Γραμματεία να σας τα δώσει.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Τα ζητάμε από το πρωί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Παρακαλώ, ας μην το συνεχίσουμε. Υπάρχουν πολλοί ομιλητές και έχει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον η συνεδρίαση. Νομίζω ότι προς το παρόν το λύνουμε όλοι. Ο καθένας διατηρεί την άποψή του για το πώς έγινε η όλη διαδικασία και αν έπρεπε να είναι έτσι. Τη Δευτέρα θα ψηφίσουμε.

Να διευκρινίσω και κάτι άλλο. Στη Διάσκεψη των Προέδρων είχαμε πει ότι θα μιλήσουν δύο Υπουργοί. Αυτό δεν σημαίνει ότι αφαιρείται το δικαίωμα κάποιου Υπουργού που είναι Βουλευτής να μιλήσει ως Βουλευτής.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Θα πρέπει να βάλει την κάρτα του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Συμφωνούμε πλήρως. Θα πρέπει να βάλει την κάρτα του.

Κύριε Φραγγίδη, έχετε τον λόγο

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΡΑΓΓΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το θέμα της ψήφου του απόδημου Ελληνισμού, που εμπεριέχεται στις αναθεωρητές διατάξεις της 9^{ης} ενότητας στο άρθρο 54 και παράγραφος 4 είναι ένας λόγος που αυτή η συνταγματική Αναθεώρηση αποκτά νόημα.

Εφόσον ψηφιστεί και από το σύνολο των Βουλευτών όλων των κομμάτων, η Βουλή θα εκπέμψει ένα ισχυρό μήνυμα. Θα είναι μια επιτυχία του πολιτικού συστήματος και των πολιτικών δυνάμεων της Ελλάδας.

Η δε διαδικασία θα είναι ένα υπόδειγμα πολιτικού και νομικού πολιτισμού και οδηγός για τον τρόπο που θα πρέπει να επιτυγχάνεται μια συνταγματική Αναθεώρηση με συνεργασία, αμοιβαίες υποχωρήσεις, ευρεία συναίνεση με στόχο μόνο το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για τη χώρα και τους πολίτες.

Ως Έλληνας που έχω ζήσει αρκετά χρόνια στο εξωτερικό, στην Ιταλία και στη Σουηδία, είμαι και προσωπικά ευαισθητοποιημένος. Ξέρω πάρα πολύ καλά ότι οι Έλληνες του εξωτερικού τρέφουν τεράστια αγάπη για την Ελλάδα και έχουν τη διαρκή επιθυμία να αισθάνονται κομμάτι της. Γι' αυτό προσπαθούν να διατηρήσουν τους δεσμούς με την πατρίδα τους και να συμμετέχουν με όποιον τρόπο μπορούν στα εσωτερικά δρώμενα και στις εσωτερικές της εξελίξεις.

Η δυνατότητα να ψηφίζουν στις εκλογές της χώρας καταγωγής τους έχει αποτελέσει ένα πάγιο αίτημα των απανταχού Ελλήνων του εξωτερικού εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Η ψήφος εξάλλου είναι θεμελιώδης ενέργεια του ενεργού πολίτη και σημαντικό στη συμμετοχή στη διαμόρφωση της φύσης και του τρόπου διακυβέρνησης της χώρας.

Πρόκειται, όμως, και για ένα θέμα που έχει ηθική σημασία. Δεν μπορεί, από τη μία, να ζητάμε από τους απόδημους Έλληνες να χρησιμοποιούν την τεράστια δύναμη και επιρροή που έχουν προς όφελος της πατρίδας μας και, από την άλλη, να μην τους αφήνουμε να έχουν λόγο μέσω της ψήφου των στα δρώμενα της Ελ-

λάδος. Αποτελούν εξάλλου πρεσβευτές της χώρας μας στο εξωτερικό με όλη τη σημασία της λέξης.

Το ζήτημα, λοιπόν, έρχεται ακόμα πιο έντονα στην επικαιρότητα τα χρόνια της κρίσης και των μνημονίων, όπου καταγράφεται ένα νέο κύμα μετανάστευσης νέων ανθρώπων και, μάλιστα, υψηλής μόρφωσης από την Ελλάδα στο εξωτερικό. Μπορεί, άραγε, κανείς να στερήσει από αυτούς τους ανθρώπους το δικαίωμα λόγου στη χώρα τους;

Ωστόσο, πέρα από την αυτονόητη σημασία του, επιτρέψτε μου να χαρακτηρίσω το θέμα της ψήφου των αποδήμων «παρωχημένο», καθώς το έχουν ήδη κάνει πράξη οι περισσότερες χώρες της Δύσης. Κι εμείς ερχόμαστε εδώ να εφεύρουμε την πυρίτιδα και, μάλιστα, αμφισβητούμε τη φερεγγυότητα και την αδιαβλητότητα της επιστολικής ψήφου, που θα αποτελούσε μια σοβαρή τομή στη διαδικασία, τη στιγμή που σε άλλες χώρες έχουν φτάσει στην ηλεκτρονική ψήφο.

Η εφαρμογή ηλεκτρονικών εκλογών είναι πλέον γεγονός στην Ευρώπη και αναμένεται να έχει τεράστια θετική επίδραση στην αύξηση της συμμετοχής των ψηφοφόρων, στο αδιάβλητο της διαδικασίας, στη μυστικότητα της ψήφου, αλλά και στη μείωση του τεράστιου οικονομικού κόστους των εκλογών.

Το κόμμα μας είναι αυτό που πρώτο ζήτησε να έλθει το θέμα της ψήφου των αποδήμων στη Βουλή κάνοντας συγκεκριμένες και ξεκάθαρες προτάσεις: Πρώτον, εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, δεύτερον, προσμέτρηση της ψήφου στο εκλογικό αποτέλεσμα, τρίτον, εκλογικές περιφέρειες ή εκλογική περιφέρεια εξωτερικού και, τέταρτον, επιστολική ψήφο.

Δεν μπορώ, όμως, να μην σχολιάσω την υποκριτική στάση της προηγούμενης πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ, που ενώ έσπευσε να προτείνει εμπλουτισμένες διατάξεις για τα κοινωνικά δικαιώματα που ήδη είναι κατοχυρωμένα συνταγματικά ως προς τη βάση τους, για το ύψιστο δικαίωμα της ψήφου πρότεινε να μην προσμετράται στο εκλογικό αποτέλεσμα η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού. Πρότεινε, με λίγα λόγια, να παραβιαστεί η ισότητα και η ισοδυναμία της ψήφου, που ήδη το Σύνταγμα έχει κατοχυρώσει.

Και, βέβαια, υπό τον φόβο της πολιτικής απομόνωσης, αφού και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας παρουσιάστηκε θετικό ως προς τη διάταξη, έκανε για μια άλλη φορά μια ωραιότατη κωλοτούμπα σαν αυτές που μας έχει συνηθίσει τα τελευταία χρόνια.

Πιστεύω ότι πάλι μέσα σε κλίμα συναίνεσης και συνεργασίας θα αποφασιστούν και οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες, ούτως ώστε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο να γίνει πραγματικότητα το δικαίωμα ψήφου των Ελλήνων κατοίκων του εξωτερικού.

Όσον αφορά το άρθρο 62 για το ακαταδίωκτο των Βουλευτών, εμείς στο Κίνημα Αλλαγής κρίνουμε σκόπιμο ότι θα πρέπει να εναρμονιστούμε πλήρως με τα κριτήρια της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που υποστηρίζει ότι το ακαταδίωκτο μπορεί να παρέχεται μόνο για πράξεις που συνδέονται άμεσα με τα κοινοβουλευτικά καθήκοντα.

Το να αρνηθεί, λοιπόν, η Βουλή να άρει την ασυλία Βουλευτή για πράξη που δεν συνδέεται με τα παραπάνω καθήκοντα σημαίνει ότι παραβιάζεται το δικαίωμα προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη, οι οποίοι στρέφονται εναντίον Βουλευτών. Κατά συνέπεια, παραβιάζεται και η αρχή της ισονομίας των πολιτών.

Το Κίνημα Αλλαγής, λοιπόν, κινούμενο σ' αυτήν τη λογική, υποστηρίζει ότι ο Βουλευτής υπάγεται στον ποινικό νόμο και αν μόνο ο ίδιος το αιτηθεί, να κινείται η διαδικασία του ακαταδίωκτου στη Βουλή. Η ευθύνη, λοιπόν, μεταφέρεται στον Βουλευτή αντί της Βουλής που είναι σήμερα.

Όσον αφορά το άρθρο 86 περί ευθύνης Υπουργών, όπως και το προηγούμενο για την ασυλία των Βουλευτών, έχουν αποτελέσει τα τελευταία χρόνια της κρίσης ένα πεδίο συνταγματικού λαϊκισμού και αυτό συμβαίνει, επειδή σχετίζονται με προνόμια του πολιτικού προσωπικού.

Υπάρχει, όμως, μια τάση άρσης των προνομίων στην προσπάθεια να ανακτηθεί η χαμένη εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στην πολιτική και τους πολιτικούς.

Είναι, βέβαια, απορίας άξιο γιατί η Αναθεώρηση του Συντάγματος του 2008, όπου το ΠΑΣΟΚ είχε αποχωρήσει διαμαρτυρόμενο από την Αίθουσα του Κοινοβουλίου, τα κόμματα που ήταν

τότε μέσα στη Βουλή δεν άλλαξαν κάτι από αυτά τα άρθρα, δηλαδή η Νέα Δημοκρατία, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας και ο τότε Συνασπισμός.

Αξίζει, επίσης, να πούμε ότι από τις εκλογές κυρίως του 2009 και μετά -με ελάχιστες εξαιρέσεις- έχει εφαρμοστεί η πρακτική της άρσης ασυλίας. Είναι, όμως, υψίστης σημασίας να μπορεί ο Υπουργός ή ο Βουλευτής να ασκεί το πολιτικό του έργο χωρίς τον φόβο της συνεχούς και αδικαιολόγητης ποινικοποίησής του.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξης του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Κάτι τέτοιο, εξάλλου, θα καθιστούσε τους πολιτικούς έρμαιο κοινής συκοφάντησης και θα οδηγούσε σε κοινοβουλευτική και πολιτική απραξία.

Αυτό, λοιπόν, που ουσιαστικά θα αλλάξει το περιεχόμενο της διάταξης για την ευθύνη των Υπουργών είναι η αφαίρεση των αποσβεστικών προθεσμιών του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 που αφορά την τέλεση των αδικημάτων.

Λέμε, λοιπόν, ναί στην αναθεώρησή του, η οποία είναι και αναγκαία, αλλά με δικλίδες που δεν θα επιτρέπουν την καιροσκοπική και δημαγωγική του χρήση.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ευχαριστούμε και εμείς, κύριε Φραγγίδη.

Ο κ. Χατζηβασιλείου από τη Νέα Δημοκρατία έχει τον λόγο και μετά ο κ. Βαρτζόπουλος ομοίως από τη Νέα Δημοκρατία.

Ορίστε, κύριε Χατζηβασιλείου, έχετε τον λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναθεώρηση των άρθρων που συζητούμε σήμερα συγκαταλέγεται στα θετικά βήματα της διαδικασίας.

Θα επαναλάβω την άποψή μου ότι δεν προχωράμε σε βαθιές τομές που θα χρειαζόταν το Σύνταγμα και ο τόπος εξαιτίας της προηγούμενης κυβερνητικής πλειοψηφίας. Όμως, σήμερα διορθώνουμε άρθρα που δημιουργήσαν περισσότερα προβλήματα από όσα υποθετικά είχαν επιλύσει.

Στις σύγχρονες δημοκρατίες χωρίς αμφιβολία είναι απαραίτητη η προστασία Βουλευτών και Υπουργών από καταχρηστικές μηνύσεις και ποινικές διαδικασίες που μπορούν να τους αποτρέψουν από την ευσυνείδητη άσκηση των καθηκόντων τους.

Δυστυχώς, όμως, η πρακτική εφαρμογή των άρθρων περί ασυλίας κατέληξε να γίνεται συχνά καταχρηστική και ορισμένοι εκπρόσωποι του πολιτικού συστήματος σε πολλές περιπτώσεις εργαλειοποίησαν το προνόμιο της ασυλίας προς ίδιον όφελος, στέλνοντας λανθασμένο μήνυμα στην κοινωνία.

Σήμερα, με την Αναθεώρηση αυτή, πολλά από τα προβλήματα ξεπερνώνται σε μεγάλο βαθμό και αυτό είναι προς τιμήν του πολιτικού μας κόσμου.

Περιορίζουμε την ασυλία σε πράξεις που γίνονται όντως στο πλαίσιο άσκησης των βουλευτικών καθηκόντων και η δε προστασία των Υπουργών δεν θα έχει πια προνομιακή παραγραφή. Με τον τρόπο αυτό, αποκαθίσταται η αρχή της ισότητας όλων έναντι του νόμου και φυσικά η Βουλή αποκαθιστά, έστω και με καθυστέρηση, το αναγκαίο αίσθημα ισότητας όλων των πολιτών.

Ειδικότερη αλλαγή του άρθρου 62 του Συντάγματος κάνει συγκεκριμένο το πλαίσιο χορήγησης ασυλίας σε Βουλευτές. Η προσθήκη διατυπώνει σαφώς ότι ο Βουλευτής προστατεύεται μόνο στις περιπτώσεις αδικημάτων που συνδέονται με την άσκηση των κοινοβουλευτικών του καθηκόντων ή την πολιτική του δραστηριότητα.

Και η βούλησή μας και το μήνυμά στους πολίτες είναι σαφές και ξεκάθαρο: Απέναντι στον ποινικό νόμο όλοι οι πολίτες είναι ίσοι.

Και θέλω να σημειώσω για άλλη μια φορά ότι η Νέα Δημοκρατία αποδεικνύεται συνεπής και στα λόγια και στις πράξεις. Στέλνει με σαφήνεια ξεκάθαρο μήνυμα ότι σε κανένα πεδίο, σε καμία δραστηριότητα, σε καμία κατηγορία πολιτών δεν μπορεί να υπάρχει ατιμωρησία, όταν παραβιάζεται ο νόμος.

Σχετικά με το άρθρο 86, ο σύντομος χρόνος παραγραφής των αδικημάτων των Υπουργών δημιουργήσε στο παρελθόν επίσης ένα έντονο αίσθημα αδικίας στους πολίτες και όχι αδικώς, αν θυ-

μηθούμε περιπτώσεις για τις οποίες κανείς δεν τιμωρήθηκε ποτέ. Σήμερα πλέον μπορούμε να κοιτάξουμε τους πολίτες στα μάτια και να τους πούμε ότι ένα μεγάλο πρόβλημα επιτέλους επιλύεται.

Θα κλείσω με το άρθρο 54, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Η γενιά μου διαθέτει το θλιβερό προνόμιο να έχει αποχαιρετήσει φίλους και γνωστούς που τα τελευταία χρόνια έφυγαν από την Ελλάδα στο εξωτερικό. Και επειδή έχω ζήσει και εγώ εκτός Ελλάδος, καταλαβαίνω την αδικία που νιώθουν οι Έλληνες του εξωτερικού, όταν αποκλείονται από τις πολιτικές διαδικασίες της πατρίδας.

Η αναθεώρηση του άρθρου 54, λοιπόν, θέτει τις βάσεις για να δοθεί επιτέλους στους αποδήμους η δυνατότητα να ψηφίζουν. Και αυτό είναι πράγματι μια μεγάλη συνταγματική αλλαγή.

Για τη Νέα Δημοκρατία σήμερα υλοποιείται ένας μεγάλος στόχος, οι εκτός Ελλάδος συμπατριώτες μας αποκτούν το συνταγματικό δικαίωμα της ψήφου. Σήμερα εμείς οι Βουλευτές κάνουμε απλώς το καθήκον μας, αναγνωρίζουμε στους ομογενείς μας την πολιτική τους υπόσταση. Αν και θα θέλαμε μεγαλύτερη ευελιξία στη διαμόρφωση της εκλογικής βάσης, σήμερα θέτουμε τα θεμέλια της ψήφου των αποδήμων από τον τόπο διαμονής τους. Και τα θέτουμε με τον πιο πανηγυρικό τρόπο, στο Σύνταγμα της χώρας.

Και επειδή άκουσα από συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ αναφορές για την απλή αναλογική και για την ισότητα της ψήφου, έχω μία παρατήρηση: Σέβομαι την άποψή τους. Όμως, να τους θυμίσουμε ότι στις εκλογές οι διακόσιες πενήντα έδρες μοιράζονται με απλή αναλογική. Εσείς στην ψήφο των αποδήμων δεν επιδείξατε την ίδια ευαισθησία, διότι πολύ απλά δεν θέλατε να προσμετράται στο γενικό εκλογικό αποτέλεσμα. Προφανώς -και δυστυχώς- έχετε δύο μέτρα και δύο σταθμά στην ευαισθησία σας για την ισότητα της ψήφου.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ευχαριστώ και εγώ. Ο κ. Χατζηβασιλείου απέδειξε πως μπορεί να πει κανένας ουσιαστικά πράγματα στον μισό χρόνο.

Ορίστε, κύριε Βαρτζόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΡΤΖΟΠΟΥΛΟΣ: Θα προσπαθήσω να τον αναγνωρίσω, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου με τρόπο -πιστεύω- απλό να αναφερθώ αποκλειστικώς στο άρθρο 54 και τούτο διότι θεωρώ ότι το άρθρο 54 είναι το κορυφαίο του Συντάγματος, όπως είναι κορυφαίο και το αντίστοιχο ουσιαστικό Συντάγματος σε αυτόν τον κόσμο.

Κοιτάξτε, το κυβερνάν, δυστυχώς, ακόμη απέχει πολύ από το να χαρακτηριστεί φυσική επιστήμη και ως εκ τούτου ισχύει απαρεγκλίτως το «παν μέτρον άνθρωπος».

Το άρθρο 54 είναι εκείνο το οποίο καθορίζει ποιοι θα είναι αυτοί οι άνθρωποι, ποιος είναι ο τρόπος παραγωγής του πολιτικού προσωπικού, το οποίο θέτει το μέτρον όλων των πραγμάτων, τουλάχιστον στην κοινωνική και πολιτική ζωή.

Το άρθρο 54 είναι πολύ χαρακτηριστικό για τον τρόπο που είναι δομημένο το Σύνταγμα μας. Ορίζει τον τρόπο και όχι το περιεχόμενο. Ορίζει, παραδείγματος χάριν, ότι το εκλογικό σύστημα, ο αριθμός των περιφερειών θα ορίζονται με νόμο, ότι ο αριθμός των Βουλευτών ανά εκλογική περιφέρεια θα ορίζεται με προεδρικό διάταγμα. Τούτο σημαίνει, φυσικά, ότι εξ ορισμού δημιουργεί ένα σύστημα το οποίο είναι ευμετάβλητο. Τούτο σημαίνει ότι παρά τις όποιες δικλίδες ασφαλείας είναι απολύτως δυνατόν -και αυτό το ζούμε τα τελευταία χρόνια πολύ έντονα- να αλλάζει το εκλογικό σύστημα πολύ τακτικά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζετε καλύτερον εμού -ιδίως οι εμπειρότεροι πολιτικοί- ότι αυτό δεν είναι σύνηθες στον κόσμο και δη στον πιο προηγμένο κόσμο. Υπάρχουν χώρες οι οποίες έχουν συστήματα εκλογής αδιατάρακτα, αναλλοίωτα εδώ και εκατονταετίες. Υπάρχουν χώρες -πολύ περισσότερες- οι οποίες έχουν τα ίδια εκλογικά συστήματα εδώ και πολλές δεκαετίες.

Εάν θέλουμε, λοιπόν, να τους μοιάσουμε, αν θέλουμε να οδεύσουμε αυτόν τον δρόμο της πολιτικής ωριμότητας, είμαστε και εμείς υποχρεωμένοι να εντάξουμε ένα μόνιμο εκλογικό σύστημα

στο δικό μας Σύνταγμα. Βεβαίως, εκεί πρέπει να υπάρξει συναίνεση. Βεβαίως, εδώ υπάρχουν ουσιαστικότερες διαφορές. Υπάρχει η Αριστερά που θέλει την απλή αναλογική, υπάρχει η Δεξιά, εμείς, που θέλουμε την ενισχυμένη αναλογική.

Το ζήτημα είναι ότι αυτές οι διαφορές όσο ουσιαστικές και αν είναι ή θεωρούνται πρέπει κάποια στιγμή να γεφυρωθούν. Έχουμε μπροστά μας εννιά χρόνια για αυτό. Είμαστε υποχρεωμένοι να το κάνουμε, αν όχι για εμάς, τουλάχιστον για τους επόμενους μας.

Επιτρέψτε μου τώρα να αναφερθώ σε ένα άλλο ζήτημα το οποίο κατά την άποψή μου είναι πιο ουσιαστικό από το πόσοι θα βγουν. Είναι το ποιοι θα βγουν. Κατά την άποψή μου -και ελπίζω να συμφωνείτε σε αυτό- αυτό εξαρτάται καθοριστικά από τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ποιοι θα βγουν εξαρτάται από το ποιοι θα βάλουν υποψηφιότητα, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι θα βάλουν υποψηφιότητα αυτοί οι οποίοι θα θεωρήσουν ότι έχουν κάποια πιθανότητα να βγουν Βουλευτές και αυτό εξαρτάται καθοριστικά από την αντίληψη που έχουν για τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν σε αυτό και φυσικά από την προσωπικότητά τους.

Όταν κανείς έχει, λοιπόν, να αντιμετωπίσει εκλογικές περιφέρειες οι οποίες έχουν εκλογικά σώματα εκατοντάδων χιλιάδων και στις περισσότερες περιπτώσεις δεκάδων χιλιάδων, είναι απολύτως σαφές ότι αντιμετωπίζει ορισμένες συγκεκριμένες δυσκολίες. Η σπουδαιότερη εξ αυτών είναι η ανάγκη μαζικής επικοινωνίας και μαζικής επιρροής. Τούτο αντιμετωπίζεται «δυοίν θάτερον», ή με σχέση με τα μέσα και δυνατότητα πρόσβασης στα μέσα μαζικής επικοινωνίας ή με μια δραστηριότητα η οποία επιτρέπει κάτι τέτοιο.

Όσον αφορά τώρα τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, θα μου πείτε «μα, δεν είναι αυτονόητο αυτό;». Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι. Παρακαλώ, όταν θα είστε την επόμενη φορά στο εξωτερικό, ανοίξτε τους δέκτες σας μετά το πρωινό σας και δείτε πόσες συζητήσεις παρόμοιες των δικών μας συμβαίνουν εκεί. Η απάντηση είναι πολύ απλή: Καμμία!

Ρωτήστε τους συναδέλφους από τα ευρωπαϊκά κοινοβούλια πόσοι εξ αυτών έχουν τη σχέση τη δική μας με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Σχεδόν ουδείς. Ελάχιστοι. Τούτο συμβαίνει διότι οι άνθρωποι εκλέγονται σε μονοεδρικές περιφέρειες και δεν έχουν ανάγκη αυτόν τον τρόπο επικοινωνίας. Το άλλο μέσο είναι να έχει κανείς ένα αντίστοιχο επάγγελμα, μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, να είναι γιατρός, παραδείγματος χάριν.

Το άλλο ζήτημα το οποίο επίσης προκύπτει, είναι η ανάγκη χρηματοδότησης της προσωπικής προεκλογικής εκστρατείας, τη στιγμή που ο κατ' ουσίαν αντίπαλος εκλογής είναι του ίδιου κόμματος.

Αντιλαμβάνεστε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτά δημιουργούν προϋποθέσεις, οι οποίες προεπιλέγουν, δημιουργούν συνθήκες, οι οποίες καθορίζουν ουσιαστικά και τις κοινωνικές συντεταγμένες και το χαρακτηριστικό προφίλ των ανθρώπων, οι οποίοι θα βάλουν υποψηφιότητα. Έχουμε, λοιπόν, μπροστά μας ένα καινούργιο καθήκον.

Κοιτάξτε, όμως, κοιτάξτε γύρω σας. Ας δούμε, επαναλαμβάνω, τον προηγμένο κόσμο. Στα περισσότερα από αυτά τα κράτη που έχουν μία ουσιαστική παράδοση, οι υποψήφιοι Βουλευτές ανταγωνίζονται αυτούς των άλλων κομμάτων σε μονοεδρικές περιφέρειες. Αυτό γίνεται με διάφορους τρόπους. Στην Αγγλία, παραδείγματος χάριν, υπάρχει το καθαρό σύστημα της μονοεδρικής περιφέρειας -First Past The Post- όπου εκλέγονται με πλειοψηφικό τρόπο. Στη Γαλλία υπάρχει σύστημα μονοεδρικών περιφερειών, το οποίο δίνει τη δυνατότητα δύο γύρων, με τον δεύτερο γύρο μεταξύ των δύο πρώτων. Στη Γερμανία υπάρχει σύστημα μονοεδρικών περιφερειών, το οποίο συνδυάζεται με λίστα και εκεί υπάρχει απλή αναλογική. Τι σημαίνει αυτό; Ότι εκεί έχουν καταλάβει ότι η μονοεδρική περιφέρεια, η ταύτιση της προεκλογικής εκστρατείας του υποψηφίου με το κόμμα, λύνει όλα τα προηγούμενα μειονεκτήματα, δημιουργεί μία ουσιαστική δυνατότητα εκπροσώπησης του λαού. Είναι καθήκον μας, λοιπόν, και αυτό τα επόμενα εννέα χρόνια, πρέπει να το έχουμε προ οφθαλμών, είναι καθήκον μας απέναντι στους επιγόνους μας.

Επιτρέψτε μου τώρα να πω ότι την ανάγκη αυτή της συναίνεσης για ουσιαστικά ζητήματα αποδεικνύει η πρόταση της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας για την ψήφο των ομογενών. Έχει ουσιαστικές ατέλειες. Και εμένα δεν με ικανοποιεί σε πολλά σημεία. Εκείνο όμως το οποίο επιτυγχάνει είναι να ανταποκρίνεται στην απαίτηση ενός ουσιαστικού Σύνταγματος, να είναι η ουσία, η πεμπτούσια αυτού που απαιτεί το Σύνταγμα.

Αν υπάρχουν ορισμένες ατέλειες, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτοί είμαστε, αυτή την ωριμότητα έχουμε, αυτό το Σύνταγμα έχουμε. Ας ελπίσουμε ότι σε εννέα χρόνια θα είμαστε πολύ καλύτεροι, για να φτιάξουμε ένα καλύτερο Σύνταγμα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Τον λόγο έχει η κ. Τσακαλώτος, Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ.

ΡΑΛΛΙΑ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσο εξελίσσεται η διαδικασία της συζήτησης της συνταγματικής Αναθεώρησης, γίνεται ολοένα και περισσότερο σαφές ότι στη συζήτηση κυριαρχούν δύο πλευρές, δύο κυρίαρχες τάσεις. Από τη μία, η πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ, όπου υπάρχει πρόθεση ανανέωσης και εκσυγχρονισμού σημαντικών διατάξεων που προάγουν το κράτος δικαίου. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η διάθεση να παραμείνει η κατάσταση ως έχει, η διάθεση για αναπαραγωγή της ίδιας εξουσίας, της συντήρησης στα δημόσια πράγματα για όσο περισσότερο διάστημα γίνεται, χωρίς να αντιλαμβάνονται στο μυαλό τους ότι οι εποχές αλλάζουν και χωρίς να λαμβάνουν υπ' όψιν τους τις κοινωνικές ανάγκες που παραμένουν ανικανοποίητες.

Για παράδειγμα, στο άρθρο 56 στον ΣΥΡΙΖΑ υποστηρίζουμε την προσθήκη πρόβλεψης, σύμφωνα με την οποία, όσοι έχουν διατελέσει Βουλευτές για τρεις διαδοχικές βουλευτικές περιόδους, να μην μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα στις αμέσως επόμενες εκλογές.

Σε αυτή μας την πρόταση είναι αντίθετα όλα τα υπόλοιπα κόμματα. Γιατί; Δεν έχει γίνει σαφές ότι όλα αυτά τα χρόνια η δυνατότητα επανεκλογής ξανά και ξανά και ξανά των ίδιων πολιτικών προσώπων έχει οδηγήσει στη δημιουργία πολιτικών οικογενειών -τα λεγόμενα «τζάκια»- και στη μεταβίβαση της βουλευτικής ιδιότητας από γονείς σε παιδιά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουν δημιουργηθεί, -όλοι το ξέρουμε αυτό και περισσότερο το ξέρει ο κόσμος που μας βλέπει- μηχανισμοί στήριξης στους τόπους καταγωγής, αλλά και στην πρωτεύουσα, προς πολιτικές οικογένειες που σε κάθε γενιά έχουν βουλευτές με κληρονομικό θα έλεγε κανείς δικαίωμα. Η ίδια η πολιτική ως ύψιστη συμμετοχική διαδικασία απαξιώνεται έτσι. Το βουλευτικό λειτουργήμα γίνεται επάγγελμα, στο οποίο οι πορφυρογέννητοι μπαίνουν απόφοιτοι για να μπουν συνταξιούχοι, εκμεταλλευόμενοι πολύ απλά το πελατολόγιο του μπαμπά.

Εμείς στον ΣΥΡΙΖΑ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιθυμούμε πολύ απλά να δημιουργήσουμε μία διαφορετική σχέση με τους πολίτες. Προσπαθώντας να σπάσουμε αυτόν τον φαύλο κύκλο, προτείνουμε τη συγκεκριμένη διάταξη. Η Νέα Δημοκρατία, όμως, δεν συναινεί σε μία τέτοια δημοκρατική και κοινωνικά, θεωρούμε, αποδεκτή αλλαγή.

Συνεχίζω με το άρθρο 54 παράγραφος 4 όπου εμμέσως ρυθμίζεται το θέμα της ψήφου των αποδήμων. Αξίζει να θυμίσουμε ότι το θέμα το άνοιξε πρώτος ο ΣΥΡΙΖΑ κατά την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο, στοχεύοντας στην πολιτική συμμετοχή και των Ελλήνων που ζουν εκτός επικράτειας, με τρόπο όμως που θα σέβεται τη δημοκρατική αρχή έτσι όπως ορίζει το Σύνταγμα. Όμως η πολιτική εκμετάλλευση της συγκυρίας είναι αυτή που έχει εμπνεύσει την νυν Κυβέρνηση να είναι λάβρα υπέρ της ψήφου των αποδήμων, αφού στο παρελθόν στα τόσα χρόνια της διακυβέρνησης της ουδέποτε είχε σκεφτεί να εγείρει ένα τέτοιο θέμα. Τώρα όμως θεωρεί ότι μπορεί να το εργαλειοποιήσει πολιτικά προς όφελός της.

Η εισαγωγή ενός συστήματος ανοιχτής εκπροσώπησης των εκτός επικρατειας, συνδυασμένη με την ενισχυμένη αναλογική που προωθεί η Νέα Δημοκρατία μπορεί να μας οδηγήσει σε πολύ επικίνδυνους δρόμους. Είναι πιθανό να μετατοπιστεί το μπόνους

των επιπλέον εδρών από την επικράτεια στο εξωτερικό. Ως εκ τούτου, προκρίνεται η λύση των έξτρα Βουλευτών σε ευρύτερες εκλογικές περιφέρειες μόνιμης εγκατάστασης απόδημου ελληνισμού με ενιαίο ψηφοδέλτιο σε καθεμία από αυτές και προκειμένου να μην γίνονται διακρίσεις μεταξύ των Ελλήνων του εξωτερικού προκρίνεται το δικαίωμα ψήφου όλων, καθώς και η αναγνώριση και του δικαιώματος του εκλέγειν και του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, διότι ο ΣΥΡΙΖΑ βλέπει τους απόδημους ως πολίτες εκτός επικρατειας, που θα μπορούν να εκφραστούν ολοκληρωμένα πολιτικά για την Ελλάδα και όχι απλώς ως δεξαμενή ψήφων, όπως τους βλέπει η Νέα Δημοκρατία.

Πάμε τώρα στο άρθρο 86 και στην ερμηνευτική δήλωση που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ σχετικά με την ποινική ευθύνη των Υπουργών. Ουσιαστικά, πρόκειται για αυτό που λέει το όνομά της, για την περαιτέρω επεξήγηση της ισχύουσας ρύθμισης του άρθρου 86.

Τι προβλέπει το άρθρο 86; Ότι σε αυτό απαγονται μόνο τα υπουργικά αδικήματα με τη στενή έννοια του όρου και όχι όσα τελούνται απλώς επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων. Με την προσθήκη της εν λόγω ερμηνευτικής δήλωσης πρόθεσή μας είναι να διευκρινίσουμε ότι τα δεύτερα διώκονται κατά την κοινή νομοθεσία, δηλαδή με τον ίδιο τρόπο, όπως για όλους τους πολίτες, γιατί πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να προστατεύονται οι Υπουργοί από το Σύνταγμα για μία παράνομη πράξη που δεν μπορεί να συσχετιστεί με τα καθήκοντά τους. Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ έκρινε ότι έπρεπε να υπάρχει μία στενή, αυστηρή, ανελαστική ερμηνεία της τι συνιστά υπουργικό αδίκημα και τι αδίκημα επ' ευκαιρία άσκησης υπουργικών καθηκόντων και το δεύτερο να είναι ποινικά κολάσιμο για τον εκάστοτε Υπουργό όπως είναι για τον καθένα μας.

Σκοπός μας είναι πρωτίστως η αποφυγή σκανδάλων και σταδιακά η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο πολιτικό μας σύστημα. Δεν θεσπίζουμε νέο κανόνα δικαίου. Ερμηνεύουμε αυθεντικά ισχύουσα συνταγματική ρύθμιση.

Το γεγονός, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 86 δεν βρίσκει ανταπόκριση σε κανένα από τα υπόλοιπα κόμματα -του κυβερνώντος συμπεριλαμβανομένου φυσικά- σημαίνει κατ' αρχάς αδιαφορία και περιφρόνηση από την πλευρά τους για την εξυγίανση της πολιτικής ζωής αυτού του τόπου.

Υπάρχει, όμως, και κάτι χειρότερο: Η απόρριψη της πρότασής μας ενδέχεται να ενισχύσει και την αντίστροφη θέση, ότι δηλαδή στο άρθρο 86 περιλαμβάνονται και τα αδικήματα επ' ευκαιρία άσκησης υπουργικών καθηκόντων και αυτό θα σημαίνει -αν φυσικά οι ερμηνείες αυτές υιοθετηθούν από τη δικαιοσύνη- ότι θα οδηγηθεί στο αρχείο η υπόθεση της «NOVARTIS». Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι επικίνδυνο, είναι επιβλαβές για το κράτος, είναι επιβλαβές για τον ελληνικό λαό, είναι επιβλαβές για τη δικαιοσύνη και την εμπιστοσύνη ανάμεσα σε εμάς και στους πολίτες. Είναι απαράδεκτο για το πολιτικό παράδειγμα που εμείς τουλάχιστον θέλουμε να δώσουμε.

Κλείνοντας, να πω ότι η συγκεκριμένη αναθεωρητική διαδικασία ιδίως για εμάς που είμαστε νέοι Βουλευτές, είναι πράγματι πάρα πολύ σπουδαία και δίνει την ευκαιρία να φανεί στην πράξη πλέον στους πολίτες που μας παρακολουθούν τι υποστηρίζει στα λόγια η κάθε πολιτική παράταξη και τι κάνει στην πράξη.

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαστε ξεκάθαροι. Αυτά που διακηρύσσουμε για τη συμμετοχική δημοκρατία, για την πολιτική και θεσμική ισότητα, για τη διαφάνεια στον δημόσιο βίο εμείς τα κάνουμε πράξη, ζητώντας να μπουν στο Σύνταγμά μας. Από την άλλη πλευρά έχουμε μικροπολιτική, πολιτικά συμφέροντα και κουκούλωμα.

Και όσο και να προσπαθείτε για το αντίθετο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο ελληνικός λαός έχει μάτια και βλέπει, έχει αυτιά και ακούει και έχει και πορτοφόλια που πληρώνει. Βλέπει τις αυξήσεις στα τιμολόγια της ΔΕΗ, το αυταρχικό κράτος που φτιάχνετε, τα ψέματα που λέγατε για τη διαχείριση του προσφυγικού, τις ελλείψεις στα σχολεία, ότι δεν προστατεύετε τα δικαιώματα των εργαζομένων, βλέπει ότι μειώσατε τον ΕΝΦΙΑ και τη φορολογία μόνο στις πολύ μεγάλες περιουσίες, βλέπει την ανάπτυξη που δεν φέρνετε με τα μαγικά ραβδιά σας και την υποτιθέμενη αξιοπιστία σας.

Βλέπει ότι ενώ είστε Κυβέρνηση πεντέμισι μήνες, συνεχίζετε να κάνετε αντιπολίτευση στον ΣΥΡΙΖΑ και στον Αλέξη Τσίπρα. Είστε αντιπολίτευση; Φταίει ο ΣΥΡΙΖΑ και ο Αλέξης Τσίπρας. Είστε Κυβέρνηση και δεν σας βγαίνει; Φταίει πάλι ο ΣΥΡΙΖΑ και ο Τσίπρας. Και, τελικά, μετά από σαράντα χρόνια διακυβέρνησης, εσείς φταίτε πουθενά;

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ευχαριστώ, κυρία Χρηστίδου.

Τον λόγο έχουν ο κ. Τσακαλώτος, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ και μετά η κ. Παπακώστα από τη Νέα Δημοκρατία.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Η Αναθεώρηση του Συντάγματος θα μπορούσε να πει κανείς ότι είναι κορυφαία δημοκρατική στιγμή. Θα ήταν, όμως, κλισέ. Για να μην είναι κλισέ, θα έπρεπε το καινούργιο Σύνταγμα να ενσωματώνει τα μαθήματα των τελευταίων είκοσι ετών. Θα έπρεπε να πιάσει τα νοήματα, τις ιδεολογίες, τα νέα ζητήματα που ήρθαν στην επιφάνεια και πώς αυτά μπορούν να συμπεκνωθούν σε ένα νομικό κείμενο.

Ένα είναι το σίγουρο που έχει χαρακτηρίσει όλη την εποχή πριν από την κρίση, την εποχή του νεοφιλελευθερισμού και την εποχή της κρίσης τα δέκα χρόνια. Είναι η απαξίωση της πολιτικής. Και αυτές οι αλλαγές με τον τρόπο που η Νέα Δημοκρατία προσπαθεί να χτίσει ή να ξεχτίσει πάνω στη δουλειά του ΣΥΡΙΖΑ, δεν απαντούν σε αυτό το κυρίαρχο στοιχείο της απαξίωσης της πολιτικής που, βεβαίως, δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο. Είναι παντού στην Ευρώπη και στην Αμερική.

Η απαξίωση της πολιτικής συμβαίνει λόγω του κοινωνικού ζητήματος. Στην εποχή πριν από την κρίση έγιναν διάφορα κοινωνικά συμβόλαια, μερικά ρητά, μερικά άρρητα, συμβόλαια με συνταξιούχους, με εργαζόμενους, με πιστωτές, με νέους ανθρώπους. Όταν ήρθε η κρίση, το νούμερο ένα πράγμα για το οποίο χρειαζόταν πολιτική απόφαση από κοινοβούλια, πολιτικές δυνάμεις, πολιτικά κόμματα, αφού γίναμε φτωχότεροι με την κρίση, ήταν ποια κοινωνικά συμβόλαια θα διατηρηθούν και ποια κοινωνικά συμβόλαια δεν θα διατηρηθούν. Και μετά από τα πρώτα δύο έτη που το σύστημα παντού ήταν σε αμόκ –κάτι πρέπει να κάνουμε με τους τραπέζιτες, κάτι πρέπει να κάνουμε με αυτό που έγινε και να καταλάβουμε την κρίση- ποια ήταν η απάντηση; Ήταν το κράτος εξυγίανσης, το «consolidation state», όπως το λένε στην αγγλική γλώσσα. Είναι έκφραση του Βόλφγκανγκ Στρικ. Και τι είναι το «κράτος εξυγίανσης»; Απ' όλα τα συμβόλαια λέει ότι το πρώτο συμβόλαιο που πρέπει να τηρηθεί είναι προς τους πιστωτές. Φτιάχνουμε ένα κράτος, στο οποίο η βασική υποχρέωση είναι στους πιστωτές και όλα τα άλλα τα συμβόλαια είναι δευτερεύοντα, τριτεύοντα, τεταρτεύοντα.

Αυτή η στροφή δεν μπορεί να αλλάξει την απαξίωση της πολιτικής. Αντιθέτως την ενισχύει. Γι' αυτό, οι αλλαγές που πρότεινε ο ΣΥΡΙΖΑ στην προηγούμενη Βουλή είχαν μία συνοχή. Είχαμε άποψη για το πώς αντιστρέφουμε την απαξίωση της πολιτικής. Όταν ήθελα να εισάγουμε στο Σύνταγμα κοινωνικά δικαιώματα, αυτό ήταν μία παρέμβαση για τα συμβόλαια που το κράτος φτιάχνει με κοινωνικές ομάδες. Τα κοινωνικά συμβόλαια με τους συνταξιούχους, με τους αρρώστους, με τους μαθητές και τους φοιτητές δεν μπορεί να είναι πάντα κάτω-κάτω στη σειρά. Πρέπει μέσα από το Σύνταγμα να σηματοδοτηθεί ότι και αυτά τα συμβόλαια είναι σημαντικά.

Και αντί αυτού, έχουμε μία οικονομική πολιτική η οποία συνεχίζει το «κράτος εξυγίανσης». Μ' αυτόν τον τρόπο θα συνεχίσουν και οι ανισότητες και η στασιμότητα των μισθών και όλα αυτά τα κοινωνικά φαινόμενα που έχουν δημιουργήσει ο Όρμπαν, ο Σαλβίνι και η Ελληνική Λύση και συνεχίζουν την απαξίωση της πολιτικής.

Κατατέθηκε σήμερα ο προϋπολογισμός και πρέπει να σας πω ότι ο κορμός των εκατόν πενήντα επτά σελίδων δεν είναι κάτι που θα συγκλονίσει τη μεσαία τάξη. Δεν θα πει η μεσαία τάξη «πω-πω, καταστραφήκαμε με τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά τουλάχιστον τώρα υπάρχει μία σειρά ζητημάτων που θα μας φέρουν πάλι στην ανάκαμψη». Θα έχουμε καιρό να τα συζητήσουμε αυτά. Θα συνεχι-

στούν οι ανισότητες, οι χαμηλοί μισθοί, οι κακές θέσεις εργασίας και με αυτόν τον προϋπολογισμό.

Άρα, η απαξίωση της πολιτικής είναι κοινωνικό ζήτημα, αλλά είναι και πολιτικό ζήτημα, γιατί κάποια κόμματα, κάποια Κοινοβούλια αποφάσισαν υπέρ του κράτους εξυγίανσης και αποφάνθηκαν ότι τα κοινωνικά συμβόλαια είναι τελευταία στη λίστα προτεραιοτήτων και οι πιστωτές πρώτοι. Γι' αυτό και η Νέα Δημοκρατία δεν τόλμησε να προσπαθήσει από τώρα να μειώσει το πρωτογενές πλεόνασμα με την παρακαταθήκη που της άφησε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ.

Κάποια κόμματα έχουν πάρει αυτές τις αποφάσεις για τα συμβόλαια και τη σειρά. Μίλησε σήμερα το πρωί ο κ. Τζαβάρας και είπε ότι το Σύνταγμα πρέπει να προστατέψει τα πολιτικά κόμματα εντός του πολιτικού συστήματος. Μάλιστα, είπε ότι και ο κ. Λοβέρδος και ο κ. Δρίτσας συμφωνούσαν με αυτήν την προσέγγιση. Δεν ξέρω αν είναι αλήθεια. Το είπε ο κ. Τζαβάρας.

Τα πολιτικά κόμματα μπορούν να είναι λιγότερο απαξιωμένα, πρώτον αν ξεφύγουν από αυτό που λέμε τα «κόμματα καρτέλ». Και επειδή ο πολύς κόσμος που μας ακούει δεν καταλαβαίνει που μας ακούει τι σημαίνει «κόμματα καρτέλ» να πω ότι σημαίνει κόμματα που είναι τόσο εδραιωμένα στο κράτος, (ζουν από το κράτος, παίρνουν πόρους από το κράτος), ώστε έχουν ξεχάσει τη βάση, έχουν ξεχάσει τις δημοκρατικές σχέσεις που έχει η κορυφή του κόμματος με τη βάση και λειτουργούν ως μηχανισμός του κράτους που πηγαίνει προς τα κάτω.

Άρα, το πρώτο για να αντιδράσουμε στην απαξίωση της πολιτικής και στα κόμματα «καρτέλ» είναι νέες κινήσεις εντός των κομμάτων για να φύγουν από αυτό. Γι' αυτό ο ΣΥΡΙΖΑ κάνει αυτή τη διεύρυνση του κόμματός του, γιατί θέλει να αποφύγει και ο ίδιος να γίνει «κόμματα καρτέλ» που εξαρτάται από το κράτος και δεν είναι κάτι που έρχεται από κάτω, με κοινωνική ρίζα.

Όμως, δεν είναι μόνο θέμα των ιδίων των κομμάτων. Πρέπει το πολιτικό σύστημα να δώσει αυτά τα σήματα, ότι δηλαδή η πολιτική δεν είναι προς απαξίωση. Για να το κάνει αυτό, πρέπει να πάρει πολύ στα σοβαρά την εικόνα που έχει ο απλός ο κόσμος για την πολιτική.

Στο άρθρο 56 εμείς προσπαθήσαμε να εισαγάγουμε την εναλλαγή των Βουλευτών, προκειμένου να μην είναι οι ίδιοι κι οι ίδιοι, για να μην πω οι ίδιες και οι ίδιες οικογένειες.

Μας είπε η κ. Ράπτη, ότι δεν της αρέσει αυτή η διάταξη, γιατί δεν είναι πολύ εφαρμόσιμη, άρα δεν ήταν αρκετά ριζοσπαστική. Είπε ότι με τον τρόπο που την παρουσιάσαμε, δεν θα είχε πολύ μεγάλη εφαρμογή, γιατί λίγοι Βουλευτές ή Βουλευτίνες θα είχαν τρεις κύριες θητείες. Την ακούω την κ. Ράπτη.

Προτείνετε κάτι πιο ριζοσπαστικό, για να δειξουμε, όπως είπε και ο κ. Κατρούγκαλος, ότι δεν είναι επάγγελμα η πολιτική, ότι είχε λάθος ο Σωκράτης πως είναι τέχνη για τους λίγους και δίκιο ο Πρωταγόρας ότι η πολιτική είναι για όλους; Δεν θα ήταν αυτός ένας τρόπος αντιμετώπισης της απαξίωσης της πολιτικής;

Πάμε στο άρθρο 86. Υπήρχαν καλά επιχειρήματα και από τις δύο μεριές. Εγώ δεν είμαι νομικός. Υπάρχουν έξυπνοι άνθρωποι που διαφωνούν. Υπάρχουν ακόμα και νομικοί που διαφωνούν. Άκουσα επιχειρήματα γι' αυτά, ειδικά, όμως, για τη διαφωνία ανάμεσα στην ευθύνη που έχεις ως καθήκον και την ευθύνη που έχεις επ' ευκαιρία. Όμως, όταν υπάρχει αυτή η αμφισβησία, που εμείς λέμε να τη διευκρινίσουμε –κάτι που υπάρχει ήδη- πού πρέπει να πέφτει το βάρος της απόδειξης; Να αντιμετωπίσεις το λαϊκό αίσθημα ότι κάτι υπάρχει, ότι υπάρχει ατιμωρησία;

Πρέπει να πας στην ουσία και στην πολιτική ουσία, όχι μόνο στα νομικά επιχειρήματα. Πρέπει να πας στην πραγματική ουσία, που λέει ότι πρέπει να φαίνεται πως και οι πολιτικοί δεν μπορούν να καλυφθούν κάτω από κάποιες διατάξεις και πρέπει να το διευκρινίσουμε αυτό. Έχει τεράστια σημασία όταν υπάρχει αυτή η αμφισβησία τουλάχιστον να έχουμε τη φυσική ροπή προς το να ανοίξουμε το σύστημα, να φανεί ότι η δικαιοσύνη επηρεάζει και Πρωθυπουργούς και Υπουργούς.

Δεν ακούω το επιχειρήμα ότι το κάνουμε μόνο για τη «NOVARTIS», γιατί μπορούσα να σας το ανατρέψω και να πω ότι εσείς αντιδράτε για να μην υπάρχει δίκη για τη «NOVARTIS».

Όμως, ας το αφήσουμε αυτό και να δούμε την ουσία. Η ουσία είναι πολιτική: Πόση προστασία θέλουμε να έχουν οι Υπουργοί;

Το λαϊκό αίσθημα θεωρεί ότι η πλάστιγγα δεν γέρνει προς αυτό που φοβάστε εσείς, αλλά σε αυτό που φοβόμαστε εμείς, ότι δηλαδή έχουν παραπάνω προστασία από ό,τι πρέπει;

Το ίδιο είναι και για την απλή αναλογική. Δεν είναι του Συντάγματος. Καταλαβαίνετε, όμως, ότι τη δημοκρατία στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης την έχετε καταστρέψει; Δεν υπάρχει λόγος να είμαι πια δημοτικός σύμβουλος, γιατί η απόφαση δεν βγαίνει στο δημοτικό συμβούλιο. Για να «βραχυκυκλώσετε» την απλή αναλογική, βάλατε οι αποφάσεις να παίρνονται στις επιτροπές!

Άρα, ένα κομμάτι της δημοκρατίας που θα μπορούσε να επεκταθεί, εσείς το περιορίσατε ακόμα περισσότερο. Γιατί η λογική της απλής αναλογικής σας αφήνει παγερά αδιάφορους, η λογική, δηλαδή, ότι πρέπει να υπάρχουν συναινέσεις.

Εμείς πια είμαστε μεγάλο κόμμα. Έχουμε καταξιωθεί στο 31,5%. Είναι παραπάνω από αυτό που πήρε ο Σάντσες, που κέρδισε τις εκλογές. Ξέρουμε ότι με την απλή αναλογική δεν θα έχουμε αυτόνομη κυβέρνηση. Γι' αυτό την προτείνουμε, όμως. Γιατί δεν είναι στη λογική μας ότι μπορείς να αντιμετωπίσεις την απαξίωση της πολιτικής, την κοινωνική -που περιέγραψα- και την πολιτική, με ισχυρές κυβερνήσεις που κάνουν ό,τι θέλουν, όποτε θέλουν, είτε σε κεντρικό επίπεδο είτε όπως σας είπα, σε τοπικό επίπεδο.

Το ίδιο ισχύει και για τους Έλληνες του εξωτερικού. Τριάντα δύο χρόνια ήμουν στο εξωτερικό. Από το 1974 υπήρχε δυνατότητα διευκόλυνσης των Ελλήνων του εξωτερικού και δεν έγινε. Εμείς το θέσαμε πρώτα. Και το θέσαμε για διευκόλυνση, όχι για δικαίωμα, γιατί το δικαίωμα υπήρχε. Και εγώ θα μπορούσα ανά πάσα στιγμή να έρχομαι στην Ελλάδα και να ψηφίζω.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Εμείς το θέσαμε, κύριε Υπουργέ, τον Μάρτιο του 2016.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ: Ναι. Από το 1974 μέχρι το 2016 έχει κάμποσα χρόνια, όμως. Δεν το λες ότι ήσασταν και γρήγοροι! Αργήσατε λιγάκι νομίζω. Να μου λέγατε το 1986, να τη δέχονται την παρέμβαση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Την αλλοίωση της πολιτικής από Έλληνες του εξωτερικού πρέπει να την αναγνωρίσετε ως δύναμη. Νομίζω ότι ήταν καλύτερη η πρόταση μας από του ΚΚΕ. Νομίζω, όμως, ότι το ΚΚΕ έπιασε ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της ανάγκης να μην γίνει αυτή η αλλοίωση, βάζοντας κάποια φίλτρα. Γιατί είναι προφανές σε εμάς, ότι και το αποτέλεσμα δεν πρέπει να αλλοιωθεί από ανθρώπους που δεν φορολογούνται, που δεν τους ενδιαφέρει τι θα είναι ο φόρος και δεν τους ενδιαφέρει αν υπάρχουν επιδόματα. Είναι προφανές για εμάς, ότι πρέπει να έχεις μία ισχυρή δέμευση για τα πολιτικά αποτελέσματα, για να μπορείς να ψηφίζεις.

Ολοκληρώνω με το εξής: Αυτό το αποτέλεσμα δεν θα αντιμετωπίσει την απαξίωση της πολιτικής. Νομίζω ότι ακόμα και η Νέα Δημοκρατία δεν μπορεί να μην έχει αντιληφθεί αυτήν την αίσθηση ότι κάτι δεν αρέσει στην πολιτική σε απλούς ανθρώπους. Κάτι δεν αρέσει, ιδιαίτερα σε νέους ανθρώπους και σε νέες. Πρέπει να το έχετε πάρει αυτό το μήνυμα. Δεν μπορεί να μην έχετε στον κύκλο σας νέα παιδιά που δεν ενδιαφέρονται για την πολιτική, που βλέπουν ότι οι πολιτικοί είναι κάποιοι που τσακώνονται, που κάνουν «κοκορομαχίες», που δεν μπορούν να βρουν συναινέσεις.

Αυτό που προτεínουμε εμείς ήταν μία συνολική πρόταση, με συνοχή: να αντιμετωπίσουμε την απαξίωση της πολιτικής και στην κοινωνική διάσταση των ανισοτήτων, ότι τα κοινωνικά συμβόλαια πάντα ξεχνούνται και άλλα συμβόλαια μπαίνουν στην κορυφή, αλλά και στην πολιτική.

Νομίζω ότι σε ένα, δύο πράγματα η Νέα Δημοκρατία έχει ακόμα την ευκαιρία να αποδείξει και στους νέους, δικούς σας ψηφοφόρους, ότι κάτι έχει καταλάβει από αυτές τις μεγάλες αλλαγές που έχουν γίνει στα δέκα χρόνια της κρίσης. Ο κόσμος περιμένει να υπάρξει μία σοβαρή αντιμετώπιση, όχι μόνο από σας, από όλους μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Πριν δώσω τον λόγο στην κ. Παπακώστα, θα ήθελα να συνεννοηθούμε για το εξής: Οι

κύριοι Καστανίδης και Αθανασίου μου έχουν ζητήσει να προηγηθούν από τη σειρά τους λόγω έκτακτης κατάστασης. Δηλαδή, μετά την κ. Παπακώστα θα μιλήσει ο κ. Καστανίδης, μετά ο κ. Βιλάρδος και μετά ο κ. Αθανασίου. Συμφωνεί το Σώμα;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Το Σώμα συμφώνησε.

Ορίστε, κυρία Παπακώστα, έχετε τον λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πριν ξεκινήσω την ομιλία μου, θα ήθελα να δώσω μία απάντηση σε όσα είπε αμέσως πριν ο κ. Τσακαλώτος, αλλά και η αγαπητή συνάδελφος, η κ. Χρηστίδου.

Μας ρωτήσατε αν φταίμε πουθενά εμείς, αν αναγνωρίζουμε ότι φταίσαμε κάπου εμείς.

Κύριε Τσακαλώτε, εσείς ρωτήσατε αν έχουμε νέους στις παρέες μας, οι οποίοι πραγματικά είναι δυσαρεστημένοι από τα πολιτικά πράγματα.

Θέλω να σας θυμίσω ότι έχετε ένα πολύ μεγάλο -τεράστιο θα έλεγα- μερίδιο ευθύνης. Εσείς υποσχόσασταν προεκλογικά άλλα και άλλα κάνατε, όχι μετά την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος, αλλά ακριβώς την επόμενη μέρα.

Εσείς λέγατε ότι θα σκίσετε τα μνημόνια και αποδειχθήκατε μνημονιακότεροι των μνημονιακών.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ: Εσείς τι είστε;

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Εσείς λέγατε προεκλογικά ότι θα εξυγιάνετε την οικονομία και μέσα σε ένα εξάμηνο καταχρεώσατε την ελληνική οικονομία με εκατό δισεκατομμύρια. Όσες αμαρτίες και αν έχουν για να απολογηθούν η Νέα Δημοκρατία, το ΠΑΣΟΚ και όσα άλλα κόμματα κυβέρνησαν αυτόν τον τόπο, μέσα σε έξι μήνες μάς ξεπεράσατε.

Εσείς, κύριε Τσακαλώτε και η κυβέρνηση σας, κάνετε ένα δημοψήφισμα, σύρατε ολόκληρη την ελληνική κοινωνία στην ταλαιπωρία ...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ: Στο δημοψήφισμα τι ψηφίσατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ηρεμία, παρακαλώ.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ: ... και το «όχι» της κοινωνίας το μετατρέψατε σ' ένα τεράστιο «ναι». Εσείς, λοιπόν, φανήκατε αναξιόπιστοι κι εσείς πρέπει να απολογηθείτε πρώτοι απ' όλους.

Το σημαντικότερο: Εν καιρώ ειρήνης υπογράψατε την κατάπτυστη Συμφωνία των Πρεσπών και δεν σας επιτρέπουμε, λοιπόν, να μας κουνάτε το δάχτυλο σήμερα.

Βρισκόμαστε σήμερα εδώ συμμετέχοντας σε μια κορυφαία πολιτική πράξη, τη συζήτηση επί των άρθρων για την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Πρόκειται για μια διαδικασία η οποία επιβάλλεται από τη δυναμική των καιρών, αλλά και από την ανάγκη να εξελιχθούμε και να στρέψουμε το βλέμμα μας στα σημαντικά και χρήσιμα που η καθημερινότητα πλέον απαιτεί να επανεξετάσουμε.

Από το 2009 περάσαμε μια επώδυνη περιπέτεια που δύσκολα θα ξεχάσουμε οι Έλληνες, μια περιπέτεια που ήταν αποτέλεσμα τόσο δημοσιονομικού εκτροχιασμού, όσο και μιας κρίσης σε ποιοτικό, πολιτικό και πολιτιστικό επίπεδο. Οφείλει αυτή η περιπέτεια να είναι οδηγός μας στις προτάσεις μας, προκειμένου ποτέ ξανά να μη ζήσουμε ίδιες στιγμές και να μη χρειαστεί εμείς οι νέοι Βουλευτές να απολογηθούμε για κάτι που μπορούσαμε να πράξουμε και δεν το κάναμε.

Νομίζω πως όλοι θα συμφωνήσουμε ότι σήμερα χρειαζόμαστε ένα Σύνταγμα που θα διαπνέεται από σοβαρότητα, εμπιστοσύνη, πρόβλεψη, αλλά και κοινωνική δικαιοσύνη. Σε αυτήν τη λογική, λοιπόν, θα ήθελα να σας μιλήσω από το Βήμα αυτό και να αναφερθώ σε συγκεκριμένα άρθρα, τα οποία αφορούν τη δικαστική προστασία του πολιτικού προσωπικού.

Το άρθρο 62, σύμφωνα με την πρότασή μας, αναθεωρείται στην εξής λογική: Διατηρείται η βουλευτική ασυλία ως θεσμική εγγύηση για την άσκηση των καθηκόντων του Βουλευτή, αλλά περιορίζεται αποκλειστικά σε ό,τι αναφέρεται στην πολιτική δραστηριότητά του. Γι' αυτόν τον λόγο προσθέτουμε το εδάφιο σχετικά με την άδεια που παρέχει η Βουλή στην εισαγγελική αρχή να προχωρά υποθέσεις που δεν συνδέονται με την άσκηση καθηκόντων ή την πολιτική δραστηριότητα Βουλευτών. Φαντάζομαι

ότι είναι ξεκάθαρο ότι όλοι μας επιθυμούμε και επιδιώκουμε την αναβάθμιση της αξιοπιστίας και του κύρους του πολιτικού μας συστήματος. Είναι ξεκάθαρο ασφαλώς ότι και το πολιτικό σύστημα έδωσε δικαιώματα. Από άγνοια ή από σκοπιμότητα εκτεθήκαμε και είναι ώρα τώρα να διορθώσουμε τα σφάλματα.

Προς αυτήν την κατεύθυνση είναι σκόπιμο να ισοσκελίσουμε τις όποιες ανισότητες υπάρχουν ανάμεσα σε πολίτες και μέλη του Κοινοβουλίου, επιτρέποντας παράλληλα στους Βουλευτές να επιτελούν το έργο τους χωρίς να αποτελούν έναν κινούμενο στόχο μηνύσεων. Σήμερα είναι η ευκαιρία μας να ξεκαθαρίσουμε εμείς οι ίδιοι τα πράγματα και να προστατεύσουμε το λειτούργημά μας. Η αναθεώρηση του άρθρου 62 στην κατεύθυνση της πρότασής μας επιτυγχάνει αυτό ακριβώς το αποτέλεσμα.

Στην ίδια λογική κινούμαστε, όσον αφορά και το άρθρο 86 παράγραφος 3. Η πρότασή μας, η εισήγησή μας προς το Σώμα αφαιρεί το εδάφιο 3 της παραγράφου 3 από το άρθρο 86, που προβλέπει ότι η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της Β' Τακτικής Συνόδου της Βουλευτικής Περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος. Επί της ουσίας προτείνουμε την κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας της Β' Συνόδου.

Τι σημαίνει αυτό πρακτικά; Σημαίνει ότι τα αδικήματα των Υπουργών εντάσσονται στην κανονική παραγραφή που ισχύει για όλους τους πολίτες ανεξαιρέτως και δεν υπάρχει καμμία ιδιαίτερη μεταχείριση, ούτε και ιδιαίτερη προθεσμία στο να διαγραφούν τα ένοχες πράξεις. Αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωσή μας και βασική προϋπόθεση αναβάθμισης της αξιοπιστίας και της διαφάνειας για ολόκληρο το πολιτικό σύστημα η κατάργηση της ειδικής αποσβεστικής προθεσμίας. Δεν νομίζω ότι υπάρχει συνάδελφος που να μην έχει ακούσει όσα συζητά η ίδια η κοινωνία για το ζήτημα αυτό. Δεν νομίζω ότι υπάρχει συνάδελφος που δεν έχει βρεθεί αντιμέτωπος με τις ερωτήσεις των πολιτών γι' αυτό το ζήτημα. Τέλος, δεν νομίζω ότι υπάρχει συνάδελφος που δεν κατανοεί την ανάγκη κατάργησης της παραγράφου.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι αυτή η πρόταση αποτελεί πρόταση του κ. Κυριάκου Μητσοτάκη ήδη από το 2008. Σήμερα είναι η ώρα να πούμε όλες και όλοι το μεγάλο «ναι». Μιλάμε για δύο άρθρα που λειτουργούν προς την ίδια ακριβώς κατεύθυνση και οφείλουμε να προχωρήσουμε σ' αυτές τις αλλαγές για να περάσουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα στην κοινωνία, η οποία πολλές φορές παρασύρεται και παρερμηνεύει τα δεδομένα, να περάσουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα ότι δεν υπάρχει κανένα καθεστώς ατιμωρησίας των πολιτικών, μια αίσθηση η οποία ευλόγως δημιουργείται κάποιες φορές.

Τα αναθεωρητέα σημεία, λοιπόν, αποτελούν μια παρέμβαση ουσίας όλες και όλους εμάς, με στόχο την αναβάθμιση της αξιοπιστίας του κοινοβουλευτικού συστήματος, αλλά και του ρόλου μας ως Βουλευτές του ελληνικού Κοινοβουλίου. Σ' αυτήν την κατεύθυνση η προστασία του Βουλευτή θα πρέπει να περιορίζεται στις πράξεις που αφορούν την άσκηση των καθηκόντων του και μόνο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η θεματική ενότητα των άρθρων 54 και 56 του Συντάγματος αναφέρεται στο εκλογικό σύστημα, στην ψήφο των Ελλήνων εκλογέντων του εξωτερικού, καθώς και στα κωλύματα εκλογιμότητας των Βουλευτών. Ως κυρίαρχο θέμα κρίνεται αναμφισβήτητο το εθνικό θέμα της ψήφου των Ελλήνων εκλογέντων του εξωτερικού, ενώ η πάγια επιδίωξή μας είναι η διευκόλυνση των Ελλήνων του εξωτερικού να ψηφίζουν από τον τόπο διαμονής τους.

Πάνω σ' αυτό το πλαίσιο κινήθηκαν και οι άξονες που έθεσε η Νέα Δημοκρατία για τον σκοπό αυτό, με κυρίαρχο αυτόν της ισότιμης ψήφου των Ελλήνων που διαμένουν στο εξωτερικό μ' αυτήν των εκλογέντων στο εσωτερικό. Η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού θα προσμετράται εξίσου στο τελικό εκλογικό αποτέλεσμα, όπως όλων των άλλων Ελλήνων πολιτών.

Επιπλέον, οι Έλληνες του εξωτερικού θα ψηφίζουν το ψηφοδέλτιο επικρατείας του κόμματος που επιθυμούν και θα αυξηθεί ο αριθμός των Βουλευτών Επικρατείας από δώδεκα σε δεκαπέντε, ώστε τα κόμματα, εφόσον το επιθυμούν, να τοποθετηθούν σε εκλογίμες θέσεις υποψηφίους από το εξωτερικό.

Τέλος, η ψηφοφορία θα διεξάγεται στις κατά τόπους πρε-

σβείες και τα προξενία της Ελλάδας και θα απαιτείται αυτοπρόσωπη παρουσία των Ελλήνων του εξωτερικού στα σημεία που θα στηθούν οι κάλπες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η χώρα μας χρειάζεται περισσότερο από ποτέ αυτήν τη συνταγματική αναδιάρθρωση, δημιουργώντας ένα σύγχρονο μοντέλο αποτελεσματικής δημοκρατίας, απελευθερώνοντας τις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας. Για τον λόγο αυτόν η Νέα Δημοκρατία προτείνει να τεθούν προς αναθεώρηση τα ανωτέρω άρθρα από την παρούσα Βουλή, με βασικό σκοπό της να προστατεύσει το πολιτικό μας σύστημα και να το θωρακίσει μέσα σ' ένα πλαίσιο αξιοπιστίας, σεβασμού, αξιοκρατίας, εμπιστοσύνης και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Είναι κοινός τόπος ότι το Σύνταγμα μας χρειάζεται παρεμβάσεις, διορθώσεις και –επιτρέψτε μου τη λέξη– προβλέψεις και αυτό είναι ένα σημείο που έρχεται να σημειώσει την έννοια της δυναμικής του Συντάγματος, την προσαρμογή του στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής, όπως και της εποχής που θα λάβουν χώρα οι επόμενες Αναθεωρήσεις. Σήμερα είμαστε υποχρεωμένοι να κοιτάξουμε στην πλευρά της πρόβλεψης της επόμενης μέρας και να τοποθετηθούμε αναλόγως.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Ο κ. Καστανίδης από το Κίνημα Αλλαγής έχει τον λόγο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ θερμά εσάς και όλους τους συναδέλφους μου, γιατί μου δίνουν την ευκαιρία να μιλήσω αυτήν την ώρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Τσακαλώτος για πολλούς λόγους μου είναι ένας πολύ συμπαθής άνθρωπος και το εννοώ. Συνεπώς η παρατήρηση που θα κάνω γίνεται με όλη την ειλικρίνεια των αισθημάτων μου, προς αυτόν.

Σας παρακολούθησα να υποστηρίζετε την αρχή των τριών θητειών των εκλεγμένων Βουλευτών. Ξέρετε, εάν ίσχυε αυτή η αρχή και σε άλλες χώρες, δεν θα είχε την πολυτέλεια να ηγείται των βρετανικών έθνους ο Ουίνστον Τσόρτσιλ το 1939-1940. Αν ίσχυαν οι δύο σήμερα προβλεπόμενες θητείες για τους Αμερικανούς Προέδρους, οι Αμερικανοί δεν θα είχαν στην ηγεσία του έθνους τους, με όσες συνέπειες θα είχε αυτό, τον Φραγκλίνου Ρούσβελτ.

Συνήθως λένε για τους ανθρώπους ότι είναι πιο εύκολο να υπερασπίζονται τις αρχές τους, παρά να ζουν σύμφωνα μ' αυτές. Υπολογίζω ότι επειδή είστε ένας άνθρωπος που δεν υπερασπίζεστε, αλλά ζείτε σύμφωνα με τις αρχές σας, ανεξαρτήτως της Αναθεωρήσεως του Συντάγματος, όταν θα ολοκληρώσετε την τρίτη θητεία σας δεν θα είστε ξανά υποψήφιος Βουλευτής.

Τώρα έρχομαι στην ουσία των προτεινόμενων προς αναθεώρηση διατάξεων. Στη συγκροτημένη εισήγηση του το πρωί ο εισηγητής μας, ο κ. Λοβέρδος, έκανε σειρά κρίσιμων παρατηρήσεων, μεταξύ των οποίων, απευθυνόμενος προς την πλειοψηφία, είπε ότι αναθεωρώντας το άρθρο 54 θα πρέπει να επιχειρήσουμε διατύπωση που είναι περιεκτική και λιτή, διότι ο τρόπος με τον οποίον εισηγήστε την αναθεώρησή του είναι προβληματικός. Θέματα του κοινού νομοθέτη δεν πρέπει να υπάρχουν στη συνταγματική διάταξη.

Το δεύτερο το οποίο θέλω να επισημάνω είναι ότι ο εισηγητής μας παρουσίασε σήμερα το πρωί μία πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 62, για την ασυλία των Βουλευτών. Πρέπει να σας πω ότι η πρόταση του Κινήματος Αλλαγής διαθέτει περισσότερη πολιτική φιλοτιμία και περισσότερους πολιτικούς συμβολισμούς.

Οφείλω να σας πω, όμως, κύριοι συνάδελφοι της πλειοψηφίας, ότι διακρίνω στην πρόταση την οποίαν εισηγήστε για την αναθεώρηση του άρθρου 62, έναν ρεαλισμό από τον οποίο επίσης δεν θα μπορούσα να αποστώ, παρ' ότι θα προτιμούσα για λόγους πολιτικής φιλοτιμίας και συμβολισμού την πρόταση την οποία κατέθεσε εκ μέρους του Κινήματος Αλλαγής ο εισηγητής μας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Έρχομαι στο άρθρο 86 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών. Συμφωνεί όλος ο πολιτικός κόσμος ότι το πρόβλημα που ανεδείχθη κυρίως μετά το 2001 ήταν, η προβλεπόμενη στο άρθρο

αυτό του Συντάγματος, σύντομη αποσβεστική προθεσμία, η κατάχρηση της οποίας οδηγούσε και την κοινωνία αλλά και εμάς στο συμπέρασμα ότι θα έπρεπε να την καταργήσουμε. Άρα λοιπόν, ορθά προτείνεται από το σύνολο -αν δεν κάνω λάθος- των πολιτικών δυνάμεων η κατάργηση της σύντομης αποσβεστικής προθεσμίας. Ωστόσο, επισημαίνω ότι είναι ατελής η διατύπωση, την οποίαν επιχειρούμε.

Ξέρετε πολύ καλά όλοι σας και όλες σας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η δυνατότητα σύστασης προκαταρκτικής επιτροπής εξέτασης αποτέλεσε παρεχόμενο δικαίωμα στην εκάστοτε πλειοψηφία από το Σύνταγμα και τον νόμο περί ευθύνης Υπουργών, δικαίωμα όμως το οποίο ασκήθηκε στη διάρκεια της μεταπολίτευσης, όχι πάντοτε, αλλά αρκετές φορές, με καταχρηστικότητα. Αυτό οφειλόταν στις έντονες πολιτικές συγκρούσεις, οι οποίες κατέληγαν στην πρόθεση της εκάστοτε πλειοψηφίας να κρατήσει ομήρους τους πολιτικούς της αντιπάλους.

Χάνουμε την ευκαιρία να προβλέψουμε ότι η αποστολή μιας δικογραφίας από τις αρμόδιες ανακριτικές αρχές και τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου στη Βουλή δεν πρέπει να γίνεται αμελλητί, όπως προβλέπει σήμερα το Σύνταγμα, αλλά μετά από βασανιστική κρίση των δεδομένων, ώστε να υπάρχει ένα νομικό και πραγματικό υλικό πάνω στο οποίο θα στηριχθεί, χωρίς κομματικό φανατισμό, η πλειοψηφία. Αυτήν την ευκαιρία τη χάσαμε.

Ποια είναι η ευκαιρία, όμως, που μας απομένει; Αφού αμελλητί αποσταλεί η δικογραφία από την εισαγγελία του Αρείου Πάγου στη Βουλή, να προβλέψουμε, ως διάταξη συνταγματικής πια περιωπής, την υποχρέωση της Βουλής πριν από την συγκρότηση της προκαταρκτικής επιτροπής εξέτασης, της συστάσεως γνωμοδοτικού συμβουλίου...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το προβλέπει ο νόμος.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Το προβλέπει ο νόμος, το ξέρω. Ο δικός μου νόμος το προβλέπει, αλλά θα σας πω ποιο είναι το πρόβλημα.

Να προβλέψουμε ως διάταξη συνταγματικής περιωπής τη συγκρότηση γνωμοδοτικού συμβουλίου από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι θα κάνουν τον νομικό έλεγχο της κατηγορίας ή των κατηγοριών και θα ελέγχουν τη βασιμότητα των στοιχείων, ώστε, όταν μετά συγκροτηθεί η προκαταρκτική επιτροπή εξέτασης, να έχει μία αντικειμενική ύλη, για να μην μπορεί ο οιοσδήποτε μέσα από κομματικές λογικές να οδηγήσει τη διαδικασία προς το ειδικό δικαστήριο ή όχι.

Βεβαίως, ο ν.3961, τον οποίο είχα την τιμή να εισηγηθώ ως Υπουργός Δικαιοσύνης και ψηφίστηκε με ευρύτατη πλειοψηφία στη Βουλή -τον εισηγήθηκα μεν ως Υπουργός Δικαιοσύνης της τότε κυβέρνησης, αλλά οφείλω να πω ότι είχε την ευρύτατη στήριξη του Ελληνικού Κοινοβουλίου- προβλέπει προ της συστάσεως προκαταρκτικής επιτροπής, τη σύσταση γνωμοδοτικού συμβουλίου για τους λόγους που εξήγησα, αποτελούμενο από έναν αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και δύο εισαγγελείς εφετών.

Ο ν.3961, στο άρθρο 2, δεν άφηνε περιθώριο επιλογής, απορρίψεως της ιδέας της γνωμοδοτικής επιτροπής. Κατά το άρθρο 2 του ν.3961 ήταν υποχρεωτική η σύσταση του γνωμοδοτικού συμβουλίου. Κατά έναν μαγικό τρόπο που δεν τιμά τη Βουλή, η Βουλή μετέτρεψε την υποχρεωτικότητα της συστάσεως του γνωμοδοτικού συμβουλίου σε δυνατότητα της εκάστοτε πλειοψηφίας, κατά παράβαση του ν.3961.

Επειδή, λοιπόν, έχουμε το προηγούμενο, συγκεκριμένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία να παραβιάζει νόμο του κράτους και να δίδει τη δυνατότητα στην εκάστοτε πλειοψηφία να συγκροτεί ή όχι το γνωμοδοτικό συμβούλιο, γι' αυτό και η πρότασή μου να περιληφθεί στην αναθεωρητέα διάταξη του άρθρου 86 η υποχρέωση να συγκροτείται γνωμοδοτικό συμβούλιο, προκειμένου να προβαίνει, πριν από τη σύσταση της προκαταρκτικής επιτροπής εξέτασης, στον νομικό έλεγχο των κατηγοριών και στην ουσιαστική βασιμότητα των στοιχείων.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εννοείτε να προστεθεί στο 86.3.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Στο 86.3, γιατί είναι η μόνη ευκαιρία που μας απομένει. Δεν μας απομένει άλλη, αφού το «αμελλητί» παραμένει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα τελειώσω με μία παρατή-

ρηση. Με την ερμηνευτική δήλωση την οποία εισηγείται ο ΣΥΡΙΖΑ, προκαλείται μία συζήτηση που τη βρίσκω χρήσιμη. Βεβαίως, την ερμηνευτική αυτή δήλωση θέλω να σας πω ότι την εισήγαγα για πρώτη φορά στη δημόσια συζήτηση και στο νομοθετικό έργο ως Υπουργός Δικαιοσύνης το 2011.

Σε νομοθετικό έργο με την αιτιολογική έκθεση του ν.4022, που αφορά την εκδίκαση των πράξεων διαφθοράς πολιτικών και κρατικών αξιωματούχων, τον οποίο είχα την τιμή να συντάξω με την σύμπραξη κορυφαίων επιστημόνων του ποινικού και συνταγματικού δικαίου, τον παρέδωσα στο διάδοχό μου, τον κ. Παπαϊωάννου, ο οποίος μου έκανε και την τιμή να τον εισηγηθεί στη Βουλή.

Στην εισηγητική έκθεση του ν.4022 για πρώτη φορά γίνεται η διάκριση των εγκλημάτων κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων και των εγκλημάτων εκείνων που δεν ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία. Προσέξτε σας παρακαλώ, δεν είναι ακριβώς επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Έτσι. Είναι άσχετα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Μην κάνουμε διάλογο. Παράκληση, κύριε Καστανίδη, πρέπει να κλείσουμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Καλά πάει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Πάει καλά, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Πάει καλά, αλλά δεν πάει καλά ο κατάλογος.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Την ανοχή σας για μισό λεπτό και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε και σας ευχαριστώ.

Η διάκριση είναι η εξής: Κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων, είναι τα εγκλήματα που κατά κυριολεξία τελούνται κατά την άσκηση της πολιτικής, δηλαδή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας, η οποία από το Σύνταγμα ή τον νόμο απονέμεται σε συγκεκριμένο Υπουργό ή Υφυπουργό και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Αυτά που δεν είναι κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων, είναι τα εγκλήματα που τελούνται από Υπουργό ή Υφυπουργό ο οποίος επωφελείται της υπουργικής του ιδιότητας και των πλεονεκτημάτων που αυτή του προσδίδει, χωρίς να ασκεί δημόσια εξουσία. Γι' αυτό ακριβώς και η δωροδοκία μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι έγκλημα που δεν ανήκει κατά την άσκηση απονεμημένης δημόσιας εξουσίας, ενώ η τελούμενη απιστία είναι με πράξη κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που βλάπτει την περυσία του δημοσίου.

Τώρα, όμως, προσέξτε κάτι, κύριοι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ και με αυτό τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ναι, κλείστε σας παρακαλώ.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Η εισαγωγή της ερμηνευτικής δήλωσης στο επίπεδο του Συντάγματος δεν επιλύει θέμα. Να σας πω γιατί; Διότι πάλι η ερμηνεία του «κατά την άσκηση ή όχι των υπουργικών καθηκόντων» ανήκει στον δικαστή. Ο δικαστής είναι αυτός ο οποίος θα κρίνει.

Αντιθέτως, κατά την άποψή μου, έχει μεγάλη σημασία η ευχέρεια να δοθεί στον κοινό νομοθέτη να διαπλάσει τη σχετική διάταξη -θέλω να πιστεύω- με ομοφωνία.

Σας ευχαριστώ πολύ και πάλι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. (Χειροκροτήματα από τις πτέρυγες του Κινήματος Αλλαγής και του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Θέλω να σας ενημερώσω για τα εξής: Έχουν να μιλήσουν ακόμα ο κ. Καμίνης, ο κ. Παφίλης και η κ. Μπακαδήμα ως Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι. Βρισκόμαστε από τους εξήντα τρεις συναδέλφους που έχουν εγγραφεί, μόλις στον αριθμό επτά.

Δεν ξέρω τι συνέβη και επί έξι ώρες φτάσαμε μόνο στο επτά. Από εδώ και πέρα όμως, δεν θα υπάρξει ανοχή για κανέναν ομιλητή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Τι προβλέπεται, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Μέχρι τις 12.00', κύριε Τζαβάρα. Ειπώθηκε αυτό στην αρχή. Είναι δωδεκάωρες οι συζητήσεις όπως προβλέπει ο Κανονισμός. Δώδεκα ώρες, το μάξιμουμ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Όσοι προλάβουν, δηλαδή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Θα δούμε. Περιμένω να έρθει ο Πρόεδρος από μια εκδήλωση να συνεννοηθώ, μήπως

το πάμε λίγο παραπέρα. Όμως, δεν είναι ωραίο, όποιος ανεβαίνει στο Βήμα να αγνοεί τους υπόλοιπους που περιμένουν και να φτάσουμε στις 12.00' και να είμαστε στον αριθμό σαράντα. Σας παρακαλώ, λοιπόν μη με αναγκάσετε να κάνω διακοπές.

Τον λόγο έχει ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος από την Ελληνική Λύση, ο κ. Βιλιάρδος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η εξουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του πλανήτη έχει αναληφθεί από τις χρηματαγορές, οι οποίες έχουν υπερχρεώσει χώρες και πολίτες, επέβαλαν την παγκοσμιοποίηση, θέλουν να καταργήσουν τα εθνικά κράτη και να ανοίξουν εντελώς τα σύνορα της δύσης, μεταξύ άλλων μέσω της συμφωνίας του Μαρόκου που υπέγραψε για την Ελλάδα ο ΣΥΡΙΖΑ, για να μετατρέψουν τους εργαζόμενους σε φθηνούς σκλάβους χρέους στην υπηρεσία τους.

Εν προκειμένω, ειδικά οι μετανάστες χρησιμοποιούνται χωρίς να το γνωρίζουν ούτε αυτοί ούτε οι πολίτες των χωρών υποδοχής τους ως εργαλεία, για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του 1% εις βάρος του υπολοίπου 99% των ανθρώπων.

Ποια είναι αλήθεια εν προκειμένω, η λύση του προβλήματος για την πλειοψηφία των ανθρώπων; Η διάχυση της πολιτικής εξουσίας προς τα κάτω, για να πάψει να υπηρετεί τις αγορές και το 1%. Η άμεση δημοκρατία, δηλαδή, έτσι ώστε να μην εκβιάζονται και να μην διαφθείρονται οι πολιτικοί, αφού οι πολίτες πλέον θα αποφασίζουν για τους νόμους που τους αφορούν, ελέγχοντας αυστηρά τα κόμματα που καλούνται να τους εφαρμόσουν.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να εκφράσουμε την ντροπή μας, όσον αφορά τη δολοπρεπή στάση των κυβερνήσεων μας απέναντι στη Γερμανία, όπου όχι μόνο δεν διεκδικούν τις γερμανικές επανορθώσεις που οι ίδιοι οι Γερμανοί έχουν τεκμηριώσει πως μας οφείλονται, αλλά ούτε καν τις αποζημιώσεις από την απάτη των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών, γνωστή ως «Dieselgate».

Στόχος της ήταν η εξαπάτηση των αρχών και των καταναλωτών για την πώληση των αυτοκινήτων με ένα ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, ενώ η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα που δεν έχει απαιτήσει αποζημιώσεις, με αποτέλεσμα η Ευρωπαϊκή Ένωση να έχει ξεκινήσει πειθαρχικές διαδικασίες εναντίον μας. Ακόμη δε και το γερμανικό κράτος διεκδίκησε και πέτυχε να εισπράξει αποζημιώσεις από τις ίδιες τις εταιρείες της χώρας.

Φυσικά εμείς έχουμε καταθέσει γραπτή ερώτηση για το θέμα πριν από αρκετό καιρό, χωρίς όμως να λάβουμε καμμία απάντηση. Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Βασίλειος Βιλιάρδος κατέθετε για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Το Σύνταγμά μας τώρα ασφαλώς δεν είναι μία αποκλειστική υπόθεση των συνταγματολόγων, όπως ίσως νομίζουν πολλοί, ειδικά εντός της Βουλής αλλά και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που συνηθίζουν να χειραγωγούν τους πολίτες, επιβάλλοντας τους τις λανθασμένες απόψεις τους. Η ίδια η λέξη άλλωστε, μας αποκαλύπτει πως οι κανόνες του Συντάγματος συντάσσουν το κράτος, γεγονός που σημαίνει πως καθορίζουν θεσμικά τη μορφή του εκάστοτε πολιτικού συστήματος, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία.

Επομένως, το ζήτημα του Συντάγματος είναι πρωτίστως πολιτικό και όχι νομικό. Οπότε δεν είναι υπόθεση των ειδικών, όπως θέλουν αυτοί να μας επιβάλουν, αλλά όλων των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό, το σημερινό Σύνταγμα καθόρισε θεσμικά τη μορφή του πολιτικού συστήματος, μετά τη δικτατορία, της εποχής που είναι γνωστή σε όλους μας ως Μεταπολίτευση. Δυστυχώς, όμως, δεν συμμετείχαν οι πολίτες στη συγγραφή του, αλλά το καθεστώς που κυβέρνησε την Ελλάδα έκτοτε, με συνθήκες πλήρους αδιαφάνειας, οικογενειοκρατίας, κομματοκρατίας, διαφθοράς και διαπλοκής.

Έτσι, το δημόσιο χρήμα λεηλατήθηκε, οι πολίτες διεφθάρσαν για να παραμένουν ανεκτίκτοι -μεταξύ άλλων με διορισμούς, στόχος των οποίων ήταν να διατηρείται το πολιτικό σύστημα σταθερά στην εξουσία-, το δημόσιο χρέος εκτινάχθηκε στα ύψη και η πατρίδα μας υπερχρεώθηκε, ενώ με την απίστευτη προδοσία

του PSI χρεοκόπησε, έχασε την εθνική της κυριαρχία και υποθηκεύτηκε στις ξένες δυνάμεις. Σήμερα αυτοί ακριβώς που μας οδήγησαν σε αυτήν την οδυνηρή κατάσταση, θέλουν να μας σώσουν.

Εύλογα, λοιπόν, συμπεραίνεται πως η κρίση στην οποία είναι βυθισμένη η Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, είναι κρίση του πολιτικού συστήματος. Οπότε δεν πρόκειται ποτέ να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά προς όφελος της πλειοψηφίας των Ελλήνων, εάν δεν αλλάξει ριζικά το Σύνταγμα που καθόρισε τη μορφή του. Η αλλαγή αυτή θα συμβεί νομοτελειακά, αργά ή γρήγορα, επειδή η ιστορία διδάσκει πως σε περιόδους κρίσεων επέρχεται πάντοτε μία συνταγματική αλλαγή.

Μπορεί, λοιπόν, η σημερινή Βουλή να μην θέλει να το κάνει, επιχειρώντας μία προσχηματική αλλαγή για να κλείσει τα μάτια του κόσμου, αλλά δεν θα τα καταφέρει. Κάτι που σημαίνει πως τα ελάχιστα που θα δρομολογήσει δεν θα έχουν διάκρια, ενώ η προσπάθειά της αυτή εμπερικλείει τον μεγάλο κίνδυνο να συμβεί αυτή η αλλαγή, βίαια όταν κανένας δεν θα το περιμένει.

Το ενδεχόμενο αυτό βέβαια είναι εξαιρετικά ανησυχητικό για όλους όσους αγαπούν την πατρίδα τους και δεν επιθυμούν να οδηγηθεί σε νέες περιπέτειες, ενώ δεν θέλουν να αναγκαστούν να την εγκαταλείψουν ούτε οι ίδιοι ούτε τα παιδιά τους, ακόμη κι αν έχουν τη δυνατότητα, ακριβώς επειδή την αγαπούν.

Σύμφωνα τώρα με γνωστό νομικό, η θέσπιση του Συντάγματος από τους πολίτες, η μοναδική πραγματική αλλαγή που αν τυχόν δρομολογούσαν θα οδήγούσε την Ελλάδα στο σωστό δρόμο και στην έξοδο από την κρίση, θα μπορούσε να έχει τα εξής στάδια:

Πρώτον, έναρξη δημόσιας διαβούλευσης για το Σύνταγμα με την κατάθεση των απόψεων όλων των πολιτών που ενδιαφέρονται, όπως συμβαίνει με τα νομοσχέδια.

Δεύτερον, επεξεργασία της δημόσιας διαβούλευσης από μια ομάδα εξειδικευμένων νομικών, με στόχο να ομαδοποιήσουν τις προτάσεις και να θέσουν τα ερωτήματα σε δημοψήφισμα.

Τρίτον, διενέργεια δημοψηφίσματος για να αποφασιστεί η αλλαγή του Συντάγματος και οι βασικοί άξονες της.

Τέταρτον, εκλογή συντακτικής συνέλευσης για να επεξεργαστεί το σχέδιο του νέου Συντάγματος σύμφωνα με τους άξονες του δημοψηφίσματος.

Πέμπτον, τελικό δημοψήφισμα για την επικύρωση του σχεδίου Συντάγματος. Εν προκειμένω, ίσως ορισμένοι ισχυριστούν πως η διαδικασία είναι ουτοπική, απλά και μόνο επειδή δεν γνωρίζουν πως αυτό ακριβώς συνέβη στην Ισλανδία, όπου οι πολίτες της μετά από μία παραδειγματική διαβούλευση ψήφισαν τη θέσπιση του νέου Συντάγματος της χώρας. Το γεγονός δε ότι τους προτάθηκε από την κρίση του 2008 είναι αρκετό για να μας πείσει για την ορθότητα του. Εκτός αυτού, πολλά άλλα συντάγματα, όπως της Ελβετίας, της Γαλλίας και της Ισπανίας απαιτούν για την αναθεώρησή τους να αποφανθούν απευθείας οι πολίτες με τη διενέργεια δημοψηφίσματος.

Είναι ντροπή, λοιπόν για τη μητέρα της Δημοκρατίας, για την Ελλάδα, να είναι σε τόσο μεγάλο βαθμό αναχρονιστική, ώστε οι πολίτες να βρίσκονται ακόμη στο περιθώριο της πολιτικής ζωής, έρμαιο των πολιτικών.

Όσον αφορά την πρόταση για την αναθεώρηση των άρθρων 62 και 86 του Συντάγματος έχω να πω τα εξής. Με έρεισμα την ηθική της πολιτικής έχουν προκριθεί για αναθεώρηση τα άρθρα 62 και 86 του Συντάγματος. Στο πλαίσιο της ίσης αντιμετώπισης όλων, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς τους, αν είναι δηλαδή κάποιος Βουλευτής, Υπουργός ή οπιδήποτε άλλο, έχουν πολλαπλασιαστεί οι απόψεις που κριτικάρουν αρνητικά τις εν λόγω διατάξεις. Χαρακτηρίζονται ως αναχρονιστικές, ανεπίτρεπτα ευνοϊκές και αθέμιτες, επειδή προσβάλλουν το περί δικαίου αίσθημα για ίση αντιμετώπιση όλων ενώπιον της δικαιοσύνης.

Η μέχρι τώρα κοινοβουλευτική πρακτική έχει δείξει ότι η Βουλή διατάζει να χρησιμοποιήσει τις διατάξεις αυτές. Ο συνάδελφός μας, ειδικός αγορητής της Ελληνικής Λύσης, ο κ. Χήτας επισήμανε ότι από το 1975 μέχρι και το 2005 κατατέθηκαν περίπου χίλιες αιτήσεις για άρση ασυλίας από τις οποίες μόνο πέντε έγιναν δεκτές. Είναι ένα νούμερο ενδεικτικό της αναγκαιότητας της συλλήβδην αναθεώρησης των διατάξεων.

Δυστυχώς, δέχθηκε μία ανάρμοστη αντιδημοκρατική επίθεση

με την κατηγορία της επιλεκτικότητας της χρονικής περιόδου, κάτι που ασφαλώς δεν συνέβη αφού αυτά ήταν απλά τα στατιστικά στοιχεία που είχαμε στη διάθεσή μας. Πραγματικά θλιβερό για το Κοινοβούλιο και τη Δημοκρατία στη χώρα μας, κυρίως όμως για την Κυβέρνηση του επιτελικού κράτους. Σε κάθε περίπτωση ζητήσαμε καινούργια στοιχεία ούτως ώστε να είναι περισσότερο επικαιροποιημένα.

Σε κάθε περίπτωση τα παραπάνω οδηγούν αβίαστα στο ότι το βουλευτικό αξίωμα δεν πρέπει να αποτελεί αιτιολογία ή δικαιολογία προκειμένου ο Βουλευτής να έχει ασυλία για ποινικά αδικήματα. Δεν θα διώκεται μόνο για ψήφο που έδωσε στη Βουλή, για τις αγορεύσεις του εντός της Βουλής και για τη γνώμη που διατύπωσε στο πλαίσιο των βουλευτικών του καθηκόντων, εφόσον τόσο οι αγορεύσεις όσο και οι γνώμες του αυτές δεν θίγουν συγκεκριμένα πρόσωπα με συκοφαντική δυσφήμιση.

Περαιτέρω και αναλογικά το άρθρο 86 του Συντάγματος χρήζει όχι μόνο αναθεώρησης, αλλά κατάργησης στο σύνολό του, προκειμένου όλοι να έχουν την ίδια μεταχείριση και να υπάρχει ενιαία εφαρμογή των νόμων σε όλους. Εν όψει όμως της δυνατότητας αναθεώρησης συγκεκριμένων μόνο παραγράφων του, όπως αποφάσισε η προτείνουσα Βουλή, προκρίνεται όχι μόνο η κατάργηση της σύντομης αποσβεστικής προθεσμίας, αλλά επιπλέον η παροχή δυνατότητας σε όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα να υποβάλουν πρόταση για προκαταρκτική εξέταση εναντίον Υπουργού. Αντίστοιχα απαιτείται να προβλεφθεί μία μικρότερη πλειοψηφία, προκειμένου να συγκροτηθεί ειδική κοινοβουλευτική επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, όπως το 1/3 του όλου αριθμού των Βουλευτών, ενώ η απόφαση της παραπομπής είναι λογικό να λαμβάνεται από την πλειοψηφία των παρόντων Βουλευτών, οι οποίοι δεν πρέπει να είναι κάτω από τα 2/3 του συνόλου των Βουλευτών.

Επίσης, για να μην υπάρχουν αμφιβολίες σε ερμηνευτικό επίπεδο, προτείνεται η εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης για τη δυνατότητα του ανακριτικού οργάνου, ώστε να παραπέμψει τη δικογραφία στη Βουλή, όταν εκείνο μέχρι και του πέρατος της ανάκρισης, κρίνει ότι υπάρχουν πλέον επαρκή στοιχεία που να θεμελιώνουν ποινική ευθύνη κυβερνητικού προσώπου.

Έτσι, δεν θα συνέβαινε αυτό που συμβαίνει σήμερα στη Βουλή, να έρχεται δηλαδή κάποιος στην Εξεταστική Επιτροπή για τη «NOVARTIS», ο οποίος δεν είχε ποτέ εξεταστεί από κάποιον ειδικό προηγουμένως, για να τον εξετάσουμε εμείς που συμμετέχουμε στην επιτροπή χωρίς να έχουμε καμμία απολύτως ιδέα για το πώς διεξάγεται η ανάκριση, με αποτέλεσμα να έρχεται σε πολύ δύσκολη θέση εκείνο το κόμμα το οποίο δεν έχει τους κατάλληλους ανθρώπους στην εξεταστική επιτροπή. Είναι άδικο και θα πρέπει να σταματήσει.

Συνεχίζοντας, όσον αφορά στην πρόταση για την αναθεώρηση των άρθρων 54 και 56 του Συντάγματος έχω να πω τα εξής. Το ισχύον Σύνταγμα αφήνει στον κοινό νομοθέτη να ορίσει το εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη και συγκρότηση της Βουλής. Ανεξαρτήτως των επιχειρημάτων που έχουν αναπτυχθεί από τους υποστηρικτές των διαφόρων εκλογικών συστημάτων τονίζουμε ξανά ότι η απλή αναλογική είναι κατά την άποψή μας το καλύτερο εκλογικό σύστημα. Πρόκειται άλλωστε για το πιο απλό, το πιο ξεκάθαρο και το πιο δίκαιο εκλογικό σύστημα, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύει τη βούληση και την ψήφο των Ελλήνων πολιτών με τον αντιπροσωπευτικότερο τρόπο.

Στο πλαίσιο αυτό η εφαρμογή της απλής αναλογικής, δηλαδή η απόλυτη αναλογία ψήφων και εδρών, θεωρείται από εμάς ως ο βέλτιστος τρόπος ανάδειξης των Βουλευτών και κατανομή των εδρών. Εκτός αυτού, το σύστημα της απλής αναλογικής συνάδει απόλυτα και με το όριο εισόδου του 3%, προκειμένου κάποιο κόμμα να εισέλθει στη Βουλή. Με αυτόν τον τρόπο η βούληση των Ελλήνων πολιτών αποκτά την απαραίτητη συνοχή και δύναμη εντός του Κοινοβουλίου, αφού μετουσιώνεται σε κοινοβουλευτικό κόμμα.

Περαιτέρω, είμαστε ασφαλώς υπέρ της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος από εκλογείς που βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας. Η ψήφος του απόδημου ελληνισμού ολοκληρώνει το εκλογικό σώμα και αναγνωρίζει έμπρακτα την ελληνική συνείδηση που έχει ο απόδημος ελληνισμός. Η ψήφος του από-

δημου ελληνισμού στηρίζει την γνήσια αντιπροσώπευση των Ελλήνων στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Ας μην ξεχνάμε δε ότι οι Έλληνες του εξωτερικού αγαπούν πολύ περισσότερο την Ελλάδα από όλους εμάς, κάτι που έχω διαπιστώσει άπειρες φορές.

Θα πρέπει όμως να προβλεφθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, αλλά και δικλείδες ασφαλείας προκειμένου να εξασφαλίστούν οι συνθήκες κατάλληλης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των αποδήμων, σε συνάρτηση με τη δίκαιη αντιπροσώπευση και εκλογική δύναμη όλων των κομμάτων.

Τέλος κι αναφορικά με τα κωλύματα εκλογιμότητας Βουλευτών, το βουλευτικό αξίωμα πρέπει να αποχαρακτηριστεί από την οποιαδήποτε έννοια του επαγγέλματος και να ενισχυθεί ο λειτουργικός του χαρακτήρας. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να υπάρχει οριστικό κώλυμα εκλογιμότητας εφόσον ένα πρόσωπο εξελέγη τρεις φορές Βουλευτής. Δεν πρέπει δηλαδή να επιτρέπεται ποτέ κανένας να εκλέγεται για τέταρτη φορά.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ανακοινώνω τώρα την εξέδρα των συναδέλφων που θα πάρουν τον λόγο. Εάν κάποιος από τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, που δεν έχει μιλήσει, θέλει να πάρει τον λόγο μετά τους έξι συναδέλφους, να μου το πει. Μόνο τον κ. Καμίνη βλέπω στην Αίθουσα. Είναι με σειρά ο κ. Αθανασίου, ο κ. Μαντάς, ο κ. Τσιγκρής, ο κ. Ηγουμενίδης, η κ. Κεφαλογιάννη και ο κ. Κατρίνης.

Κύριε Αθανασίου, έχετε τον λόγο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συναδέλφους για τη σειρά που μου έδωσαν λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων που έχουμε στο Προεδρείο.

Ήθελα να πω κάτι στον κ. Τσακαλώτο που έχει φύγει. Η ρήση του Πυθαγόρα ότι η πολιτική είναι για όλους, έχει από όλους τους ερμηνευτές του Πυθαγόρα άλλη έννοια από αυτή που μας είπε. Δεν είναι να περιοριστεί ο χρόνος των Βουλευτών. Αυτό είναι ένας κανόνας. Και όσοι έχουν ασχοληθεί με τα κλασικά γράμματα το ξέρουν. Είναι να δίνονται ίσες ευκαιρίες σε όλους, γιατί τότε υπήρχαν αποκλεισμοί στην Αρχαία Ελλάδα με τους πληβείους κ.λπ., έτσι ώστε να μην αποκλείεται κανένας. Αυτή είναι η έννοια και όχι αυτή που ανέπτυξε ο κ. Τσακαλώτος.

Τώρα όσον αφορά το γενικό μέρος, λόγω του περιορισμού που μας έβαλε ο κύριος Πρόεδρος, μπαίνω κατευθείαν στα άρθρα.

Ξεκινώ με το άρθρο 62. Φρονώ πως εδώ προβαίνουμε στην πρόταση και ορθή ρύθμιση. Θα ήταν λαϊκισμός και μεγάλο σφάλμα να μη διατηρηθεί η ασυλία του Βουλευτή ως θεσμική εγγύηση για την άσκηση των καθηκόντων του, αλλά θα πρέπει η ασυλία να περιοριστεί αποκλειστικά στην πολιτική του δραστηριότητα ως Βουλευτή. Γι' αυτό θεωρώ ότι η προτεινόμενη προσθήκη στο άρθρο 62 κατορθώνει να βρει τη χρυσή τομή.

Είναι αλήθεια πως αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί ίσως και με την υφιστάμενη διατύπωση. Η πρακτική όμως έδειξε πως ήταν αναγκαία η σαφέστερη διατύπωση, ώστε να μην γίνονται καταχρήσεις λόγω της διασταλτικής ερμηνείας στο άρθρο 62 που ήδη κι εμείς δίνουμε. Και δυστυχώς όλοι στην Αίθουσα αυτή γνωρίζουμε πως τούτο συνέβη πολλές φορές, ιδίως όταν ετίθεντο ζητήματα που άπτονταν και της ποινικής ευθύνης των Υπουργών.

Το πλέγμα των διατάξεων για τη μεταρρύθμιση του ρυθμιστικού πλαισίου, που αφορά τα ποινικά αδικήματα των κυβερνώντων, συμπληρώνεται με την πρότασή μας για την αναθεώρηση του άρθρου 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος.

Η κοινοβουλευτική μας Πλειοψηφία κατέληξε ως πρόταση στην αφαίρεση του εδαφίου 3 της παραγράφου 3 του άρθρου 86 που ορίζει ότι η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της Β' Τακτικής Συνόδου της Βουλευτικής Περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος.

Η πρότασή μας κατατείνει, λοιπόν, στην πλήρη κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας της Β' Συνόδου. Τι σημαίνει αυτό; Ότι οι Υπουργοί εξισώνονται με όλους τους πολίτες αναφορικά με τα ζητήματα παραγραφής των αδικημάτων και για τα οποία μπο-

ρεί να κατηγορούνται. Συνεπώς, καμμία διακριτική μεταχείριση.

Η πρότασή μας συνιστά μία πράξη ευθύνης, αποτελεί δε εδώ και πάνω από μία δεκαετία παγιωμένη θέση της Νέας Δημοκρατίας και του Κυριάκου Μητσοτάκη και αποτυπώνει την άποψή μας πως η Βουλή μπορεί να εισέλθει σε μία νέα περίοδο ωριμότητας.

Πέραν όσων είπε ο κ. Καστανίδης -δεν τον βλέπω εδώ- κατά το πρώτο μέρος, με το οποίο συμφωνώ -μάλιστα και ο εισηγητής μας, ο κ. Τζαβάρας, τα έχει πει κατ' επανάληψη και συμφωνούμε- θα ήθελα να πω ότι αυτή τη διάκριση που κάνει με το «επ' ευκαιρία» και το «επωφελείται» το δεύτερο στάδιο, είναι λάθος. Γιατί επ' ωφελεία του Υπουργού, δεν είναι μόνο ο Υπουργός. Γιατί εκεί ανατρέχουμε στη δωροδοκία στο άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα, που μας λέει ποιος είναι αυτός ο οποίος μπορεί να κάνει το αδίκημα. Είναι ο υπάλληλος, την έννοια αυτή του άρθρου 235. Άρα και ένας προϊστάμενος μιας πολεοδομίας ή μιας εφορίας, για παράδειγμα, μπορεί να κάνει το αδίκημα.

Συνεπώς είναι άλλο το θέμα, γιατί η επ' ωφελεία μπορεί να είναι στον Υπουργό, μπορεί να είναι και αλλού και δεν έχει καμμία σχέση. Άλλο είναι το ζήτημα. Είναι το άρθρο 83 του Κανονισμού το οποίο δεν έχουμε καταλάβει. Έχω πει πάρα πολλές φορές και από άλλες θέσεις ότι έγινε εύστοχη τροποποίηση, ύστερα από υπόδειξη του τότε εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του κ. Λινού και της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, της οποίας είχα την τιμή τότε να προϊσταμαι, αλλά και ύστερα από την αποδοχή που έκανε ο τότε Πρόεδρος της Βουλής, ο Απόστολος Κακλαμάνης.

Τι λέει, λοιπόν, το άρθρο 83 του Κανονισμού; Ότι όταν διαπιστωθεί ένα αδίκημα, ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου -έλεγε ο Κανονισμός, προσέξετε τη διαφορά- διά του Υπουργού Δικαιοσύνης την έστειλε στη Βουλή. Τι μπήκε τότε; Ένα εδάφιο. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου -μπαίνει το εδάφιο αυτό που λέω τώρα- αφού εξετάσει την κατηγορία, τότε στέλνει την υπόθεση που εξέτασε δια του Υπουργού. Δηλαδή τι θα εξετάσει ο Υπουργός; Τη βασιμότητα τις κατηγορίας, αυτό το φιλτράρισμα που λέμε το οποίο, όμως, δεν εφαρμόσαμε ποτέ. Δεν θα εξετάσει φυσικά τη γραμματοσειρά ή την ποιότητα του χαρτιού! Θα εξετάσει αυτό το πράγμα το οποίο, δυστυχώς, και οι πρώην συνάδελφοί μου δεν το εφάρμοζαν.

Πάμε τώρα στην ερμηνευτική δήλωση, στο άρθρο 86 του Συντάγματος, η οποία προτείνεται από τον ΣΥΡΙΖΑ και έχει το εξής περιεχόμενο. Προσέξετε, κατά την αληθή έννοια του άρθρου αυτού, του 86 δηλαδή, στα αδικήματα της παραγράφου 1 περιλαμβάνονται όσα απλώς τελέστηκαν επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων.

Αυτή η ερμηνευτική δήλωση προτείνεται για λόγους επικοινωνιακούς προς εντυπωσιασμό και μόνο, διότι δεν έχει καμμία νομική, αλλά και πρακτική αξία, όπως θα εξηγήσω. Ας δούμε τι επιδιώκουν με τη δήλωση αυτή, όμως, οι συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ: Να υπάγονται στις ρυθμίσεις του άρθρου 86 τα ποινικά αδικήματα που τέλεσαν τα μέλη της Κυβέρνησης ή οι Υφυπουργοί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και όχι αυτά που τελούν-ται επ' ευκαιρία των καθηκόντων τους.

Κατ' αρχάς, θέλω να τονίσω ότι δεν κατανοώ την έννοια των αδικημάτων του Υπουργού που τελούνται επ' ευκαιρία των καθηκόντων του. Αλήθεια, σε ποια ιδιαίτερη κατηγορία υπάγονται αυτά; Είναι κάτι που δεν το ξέρουμε όχι μόνο οι νομικοί, αλλά και οι πολίτες. Οι Υπουργοί είτε τελούν αδικήματα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δηλαδή των λειτουργικών αρμοδιοτήτων τους που δεν μπορεί να τα κάνει άλλος, αλλά μόνο ο Υπουργός, και τότε υπάγονται στο άρθρο 86 του Συντάγματος και στο νόμο, βέβαια, περί ευθύνης Υπουργών ή όχι και τότε υπάγονται, όπως όλοι οι πολίτες, στις κοινές διατάξεις.

Το ζητάνε, όμως, έτσι για να πουν προφανώς ότι με αυτήν τη διατύπωση θα μπορεί κάποιος Υπουργός να διωχθεί για το αδίκημα της παθητικής δωροδοκίας, είτε είναι χάρη νομίμου πράξεως, είτε χάρη παρανόμου πράξεως αυτό που έκανε -δεν έχω πολύ χρόνο για να τα εξηγήσω- για να εφαρμοστεί αναδρομικά ότι δήθεν η Νέα Δημοκρατία και το Κίνημα Αλλαγής δεν θέλουν αυτήν την τροποποίηση για να μην διωχθούν συγκεκριμένα πρόσωπα.

Διερωτώμαι, όμως, αν δεν είναι λαϊκισμός αυτό, τι είναι; Διότι, πρώτον, αν τεθεί τέτοια δήλωση στο Σύνταγμα είναι άνευ αντι-

κειμένου, γιατί αυτός που τελικά θα κρίνει αν ένα αδίκημα τελείται κατά την άσκηση των καθηκόντων του είναι μόνο ο δικαστής και η δικαιοσύνη. Αυτός θα το κρίνει, όπως η νομολογία λέει.

Δεύτερον, θα δώσουμε δηλαδή μία αναδρομική δύναμη σε έναν αυστηρότερο νόμο; Θα είμαστε αντίθετοι με το άρθρο 7 του Συντάγματος και το άρθρο 7 της Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, την Εθνική Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Πρωτόκολλο του ΟΗΕ και την ΕΣΔΑ.

Τέλος, σχετικά με την παθητική δωροδοκία των Υπουργών, έχουμε πλούσια νομολογία των Ανωτάτων Ειδικών Δικαστηρίων, που λέει ότι το αδίκημα αυτό τελείται μόνο κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού. Συνεπώς είναι ένα θέμα που έχει κριθεί νομολογιακά. Για το μέλλον βέβαια δεν μπορεί να ισχύσει, γιατί καταργείται ολόκληρη η παράγραφος 3. Συνεπώς δεν έχει καμμία αξία και δεν μπορούν να μπαίνουν τέτοιες διατάξεις.

Τώρα, όσον αφορά τη δεύτερη ενότητα θα ήθελα να πω τα εξής. Το άρθρο 54 το έχουν αναπτύξει πάρα πολύ καλά και οι συνάδελφοι και ο κ. Τζαβάρας. Θα πω λίγα μόνο για την ενότητα 9, όσον αφορά το άρθρο 56, που μπορεί νομοτεχνικά να μην αποτελεί τη βέλτιστη οδό να αποδοθεί συνταγματικά η διάθεση των κομμάτων του Κοινοβουλίου να συμπλεύσουν στην ανάγκη να δοθεί, επιτέλους, δικαίωμα ψήφου στους Έλληνες του εξωτερικού, ήταν, όμως, αναγκαία, καθώς το άρθρο 51 -αυτό θέλω να προσέξετε- δεν κρίθηκε, κακώς, κατά την άποψή μου, αναθεωρητό από την προηγούμενη Βουλή. Εν τούτοις η ρύθμιση είναι εντός του συνταγματικού πλαισίου και έρχεται να υπογραμμίσει τα θετικά και τα αρνητικά ενός συμβιβασμού.

Όλοι έχουμε τις διαφωνίες μας επί του τελικού αποτελέσματος, αλλά είναι ένα αποτέλεσμα το οποίο όλοι μπορούμε να αποδεχτούμε και το οποίο μας αφήνει σε καλύτερη μοίρα από ό,τι βρισκόμασταν. Επιτρέψτε μου να πω ότι αυτό δεν είναι ούτε λίγο ούτε αυτονόητο. Θα ανέφερε, μάλιστα, κάποιος ότι είναι και σπάνιο στην έννομη τάξη μας. Και σ' αυτό ήταν μεγάλη η συμβολή και του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος έκανε τις απαραίτητες υποχωρήσεις, θα έλεγα, για να μπορέσει να υπάρξει ένας συγκερασμός.

Έχω να πω και για τα άλλα άρθρα, κύριε Πρόεδρε, αλλά ξέρω ότι πρέπει να τηρήσω τον χρόνο.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Εσείς ξέρετε τον καημό του Προεδρεύοντος! Ευχαριστούμε πολύ.

Τον λόγο έχει ο κ. Μαντάς.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΑΝΤΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Αναθεώρηση του Συντάγματος αποτελεί αναμφίβολα μια κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, μία διαδικασία που αγγίζει την καρδιά του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Είναι μία σπάνια ευκαιρία να δούμε ξανά και να αλλάξουμε βασικά στοιχεία της δημοκρατικής μας λειτουργίας, να διορθώσουμε παλιές εκκρεμότητες, να διευρύνουμε το πεδίο της δημοκρατίας, αλλά και να θέσουμε τις βάσεις για την πολιτική, νομοθετική και κοινωνική εξέλιξη της πατρίδας μας, να τολμήσουμε όσα δεν τόλμησαν ποτέ οι προηγούμενοι.

Με την συνταγματική Αναθεώρηση, όμως, πετυχαίνουμε και άλλον έναν βασικό στόχο: Συντονιζόμαστε ξανά με την κοινωνία, ακούμε αυτά που είναι σημαντικά γι' αυτήν και προσαρμόζουμε τη λειτουργία του πολιτεύματος στα νέα δεδομένα, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των καιρών μας.

Είναι γεγονός ότι πολλοί από εμάς θα επιθυμούσαμε μία πιο γενναία συνταγματική Αναθεώρηση, η οποία να διορθώνει περισσότερα και να μην αφήνει σημαντικές εκκρεμότητες για το μέλλον. Δυστυχώς, είναι γεγονός ότι με αυτήν την Αναθεώρηση χθόνη μία μεγάλη ευκαιρία, η ευκαιρία να εντάξουμε, κατά τη γνώμη μου, τρία πολύ σημαντικά σημεία στο Σύνταγμα μας: Την προστασία του περιβάλλοντος, έτσι ώστε να τη λαμβάνουμε πάντα υπ' όψιν στις νομοθετικές μας πρωτοβουλίες, τους δημοσιονομικούς κανόνες και τους εξορθολογισμένους προϋπολογισμούς, ώστε να μην χρειαστεί να ξαναζητήσουμε μνημόνια και σκληρά μέτρα, αλλά πάνω απ' όλα να επιτρέψουμε στην πατρίδα μας την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων.

Μιλώ φυσικά για το περίφημο άρθρο 16, που θα απελευθε-

ρωνε την ανώτατη παιδεία από το κρατικό μονοπώλιο, που θα έδινε τη δυνατότητα στην Ελλάδα να μετεξελιχθεί σε ένα διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο, με ωφέλεια δισεκατομμυρίων ευρώ, που θα δημιουργούσε για τη χώρα μας μία νέα οικονομική ατμομηχανή και θα στηρίζε δυναμικά το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μας.

Δυστυχώς, όμως, το παράθυρο αυτό έκλεισε. Και έκλεισε, γιατί κάποιοι αποφάσισαν να μην δώσουν τη δυνατότητα αυτή της Αναθεώρησης, εκεί όπου ο ΣΥΡΙΖΑ είχε την πλειοψηφία, αλλά και τη δυνατότητα να αποδείξει ότι σκεφτόταν το καλό της χώρας και όχι του κόμματός.

Κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ, για άλλη μία φορά βάλατε φρένο στην πορεία της χώρας. Και δυστυχώς, σε άλλο ένα σημαντικό θέμα φανήκατε κατώτεροι των περιστάσεων και δεσμεύσατε τη χώρα με αρνητικό τρόπο, για πολλά-πολλά χρόνια. Γιατί αν στα θέματα περιβάλλοντος και δημοσιονομικών κανόνων, μπορούμε να παρέμβουμε με τις πολιτικές μας, στο θέμα των ιδιωτικών πανεπιστημίων δεν έχουμε κανένα ουσιαστικό περιθώριο.

Θα πρέπει, λοιπόν, όλοι να αποδεχθούμε ότι τουλάχιστον για μία δεκαετία ακόμα η Ελλάδα θα πρωτοπορεί στην εκπαιδευτική οπισθοδρόμηση. Θα είναι ίσως το μοναδικό κράτος στην Ευρώπη χωρίς ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Σήμερα, ωστόσο, στο πλαίσιο αυτής της Αναθεώρησης, έχουμε άλλες σημαντικές δυνατότητες, δυνατότητες που θα πάνε τη χώρα μπροστά και θα αντιμετωπίσουν βασικά ζητήματα του πολιτεύματός μας. Έτσι, λοιπόν, έχουμε την ευκαιρία να ρυθμίσουμε οριστικά το θέμα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας και να μην έχουμε την Αντιπολίτευση να εκβιάζει για πρόωρες εκλογές όποτε και όταν την συμφέρει.

Βάζουμε, λοιπόν, ένα τέλος στην εργαλειοποίηση της Προεδρικής εκλογής, και διασφαλίζουμε ότι η χώρα θα έχει σταθερές κυβερνήσεις τετραετίας, όπως αρμόζει σε κάθε ώριμη δημοκρατία.

Έχουμε, επίσης, την ευκαιρία να ρυθμίσουμε την ψήφο των αποδήμων. Και παρότι σ' αυτό το σημείο εμείς θα θέλαμε μια πιο γενναία αντιμετώπιση και ό,τι ισχύει για τους κατοίκους της Ελλάδας, να ισχύει και για τους ξενιτεμένους, ωστόσο θα δεχθούμε πολλές από τις προτάσεις των άλλων κομμάτων, προκειμένου να πετύχουμε τις αναγκαίες πλειοψηφίες, γιατί εμείς και ξέρουμε και μπορούμε να συνεργαζόμαστε όταν η χώρα το απαιτεί.

Σήμερα, όμως, έχουμε και μία ακόμα σημαντική ευκαιρία. Έχουμε την ευκαιρία να συντονιστούμε ξανά με την ελληνική κοινωνία και να θέσουμε νέους κανόνες για το πώς αντιμετωπίζονται οι πολιτικοί από τη δικαιοσύνη. Όταν λέμε στους πολίτες ότι θέλουμε ισονομία και αξιοκρατία για όλους, δεν εννοούμε για όλους, εκτός από τους πολιτικούς. Όταν μιλάμε για ίσες ευκαιρίες, για ίσα δικαιώματα και νομιμότητα παντού, δεν εννοούμε νομιμότητα παντού, εκτός από την πολιτική. Όταν επικαλούμαστε τον νόμο για να επιβληθεί η τάξη, όταν υπερασπιζόμαστε το κράτος δικαίου και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, δεν εννοούμε οι Βουλευτές και οι Υπουργοί να είναι υπεράνω του νόμου.

Κι όμως, η ελληνική κοινωνία νιώθει ότι άλλα ισχύουν για αυτήν και άλλα για τους πολιτικούς της. Η ελληνική κοινωνία βλέπει την ασυλία του Βουλευτή και του Υπουργού και την ερμηνεύει ως ατιμωρησία και ενοχλείται με την εκάστοτε κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, όταν αυτή λειτουργεί ως ασπίδα προστασίας των Βουλευτών της για κάθε αδίκημα.

Έτσι, όμως, δημιουργείται ρήγμα ανάμεσα σε πολίτες και πολιτικούς, ρήγμα που απειλεί τον κοινοβουλευτισμό και τη δημοκρατία συνολικά, γιατί εδραιώνει την αντίληψη στους πολίτες ότι «όλοι το ίδιο είναι». Και ο κόσμος αντί να ενεργοποιείται γύρω από την πολιτική, την θεωρεί ξένο σώμα, την απαξιώνει και την απορρίπτει, δίνοντας έτσι τροφή στον λαϊκισμό και στα άκρα.

Οφείλουμε, λοιπόν, να αποκαταστήσουμε αυτήν την ανισορροπία, σεβόμενοι όμως το πνεύμα του Συντάγματος και της Δημοκρατίας και φροντίζοντας ότι τόσο οι Βουλευτές όσο και οι Υπουργοί θα μπορούν να κάνουν απρόσκοπτα τη δουλειά τους, αλλιώς κάθε πολίτης που διαφωνεί θα μπορούσε να μηνύει κι έναν Υπουργό. Και τότε θα ήταν αδύνατο να κυβερνηθεί η χώρα, αν για κάθε πολιτική απόφαση, είχαμε και μία ποινική διαδικασία για παράβαση καθήκοντος.

Μ' αυτό το πνεύμα, λοιπόν, το άρθρο 62 και η βουλευτική ασυλία πρέπει να αλλάξουν. Και αυτό ακριβώς πράττουμε, ώστε η Βουλή πλέον να υποχρεώνεται να άρει αυτόματα την ασυλία Βουλευτή, εφόσον το αδίκημα δεν συνδέεται με τα καθήκοντα και την πολιτική του δράση. Έτσι, καμμία πλειοψηφία στο μέλλον δεν θα μπορεί να επιβάλλει το ακαταδίωκτο για τους Βουλευτές της.

Την ίδια στιγμή πρέπει να αλλάξουμε και το πλαίσιο ευθύνης των Υπουργών, το άρθρο 86 δηλαδή και να καταργήσουμε και σε αυτό το σημείο κάθε ιδιαιτερότητα ή ευνοϊκή μεταχείριση. Έτσι, πλέον τα αδικήματα των Υπουργών δεν θα παραγράφονται γρήγορα, όπως όλοι ξέραμε, αλλά θα ακολουθούν ό,τι ισχύει για όλους τους πολίτες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τις παραπάνω παρεμβάσεις γινόμαστε η πρώτη κυβερνητική πλειοψηφία που θα περιορίσει τα προνόμια των εν ενεργεία Βουλευτών και Υπουργών της και είμαστε υπερήφανοι γι' αυτό, γιατί για εμάς η κοινωνία και η πολιτική πρέπει να συμβαδίζουν και ό,τι ισχύει για τους μεν, θα πρέπει να εφαρμόζεται και στους δε.

Όπως αφήνουμε πίσω μας την κρίση των θεσμών και την οικονομική χρεοκοπία, έτσι πρέπει να αφήσουμε πίσω μας την εποχή των προνομίων και της μη λογοδοσίας, αποκαθιστώντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στο πολιτικό μας σύστημα και φροντίζοντας ότι όσοι αναλαμβάνουν δημόσιες θέσεις, δεν θα κρύβονται πίσω από παραγραφές ή ασυλίες.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Καλείται στο Βήμα ο κ. Άγγελος Τσιγκρής και όπως είπαμε, θα ακολουθήσουν ο κ. Ηγουμενίδης, η κυρία Όλγα Κεφαλογιάννη και ο κ. Κατρίνης.

Κύριε Τσιγκρή, έχετε τον λόγο.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΓΚΡΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε την Αναθεώρηση του Συντάγματος, μία κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, μία κορυφαία στιγμή για τη δημοκρατία. Μετά από μία δεκαετία, σήμερα βρισκόμαστε στη μεγαλύτερη στιγμή του Κοινοβουλίου.

Η Αναθεώρηση του Συντάγματος λαμβάνει χώρα, μετά από μία δεκαετία κρίσης που η Ελλάδα ανέβηκε το Γολγοθά, που έχει αφήσει πληγές με συντριπτικά κατάγματα στην κοινωνική συνοχή, με διάλυση της κοινωνικής αλληλεγγύης, με υποχώρηση του κοινωνικού κράτους, με χιλιάδες συμπολίτες μας να διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας, με χιλιάδες ανέργους και χιλιάδες νέους ανθρώπους να σπουδάζουν στο εξωτερικό και άλλους να ψάχνουν δουλειά εκεί.

Γι' αυτό η προηγούμενη Βουλή ήταν άτολμη, γιατί δεν έκανε το χρέος της να μαζέψει τους Έλληνες φοιτητές στην πατρίδα μας και να κάνει την Ελλάδα κέντρο παιδείας και πολιτισμού. Γιατί δεν είχε την τόλμη και την αποφασιστικότητα να επιτρέψει την ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Μόνο στην Κύπρο σπουδάζουν πέντε χιλιάδες φοιτητές, πολλές χιλιάδες στην Ιταλία, στην Αγγλία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά, στην Γερμανία.

Η Ελλάδα ματώνει, χάνει τα καλύτερα μυαλά της στο εξωτερικό και αυτοί οι νέοι άνθρωποι μένουν εκεί, κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές, πίνουν δουλειά, κάνουν οικογένειες και δεν γυρίζουν ποτέ πίσω. Άρα είναι προσηματική η ρήση κάποιων - ίσως και υποκριτική - ότι πρέπει να γυρίσουν οι νέοι άνθρωποι στην Ελλάδα. Προφανώς, ο συνταγματικός χάρτης της χώρας δεν επιτρέπει στο καλύτερο κομμάτι της νεολαίας, η οποία βρίσκεται στο εξωτερικό, να επιστρέψει σπίτι της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτή η δεκαετία, όμως, που στο τέλος της γίνεται συγκυριακή και η Αναθεώρηση του Συντάγματος άφησε πίσω της και τεράστια προβλήματα στην πολιτική τάξη και το πολιτικό σύστημα και μία γενικευμένη απαξίωση του πολιτικού συστήματος και των πολιτικών, στη συνείδηση των Ελλήνων πολιτών.

Αυτό δεν το λέω εγώ, το λένε όλες οι μετρήσεις της κοινής γνώμης. Οι Έλληνες δεν εμπιστεύονται τους πολιτικούς, δεν εμπιστεύονται την πολιτική. Τι δεν εμπιστεύονται δηλαδή; Αυτούς που μπορεί να αλλάξουν κάτι στον τόπο, γιατί από εκεί ξεκινάει

οποιαδήποτε αλλαγή προς το καλό ή προς το κακό. Άρα δεν μπορεί κάποιος να μη χαιρετήσει την εξίσωση του Βουλευτή και του Υπουργού με τον πολίτη, αναφορικά με την ποινική τους μεταχείριση.

Η ποινική μεταχείριση των Βουλευτών και των Υπουργών θα έπρεπε να είναι αυστηρότερη από αυτή των πολιτών, γιατί βρισκόμαστε εδώ με μία συγκεκριμένη αποστολή και έχουμε καθήκον να τηρήσουμε τον όρκο που δώσαμε και να αποτελούμε τους θεματοφύλακες της νομιμότητας. Όταν την παραβιάζουμε, πρέπει ο νόμος να είναι ακόμα πιο αυστηρός, όχι πιο επιεικής, να μην δίνει δικλίδες ασυλίας, ούτε παράθυρα παραγραφής. Άρα έγινε ένα γενναίο βήμα και ίσως συμβάλλει στην αποκατάστασή της χαμένης τιμής του πολιτικού κόσμου.

Συνεπώς δεν μπορεί κάποιος να μη χαιρετίσει τις αλλαγές στα άρθρα 62 και 86 του Συντάγματος. Ελπίζω και εύχομαι -όπως και όλη η ελληνική κοινωνία- τη Δευτέρα αυτές οι λανθασμένες επιλογές του χθες, να αποτελέσουν για πάντα, οριστικά και αμετάκλητα, παρελθόν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δεκαετία που πέρασε, όμως, άφησε και συντριπτικά κατάγματα στη σπονδυλική στήλη, στη ραχοκοκαλιά της ελληνικής κοινωνίας, στο μέσο νοικοκυριό, στον καθημερινό άνθρωπο. Χιλιάδες -ένα εκατομμύριο, λένε οι μετρήσεις- συμπολίτες μας έχασαν σε ελάχιστο χρονικό διάστημα τη δουλειά τους. Πολλοί συνάνθρωποί μας δεν είχαν ούτε τα προς το ζην, ούτε χαρτζιλίκι στα παιδιά τους για να πάρουν ένα κουλούρι στο σχολείο.

Κατά την προσωπική μου άποψη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημαντικότερη συνεισφορά της παρούσας Αναθεώρησης, το μεγαλύτερο άλμα που κάνει ο συντακτικός νομοθέτης, είναι το άρθρο 21 και η καθιέρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος; Κανένας Έλληνας κάτω από το όριο της φτώχειας! Και αυτό το λέει πλέον το Σύνταγμα. Αυτό πρέπει να είναι το νέο «κοινωνικό μας συμβόλαιο». Αυτό είναι κάτι που πρέπει να μας ενώνει όλους. Καμμία οικογένεια δεν αφήνει ένα παιδί της νηστικής, ενώ τρώνε όλοι οι άλλοι. Έτσι και εμείς πρέπει να δούμε την Ελλάδα. Σαν μία μεγάλη οικογένεια έντεκα εκατομμυρίων ανθρώπων που πρέπει όλοι, τουλάχιστον, να έχουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια. Αυτό θα απαλύνει τον πόνο πολλών συνανθρώπων μας.

Αρκεί η διακήρυξη και αρκεί να τη πάρουμε απόφαση για να γίνει το βήμα, άλμα και η νομοθετική, συνταγματική πρόβλεψη, πραγματικότητα. Αυτό έκανε, εξάλλου, ο Καναδάς πριν τριάντα χρόνια, όταν κάποιος μεγάλος οραματιστής δεσμεύτηκε για: «Ένα σπίτι και μία δουλειά σε όλους τους Καναδούς». Και αν κατηγορηθώ ότι η Ελλάδα δεν είναι Καναδάς, θα απαντήσω ότι ο Καναδάς δεν ήταν όπως είναι σήμερα. Σήμερα, όμως, είναι η πιο συνεκτική και πιο αλληλέγγυα κοινωνία στον κόσμο. Είναι δυτική κοινωνία, που επιτρέπει τον ανταγωνισμό. Δεν έχει «ταβάνι», αλλά έχει «πάτωμα». Κανένας κάτω από το όριο της φτώχειας. Αυτό το αποφάσισαν όλοι μαζί και το πέτυχαν.

Αυτό κάνει το Σύνταγμα μας σήμερα και είμαι περήφανος που αποτελώ μέλος αυτής της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να επιστρέψουν, όμως, οι Έλληνες στην Ελλάδα, δεν πρέπει τα επτά εκατομμύρια των συμπατριωτών μας που ζουν εκτός συνόρων, (μία Ελλάδα που ζει έξω από τα σύνορα), να τους θεωρούμε Έλληνες δεύτερης κατηγορίας. Γι' αυτό πρέπει να έχουν δικαίωμα ψήφου, τουλάχιστον. Γιατί προσφέρουν πολλά.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Οι ομογενείς προσφέρουν μεγάλες υπηρεσίες στην Ελλάδα. Κάνουν έναν σιωπηλό για να βοηθήσουν την πατρίδα μας και εμείς τους κλείνουμε την πόρτα. Δεν τους δίνουμε τη δυνατότητα να ψηφίσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ολοκληρώστε, κυρίες Τοιγκρή. **ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΓΚΡΗΣ:** Άρα ψήφος των Ελλήνων ομογενών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να βρούμε αυτά που μας ενώνουν προκειμένου η Ελλάδα να αποκτήσει ένα καλύτερο Σύνταγμα, από αυτό που είχε μέχρι σήμερα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, τριάντα μαθητές και μαθήτριες και τέσσερις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το Γυμνάσιο Κορινού Πιερίας.

Καλώς ήλθατε στη Βουλή.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Προχωρούμε με τον κ. Νικόλαο Ηγουμενίδη από τον ΣΥΡΙΖΑ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συμμετέχουμε σε μια σημαντική, κορυφαία, όπως χαρακτηρίστηκε, διαδικασία, που αφορά στο πολίτευμα και κατ' επέκταση, στο μέλλον της χώρας.

Πιστεύω ότι σε αυτή τη συζήτηση είναι παρούσα -δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά- η εμπειρία όλων μας από την τελευταία δεκαετία.

Θα μου πείτε: Μα, μπλέκεις τα μνημόνια τώρα με τη συνταγματική αναθεώρηση;

Δεν πρέπει να ξεχνάμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η κρατική κυριαρχία, η εθνική ανεξαρτησία πολλές φορές σχοινοβατούσαν, ακροβατούσαν με τον κίνδυνο να κουρελιαστούν τελείως, όταν Eurogroup και Euro Working Group αποφάσισαν, επέβαλαν αποφάσεις, αντικατέστησαν, υποκατέστησαν τη Βουλή των Ελλήνων και την κυβέρνηση πολλές φορές σε αυτή τη δεκαετία, έξω από κάθε δημοκρατική νομιμοποίηση.

Δεν πρέπει να ξεχνούμε, ότι οι εργαζόμενοι σε αυτή την πορεία αυτής της δεκαετίας βρέθηκαν χωρίς την ομπρέλα προστασίας των συλλογικών συμβάσεων κι ένα σωρό άλλες διακρίσεις, όπως η διάκριση ανάμεσα σε νέους και παλιούς εργαζόμενους.

Θα μπορούσα να πω πάρα πολλά παραδείγματα. Νομίζω ότι αυτό που πρέπει να κρατήσουμε και αυτό που δεν μπορεί να λείψει από τη συζήτησή μας, είναι ότι σε αυτή την τελευταία δεκαετία είχαμε μία επίθεση στην εργασία, μία επίθεση στη Δημοκρατία, μία επίθεση στο κοινωνικό κράτος.

Με τούτη την έννοια, η Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι μία ευκαιρία για τις ευρύτερες δημοκρατικές και προοδευτικές δυνάμεις του τόπου.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, με την πρότασή του, δεν αγνοεί και δεν θα μπορούσε να αγνοήσει την ανάγκη για ευρύτερες συναινέσεις. Παράλληλα, ο ΣΥΡΙΖΑ, η Αριστερά δεν απεμπολεί και δεν θα μπορούσε να απεμπολήσει το αίτημα της εποχής μας για εμβάθυνση της δημοκρατίας, για διεύρυνση της λαϊκής συμμετοχής και λαϊκής κυριαρχίας, για προστασία των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων από τη νεοσυντηρητική επίθεση, για αποκατάσταση της αξιοπιστίας της πολιτικής.

Με άλλα λόγια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλουμε μία δημοκρατική, προοδευτική Αναθεώρηση. Αυτή είναι η πρότασή μας. Εδώ είναι και η καρδιά της διαφωνίας μας με τη συντηρητική παράταξη. Δεν είναι, δηλαδή, «προτείνουμε γενναία και προτείνετε δειλή Αναθεώρηση» ή το ανάποδο. Δεν είναι θέμα μιας πρότασης για δειλή, φοβισμένη ή γενναία Αναθεώρηση.

Οι προτάσεις και οι δικές μας και της συντηρητικής παράταξης έχουν συγκεκριμένο κοινωνικό, ταξικό πρόσημο. Γι' αυτό έχουμε και διαφορετική προσέγγιση στα διάφορα θέματα, πέρα από το γεγονός ότι -κακά τα ψέματα- η Νέα Δημοκρατία εκφυλίζει ακόμα και αυτή την -όπως είπαν οι ομιλητές της- κορυφαία για το πολίτευμα διαδικασία, με τελευταίο παράδειγμα αυτό που συζητούμε στη σημερινή συνεδρίαση. Οι άριστοι, οι έτοιμοι από καιρό να κυβερνήσουν! Με προεκλογική δέσμευση του ίδιου του σημερινού Πρωθυπουργού για ψήφο των αποδήμων, αυτή η διάταξη που σήμερα θα καταλήξουμε, μόλις πριν από λίγο δόθηκε στις πτέρυγες της Βουλής.

Θέλω να έρθω στο άρθρο 86, για το οποίο συζητούμε σήμερα. Βεβαίως και καταργείται το σύντομο της αποσβεστικής προθεσμίας από το άρθρο. Παράλληλα, προτείνουμε -και έγινε αρκετή συζήτηση- την ερμηνευτική δήλωση, αυτό, δηλαδή, που θα έπρεπε να είναι αυτονόητο, ότι στα αδικήματα δεν περιλαμβάνονται όσα τελέστηκαν επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων.

Δεν είμαι νομικός. Δεν φιλοδοξώ να γίνω νομικός. Θα προσπα-

θήσω, όμως, μία πολιτική προσέγγιση στο θέμα. Γιατί θεωρούμε απαραίτητη την ερμηνευτική δήλωση; Διότι δεν υπάρχει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κανένας λόγος προστασίας στον Υπουργό που -επιτρέψτε μου την έκφραση- «τα παίρνει», γιατί πρέπει τώρα που η κοινωνία θέλει να αποδοθεί δικαιοσύνη στα μεγάλα σκάνδαλα που ταλανίζουν τον τόπο, να είναι καθαρό και κρυστάλλινο ότι στα υπουργικά καθήκοντα δεν ανήκει η δωροδοκία.

Γιατί διαφωνούν Νέα Δημοκρατία και ΚΙΝΑΛ με την πρότασή μας; Είπε πριν ο κ. Αθανασίου από τη Νέα Δημοκρατία να μην έχει αναδρομική ισχύ και εξήγησε νομικά για ποιο λόγο. Πιστεύω ότι και μόνο που αναφέρεται αυτό, προσβάλλει τη δημοκρατία. Σε όλο τον πολιτικό βίο έτσι είναι κι έτσι θα έπρεπε να είναι, απλά, καθαρά και ξάστερα. Δεν είναι στα καθήκοντα του Υπουργού η δωροδοκία.

Πέρα από το τι λέει ο καθένας, επιτρέψτε μου να σταθώ -και θα κλείσω την ομιλία μου- και στο τι γίνεται, τι κάνουμε, τι ζούμε, σε μερικά, σε τέσσερα, πέντε θέματα.

Αυτές τις μέρες, τώρα που συζητούμε τη συνταγματική Αναθεώρηση, η Νέα Δημοκρατία τροποποιεί τον Ποινικό Κώδικα για να βγάλει λάδι τους φίλους της τραπεζίτες.

Παρακάτω: Τώρα που συζητούμε τη Συνταγματική Αναθεώρηση, η Νέα Δημοκρατία τροποποιεί τον Ποινικό Κώδικα και ο κ. Φρουζής, ο κύριος «NOVARTIS», ο άνθρωπος της «NOVARTIS» στην Ελλάδα, λέει και απαντά ότι θα ρωτήσει το δικηγόρο του αν τον αφορά η αλλαγή που προτείνει και που αποφάσισε η Νέα Δημοκρατία για να ξεπαγώσει τους δεσμευμένους λογαριασμούς του.

Συνεχίζω: Τώρα που συζητούμε την Αναθεώρηση του Συντάγματος και το άρθρο για την ευθύνη των Υπουργών, ο κεντρικός τραπεζίτης, ο κατά τα άλλα αδέκαστος, που δεν παρεμβαίνει στην πολιτική, τη Δευτέρα το βράδυ δήλωσε στην ΕΡΤ ότι δεν βλέπει σκάνδαλο «NOVARTIS». Στο χωριό μου το λένε «βάλανε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα».

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Παρακάτω: Τι έγινε αυτές τις μέρες που συζητούμε; Χθες βγήκε η απόφαση -μετά από δεκατέσσερα χρόνια!- για τη «SIEMENS». Δεν θα σταθώ στην «αξιοθαύμαστη ταχύτητα» της Ελληνικής Δικαιοσύνης, ούτε θα σταθώ στο αν λόγω παραγραφής αθωώθηκε ο κ. Τσουκάτος. Έχω, όμως, δύο ερωτήσεις προς τις δύο παρατάξεις. Πολλοί δεν θυμούνται ή δεν γνωρίζουν τι ήταν ο Τσουκάτος την περίοδο που συμμετείχε -με τον τρόπο του- στην πολιτική ζωή του τόπου. Ούτε ένας, όμως, από το ΠΑΣΟΚ δεν αισθάνθηκε την ανάγκη, δεν αισθάνεται την ανάγκη να πει στον ελληνικό λαό πού πήγε αυτό το ένα εκατομμύριο μάρκα; Ούτε ένας;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

Βγήκε, λοιπόν, μετά από δεκατέσσερα χρόνια η απόφαση για τη «SIEMENS», αλλά ο κύριος «SIEMENS», ο Φρουζής της «SIEMENS», ο Χριστοφοράκος, είναι στο εξωτερικό. Έφυγε μέρα μεσημέρι με κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας. Ούτε ένας από την παράταξή σας δεν αισθάνεται την ανάγκη να απολογηθεί στον ελληνικό λαό για το πώς έφυγε ο Χριστοφοράκος, γιατί έφυγε ο Χριστοφοράκος; Ούτε ένας;

Κοιτάξτε, κύριοι, ας μην κοροϊδευόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Και με αυτό ολοκληρώστε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΔΗΣ: Κλείνω, κύριε Πρόεδρε. Κυριολεκτώ.

Με αφορμή το άρθρο 86, μπορούμε και πρέπει να βάλουμε τέλος σε μία υπόθεση που λαβώνει την τιμή και την υπόληψή του πολιτικού συστήματος. Η Βουλή οφείλει να στείλει σήμερα, διά παντός, το μήνυμα ότι όλες οι υποθέσεις -μαζί και οι παλιές υποθέσεις δωροδοκίας- παραμένουν ανοιχτές και απαράγραπτες.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Τον λόγο έχει η κ. Όλγα Κεφαλογιάννη.

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης, πέραν από ένα κρί-

σιμο νομικό εγχείρημα, αποτελεί πάνω απ' όλα ένα κορυφαίο πολιτικό ζήτημα, καθώς οφείλει να αποτυπώνει το συλλογικό συμφέρον σύμφωνα με τις διαρκώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες, τις νέες τάσεις και προκλήσεις της σύγχρονης εποχής.

Ο ίδιος ο νομοθέτης προβλέπει ευρείες πλειοψηφίες για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, αξιώνοντας με τον τρόπο αυτό ευρύ πολιτικό διάλογο, συνθέσεις και συναινέσεις κατά την ύψιστη αυτή κοινοβουλευτική διαδικασία, ιδιαίτερα σε μία κρίσιμη εθνική περίοδο, όπως αυτή που διανύουμε, κατά την οποία η χώρα ήρθε αντιμέτωπη με τη μεγαλύτερη οικονομική κρίση από τη μεταπολεμική περίοδο, μία κρίση δημοσιονομική που μετατράπηκε σε θεσμική και αξιακή, κρίση εθνικού προσανατολισμού με φαινόμενα και τακτικές λαϊκισμού, να φέρουν τη χώρα σε επικίνδυνα σταυροδρόμια.

Σε αυτήν τη συγκυρία η συνταγματική Αναθεώρηση μπορούσε και έπρεπε να είναι η νέα εθνική πυξίδα προόδου και θεσμικού εκσυγχρονισμού, να είναι ο εγγυητής της κοινωνικής και πολιτικής ισορροπίας και, φυσικά, της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Δυστυχώς, η προτεινόμενη Βουλή δεν κατόρθωσε να αρθεί στο ύψος των καιρών. Χάθηκε, έτσι, η ευκαιρία για τις επόμενες γενιές να αποτυπωθεί συνταγματικά η ανάγκη για βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη, ποιοτικότερη νομοθέτηση και κυρίως, για περισσότερη ακαδημαϊκή ελευθερία, περισσότερες ευκαιρίες στην ανώτατη εκπαίδευση, μία ευκαιρία που θα έφερνε την Ελλάδα και τον πολιτισμό της στο επίκεντρο της διεθνούς εκπαιδευτικής αγοράς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σίγουρα η παρούσα Αναθεώρηση μπορούσε και έπρεπε να επιφέρει περισσότερες και ποιοτικότερες εγγυήσεις για την ελληνική κοινωνία. Το γεγονός ότι αυτό δεν κατέστη δυνατό, εδράζεται, ως ένα βαθμό, στην έλλειψη κουλτούρας συνεργασίας και συγκλίσεων στο ελληνικό πολιτικό σύστημα, κάτι που, βέβαια, αποτελεί προϋπόθεση όχι μόνο για τη διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης, αλλά και για τη συζήτηση «περί εφαρμογής του απλού αναλογικού συστήματος», όπως προτάθηκε από το ΣΥΡΙΖΑ για το άρθρο 54 παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Το μεγάλο ερώτημα σε αυτό το ζήτημα είναι ένα: Έχει η χώρα ανάγκη αυτή τη στιγμή από πολιτική σταθερότητα ή από περισσότερη κοινοβουλευτική πολυφωνία στο πλαίσιο του αναλογικού συστήματος και, μάλιστα, όταν δεν ευδοκίμουν οι αναγκαίες συνεργασίες;

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι στην Ελλάδα η εφαρμογή του αναλογικού συστήματος στο τέλος της δεκαετίας του 1980 κόστισε πολιτική αστάθεια, ακυβερνησία, πόλωση. Είναι ένα σύστημα που μπορεί να αναχαιτίσει την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου κυβερνητικού προγράμματος, αφού επιτρέπει συνεργασίες που, εν δυνάμει, μπορούν να ναρκοθετήσουν τη λαϊκή ετυμηγορία.

Είναι σαφές ότι η προσπάθειά της Αξιοματικής Αντιπολίτευσης να αποτυπωθεί συνταγματικά η απλή αναλογική, εδράζεται, για άλλη μία φορά, σε μικροκομματικά συμφέροντα. Το εκλογικό σύστημα που εφαρμόζεται σήμερα, προσπαθεί σε επαρκή βαθμό τόσο την κοινοβουλευτική πολυφωνία, όσο και την απόλυτα αναγκαία για τον τόπο κυβερνητική σταθερότητα. Σε κάθε περίπτωση, ο εκλογικός νόμος πρέπει να παραμένει μία υπόθεση ξεχωριστή από την Αναθεώρηση του καταστατικού χάρτη και να μην εργαλειοποιείται για κομματικό όφελος.

Όσον αφορά την παράγραφο 4, του άρθρου 54, σχετικά με την ψήφο του απόδημου ελληνισμού, πρόκειται σίγουρα για ένα ζήτημα κορυφαίας σημασίας για την Ελλάδα και το ελληνικό έθνος. Είναι κάτι που ήδη προβλέπεται από το ισχύον Σύνταγμα στο άρθρο 51 παράγραφος 4, με νόμο που η ψήφισή του απαιτεί ευρεία συναίνεση διακοσίων Βουλευτών.

Η Νέα Δημοκρατία έχει υποστηρίξει τόσο κατά το παρελθόν -νόμος Παυλόπουλου, πρωτοβουλία Στυλιανίδη 2013- όσο και πρόσφατα, το δικαίωμα άμεσης και καθολικής συμμετοχής του οικουμενικού ελληνισμού στις βουλευτικές εκλογές. Η ψήφος του απόδημου Ελληνισμού αποτελεί ένα βασικό μέσο επανασύνδεσης των Ελλήνων εκτός επικρατείας με την πατρίδα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ενίσχυση και την επαναφορά των οικογενειακών, αλλά και οικονομικών δεσμών.

Το όλο εγχείρημα απαιτεί σίγουρα ιδιαίτερη προσοχή, όσον

αφορά την συνταγματικότητα των επιμέρους, καίριων ζητημάτων, όπως είναι το ποιοι, το πώς και το ποιους θα ψηφίζουν. Το σίγουρο είναι, όμως, ότι η κατ' αρχάς συμφωνία για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού ενώνει τους Έλληνες και μεγαλώνει την Ελλάδα. Και το γεγονός αυτό σίγουρα υπερβαίνει τις οποίες -και ενδεχομένως βάσιμες- αντιρρήσεις για τη διαδικασία. Επιβεβαιώνεται, δε, από το γεγονός ότι η Αξιωματική Αντιπολίτευση υποχρεώθηκε σε συναίνεση, προκειμένου να αποφύγει τον κίνδυνο της πολιτικής απομόνωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι βέβαιο ότι το κύριο στοιχείο για την πολιτική ζωή του τόπου, είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο πολιτικό σύστημα, τους δημοκρατικούς θεσμούς. Ένα από τα βασικότερα ζητήματα που ανέκυψαν κατά την αναθεωρητική διαδικασία στην κατεύθυνση αυτή, είναι το ζήτημα της βουλευτικής ασυλίας, άρθρο 62 του Συντάγματος, όπως και το ζήτημα «περί ευθύνης Υπουργών», άρθρο 86 του Συντάγματος.

Για το μεν άρθρο 62 η κοινοβουλευτική Πλειοψηφία είχε προκρίνει τη διατήρηση της ασυλίας του Βουλευτή ως θεσμικής εγγύησης για την ελεύθερη και απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων του Βουλευτή, η οποία, όμως, θα περιορίζεται αποκλειστικά στην πολιτική του δράση ως Βουλευτή. Αυτή η προσθήκη ισχυροποιεί ακόμα περισσότερο την υποχρέωση της Βουλής -σύμφωνα και με το ισχύον ακόμα Σύνταγμα- για άρση της βουλευτικής ασυλίας όσον αφορά αδικήματα που δεν σχετίζονται με το βουλευτικό αξίωμα.

Στην ίδια κατεύθυνση του περαιτέρω εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου, στη βάση του περιορισμού των προνομίων των Βουλευτών, κινείται και η πρόταση της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας για το άρθρο 86 του Συντάγματος, με την πλήρη κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας της Β' Συνόδου.

Στην πραγματικότητα αυτό σημαίνει ότι τα αδικήματα των Υπουργών εντάσσονται στην κανονική παραγραφή που ισχύει για όλους τους Έλληνες πολίτες.

Γνωρίζουμε, βέβαια, όλοι -και χρειάζεται να το λάβουμε σοβαρά υπ' όψιν μας- ότι κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων ελλοχεύουν επαυξημένοι κίνδυνοι αβάσιμων κατηγοριών και διώξεων. Η ηθική εξόντωση του πολιτικού αντιπάλου από την έναρξη έως τη λήξη μιας δικαστικής διαδικασίας, σπανίως είναι απαλλαγμένη πρόσκαιρων πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Ωστόσο, οι θεσμικές τομές που εισάγει η παρούσα συνταγματική Αναθεώρηση, ανταποκρίνονται στις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες για προστασία των θεμελιωδών αρχών της ισονομίας και της ισότητας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών.

Για άλλη μία φορά ο ΣΥΡΙΖΑ -όπως έπραττε και κατά την προτείνουσα Βουλή- επεδίωξε να εργαλειοποιήσει την αναθεωρητική διαδικασία. Επανεφερε άκαιρα μία άστοχη ερμηνευτική δήλωση που είχε προτείνει και στην προτείνουσα Βουλή για το εν λόγω άρθρο, με την οποία επιχειρείται ο αναδρομικός διαχωρισμός της αρμοδιότητας της Βουλής για τα αδικήματα που τελούνται κατά την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων και όχι επ' ευκαιρία αυτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τόσο στο άρθρο 54 όσο και στα άρθρα 62 και 86 της σημερινής συζήτησης, αλλά και σε άλλα άρθρα που η συζήτησή τους προηγήθηκε ή έπεται, επιτεύχθηκαν συναινέσεις σε καίρια πολιτικά ζητήματα, αποδεικνύοντας ότι η εδραίωση της συνεργασίας και της συνεννόησης σημαίνουν πάνω απ' όλα πολιτική ευθύνη και αποτελούν τις βάσεις της κοινωνικής προόδου.

Οι πολιτικές δυνάμεις οφείλουν να συνεχίσουν την προσπάθεια για ποιοτικότερο δημοκρατικό διάλογο και ενωτική στάση. Είναι ο μόνος δρόμος για να βρούμε οριστικά από την εποχή της φαυλότητας και του λαϊκισμού, που πλήγωσαν την εμπιστοσύνη των Ελλήνων και μας κόστισαν πολύ ακριβά.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Ευχαριστώ, κυρία Κεφαλογιάννη και για το ακριβές του χρόνου σας.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Μιχάλης Κατρίνης από το Κίνημα Αλλαγής και οι επόμενοι τρεις είναι ο κ. Λιάκος, ο κ. Μπουρ-

νούς και ο κ. Βαρεμένος.

Ορίστε, κύριε Κατρίνη, έχετε τον λόγο.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Μία και μιλάμε για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, το οποίο περιφρουρεί και διασφαλίζει τα δικαιώματα των συμπολιτών μας, θα μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, ως ενδέκατος εγγεγραμμένος ομιλητής και μιλώντας επτά και πλέον ώρες μετά την έναρξη της συνεδρίασης, να πω το εξής: Κάποια στιγμή θα πρέπει εδώ να συμφωνήσουμε και να διασφαλίσουμε, ότι τα δικαιώματα των συναδέλφων να ομιλήσουν την ώρα που δηλώνουν, δεν θα πρέπει να καταπατώνται από έναν Κανονισμό, ο οποίος δεν τηρείται. Και, δυστυχώς, αυτό έχει γίνει η κανονικότητα μας. Αμφιβάλλω αν οι υπόλοιποι σαράντα οχτώ συνάδελφοι, που απομένουν μέχρι να ολοκληρωθεί ο κατάλογος, θα μπορέσουν να λάβουν τον λόγο μέχρι το πέρας της συνεδρίασης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε σήμερα στην τέταρτη μέρα συζήτησης μιας κορυφαίας κοινοβουλευτικής διαδικασίας, όπως είναι η συνταγματική Αναθεώρηση, μιας διαδικασίας που εξαντλήθηκε στην τεχνητή πόλωση ανάμεσα στη Νέα Δημοκρατία και στο ΣΥΡΙΖΑ, που με αυτό τον τρόπο δείχνουν ότι αντιλαμβάνονται αυτή την κορυφαία διαδικασία ως πεδίο εφαρμογής κομματικών και μόνο σκοπιμοτήτων.

Αυτό που πρέπει να μας προβληματίσει όλους, είναι κατά πόσον οι πολίτες έδειξαν ενδιαφέρον για τη διαδικασία αυτή από την προηγούμενη κοινοβουλευτική περίοδο ή δείχνουν ενδιαφέρον για τη διαδικασία που εκτυλίσσεται σήμερα και όλες αυτές τις μέρες στην Ολομέλεια. Και, βεβαίως, αυτή η ερώτηση είναι ρητορική, γιατί η απάντηση είναι ότι το ενδιαφέρον και η προσοχή των πολιτών γι' αυτή τη διαδικασία και για τα ζητήματα αυτά, κινείται, δυστυχώς, σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο.

Γι' αυτό έχουμε ευθύνη όλοι. Κυρίως, όμως, ευθύνη έχουν αυτοί που κράτησαν τους πολίτες έξω από την κορυφαία αυτή διαδικασία, αυτοί που προσαρμοσαν και περιόρισαν τις αναθεωρητέες διατάξεις σε πεδίο σκοπιμοτήτων και σίγουρα πολύ μακριά από τις πραγματικές ανάγκες τόσο της χώρας όσο και της κοινωνίας. Γιατί θα συμφωνήσουμε όλοι, ότι πρόκειται, δυστυχώς, για μία άτολμη προσπάθεια συνταγματικής Αναθεώρησης. Απουσιάζει η ανανεωτική πνοή και η δυναμική που θα ενίσχυε ακόμα περισσότερο τους θεσμούς, θα προσέδιδε κύρος και περαιτέρω δημοκρατική νομιμοποίηση.

Ουσιαστικά, πρόκειται για μία χαμένη ευκαιρία να ισχυροποιήσουμε τη θέση της χώρας σε έναν κόσμο που εξελίσσεται ταχύτατα και αυτό να το κάνουμε μέσα από τον καταστατικό χάρτη που λέγεται Σύνταγμα.

Εμείς ως Κίνημα Αλλαγής εκφράσαμε την αντίθεσή μας στην απόπειρα απαξίωσης της όλης διαδικασίας, ζητώντας την επίτευξη των ευρύτερων δυνατών συναινέσεων πάνω σε θέματα θεσμικής λειτουργίας, ενίσχυσης των δικαιωμάτων των πολιτών και εμπέδωσης του κράτους δικαίου.

Η σημερινή συνεδρίαση αφορά στην αναθεώρηση άρθρων που σχετίζονται με το δικαίωμα ψήφου των Ελλήνων που κατοικούν στο εξωτερικό, το πλαίσιο της βουλευτικής ασυλίας, αλλά και στρεβλώσεις που έχουν καταγραφεί στο ζήτημα της αποσβεστικής προθεσμίας στο άρθρο 86. Και για τα δύο αυτά τελευταία ζητήματα οφείλουμε να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, αφού είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με το κύρος και την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος.

Σε σχέση με το άρθρο 62 και το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την ασυλία των Βουλευτών, η θέση του Κινήματος Αλλαγής -όπως ξεκάθαρα διατυπώθηκε από τον εισηγητή μας- είναι οι ίδιοι οι Βουλευτές οι οποίοι ζητούν την προστασία της Βουλής μόνο όταν θεωρούν ότι η δίωξη τους ενέχει πολιτικά κίνητρα ή είναι καταχρηστική. Και είναι σαφές και αυτονόητο ότι αυτή η δυνατότητα δεν παρέχεται όταν η δίωξη ασκείται για αυτόφωρα κακοουργήματα. Άρα η ευθύνη μεταφέρεται στο Βουλευτή αντί της Βουλής, όπως ισχύει σήμερα. Με αυτόν τον τρόπο οι Βουλευτές αντιμετωπίζονται ισότιμα και με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζουν και οι πολίτες από τη δικαιοσύνη.

Μόνο στην περίπτωση που η δίωξη τους συνδέεται με την άσκηση πολιτικής ή κοινοβουλευτικής δραστηριότητας, θα μπορούν να τύχουν της παροχής βουλευτικής ασυλίας. Αυτό, βε-

βαίως, δεν θα πρέπει να καταστήσει τους Βουλευτές ομήρους της οποιασδήποτε απειλής δικαστικής προσφυγής ή να τελούν, μονίμως, υπό την απειλή δίωξης σε σχέση είτε με τις πολιτικές τους επιλογές ή ακόμα και λεκτικές τους διατυπώσεις, που μπορεί να ενοχλούν μεν, δεν είναι, όμως, ούτε προσβλητικές ούτε υβριστικές. Διαφορετικά, ακυρώνεται εν τη γενέσει ο ρόλος τους.

Θα πρέπει, όμως, ταυτόχρονα να μη δημιουργούνται ενοχικά σύνδρομα και στην αρμόδια επιτροπή, αλλά και στην Εθνική Αντιπροσωπεία, όταν καλείται να εξετάσει τέτοιες περιπτώσεις, με το φόβο ότι σε περίπτωση παροχής βουλευτικής ασυλίας, συμπτύσσεται σε δήθεν συγκάλυψη. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να εξετάζεται, ουσιαστικά, αν η υπό διερεύνηση υπόθεση εμπίπτει στα όρια της άσκησης της πολιτικής και κοινοβουλευτικής δραστηριότητας και όχι η επιτροπή της Βουλής να εξετάζει τη βασιμότητα και το περιεχόμενο της υπόθεσης. Και, βεβαίως, να μην αποφασίζει υπό το βάρος μιας βέβαιης λαϊκής κατακραυγής σε περίπτωση που καταλήξει σε απόφαση παροχής ασυλίας.

Αλίμονο, αν στην ορθή λογική της υπαγωγής των Βουλευτών στον κοινό ποινικό νόμο, επικρατήσει μία αβίαστη λογική ότι για κάθε δημόσια τοποθέτησή του ή πολιτική του επιλογή, ο Βουλευτής θα απειλείται με μία δικογραφία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται τόσο για τη δραστηριότητα του όσο και για την υπόληψή του.

Όσον αφορά το άρθρο 86, έχει χυθεί πάρα πολύ μελάνι και έχει γίνει αντικείμενο έντονης πολιτικής αντιπαράθεσης, αλλά -θα μου επιτρέψετε να πω- και έντονης πολιτικής εκμετάλλευσης εδώ και πολλά χρόνια. Κατ' αρχάς, εμείς συμφωνούμε ότι η αλλαγή του άρθρου 86 είναι επιβεβλημένη. Είναι ενθαρρυντικό ότι υπάρχει συμφωνία της συντριπτικής πλειοψηφίας των πτερύγων της Βουλής για την απόσυρση της αποσβεστικής προθεσμίας του άρθρου 86 και της δυνατότητας της Βουλής να ασκήσει δίωξη. Βεβαίως, όλο αυτό θα εφαρμοστεί αυτό σε ένα σκηνικό το οποίο δεν έχει πείσει για το τεκμήριο αντικειμενικότητας, ένα έντονα πολιτικό σκηνικό, το οποίο θα πρέπει να κάνει ορθή χρήση της συγκεκριμένης διάταξης -εάν και εφόσον αναθεωρηθεί, όπως εμείς πιστεύουμε- και όχι να την εργαλειοποιήσει με στόχο την πολιτική δίωξη των αντιπάλων κομμάτων ή προσώπων.

Σε σχέση με το δικαίωμα συμμετοχής στις βουλευτικές εκλογές των Ελλήνων πολιτών που διαμένουν στο εξωτερικό, έχουμε εδώ και καιρό -από την πρώτη στιγμή- διατυπώσει τέσσερις βασικές αρχές: Να έχουν δικαίωμα ψήφου όλοι όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους. Η ψήφος των Ελλήνων που μένουν στο εξωτερικό, να προσμετράται ισότιμα με αυτή των υπολοίπων εκλογέων, -γιατί κάποια άλλα κόμματα ξεκίνησαν από διαφορετική θέση αφετηρίας- και να υπάρχει δυνατότητα επιστολικής ψήφου. Επίσης, να εκλέγονται Βουλευτές από τους Έλληνες του εξωτερικού σε ειδικές εκλογικές περιφέρειες ή σε μία ειδική εκλογική περιφέρεια εξωτερικού.

Πιστεύω ότι στο άρθρο 54 θα πρέπει να προβλεφθεί νομοθετική ρύθμιση για την εξειδίκευση των όρων εφαρμογής του δικαιώματος ψήφου για τις τους Έλληνες του εξωτερικού και όχι να εισαχθούν ανεπίτρεπτοι περιορισμοί, όπως αυτοί που έχουν σχέση με εισοδηματικά ή περιουσιακά στοιχεία και τα οποία αντιβαίνουν τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 51 «περί καθολικότητας της ψήφου». Δεν θα πρέπει στην άσκηση του ύψιστου δημοκρατικού δικαιώματος να υπεισέρχονται τέτοιοι περιορισμοί.

Η αναθεώρηση του άρθρου 54 αποτελεί ίσως μία φωτεινή εξαίρεση σε μια ρηχή και άτολη διαδικασία αναθεώρησης, κάτι βεβαίως που μένει να επιβεβαιωθεί με τις τελικές διατάξεις του σχεδίου νόμου που, απ' ό,τι ακούσαμε, θα κατατεθεί τις επόμενες ημέρες στη Βουλή.

Όσον αφορά το άρθρο 56 και τα κωλύματα εκλογιμότητας - και τελίμως με αυτό, κύριε Πρόεδρε- σε σχέση με την πρόταση για τη θέσπιση ανωτάτου ορίου θητειών, ένα ζήτημα το οποίο βεβαίως ακούγεται ευχάριστα στα αυτιά κάποιων που έχουν εθιστεί στη ρητορική ενός απλουστευτικού και ισοπεδωτικού λαϊκισμού, νομίζω ότι έχει ήδη απαντηθεί στις δυτικές δημοκρατίες και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εφαρμόζονται οι περιορισμένες θητείες αυτό αφορά συνήθως τα μονοπρόσωπα όργανα που ασκούν κυβερνητική εξουσία, όπως είναι ο Αμερικανός ή ο Γάλ-

λος Πρόεδρος. Και αν αυτοί που καταθέτουν την πρόταση ήταν ειλικρινείς, -αναφέρομαι στους συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ- θα έπρεπε να τη συνοδεύσουν με τον περιορισμό θητειών τόσο όσον αφορά τη θέση του Πρωθυπουργού όσο και για άλλους όσους ασκούν κυβερνητική εξουσία.

Απορίας άξιον είναι γιατί στη συζήτηση για το άρθρο 56 δεν έχει γίνει καμμία αναφορά, τουλάχιστον αν έχω διαβάσει σωστά τα Πρακτικά, για την ανάγκη αλλαγής των κωλυμάτων της παραγράφου 1 και ποιοι είναι αυτοί που ασκούν πραγματικά επιρροή σήμερα στο σώμα των εκλογέων, στην εποχή της σύγχρονης μιντιακής δημοκρατίας, όπως επίσης γιατί οι καθηγητές πανεπιστημίων συνεχίζουν να εξαιρούνται από την υποχρέωση να υποβάλλουν παραίτηση όπως όλοι οι υπόλοιποι κρατικοί και δημόσιοι λειτουργοί, κάτι το οποίο δυστυχώς δεν ήχθηκε και δεν εξηγήθηκε σε αυτήν τη διαδικασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δυστυχώς η ανάγκη για μία γενναία Αναθεώρηση δεν εκπληρώνεται με τη διαδικασία που ολοκληρώνεται τη Δευτέρα. Η χώρα χρειάζεται έναν σύγχρονο και λειτουργικό συνταγματικό χάρτη που θα βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας και του κράτους δικαίου, να προωθεί τη λογική της ανοιχτής κοινωνίας και θα θέτει ένα δίκαιο και ορθολογικό κανονιστικό πλαίσιο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη στην εποχή της Δ' Βιομηχανικής Επανάστασης. Αυτός θα έπρεπε να είναι ο στόχος της διαδικασίας που ολοκληρώνεται τη Δευτέρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Και κλείνετε με αυτό, κύριε συνάδελφε.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Η διαπίστωση όλων μας είναι ότι δυστυχώς αυτός ο στόχος αυτός δεν επετεύχθη και αυτό είναι μία ευθύνη όλων μας.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με συμφωνία με τον Πρόεδρο της Βουλής, επειδή δεν θα εξαντληθεί ο κατάλογος, του ζήτησα να κάνουμε το εξής πράγμα: Στις 00.00' θα κλείσουμε και όσοι συνάδελφοι δεν μιλήσουν απόψε, αύριο, όπως ξέρετε, είναι η ενότητα για τις καταργούμενες διατάξεις. Επομένως, θα θεωρηθεί σήμερα μεν περαιωμένη η συζήτηση, αλλά όσοι από τους συναδέλφους που δεν θα μιλήσουν σήμερα επιθυμούν να μιλήσουν για τα συγκεκριμένα άρθρα που σήμερα συζητάμε, θα προηγηθούν αύριο το πρωί, μιλώντας και καταθέτοντας τις απόψεις τους, ώστε τουλάχιστον να «αμειφθείτε» για το ότι είστε τόσες ώρες εδώ και δεν προλαβαίνετε να μιλήσετε.

Προχωράμε με τον κ. Ευάγγελο Λιάκο.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΛΙΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι, θα ήθελα σήμερα να αφιερώσω την ομιλία μου στους νέους, σε όλους εκείνους που μετανάστευσαν στο εξωτερικό την περίοδο της κρίσης για να βρουν εργασία, αλλά και σε όλους όσοι έμειναν και πάλεψαν εντός των τειχών για το μέλλον το δικό τους και των οικογενειών τους.

Διαχρονικά οι νέοι είναι πάντα μπροστά από την εποχή τους, όμως με τους σημερινούς ρυθμούς ανάπτυξης οι εξελίξεις πολλές φορές ξεπερνούν ακόμα και εμάς τους ίδιους. Φανταστείτε, λοιπόν, πόσο επηρεάζεται ένα δυσκίνητο κράτος που λειτουργεί μέσα στον σύγχρονο ιλιγγιώδη ρυθμό εξέλιξης, ένα κράτος σαν το δικό μας που οι γνωστές σε όλους παθογένειες το κρατάνε αγκυροβολημένο στο λιμάνι της αναποτελεσματικότητας και της μιζέριας, όταν ολόκληρος ο κόσμος προχωρά μπροστά με ταχύτατους ρυθμούς. Αυτός είναι ο λόγος που ως Έλληνες δεν έχουμε την πολυτέλεια να χάνουμε τις ευκαιρίες που μας δίνονται για ριζικές αναδιαρθρώσεις όπου αυτές απαιτούνται. Χρειαζόμαστε ένα σύγχρονο, δυνατό και ευέλικτο κράτος που θα εξασφαλίζει στους πολίτες του ευημερία και κοινωνική συνοχή. Με δεδομένο ότι ο κυριότερος πυλώνας ενός δημοκρατικού κράτους είναι το Σύνταγμα, αφού εδραϊώνει στη συνείδηση της κοινωνίας τον συνταγματισμό ως το θεμελιώδες και αναγκαίο κριτήριο της πολιτικής νομιμότητας, η Αναθεώρησή του αποτελεί μία κορυφαία πολιτική διαδικασία που σκοπό έχει ή θα έπρεπε να έχει τον εκσυγχρονισμό του.

Με τη μερικώς τολμηρή και τακτικιστική, κατά την άποψη μου, πρωτοβουλία της προηγούμενης κυβέρνησης κρίνονται σήμερα αναθεωρητέα ορισμένα άρθρα του ελληνικού Συντάγματος.

Το άρθρο 110 αναφέρεται στην ανάγκη της Αναθεώρησης, ανάγκη η οποία γεννάται σαφώς μέσα από την εξέλιξη. Και επειδή ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και εξέλιξη δεν πάνε μαζί, η σημερινή Βουλή έχασε μία μεγάλη ευκαιρία για ριζική και ευρεία Αναθεώρηση.

Επί παραδείγματι, το άρθρο 16, για τα μη κρατικά πανεπιστήμια: Είναι παράλογο, αν σκεφτεί κανείς ότι όλοι μας αποδεχόμαστε πως η Ελλάδα έχει όλα τα γεωπολιτικά προσόντα, αλλά και ένα εξαιρετικό ανθρώπινο δυναμικό, για να εξελιχθεί σε διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο. Οι ιδεοληψίες της προηγούμενης Κυβέρνησης, όμως, μας στέρησαν και αυτήν την ευκαιρία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακόμα και με αυτές τις λιγοστές δυνατότητες, που μας δίνει η Αναθεώρηση, οφείλουμε να παραδεχθούμε ότι στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής έγινε εξαιρετική δουλειά και ότι οι εισηγήσεις των συναδέλφων είναι πολύ ενδιαφέρουσες. Στο σύνολό τους μπορούν να βελτιώσουν τη ζωή των Ελλήνων, να ενισχύσουν τη θέση της χώρας, να θωρακίσουν το δημοκρατικό πολίτευμα, να διασφαλίσουν την κυβερνητική σταθερότητα, ενώ παράλληλα θεσπίζουν συνταγματικά την αλληλεγγύη της πολιτείας προς τους οικονομικά ασθενέστερους.

Αναφορικά με την αναθεώρηση του άρθρου 54 και την πολυσυζητημένη ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού: Μπορεί οι συμβιβασμοί που απαιτήθηκαν, στον βωμό των οποίων θυσιάστηκε η επιστολική ψήφος, να απογοήτευσαν αρκετούς συμπολίτες μας, δεν μπορούμε όμως να μην παραδεχθούμε ότι αδιαμφισβήτητη η λύση της σημερινής προσέγγισης αποτελεί ένα μεγάλο βήμα για την ισχυροποίηση του παγκόσμιου ελληνισμού, γιατί, όπως πολύ σωστά έχει ειπωθεί, οι Έλληνες είμαστε πολύ λίγοι για να είμαστε χωρισμένοι. Και επειδή ο κυριότερος στόχος όλων όσων συζητάμε αυτήν τη βδομάδα είναι η θεσμική θωράκιση του πολιτεύματος, δεν μπορώ να φανταστώ ισχυρότερη θωράκιση του πολιτεύματος από τη μαζική συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία.

Αυτός είναι ο λόγος που πιστεύω ότι η συγκεκριμένη πρωτοβουλία πρέπει να ψηφιστεί ομόφωνα. Όμως, δυστυχώς, δεν αρκεί μόνο η διευρυμένη συμμετοχή των πολιτών, πρέπει να υπάρξει μια επιπλέον προϋπόθεση, η μη αποστροφή τους από αυτήν, γιατί κακά τα ψέματα η εμπιστοσύνη τους προς την πολιτική ιδιότητά μας έχει κλονιστεί και όλοι θα συμφωνήσουμε ότι έχουμε χρέος να την αποκαταστήσουμε, γιατί οι πολίτες αυτής της χώρας είναι ο μόνος λόγος που βρισκόμαστε εμείς σήμερα εδώ. Πρέπει όλοι να παραδεχθούμε ότι έχουν γίνει λάθη, τόσο στο παρελθόν όσο και πρόσφατα, που δικαιολογούν αυτήν την αποστροφή.

Η μη σωστή λειτουργία των άρθρων 62 και 86 είναι σίγουρα ένα από αυτά και ειδικά το άρθρο 62 που δίνει τη δυνατότητα στη Βουλή να άρει την ασυλία δεν έτυχε διαχρονικά ισχυρής πολιτικής βούλησης ώστε να εφαρμοστεί.

Η παρούσα τροποποίηση, η οποία προστατεύει τον Βουλευτή μόνο για τον ρόλο του ως Βουλευτή, αλλά και για την πολιτική του δραστηριότητα κρίνεται ότι αποκαθιστά σε πολύ μεγάλο βαθμό το κοινό περί δικαίου αίσθημα.

Η ψήφισή της θα δώσει ένα σαφές μήνυμα ότι η ατέρμονη ατιμωρησία τελείωσε. Όμως, η τελική ετυμηγορία θα κριθεί από την εφαρμογή της βουλευτικής ασυλίας, αφού θα αποδεικνύει στην πράξη ότι δεν θα υπάρχει πολίτης, ακόμα και Βουλευτής ή Υπουργός, που χαιρεί ιδιαίτερης μεταχείρισης ή προστασίας από τη δικαιοσύνη.

Κλείνοντας, θα ήθελα να αναλογιστούμε πόσο ηχηρό μήνυμα σταθερότητας και αλληλεγγύης θα έστειλε η ομόφωνη ψήφισή όλων των παραπάνω τόσο στο εσωτερικό όσο αλλά και στο εξωτερικό της χώρας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου καταθέτει την έκθεσή της στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας: «Απελευ-

θέρωση αγοράς ενέργειας, και εκσυχρονισμός της ΔΕΗ, ιδιωτικοποίηση της ΔΕΠΑ και στήριξη των ΑΠΕ».

Τον λόγο έχει τώρα ο συνάδελφος από τον ΣΥΡΙΖΑ κ. Ιωάννης Μπουρνούς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΟΥΡΝΟΥΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η Κυβέρνηση και γενικώς και με αφορμή της συζήτησης για τη συνταγματική Αναθεώρηση συμπεριφέρεται σαν να μην καταλάβετε τις μεταβολές στην ελληνική κοινωνία και τη σχέση της με την πολιτική που έλαβαν χώρα την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Έχετε ξεμερδέψει με τις κινητοποιήσεις των πλατειών κατηγορώντας τον ΣΥΡΙΖΑ ότι δήθεν υπέθαλψε στο πάνω μέρος της πλατείας Συντάγματος την ανάδυση της Χρυσής Αυγής. Γι' αυτό ακόμη και σήμερα δεν μπορείτε να αντιληφθείτε, και κάποιοι από εσάς που μπορούν δεν θέλουν, τους λόγους της τριπλής παραδειγματικής σας ήττας για πρώτη φορά στην ιστορία από την Αριστερά το 2015.

Αυτό ειδικά που δεν μπορείτε να κατανοήσετε ή να αποδεχθείτε είναι ότι στις πρωτοφανείς λαϊκές κινητοποιήσεις του 2011-2012 και πέρα από αυτές οι πολίτες μεταξύ των οποίων και χιλιάδες παραδοσιακοί ψηφοφόροι σας δεν εξεγέρθηκαν, δεν εγκατέλειψαν τη βολή του καναπέ τους μόνο για λόγους οικονομικού μαρasmus και δυσκολιών επιβίωσης, ως αποτέλεσμα της απώλειας του ενός τετάρτου του εθνικού ΑΕΠ στα χρόνια 2010-2014.

Στη διάρκεια αυτού του ξεσηκωμού εκφράστηκε κατ' εξοχήν και το αίτημα για ριζικές αλλαγές στον τρόπο που λειτουργεί η δημοκρατία στη χώρα μας. Αυτό δεν περιορίστηκε μόνο στα αντικατασταλτικά αιτήματα.

Άνοιξε τότε μια μεγάλη βεντάλια αιτημάτων εκδημοκρατισμού, διαφάνειας και λογοδοσίας των εκλεγμένων εκπροσώπων του λαού, Βουλευτών και Υπουργών. Μπήκαν στο τραπέζι προτάσεις για ανακλητικότητα, θέσπιση θητειών, λαϊκή πρωτοβουλία νομοθέτησης και πολλά άλλα κορυφαία ζητήματα θωράκισης και εμπέδωσης της δημοκρατίας, πολλές φορές αντιφατικά μεταξύ τους, αλλά αυτό ήταν απολύτως λογικό σε μια ιστορική φάση πρωτοφανούς ενασχόλησης των πολιτών με τα πολιτικά πράγματα, πολλών εκ των οποίων για πρώτη φορά στη ζωή τους.

Αυτών τον πλούτο αυτής της μαζικότητας λαϊκής διαβούλευσης εσείς με τις προτάσεις σας, όχι μόνο τον αρνείστε, αλλά προσποιείστε ότι δεν υπήρξε ποτέ στη χώρα μας. Η μόνη αμυδρή αντανάκλαση είναι η συζήτηση για τη λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, μια πρότασή μας που επιχειρείτε σήμερα να την αφυδατώσετε, να την καταστήσετε ακίνδυνη απέναντι στο μονοπώλιο της δικής σας -δήθεν- αυθεντίας, αφού ηχούν ακόμη στα αυτιά μας οι δημόσιες δηλώσεις δικών σας ανθρώπων ότι οι φτωχοί αποφασίζουν λάθος.

Είστε εξάλλου κομμάτι ενός ευρωπαϊκού πολιτικού χώρου που έχει πρωταγωνιστήσει στη μετατροπή μεγάλων κομματιών των ευρωπαϊκών κοινωνιών σε «μη πολίτες», για να θυμηθώ και τον Μπαλμπάρ, στη γιγάντωση του δημοκρατικού ελλείμματος και συνεπακόλουθα της κρίσης αντιπροσώπευσης σε κάθε χώρο χωριστά και συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να φέρω μοναχά ένα παράδειγμα, ήταν ο δικός σας χώρος που αφυδάτωσε πλήρως έως ουσιαστικής ακύρωσης τη λεγόμενη «Πρωτοβουλία Πολιτών» που προβλέφθηκε στη Συνθήκη της Λισαβόνας, προωθήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως μια ελπιδοφόρα θέσπιση συλλογικής παρέμβασης των Ευρωπαίων πολιτών και στη συνέχεια η συντηρητική και νεοφιλελεύθερη Ευρωπαϊκή Επιτροπή φρόντισε να θέσει τόσα εμπόδια, ώστε να την καταστήσει πρακτικά αδύναμη και αδύνατη να πραγματοποιηθεί.

Στον αντίποδα της ταυτοτικής αντίληψης του σημερινού συντηρητικού και νεοφιλελεύθερου χώρου περί της λειτουργίας της δημοκρατίας κινούμαστε εμείς, που νομοθετήσαμε την απλή αναλογική, την ψήφο στα δεκαεπτά, αλλά και τολμήσαμε να κάνουμε ένα ιστορικό δημοψήφισμα για πρώτη φορά μετά το 1974, το οποίο εσείς επιμένετε ακόμα και σήμερα να σπιλώνετε και να χαρακτηρίζετε άκυρο και παράνομο, φέρνοντας τον ελληνικό λαό τότε στο προσκήνιο.

Ακόμη και αν εξαναγκαστήκαμε σε σκληρή στρατηγική αναδί-

πλωση υπό το βάρος του στυγνού εκβιασμού από τους ευρωπαίους ομοϊδεάτες σας και τους τραπεζίτες τις ημέρες που ακολούθησαν του δημοψηφίσματος, αυτό που εξακολουθεί να σας στοιχειώνει και θα συνεχίσει να σας στοιχειώνει είναι το 61,31%. Και σε αυτό ακριβώς το σημείο είναι που εντοπίζεται η πυρηνική και ασυμφιλίωτη διαφορά θεωρήσεων περί δημοκρατίας μεταξύ της νεοφιλελεύθερης Δεξιάς και της Αριστεράς.

Στην πρώτη Αναθεωρητική Βουλή, την προτείνουσα, προσπαθήσαμε να φέρουμε αέρα εμβάθυνσης της δημοκρατίας σε όλα τα επίπεδα στην κορυφαία διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης, προτείνοντας συνταγματική εγγύηση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, την κατοχύρωση της απλής αναλογικής ως το δημοκρατικότερο και ανόθευτο εκλογικό σύστημα αυθεντικής έκφρασης του εκλογικού σώματος, το δικαίωμα εκατό χιλιάδων πολιτών σε λαϊκή νομοθέτηση, την επιβολή βουλευτικών θητειών, τη θρησκευτική ουδετερότητα του κράτους, τη συμπερίληψη της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού, αλλά και την αλλαγή των επαίσχυντων διατάξεων του άρθρου 86 περί ευθύνης Υπουργών, για να θυμηθώ λίγα μόνο παραδείγματα.

Και έρχεστε σήμερα να ενταφιάσετε άλλη μία συνταγματική Αναθεώρηση κρύβοντας κάτω από το χαλί της συζήτησης για την εμβάθυνση της δημοκρατίας και ξφουσκώνοντας στη Βουλή για τη μη αναθεώρηση του άρθρου 16, έχοντας ως μόνη σας έγνοια να ανοίξουν επιχειρηματίες φίλοι σας πανεπιστήμια-σουπερμάρκετ με μοναδικό επίχειρημα το χρήμα. Εμείς, όμως, επιμένουμε στα ουσιώδη.

Αρνείστε μαζί με το Κίνημα Αλλαγής -θα έχει και αυτό τους λόγους του- να αποδεχθείτε την ερμηνευτική μας δήλωση για το άρθρο 86, γιατί θέλετε να κουκουλώσετε και να οδηγήσετε σε παραγραφή το σκάνδαλο «NOVARTIS» και κάθε άλλο μελλοντικό σκάνδαλο. Γιατί για εσάς άλλωστε η μίζα περιλαμβάνεται στο υπουργικό job description.

Αρνείστε τη συνταγματοποίηση της απλής αναλογικής, παρ' ότι τη συνοδεύσαμε με την πρότασή μας για εποικοδομητική πρόταση δυσπιστίας, ώστε να διασφαλίζεται ταυτόχρονα και η ανόθευτη έκφραση της λαϊκής βούλησης, αλλά και μια σχετική κυβερνητική σταθερότητα.

Εσείς, που καμώνεστε ότι η επιστροφή σας στη διακυβέρνηση σημαίνει επιστροφή στην κανονικότητα, αξιολογώντας τη διπλή εκλογική σας ήττα το 2015 ως «στιγμιαίο εκλογικό ατύχημα», φοβάστε την ανόθευτη μετουσίωση της λαϊκής βούλησης σε θεσμική εκπροσώπηση στη Βουλή.

Αρνείστε τη συμπερίληψη της απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού, οπισθοδρομώντας ακόμη και σε σχέση με τη δική σας στάση στην πρώτη Αναθεωρητική προτείνουσα Βουλή.

Εργαλειοποιείτε την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, προτείνοντας παράτυπα σε σχέση με όσα αποφασίστηκαν στην προτείνουσα Βουλή την εκλογή του με σχετική πλειοψηφία, παραβλέποντας την ανάγκη αυξημένης νομιμοποίησης του ρυθμιστή του πολιτεύματος.

Αρνείστε τη συνταγματική εγγύηση θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων που προτείναμε εμείς, μεταξύ των οποίων την προστασία κατά της ακραίας φτώχειας, την προστασία του παιδιού, των αναπήρων, των ηλικιωμένων, όσων δεν έχουν ιδιόκτητη στέγη.

Ισχυρίζεστε δε ότι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα που προτείνετε αρκεί από μόνο του ως εργαλείο καταπολέμησης της ακραίας φτώχειας, με τον κ. Βρούση μάλιστα να δηλώνει στη Βουλή ότι ο μέσος όρος παροχής ανά νοικοκυριό είναι 213 ευρώ μηνιαίως, ενώ καμώνεστε ότι ενδιαφέρεστε για τους φτωχούς. Θέλετε, δηλαδή, να συνταγματοποιήσετε την ακραία φτώχεια, τη στιγμή που εμείς εφαρμόσαμε το κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης και αυξήσαμε τις δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας από 1,4 δις εκατομμύρια ευρώ, που τις βρήκαμε, σε 3,5 δις εκατομμύρια ευρώ, όταν η χώρα ήταν ακόμα σε συνθήκες δημοσιονομικής ασφυξίας.

Με πρωτίστη ευθύνη της Κυβέρνησης και σιγοντάρισμα από το Κίνημα Αλλαγής άλλη μια συνταγματική Αναθεώρηση θα μείνει στην ιστορία ως άλλη μια χαμένη ευκαιρία για αλλαγές στο

Σύνταγμα που θα άνοιγαν τον δρόμο σε μια διαφορετική, πιο συμπεριληπτική λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος και του δημοκρατικού συστήματος.

Εμείς θα συνεχίσουμε τον θεσμικό και κοινωνικό αγώνα για την υπεράσπιση και την εμβάθυνση της δημοκρατίας σε όλα τα επίπεδα, ακόμη και με κόντρα τον καιρό, ακόμη και σε μια ιστορική περίοδο που στη διεθνή σφαίρα κυριαρχεί ο τραμπικός αυταρχισμός, η επανεμφάνιση πραξικοπημάτων και σχεδιασμών για Banana Republics και η θεσμική αποξήλωση κοινωνικών και δημοκρατικών κεκτημένων σε ευρωπαϊκό έδαφος.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Καλείται στο Βήμα ο συνάδελφος κ. Γιώργος Βαρεμένος.

Η επόμενη τριάδα είναι ο κ. Αντωνιάδης, ο κ. Νικολακόπουλος, ο κ. Αυλωνίτης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Με αυτά και με τα άλλα, κύριοι συνάδελφοι, όπως είπε και ο κ. Τζαβάρας το πρωί, κάποια στιγμή απήλθε η εποχή του Κρόνου και ήρθε ο Δίας στο προσκήνιο μαζί με το «βασίλειο της ανάγκης». Αρκετούς αιώνες μετά ένας μεγάλος είπε ότι από το «βασίλειο της ανάγκης» πρέπει να περάσουμε στο «βασίλειο της ελευθερίας».

Συμφωνείτε με αυτό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Μου άρεσε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ: Μόνο, όμως, που αποδείχθηκε ότι ο δρόμος προς τα εκεί, προς το «βασίλειο της ελευθερίας», είναι μεγάλος. Και στο διάβα αυτό αποδείχθηκε ότι η χώρα της φαιδράς πορτοκαλέας, η Ελλάδα, έχει κάποια θέματα τα οποία μοι-άζουν ενδημικά, όπως είναι το θέμα της διαφθοράς, που κάποια στιγμή πήγε να πάρει μεταφυσικές διαστάσεις.

Τι είναι άραγε αυτό το φαινόμενο; Είναι η κατάρα του έθνους; Κάπως πιο πεζά είναι τα πράγματα. Το ΚΚΕ λέει «Καπιταλισμός είναι, τι περιμένετε να παράγει; Διαφθορά θα παράγει. Ροδόχρονο θα παράγει ο καπιταλισμός;».

Η αλήθεια είναι ότι σε όποιο σύστημα και αν εφαρμόστηκε, εμβόλιο για την απόλυτη εξάλειψη της διαφθοράς δεν βρέθηκε. Αλήθεια επίσης -ίσως μεγαλύτερη- είναι ότι στην ελεύθερη αγορά η δωροδοκία θεωρείται στοιχείο του ανταγωνισμού. Δηλαδή, εκείνος που δίνει τα λεφτά δεν έχει την αίσθηση ότι κάνει κάτι κακό, αλλά ότι αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό. Αλήθεια επίσης είναι ότι όλες οι χώρες δεν έχουν τον ίδιο δείκτη διαφθοράς. Άλλες έχουν πολύ μεγάλο, άλλες λιγότερο κι άλλες εμφανίζουν το φαινόμενο ελεγχόμενο. Η Ελλάδα ήταν και είναι -ήταν πριν τη χρεοκοπία- σε έναν υψηλό δείκτη διαφθοράς.

Εδώ επιτρέψτε μου να σας πω ότι δεν ήταν τόσο άγνωστο. Επιτρέψτε μου να επικαλεστώ μια μαρτυρία ενός ανθρώπου υπεράνω πάσης υποψίας για τη Νέα Δημοκρατία, ο οποίος όμως δεν βρίσκεται στη ζωή γι' αυτό και δεν θα πω το όνομά του. Κάποια στιγμή σε επαφές που είχε με τους δημοσιογράφους ένας από αυτούς ήμουν κι εγώ. Πριν την κρίση, αρκετά χρόνια, ο ίδιος δεν ήταν πλέον στην κυβέρνηση και είχε πάψει να είναι και αρχηγός του κόμματός του, μου λέει το εξής: «Τι γίνεται; Εδώ σαπίζει το σύμπαν. Οι έντιμοι άνθρωποι δεν θα κάνουν κάτι;». Πριν την κρίση, πριν αποκαλυφθεί το φαινόμενο του Τσοχατζόπουλου, πριν τη «SIEMENS», πριν από αυτά. Του λέω: «Άκουσε, Πρόεδρε, όποια συζήτηση και να κάνουμε, ο κύκλος θα κλείσει και θα καταλήξουμε ότι η ευθύνη βαρβαίνει την πολιτική ηγεσία, τελικά αυτή έχει την ευθύνη». Ήρθε η κρίση, υπέστημεν το σοκ και έρχεται ο κ. Πάγκαλος και λέει «μαζί τα φάγαμε», θέλοντας να εκδημοκρατίσει τη διαφθορά. Δεν ήταν μια απλή προσπάθεια διάχυσης των ευθυνών. Ήταν κάτι πάρα πολύ σοβαρό. Υπονοεί δηλαδή το εξής: Αφού ο υπάλληλος της Πολεοδομίας πρέπει να πάρει 2.000 ευρώ για να προχωρήσει μια υπόθεση, ο Υπουργός γιατί να μην πάρει 2 εκατομμύρια;

Να, όμως, που τα λεφτά δεν φτάνουν και φτάσαμε με αυτή τη λογική σε μια ζούγκλα, όπου ήρθε η χρεοκοπία και αποδείχθηκε ότι τα λεφτά δεν φτάνουν για να φάνε όλοι. Και το χειρότερο ποιο ήταν; Ότι τα βάρη της κρίσης, το κόστος το πλήρως αν αυτοί που δεν έφαγαν. Οι άλλοι που είχαν φάει με αυτόν τον τρόπο όλοι μαζί, κάπως τη βόλεψαν στη διάρκεια της κρίσης, νομίζω.

Ερχόμαστε τώρα στο άρθρο 86. Μπορεί ένα άρθρο από μόνο του να εγγυηθεί την εξάλειψη του φαινομένου; Όχι. Όμως, δεν είναι θέμα τιμής του πολιτικού συστήματος να κάνει τα πάντα, ό,τι περνάει από το χέρι του, για να ελαχιστοποιηθούν οι πιθανότητες ενός τέτοιου φαινομένου; Κι έρχεται ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας και το βασικότερο επιχείρημα που παρουσίασε για την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ ότι ήταν ότι «λέτε το αυτονόητο». Και ποιος σου είπε ότι στην Ελλάδα το αυτονόητο δεν είναι ανακάλυψη της Αμερικής; Αλλά όχι μόνο αυτό. Και γιατί δεν το κάνεις το αυτονόητο, για να δείξεις ότι το πολιτικό σύστημα έβγαλε το συμπέρασμα ότι όποιος καίγεται στο χυλό φυσάει και το γι-αούρτι; Γιατί δεν το κάνεις; Γιατί δεν δέχεσαι αυτή την πρόταση, την ελάχιστη, που στο κάτω-κάτω φαινομενικά δεν σου κοστίζει; Λες ότι είναι το αυτονόητο. Κάτι υπάρχει, όμως, από κάτω. Η φάβα έχει κάποιον λάκκο, διότι αυτό συμπίπτει με διάφορες άλλες κινήσεις που ακούμε τις τελευταίες ημέρες, όπου προαναγγέλλεται ότι από την εισαγγελέα της διαφθοράς θα πάρουν την υπόθεση. Κάποιοι το γνωρίζουν.

Εδώ τίθεται το εξής ερώτημα: Το εκλογικό αποτέλεσμα ήταν η κολυμβήθρα του Σιλωάμ; Μπορεί η δημοκρατική νομιμοποίηση να παραγκωνίσει τη νομιμότητα; Μπορεί να συμβεί αυτό; Δηλαδή, θέτω ένα ερώτημα προς τους ανθρώπους που ψήφισαν Νέα Δημοκρατία: Ποιο ήταν το νόημα της ψήφου τους; Ότι από εδώ και πέρα παίρνετε λευκή επιταγή και κάντε ό,τι θέλετε στο θέμα της διαφθοράς; Κι άμα γίνει αυτό, η επανάληψη δηλαδή της ιστορίας με αυτόν τον τρόπο, πού θα οδηγηθούμε; Ποιος θα έχει την ευθύνη; Ξέρετε, είναι μια μεγάλη αυταπάτη όποιος βρίσκεται στην εξουσία να νομίζει ότι είναι αιώνιος κι ότι τα ίχνη που θα αφήσει, θα μπορούν να καλυφθούν εκ των υστέρων. Δεν ισχύει αυτό. Είναι η μεγαλύτερη από όλες τις αυταπάτες.

Έρχομαι τώρα σε ένα άλλο θέμα. Ένας συνάδελφος προσπάθησε κάπως να ψηλαφήσει το θέμα -από τη Νέα Δημοκρατία λέω-, αλλά κατέληξε σε ένα βαρύγδουπο συμπέρασμα περί του ελάχιστου κοινωνικού εισοδήματος, είναι δηλαδή κοινωνικό συμβόλαιο. Πέραν του γεγονότος ότι προσπαθεί πάλι η Νέα Δημοκρατία να παραπλανήσει, να συσκοτίσει και να αναποδογυρίσει την πραγματικότητα για το τι ισχύει με το ελάχιστο κοινωνικό εισόδημα, όταν από το 2001 ο τότε Συνασπισμός είχε κάνει αυτή την πρόταση, όταν είχε επανέλθει με πρόταση νόμου την οποία απέρριπτε πεισματικά η παράταξη της Νέας Δημοκρατίας, έρχεται τώρα και λέει ότι με το ελάχιστο κοινωνικό εισόδημα έχουμε ένα κοινωνικό συμβόλαιο. Απέχει παρασάγγας η πραγματικότητα από αυτό, δεν είναι αλήθεια. Είναι ψέμα, ειδικά με τον τρόπο που το παρουσιάζει η Νέα Δημοκρατία.

Εμείς λέμε: Ο ΣΥΡΙΖΑ έκανε το ΚΕΑ, το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης. Μαζί με αυτό, το πλαισίωσε με ορισμένες άλλες κοινωνικές πολιτικές. Και το κυριότερο, ερχόμαστε τώρα στη συνταγματική Αναθεώρηση και λέει ο ΣΥΡΙΖΑ: Μαζί με αυτό, ναβάλουμε την ελεύθερη κατοχύρωση της πρόσβασης αυτών των ανθρώπων που δεν έχουν στον ήλιο μοίρα στις κοινωνικές υπηρεσίες και παροχές. Το αρνείται η Νέα Δημοκρατία. Το αρνείται. Ξέρετε γιατί το αρνείται; Είναι ένα ελάχιστο δείγμα, αν θέλετε, κοινωνικού κράτους. Κι εδώ είναι η διαφορά μας και θα αποδειχθεί. Πέρα από την προπαγάνδα και τον μετεκλογικό βομβαρδισμό, αυτό θα το καταλάβει ο κόσμος. Πήγατε κάτι να κάνετε με τους αγρότες και το πήρατε πίσω. Να δούμε τι θα φέρετε. Και δεν είναι μόνο αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κύριε Βαρεμένε, κλείστε, παρακαλώ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΡΕΜΕΝΟΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Θέλω να πω το εξής τελειώνοντας, ότι η συνταγματική Αναθεώρηση είναι κάτω από τον πήχη. Δηλαδή το πολιτικό σύστημα έπρεπε να δείξει στον λαό ότι ένιωσε το σοκ της κρίσης. Αυτό δεν γίνεται. Θα μου πεις: Μπορούσε να γίνει μόνο με το Σύνταγμα; Όχι. Ήταν ένα βήμα. Ούτε αυτό το βήμα γίνεται. Νομίζω ότι είναι πλέον ένα αίτημα κοινωνικό, πανδημοκρατικό, μια κατάφαση σε μια θετική προοπτική στη χώρα και τώρα θα φανεί, μετεκλογικά, ποιος έχει πρόταση, όχι απλώς για μια τελική έξοδο από την κρίση, αλλά για μια αναγεννητική προσπάθεια, για ένα όραμα που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του λαού και κυρίως στους νεολαίους.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικήτας Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα του από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίαση μας, τριάντα τρεις μαθητ-
ριες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 3^ο Γυμνάσιο από την ωραία Δράμα.

Καλωσορίσατε.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Προχωράμε με τον κ. Αντωνιάδη.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αυτή η χώρα, κύριε συνάδελφε, όντως υποφέρει από τη διαφθορά, υποφέρει όμως κι απ' τα μεγάλα λόγια και τις πολλές φιλοσοφίες που ακούμε, όταν δεν συμβαδίζουν αυτές οι φιλοσοφίες και τα μεγάλα λόγια με τις μεγάλες πράξεις. Η ώρα είναι 20.00', είμαστε στον αριθμό δεκαπέντε και περιμένουν συνάδελφοι να μιλήσουν και οι πρώτοι συνάδελφοι, επειδή έτυχε συμπτωματικά να είναι πιο μπροστά, δεν σέβονται τους υπόλοιπους που ακολουθούν. Γι' αυτό νομίζω ότι έχει μεγαλύτερη αξία να συγχαρώ τον κ. Κακλαμάνη που πραγματικά προσπαθεί να αυ-
τή τη δυνατότητα των συναδέλφων και να μιλήσουν όσο το δυνατόν περισσότεροι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Αναθεώρηση του Συντάγματος πράγματι αποτελεί μια κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία, μια κορυφαία στιγμή του πολιτεύματος. Είμαστε σίγουρα τυχεροί εμείς που έχουμε τη δυνατότητα να εκθέσουμε τις απόψεις μας επ' αυτής, αφού θα μεσολαβήσουν περίπου δέκα χρόνια ως την επόμενη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το άρθρο 4 παράγραφος 1 του Συντάγματος αναφέρει ότι όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι απέναντι στον νόμο. Ισονομία και ισοπολιτεία. Το Σύνταγμά μας εγγυάται ίσες ευκαιρίες και ίδιες προϋποθέσεις για όλους τους Έλληνες.

Αυτό, όμως, σίγουρα δεν υπηρετείται όταν δεν είναι ισοδύναμες οι εκλογικές περιφέρειες, όταν αλλού έχουμε μονοεδρικές, αλλού έχουμε διεδρικές, αλλού έχουμε πολυεδρικές, όταν σε μια περιφέρεια υπάρχει μονοσταυρία, σε άλλη δισταυρία και σε άλλη πολυσταυρία. Έχουν ίσες ευκαιρίες επικοινωνίας και ενημέρωσης με τους Βουλευτές τους οι κάτοικοι του Περιστερίου της Αθήνας με αυτούς των Γρεβενών; Όχι. Έχουν ίσες ευκαιρίες οι υποψήφιοι Βουλευτές της Λευκάδας με αυτούς της Α' Αθηνών; Όχι.

Γνωρίζετε ότι η Γαλλία και η Αγγλία και άλλα πολιτισμένα κράτη είναι χωρισμένα σε μονοεδρικές περιφέρειες; Η Γαλλία, για παράδειγμα, έχει 577 μονοεδρικές περιφέρειες με περίπου εκατό χιλιάδες κατοίκους η κάθε περιφέρεια.

Άρα ισοδύναμες εκλογικές περιφέρειες με ίσες ευκαιρίες και ίδιες προϋποθέσεις για όλους τους υποψήφιους και για όλους τους ψηφοφόρους. Αυτό είναι εμβάθυνση της δημοκρατίας και πραγματική δημοκρατία. Δεν άκουσα από κανέναν πραγματικό δημοκράτη και να το αναφέρει και να το υπερασπίζεται αυτό.

Κάτι άλλο πολύ σημαντικό: Θεωρώ πολύ σημαντική τη συνταγματική κατοχύρωση του ελάχιστου αριθμού διαδικασιών και οργάνων στα κόμματα. Η κρίση γέννησε πολλά κόμματα. Είδαμε όλο αυτό το αλαλούμ. Δεν πρέπει να υπάρχει συνταγματική κατοχύρωση κάποιων διαδικασιών στα κόμματα αυτά που είναι εν δυνάμει κυβερνήσεις; Ούτε και αυτό το βλέπουμε.

Πώς θα γίνει η εμβάθυνση της δημοκρατίας, κύριοι συνάδελφοι, όταν επί δεκαετίες σε αυτόν τον τόπο μιλάμε για αποκέντρωση εξουσιών, για μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων στην περιφέρεια, στους δημάρχους, στους περιφερειάρχες, στους γραμματείς της αποκεντρωμένης διοίκησης, πράγματα αυτονόητα για τις σύγχρονες δημοκρατίες και ζητούμενα επί δεκαετίες για εμάς; Για ποιον λόγο για μια συνέντευξη για τη θέση ενός προϊσταμένου να κατέβει κάποιο στέλεχος στην Αθήνα, όταν αυτό μπορεί να το κάνει στην έδρα της περιφέρειάς του; Για ποιον λόγο για μια απλή επένδυση να κατέβει στον Υπουργό Ανάπτυξης και στους «καρεκλοκένταυρους» των Υπουργείων;

Άρθρο 16 για τα μη κρατικά πανεπιστήμια: Δεν συμφωνώ με τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά πρέπει όλοι να αναγνωρίσουμε ότι εδώ τουλάχιστον ο ΣΥΡΙΖΑ είναι συνεπής με την ιδεολογία του, υποστηρί-

ζοντας τα κρατικά πανεπιστήμια και μόνο.

Θα πω, όμως, στους συναδέλφους του ΣΥΡΙΖΑ το εξής: Μην οικειοποιείστε και μη σφετερίζεστε οτιδήποτε κρατικό ή οτιδήποτε ρέπει προς κρατικοποίηση. Θα σας υπενθυμίσω ότι όλα αυτά τα κρατικά πανεπιστήμια η φιλελεύθερη παράταξη τα δημιούργησε, εννοείται και με άλλα κόμματα, πάντως όχι με τον ΣΥΡΙΖΑ.

Θα σας αναφέρω και ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, αυτό της «Ολυμπιακής». Την «Ολυμπιακή» την κρατικοποίησε η Νέα Δημοκρατία όταν το επέβαλαν οι ανάγκες της εποχής και η Νέα Δημοκρατία την ιδιωτικοποίησε όταν οι συνθήκες άλλαξαν και αυτό ήταν προς συμφέρον του ελληνικού λαού και της ελληνικής οικονομίας. Σήμερα το συμφέρον τον ελληνικού λαού, της εκπαίδευσης γενικότερα, αλλά και της εθνικής οικονομίας, επιβάλλει την παρουσία μη κρατικών πανεπιστημίων, γιατί σε έναν κόσμο άκρως ανταγωνιστικό επιβιώνει όχι αυτός με τις παρωπίδες και τις εμμονές, αλλά αυτός με τη λελογισμένη προσαρμοστικότητα.

Θα ήθελα να αναφέρω και άλλα σοβαρά θέματα, όπως αυτά της δικαιοσύνης με την εκλογή της ηγεσίας της από τους ίδιους τους δικαστές, θέματα δημόσιας διοίκησης, τον έλεγχο της συνταγματικότητας στον νόμο με συνταγματικό δικαστήριο και άλλα. Θα περιοριστώ, όμως, στα σημερινά θέματα πολύ γρήγορα.

Για το ακαταδίκωτο των Βουλευτών προκρίναμε ως κοινοβουλευτική Πλειοψηφία και ήταν πάγια θέση της Νέας Δημοκρατίας ότι πρέπει η ασυλία του Βουλευτή να περιοριστεί και να θωρακίζεται μόνο κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**)

Για τους Υπουργούς δεν μπαίνω σε λεπτομέρειες. Θα ήθελα να υπενθυμίσω –και πρέπει να το αναγνωρίσουμε στον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη– ότι ήδη κατά την αναθεώρηση του 2008 ως απλός Βουλευτής το είχε προτείνει. Δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό Βουλευτών, οπότε ήλθαμε στη σημερινή κατάσταση που είναι πλέον ώριμες οι συνθήκες για να περιοριστεί αυτό το προνόμιο των Υπουργών.

Όσο για την παροχή της δυνατότητας στους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν από τον τόπο διαμονής, αυτό νομίζω ότι έχει ωριμάσει και νομίζω ότι θα είναι μεγάλη νίκη της ελληνικής Βουλής και της δημοκρατίας το ότι θα υπάρχει ευρύτατη πλειοψηφία και –γιατί όχι;– ομοφωνία όλης της Βουλής.

Σεβόμενος, λοιπόν, τον χρόνο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πω ότι μπορεί να μην εντάχθηκαν στο Σύνταγμα όλα όσα θα επιθυμούσαμε ή και θα έπρεπε να ενταχθούν με βάση τις ιδεολογικές μας πεποιθήσεις και τις ανάγκες της εποχής. Εντάσσονται, όμως, αρκετά ώστε να είναι ένα πολύ καλό αναθεωρητικό εγχείρημα, με εμφάνιση της δημοκρατίας και καλύτερες μέρες για την κοινοβουλευτική μας δημοκρατία.

Αισθάνομαι δε την ανάγκη να συγχαρώ, κύριε Τζαβάρα, όλη την Κοινοβουλευτική Επιτροπή επεξεργασίας της Αναθεώρησης του Συντάγματος για την πολύ καλή δουλειά που έκανε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντίνου): Ευχαριστούμε τον συνάδελφο και για τον χρόνο. Είναι από ενεργειακό νομό.

Τον λόγο έχει ο κ. Ανδρέας Νικολακόπουλος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί ξεχωριστή τιμή για κάθε Βουλευτή –και μάλιστα νεοεκλεγέντα– να συμμετέχει στη κορυφαία πολιτική και κοινοβουλευτική διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Δυστυχώς, η χώρα μας έχασε μια ιστορική ευκαιρία για μια γενναία συνταγματική Αναθεώρηση, που θα ανταποκρινόταν στις ανάγκες του μέλλοντος. Το εύρος των προς αναθεώρηση διατάξεων, όπως αυτά καθορίστηκαν από την προτείνουσα Βουλή με την πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ, δεν είναι αυτό που απαιτεί η ιστορική συγκυρία. Παραλείπονται σημαντικές μεταρρυθμίσεις σχετικά με την παιδεία, τη δικαιοσύνη, το περιβάλλον, τη φερόλογία, την ανάπτυξη.

Κορυφαία η παράλειψη αναθεώρησης του άρθρου 16 του Συν-

τάγματος. Δεν καταφέραμε να απεγκλωβιστούμε από τους υφιστάμενους συνταγματικούς φραγμούς που εμποδίζουν την είσοδο της Ελλάδας στη νέα διεθνή εκπαιδευτική αγορά, τη μετεξέλιξη της σε διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο και τον επαναπατρισμό χιλιάδων επιστημόνων που τόσο έχουμε ανάγκη για την αναπτυξιακή προοπτική της πατρίδας μας.

Ωστόσο, οφείλω να παραδεχτώ ότι η αναθεώρηση του άρθρου 62 για τον περιορισμό της βουλευτικής ασυλίας κινείται αναμφίβολα προς τη σωστή κατεύθυνση. Με τη νέα διάταξη η βουλευτική ασυλία περιορίζεται αποκλειστικά και μόνο σε πράξεις ή δηλώσεις που αφορούν στην άσκηση των καθηκόντων του Βουλευτή. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η απαραίτητη ισορροπία ανάμεσα στην πλήρη ατιμωρησία κάποιων ενδεχομένως επίορκων κοινοβουλευτικών λειτουργιών και την ανάγκη προστασίας του κοινοβουλευτισμού και της δημοκρατίας μας.

Ιστορικά με το άρθρο 62 προστατεύεται η νομοθετική εξουσία από τυχόν επεμβάσεις της εκτελεστικής εξουσίας και θεσμοθετείται η υπεροχή της έναντι αυτής. Ο Βουλευτής πρέπει να προστατεύεται κατά την άσκηση των καθηκόντων του, αλλά μόνο κατά την άσκησή τους, όπως επίσης πρέπει να προστατεύεται κατά την άσκηση της κοινοβουλευτικής του δραστηριότητας. Επιθυμούμε οι Βουλευτές να εκφράζονται και να δρουν ελεύθερα, αλλά όχι ανεξέλεγκτα, διότι ακόμα και σε πράξεις που γίνονται κατά την άσκηση κοινοβουλευτικής ή πολιτικής δραστηριότητας, ο Βουλευτής ελέγχεται, αλλά ελέγχεται από τη Βουλή.

Ωστόσο, πρέπει να είμαστε ξεκάθαροι. Σε μια κοινωνία με υψηλό επίπεδο δημοκρατικών θεσμών καμμία ασυλία δεν μπορεί να υπάρχει σε δράσεις του Βουλευτή εκτός της κοινοβουλευτικής ή πολιτικής του δραστηριότητας. Στη δράση του αυτή ο Βουλευτής πρέπει να είναι ίσος ενώπιον του νόμου με κάθε πολίτη. Αυτό είναι κάτι που μας το ζητούν επιτακτικά οι ίδιοι οι πολίτες. Είναι κάτι που μας το επιβάλλει η δική μας συνείδηση απέναντι στους πολίτες που μας εμπιστεύτηκαν για να τους εκπροσωπήσουμε. Φαινόμενα του παρελθόντος που Βουλευτές απολάμβαναν την ασυλία και άρα το ακαταδίκωτο πρέπει να εκλείψουν από την έννομη τάξη μας. Κάτι τέτοιο δεν αρμόζει σε μια σύγχρονη συνταγματική τάξη, σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος, όπως οφείλει να είναι η Ελλάδα.

Δεν μπορούμε, όμως, να μην επισημάνουμε ότι στην προηγούμενη Βουλή καμμία αίτηση για άρση ασυλίας δεν έγινε δεκτή από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ. Η Αξιωματική Αντιπολίτευση πρόσφατα ψήφισε αρνητικά στο αίτημα για άρση της ασυλίας του κ. Πολάκη.

Αντιθέτως, κύριοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, η κοινοβουλευτική Πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας πρόσφατα ψήφισε θετικά στο αίτημα για άρση της ασυλίας δύο Βουλευτών της παράταξής μας.

Ξέρετε, στην πολιτική οι πράξεις δεν πρέπει να απέχουν από τα λόγια. Αυτή είναι η αντίληψή μας για την πολιτική και η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας κάνει πράξη αυτή την αντίληψη ως προς το καθεστώς που θα πρέπει να διέπει την ασυλία των Βουλευτών. Γιατί ο Βουλευτής δεν πρέπει να οχυρώνεται πίσω από την βουλευτική ασυλία, διότι ασυλία δεν σημαίνει ατιμωρησία. Η ασυλία σημαίνει προστασία.

Δεν απαξιώνουμε, λοιπόν, τον κοινοβουλευτικό θεσμό στα μάτια των πολιτών που ζητούν διαφάνεια και ισονομία, αλλά διασφαλίζουμε την απρόσκοπτη και ανεπηρέαστη άσκηση του κοινοβουλευτικού λειτουργήματος και των κοινοβουλευτικών καθηκόντων προς όφελος της δημοκρατίας μας. Την ευκαιρία που μας δίνει η παρούσα συνταγματική Αναθεώρηση, δεν πρόκειται να την αφήσουμε να πάει χαμένη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να αναφερθώ και στην αναθεώρηση του άρθρου 86, που αναφέρεται στην ευθύνη των Υπουργών, η οποία από την προτείνουσα Βουλή περιορίζεται μόνο στην παράγραφο 3, στην αποσβεστική προθεσμία, δηλαδή στον χρόνο παραγραφής. Με τη νέα διάταξη ο χρόνος παραγραφής των αδικημάτων των Υπουργών εξισώνεται με τον χρόνο παραγραφής που ισχύει για όλους τους πολίτες.

Πρόκειται και εδώ για μια άκρως δημοκρατική εξισορρόπηση, έτσι ώστε ο Υπουργός να αντιμετωπίζεται ως ίσος ενώπιον του νόμου με κάθε πολίτη της χώρας μας, αλλά και να θωρακίζεται

κατά την άσκηση των καθηκόντων του, έτσι ώστε να τα ασκεί υπεύθυνα και να μη γίνεται αντικείμενο δίωξης των πολιτικών του αντιπάλων για την εξυπηρέτηση μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων. Αυτό επιτυγχάνεται με την παρέμβαση της Βουλής στη διαδικασία δίωξης, αλλά και την άρση κάθε πρόβλεψης ειδικής σύντομης παραγραφής.

Το μήνυμα που εκπέμπουμε, αλλά και η ουσία της συγκεκριμένης αλλαγής είναι ότι κανένας δεν είναι υπεράνω του νόμου, αλλά και κανένας δεν μπορεί να χρησιμοποιεί τον νόμο υστερόβουλα ή εκδικητικά.

Ωστόσο φοβάμαι ότι για μια ακόμα φορά η Αξιωματική Αντιπολίτευση χρησιμοποιεί τον νόμο με υστεροβουλία. Αυτό φαίνεται από την πρόταση του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για την εισαγωγή ερμηνευτικής διάταξης του άρθρου 86. Η πρόταση αυτή από νομικής άποψης είναι παντελώς αβάσιμη. Είναι γνωστό ακόμα και σε έναν πρωτοετή φοιτητή της Νομικής ότι απαγορεύεται κάθε αναδρομική εφαρμογή ποινικού νόμου. Η πρόταση αυτή προσκρούει σε θεμελιώδεις αρχές του δικαίου, στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, όπως αυτές ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, καθώς και στην πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πολιτικά η άποψη αυτή είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη, καθώς ανοίγει τον δρόμο για ρεβανσιστικές πρακτικές που δημιουργούν περιβάλλον διχασμού.

Είναι πραγματικά εκτός κάθε νομικού ή πολιτικού προηγούμενου και επιεικώς απαράδεκτη η προσπάθεια του ΣΥΡΙΖΑ να συνδέσει την κορυφαία διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης με υποθέσεις της δικαιοσύνης, όπως αυτή της «NOVARTIS», διότι εδώ δεν μιλάμε απλά για αναδρομική εφαρμογή ποινικού νόμου ή έστω για αναδρομική εφαρμογή ερμηνευτική διάταξης, αλλά για εφαρμογή τους εκεί που εκ των πραγμάτων δεν μπορούν να εφαρμοστούν, δηλαδή μιλάμε για πρόταση εκτός πραγματικότητας.

Είναι γνωστό ότι η προηγούμενη Βουλή με την πλειοψηφία ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ απέστειλε στη δικαιοσύνη τις υποθέσεις των δέκα πολιτικών προσώπων, η οποία ήδη έχει απαλλάξει τους επτά και εκκρεμεί η διαδικασία για τους υπόλοιπους. Γιατί απέστειλε τις υποθέσεις αυτές στη δικαιοσύνη; Γιατί ακριβώς έκρινε ότι δεν εφαρμόζεται το άρθρο 86 σε αυτές, δηλαδή η ερμηνευτική εκδοχή που αναφέρει στην επιστολή του ο Αρχηγός Αξιωματικής Αντιπολίτευσης δεν παίζει κανέναν ρόλο στις υποθέσεις αυτές που είναι εκκρεμείς.

Είναι προφανές, λοιπόν, ότι ακόμα και η κορυφαία αυτή διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης εργαλειοποιείται για ακόμα μια φορά και προσεγγίζεται από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης με ψέματα και λαϊκίστικους τακτικισμούς.

Οι νομικές απόψεις της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης είναι πρωτοφανείς και παράδοξες. Ειλικρινά, δεν ξέρω αν είναι πιο παράδοξη η πρόταση για αναδρομική εφαρμογή ποινικών διατάξεων ή η πρόταση για ταυτόχρονη ιδιότητα εισαγγελέα και μάρτυρα στην ίδια υπόθεση που ακούσαμε πρόσφατα πάλι από την Αξιωματική Αντιπολίτευση στην προκαταρκτική επιτροπή που διερευνά τυχόν αδικήματα που τελέστηκαν από τον πρώην Υπουργό Δικαιοσύνης.

Κύριοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, τι άλλο πραγματικά θα ακούσουμε και ποιος θα είναι ο επόμενος νομικός ακροβατισμός; Τι συμβαίνει, λοιπόν; Δεν υπάρχουν αξιόλογοι και σοβαροί νομικοί στην Αξιωματική Αντιπολίτευση για να ερμηνεύσουν σωστά τους νόμους; Προφανώς και υπάρχουν, απλά αποδεικνύεται για ακόμα μια φορά η αντίληψη της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για τους θεσμούς, τις δημοκρατικές διαδικασίες, τους νόμους και την έλλειψη σεβασμού της προς αυτούς.

Οι διατάξεις ερμηνεύονται έτσι ώστε να υπηρετούν τα μικροκομματικά σας συμφέροντα και δεν διστάζετε να το κάνετε αυτό, ακόμα και αν αυτές οι διατάξεις είναι οι κορυφαίες για τη λειτουργία της δημοκρατίας μας, ακόμα και αν οι διατάξεις αυτές είναι οι διατάξεις του Συντάγματός μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τέτοιες αντιλήψεις είναι ξένες προς εμάς και δεν θα επιτρέψουμε σε κανέναν να χρησιμοποιεί το Σύνταγμα στον βωμό πολιτικών σκοπιμοτήτων. Εμείς προχω-

ράμε στη συνταγματική Αναθεώρηση με σεβασμό στην κορυφαία αυτή διαδικασία, σταθερά προσηλωμένοι στον στόχο, να οδηγήσουμε την πατρίδα μας στον δρόμο της ευημερίας και της ανάπτυξης. Και σε αυτόν το στόχο ένα Σύνταγμα που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των καιρών μας αποτελεί το καλύτερο εχέγγυο της δημοκρατίας μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει ο κ. Αυλωνίτης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ - ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να απευθυνθώ στους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, αλλά είναι μόνο δύο. Θέλω να θυμίσω ότι έξω από τη Βουλή στη μεγάλη αυτή πλατεία έγιναν μεγάλοι αγώνες, επαναστάσεις και ονομάστηκε «πλατεία Συντάγματος». Σήμερα συζητάμε την Αναθεώρηση του Συντάγματος και η εικόνα δεν περιποιεί ιδιαίτερη τιμή της Βουλής. Κυρίως, όμως, δεν περιποιεί ιδιαίτερη τιμή να ισχυριζόμαστε εδώ μέσα ότι θα πρέπει να λειτουργήσουμε σε πνεύμα εθνικής ενότητας, έτσι ώστε να δομήσουμε ένα σύνταγμα, έστω και σε επίπεδο αναθεωρητέων διατάξεων, που να εξυπηρετεί την κοινωνία και τις μελλοντικές γενιές. Το κάνουμε αυτό; Αν το κάνουμε, φαίνεται ότι εγώ δεν είμαι εδώ.

Μιλάτε για ενότητα, κύριοι συνάδελφοι της Πλειοψηφίας. Για πείτε μου, τι ενότητα μπορεί να επιτευχθεί στην ψήφιση του μέγιστου κανόνα της πολιτείας, όταν η προτείνουσα Βουλή πρότεινε για αναθεώρηση σαράντα άρθρα και παραγράφους προς αναθεώρηση και εσείς απορρίψατε τριάντα και αύριο καταργείτε πέντε, έξι. Γιατί το κάνετε αυτό, σήμερα και γρήγορα, να αναθεωρήσετε αυτές τις διατάξεις και να τροποποιήσετε το Σύνταγμα; Για τρεις λόγους, κατά την άποψή μου:

Πρώτον, τον Φλεβάρη έχουμε εκλογές για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Πρέπει γρήγορα-γρήγορα να τελειώνουμε, έτσι ώστε να ψηφίσουμε Πρόεδρο της Δημοκρατίας, έτσι ώστε να μην μπλέξουμε σε τίποτα γρανάζια και δεν εκλέξουμε και πάμε για εκλογές. Είναι έτσι ή όχι ή εγώ δεν είμαι εδώ; Γι' αυτό και θα ψηφιστεί τη Δευτέρα ότι ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, στο πρόσωπο του οποίου συμπυκνώνεται η εθνική ενότητα, όπως είπε ο κ. Καστανίδης χθες, πιθανόν να βγει και με εβδομήντα πέντε Βουλευτές. Εγώ νόμιζα μέχρι χθες εκατόν είκοσι Βουλευτές. Ξέρετε γιατί επισπεύδετε τη διαδικασία ψήφισης αναθεώρησης των διατάξεων του Συντάγματος και γρήγορα-γρήγορα; Γιατί θέλετε να μην γίνουν οι επόμενες εκλογές με το αναλογικό σύστημα που προτείνει η προηγούμενη Βουλή και ο ΣΥΡΙΖΑ.

Να σας πω γιατί φωνάζετε κατά περίεργο τρόπο «γιατί επιμένει ο ΣΥΡΙΖΑ σώνει και καλά να μπει η ερμηνευτική δήλωση κάτω από το άρθρο 86 του Συντάγματος»; Γιατί; Ερμηνευτική δήλωση. Τυχαίνει και είμαι δικηγόρος και απευθύνομαι και στους δικηγόρους που είναι Βουλευτές σήμερα. Ερμηνευτική δήλωση! Και εσείς τι λέτε σήμερα; Λέτε ότι αυτή η ερμηνευτική δήλωση είναι κανόνας Ποινικού Δικαίου και θα έχει αναδρομική ισχύ. Ακούσατε, ακούσατε! Ο πρωτοετής φοιτητής της Νομικής γνωρίζει ότι όταν προσδιορίζεται μια ποινική πράξη από τον ποινικό νομοθέτη, αυτή προσδιορίζεται στην αντικειμενική της υπόσταση με θετικό τρόπο, όχι με αρνητικό τρόπο!

Να σας θυμίσω, λοιπόν, ότι αυτή η ερμηνευτική δήλωση λέει το εξής: «Κατά την αληθή έννοια του άρθρου αυτού» –δηλαδή για το άρθρο 86, σχετικά με τα αδικήματα της παραγράφου 1– «δεν περιλαμβάνονται όσα τελέστηκαν απλώς επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων». «Δεν»!

Είναι κανόνας Ποινικού Δικαίου αυτός, τον οποίο επικαλείστε; Και θα σας πω γιατί τον επικαλείστε. Γιατί δεν έχετε επιχειρήματα. Δεν έχετε επιχειρήματα γιατί λέτε σώνει και καλά ότι αυτός είναι κανόνας του Ποινικού Δικαίου. Θέλετε οπωσδήποτε να μην υπάρξει αυτή η ερμηνευτική δήλωση, έτσι ώστε ο ποινικός δικαστής, ο οποίος θα εξετάσει υποθέσεις με κατηγορούμενους Υπουργούς, να έχει την απόλυτη διακριτική ευχέρεια να ερμηνεύσει αυτή τη διάταξη του άρθρου 86, κατά το δοκούν.

Δηλαδή, πώς; Ότι η δωροδοκία, σας πούμε, οι μίζες έγιναν επ' ευκαιρία των υπουργικών καθηκόντων. Κάποιες υποθέσεις, λοι-

πόν, θα πάνε στο αρχείο όπως πήγαν και εκατοντάδες άλλες υποθέσεις για το αδίκημα της απιστίας. Τα θυμάστε αυτά; Με το νόμο περί ευθύνης Υπουργών.

Πώς, λοιπόν, θα αποκτήσει το πολίτευμά μας αξιοπιστία, όταν υποβαθμίζουμε τη συζήτηση για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, όταν βάζουμε τέτοια ζητήματα καθαρά κομματικού ενδιαφέροντος και κομματικών σκοπιμοτήτων, για να μπορέσουμε ουσιαστικά να εξυπηρετήσουμε την πελατεία μας και το κομματικό μας συμφέρον;

Ξέρετε τι μου θυμίζει; Τον Ιωάννη Κωλέττη, αυτόν ο οποίος είναι ουσιαστικά ο πατέρας του ρουσφετιού στην Ελλάδα, ο Πρωθυπουργός που δόμησε τη «Μεγάλη Ιδέα». Αυτό ακριβώς συμβαίνει με την ψήφιση των αναθεωρητέων άρθρων του Συντάγματος. Και λυπάμαι πάρα πολύ.

Θα σας διαβάσω, γιατί δεν το θυμάμαι απ' έξω, ένα απόφθεγμα του τραγικού ποιητή Αγάθωνα. "Τον άρχοντα τριών δει μέμνησθαι: Πρώτον ότι ανθρώπων άρχει. Δεύτερον ότι κατά νόμους άρχει. Τρίτον ότι ουκ αεί άρχει." Το τρίτο θέλω να επισημάνω.

Δημιουργείτε ένα τέτοιο συνταγματικό πλαίσιο για τις μελλοντικές γενιές έχοντας την εντύπωση –ειπώθηκε απ' αυτό το Βήμα– ότι θα κυβερνάτε πάντα. Αμ δε. Έχει δείξει η πολιτική ιστορία του τόπου ότι δεν μπορεί να κρατήσει μια κυβέρνηση οκτώ, δέκα, δώδεκα χρόνια. Ειλικρινά δεν μπορώ να καταλάβω πώς θέλετε εσείς οι εγγυητές του Συντάγματος, εσείς που θέλετε την ενότητα του έθνους να ψηφίσετε τον Φλεβάρη Πρόεδρο της Δημοκρατίας με εβδομήντα πέντε Βουλευτές ή με εκατόν είκοσι ή με εκατόν τριάντα! Με την απλή πλειοψηφία των παρόντων μέσα σ' αυτή τη Βουλή; Αυτό το Σύνταγμα θέλετε; Αυτό το Σύνταγμα θέλουμε;

Αγαπητοί μου συνάδελφοι, είμαι νέος Βουλευτής. Υπηρετώ τη δικηγορία χρόνια ολόκληρα. Μπορώ να καταλάβω τις σκοπιμότητες σε σχέση με την ερμηνεία ποινικών διατάξεων, διατάξεων του Αστικού Δικαίου και του Συνταγματικού Δικαίου. Ο κόσμος έξω βλέπει και φτύνει, όταν βλέπει μια άδεια Βουλή σήμερα. Να μιλάω εγώ μπροστά σε δυο Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, δηλαδή της πλειοψηφίας που θα ψηφίσει το Σύνταγμα. Και θα πάω στον τόπο μου και θα αναρωτιούνται τι είπε ο Αυλωνίτης και σε ποιους μίλησε ο Αυλωνίτης.

Αγαπητοί μου συνάδελφοι, είχα πολλά να πω γραμμένα αλλά θέρωσα σκόπιμο να μιλήσω από στήθους.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Εσείς είστε πιο λίγοι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ - ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ: Μην προσαρμόζετε το Σύνταγμα στις πρόσκαιρες κομματικές σας ανάγκες, όπως με την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, με τις ψήφους που ανέφερα προηγούμενα. Προστατέψτε το Σύνταγμα, τους θεσμούς και την ίδια την κοινωνία.

Θα τελειώσω όπως άρχισα. Να θυμάστε «ούκ αεί άρχει».

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε τον κ. Αυλωνίτη και για τον χρόνο.

Ο κ. Κωνσταντίνος Μάρκου από τον ΣΥΡΙΖΑ έχει τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΚΟΥ: Ευχαριστώ πού, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θα ξεκινήσω παραφράζοντας τον Αλμπέρ Καμύ ο οποίος λέει ότι η ζωή είναι το άθροισμα των επιλογών μας. Μπορώ, λοιπόν, να πω κι εγώ ότι κάθε κόμμα, η οντότητά του είναι το άθροισμα των επιλογών του. Και η σημερινή μέρα είναι μια σημαντική ψηφίδα στο άθροισμα των επιλογών όλων μας, οι οποίες θα μας χαρακτηρίζουν για το μέλλον.

Ο ΣΥΡΙΖΑ το 2016 ανέλαβε την πρωτοβουλία να ξεκινήσει τη δημόσια συζήτηση για τη συνταγματική Αναθεώρηση σε μια κομβική και συμβολική στιγμή. Ξεκίνησε με σκοπό να βελτιωθεί το Σύνταγμα της Ελλάδας μετά τα μνημόνια. Ένα Σύνταγμα δημοκρατικό, δηλαδή, για μια νέα μεταπολίτευση. Ένας καταστατικός χάρτης που θα λάμβανε υπ' όψιν και τα διδάγματα και την περιπέτεια των μνημονίων. Με εκσυγχρονισμό θεσμών, εμπέδωση δημοκρατίας, δικαιωμάτων, ανάσχεση νεοφιλελευθερισμού, συνταγματική κατοχύρωση των εργασιακών δικαιωμάτων και θεραπεία θεσμικών αμαρτιών του παρελθόντος.

Η παρούσα Κυβέρνηση, τότε ως αξιωματική αντιπολίτευση, είχε λοιδορήσει την κίνηση της συζήτησης. Το θυμάστε, αξιότιμε κύριε εισηγητά της Πλειοψηφίας. Είχε απαξιώσει. Δεν συμμετείχε

ούτε στη διαβούλευση ούτε σε καμμία άλλη διαδικασία. Και τώρα έρχεται να κάνει τον τιμητή γιατί εμείς επιλέξαμε αυτόν τον δρόμο. Και βεβαίως έρχεται να απορρίψει και κάθε δημοκρατική πρόταση που η πλευρά μας προτείνει.

Έρχομαι όμως σύντομα στις επιμέρους διατάξεις. Το περίφημο άρθρο 86. Η ισχύουσα διάταξη, το ξέρετε, θέτει προστατευτικό πλαίσιο που προκαλεί εύλογη καχυποψία για το ήθος του πολιτικού κόσμου. Έχουν ειπωθεί κατά κόρον. Δεν θα επιμείνω πάρα πολύ.

Θέλω όμως να τονίσω ότι αν δεν ξεκαθαρίσουμε αυτό το τοπίο, τότε είμαστε ως σύνολο πολιτικού κόσμου ηθικά υπεύθυνοι για το γεγονός ότι πυροδοτούμε στην κοινωνία και ιδιαίτερα στους νέους με την ευαισθησία τους, καταστάσεις οι οποίες βλέπουν τον πολιτικό κόσμο να είναι στο απυρόβλητο, κάτω από οποιαδήποτε παρανομία και αυτοί να τίθενται σε κρίση κάθε λεπτομερούς παραβατικότητας και ταυτόχρονα να δίνουμε και τροφή στο τέρας της Ακροδεξιάς.

Τι προτείνουμε; Το ξέρετε πάρα πολύ καλά, να προστεθεί ερμηνευτική δήλωση που να διευκρινίζει κ.λπ.. Δεν θα σας κουράσω. Έχει ειπωθεί κατά κόρον. Είναι η μόνη ορθή και κυρίως αυθεντική ερμηνεία της ισχύουσας ρύθμισης. Επιδίωξη μας όμως είναι να διευκρινιστεί για να αποκλείσουμε διά παντός συνθήκες και αντίθετες ερμηνευτικές κατασκευές που θα δώσουν παραθυράκια που μπορεί να σκεφτούν κάποιοι να ανοίξουν και να δώσουν ασυλία σε παραβατικότητες μελλοντικές.

Ποια θα είναι η πρακτική συνέπεια της ερμηνευτικής αυτής δήλωσης; Για αδικήματα όπως η δωροδοκία οι Υπουργοί θα έχουν ως φυσικό δικαστή τον δικαστή του Ποινικού Δικαίου όπως όλοι οι πολίτες. Οφείλουμε να το διακηρύξουμε αυτό. Και τούτο γιατί δεν υπάρχει λόγος να προστατεύονται αυτοί από τη συνταγματική ρύθμιση για μια παράνομη πράξη.

Ο λόγος που ο συνταγματικός νομοθέτης ενδιαφέρεται ώστε οι συγκεκριμένες πράξεις να δίνονται μόνο αν το αποφασίσει η Βουλή είναι προφανώς για να μπορεί η κυβέρνηση και κάθε κυβέρνηση να επιτελεί το πολιτικό της καθήκον. Αυτό όμως είναι κάτι διαφορετικό. Μόνο για την άσκηση πολιτικής. Δεν ισχύουν για όλα τα άλλα εγκλήματα. Και δεν πρέπει να ισχύουν.

Φαντάζομαι ότι δεν έχετε κάτι να φοβάστε από την ερμηνευτική αυτή δήλωση. Διότι δεν θεωρώ ότι επιδιώκετε να αρχειοθετηθούν υποθέσεις διαπλοκής και διαφθοράς. Γιατί όμως, κύριε αξιότιμε εισηγητή της Πλειοψηφίας, δεν φροντίζετε τη γυναίκα του Καίσαρα να την ντύσετε κιόλας με το ηθικό ένδυμα, αφού έχετε πεποιοηθεί ότι είναι ηθική; Πρέπει να της δώσουμε αυτό το ένδυμα. Ούτε εσείς, ούτε τα κόμματα της ελάσσονος Αντιπολίτευσης. Για ποιο λόγο, κύριοι συνάδελφοι;

Δεν μπορείτε να δείτε ότι η άρνησή σας να δεχθείτε την πρότασή μας, θα φανεί στους πολίτες ότι υποκρύπτει πολιτική ιδιότητα; Δεν θα αναρωτηθεί ο κόσμος που μας βλέπει αυτή τη στιγμή και ο οποίος παρακολουθεί την Εθνική Αντιπροσωπεία να διαφωνούν τα κόμματα για ένα πολυσυζητημένο συνταγματικό πρόβλημα με σαφείς προεκτάσεις σε παλαιότερα και συγκαταρκτικά σκάνδαλα, με κορυφαίο το σκάνδαλο της «NOVARTIS»;

Δεν καταλαβαίνετε ότι η άρνησή σας αποτελεί μείζονα υποκρισία και πρόκειται να επιφέρει βαρύ πολιτικό πλήγμα στο πολιτικό σύστημα; Διαφορεείτε για τις συνέπειες που θα έχει η στάση σας αυτή, δηλαδή ότι θα αποδοθεί στην κοινή γνώμη η υπόνοια ότι διατηρούνται αδικαιολόγητα προνόμια για το πολιτικό προσωπικό της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Νέα Δημοκρατία επιτελεί ένα έργο το οποίο γνωρίζει καλά. Κάθε τι που ψηφίζεται επί ημερών της φέρει τη σφραγίδα πολλών χιλιάδων και εκατομμυρίων ευρώ που καθίσταται βορά στις ελίτ που εκπροσωπεί. Όμως το παράδειγμα της προηγούμενης τετραετίας καθιστά αυτή τη διάκριση πιο ορατή και πιο ξεκάθαρη στον ελληνικό λαό.

Ο ΣΥΡΙΖΑ ο οποίος αυτή τη στιγμή είναι η Αντιπολίτευση είχε υπάρξει και πάλι αντιπολίτευση, μείζων αντιπολίτευση, την περίοδο 2011-2014.

Ποια είναι η διαφορά; Ότι πλέον υπάρχει και μια εμπειρία και μια ιστορία και γι' αυτή την ιστορία είμαστε και περήφανοι και δεχόμαστε ανά πάσα στιγμή να συγκριθούμε σε κάθε πτυχή της πολιτικής πραγματικότητας. Η Βουλή και το πολιτικό σύστημα

στο σύνολό του, έχουν την ευκαιρία να δώσουν με την προσθήκη της ερμηνευτικής δήλωσης ένα καθαρό σήμα: «Σε οποιαδήποτε υπόθεση δωροδοκίας υπάρχουν υπόνοιες για πολιτικά πρόσωπα, η δικαιοσύνη θα μπορεί απεριόριστα να τις διερευνήσει, όπως κάνει για τον κάθε πολίτη».

Ας δούμε τώρα πολύ επιγραμματικά το θέμα της απλής αναλογικής. Εδώ έχουμε ένα τεράστιο πρόβλημα, το οποίο -πιστέψτε με- δεν θα ακουμπήσει μόνο αυτούς που έχουν την αριστερή ιδεολογία και αριστερή πολιτική. Θα τους ακουμπήσει όλους.

Το πολιτικό σύστημα, κύριοι συνάδελφοι, απειλείται από την εισβολή των οικονομικών τεχνοκρατών και το οποίο απειλεί την ίδια τη δημοκρατία. Ξέρετε πολλοί ότι αυτό το περίφημο Euro Working Group δεν έχει καμμία πολιτική νομιμοποίηση κι όμως ασκεί τεράστια πολιτική εξουσία. Πρέπει να ορθώσουμε αντίσταση σε αυτήν την τάση του συστήματος, με περισσότερη δημοκρατία και περισσότερη πολιτική. Αυτό θα γίνει με την απλή αναλογική.

Θα ήθελα να πω και κάτι άλλο για τον λαλίστατο εκπρόσωπο της ελάσσονος Αντιπολίτευσης, που συχνά σηκώνει το δαχτυλάκι και επιτιμητικά διδάσκει. Στις 2 Ιουνίου του 2015, πρόταση απλής αναλογικής, Βαγγέλης Βενιζέλος, ΠΑΣΟΚ. Τι έγινε; Έφυγε από το ΠΑΣΟΚ ο αριστερός και αριστεριστής Βαγγέλης Βενιζέλος και ήρθε η βάρκα στη θέση της; Και τώρα η απλή αναλογική σημαίνει ακυβερνησία; Πρέπει να υπάρχει και λίγο πολιτική ντροπή!

Τελειώνω με την ψήφο των αποδήμων. Ποια ήταν η πρώτη κυβερνηση που εισήγαγε το θέμα από τη Μεταπολίτευση; Η Κυβέρνηση της Αριστεράς. Το Φλεβάρη του 2018 ψηφίσαμε νόμο και καταρτίσαμε επιτροπή γι' αυτό το θέμα. Ταυτόχρονα, φροντίσαμε να ανοίξει η διαδικασία του άρθρου 54 για να το συζητήσουμε. Γνωρίζετε ότι από το 2001 μέχρι το 2015 κυβερνούσαν το ΠΑΣΟΚ και η Νέα Δημοκρατία. Γιατί δεν φέρατε το θέμα της ψήφου των αποδήμων και τώρα κι εσείς μας κουνάτε το χέρι;

Η πρόταση που καταθέσαμε βασίζεται σε αρχές, να ψηφίζουν οι απόδημοι στον τόπο διαμονής τους και να εκλέγουν Βουλευτές Επικρατείας, αναλόγως με τον αριθμό των εγγεγραμμένων. Και τέλος, έχουμε δύο προϋποθέσεις. Η μια είναι να μην ενισχύουμε διχόνοια στην ομογένεια, γιατί δεν δικαιούμαστε να το κάνουμε αυτό, ενσπείροντας τους κομματικούς ανταγωνισμούς και δεύτερον, να προσθέσετε, κύριοι της Πλειοψηφίας, τον όρο «πραγματικοί δεσμοί με την πατρίδα». Μόνο έτσι το επόμενο νομοθετικό πλαίσιο θα είναι πραγματικά αξιόλογο.

Τελειώνω, λέγοντας ότι με τη διαδικασία που επιλέξατε και με την κατεύθυνση που δώσατε το περιεχόμενο δείχνει ότι υπάρχει σαφής άγνοια των αιτιών που μας οδήγησαν στη χρεοκοπία. Δηλώνετε ότι φτιάχνετε την κανονικότητα. Θα σας απαντήσω με μια φράση του ζωγράφου Βαν Γκογκ: «Η κανονικότητα είναι ένας πλακόστρωτος δρόμος. Είναι άνετος για να περπατάς σε αυτόν, αλλά δεν φυτρώνουν λουλούδια».

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστώ.

Τον λόγο έχει ο κ. Σαρακιώτης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΑΚΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε επί της κορυφαίας κοινοβουλευτικής διαδικασίας, αυτή της Αναθεώρησης του Συντάγματος και πραγματικά, θλίβομαι διαπιστώνοντας ότι οι μικροκομματικές αγκυλώσεις και οι ιδεοληπτικές εμμονές είναι παρούσες, ακόμη και τώρα σε αυτή την Αίθουσα. Αντί να βρούμε έναν κοινό τόπο, μια κοινή συνισταμένη και να ομονοήσουμε στα αυτονόητα, τα στελέχη του κυβερνώντος κόμματος παρατηρώ ότι έχουν επιλέξει να θυμηθούν τις ένδοξες στιγμές του αντιπολιτευτικού βίου τους.

Τους ακούσαμε τις προηγούμενες ημέρες να μάχονται για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια με μια φωνή, επαναλαμβάνοντας μονότονα τις ίδιες παρανοήσεις. Ας μιλήσουμε όμως συγκεκριμένα και με ονόματα. Σε ποιον ανήκει η κρατικά χρηματοδοτούμενη Οξφόρδη ή αντίστοιχα σε ποιον ανήκει το Cambridge, το περίφημο London School of Economics; Μήπως είναι και αυτό ιδιωτικό; Κάθε άλλο. Η Χαϊδελβέργη στη Γερμανία, η Σορβόνη στη Γαλλία, και όλα τα παραπάνω, αν και θέλετε να το αποκρύψετε,

είναι δημόσια.

Δεν υπάρχουν άραγε ιδιωτικά πανεπιστήμια σε αυτές τις χώρες; Ναι, υπάρχουν, αλλά τι θέση κατέχουν αυτά, συγκριτικά με τα παραπάνω δημόσια πανεπιστήμια, τα οποία ενδεικτικά ανέφερα; Είναι απαξιωμένα και περιθωριοποιημένα υπό κάθε έννοια.

Ακόμη και όσοι υπερασπίζεστε τις μέρες αυτές την άποψη για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, επιχειρηματολογώντας για το τι συμβαίνει στο εξωτερικό, επικαλούμενοι δικές σας, προσωπικές εμπειρίες, φοιτήσατε σε κρατικά πανεπιστήμια και όχι σε τρίτης διαλογής κολέγια. Γιατί λοιπόν, παραπλανάτε σκοπίμως τη νεολαία και την ελληνική οικογένεια, η οποία γνωρίζετε ότι είναι διατεθειμένη να θυσιάσει τα πάντα, προκειμένου τα παιδιά της να έχουν την καλύτερη δυνατή εξέλιξη; Προς τι όλη αυτή η υπερπροσπάθεια, η διαρκής και συντονισμένη υπερπροσπάθεια για την υποβάθμιση και απαξίωση των δημόσιων πανεπιστημίων;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να έρθω τώρα στο άρθρο 86, περί της δώξης κατά μελών της Κυβέρνησης, το οποίο αποτελεί και ένα εκ των βασικών θεμάτων της σημερινής συζήτησης. Μαζί με το άρθρο 62 περί του ακαταδίωκτου των Βουλευτών, αποτελούν δύο σημαντικές διατάξεις για την επόμενη μέρα της χώρας, καθώς η κρίση η οποία προκλήθηκε από τις πράξεις σας και τις παραλείψεις σας, πέρα από οικονομική ήταν και κρίση αξιών, αλλά και αφορμή αμφισβήτησης, πολύ συχνά δικαίως, της ηθικής υπόστασης μελών του πολιτικού προσωπικού.

Θυμόμαστε όλοι την πορεία πολυάριθμων υποθέσεων, από το Βατοπέδι έως τα δομημένα ομόλογα, για τις οποίες το άρθρο 86 επέτρεπε τις μεθοδεύσεις των κυβερνήσεων της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ με την πρόωπη διάλυση της Βουλής, η οποία αυτομάτως σήμαινε και την παραγραφή των αξιόποινων πράξεων.

Συνεδριάστε, παραγράψτε, τελειώσατε. Πρόκειται για μια πρακτική των τελευταίων δεκαετιών, της οποίας η απαρχή έχει ονοματεπώνυμο και φυσικά η συνέχισή της δεν περιποιεί τιμή σε κανέναν, ενώ ορθώς έχει δεχθεί τα βέλη και τα πυρά ολόκληρου του νομικού κόσμου, αλλά και των συμπολιτών μας.

Είναι καθήκον μας να θέσουμε ένα τέλος στις προκλητικές παραγραφές, οι οποίες τόσο έχουν εξεγείρει το δημόσιο και κοινό αίσθημα τα προηγούμενα χρόνια. Είναι υποχρέωσή μας να προτάξουμε την ανάγκη κατάργησης της προθεσμίας για τη δώξη, μια πρόβλεψη εξαιρετικά σημαντική, ώστε να αποτρέπονται τεχνάσματα με τις εκλογικές διαδικασίες, αλλά και τη λειτουργία του ίδιου του Κοινοβουλίου.

Είναι επαρκές όμως αυτό; Σε καμμία περίπτωση, καθώς με ευθύνη της Νέας Δημοκρατίας δεν έχει επισυναφθεί ερμηνευτική δήλωση στο άρθρο 86, η οποία θα επέτρεπε την παραγραφή σκανδάλων και υποθέσεων δωροδοκίας, όπως για παράδειγμα αυτό της «NOVARTIS».

Ο Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας, με επιστολή του στον Πρόεδρο της Επιτροπής Αναθεώρησης, ζήτησε προ ημερών το αυτονόητο, να γίνει δηλαδή από όλους δεκτή η ερμηνευτική αυτή δήλωση. Εν συνεχεία ακολούθησε απόλυτη σιωπή. Κι αν δεν θέλετε να απαντήσετε σε εμάς, τουλάχιστον βρείτε κάτι πειστικό -αν έχετε- να πείτε στον ελληνικό λαό, ο οποίος όλα τα προηγούμενα χρόνια άκουγε και να ομονοήσουμε στα αυτονόητα, οι οποίες τον ζημίωσαν ουσιαστικά, αφού η χώρα οδηγήθηκε στην κρίση και στη χρεοκοπία, χωρίς να έχουν οδηγήσει σε καμμία τιμωρία υπευθύνου. Ο ελληνικός λαός άκουγε για θαλασσοδάνεια, για δανεικά, για δανεικά και αγύριστα, για ένα εκατομμύριο μάρκα, τα οποία ακόμη και σήμερα, μετά από πολλά χρόνια, δεν γνωρίζει στις τσέπες ποιων κατέληξαν.

Είλικρινά, δεν αντιλαμβάνομαι τους λόγους που γίνεται αυτό και επιτρέψτε μου να αναφερθώ συγκεκριμένα στο μείζον ζήτημα της «NOVARTIS». Αφού όντως υπάρχει σκάνδαλο, όπως οι ίδιοι έχετε παραδεχτεί, αλλά ταυτόχρονα υποστηρίζετε ότι δεν υπάρχει εμπλοκή πολιτικών προσώπων, τότε τι φοβάστε; Γιατί υιοθετείτε μια στάση του «ό,τι έγινε, έγινε» και δεν ομονοούμε έστω στο θεμελιώδες, προκειμένου να χυθεί άπλετο φως σε όλες τις υποθέσεις οι οποίες ταλανίζουν το δημόσιο βίο; Είναι λυπηρό, γιατί ενώ παραδέχεστε ότι το άρθρο 86 ήταν λάθος, την ίδια στιγμή προσπαθείτε να εκμεταλλευτείτε τις ευεργεσίες του μέχρι

το τέλος.

Συγχωρέστε με, αλλά αυτός είναι ο ορισμός της υποκρισίας και της ανευθυνότητας. Αποτελεί σαφώς αναπόσπαστο μέρος του ίδιου πολιτικού σχεδίου, το οποίο είδαμε τις τελευταίες μέρες να ξεδιπλώνεται και το οποίο εμπεριέχει, μεταξύ των άλλων, την ψήφιση ποινικών αμνηστεύσεων για τους τραπεζίτες, την αποδέσμευση λογαριασμών όσων ερευνώνται και διώκονται για υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Μέχρι τους «Financial Times» έφτασε η χάρη σας, με στελέχη σας να απαντούν καταγγέλλοντας τη διαπλοκή μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και «Financial Times», αφού προηγουμένως είχαν καταγγείλει τη διαπλοκή μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και FBI.

Δεν θα υπάρχει, άραγε, λογοδοσία για όσα όλοι πλέον μαρτυρούμε ότι αποτελούν σκάνδαλο; Ποιο μήνυμα, άραγε, εκπέμπουμε προς τους πολίτες, οι οποίοι διακατέχονται από εύλογη καχυποψία έναντι του πολιτικού κόσμου; Ποιο μήνυμα ζητάτε από εμάς τους νέους κοινοβουλευτικούς να στείλουμε, να εκπέμπουμε προς τη νεολαία;

Συγγνώμη, αλλά δεν είμαστε όλοι ίδιοι. Απλά ας αναλογιστούμε όλοι, πόσο μάλλον οι νέοι Βουλευτές, ότι τις επόμενες ώρες η απόφαση που θα λάβουμε, σε αυτή την τόσο κρίσιμη διαδικασία, είναι μία απόφαση η οποία θα μας ακολουθήσει για όλο τον υπόλοιπο πολιτικό μας βίο και πιθανόν να καθορίσει και το πόσο μακρύς θα είναι αυτός.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε, κύριε Σαρακιώτη και για την τήρηση του χρόνου.

Τώρα τον λόγο έχει ο κ. Υψηλάντης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι σκέψεις μου αναφορικά τόσο με τους περιορισμούς της βουλευτικής ασυλίας του άρθρου 62 όσο και με την υπουργική ευθύνη του άρθρου 86, που θα αναπτύξω, στηρίζονται σε δύο βασικούς πυλώνες για τη δημοκρατία μας: Αφ' ενός μεν της μη εκβιαστικής ποινικοποίησης του πολιτικού βίου από εξωθεσμικούς κύκλους, αφ' ετέρου δε την προάσπιση του δικαιώματος προς τη δικαστική προστασία και τη δίκαιη δίκη των θιγόμενων τρίτων από πράξεις και παραλείψεις των αντίστοιχων πολιτικών προσώπων, Βουλευτών και Υπουργών.

Ειδικότερα, ως προς το άρθρο 62, η ασυλία των Βουλευτών πράγματι στην εποχή μας δημιουργεί, με μία πρώτη ματιά, καχυποψία και επιφυλάξεις προς τους πολίτες. Έχει καθιερωθεί ως προνόμιο και δυσανάλογη εξαίρεση από τις αρχές του κράτους δικαίου και της ισότητας ενώπιον του νόμου. Με την παρούσα Αναθεώρηση στις μέρες μας είναι αναγκαίο να καταστεί σαφές πως η ασυλία δεν σημαίνει το απυρόβλητο και το ακαταδίωκτο για τον Βουλευτή για ένα γενικευμένο σύνολο παράνομων ποινικά συμπεριφορών, γι' αυτό και η ασυλία πρέπει να διέλθει σε μία σημαντικότερη αιτιώδη συνάφεια με τη βουλευτική ιδιότητα.

Στη χώρα μας η ουσιαστική στρέβλωση της συναδελφικής βουλευτικής αλληλεγγύης έχει ως αποτέλεσμα, όπως έχει καταδείξει ένα σύνολο από επιστημονικές μελέτες, να χορηγούνται με φειδώ άδειες από τη Βουλή που επιτρέπουν την άσκηση ποινικής δίωξης. Αυτό έχει φυσικά ως αποτέλεσμα η Ελλάδα ως χώρα να επιδέχεται σοβαρές καταδίκες από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Συνεπώς το ζητούμενο δεν είναι η κατάργηση της ασυλίας των Βουλευτών, αλλά η ορθολογικότητα και η αποτελεσματικότητα του νομότυπου και εγγυητικού για τη δημοκρατία μας αυτού θεσμού. Υπό αυτό το πρίσμα θα πρέπει να καταδειχτεί από όλους μας, σε αυτή εδώ την Αίθουσα, πως το ανεύθυνο του Βουλευτή για τη γνώμη ή την ψήφο του είναι διαχρονικά έγκυρο, αδιαπραγμάτευτο και απαραίτητο.

Αύση, στη σύγχρονη δημοκρατική πολιτειακή μας οργάνωση, μπορεί να αποτελεί ο περιορισμός της ασυλίας αμιγώς σε ζητήματα που ανάγονται και επαφίενται της βουλευτικής ιδιότητας, με εξέταση από τη Βουλή των πραγματικών και των νομικών περιστάσεων που υφίστανται σε κάθε δίωξη.

Αξίζει, επίσης, προς αυτή την κατεύθυνση να κρατήσουμε τη λειτουργικότητα της σημασίας των υφιστάμενων προβλέψεων

που δεν αίρουν το οποιοδήποτε αξιόποινο, όπως εσφαλμένα μπορεί να υπάρχει η στρεβλωτική εντύπωση προς το κοινό αίσημα. Αντίθετα και εντελώς πρακτικά, το αναστέλλουν όσο είναι σε ισχύ η βουλευτική ιδιότητα του προσώπου, ανεξαρτήτως μάλιστα αν οι αξιόποινες πράξεις διαδραματίστηκαν πρωθύστερα ή κατά τη διάρκεια αυτής της ιδιότητας. Αξίζει, επίσης, να καταστεί σαφές προς τους πολίτες πως τυχόν αστικές ευθύνες δεν απολαμβάνουν ακόμα και σήμερα την παραμικρή, έστω και ανασταλτική, ανοχή.

Αναφορικά με τις καταδικαστικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατευθυντήριες για το κοινό μας ευρωπαϊκό συνταγματισμό είναι οι αποφάσεις: «Cordona κατά Ιταλίας», που αφορούσε τον πρώην πρόεδρο της Ιταλικής Δημοκρατίας, Φραντσέσκο Κοσίγκα, ως τότε Βουλευτή υπό την ασυλία του αντίστοιχου άρθρου 68 του ιταλικού συντάγματος, η υπόθεση «Τσαλκίτζης κατά Ελλάδος» για πράξεις που τελέστηκαν υπό την προηγούμενη δημαρχιακή ιδιότητα του προστατευόμενου Βουλευτή και «Συγγελίδης κατά Ελλάδος», που στην ουσία η υπόθεση αφορούσε την ποινική χροιά μιας οικογενειακής διαφοράς περί επιμέλειας και επικοινωνίας τέκνου.

Αυτές οι υποθέσεις στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο καταλήγουν στο θεμελιώδες συμπέρασμα ότι το άρθρο 62 του ελληνικού Συντάγματος, ερμηνευόμενου υπό το φως της παραγράφου 1 του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου περί δίκαιης δίκης, επιτρέπει στο ελληνικό Κοινοβούλιο να αρνηθεί την άρση ασυλίας ενός Βουλευτή μόνον εφόσον οι αποδιδόμενες σε αυτόν πράξεις συνδέονται αναμφίβολα υπό τους στοιχειοθετημένους όρους της αρχής της αναλογικότητας και με ισχυρή αιτιολογία αμιγώς με την κοινοβουλευτική του δραστηριότητα.

Με άλλα λόγια, το άρθρο 6 της σύμβασης επιτάσσει η Βουλή, σε κάθε συγκεκριμένο αίτημα περί άρσης της ασυλίας ενός μέλους της, να εξετάζει την ύπαρξη συνάφειας μεταξύ των καταγελλομένων πράξεων και των κοινοβουλευτικών καθηκόντων και αποφαίνεται αιτιολογημένα υπέρ της μη άρσης της ασυλίας του Βουλευτή μόνον εφόσον διαπιστώνεται τέτοια πρόδηλη και αναλογική συνάφεια.

Έτσι, δεν καταστρατηγείται το θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών για έννομη προστασία από τα δικαστήρια, αλλά και οι Βουλευτές δεν χρησιμοποιούν τον θεσμό του Βουλευτή καταχρηστικά, ώστε να μένουν ατιμώρητοι για αξιόποινες πράξεις, άσχετες με τα καθήκοντά τους, σε αντίβαρο βέβαια και με την αντίθετη σκοπιμότητα εκφοβισμού του Βουλευτή και καταχρηστικών του διώξεων. Αυτό θέλουμε να κατοχυρώσουμε, κυρίες και κύριοι, σήμερα με την επιλογή μας αυτή όσον αφορά στο συγκεκριμένο άρθρο.

Σχετικά με το άρθρο 86, θα ήθελα να πω πως η παρούσα συνταγματική Αναθεώρηση περί ευθύνης Υπουργών αποτελεί και για τη Νέα Δημοκρατία το σήμα κατατεθέν, θα έλεγα, του δημοσίου συμφέροντος, του πολιτικού ήθους και της νέας έννομης διαφάνειας που επιθυμεί να καθιερωθεί στην επανεκκίνηση της πολιτειακής αναδιοργάνωσης της πατρίδας μας, ειδικά, μάλιστα, έπειτα από τα δέκα μνημονιακά χρόνια, απότοκο ακόμα και εν μέρει διάσπαρτων συγκαλυμμένων υποθέσεων διαφθοράς, παραβατικότητας και ανέλεγκτων πελατιακών σχέσεων της εκτελεστικής εξουσίας με διάφορα οικονομικά εξωθεσμικά συμφέροντα.

Ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, σε προγενέστερο χρόνο της παρούσας Αναθεώρησης, ως Βουλευτής είχε επιδιώξει σε προηγούμενες βουλευτικές περιόδους την κρίση του άρθρου 86 ως αναθεωρητέο με την υπογραφή πενήντα Βουλευτών, εισπράττοντας την ανασφάλεια των συναδέλφων του σε καιρούς έντονου λαϊκισμού, με τις εντυπώσεις των πολιτικών διώξεων να παραγκωνίζουν την πραγματική ανάγκη για δικαϊκή ελεγχσιμότητα και διαφάνεια, δίχως, μάλιστα, παρεμβατισμούς προς τον τελικό κριτή της ουσίας των υποθέσεων, που δεν είναι άλλος από τη δικαστική λειτουργία.

Η πρότασή μας είναι, κατά τη γνώμη μου, ξεκάθαρη και συγκεκριμένη. Για τους Υπουργούς θα πρέπει να καταργηθεί η εξαιρετικά σύντομη αποσβεστική ειδική προθεσμία για την άσκηση της αρμοδιότητας της παραπομπής από τη Βουλή στην κοινή δι-

καιοσύνη, όπως άλλωστε προτείνουμε, με την απόφαση μάλιστα να υποστηρίζεται θετικά ή αρνητικά από ένα διευρυμένο δικαστικό συμβούλιο αποτελούμενο από υψηλόβαθμους δικαστικούς λειτουργούς.

Επίσης, η όλη διαδικασία σύνταξης του πορίσματος και της έγκρισής του από τη Βουλή θα πρέπει να ολοκληρώνεται το ταχύτερο δυνατό, με τη μνεία συγκεκριμένου εύλογου χρόνου, ώστε καμία υπόθεση να μην σέρνεται επί μακρόν.

Η ειδική ρύθμιση περί ευθύνης των Υπουργών είναι μία συνταγματική διάταξη που βρίσκεται μονίμως στα ελληνικά Συντάγματα από το 1844 έως τις ημέρες μας. Με την Αναθεώρηση του 2001 η σχετική ρύθμιση του Συντάγματος του 1975 έγινε πράγματι αυστηρότερη ως προς τη διαδικασία και την ουσία της, γι' αυτό και υπερψηφίστηκε από διακόσιους εξήντα οκτώ Βουλευτές, επακολουθούμενη, με τις όποιες ατέλειες από τον ν.3126/2003 περί ευθύνης Υπουργών.

Ωστόσο, η δικονομικού τύπου τεχνητή διαμόρφωση των προϋποθέσεων παραγραφής των αδικημάτων, με την πρόωρη διάλυση της Βουλής στο παρελθόν, ερμηνεύτηκε στην ουσία ως θεσμική συγκάλυψη. Αυτό καθιστά, συνεπώς, αναγκαία τη θέσπιση πρόσθετων εγγυήσεων.

Ανάλογες ρυθμίσεις υπάρχουν και σε άλλα ανεπτυγμένα Συντάγματα των δυτικών κρατών, σε πολλά μάλιστα από τα οποία, όπως στις ΗΠΑ, το κοινοβούλιο είναι αρμόδιο, όχι μόνο για την κίνηση της σχετικής διαδικασίας, αλλά και για την εκδίκαση της υπόθεσης ως δικαστήριο.

Χωρίς τέτοιου είδους διατάξεις δεν είναι δυνατόν να κυβερνηθεί μία χώρα και να ληφθούν οι αναγκαίες πολιτικές αποφάσεις που διαφορετικά θα μετατρεπόνταν όλες σε ποινικές δικογραφίες, τουλάχιστον για την πολυεπικληθείσα παράβαση καθήκοντος για κάθε δημόσια αρχή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ορθολογική μεταρρύθμιση του άρθρου 86 του Συντάγματος για την ποινική ευθύνη των πολιτικών, με την απάλειψη της προνομιακά απαράδεκτης σύντομης προθεσμίας και διαδικαστικής παραγραφής και παράλληλη καθιέρωση μιας δεκαετούς προθεσμίας, ώστε τα κυβερνητικά πρόσωπα να μην είναι δέσμια πολιτικών διώξεων, φαίνεται -και ελπίζω- ότι θα εξασφαλίσει την αποδοχή της πλειοψηφίας των κομμάτων ως μία επιπλέον αποκαταστατική κίνηση των πολιτικών θεσμών προς την κοινωνία μας, αναδεικνύοντας τη θεσμική και λειτουργική ουσία των συγκεκριμένων αναγκών κατά τα λοιπά διατάξεων.

Με αυτές τις σκέψεις, σας ευχαριστώ που είχατε την υπομονή να με ακούσετε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Τον λόγο έχει ο κ. Σαντορινιός.

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΙΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Δύο Δωδεκανήσιοι στη σειρά!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτή η εβδομάδα είναι η κορύφωση της κοινοβουλευτικής διαδικασίας για τη συνταγματική Αναθεώρηση και όλοι μας φέρουμε ένα μεγάλο βάρος ευθύνης, καθώς συμμετέχουμε σε μία κορυφαία και σπάνια κοινοβουλευτική διαδικασία που θα καθορίσει τη μορφή του πολιτεύματος μας.

Τα θέματα που σήμερα έχουμε κληθεί να συζητήσουμε άπτονται της διαφάνειας, της αυτοκάθαρσης του πολιτικού συστήματος, αλλά και του χαρακτήρα του εκλογικού συστήματος και της διευκόλυνσης της ψήφου των αποδήμων.

Το ζήτημα της ευθύνης των Βουλευτών που βρίσκεται στο άρθρο 62 του Συντάγματος είναι ένα θέμα, το οποίο για πολλά χρόνια έχει δημιουργήσει απόσταση του κοινοβουλευτικού κόσμου και των πολιτών. Πόσες φορές αλήθεια δεν έχουμε ακούσει το ρητό «κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει», κάθε φορά που δεν αίρεται η ασυλία ενός από εμάς; Είναι σημαντικό ότι με τη συμφωνία όλων μας αποδείξαμε ότι δεν φοβόμαστε να αγγίξουμε αυτό το άρθρο και προχωράμε σε αναθεώρησή του.

Ωστόσο ακόμα και σε αυτή την εκφρασμένη κοινή θέση, η πρόταση της Πλειοψηφίας αισθάνομαι ότι βρίσκεται πολύ πίσω από τα αιτήματα της εποχής. Ακόμα και σε περιπτώσεις αδικημάτων που δεν συνδέονται με τη βουλευτική ιδιότητα προτείνεται χωρίς

λόγο επιπλέον διαδικασία υποχρεωτικής χορήγησης άδειας άρσης ασυλίας από τη Βουλή.

Από την άλλη η δική μας πρόταση είναι πολύ πιο λειτουργική, αφού προτείνουμε το αυτονόητο, ότι κάθε αδίκημα που δεν εμπίπτει των αρμοδιοτήτων του Βουλευτή να διώκεται χωρίς να απαιτείται άδεια από τη Βουλή.

Αλήθεια, τι είναι αυτό που σας εμποδίζει να απαλλάξετε το κοινοβουλευτικό σύστημα από τη ρετινιά της αυτοπροστασίας και βάζετε και σε αυτό περιττές διαδικασίες;

Τα ίδια επιχειρήματα και οι ίδιες αιτιάσεις συνδέονται και με την αλλαγή της παραγράφου 3 του άρθρου 86 περί ευθύνης Υπουργών. Είναι σημαντικό ότι ομνοούμε στην κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας. Αν θέλουμε, όμως, να είμαστε καθαροί δεν μπορούμε σε αυτή την Αναθεώρηση και σε αυτή τη χρονική στιγμή, μετά από όσα έχει ζηήσει η χώρα μας τα τελευταία δέκα χρόνια, να μην προσθέσουμε την ερμηνευτική δήλωση που πρότεινε η προηγούμενη Βουλή και η οποία ξεκαθαρίζει ότι δεν περιλαμβάνονται στα αδικήματα όσα τελέστηκαν απλώς επ' ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων. Και σε αυτή την περίπτωση ο δρόμος πρέπει να είναι ένας, τα ελληνικά δικαστήρια, κανένας άλλος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι δυνατό να θεωρείται η δωροληψία ότι εμπίπτει στα καθήκοντα του Υπουργού. Είναι καθήκον του Υπουργού να «τα παίρνει»; Τι φοβάστε και δεν υπερψηφίζετε την ερμηνευτική δήλωση; Ακούω ότι η ερμηνευτική δήλωση δεν πρόκειται να προσφέρει τίποτα στην αναδρομικότητα. Η ερμηνευτική δήλωση δεν τροποποιεί τις υφιστάμενες διατάξεις, ερμηνεύει αυθεντικά την υπάρχουσα διάταξη και επομένως έχει αναδρομική ισχύ.

Και ακριβώς αυτό φοβάστε, γιατί φοβάστε ότι και άλλοι Υπουργοί σας έχουνβάλει το δάχτυλο στο μέλι, όπως και στην υπόθεση «NOVARTIS». Θέλετε να απαλλάξετε τους Υπουργούς σας από το σκάνδαλο «NOVARTIS». Προς τι αυτή η υποκρισία; Τι θέλετε να κρύψετε κάτω από το χαλί; Αυτή είναι η άποψή σας περί δημοκρατίας;

Εντύπωση, όμως, να ξέρετε προκαλείτε και με την πεισματική σας άρνηση να μη δεχτείτε την προσθήκη νέας παραγράφου στο άρθρο 56 να μπει όριο στη θητεία των Βουλευτών. Τελικά, μάλλον δεν πιστεύετε ότι αυτό το μοναδικό προνόμιο που μας έδωσε ο λαός να τον εκπροσωπούμε δεν μπορεί να είναι επαγγελματική ενασχόληση. Έχετε μάθει τους πολιτικούς καριέρας, τους πολιτικούς που γίνονται Βουλευτές κληρονομικά δικαίω.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε αυτή την Αίθουσα βρισκόμαστε για να εκπροσωπούμε τους Έλληνες πολίτες, όχι για να γίνουμε επαγγελματίες πολιτικοί. Η δική μας πρόταση προβλέπει ότι μέχρι τρεις διαδοχικές βουλευτικές περιόδους μπορεί το ίδιο πρόσωπο να αναδειχθεί υποψήφιος ή και να εκλεγεί Βουλευτής στις αμέσως επόμενες εκλογές.

Αποδεικνύεται, λοιπόν, περίτρανα ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το μόνο κόμμα που υπερασπίζεται την ανανέωση του πολιτικού προσωπικού και που πιστεύει ότι το αξίωμα του Βουλευτή δεν είναι κληρονομικό, κάτι που όμως τα κόμματα του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας δεν το υπερασπίζονται, προφανώς θέτοντας τις εσωκομματικές ισορροπίες πιο πάνω από την ευκαιρία για ισότιμη εκπροσώπηση όλων των πολιτών μέσα στο Κοινοβούλιο.

Εξίσου σημαντικές είναι και οι αλλαγές που προτείνονται στο άρθρο 54 και αφορούν στο εκλογικό σύστημα. Στην περίπτωση της αλλαγής της παραγράφου 1 του άρθρου 54 και της συνταγματικής καθιέρωσης ενός αναλογικού συστήματος στη χώρα, φαίνεται όλη η διπροσωπία και υστεροβουλία των κομμάτων της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ. Ένα πάγιο αίτημα του λαού μας σε όλη τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης, η απλή αναλογική, θα μπορούσε σήμερα να γίνει άρθρο του ανώτατου νομικού κειμένου της χώρας.

Για χρόνια η Αριστερά πίστευε και πιστεύει ότι ένα εκλογικό σύστημα δεν εφαρμόζεται εν κενώ, έχει άμεση σχέση με τις πολιτικές συνθήκες και με την επικρατούσα τάξη. Η εισαγωγή της πολυφωνίας, της αναγνώρισης της δύναμης της μειοψηφίας και η καλλιέργεια συνθηκών συνεργασίας μέσα στη Βουλή, αλλά και στην κυβέρνηση είναι για εμάς απόδειξη ότι η δημοκρατία εμβαθύνεται. Είναι, όμως, και απόδειξη ότι δεν υπάρχει χαμένη ψήφος

και ότι οι επιλογές του λαού αντικατοπτρίζονται με ακρίβεια στη σύνθεση της Βουλής.

Έρχεστε τώρα να μιλήσετε για ακυβερνησία. Μας λέτε ότι με αυτόν τον τρόπο θα οδηγηθεί η χώρα στην ακυβερνησία. Ακριβώς αποκαλύπτετε ότι βάζετε πάνω από την ισοτιμία της ψήφου την κυβερνησιμότητα. Παραδέχεστε κυνικά ότι είναι προτιμότερο να αλλοιωθεί η βούληση του λαού για να προστατεύσετε τα οφίγια. Η στάση σας είναι απογοητευτική και να είστε σίγουροι ότι θα λογοδοτήσετε στην κοινωνία.

Είστε τα δύο αυτά κόμματα που μοιραστήκατε το μεγαλύτερο μερίδιο διακυβέρνησης από το 1974 και μετά, κόβοντας και ράβοντας τα εκλογικά συστήματα ανάλογα με το συμφέρον σας, εισάγοντας στην πολιτική ζωή και στην πολιτική κουλτούρα μεταλλαγμένες αξίες αποσασθρώνοντας την ίδια τη δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα της χώρας μας είναι ο δρόμος πάνω στον οποίο βαδίζουμε, έτσι ώστε να είναι συνεκτική και δίκαιη η κοινωνία μας, εξασφαλίζοντας την ισοτιμία, την ισοπολιτεία, την ελευθερία και τη δημοκρατία. Πέραν, όμως, αυτών είναι το πλέγμα αξιών και θεμελιακών νόμων που η ίδια η ιστορία της χώρας, ο λαός και οι αγώνες του έχουν κατοχυρώσει. Δική μας δουλειά είναι η τήρησή του, η προστασία του και η περαιτέρω ενίσχυσή του.

Με βάση αυτούς τους κανόνες και τις αρχές θεωρώ ότι κινήθηκαν οι εργασίες της προτεινόμενης Βουλής και πιστεύω ακράδαντα ότι οι προτάσεις και το πνεύμα των αλλαγών που προτάθηκαν εξέφρασαν το κοινό αίσθημα.

Είναι υποχρέωσή μας να μην οδηγηθούμε στην αλλοίωση του Συντάγματός μας από τις νεοφιλελεύθερες λογικές και πρακτικές που θέλουν μία δημοκρατία υποταγμένη και μία συνέχιση των προνομίων της κομματικής και οικονομικής ολιγαρχίας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεύς Κωνσταντινίδης): Ευχαριστούμε τον κ. Σαντορινιώ και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, πενήντα πέντε μαθήτριες και μαθητές και ένας εκπαιδευτικός συνοδός τους από το 3^ο Γυμνάσιο Συκεών Θεσσαλονίκης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει η κ. Τζάκρη.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ: Η αναθεώρηση των διατάξεων των ενοτήτων που συζητούμε σήμερα, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι επιβεβλημένη για τη θεσμική ανασυγκρότηση της χώρας προς την κατεύθυνση της αναγέννησης του πολιτικού συστήματος και της εμβάθυνσης της δημοκρατικής λειτουργίας όλων των λειτουργιών, με στόχο την ενίσχυση της λαϊκής κυριαρχίας.

Πρώτη αλλαγή, επομένως, προς την κατεύθυνση αυτή είναι η περιστολή του ακαταδίκτου του Βουλευτή, η εφαρμογή του οποίου έχει οδηγήσει σε ποινική ασυδοσία. Η βουλευτική ασυλία του άρθρου 62 του Συντάγματος υπαγορεύεται από την πραγματική ανάγκη να έχει ο Βουλευτής ελευθερία γνώμης, λόγου και πολιτικής δράσης, προκειμένου απερίσπαστος και χωρίς το φόβο δίωξης να ανταποκρίνεται στον δημόσιο ρόλο του.

Από την άλλη, όμως, θα πρέπει ο Βουλευτής να μην καταχράται τη βουλευτική του θέση και τη βουλευτική του ιδιότητα, για να διαπράττει αδικήματα του κοινού Ποινικού Δικαίου, που καμιά σχέση δεν έχουν ούτε με την πολιτική του δραστηριότητα, ούτε εν γένει με τον δημόσιο ρόλο και τη δημόσια ιδιότητά του.

Γι' αυτόν τον λόγο προτείνεται να αναθεωρηθεί η διάταξη του άρθρου 62 του Συντάγματος, η οποία, έτσι όπως είναι διατυπωμένη σήμερα, γίνεται αντικείμενο καταχρηστικής επίκλησης και εφαρμογής. Παραδείγματος χάριν, οι Βουλευτές που διαπράττουν αδικήματα υπό την επήρεια αλκοόλ ή παράνομη σωματική βία, δεν πρέπει να τυγχάνουν προστασίας και να μη δίδονται επειδή έχουν ασυλία, δίνοντας έτσι το πρόσχημα στους λαϊκιστές για την κατασυκοφάντηση και της πολιτικής και των πολιτικών.

Προς ποια κατεύθυνση πρέπει, επομένως, να αναθεωρηθεί η διάταξη αυτή; Για αδικήματα που δεν έχουν σχέση με τη βουλευτική τους ιδιότητα ή τη βουλευτική τους δράση, να δίδονται όπως οι απλοί πολίτες, χωρίς να απαιτείται άδεια της Βουλής για την άσκηση ποινικής δίωξης. Τούτέστιν, να λογοδοτούν οι Βουλευτές αυτοί στα ποινικά δικαστήρια, κατ' εφαρμογή των κοινών δικονομικών κανόνων, χωρίς να απαιτείται η απόφαση της Βουλής, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων για την άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του Βουλευτή.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η αναθεώρηση του άρθρου 86 περί ευθύνης Υπουργών, που έδινε την αίσθηση -όχι αδικώς- της αδικαιολόγητης προνομιακής ποινικής μεταχείρισης των Υπουργών σε σχέση με τους απλούς πολίτες και συγχρόνως, έδινε την αίσθηση ότι έχει δημιουργηθεί ένας προστατευμένος θύλακας διαφθοράς των Υπουργών.

Η διάταξη του άρθρου 86, όπως ισχύει σήμερα, τάσσει σύντομη αποσβεστική προθεσμία, η οποία, σε συνδυασμό με την εφαρμογή συστημάτων ενισχυμένης αναλογικής, που έδινε στο Κοινοβούλιο πλασματική απόλυτη πλειοψηφία και την πρόβλεψη σύμφωνα με την οποία η παραπομπή του μέλους της κυβέρνησης ήταν αναγκαία με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών, κατέληγε επί της ουσίας στο ακαταδίκτο των μελών της κυβέρνησης.

Η ρύθμιση αυτή, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μετά από δέκα χρόνια πτωχεύσεως και χρηματοοικονομικής κατάρρευσης, αποτρέπει πρόκληση για την κοινωνία, η οποία είχε εμπεδωμένη την πεποίθηση -και δικαίως- ότι οι Υπουργοί μπορεί να εγκληματούν χωρίς να υπάρχουν ποινικές κυρώσεις, σε αντίθεση με τους απλούς πολίτες.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, επομένως, καταργεί τη σύντομη αποσβεστική προθεσμία, που ισχύει ως χρόνος παραγραφής του αδικήματος και προτείνει να ισχύει ο χρόνος παραγραφής του αδικήματος που ισχύει για όλους τους πολίτες. Επίσης, εισάγει ερμηνευτική δήλωση που διασαφηνίζει, ότι στην ειδική ποινική διαδικασία του άρθρου 86 υπάγονται μόνο τα αδικήματα των Υπουργών που τελούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων και όχι αυτά που τελούνται επ' ευκαιρία αυτών, τα οποία πρέπει να δίδονται κατά την κοινή νομοθεσία.

Βέβαια, θα πρέπει εδώ να τονίσουμε ότι υπήρξε μερική μόνο θεραπεία των συνεπειών του άρθρου 86, με τη θεσμοθέτηση του εγκλήματος του ξεπλύματος μαύρου χρήματος, όπως αυτό θεσμοθετήθηκε, το πρώτον, το 1993 και όπως η σχετική νομοθεσία τροποποιήθηκε στη συνέχεια. Και αυτό, διότι τα σοβαρά εγκλήματα διαφθοράς που διαπράττουν οι Υπουργοί, εμπίπτουν τις περισσότερες φορές στην αντικειμενική υπόσταση του ξεπλύματος του μαύρου χρήματος, το οποίο είναι αδίκημα που τελείται πάντα επ' ευκαιρία. Σε πολλές περιπτώσεις -όσες γνωρίζουμε μέχρι σήμερα- Υπουργών του παρελθόντος που καταδικάστηκαν και οδηγήθηκαν στη φυλακή, η ποινική δίωξη ασκήθηκε βάσει των διατάξεων για το ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος και όχι βάσει του άρθρου 86 του Συντάγματος και του ειδικού ποινικού νόμου που έχει, εν πάση περιπτώσει, ψηφιστεί κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης αυτής.

Νομίζω ότι τόσο για το άρθρο 86 όσο και το άρθρο 62 είναι αδιανόητη η διαφωνία για την αναθεώρησή τους προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση, η οποία προτείνεται από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Βεβαίως θα πρέπει εδώ τη διάταξη αυτή να τη δούμε σε συνδυασμό με την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για τη συνταγματική καθιέρωση αναλογικότερου εκλογικού συστήματος, στο οποίο η έννοια της απόλυτης πλειοψηφίας του όλου αριθμού των Βουλευτών, δεν συμπίπτει με τις ψήφους της κοινοβουλευτικής ομάδας του κόμματος που ήρθε πρώτο στις εκλογές, καθώς για τον σχηματισμό κυβερνητικής πλειοψηφίας απαιτούνται ευρύτερες διακομματικές συνααινέσεις.

Η Νέα Δημοκρατία, βέβαια -και θα είναι παράλειψή μου να μην το τονίσω- αρνείται την εισαγωγή της ερμηνευτικής δήλωσης του άρθρου 86, χωρίς να υπάρχει προφανής δικαιολογητικός λόγος, καθώς αποτελεί συνταγματική αταξία η αποδοχή της διάταξης αυτής χωρίς την ερμηνευτική διάταξη, εφόσον θα γίνει πάλι δεκτική παρερμηνειών.

Βάσει αυτής της ερμηνευτικής διάταξης, θα δοθεί η δυνατό-

τητα, πέραν των αδικημάτων που εμπίπτουν στην αντικειμενική υπόσταση του ξεπλύματος μαύρου χρήματος -είναι πολλά εγκλήματα διαφθοράς που πληρούν αυτή την αντικειμενική υπόσταση- και για τα άλλα αδικήματα, με σημαντικότερο τη δωροδοκία, που νομίζω ότι είναι ντροπή για το πολιτικό σύστημα να θεωρείται ότι τελείται κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού, να μπορεί να ασκηθεί ποινική δίωξη και για τις περιπτώσεις των Υπουργών που πληρούν την αντικειμενική υπόσταση άλλων αδικημάτων.

Σε ό,τι αφορά την προσθήκη εδαφίου στην παράγραφο 1 του άρθρου 54, προκειμένου να κατοχυρωθεί συνταγματικά η εφαρμογή αναλογικότερου εκλογικού συστήματος στις βουλευτικές εκλογές, θεωρώ ότι το αναλογικό εκλογικό σύστημα, δηλαδή ουσιαστικά η αντιπροσωπευτικότερη μετάφραση ψήφων σε βουλευτικές έδρες, αποτελεί τη βασική αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Πρέπει να θυμόμαστε ότι υπήρξε ιστορικά πάγιο και διαχρονικό αίτημα όλου του προοδευτικού κόσμου και όλου του προοδευτικού χώρου και στην Ελλάδα και στη Δύση.

Επιπλέον θεωρώ ότι θέτει ένα στοίχημα στο πολιτικό σύστημα: Να ζητήσει ευρύτερες συμμαχίες για την αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση της χώρας, που, αν κερδηθεί, η διακυβέρνηση θα έχει περισσότερες δυνατότητες επιτυχίας και μεγαλύτερη νομιμοποίηση, επειδή ακριβώς θα αντιπροσωπεύει ευρύτερα, μεγαλύτερα τμήματα, μεγαλύτερα κομμάτια του πληθυσμού.

Θέλω, τέλος, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, να αναφερθώ στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την προσθήκη νέας διάταξης ως παραγράφου 4 στο άρθρο 54, με την οποία θα παρέχει τη δυνατότητα στον εκλογικό νομοθέτη να ορίζει ότι ένας αριθμός Βουλευτών θα εκλέγεται σε ευρύτερες εκλογικές περιφέρειες μόνιμης εγκατάστασης απόδημου ελληνισμού, με ενιαίο ψηφοδέλτιο σε καθεμία από αυτές.

Με την προσθήκη αυτής της παραγράφου στο άρθρο 54, γίνεται πράξη η συμμετοχή των Ελλήνων που διαμένουν μόνιμα στο εξωτερικό στις εθνικές εκλογές και η εκπροσώπησή τους με δικό τους Βουλευτή από τους τόπους της μόνιμης εγκατάστασής τους, που θα εκλέγονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, δηλαδή ψηφοδέλτιο επικρατείας αποδήμων.

Με τον τρόπο αυτόν αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ότι οι Έλληνες απόδημοι θα έχουν λόγο για τα τεκταινόμενα στο ιστορικό γίγνεσθαι, υπό την έννοια ότι ο δήμος, με την αρχαία ελληνική έννοια, κατά τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, συμπεριλαμβάνει και τους απανταχού Έλληνες, χωρίς όμως -λόγω του ενιαίου ψηφοδελτίου του καθενός κόμματος που προτείνεται- να εμπλέκονται και στην εσωτερική πολιτική αντιπαράθεση, γεγονός το οποίο θα τους επιτρέψει, απαλλαγμένοι από κομματικές δεσμεύσεις, να συμβάλουν στην προώθηση των αιτημάτων της ελληνικής διασποράς, στην ενίσχυση των δεσμών της με τη μητροπολιτική Ελλάδα και στην προώθηση των ευρύτερων αιτημάτων του ελληνισμού που σχετίζονται με τη συγκρότηση και την ανάπτυξη της εθνικής ταυτότητας.

Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας απ' ενός μεν τους εμπλέκει στην εσωτερική πολιτική αντιπαράθεση, απ' ετέρου υποβαθμίζει τους Έλληνες του εξωτερικού σε ψηφοφόρους β' κατηγορίας και περιορισμένων δικαιωμάτων, καθώς περιορίζει το δικαίωμά τους στο εκλέγεσθαι, δηλαδή της εκπροσώπησής τους στο ελληνοτικό Κοινοβούλιο με δικούς τους Βουλευτές, από τους τόπους της μόνιμης εγκατάστασής τους, εφόσον, σύμφωνα με την πλέον επικαιροποιημένη πρότασή της -επειδή είναι αλήθεια ότι έχει παρουσιάσει μέχρι τώρα η Νέα Δημοκρατία αρκετές προτάσεις- οι Έλληνες του εξωτερικού θα ψηφίζουν το ενιαίο ψηφοδέλτιο επικρατείας, στο οποίο δύναται να συμπεριλαμβάνονται και Έλληνες απόδημοι, χωρίς να διευκρινίζεται, βέβαια, αν θα βρίσκονται σε εκλόγιμη ή μη θέση.

Η Νέα Δημοκρατία, όπως αντιλαμβανόμαστε όλοι, οραματίζεται τους εκλογείς του απόδημου Ελληνισμού μόνως ως κομματικούς οπαδούς της, που θα αθροίζουν τα ποσοστά της. Δεν μπορεί να αντιληφθεί τον υπερκομματικό τους ρόλο, εφόσον ακόμα και στην πρότασή της αυτή έχει παρεισφρήσει το στενό κομματικό συμφέρον και όχι η προώθηση των συμφερόντων του ελληνισμού ευρύτερα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιθυμεί τη συμμε-

τοχή των Ελλήνων του εξωτερικού στις εθνικές εκλογές. Άνοιξε πρώτος το θέμα στην παρούσα συνταγματική Αναθεώρηση, διότι όσοι έχουν ήδη το δικαίωμα, θα πρέπει, επιτέλους, να τους διευκολύνουμε να το ασκήσουν από τους τόπους της μόνιμης εγκατάστασής τους, εφόσον θεθούν προϋποθέσεις και εχέγγυα που να διασφαλίζουν ισχυρά στοιχεία συνδέσεως του Έλληνα του εξωτερικού με την εσωτερική πολιτική, δημόσια και οικονομική ζωή και προϋποθέσεις που να διασφαλίζουν το αδιάβλητο της εκλογικής διαδικασίας, που, κατά την άποψή μας, διασφαλίζεται μόνο με την αυτοπρόσωπη παρουσία στις προξενικές αρχές ή σε καταστήματα που θα ορίσουν οι προξενικές αρχές υπό την επιτήρηση του Υπουργείου Εσωτερικών, σε συνεργασία πάντα με το Υπουργείο Εξωτερικών.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε.

Να πω τώρα ότι τον λόγο θα πάρει ο κ. Στέργιος Γιαννάκης από τη Νέα Δημοκρατία, αμέσως μετά η κ. Σακοράφα και μετά η κ. Σουλτάνα Ελευθεριάδου.

Ορίστε, κύριε Γιαννάκη, έχετε τον λόγο.

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναμφίβολα η Αναθεώρηση του Συντάγματος είναι η κορυφαία στιγμή ή, τουλάχιστον, μία από τις κορυφαίες κοινοβουλευτικές διαδικασίες, αφού οι αλλαγές στον πολιτικό χάρτη της χώρας μας, που είναι το Σύνταγμά μας, αφορούν το σήμερα και το αύριο του τόπου μας και επηρεάζουν τις επόμενες γενεές, επαναπροσδιορίζουν τον αξιακό κώδικα του πολιτισμού μας και αποκαθιστούν συγκεκριμένες ανεπάρκειες και ατέλειες που έγιναν περισσότερο εμφανείς κατά την περίοδο της κρίσης.

Με την πρότασή της η Νέα Δημοκρατία σε αυτό ακριβώς αποβλέπει. Αποβλέπει και αποσκοπεί στην επιστροφή της χώρας στην πολιτική κανονικότητα, την αποκατάσταση της ισορροπίας των θεσμών, την οικονομική σταθερότητα και την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας. Ήδη έχουν περάσει δέκα χρόνια οικονομικής κρίσης, που δοκίμασαν τις θεσμικές αντοχές μας και διέλυσαν τις υποδομές μας. Γι' αυτό και η πρόκληση μιας στέρεης αναθεώρησης των συγκεκριμένων άρθρων του Συντάγματος αποκτά ιδιαίτερη σημαντικότητα.

Πάντα σε αυτή την αναθεωρητική διαδικασία επιδιώκεται η διακομματική συναίνεση και η εξεύρεση κοινού πολιτικού τόπου, χωρίς, βέβαια, να απεμπολούνται ιδεολογικές και πολιτικές αρχές και αξίες.

Θεωρώ πως το γεγονός ότι δεν μπορέσαμε να συμπέσουμε για μία άλλη φορά στην τροποποίηση του άρθρου 16, ώστε η Ελλάδα να έχει και αυτή έστω μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια, όπως συμβαίνει σε όλον τον πολιτισμένο κόσμο, είναι μία ακόμη χαμένη ευκαιρία. Στερει από τη χώρα μας τη δυνατότητα να γίνει ένα διεθνές εκπαιδευτικό κέντρο, να έχει δημοσιονομικό όφελος με την αύξηση του ΑΕΠ και να αναπτύξει την πολιτιστική και πνευματική της διάσταση. Γειτονικές μας χώρες, όπως είναι η Τουρκία, η Βουλγαρία, η Τσεχία και η Ρουμανία αυξάνουν το ΑΕΠ τους με τους φοιτητές που προσελκύουν απ' όλον τον κόσμο, μεταξύ των άλλων και χιλιάδες Ελληνόπουλα. Η Κύπρος φιλοξενεί ήδη πάνω από εξήντα εθνικότητες φοιτητών, διασφαλίζοντας από την εκπαίδευση ποσοστό που ξεπερνάει το 5% του ΑΕΠ.

Στο συγκεκριμένο θέμα πληρώνει η χώρα και οι Έλληνες τις ιδεολογικές εμμονές και την αδράνεια της Μεταπολίτευσης, την αδιαλλαξία του φοιτητικού κινήματος αλλά και τα συντεχνιακά συμφέροντα, τα λόμπι των καθηγητών που δεν ήθελαν να χάσουν το προνόμιο και το μονοπώλιό τους. Με αυτές τις ιδέες εμπορούμενος ο ΣΥΡΙΖΑ μπλοκάρει τη δημιουργία ιδιωτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την ίδια στιγμή που τα πρωτοκλασάτα στελέχη στέλλουν, φυσικά, τα παιδιά τους σε ιδιωτικά και αμερικανικά πανεπιστήμια.

Ένα άλλο θέμα που δεν μπορέσαμε να συμφωνήσουμε, είναι η αναθεώρηση του άρθρου 24, σε ό,τι αφορά το περιβάλλον, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία της κοινωνίας μας από τις καταστροφικές συνέπειες που ζούμε κάθε

χρόνο στη χώρα μας.

Υπάρχουν, όμως, διατάξεις που αναθεωρούνται και δικαιολογούν απόλυτα την προσπάθεια της Νέας Δημοκρατίας. Και μόνο το γεγονός ότι αποδεσμεύεται, με το άρθρο 32, η προεδρική εκλογή από τη διάλυση του Κοινοβουλίου και την προσφυγή σε εκλογές, θα αποτελούσε και το μοναδικό λόγο για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Σημαντική είναι και η αναθεωρούμενη διάταξη που διευκολύνει την ανάδειξη των επικεφαλής των ανεξάρτητων αρχών με τον περιορισμό της απαιτούμενης πλειοψηφίας, γιατί όλοι και όλες εδώ μέσα ζήσαμε τα προβλήματα που υπήρχαν με την προηγούμενη, σχεδόν απαγορευτική, πλειοψηφία.

Θέλω να σημειώσω, ότι ιστορικά ποτέ η Νέα Δημοκρατία δεν έπαιξε κομματικά παιχνίδια με αφορμή την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Δεν εργαλειοποίησε ποτέ την προβλεπόμενη, ούτως ή άλλως, από το Σύνταγμα δυνατότητα, σε αντίθεση με αυτά τα οποία ζήσαμε το 2010 με κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου και το Δεκέμβριο του 2014 με τους ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ.

Μία διάταξη που αποτελεί μέγιστη εθνική μας υποχρέωση, είναι η καθιέρωση της δυνατότητας ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού με το άρθρο 54. Η Νέα Δημοκρατία ανέκαθεν πίστευε στην πρόσβαση των Ελλήνων του εξωτερικού στην εκλογική διαδικασία και ήθελε να βρεθεί ο τρόπος προκειμένου οι απανταχού Έλληνες, όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, να έχουν το δικαίωμα της ψήφου αφ' ενός, αλλά και να διευκολύνονται στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος αφ' ετέρου.

Πιστεύοντας βαθύτατα στην ενότητα του Ελληνισμού, θεωρώ σπουδαία και μεγάλη την αναθεώρηση της συγκεκριμένης διάταξης του άρθρου 54 και είμαι βέβαιος, ότι στις επόμενες εκλογές θα εκφραστεί τόσο η βούληση των εκτός Ελλάδος Ελλήνων, όσο και η εκλογή Βουλευτών από την ομογένειά μας.

Βεβαίως, θα ήθελα προσωπικά τη δυνατότητα υιοθέτησης και της επιστολικής ψήφου που ακόμα και σήμερα δεν υιοθετείται, - όχι με ευθύνη της Νέας Δημοκρατίας- στα πλαίσια της επίτευξης μιας κοινής διακομματικής διατύπωσης και υπό το βάρος των πλειστών ενστάσεων που ηγέρθησαν.

Εξίσου σημαντική είναι η συνταγματική κατοχύρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, μία διάταξη που θωρακίζει τους κοινωνικά αδύναμους συμπολίτες μας, αφού τους καθορίζει την πρόσβαση στα κοινωνικά αγαθά, τους εξασφαλίζει το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης και είναι η απάντηση -στην πράξη- στις αιτιάσεις της Αντιπολίτευσης περί δήθεν έλλειψης κοινωνικής ευαισθησίας από την παράταξη της Νέας Δημοκρατίας. Και μόνο η συγκεκριμένη πρόταση αναθεώρησης που έχουμε εισηγηθεί, ακυρώνει τη σχετική επιχειρηματολογία.

Προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης του κοινοβουλευτισμού κινείται το άρθρο 68, παράγραφος 2, που δίνει τη δυνατότητα, για πρώτη φορά, στην εκάστοτε Αντιπολίτευση να μπορεί να συστήσει εξεταστική επιτροπή, προνόμιο που μέχρι τώρα το είχε μόνο και αποκλειστικά η εκάστοτε Πλειοψηφία. Δεν αποτελεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτή η διάταξη στήριξη των δικαιωμάτων της Μειοψηφίας; Δεν αποτελεί αυτή η διάταξη πολύτιμο εργαλείο στα χέρια της κάθε Αντιπολίτευσης για ουσιαστικότερο και δημοκρατικότερο κοινοβουλευτικό έλεγχο;

Η Νέα Δημοκρατία ως παράταξη του μέτρου, της συνέπειας και τις ευθύνες, χάρισε με το Σύνταγμα του 1975 του Κωνσταντίνου Καραμανλή ένα Σύνταγμα πρωτοπόρο και προοδευτικό, που άντεξε στο χρόνο και αποτελεί σημείο αναφοράς ακόμη και σήμερα.

Έχω τη βεβαιότητα ότι η συνταγματική αυτή Αναθεώρηση της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη, θα αποτελέσει ένα νέο, πραγματικό εθνικό ξεκίνημα προς την κατεύθυνση μιας γνήσιας ευρωπαϊκής δημοκρατίας, όπως μας αξίζει ως χώρα και ως λαός. Ζας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε και για τον χρόνο.

Τον λόγο έχει η κ. Σακοράφα.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ (Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω με ένα δύσκολο θέμα. Σημαντικός αριθμός Ελλήνων ζουν στο εξωτερικό. Κάποιοι αναγκάστηκαν να φύγουν στα πέτρινα χρόνια ή πιο πρόσφατα, οικονομικοί πρόσφυγες από τη σύγχρονη χρεοδουλοπαροικία. Πολλοί έφυγαν εθελοντικά, φιλοδοξώντας να σταδιοδρομήσουν σε τομείς που η χώρα μας δεν τους δίνει αυτή τη δυνατότητα. Ανεξάρτητα από τους λόγους που τους οδήγησαν στο εξωτερικό, το ζητούμενο είναι η επανένταξή τους στην ελληνική πολιτεία, με ισονομία και απaráβατη ισότητα στην αντιπροσώπευση.

Ο Απόδημος Ελληνισμός πρέπει να ενταχθεί, ουσιαστικά, στη λήψη των αποφάσεων, που αφορούν στη χώρα, αλλά και στον απανταχού Ελληνισμό.

Το κόμμα μας στηρίζει και θέλει να προωθήσει την ισότιμη συμμετοχή των αποδήμων στις εκλογές, εκλέγειν, και την ισότιμη αντιπροσώπευσή τους στη Βουλή των Ελλήνων, εκλέγεσθαι. Βάσιμα υπερηφανευόμαστε ότι είμαστε το μόνο κόμμα που σέβεται τους απόδημους και δεν τους βλέπει σαν κουκιά, σαν δεξαμενή, δηλαδή, ψήφων που πρέπει να εξαντληθεί ή να αποδυναμωθεί.

Στην κατεύθυνση αυτή και με σκοπό την ουσιαστική κατοχύρωση των παραπάνω, προτείνουμε την προσθήκη παραγράφου στο άρθρο 54 του Συντάγματος, την οποία καλούμε το Σώμα να αποδεχθεί, και η οποία έχει -κατά λέξη- ως εξής: «Εκλογικός νόμος: Προβλέπει αριθμό εκλογικών περιφερειών Απόδημου Ελληνισμού εκτός των ορίων επικρατείας, με αριθμό βουλευτικών εδρών σε αναλογία με τον αριθμό των εγγεγραμμένων σε αυτές τις περιφέρειες Ελλήνων πολιτών, μονίμων κατοίκων εξωτερικού με αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών και των εκασταχού ελληνικών διπλωματικών αρχών για τη διενέργεια των αντίστοιχων ψηφοφοριών».

Με βάση όσα προανέφερα, είναι προφανές ότι είμαστε αντίθετοι σε κάθε ρύθμιση με την οποία ο απόδημος ψηφοφόρος αναγκάζεται να ψηφίζει σε περιφέρεια της επικρατείας, στην οποία δεν διαμένει ή και δεν έχει πατήσει ποτέ.

Για τους ίδιους λόγους διαφάνειας, αξιοπιστίας και ουσιαστικής αντιπροσωπευτικότητας, ήμασταν αντίθετοι και με την επιστολική ψήφο. Μόνο η δημιουργία εκλογικών περιφερειών εκεί όπου ζουν, αποδίδει ουσιαστικά στους απόδημους το δικαίωμα στη συμμετοχή. Και, φυσικά, μόνο η πλήρης ισοδυναμία εδρών και εγγεγραμμένων εντός, όσο και εκτός της Ελλάδας, εξασφαλίζει την ισονομία.

Η πέμπτη θεματική ενότητα που συζητάμε, μας επιτρέπει, ταυτόχρονα, να τοποθετηθούμε και σε ένα δυσκολότερο ζήτημα: Το όραμά μας για το πώς θέλουμε τη δημοκρατία και τι σημαίνει δημοκρατία για εμάς και να αναλάβουμε και τις ευθύνες μας απ' αυτή μας την επιλογή.

Η δημοκρατία έχει βασικά θεμέλια τη λαϊκή κυριαρχία και το κράτος δικαίου. Επίσης, δεν εννοείται χωρίς εθνική ανεξαρτησία, που εγγυάται την ύπαρξη εδαφικού χώρου για τη δημοκρατική διαβίωση. Είναι, ακόμα, άρρηκτα συνδεδεμένη με τα κοινωνικά δικαιώματα, που εμβαθύνουν αυτές τις έννοιες και με τα ατομικά δικαιώματα, που απαγορεύουν την επέμβαση στο σκληρό πυρήνα της ατομικότητας.

Χωρίς, όμως, τη λαϊκή κυριαρχία τίποτα απ' αυτά δεν έχει νόημα. Η λαϊκή κυριαρχία, όμως, κατοχυρώνεται με τη δυνατότητα ισότιμης έκφρασης όλων των πολιτών. Και αυτή τη δυνατότητα την εξασφαλίζει η απλή αναλογική, χωρίς ελάχιστο όριο ψήφων για την είσοδο στη Βουλή. Η ψήφος όλων των Ελλήνων πολιτών πρέπει να έχει το ίδιο πολιτικό βάρος. Και αυτό πρέπει να αποτυπωθεί στο Σύνταγμα.

Πάντα θα υπάρχει η ανάγκη σχηματισμού κυβέρνησης. Η ανθρώπινη ζωή δεν είναι εύκολη. Ποτέ, όμως, δεν μπορείς να έχεις όλα όσα επιθυμείς. Αναγκαστικά κάθε στιγμή της ζωής μας σταθμίζουμε τις ανάγκες μας. Και η πολιτική μας θέση προκύπτει από το κριτήριο που έχουμε για τη στάθμιση των αναγκών μας και την ικανοποίηση όσων θεωρούμε υπέρτερες.

Εμείς σταθμίζουμε με βάση την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, που το Σύνταγμα θέτει σαν θεμέλιο του πολιτεύματος. Αυτή η στενή οδός της δημοκρατικής αρετής ίσως φαίνεται σήμερα δύσκολη. Το ίδιο δύσκολη είναι και η ανάγκη εμβάθυνσης της λαϊκής κυριαρχίας, με την οικοδόμηση προγραμματικών συγκλίσεων και πολιτικής συναίνεσης με διαφάνεια.

Το ενδεχόμενο κενό εξουσίας, τότε, το καλύπτει το κράτος δικαίου, η δικαιοκρατία που εγγυάται τη συνέχεια μέχρι να σχηματιστεί κυβερνητική πλειοψηφία. Ο φόβος απέναντι στη λαϊκή κυριαρχία είναι και φόβος για το κράτος δικαίου που ταλαιπωρήθηκε τη μνημονιακή εποχή. Με επίκληση ενός ακαθόριστου χρονικά καθεστώτος ανάγκης, η έννοια του δημοσίου συμφέροντος, που περιορίζει το κράτος δικαίου, ταυτίστηκε με την καθημερινή ταμειακή ανάγκη της γενικής κυβέρνησης και έγινε σχεδόν καθεστώς.

Λαϊκή κυριαρχία, επίσης, σημαίνει ύπαρξη αμεσοδημοκρατικών θεσμών, όπως το δημοψήφισμα και η πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία. Σε πολλές σύγχρονες δημοκρατίες η πρόταση νόμου με λαϊκή πρωτοβουλία είναι πραγματικότητα εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Προτείνουμε, λοιπόν, ευρύ αριθμό πολιτών, ώστε η πρόταση νόμου να αποπνέει συναίνεση και να δικαιολογεί την αναγκαιότητά της.

Ομοίως προτείνουμε τη διενέργεια δημοψηφισμάτων και για δημοσιονομικά ζητήματα, με πρωτοβουλία των κοινοβουλευτικών κομμάτων ή και πλήθους πολιτών σε αριθμό που και πάλι να εγγυάται συναίνεση και σοβαρότητα. Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος ταλαιπωρήθηκε -όπως περιέγραψα- τα τελευταία χρόνια.

Για μεγαλύτερη, λοιπόν, συνταγματική ασφάλεια αλλά και για την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής συναίνεσης πολιτών και πολιτειακών θεσμών, προτείνουμε η κύρωση συνθηκών, που με την επίκληση του δημοσίου συμφέροντος αναγνωρίζουν σε διεθνείς οργανισμούς αρμοδιότητες που προβλέπει το Σύνταγμα και άπτονται ζητημάτων εθνικής κυριαρχίας, να πραγματοποιείται με διπλή πλειοψηφία, πλειοψηφία 4/5 στο Κοινοβούλιο και έγκριση με δημοψήφισμα.

Δεν πρέπει να φοβόμαστε τα δημοψηφίσματα. Μη φοβάστε τα δημοψηφίσματα. Με δημοψήφισμα λύθηκε το πολιτειακό ζήτημα. Το δημοψήφισμα είναι πρακτικό και παιδευτικό στη δημοκρατία. Ο πολίτης πρέπει να έχει συναίσθηση της ευθύνης για τις αποφάσεις του, όταν διχάζεται η γνώμη της κοινωνίας. Έτσι, μπαίνει με τον πιο πανηγυρικό τρόπο τέλος στη διχοστασία, χωρίς διαλυτική συνέχεια. Γι' αυτό και ο Σόλων τιμωρούσε με ατιμία τη δραπετεύση απ' αυτή την ευθύνη.

Δεν ξέρω ποια θα ήταν η πορεία της χώρας, αν η είσοδος μας στα μνημόνια είχε τεθεί στην κρίση του λαού με δημοψήφισμα. Δεν μπορούμε ούτε εκ των υστέρων να μαντέψω τη λαϊκή ετυμηγορία. Ούτε έχει νόημα να εκτιμήσουμε την πορεία της χώρας, αν είχαμε πειθαρχήσει στη λαϊκή ετυμηγορία του δημοψηφίσματος το καλοκαίρι του 2015.

Αυτό που ξέρω είναι ότι όλοι θα παλεύαμε σήμερα για το μέλλον της πατρίδας μας με βάση τη λαϊκή ετυμηγορία πιο περήφανοι και πιο αποφασισμένοι. Μερικοί θα πουν ότι ίσως δεν θα ήμασταν ενωμένοι. Λάθος! Η αλήθεια είναι ότι δεν θα ήμασταν ταυτισμένοι. Δεν θα υπήρχε, όμως, έδαφος να καταγγέλλει ο ένας τον άλλο ανέξοδα σαν εθνικό μειοδότη και να συνεχίζεται αυτός ο απαράδεκτος διχασμός της κοινωνίας.

Αυτό είναι και το άγος για τη δημοκρατία, που κληροδότησε ο κ. Τσίπρας και η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, η ασέβεια στη λαϊκή ετυμηγορία και η περιφρόνηση της λαϊκής κυριαρχίας. Ας φανούμε γενναίοι και ίσως αποκλείσουμε αυτές τις ζοφερές καταστάσεις για τις μελλοντικές γενιές.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, θα μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι αναλάβαμε τις ευθύνες μας με θάρρος και όραμα για το μέλλον. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΜέΡΑ25)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσεάς Κωνσταντινόπουλος): Ευχαριστούμε, κυρία Σακοράφα, και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Το λόγο έχει τώρα η κ. Ελευθεριάδου.

ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δυστυχώς, από τη μέχρι σήμερα διαδικασία και τα όσα διαφαίνονται ότι θα συμβούν, φαίνεται πως η Νέα Δημοκρατία δεν κατάλαβε και δεν διδάχθηκε τίποτα από την κρίση και την οικονομική εκτροπή της χώρας.

Φαίνεται ότι ακόμα τα στελέχη της Νέας Δημοκρατίας -κυβερνητικά και μη- συνεχίζουν να ζουν στο βολικό μικρόκοσμο της Βουλής και δεν αντιλαμβάνονται το τι έκανε τον ελληνικό λαό να

απαξιώσει το πολιτικό σύστημα και όλους εμάς.

Εγώ θα αναφερθώ σε τρεις προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ για την αναθεώρηση και ερμηνεία τριών άρθρων, που αφορούν την αξιοπιστία στην πολιτική ζωή. Γι' αυτό και θεωρώ ότι πρέπει να γίνουν αποδεκτές και οι τρεις προτάσεις απ' όλα τα κόμματα.

Στο άρθρο 56, ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει να μπει μία νέα παράγραφος, που θα αποτελέσει κώλυμα εκλογιμότητας. Η ουσία της προσθήκης του ΣΥΡΙΖΑ είναι η εξής: Όσοι έχουν διατελέσει Βουλευτές σε τρεις διαδοχικές βουλευτικές περιόδους, δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν Βουλευτές στις αμέσως επόμενες εκλογές.

Θα πρέπει να αναρωτηθούμε γιατί να είναι όλα τα κόμματα απέναντι. Αν, πραγματικά, θέλουμε τον εκσυγχρονισμό, τότε πρέπει να προβούμε σε ρηξικέλευθες, ριζοσπαστικές κινήσεις και να δοθούν ευκαιρίες και σε νεότερους ανθρώπους να καταλάβουν δημόσια αξιώματα. Το προσωρινό και όχι οριστικό κώλυμα εκλογιμότητας που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ, ώστε, αν ήταν οριστικό, να μπορεί να θεωρηθεί αντιδημοκρατική η πρότασή μας, δυστυχώς είναι ο μόνος τρόπος να αντιμετωπίσουμε καίρια την απαξίωση της πολιτικής ζωής και των πολιτικών εν γένει.

Διάβαζα τις θέσεις του Προέδρου της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, του κ. Στυλιανίδη, και πραγματικά εξεπλάγην με τις παραδοχές του. Ξεχωρίζει τους Βουλευτές σε τέσσερις κατηγορίες: Τους πολιτικούς από οικογένεια -γόνους- τους οποίους ο κ. Στυλιανίδης θεωρεί εκ των προτέρων υποψήφιους Βουλευτές, γιατί -όπως λέει- έχουν την εκπαιδευση, τη στήριξη αλλά και τις ιδεολογικοπολιτικές αναφορές. Αυτό λέει ο κ. Στυλιανίδης. Τους προσδίδει σημαντικά πλεονεκτήματα στην εκκίνηση της πολιτικής τους καριέρας και πολύτιμες εμπειρίες πριν καν ασκήσουν εξουσίες.

Το ότι τα συγκεκριμένα πρόσωπα, ακριβώς, επειδή έχουν τα συγκεκριμένα επώνυμα, γίνονται εφ' όρου ζωής Βουλευτές και πολλές φορές και Πρωθυπουργοί -όπως, για παράδειγμα, ο κ. Μητσοτάκης- ακόμα κι αν είναι απογοητευτικά ακατάλληλα για τις θέσεις αυτές, δεν απασχόλησε καθόλου τον κ. Στυλιανίδη ώστε να σκεφτεί να περιοριστούν, τουλάχιστον, οι θητείες τους, αν δεν μπορούμε να αποφύγουμε παντελώς την κοινοβουλευτική τους εμπειρία.

Η δεύτερη κατηγορία που εντοπίζει είναι οι επιχειρηματίες της πολιτικής. Τους περιγράφει ως άτομα που αντιμετωπίζουν την πολιτική ως μέθοδο εύκολου πλουτισμού, που αμφισβητούνται τα ηθικά τους κίνητρα παρά το ότι είναι συνήθως ικανοί. Αποδέχεται μάλιστα ο κ. Στυλιανίδης ότι η ιστορία έδειξε ότι είναι αυτοί που δημιουργούν την ισχυρότερη διαπλοκή και είναι αυτοί που κλονίζουν την εμπιστοσύνη των πολιτών προς το πολιτικό σύστημα, πλήττοντας συχνά την ποιότητα της δημοκρατίας στον σκληρό πυρήνα. Αυτούς θα τους αφήσουμε λόγω της διαπλοκής που δημιουργείται γύρω τους να είναι για πάντα Βουλευτές και να πλουτίζουν εις βάρος του ελληνικού λαού;

Τρίτη περίπτωση οι αυτοδημιούργητοι επαγγελματίες, όμως και πάλι, πολιτικοί τα προϊόντα του κομματικού σωλήνα. Αυτοί, λοιπόν, επενδύουν στην πολιτική από μικροί και θέλουν να την κάνουν επάγγελμα. Ούτε σε αυτούς δεν επιθυμεί η Νέα Δημοκρατία να θέσει όριο στις θητείες τους γιατί τα καμμένα τα παιδιά αφιερώθηκαν, λέει, οραματικά σε αυτό. Είμαστε σοβαροί;

Και ποιους υποτιμάτε στις δηλώσεις σας; Τους περαστικούς, όπως λέτε. Αυτοί, λέει, εκλέγονται συγκυριακά και δεν προετοιμάζονται για αυτό όπως προετοιμάζονται οι άλλοι, οι γόνοι και τα κομματικά προϊόντα, και συνήθως περνάνε και φεύγουν.

Δεν αναρωτήθηκε ο κ. Στυλιανίδης γιατί αυτοί που εκλέχθηκαν για έναν και μόνο λόγο, γιατί τους υποτίμησε το κομματικό σύστημα και τους έβαλε στα ψηφοδέλτια και έχοντας τα κοινωνικά ερείσματα και όχι τα οικογενειακά ή κομματικά, εκλέχθηκαν. Γιατί αυτοί φεύγουν; Γιατί όποιος τολμάει να πάρει τη θέση κάποιου γόνου ή παιδιού του κομματικού σωλήνα ενάντια στον κανόνα, εκτοπίζεται με ταχείες διαδικασίες από το κλειστό σύστημα. Για αυτούς, λοιπόν, υπάρχει όριο θητειών, αλλά όχι συνταγματικό. Το όριο το θέτει η πολιτική και κομματική πραγματικότητα και ιστορία.

Και φυσικά καμιά χώρα του Συμβουλίου της Ευρώπης δεν έχει επιβάλει όριο θητείας σε Βουλευτές. Γιατί όμως; Γιατί σε

καμιά άλλη χώρα δεν παρατηρείται σε τόσο μεγάλο ποσοστό η μονιμότητα –ουσιαστικά– των Βουλευτών σε συνδυασμό με τα μεγάλα ποσοστά διαπλοκής και διαφθοράς.

Και καθόλου προσχηματική δεν είναι η προτεινόμενη διάταξη, όπως επικαλέστηκε στην ομιλία του ο κ. Λοβέρδος. Άλλο αν δεν συμφέρει τον ίδιο ή την παράταξή του. Εδώ είμαστε και καλούμε το Κίνημα Αλλαγής να αποδεχθεί την πρότασή μας. Άλλωστε, το θέμα αφορά, κυρίως, τη Νέα Δημοκρατία και το Κίνημα Αλλαγής, αφού είναι τα δύο κόμματα που με μια απλή έρευνα στο site της Βουλής έχουν τους μακροβιότερους Βουλευτές, οι περισσότεροι εκ των οποίων είναι γόνιμοι πολιτικών τζακιών ή παιδιά του κομματικού σωλήνα.

Στο άρθρο 62, τώρα, αναφέρεται ότι υπάρχει βουλευτική ασυλία για όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος για όλα τα αδικήματα. Εμείς προτείνουμε να τροποποιηθεί και να υπάρχει βουλευτική ασυλία μόνο για τα αδικήματα που σχετίζονται άμεσα με την άσκηση των καθηκόντων εντός και εκτός Βουλής. Για τα λοιπά αδικήματα, καθώς και για τα αυτόφωρα κακουργήματα, να μην απαιτείται άδεια της Βουλής για να διωχθεί, να συλληφθεί και να φυλακιστεί ο Βουλευτής.

Η Νέα Δημοκρατία δέχθηκε μόνο να μην απαιτείται άδεια της Βουλής για τα αυτόφωρα κακουργήματα. Δηλαδή αν ο Βουλευτής εκδώσει ακάλυπτες επιταγές ή αν διαπράξει τροχαίο ατύχημα ή αν βιαιοπραγήσει, θα πρέπει να έρθει εδώ και να ζητά την άρση ασυλίας ή να αξιώνει ή να περιμένει ή να προσδοκά την άρση ασυλίας του; Αυτό, όπως καταλαβαίνετε, είναι αδιανόητο για τη σημερινή εποχή και δικαίως μας αποδοκιμάζει και μας χλευάζει πολλές φορές η κοινωνία. Θα πρέπει να καταργηθεί η βουλευτική αυτή διαφοροποίηση από τον απλό πολίτη για όλα τα αδικήματα.

Στο άρθρο 86 στην παράγραφο 1 αναφέρεται μεταξύ άλλων: «Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διατέλεσαν μέλη της κυβέρνησης ή Υπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους».

Εμείς, λοιπόν, τι προτείνουμε; Προτείνουμε να προστεθεί ερμηνευτική δήλωση στην παράγραφο 1, με την οποία θα διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται στη διάταξη τα αδικήματα που τελέστηκαν απλώς επ' ευκαιρία των καθηκόντων του Υπουργού και του Υφυπουργού και του μέλους της κυβέρνησης.

Στόχος μας είναι μη χρειάζεται άδεια της Βουλής για να ασκηθεί ποινική δίωξη στα ανωτέρω πρόσωπα, όχι μόνο όταν τελούν ποινικό αδίκημα άσχετο με τα καθήκοντά τους αλλά και όταν διαπράττουν ποινικό αδίκημα επ' ευκαιρία αυτών, όπως όταν δωροδοκούνται για παράδειγμα.

Μου προκαλεί, πραγματικά, εντύπωση που αποκρούστηκε αυτή η πρότασή μας. Υπάρχει κανείς μέσα σε αυτή την Αίθουσα που να θέλει την ασυλία των Υπουργών, νυν και πρώην, όταν διαπράττουν ποινικά αδικήματα, όπως η δωροδοκία;

Αυτή την εντολή, κύριοι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, σας έδωσε ο ελληνικός λαός του οποίου την πρόσφατη ψήφο επικαλείστε συνεχώς, όταν δεν μπορείτε να αρθρώσετε ένα σοβαρό επιχείρημα για να υποστηρίξετε τις πολιτικές επιλογές σας;

Τα πράγματα είναι απλά, κυρίες και κύριοι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας. Θέλετε να διαλευκανθούν εκκρεμείς υποθέσεις δωροδοκίας πολιτικών χωρίς να υπάρχει κίνδυνος παραγραφής από τις ασφυκτικές προθεσμίες της παραγράφου 3 του άρθρου 86;

Θέλετε να διερευνηθεί το σκάνδαλο «NOVARTIS» χωρίς να μπορεί να αποπειραθεί εκμεταλλευόμενος το άρθρο 86 του Συντάγματος κανείς να συγκαλύψει τυχόν ποινικές ευθύνες πολιτικών προσώπων;

Καταλαβαίνετε ότι η «NOVARTIS» είναι παραγεγραμμένη υπόθεση, εάν παραμείνει έτσι το άρθρο 86 και δεν δεχθείτε την ερμηνευτική μας δήλωση με αναδρομική ισχύ; Δεν δημιουργούμε νέο κανόνα δικαίου για να φοβόμαστε την αναδρομική ισχύ, αλλά ερμηνεύουμε τη διάταξη. Λέμε ότι το αληθινό νόημα της διάταξης είναι ακριβώς αυτή η ερμηνεία που της δίνουμε. Θέλουμε να δώσουμε ένα συνταγματικό μπουσουλα στα δικαστήρια που ήδη εφαρμόζουν αυτή την διάταξη.

Ας αναλάβουμε όλοι, έστω και αυτή την ύστατη στιγμή, τις ευ-

θύνες μας και ας δώσουμε ένα βαρύ πλήγμα στη διαπλοκή και στη διαφθορά με την ψήφιση των προτάσεων του ΣΥΡΙΖΑ.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Σας ευχαριστούμε και σας ευχόμαστε και χρόνια πολλά για σήμερα.

ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ: Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινίδης): Τον λόγο έχει ο κ. Μπαρτζώκας Αναστάσιος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ: Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω την τοποθέτησή μου κάνοντας μια θλιβερή διαπίστωση, η οποία προφανώς δεν αφορά την παρούσα επιτροπή η οποία κατήρτισε την Αναθεώρηση. Δεν αφορά προφανώς τον αγαπητό κ. Στυλιανίδη, τον κ. Τζαβάρα, που ήταν εισηγητής, αλλά μάλλον, κυρία συνάδελφε, κοιτούσατε σε λάθος πλευρά όσο αναφερόσασταν σε όλα αυτά που είπατε πριν.

Αυτό γιατί η Αναθεώρηση του Συντάγματος θα έπρεπε να είναι εξ ορισμού μια αναστοχαστική διαδικασία, θα έπρεπε να είναι το καταληκτικό αποτέλεσμα μιας αναμέτρησης με την ιστορική εμπειρία, την επίγνωση και την πολιτική ευθύνη.

Λυπάμαι που θα ξεκινήσω απαισιόδοξα, αλλά στην προκειμένη περίπτωση οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι πρόκειται για μια εωσστρεφή αναθεώρηση.

Γι' αυτή την Αναθεώρηση, κύριοι συνάδελφοι, ευθύνη έχετε εσείς. Και γιατί καταλήγω σε αυτό το συμπέρασμα; Γιατί πρόκειται για μια Αναθεώρηση εγκλωβισμένη στην εωσστρέφεια και στη διόρθωση των σφαλμάτων του πολιτικού συστήματος του παρελθόντος. Εννοείται ότι η διόρθωση έχει τη σημασία της, αλλά, δυστυχώς, δεν πρόκειται για μια Αναθεώρηση που συμπεκνώνει την επίγνωση της εμπειρίας που αποκτήσαμε όλα αυτά τα χρόνια της κρίσης. Ως εκ τούτου, δεν μπορούμε να υποκρινόμαστε ότι το νέο Σύνταγμα που θα προκύψει με την ολοκλήρωσή της, θα είναι το επιστέγασμα του σχεδίου και του οράματος για την ανασυγκρότηση της χώρας μας.

Και δεν μιλώ μόνο σε επίπεδο οικονομίας, καθώς, λόγω των μωπικών αγκυλώσεων, η απελθούσα πλειοψηφία απέτρεψε την ενσωμάτωση του χρυσού δημοσιονομικού κανόνα ως συνταγματικής διάταξης. Τι και αν εξαιτίας των χειρισμών της έχουμε δεσμευτεί για υπερβολικά πρωτογενή πλεονάσματα μέχρι το 2060; Μιλώ, κυρίως, για την ιδεολογική αγκύλωση, εξαιτίας της οποίας χάσαμε την ευκαιρία για επόμενα τουλάχιστον οκτώ χρόνια να γίνουμε πρωτοπόροι στο ζήτημα της εκπαίδευσης. Αντί να εξάγουμε το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας, την παιδεία, καθιλωθήκαμε στο να παραμένουμε ουραγός των εξελίξεων.

Βεβαίως την ευθύνη, κυρίες και κύριοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, την έχετε εσείς και γι' αυτό θα τη χρεωθείτε. Διότι επιμένετε να ασκείτε όλες τις πολιτικές σας όσο διάστημα ήσασταν πλειοψηφία με γνώμονα το δόγμα του Κέινς που λέει ότι μακροπρόθεσμα όλοι θα έχουμε πεθάνει, άρα μας νοιάζει μόνο το τώρα, άντε και το κοντινό αύριο. Τα παιδιά μας, όμως, και τα εγγόνια μας θα είναι αποδέκτες των πολιτικών μας και η ζωή τους θα καθορίζεται από αυτές τις επιλογές. Άρα, εκεί έπρεπε να έχουμε εστίαση, ώστε να αποτρέψουμε το μέλλον του τόπου να υποστεί αυτό που υπέστη ο ελληνικός λαός όλα αυτά τα χρόνια. Δεν το κάναμε, όμως, και το αποτύπωμα της ιστορίας δεν θα είναι θετικό.

Ερχόμενος τώρα στο αντικείμενο της σημερινής θεματικής συζήτησης, οι προτεινόμενες προς αναθεώρηση διατάξεις του άρθρου 62 και του άρθρου 86, σχετικά με την περιστολή του ακαταδίωκτου των Βουλευτών και της κατάργησης της σύντομης αποσβεστικής προθεσμίας της ποινικής ευθύνης των Υπουργών, ψηφίστηκαν με μεγάλες πλειοψηφίες.

Αυτό έχει τη σημασία του, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο εκδηλώνεται ότι οι επιτακτικές πλειοψηφίες που θέλει το αυστηρό μας Σύνταγμα, δηλαδή οι μη εθελοντικές, επετεύχθησαν όχι λόγω του εξαναγκασμού που θέτουν οι εγγυήσεις του αλλά λόγω ευρύτατης συναίνεσης και δεν χρειάζεται να επισημάνω ότι η συναίνεση είναι θεμελιώδης προϋπόθεση της Αναθεώρησης. Επιπρόσθετα, οι πλειοψηφίες αυτές καταδεικνύουν την ανάγκη του πολιτικού κόσμου να αποκαταστήσει την τιμή της πολιτικής και

το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών.

Είναι αλήθεια ότι πολλές φορές είχε γίνει καταχρηστική χρήση των λεγόμενων προνομίων των Βουλευτών και των Υπουργών, καθώς αντί η χρήση τους να εξαντληθεί στη διασφάλιση της ομαλής και αποτελεσματικής άσκησης των καθηκόντων τους, χρησιμοποιήθηκαν ως δείγμα κακώς εννοούμενης συναδελφικής αλληλεγγύης. Αυτό θα διορθωθεί με την ψήφιση του αναθεωρημένου άρθρου 62, καθώς η άδεια από τη Βουλή για τη δίωξη των Βουλευτών για αδικήματα που δεν συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων και την πολιτική τους δραστηριότητα, θα δίνεται υποχρεωτικά και αντίστοιχα θα καταργηθεί η σύντομη αποσβεστική προθεσμία για την άσκηση της αρμοδιότητας της Βουλής να ασκήσει δίωξη σε Υπουργό για ποινική ευθύνη.

Θα ήθελα να υπενθυμίσω στο σημείο αυτό ότι πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου για την ποινική ευθύνη είχε κάνει ο σημερινός Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης ήδη από το 2007, η οποία πρόταση, κύριοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, δεν βρήκε την απήχηση από εσάς.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σταθώ στο εξής: Οι ασκούντες την πολιτική, υπό την έννοια των φυσικών προσώπων που λαμβάνουν αποφάσεις, δεν μπορούν να εξομοιωθούν με τους κοινούς πολίτες στο πλαίσιο μιας ισοπεδωτικής ισότητας, διότι η πολιτική είναι η κατ' εξοχήν δραστηριότητα με την οποία αναδιανέμεται η ισχύς και η δύναμη μεταξύ αντίρροπων και αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων.

Υπό αυτό το πρίσμα, τα συνταγματικά εχέγγυα για την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων τους, την ανθεκτικότητα των οποίων επιβεβαιώνει και η ίδια η ιστορία, οφείλουν να υπάρχουν, προκειμένου να μη φτάσουμε στην πλήρη αδράνεια, προκειμένου να αναλαμβάνουμε με τόλμη την εξισορρόπηση αυτών των συμφερόντων προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.

Το αναφέρω αυτό, διότι παρακολουθώντας τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων της επιτροπής, άκουσα προτάσεις περί πλήρους κατάργησης. Βέβαια, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η αποκατάσταση της τιμής του πολιτικού κόσμου είναι κατά βάση αποκατάσταση της τιμής της πολιτικής και αυτή δεν διέρχεται μόνο μέσω της αλλαγής της συνταγματικής τάξης. Η αποκατάσταση της τιμής της πολιτικής ανάγεται στη νοοτροπία και στο πολιτικό ήθος που πρέπει να έχουμε.

Κλείνω παραφράζοντας ελαφρά την έκφραση του κορυφαίου πολιτικού εκφραστή και στοχαστή Μαξ Βέμπερ: «Δεν μπορούμε να τολμάμε να βάζουμε τα χέρια μας στον τροχό της ιστορίας χωρίς συναίσθηση του μέτρου, της ευθύνης και του πάθους».

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος): Να ευχαριστήσουμε τον κ. Μπαρτζώκα, πρώτα απ' όλα, για τον χρόνο και να δώσουμε τον λόγο στον κ. Κεγκερόγλου.

Κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εξελίσσεται η διαδικασία της συνταγματικής Αναθεώρησης. Σήμερα είναι η προτελευταία ημέρα των συζητήσεων και πολλοί συνάδελφοι, κυρίως από τη Νέα Δημοκρατία και τον ΣΥΡΙΖΑ, αναφέρονται με έναν τρόπο σε συγκεκριμένες διατάξεις, που προτείνει διαφορετικά ή κάθε παράταξη, σαν να μην είναι Πλειοψηφία σήμερα η Νέα Δημοκρατία και σαν να μην ήταν στην προηγούμενη Βουλή πλειοψηφία ο ΣΥΡΙΖΑ.

Τι θέλω να πω; Ότι η συνταγματική Αναθεώρηση που φέρει δικαίως τον τίτλο «άτολμη με πολλές χαμένες ευκαιρίες και λίγα δειλά βήματα προς τα μπρος» είναι αποτέλεσμα της μικροκομματικής αντιμετώπισης από πλευράς της προηγούμενης πλειοψηφίας του ΣΥΡΙΖΑ και της τωρινής της Νέας Δημοκρατίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα των δικών σας δεύτερων σκέψεων και σκοπιμοτήτων που επικράτησαν.

Από εκεί και πέρα, θα πρέπει να δούμε –και μπορούμε να δούμε– στο μικρό εύρος, το οποίο καθορίστηκε, τι καλύτερο μπορεί να γίνει. Ας μη συνεχίζετε, λοιπόν, τη σπέκουλα και τις αντιλήψεις εκείνες, οι οποίες οδήγησαν ήδη σε απομείωση των άρθρων και του πνεύματος μιας συνταγματικής Αναθεώρησης που είχε ανάγκη η χώρα. Και την είχε ανάγκη η χώρα, όχι μόνο γιατί οι εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο και σε ευρωπαϊκό τρέχουν με

πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα απ' ό,τι αντιλαμβανόμαστε εμείς, όπως φαίνεται, αλλά και γιατί υπάρχουν ζητήματα, για τα οποία θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη και επιταγή του Συντάγματος, προκειμένου η πολιτική και στη συνέχεια η Βουλή να νομοθετήσει με έναν συγκεκριμένο τρόπο και σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση, διασφαλίζοντας είτε βασικά κοινωνικά αγαθά για όλους είτε πολιτικές που θα μας οδηγήσουν στην αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής κρίσης είτε ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη λειτουργία του πολιτεύματος.

Εδώ θέλω να θίξω δύο θέματα. Πρώτα απ' όλα το θέμα για το οποίο γίνεται πάρα πολύ συζήτηση. Με έκπληξη διάβασα και μια ανακοίνωση του ΣΥΡΙΖΑ σήμερα που έλεγε ότι η συνταγματοποίηση του αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης είναι παγίδα φτώχειας. Έλεος! Η πολιτική είναι παγίδα φτώχειας, η πολιτική που ανακοίνωσε ο κ. Μητσοτάκης ότι θα αυξήσει τους φτωχούς από τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες σε οκτακόσιες χιλιάδες, ό,τι έκανε και ο κ. Τσίπρας πριν.

Θα καταθέσω στα Πρακτικά ένα άρθρο που δημοσίευσα στα «ΝΕΑ» στις 15 Δεκεμβρίου 2018 με τίτλο: «Από το εγγυημένο εισόδημα στην παγίδα φτώχειας του κ. Τσίπρα». Σήμερα ο κ. Τσίπρας ως Αντιπολίτευση ήρθε να επιβεβαιώσει το άρθρο μου στα «ΝΕΑ» και άρα, να επιβεβαιώσει την κριτική που έκανα για την πολιτική που άσκησε, ο ΣΥΡΙΖΑ που μετέτρεψε έναν ολοκληρωμένο θεσμό διασφάλισης των κοινωνικών αγαθών και της εργασίας στους αδύναμους ανθρώπους σε ένα κοινό επίδομα, αναγκάσει μεν για τους αδύναμους, αλλά ταυτόχρονα όχι ικανό να τους βγάλει από το εργασιακό περιθώριο.

Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Βασίλειος Κεγκερόγλου καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν άρθρο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Δεύτερο θέμα: Θεωρώ κρίσιμο –και θα μιλήσω ξανά– το θέμα της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας. Έλεος, συνάδελφοι από τη Νέα Δημοκρατία! Μην προχωρήσετε στη διάταξη με τη διατύπωση ότι η σχετική Πλειοψηφία αναδεικνύει Πρόεδρο. Ευτελίζετε τον θεσμό!

Ποιος σοβαρός άνθρωπος θα αποδεχθεί με την πρώτη και ασμένως, όπως νομίζω ότι θα γίνεται σε διαφορετική περίπτωση, όταν του προταθεί να είναι Πρόεδρος της Δημοκρατίας με μια σχετική Πλειοψηφία; Σχετική Πλειοψηφία υπό όρους μπορεί να διαμορφωθεί και με εβδομήντα πέντε ψήφους και με πενήντα; Τι σημαίνει αυτό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Πενήντα όχι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Ούτε το εκατόν είκοσι δεν βάλατε. Εγώ νόμιζα ότι είχε μπει το εκατόν είκοσι και δήλωσα σήμερα ότι με εκατόν είκοσι είναι ευτελισμός, αλλά ούτε το εκατόν είκοσι βλέπω να υπάρχει. Υπάρχει;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Εβδομήντα πέντε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το κατώτατο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Εβδομήντα πέντε. Ποιος σοβαρός άνθρωπος θα δεχθεί να κάνει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με εβδομήντα έξι ψήφους;

Υψηλό συμβολισμού ο θεσμός, εξευτελισμένος ο τρόπος ανάδειξης! Όχι, βάλτε κάποια ασφαλιστική δικλίδα. Νομίζω ότι έχετε περιθώριο μέχρι τη Δευτέρα να βελτιώσετε τη διάταξη.

Εμείς έχουμε κάνει μια καθαρή διάταξη, να μην προκαλούνται εκλογές μέσω της παράτασης. Εσείς επιλέγετε το εκατόν πενήντα ένα. Έστω, η άποψή σας. Εμείς δεν συμφωνούμε, είναι μια άποψη όμως που μέχρι εκεί έχει μια σοβαρότητα, από εκεί και κάτω δεν έχει σοβαρότητα. Και επειδή είστε σοβαροί άνθρωποι –δεν θεωρώ ότι δεν είστε σοβαροί άνθρωποι– δεν μπορεί να εισηγηστείτε μη σοβαρές διατάξεις.

Είναι πολιτιστικών συλλόγων; Ούτε σε πολιτιστικούς συλλόγους γίνεται αυτό. Σε καταστατικά πολιτιστικών συλλόγων δεν υπάρχει αυτό. Είμαι πολύ δηκτικός σε αυτό, αλλά έτσι είναι, δυστυχώς, τα πράγματα.

Πάμε στο άρθρο 54, ψήφος αποδήμων. Εδώ και αν γίνεται η συνεννόηση-μέγερνη, θηλιά για να πνίξει ένα θέμα.

Εντάξει, είπαμε. Εισάγει ο ένας τον ΑΦΜ και μάλιστα το εισάγει ως μη όφειλε, κατά την άποψή μου, το Κομμουνιστικό Κόμμα. Δη-

λαδή, κριτήριο που έχει σχέση με τα οικονομικά για πολιτικά δικαιώματα, που τώρα είναι για την ψήφο των αποδήμων εξωτερικού και αύριο θα έρθει στην Ελλάδα μελλοντικά και με την ίδια σκέψη θα το φέρουν στην Ελλάδα: Εισαγωγή οικονομικού κριτηρίου, λέει εδώ, ΑΦΜ.

Ο ένας έβαλε τον ΑΦΜ, ο άλλος έβαλε να μένει στην Ελλάδα δύο χρόνια, δηλαδή, αν ένας έρχεται στην Ελλάδα τα τελευταία έντεκα χρόνια από δύο μήνες τον κάθε χρόνο, δεν έχει δεσμούς με την Ελλάδα και δεν δικαιούται να ψηφίσει.

Βάζει, λοιπόν, ο καθένας τους περιορισμούς του. Ο μόνος περιορισμός που δεν μπήκε -αλλά επειδή είναι στη διαβούλευση, κάποιοι θα το σκεφτούν και θα το προτείνουν- είναι να μας πει και τι κόμμα ψηφίζει για να τον βάλουμε να ψηφίσει. Τι είναι αυτά; Εδώ είμαστε συνυπεύθυνοι όλοι, βέβαια. Δεν είναι μόνο η Νέα Δημοκρατία, αλλά όλοι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εμείς έχουμε τη μικρότερη ευθύνη.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Εμείς, λοιπόν, λέμε ας επανέλθει η λογική. Σας ξαναλέω τα τέσσερα κριτήρια που λέμε εμείς που είναι καθαρά: Να είναι εγγεγραμμένος στους επικαιροποιημένους εκλογικούς καταλόγους, που επικαιροποιούνται από τους δήμους κάθε τρεις ή κάθε τέσσερις μήνες, αν δεν κάνω λάθος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Κάθε Μάρτη.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Κάθε χρόνο, τότε. Να είναι εγγεγραμμένος, λοιπόν, στους καταλόγους. Το δεύτερο σημείο είναι να εγγράφονται στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους αυτοί οι άνθρωποι που επιθυμούν να εγγραφούν, βεβαίως, διαγραφόμενοι -πολύ σωστά το λέτε- από τους αντίστοιχους εθνικούς καταλόγους -ναι- και να προχωρήσουμε και στην επιστολική ψήφο. Αυτή μετράει στο αποτέλεσμα, δεν υπάρχει μισή ψήφος. Θα μετράει, λέει, η ψήφος για το τοπικό συμβούλιο αλλά δεν θα μετράει στον δήμο. Ή θα μετράει για το ένα και δεν θα μετράει στο άλλο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Το πιο τραγελαφικό που εισάγει -δεν είναι εδώ ο κ. Θεοδωρικάκος- είναι ότι οι περιορισμοί, λέει, αυτοί ισχύουν εάν ψηφίζεις για τις εθνικές εκλογές. Άμα ψηφίζεις για τις ευρωεκλογές, δεν ισχύουν. Εντάξει, είπαμε, είναι στη διαβούλευση και ελπίζω μέχρι να προχωρήσει να έχει ολοκληρωθεί.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Ή Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ**)

Επειδή δεν έχω άλλο χρόνο, να κάνω μια παράκληση στην Κυβέρνηση, να μας δώσει επιτέλους την πρότασή της για το άρθρο 54, δηλαδή το συνταγματικό μέρος για την ψήφο αποδήμων. Δεν χρειάζεται ή δεν πρέπει ή δεν συνάδει και με τη συνταγματική επιστήμη. Έχουμε τον κ. Γεραπετρίτη, για τον οποίο είπα ότι θα έρθει αργά ή γρήγορα σε σύγκρουση η επιστημονική του ιδιότητα, η γνώση του και η επιστημονική του άποψη, με την πολιτική πρακτική του. Ήρθε πολύ γρήγορα. Ας μη φέρει διάταξη με την οποία να νομοθετεί -ως κοινό νόμο δηλαδή- περιπτώσεις, να μην εισάγει περιπτώσιολογία και επιμέρους διατάξεις.

Στη γενική διατύπωση που έχουμε προτείνει εμείς ότι νόμος ορίζει τον τρόπο και με γνώμονα τους δεσμούς, να μπει η γενική διάταξη «με γνώμονα τους δεσμούς», αλλά, έλεος, μη βάλετε ΑΦΜ. Μη βάλετε τέτοια πράγματα μέσα στη συνταγματική διάταξη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Την οποία δεν έχουμε δει ακόμα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Φαντάζεστε να μπει ο ΑΦΜ στη συνταγματική διάταξη και μετά να καταργηθεί ο νόμος και να ονομαστεί αλλιώς; Φαντάζεστε, ε; Διότι δεν είναι συνταγματική ορολογία ο ΑΦΜ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κύριε συνάδελφε, ολοκληρώστε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΓΚΕΡΟΓΛΟΥ: Έτσι, λοιπόν, έχουμε μια εκκρεμότητα η οποία δεν πρέπει να πάει μέχρι τη Δευτέρα. Πρέπει σε εύλογο χρόνο να καταθέσει η Κυβέρνηση τη διάταξη για να τοποθετηθούμε. Υπάρχει τάση συνεννόησης. Ας μη μετατραπεί, όμως, σε θηλιά και πνιγμό, γιατί στο τέλος το δικαίωμα θα έχει τερματιστεί, δεν θα υπάρχει πριν να καθιερωθεί.

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Σκουρολιάκος από τον ΣΥΡΙΖΑ για οκτώ λεπτά.

Ελάτε, κύριε συνάδελφε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΠΑΝΟΣ) ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, επ' ευκαιρία της συνταγματικής Αναθεώρησης δίνεται η ευκαιρία στα κόμματα να επαναπροσδιορίσουν το στίγμα και την κατεύθυνσή τους. Παρακολουθώντας όλες αυτές τις μέρες τις εργασίες, σκέφτομαι τι είναι η Νέα Δημοκρατία. Είναι φιλελεύθερο κόμμα; Είναι νεοφιλελεύθερο; Είναι λαϊκό; Η Νέα Δημοκρατία, φορώντας το προσωπείο της φιλελεύθερης παράταξης και του σύγχρονου ευρωπαϊκού κόμματος, απορρίπτει διατάξεις που άπαντες οι Ευρωπαίοι φιλελεύθεροι έχουν αποδεχτεί, πλην, βεβαίως, των ακροδεξιών Όρμπαν και Σαλβίνι. Αρνείται, λοιπόν, να δεχτεί την απαγόρευση διακρίσεων για λόγους φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού, ενώ ταυτόχρονα αυτή η καθαρόαιμη ευρωπαϊκή παράταξη δίνει μάχες για τον σφιχτό εναγκαλισμό κρατών και εξουσίας. Με τέτοιου είδους μεταμορφώσεις, τελικά, μοιάζει πως δεν είναι ούτε φιλελεύθερη ούτε νεοφιλελεύθερη ούτε λαϊκό κόμμα. Μια ένωση προσώπων είναι που συναντιέται για την επίτευξη στόχων της στιγμής και μετά αλλάζει στίγμα και συντεταγμένες.

Θα ήθελα να μιλήσω, λοιπόν, για την ψήφο των ομογενών που περιλαμβάνεται στη συνταγματική Αναθεώρηση. Να δεχτούμε, βεβαίως, ευθύς εξαρχής πως κάθε Έλληνας, οποιοσδήποτε έχει την ελληνική ιθαγένεια, έχει και εκλογικό δικαίωμα. Η οργάνωση του αναφαίρετου δικαιώματος του εκλέγειν, όμως, άργησε πολύ. Γενικόλογα οι προ της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ κυβερνήσεις δεν είχαν αντίληψη για την τακτοποίηση αυτού του σπουδαίου θέματος. Όμως καμμία κυβέρνηση δεν προχώρησε ποτέ μα ποτέ στην παραμικρότερη κίνηση. Καμμία πρωτοβουλία δεν αναλήφθηκε, πέρα από ωραία και μεγάλα λόγια.

Πρώτη η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ συνέστησε με νόμο διακομματική επιτροπή, επί υπουργίας Χαρίτση και με Γενικό Γραμματέα τον Κώστα Πουλάκη, και το πόρισμα αυτής της επιτροπής αραχνιάζει στα συρτάρια του Υπουργείου Εσωτερικών.

Με τη γενικότερη φόρα που διακρίνει την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, επιχειρήθηκε να στηθεί ένα παιχνίδι εντυπώσεων ότι τάχα ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θέλει την ψήφο των ομογενών και ότι η Νέα Δημοκρατία την επιζητά διακαώς. Η σκληρή πραγματικότητα, βέβαια, τη διαψεύδει και μιλά για την πραγματικότητα της με νόμο κατοχυρωμένης διακομματικής επιτροπής και της εργασίας που αυτή έκανε. Πλην, όμως, αυτή η πραγματικότητα δεν είναι αρεστή σε πλήθος μαζικών μέσων επικοινωνίας που στηρίζουν φιλότιμα αυτή την Κυβέρνηση και έτσι η πραγματικότητα, η αλήθεια δεν επικοινωνείται.

Ποιο θα είναι, λοιπόν, το κριτήριο -για να επιστρέψουμε στην ψήφο- των ομογενών γι' αυτήν την ψήφο; Ο πραγματικός δεσμός με τη χώρα. Περιμένουμε να μας διευκρινιστεί από αυτούς που το προτείνουν και να σημειώσουμε ότι για όλα τα θέματα των αποδήμων θα πρέπει να απαιτούνται διακρίσεις ψήφοι, να υπάρχει μια μεγάλη συναίνεση.

Οι απόδημοι Έλληνες, λοιπόν, σύμφωνα με όσα πρότεινε ο ΣΥΡΙΖΑ στην προτεινόμενη Βουλή, θα έχουν τους δικούς τους εκπροσώπους στη Βουλή, μέσα από ένα ψηφοδέλτιο επικρατείας, ας πούμε εξωτερικού. Να αποφασίζουν, δηλαδή, ποιοι Έλληνες του εξωτερικού θα τους εκπροσωπούν. Υποστηρίζει ο ΣΥΡΙΖΑ πως πρέπει να μπορούν να δώσουν την ψήφο τους οι ομογενείς σε πρόσωπα δικά τους, πρόσωπα που ζουν και γνωρίζουν τη δική τους πραγματικότητα. Δεν μπορεί να συνηυπολογίζεται η ψήφος τους σε ένα ψηφοδέλτιο επικρατείας γενικό, όπου οι ψήφοι από τη Νέα Υόρκη, από τη Μελβούρνη και το Μόναχο θα πριμοδοτούν πρόσωπα που δεν προέρχονται από την ομογένεια και ούτε γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματα τους.

Το γεγονός ότι ένας Αρχηγός ή ένα κόμμα μπορεί να ορίσει υποψηφίους από την ομογένεια στο ψηφοδέλτιο επικρατείας του κόμματος, αποφασίζοντας πάλι ο Αρχηγός ή το κόμμα αν θα είναι σε εκλόγιμη ή μη εκλόγιμη θέση, αφαιρεί την προσωπική επιλογή από τους ομογενείς. Θεωρώ ότι υπερπάζει την ψήφο τους και τη χρησιμοποιεί μόνο και μόνο για τη νίκη του κόμματος, αδια-

φορώντας για τα ιδιαίτερα «θέλω» και τις ανάγκες των ομογενών.

Σημειώσαμε και πιο πάνω πως όλοι οι Έλληνες απόδημοι πρέπει να έχουν το δικαίωμα της διευκόλυνσης ψήφου. Όμως, αν δεν προστεθεί εδώ και η προϋπόθεση αποφυγής της αλλοίωσης του εκλογικού σώματος των μονίμων κατοίκων, τότε θα έχουμε καταστρατηγήσει τη δημοκρατική αρχή που πρέπει να διέπει κάθε απόφαση και πράξη μας, αλλά θα έχουμε αρνηθεί συνειδητά και τη σχετική ευρωπαϊκή εμπειρία. Τι λέει αυτή η εμπειρία; Σύμφωνα με αυτή, αναγκαίο είναι να εξετάσουμε τις λύσεις που υιοθέτησαν χώρες με σημαντική διαφορά, όπως η δική μας. Και η εμπειρία αυτών των χωρών -Πορτογαλία, Γαλλία, Ιταλία- δέχεται αυτούς τους εκπροσώπους από το εξωτερικό, εξασφαλίζοντας το δικαίωμα, όχι μόνο στο εκλέγειν, αλλά και στο εκλέγεσθαι. Μας φέρνει η εμπειρία αυτών των χωρών, λοιπόν, πιο κοντά στο μοντέλο που αυτή τη στιγμή υποστηρίζει ο ΣΥΡΙΖΑ.

Στη διαδικασία διαλόγου για την ψήφο των ομογενών η Νέα Δημοκρατία, εγκαταλείποντας την αρχική της θέση περί επιστολικής ψήφου όλων των εκλογέων του εξωτερικού χωρίς καμία διαφοροποίηση του τρόπου καταμέτρησης της ψήφου, αντί να αποδεχθεί τη μόνη -πιστεύω- λογική και λειτουργική πρόταση, δηλαδή την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, υιοθετεί την πρόταση του ΚΚΕ -σεβαστό- εγκλωβιζόμενη, όμως, σε προϋποθέσεις που βάζει αυτή η πρόταση, για τις οποίες έχουν εκφράσει τις αντιρρήσεις τους ακόμα και Βουλευτές που στηρίζουν την Κυβέρνηση.

Μία απ' αυτές τις προϋποθέσεις είναι το ενεργό ΑΦΜ. Να το δούμε. Δεν ξέρω αν πιστεύετε ότι θα βρεθεί ικανός αριθμός, ικανό ποσοστό κατοίκων ομογενών της Αμερικής ή της Αυστραλίας που διατηρούν ενεργό ΑΦΜ αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα. Δεν ξέρω αν πιστεύετε ότι θα βρείτε πολλούς τέτοιους. Επίσης, και τα τριάντα χρόνια προϋπόθεσης.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, προτείνει οι εκτός επικρατείας εκλογείς να επιλέγουν τους εκπροσώπους τους μεταξύ των ψηφοδελτίων της επικρατείας εξωτερικού των κομμάτων. Προς τούτο δύναται να αυξηθεί ο αριθμός των Βουλευτών Επικρατείας σε δώδεκα, σύμφωνα με το ανώτατο επιτρεπτό από το Σύνταγμα όριο.

Να σημειώσουμε ότι οι Βουλευτές που εκπροσωπούν τους ομογενείς έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις που έχουν όλοι οι Βουλευτές του ελληνικού Κοινοβουλίου.

Οι ομογενείς έχουν φωνή και αυτή πρέπει να ακούγεται στο Κοινοβούλιο. Τη φωνή τους τη μεταφέρουν οι εκλεγμένοι απ' αυτούς Βουλευτές. Η ψήφος τους δεν χάνεται στο σύνολο των ψηφοφόρων ενός εκάστου κόμματος. Δεν χρησιμοποιείται από έναν «χυλό» που αποστολή έχει να αλλοιώσει το εκλογικό αποτέλεσμα.

Εδώ είμαστε και καλείστε να αποδείξετε ότι σέβεστε τη δημοκρατία, ότι σέβεστε τους απόδημους και ότι δεν τους χρησιμοποιείτε απλώς, γιατί βαθιά είναι η πεποίθησή μου ότι αυτή τη στιγμή χρησιμοποιείτε τους ομογενείς μας μόνο και μόνο για το δικό σας μικροκομματικό συμφέρον.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εμείς σας ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει ο κ. Ζεμπίλης από τη Νέα Δημοκρατία και μετά ο κ. Μουζάλας από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Ορίστε, κύριε Ζεμπίλη, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΖΕΜΠΙΛΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τον Ιούνιο του 1975 υπήρξαν δύο μόλις διαδοχικές ημέρες που έμελλαν να καθορίσουν τη σύγχρονη πολιτική ιστορία αυτού του τόπου. Στις 12 Ιουνίου κατατέθηκε η επίσημη αίτηση για την πλήρη ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, ενώ μια μέρα νωρίτερα, στις 11 Ιουνίου, είχε τεθεί σε ισχύ το νέο Σύνταγμα της χώρας, ένα Σύνταγμα που, όπως συνηθίζεται να λέγεται, δεν ήταν πολιτικά ουδέτερο, καθώς προετοίμαζε την είσοδο της χώρας μας στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια. Κυριαρχούσαν έτσι οι αρχές της ελευθερίας, της αλληλεγγύης, της προστασίας της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, δηλαδή οι αξίες που πρεσβεύει ο δυτικός κόσμος και ο δημοκρατικός μας πολιτισμός. Ήταν ένα φιλελεύθερο συνταγματικό κείμενο με προοδευτικό πρόσημο, ανοικτό στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Από τότε μέχρι και σήμερα κύλησε πολύ νερό στο αυλάκι της ιστορίας και όμως το Σύνταγμα του 1975 εξακολουθεί να παραμένει ζωντανό και επίκαιρο. Σε αυτό συνέβαλε ο ελαστικός χαρακτήρας των συνταγματικών του διατάξεων, που επέτρεπαν την πλήρωση του περιεχομένου του, που ήταν κάθε φορά μεταβαλλόμενο στις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες.

Μ' αυτόν τον τρόπο παράλληλα με το Σύνταγμα αναπτυσσόταν και μια συγκεκριμένη πολιτική πρακτική, η οποία άλλοτε παρέμενε πιστή στο πνεύμα του συνταγματικού νομοθέτη και άλλοτε υπέκυπτε σε πολιτικές σκοπιμότητες, παραβιάζοντας τη ratio συνταγματικών ρυθμίσεων.

Ενδεικτικό παράδειγμα καταστρατηγήσεων, εκτός του άρθρου 32 παράγραφος 4 για την προεδρική εκλογή, είναι και το άρθρο 62 για τη βουλευτική ασυλία που συζητάμε σήμερα στο πλαίσιο της πέμπτης θεματικής ενότητας. Εδώ υπήρξε μια εξόφθαλμα καταχρηστική εφαρμογή της διάταξης περί βουλευτικής ασυλίας. Το άρθρο αυτό καθαυτό δεν παρουσίαζε αμφισβησίες ή ερμηνευτικά ζητήματα, ιδιαίτερα μετά την τροποποίηση του άρθρου 83 του Κανονισμού της Βουλής. Άλλωστε η Ολομέλεια της Βουλής στην τελευταία συνεδρίαση που ασχολήθηκε με τέτοια θέματα, στις 3 Οκτωβρίου του 2019, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε την υφιστάμενη διάταξη του άρθρου 62, γιατί η διάταξη αυτή που προστατεύει την πολιτική ζωή από την ποινικοποίηση δεν καλύπτει ούτε την προγενέστερη αδιαφορία δραστηριότητα του Βουλευτή ούτε αδικήματα άσχετα με την κοινοβουλευτική ή την πολιτική του δραστηριότητα. Άρα, εσφαλμένη κοινοβουλευτική πρακτική που ενίοτε υπέθαλπε μια κακώς εννοούμενη συντηχιακή αντίληψη ήταν εκείνη που κατέστησε προβληματική τη συγκεκριμένη διάταξη, με αποτέλεσμα να καταδικαστεί η χώρα από το Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Αντίθετα, το άρθρο 86 παράγραφος 3 σχετικά με τη διαδικασία άσκησης δίωξης κατά Υπουργού ήταν το μελανό σημείο του Συντάγματος, αφού οι προβλεπόμενες αποσβεστικές προθεσμίες καλλιεργούσαν πάντα υπόνοιες παραγραφής και ατιμωρησίας.

Σε μια εποχή εξομάλυνσης των πολιτικών ηθών, το ασφυκτικό αυτό πλαίσιο για τη γένεση της ποινικής δίωξης ήταν εξόχως προνομιακό για το πολιτικό προσωπικό της χώρας. Έδωσε δε την αφορμή σε σκοτεινές και αντιπολιτικές δυνάμεις για άδικες επιθέσεις που δηλητηρίασαν τον δημόσιο βίο, καλλιεργώντας τα πιο ταπεινά λαϊκά ένστικτα.

Σήμερα με τη συνταγματική Αναθεώρηση το πολιτικό σύστημα αποκαθιστά την αξιοπιστία του και θωρακίζει τους δημοκρατικούς θεσμούς και τη διαφάνεια, γιατί η διαφάνεια απαιτεί την απαρέγκλιτη τήρηση της αρχής της αυστηρότητας στην ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν πολιτικά πρόσωπα.

Έρχομαι τώρα στην ένατη θεματική ενότητα. Είχα σχεδιάσει να τοποθετηθώ σε σχέση με την ψήφο των αποδήμων, πλην τέθηκαν ζητήματα και από τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από τους Βουλευτές που ακούσαμε, ιδιαίτερα μάλιστα σε σχέση με την απλή αναλογική και το πώς εφαρμόζεται, για τα αποτελέσματα στην Ισπανία και τον Σάντσεθ.

Σε σχέση με την πρόταση για τη «συνταγματοποίηση» της απλής αναλογικής, όπως εννοιοδοτείται στην ερμηνευτική δήλωση, πρέπει να επισημάνουμε ότι η χώρα μας έχει μακρά κοιλούρα και παράδοση ενισχυμένου αναλογικού συστήματος ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1950. Επίσης, σχεδόν όλες οι μεταδικτατορικές κυβερνήσεις υπό κανονικές συνθήκες στηρίζονταν σε μια άνετη, συμπαγή και πειθαρχημένη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία. Η Πλειοψηφία αυτή εξασφάλιζε σταθερότητα, συνοχή, αδιατάρακτη μακροβιότητα και ευημερία. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό και στην ισχυροποίηση της χώρας αλλά και στην εμβάθυνση και στην ανθεκτικότητα των δημοκρατικών μας θεσμών.

Ωστόσο, υπάρχει και μια άλλη διάσταση του ζητήματος. Στα άλλα ευρωπαϊκά κράτη που έχουν αναλογικότερα συστήματα, το συνταγματικό πλαίσιο επιτρέπει την αναζήτηση σχηματισμού κυβερνήσεων για μακρά χρονική περίοδο ή προβλέπει ακόμα και κυβέρνηση μειοψηφίας.

Αντίθετα στην Ελλάδα, λόγω του ιστορικού φορτίου των Ιουλιανών, το σύστημα των διερευνητικών εντολών είναι αυστηρό και τυπικό. Επιτάσσει τον σχηματισμό της κυβέρνησης σε δέκα-δεκαπέντε μέρες. Συνεπώς, έπρεπε στο πλαίσιο αυτό να προταθεί και η αναθεώρηση των διατάξεων 41 και 37, ώστε να διευκολύνεται ο σχηματισμός συμμαχικών κυβερνήσεων με την ελαστικοποίηση της διαδικασίας και την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας. Μάλιστα, η απλή αναλογική σε συνδυασμό με την πρόταση για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από τον λαό, θα δημιουργούσε ένα εκρηκτικό μείγμα πολιτικής αστάθειας.

Δεν θα υπεισέλθω περισσότερο στην ανάλυση αυτής της θεματικής που συζητήθηκε χθες, όμως επειδή, πράγματι, υπήρξαν ανησυχίες –εκφράστηκαν και λίγο πριν– θέλω να πω ότι η ζωή θα δείξει ότι η πρακτική που ήδη ακολουθείται για την ανάδειξη στο αξίωμα αυτό προσώπων με ευρύτερο κύρος, πολλές φορές προερχόμενων από αντίθετη πολιτική παράταξη απ' αυτή της πλειοψηφίας, θα καθιερωθεί ως ισχυρή πολιτική παράδοση και εθιμικό στοιχείο αναπόσπαστο της συνταγματικής πραγματικότητας, γεγονός που θα καθορίζει τις αποφάσεις των πολιτικών ηγεσιών.

Ας δούμε τώρα τι συμβαίνει σε ευρωπαϊκά κράτη με εκλογικά συστήματα πλησιέστερα στην απλή αναλογική, όπως η Ισπανία που αναφέρθηκε. Εκεί τον τελευταίο χρόνο είχαμε δύο εκλογικές αναμετρήσεις και συνολικά τέσσερις εκλογικές διαδικασίες σε ισάριθμα χρόνια. Είχαμε υπεραστικές κυβερνήσεις, αβεβαιότητα και πολιτική αναταραχή. Ακόμα και σήμερα υπάρχει παραλυτικό αδιέξοδο, γιατί οι σοσιαλιστές, παρά τη συνεργασία τους με τους «Podemos», εξακολουθούν να είναι μειοψηφία, με συνέπεια η μεγάλη χώρα της Ιβηρικής Χερσονήσου να φλέγεται από πολιτική, κοινωνική και οικονομική κρίση.

Και όπως πάντα η πολιτική αστάθεια ευνοεί τις αντιπολιτικές και αντιδημοκρατικές δυνάμεις, με αποτέλεσμα η ακροδεξιά στην Ισπανία στις τελευταίες εκλογές να ξεπεράσει το 15%.

Η απλή αναλογική, λοιπόν, που τόσο εκθειάζετε, επανέφερε στην Ισπανία την ακροδεξιά, τον φασισμό και τον ρατσισμό. Εάν, συνεπώς, αυτά συμβαίνουν σε χώρες με αναλογική παράδοση, μπορεί κανείς εύκολα να αναλογιστεί τις καταστροφικές συνέπειες για την Ελλάδα.

Είναι αυτό το οποίο είπε ο κ. Τσίπρας, «κάλιο αργά παρά ποτέ», αλλά δυστυχώς τώρα είμαστε στο «ποτέ». Δεν υπάρχει το «αργά» ακόμα, δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία. Είμαστε στη συζήτηση χρόνια τώρα.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι στις αρχές του 2019 διάβασα φευγαλέα μια ανακοίνωση του ΣΥΡΙΖΑ για τη συνταγματική Αναθεώρηση με τον τίτλο «γιατί πάντα από όλα είναι ζήτημα ισότητας και δημοκρατίας». Προς στιγμήν πίστεψα ότι αναφερόταν στην απλή αναλογική ή την ψήφο των ομογενών. Διαβάζοντας, όμως, πιο προσεκτικά διαπίστωσα ότι το τμήμα μεταναστευτικής και προσφυγικής πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ ζητούσε την αναθεώρηση του άρθρου 102 του Συντάγματος, προκειμένου να προστεθεί η ρητή αναφορά για το εκλογικό δικαίωμα των αλλοδαπών μεταναστών στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Είναι λογικό και δεχτό να υπάρχει ευαισθησία και φαντάζομαι ότι υπάρχει ευαισθησία από όλους μας για τους Έλληνες της ομογένειας, ιδιαίτερα σε αυτούς που συμπεριλαμβάνονται και οι τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες επιστήμονες που υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα μας στα χρόνια της κρίσης. Έτσι, λοιπόν, πιστεύω να μου επιτραπεί να δανειστώ τον περιεκτικό και εύστοχο αυτόν τίτλο για να περιγράψω με τρεις λέξεις τη δικαιολογητική βάση της νέας παραγράφου του άρθρου 54: Τα πάντα είναι ζήτημα ισότητας και δημοκρατίας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Μουζάλας από τον ΣΥΡΙΖΑ, για οκτώ λεπτά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αισθάνομαι ότι είναι μεγάλη τιμή αυτό που συνέβη στη ζωή μου και παρευρίσκομαι ως Βουλευτής στις συνεδριάσεις της Βουλής που αφορούν τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Θα ήθελα να συγχαρώ τους εισηγητές και των τριών κομμάτων, διότι, πραγματικά, εγώ αισθάνθηκα ότι ο λόγος τους ήταν πολύ μελετημένος, η επιχειρηματολογία τους ήταν πολύ τεκμηριωμένη, κουράστηκαν πολύ για να κάνουν τις ομιλίες τους και ανεξάρτητα από το πού διαφωνεί και πού συμφωνεί κανείς, ήταν και οι τρεις τους εξαιρετικοί, σε βαθμό που θα μπορούσαν οι ομιλίες τους να τυπωθούν και να αποτελέσουν δοκίμιο, ανεξάρτητα –σας λέω και πάλι– από το αν συμφωνεί κανείς ή διαφωνεί με όλα όσα είπαν.

Εντυπωσιάστηκα όχι σαν αδαής αλλά από την κούραση που κατέβαλαν για να φέρουν εδώ αυτές τις ομιλίες και πώς αυτές οι τοποθετήσεις –και πιθανώς και το βάρος της ευθύνης που έχουν– οδήγησαν το Σώμα σε μια διαδικασία η οποία, παρά τις διαφωνίες, κυρίως καθορίστηκε από τη δημοκρατικότητα του διαλόγου.

Σας ευχαριστώ, λοιπόν, πάρα πολύ προσωπικά, όλους τους εισηγητές.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ: Και εμείς ευχαριστούμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Και εμείς ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ: Είναι από καρδιάς, πραγματικά, δηλαδή εντυπωσιάστηκα!

Η Βουλή έχει εκλεγεί από την κοινωνία, εκφράζει την κοινωνία. Για αυτές τις μέρες που συνεδριάζουμε εμείς εδώ, θα κάνω μια αναφορά για το τι γίνεται έξω. Σκάνδαλο «NOVARTIS»–σκευωρία «NOVARTIS», αποδέσμευση χρημάτων και καταγγελία από τους «FINANCIAL TIMES» για 1 δισεκατομμύριο ευρώ, ο κ. Φρουζής παίρνει πίσω τα μη λογικώς αποκτηθέντα 1,2 εκατομμύρια ευρώ στην Ελβετία, πήρε προέγκριση –και αυτό είναι θετικό, ανεξάρτητα από το ότι θα διαφωνήσουμε μετά στη συζήτηση– ο προϋπολογισμός που κατέθεσε η Κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έγινε ο εορτασμός του Πολυτεχνείου, ο οποίος είχε σαφέστατα διεκδικητικό χαρακτήρα, όπως έχει πάντα και αντικυβερνητικό χαρακτήρα, όπως έχει πάντα, όποια και να είναι η κυβέρνηση. Δεν ήταν μια ιδιαιτερότητα αυτό, αλλά αυτό γίνεται αντικειμενικά αφότου υπάρχουν οι εκδηλώσεις του Πολυτεχνείου.

Περιορίστηκε η δράση των «μπαχαλάκηδων» –την βάζω σε εισαγωγικά τη λέξη, είναι κακόχη, δεν μπορούν να βρω μια άλλη–, αυξήθηκε, όμως, απίστευτα η αστυνομική αυθαιρεσία. Σε πολύ συμπυκνωμένο χρόνο: εισβολή στην ΑΣΟΕΕ, ξυλοδαρμοί, παιδιά σε μουσικό χώρο να κάθονται όμηροι για τα ναρκωτικά –μυλάμε για τριακόσια παιδιά, που είναι τα παιδιά σας και τα παιδιά μου–, καταγγελλόμενες παρακολουθήσεις, εικονικοί βιασμοί και δύο, τρεις ανόητοι –προφανώς– της Νέας Δημοκρατίας –δεν κατηγορώ τη Νέα Δημοκρατία γι' αυτό– συστήσανε αντισύλληψη σε αυτόν που υπέστη τον εικονικό βιασμό.

Άκουσα πάρα πολλές φορές έναν θρήνο για τα δημόσια και τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και τη χαμένη ευκαιρία. Οφείλω να επισημάνω ότι πρώτη φορά ακούω τόσο θρήνο για αυτούς τους φοιτητές που δεν θα μπορέσουν να σπουδάσουν, που είναι μια άποψη. Θα ήταν απόλυτα σεβαστή αυτή η άποψη, αν δεν είχε προηγηθεί το κλείσιμο της Νομικής Σχολής στην Πάτρα και η κατάργηση είκοσι οκτώ πανεπιστημιακών προγραμμάτων. Είναι μια αντίφαση που πρέπει να απασχολήσει και εσάς και όλους μας.

Έχουμε σημαντική αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, συσώρευση των συντάξεων που δεν αποδόθηκαν, για πέμπτη φορά η Κυβέρνηση μέσα σε πέντε μήνες ανακοινώνει βρω για το προσφυγικό και για το μεταναστευτικό, τα οποία πάλι είναι σε επίπεδο προπαγάνδας, αναποτελεσματικά, μη εφαρμόσιμα. Κυρίως όμως, για πρώτη φορά, διακρίνει κανείς μια ροπή σε μια βαρβαρότητα, η οποία θα επιφέρει καταδίκες της χώρας κατά την εφαρμογή αυτών των μέτρων, εάν εφαρμοστούν και δεν είναι απλά άλλη μια προπαγάνδα.

Έχουμε εκατοντάδες υπαλλήλους σε τράπεζα οι οποίοι μετατίθενται σε ακριτικά μέρη και νησιά, εάν δεν δεχτούν οικειοθελώς να μουν σε ένα fund που κάνει η τράπεζα για τα κόκκινα δάνεια. Έχουμε σκάνδαλο εκατομμυρίων στην Εθνική Τράπεζα για καλοπληρωμένους συμβούλους. Έχουμε βαθμιαία κατάργηση του

ΑΣΕΠ μέσα από την παράκαμψή του. Έχουμε τις αποφάσεις μετά από δεκατέσσερα χρόνια για τον Χριστοφοράκο και για τον Τσουκάτο, οι οποίες πρακτικά δεν μας τιμάνε, σαν πολίτευμα.

Θα ήταν ανόητο να περιμένει κανείς από εμένα να σας μιλήσω για το άρθρο 36, εδάφιο 12, παράγραφος 25. Δεν καταλαβαίνω τίποτα από αυτά. Προσπαθώ να καταλάβω την ουσία κάποιων πραγμάτων. Γιατί το Σύνταγμα έχει υπέρτατη σημασία; Γιατί αφορά τελικά την καθημερινή μας ζωή, γιατί είναι αυτό το χαλί πάνω στο οποίο θα περπατήσουμε σε όλη μας τη ζωή, μέχρι να ξαναγίνουν αλλαγές και θα αργήσουν.

Κάτω, λοιπόν, από την καλλιέργεια του λόγου και την επιμέλεια της τεκμηρίωσης που επέδειξαν οι εισηγητές, δεν παύει να κρύβεται μια σκληρή σύγκρουση και αυτό δεν είναι κακό. Είναι σωστό και έτσι πρέπει και δεν μπορεί να γίνεται αλλιώς. Γιατί μία λέξη ή μία παράγραφος μπορεί να φυλακίσει ή να απελευθερώσει κομμάτια της καθημερινής μας ζωής.

Δεν είναι, λοιπόν, το Σύνταγμα κάτι θεωρητικό, παρ' ότι η θεωρητική συζήτηση είναι αυτή που θα το εμπλουτίσει, αλλά είναι κάτι άμεσα πρακτικό που αφορά την καθημερινότητά μας.

Επιτρέψτε μου. Η απαγόρευση διακρίσεων λόγω φύλου-sex δεν είναι ένα θεωρητικό ζήτημα. Μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικούς μισθούς. Μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικές συμπεριφορές από τις αρχές οι οποίες να οδηγούν σε αυθαιρεσίες. Μπορεί να οδηγήσει πάλι σε έναν υποκατώτατο μισθό. Η άρνηση της ερμηνευτικής δήλωσης οδηγεί αντικειμενικά στην αμνήστευση της «NOVARTIS». Όσα θεωρητικά πράγματα και αν πει κανείς, οδηγεί εκεί. Επομένως, το να μην γίνει αποδεκτή, σημαίνει ότι κάποιοι με την ψήφο τους, θα αμνηστεύσουν τη «NOVARTIS».

Όσον αφορά το όριο στη θητεία των Βουλευτών -κάτι που για εμάς είναι αυτονόητο-, φαίνεται ότι υπάρχει κληρονομικό δικαίωμα εξουσία η οποία θεωρεί αυτονόητο το αντίθετο. Αλλά αυτό είστε βέβαιοι ότι εκφράζει τον λαό μας; Πιθανώς να εκφράζει τους ψηφοφόρους του καθενός, αλλά την κοινωνία μας την εκφράζει;

Το αν θα μπει ότι είναι αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης ή ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα 213 ευρώ, στενεύει τις δυνατότητες του λαού μας να απαιτήσει και να πετύχει καλύτερες συνθήκες ζωής. Το αν θα μπει ότι το κράτος εγγυάται την καθολική πρόσβαση στα κοινωνικά αγαθά, για παράδειγμα δημόσια υγεία, εκπαίδευση, έχει τεράστια διαφορά και τεράστια απόσταση από το ότι το κράτος μεριμνά.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μειοψηφικός; Δεν θέλω να προσβάλλω κανέναν αλλά μπορεί αυτό να είναι μια σοβαρή πρόταση; Ο χρυσός κανών μέσα στο Σύνταγμα; Μέσα στο Σύνταγμα ότι το κράτος μεριμνά για την οικονομική δραστηριότητα υπέρ της επιχειρηματικότητας και όχι υπέρ του γενικού συμφέροντος;

Θα μπορούσα να σας παραθέσω αυτούσια κείμενα του αείμνηστου Τσάτσου. Εγώ έχω μια ιδιαίτερη αγάπη για τα γραπτά του. Καταλήγει στο εξής: «Ο Έλληνας ορθόδοξος έχει ένα μικρό πλεονέκτημα από τον Έλληνα μουσουλμάνο. Ο Έλληνας ορθόδοξος έχει ένα μικρό πλεονέκτημα από τον Έλληνα Εβραίο, από τον Έλληνα άθεο...». Δεν θα έπρεπε μέσα από το Σύνταγμα να βγαίνει αυτό. Χωρίς αυτό να απεμπολεί τους ιστορικούς δεσμούς της χώρας μας με την Ορθοδοξία.

Ο κύριος εισηγητής της Πλειοψηφίας -κύριε Τζαβάρα, σημείωσα επακριβώς τις λέξεις που είπατε- ανέφερε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κύριε Μουζάλα, συντομεύετε σας παρακαλώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ: Επιτρέψτε μου. Τελειώνω. Συνήθως είμαι φειδωλός αλλά τώρα...

Ανέφερε, λοιπόν: «Υπάρχει ισότητα στον ποινικό νόμο. Δεν γίνονται διακρίσεις». «Όλοι απέναντι στη διαφθορά είμαστε από την ίδια πλευρά του λόφου».

Νομίζω ότι μπερδεύουμε το ευκαίο με την πραγματικότητα. Θα μπορούσα να σας παραθέσω κείμενα του Τσάτσου, του Μαγκάκη, του εισαγγελέα Ματθία, του κ. Διαμαντόπουλου πρόσφατα -έβγαλε κι ένα βιβλίο που αξίζει να διαβάσει κανείς- για να προσεγγίσουμε την πραγματικότητα, στο Σύνταγμα χρειάζεται η κατάλληλη λέξη και η κατάλληλη παράγραφος.

Και εδώ, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, επιδείξατε

υποχώρηση σε βασικές αρχές. Υποχώρηση και σε θέσεις που είχατε και στην προηγούμενη Αναθεώρηση του Συντάγματος. Υποχωρήσεις όχι σε αρχές αριστερές αλλά σε αρχές αστικού δημοκρατικού κράτους. Δεν έχουν καμμία σχέση οι υποχωρήσεις σας με τον υποτιθέμενο ευρωπαϊκό προσανατολισμό σας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προσπαθήσει να συνεχίσει να συμβάλλει στη διαμόρφωση δημοκρατικών λύσεων. Το Σύνταγμα εξάλλου είναι κάτι διεκδικήσιμο νομικά αλλά διεκδικήσιμο και από τον πατριωτισμό των Ελλήνων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κύριε συνάδελφε, σας παρακαλώ. Θα μείνουν πολλοί συνάδελφοι χωρίς να μιλήσουν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ: Ο ΣΥΡΙΖΑ στον μετασχηματισμό του στην ευρεία εκπροσώπηση της πλειοψηφικής δημοκρατικής προοδευτικής παράταξης θα σταθεί απέναντι στον συντηρητισμό που προβάλλεται, θα σταθεί υπέρ οποιωνδήποτε θετικών προτάσεων.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστώ πολύ, κύριε συνάδελφε.

Θέλω να σας υπενθυμίσω ότι είναι πάρα πολλοί συνάδελφοι που δεν έχουν μιλήσει. Άρα, η υπέρβαση του χρόνου από τον οποιονδήποτε στερεί τη δυνατότητα στον οποιονδήποτε συνάδελφο να μιλήσει. Γι' αυτό θα παρακαλούσα πολύ να σεβαστείτε τον χρόνο.

Σας παρακαλώ πάρα πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Δευτερολογία οι εισηγητές δεν θα έχουν, δηλαδή;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Φαντάζομαι πως όχι απόψε, κύριε συνάδελφε, γιατί δώδεκα η ώρα πρέπει να κλείσουμε. Εκτός αν θέλετε τόσο πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΑΡΑΣ: Όχι, όχι. Ό,τι πείτε εσείς, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Θα είμαι λίγο αυστηρή σήμερα!

Τον λόγο έχει τώρα η Κοινοβουλευτική Εκπρόσωπος του ΜΕΡΑ25, κ. Μπακαδήμα, για δεκαπέντε λεπτά.

Αμέσως μετά θα μιλήσουν δυο συνάδελφοι. Έχει ζητήσει τον λόγο και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κινήματος Αλλαγής, ο κ. Καμίνης, επίσης για δεκαπέντε λεπτά.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΒΡΑΜΑΚΗΣ: Θα τελειώσουμε, δηλαδή, στις δώδεκα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Έτσι έχει αποφασιστεί. Γι' αυτό σας είπα ότι κάθε υπέρβαση του χρόνου είναι εις βάρος κάποιων συναδέλφων. Κι αυτό πρέπει να το σεβόμαστε.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακολουθήσα με τεράστιο ενδιαφέρον και τη σημερινή συζήτηση. Ως νέα Βουλευτής, πιστέψτε με, αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή για τη συμμετοχή μου σε μία τόσο ενδιαφέρουσα διαδικασία αλλά και για το ότι βρίσκομαι στο Βήμα αυτή τη στιγμή για να μιλήσω για τα υπό αναθεώρηση άρθρα που ανήκουν στις δύο σημερινές ενότητες, την πέμπτη και την ένατη.

Περνώντας τώρα στη λεπτομερή συζήτηση επί των διατάξεων, από τα βασικότερα σημεία της σημερινής συζήτησης είναι το άρθρο 62 που αφορά το ακαταδίωκτο των Βουλευτών και το άρθρο 86, το οποίο σχετίζεται με τη δίωξη κατά μελών της κυβέρνησης και τη σύσταση ειδικού δικαστηρίου.

Πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση του κόμματός μας είναι πως πρέπει να καταργηθεί η βουλευτική ασυλία για ποινικά ζητήματα, ενώ για θέματα που αφορούν βουλευτικά καθήκοντα και ενέχουν υποψία πολιτικών ευθυνών, θα πρέπει οι Βουλευτές αλλά και οι διατελούντες ή οι διατελέσαντες μέλη των κυβερνήσεων να «απολογούνται» στη Βουλή, στην αρμόδια εξεταστική επιτροπή.

Είμαστε κάθετα αντίθετοι στη διατήρηση της ανισότητας που υφίσταται αναφορικά με τη θέση που έχει απέναντι στο νόμο ένας Βουλευτής σε αντίθεση με έναν απλό πολίτη. Δεν είναι δυνατόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να συντηρούμε την άποψη που έχουν αρκετοί πολίτες για μας, πως οι Βουλευτές είναι στο απυρόβλητο και ακόμη και αν διαπράξουμε κάποιο αδίκημα θα πρέπει να περάσει ένα μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι να έρθει

η δικογραφία στη Βουλή και είναι πολύ πιθανό τελικά να μην αποδοθούν καν ευθύνες, μιας και θα πρέπει να εξετάσουν τον φάκελο έτεροι Βουλευτές.

Θεωρούμε αδιανόητο, επίσης, να μην μπορεί να διωχθεί ούτε να συλληφθεί ένας Βουλευτής χωρίς να δώσει την άδειά του το Σώμα, καθώς και να μπορεί μόνο η Βουλή να ασκήσει δίωξη κατά όσων έχουν διατελέσει ή διατελούν μέλη της κυβέρνησης ακόμη και για ποινικά αδικήματα.

Ως εκ τούτου, ζητάμε, εκτός από την πλήρη κατάργηση της βουλευτικής ασυλίας, την κατάργηση της ειδικής αποσβεστικής προθεσμίας της παραγραφής των αδικημάτων των Υπουργών, Υφυπουργών και λοιπών πολιτικών προσώπων.

Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω θα είναι τελικά τα πολιτικά πρόσωπα να υπόκεινται στις απαραίτητες δικαστικές διαδικασίες χωρίς την άδεια της Βουλής και να τους ασκείται δίωξη όταν οι δικαστικοί λειτουργοί το κρίνουν απαραίτητο, βάζοντας στην άκρη τη βουλευτική τους ιδιότητα. Εξάλλου, αυτό επιτάσσει η ισονομία και είναι ευκαιρία να το θεσμοθετήσουμε, επιτέλους, κατοχυρώνοντάς το συνταγματικά, δίνοντας στους πολίτες να καταλάβουν πως είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε πιο πέρα από τις προηγούμενες Αναθεωρητικές Βουλές, καταργώντας, επιτέλους, τη βουλευτική ασυλία.

Η χρονική στιγμή έχει έρθει. Είναι η κατάλληλη. Αναρωτιόμαστε αν μπορούμε συνολικά να δείξουμε την απαραίτητη πολιτική βούληση, ώστε να επεκταθεί η ισονομία και η ισηγορία και στους Βουλευτές που θα τιμωρούνται αν διαπράξουν κάποιο αδίκημα, όπως ο νόμος ορίζει και χωρίς καμμία διάκριση υπέρ τους. Πρέπει, επιτέλους, να πάψουμε να καλλιεργούμε στους συμπολίτες μας την εντύπωση πως η Βουλή συγκαλύπτει και κλείνει τα μάτια.

Είναι η κατάλληλη ευκαιρία να βάλουμε τέλος σε μία κακή πρακτική που ξεκίνησε από το πρώτο Σύνταγμα του 1844 και με διακυμάνσεις διατηρήθηκε σε αυτό του 1975, με τη διαμόρφωση των σχετικών άρθρων 85 και 86, ενώ με την αναθεώρηση του 2001 λίγα άλλαξαν. Λίγο αργότερα, το 2003, ήρθε ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών.

Για να θυμηθούμε λίγο τι είχε συμβεί τότε. Εισηγητής στην Αναθεώρηση του 2001 ήταν ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος και του νόμου περί ευθύνης Υπουργών ο τότε Υπουργός Δικαιοσύνης, Φίλιππος Πετσάλλινος. Η εισήγηση του 2001 του κ. Βενιζέλου κάθε άλλο παρά άλλαξε το πλαίσιο, ενισχύοντας ακόμη περισσότερο το δίχτυ προστασίας, επεκτείνοντας τον χρόνο αρμοδιότητας μέχρι το τέλος της επόμενης τακτικής Συνόδου, προβλέποντας μία εξαιρετικά σύντομη παραγραφή, ειδικά αν αναλογιστούμε πως τότε μία κυβέρνηση συνήθως εξαντλούσε την τετραετία.

Παράλληλα, επανέφερε μία διάταξη που ίσχυε και στην περίοδο της χούντας και προέβλεπε τη διαβίβαση της δικογραφίας στη Βουλή, σε όποιο στάδιο προσέκρουε σε όνομα πολιτικού προσώπου που κατείχε θέση Υφυπουργού ή Υπουργού και τη διακοπή της εισαγγελικής έρευνας. Είναι μια διάταξη που ισχύει μέχρι και σήμερα να τα γνωστά σε όλους μας αποτελέσματα.

Αν σκεφτούμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσα ακολούθησαν την αναθεώρηση του άρθρου 86 το 2001 και την ψήφιση του σχετικού νόμου το 2003, με τη διασπάθιση του δημόσιου χρήματος, όλα τα θαλασσοδάνεια που δόθηκαν σε πολλά κόμματα, όλα τα οικονομικά σκάνδαλα στα οποία ενεπλάκησαν πολιτικοί, ακόμη τα μνημόνια που υπεγράφησαν, δεν θα ήταν υπερβολικός κανείς αν έλεγε ότι η τότε αναθεώρηση του συγκεκριμένου άρθρου ουσιαστικά κράτησε στο απυρόβλητο πολλούς διατελέσαντες Υπουργούς και άλλα πολιτικά πρόσωπα, στους οποίους δεν θα αποδοθεί ποτέ καμμία ευθύνη.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μοιάζει λες και ο κ. Βενιζέλος είχε μαντικές ικανότητες τότε και μπορώντας να διαβλέψει τι θα ακολουθούσε την είσοδο της χώρας μας στην ΟΝΕ, προσπαθήσε και πέτυχε να δημιουργήσει ένα ευρύτερο δίχτυ προστασίας και με τις μετέπειτα Αναθεωρήσεις-τροποποιήσεις του νόμου το 2007 μέχρι και το 2011, ένα δίχτυ που δεν ύφανε μόνος του, δεδομένου ότι το αναθεωρημένο άρθρο τότε πέρασε με διακόσιες ογδόντα τρεις ψήφους -εκατόν πενήντα οκτώ του ΠΑΣΟΚ και εκατόν είκοσι πέντε της Νέας Δημοκρατίας- ενώ επιτεύχθηκε πλήρως η στόχευση για διαμόρφωση μιας συνταγματικής υπο-

δομής, που θα διασφάλιζε την ακώλυτη συμμετοχή της χώρας μας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, όπως υπογράμμιζε η εισηγητική έκθεση της πρότασης του ΠΑΣΟΚ -ακόμη και αν αυτό σήμαινε μελλοντικά παροχή προστασίας σε μέλη κυβερνήσεων που έφεραν τελικά τη χώρα στην κατάσταση που είναι σήμερα- από το διάγγελμα του τότε Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου στο Καστελλόριζο και την είσοδο στο πρώτο μνημόνιο, όπως και τα υπόλοιπα, που παρέα με τις επιβαλλόμενες πολιτικές μετέτρεψαν τη χώρα σε μια παροιμία χρέους.

Ως ΜέΡΑ25, είμαστε ασφαλώς θετικοί και θέλουμε να γίνει διερεύνηση της εισόδου της χώρας στα μνημόνια, από το πρώτο μέχρι και το τέταρτο και, φυσικά, να αποδοθούν οι όποιες πολιτικές ευθύνες αναλογούν στους εμπλεκόμενους.

Αν και πολλές πολιτικές δυνάμεις έχουν τοποθετηθεί αρκετά συχνά θετικά ως προς την ανάγκη αλλαγής του νόμου περί ευθύνης Υπουργών και την αναθεώρηση του συγκεκριμένου άρθρου, μένει το ερώτημα αν έστω και τώρα μπορούμε να αρθρούμε στο ύψος των περιστάσεων και, επιτέλους, να το καταργήσουμε.

Και επειδή άκουσα σήμερα από ομιλητές της Νέας Δημοκρατίας να χρεώνουν σε μας, στο ΜέΡΑ25, ανακολουθία στο θέμα της ασυλίας, έχω μια πρόταση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Τι λέτε να δώσουμε τώρα, εδώ, τα χέρια και να καταργήσουμε το άρθρο τη Δευτέρα, που θα ψηφιστεί η συνολική Αναθεώρηση;

Ας περάσουμε στο επόμενο και εξίσου σημαντικό άρθρο, το άρθρο 54, που αφορά το εκλογικό σύστημα, τις εκλογικές περιφέρειες και τους Βουλευτές επικρατείας. Αναφορικά με την αντικατάσταση της πρώτης παραγράφου, προτείνουμε την εφαρμογή εκλογικού συστήματος απλής αναλογικής και τη διαμόρφωση με νόμο ισόρροπων πληθυσμιακά εκλογικών περιφερειών, ενώ να μην επιτρέπονται μονοεδρικές ή δυοεδρικές εκλογικές περιφέρειες.

Περνώντας τώρα στο θέμα της ψήφου των αποδήμων, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το ΜέΡΑ25 ήταν το πρώτο κόμμα, που τόσο προεκλογικά όσο και εδώ, από το Βήμα της Βουλής, στην πρώτη του ομιλία, στις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης, ο Γραμματέας του κόμματος, Γιάννης Βαρουφάκης, αναφέρθηκε σε αυτό το θέμα στην ψήφο των αποδήμων και ως κόμμα υποστηρίξαμε από την αρχή την πλήρη αποκατάσταση των εκλογικών δικαιωμάτων των Ελλήνων του εξωτερικού και τη διευκόλυνση άσκησής τους. Γι' αυτό και καταθέσαμε μια ολοκληρωμένη πρόταση νόμου για τη διευκόλυνση αυτή, για να μπορούν Έλληνες που ζουν εκτός της χώρας να ψηφίζουν, ενώ από την αρχή καταλήξαμε σε μια διαπίστωση που αποτυπώθηκε και στην πρόταση νόμου που καταθέσαμε, ότι είναι απαραίτητο να διαχωρίσουμε τους απόδημους σε δύο κατηγορίες, στους Έλληνες που έχουν αποχωρήσει από τη χώρα τα τελευταία χρόνια της κρίσης, σχηματικά ας πούμε από το 2010 και μετά, και εκείνους που ζουν εδώ και πολύ περισσότερα χρόνια εκτός Ελλάδας.

Οι πρώτοι, έχοντας ακόμη στενούς δεσμούς με τη χώρα, φρονούμε πως θα πρέπει -κι αυτό ήταν κομμάτι της πρότασής μας- να μπορούν να ψηφίζουν από τη χώρα πατρίδας τους για την περιφέρεια στην οποία ανήκουν στην Ελλάδα.

Αντίθετα, απόδημοι που ζουν για είκοσι, τριάντα ή και περισσότερα χρόνια στο εξωτερικό να μπορούν να ψηφίζουν για τις εκλογικές περιφέρειες Απόδημου Ελληνισμού, εκτός των ορίων της επικράτειας, επιλέγοντας ως εκπροσώπους ανθρώπους που γνωρίζουν και στέλνοντας στο ελληνικό Κοινοβούλιο Βουλευτές που θα φέρουν εδώ τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, αλλά και θα μεταφέρουν τον παλμό της Ελλάδας, του ελληνικού Κοινοβουλίου στους απόδημους μας, που πάντα παρακολουθούν ιδιαίτερα στενά τα θέματα της πατρίδας.

Δεν θα επεκταθώ περισσότερο σε αυτό το θέμα και για οικονομία του χρόνου, μιας και θα μπορέσουμε να το συζητήσουμε ξανά, όταν θα έρθει στην Ολομέλεια και ο σχετικός νόμος.

Το δεύτερο υπό αναθεώρηση άρθρο της ένατης ενότητας είναι το άρθρο 56 και αφορά τα κωλύματα εκλογιμότητας. Πρόταση του ΜέΡΑ25 είναι να μη γίνει κάποια αλλαγή και το σκεπτικό μας είναι απλό. Θεωρούμε πως δεν είναι απαραίτητο να κατοχυρωθεί νομοθετικά όριο στις βουλευτικές θητείες, όπως εισηγήθηκε η προτείνουσα Βουλή. Κρίνουμε πως οι πολίτες μπορούν να κάνουν τις κατάλληλες επιλογές και να αποτρέψουν με την

επιλογή τους την επαγγελματισμό της βουλευτικής ιδιότητάς. Πολύ απλό παράδειγμα είναι το ότι και η σημερινή Βουλή έχει πάρα πολλούς καινούργιους Βουλευτές που για πρώτη φορά εκλέχθηκαν.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, έχουμε μια σημαντική ευκαιρία να προχωρήσουμε σε αλλαγές, οι οποίες θα αφουγκράζονται τις σκέψεις των πολιτών που μας τίμησαν με την ψήφο τους, στέλνοντας μας εδώ ως εκπροσώπους τους.

Γι' αυτό και οφείλουμε, έστω και τώρα, που η συζήτηση για την αναθεώρηση οδεύει στο τέλος της -μάλλον ειδικά τώρα που οδεύει στο τέλος της- και στην τελική ψηφοφορία της Δευτέρας, να κάνουμε μερικά θαρραλέα βήματα, θεσμοθετώντας πάγια αιτήματα και θέλω τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Μπλούχος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΛΟΥΧΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι θεσμοί και το Σύνταγμα είναι φορείς νοήματος. Ο θεσμός νοηματοδοτεί και η εξουσία επιβάλλει το νόμο. Η πλήρης ή κατά συγκυρία, όπως μας συνθήσατε, εργαλειοποίηση των θεσμών με τον πιο απροκάλυπτο και κυνικό τρόπο, ιδίως σε συνθήκες κοινωνικής ύπωσης του χειμαζόμενου συλλογικού υποκειμένου, οδηγεί αφ' ενός στη θεσμική κόπωση και απίσχναση και αφ' ετέρου διασταλτικά η κοινωνία αφήνεται ανεξέλεγκτη στην ενστικτώδη επιθυμία και εντείνεται η απουσία νοήματος.

Γι' αυτό τώρα χρειάζονται αλματώδη βήματα, με πιο πολλή τόλμη και πιο αποφασιστική προσέγγιση για να διαμορφώσουμε μια νέα θεσμική και πολιτική ισορροπία, μια νέα συμμετρία στη χώρα, μια νέα θεσμική αρμονία στον τόπο μας. Αυτή επιτυγχάνει με την πρότασή της η κυβερνητική πλειοψηφία.

Η απάντηση που θα θέλαμε να δώσουμε συμπτωκωμένα και εμβληματικά είναι να κάνουμε λιγότερα έστω πράγματα, αλλά να τα κάνουμε καλύτερα. Προκαταλήψεις και διάφοροι μύθοι, που έχουν διαμορφωθεί στην κοινωνία των πολιτών, υφίστανται σχετικά με τη φθορά των θεσμών επ' ευκαιρία της οικονομικής κρίσης. Τίθεται σε αμφιβολία η ποιότητα αυτή καθ' εαυτή των θεσμών.

Το επικίνδυνο είναι ότι η συνολική απαξίωση του δημόσιου χώρου και των θεσμών που απεργάζονται, άλλοι συνειδητά και άλλοι ασυνειδητά, οδηγεί στην κρίση της πολιτικής. Η διάψευση των ελπίδων του ριζικού ατομισμού καταλήγει σε ένα συγκινησιακό μέτωπο άρνησης της πολιτικής, κατ' επέκταση οι πολιτικοί βρίσκονται σε μόνιμη άμυνα και φαίνονται αποκλειστικά δεσμευμένοι σε οικονομικούς μονόδρομους, κατασκευάζοντας έτσι έλλειμμα λαϊκό στην πολιτική τους.

Σε τελική ανάλυση, μοναδική διέξοδος από ένα σκληρό οργή, θυμού και απαξίας είναι ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο αλήθειας και ευθύνης που συνδιαμορφώνουν οι πολίτες και η Κυβέρνησή μας. Ευχής έργο να συμμετέχετε κι όχι να αποδράσετε ναρκισσεύομενοι σε ένα είδος θρησκευτικού ιδεογράμματος, απολογητές της ιδεολογικής, φαντασιακής αριστερής σας απόκλισης.

Απαντώντας σε κάποια στιγμιότυπα έντονης κριτικής από την Αντιπολίτευση, η κατάκτηση της δημοκρατίας που επαίρεστε και μονοπωλείτε προνομιακά ότι εξυπηρετείτε, είναι ενεργό και καθημερινό άθλημα και κανένα κανονιστικό πλαίσιο αρχών, μονοφασικά και επίπεδα, μπορεί να καναλιζάρει ή να αγκιστρώσει, άρα να καθλώσει τη δυναμική φύση της διαδικασίας. Το μόνο που την ορίζει, την αξιώνει ή την απαξιώνει είναι ο σεβασμός στην κοινωνία των σχέσεων, η στόχευση του συλλογικού υποκειμένου και η ωριμότητα που επιδεικνύει λαός και πολιτικοί.

Σας πληροφορώ ότι είναι εξόφθαλμα προφανές ότι στο άθλημα αυτό αγωνίζεστε κακόπιστα και κακόβουλα, όταν πλεονάζει η μικροκομματική σας σκοπιμότητα και η λαϊκιστική σας ρητορεία. Άρα, διερωτάται κανείς, η όποια ποιότητα της πολιτικής αντιπαράθεσης -αν κάποια διασώζεται σήμερα- απαιτεί και αυτή θεσμοθέτηση;

Αγαπητοί συνάδελφοι, η ποιότητα των πολιτικών και η παρουσία ή όχι ηγετικών αναστημάτων, ορίζουν την αξία ή την απαξία, την ορθότητα ή τη στρέβλωση, τη ζωτικότητα ή την απίσχναση

των θεσμών. Όσο ένοχοι υπάρχουν από τη μια, τόσο υπάρχουν και από την άλλη, όσο ένοχο είναι το πολιτικό σύστημα και εν αμφιβολία είναι, τόσο ένοχος και ο λαϊκισμός που εξυφαίνει, υποδαυλίζει και στοχοποιεί εμπρηστικά, συνεγείρει το λαϊκό θυμικό και τα ένστικτα των μαζών. Ναι, μεν στόχευσή σας πρόδηλη είναι το μη νόημα και ο μηδενισμός, αλλά σε επίπεδο θεσμικό, αυτό κρίνεται όχι μόνο ατελέσφορο, αλλά και δυνητικά επικίνδυνο.

Η οποια θεσμική ανασυγκρότηση, αρχής γενομένης από την Αναθεώρηση του Συντάγματος, επιβάλλεται να πλαισιωθεί από ριζική ανανέωση και εμπλουτισμό με νέα πρόσωπα, που θα απορρίπτουν έμπρακτα τις πελατειακές πρακτικές, θα κυνηγήσουν χωρίς συμβιβασμό τη διαφθορά, θα διακατέχονται από πνεύμα κοινής προσφοράς, ευθύνης και αλληλεγγύης.

Σήμερα, οι αξιακές μας σταθερές είναι υπό διωγμόν και όχι αυτοί καθ' αυτοί οι θεσμοποιημένοι κανόνες, οι κανονιστικές αρχές, το Σύνταγμα. Το Σύνταγμα, η όποια κανονιστική αρχή αναφοράς, όσο καλή κι αν είναι, μπορεί να χαθεί και να καταβαρθρωθεί από την απροσδιοριστία νοήματος.

Η έλλειψη προσαρμοστικότητας, κακές νοοτροπίες και η σύνολη ανωριμότητα που επιδεικνύουμε στην επιταγή του δημοσίου συμφέροντος, θα υποθηκεύουν πάντα την οποια θεσμοθέτηση. Είναι δεδομένο ότι ελλείπουν οι κατάλληλες εγγραφές ή έχουν απαλειφθεί δεδομένων συνθηκών και συγκυριών.

Φταίει οι κακοί θεσμοί; Φταίει η νοθευμένη αντιπροσωπευτικότητα; Φταίει η λεηλατική κομματοκρατία; Φταίει η πελατειακή εκφορά της πολιτικής; Φταίει το Σύνταγμα και άρα τι; Νέο Σύνταγμα;

Ακούστηκαν, επίσης, αυτές τις μέρες φωνές αμεσοδημοκρατίας και φωνές συμμετοχικότητας. Είναι φωνές ομφαλοσκόπησης και αναγεννητικού αυτογνωρισμού, συνταγματικού αναστοχασμού, ρεαλιστικού δημοκρατικού εκσυγχρονισμού; Μάλλον είναι φωνές αυτιστικής ρητορικής συμπεριφοράς και ευτελέστατης υποκρισίας, λαϊκιστικού καινοφανούς εμπαιγμού του λαϊκού σώματος.

Πρέπει να κερδίσουμε πολλά, να αποδείξουμε περισσότερα, να σεβαστούμε την κοινωνία των πολιτών και να μην προκρίνουμε επικίνδυνες ακροβασίες, που θα ναρκοθετήσουν την ίδια την υπόσταση του συλλογικού μας υποκειμένου.

Η Ελλάδα, στο χειρότερο στάδιο της Μεταπολίτευσης, έχει την τελευταία ευκαιρία, που επιβάλλει ο ίλιγγος της αβύσσου. Χάνοντας την ευκαιρία από την προτεινόμενη Βουλή για ριζοσπαστικοποίηση της Αναθεώρησης -τρανό παράδειγμα το άρθρο 16- η κυβερνητική πλειοψηφία ξεπερνά με την πρότασή της εν συνόλω θεσμικές κληρώσεις, καιροσκοπικές πρακτικές και απαξιωμένες ιστορικά ιδεοληψίες.

Η απαλοιφή της λεγόμενης προνομίας του πολιτικού προσωπικού -ναι, επιτακτική και αναγκαία- δεν μπορεί, όμως, να φτάσει αντιδραστικά και υπεραμυντικά στο άλλο άκρο και να ριφθεί η υπουργική ιδιότητα βόρα στην επιπολάζουσα δικομανία και, κυρίως, δεν μπορεί και δεν πρέπει να καταλήγει στην απελπιστική κατάσταση επιβολής πλήρους ευθυνοφοβίας.

Στον πυρήνα της αναθεώρησης του άρθρου 86 είναι ευρέως αποδεκτό ότι είναι απαιτητό να καταργηθεί η αποσβεστική προθεσμία, κυρίως, να αμβλυνθούν οι αντιδράσεις του πολίτη που δηλητηριάζτηκε με την κατασκευή του μύθου της προστασίας των λυμενώνων της πολιτικής ζωής.

Το άρθρο 62, δεν έχει να κάνει τόσο με την προβληματική του διατύπωση μάλλον, όσο με την προβληματική του εφαρμογή, που συνίσταται στην καταχρηστική και τη στρεβλή ασυλία. Από την άλλη, όμως, χωρίς θεσμικό πλέγμα, οι Βουλευτές καθίστανται ευκόλως έρμαια σε αυθαίρετες σκοπιμότητες ή καταχρηστικές και κακόπιστες, αστήρικτες αναφορές.

Αγαπητοί συνάδελφοι, μία επιδερμική μόνο προσέγγιση της θεσμικής μας κρίσης κάλλιστα μπορεί να αποδοθεί στην εν γένει θεσμική μας ανωριμότητα. Στη δική μας περίπτωση ίσως το πρόβλημα δεν είναι οι τυπικοί θεσμοί, αλλά μάλλον οι άτυποι, οι κανόνες συμπεριφοράς που σφέστατα δεν πηγάζουν από τη νομοθετική διαδικασία.

Δεν έχει σημασία τι νόμους έχεις, πόσο πλήρεις είναι, ποια είναι η νομοτεχνική τους ποιότητα. Αυτό που μετράει είναι αν εφαρμόζονται και πώς εφαρμόζονται, το πραγματικό δίκαιο δη-

λαδή, το δίκαιο της πράξης. Ενώ ο ρόλος των άτυπων θεσμών είναι κατ' αρχάς επικουρικός, στην πραγματικότητα καθίσταται πρωταγωνιστικός και καθοριστικός. Ακόμα και το πιο προωθημένο και σύγχρονο Σύνταγμα δεν μπορεί να διασφαλίσει το κράτος δικαίου, αν δεν βασίζεται σε μία παράδοση κοινωνίας πολιτών.

Το ζήτημα είναι εάν τόσο το πολιτικό σύστημα, όσο και η κοινωνία βρίσκονται σε μία κατάσταση αέναου διλήμματος του φυλακισμένου. Τι σημαίνει αυτό; Αδυναμία συντονισμού και απουσία συνεργασίας. Οι θεσμοί, για να είναι καταξιωμένοι, χρειάζονται υπηρέτες αγωνιστές, με φρόνηση, περίσκεψη, τόλμη, υπευθυνότητα, εντιμότητα και ήθος.

Κλείνω, κυρία Πρόεδρε, με τη φωτισμένη σκέψη του Πλούταρχου: «Δεν υπάρχει τελειότερο προτέρημα στον άνθρωπο από την αρετή στη σχέση με την πολιτική».

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ευχαριστούμε, κύριε Μπλούχο.

Τον λόγο έχει ο κ. Χειμάρης από τη Νέα Δημοκρατία για οκτώ λεπτά.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ (ΘΕΜΗΣ) ΧΕΙΜΑΡΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε την τιμή και παράλληλα την ύψιστη ευθύνη να απαρτίζουμε την τέταρτη Αναθεωρητική Βουλή μετά το πρώτο μεταπολιτευτικό Σύνταγμα του 1975, μια Αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από επιτακτικά κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά ζητήματα, που απασχόλησαν τη χώρα μας από την προηγούμενη συνταγματική Αναθεώρηση, αυτή του 2008.

Η σκυτάλη ήρθε τώρα στα δικά μας χέρια και είναι η σειρά μας να διέλθουμε τον στίβο αυτού που αποτελεί έκφραση κορυφαίας κοινοβουλευτικής πρωτοβουλίας, τη συνταγματική Αναθεώρηση.

Πρώτη η Νέα Δημοκρατία πρότεινε ήδη κατά την προηγούμενη Κοινοβουλευτική Περίοδο να τεθούν προς αναθεώρηση στην αποφασίζουσα Βουλή όλες οι προτάσεις από οποιαδήποτε δημοκρατική πλευρά του Κοινοβουλίου και αν προέρχονται, ώστε μέσα από έναν ευρύ και εποικοδομητικό διάλογο να οικοδομηθούν οι βάσεις για μία ριζική καινοτόμο συνταγματική Αναθεώρηση, συμβατή με τις ανάγκες της χώρας, αλλά και τις συνθήκες που αυτή διηγεί.

Οι πέντε βασικοί άξονες, πάνω στους οποίους διατυπώθηκαν οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας ήταν η ανάπτυξη, η αξιοκρατία, η αλληλεγγύη, η αριστεία και η αξιοπιστία. Στην εντελώς αντίθετη κατεύθυνση κινήθηκε τότε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, της οποίας οι προτάσεις για τις προς αναθεώρηση διατάξεις χαρακτηρίζονται επιεικώς και κατ' ελάχιστο οπισθοδρομικές.

Στο σημείο αυτό, σας θυμίζω τη βαθιά πολιτική αντιπαράθεση, που είχε προηγηθεί ως προς την αναθεώρηση των άρθρων 16 και 24. Επειδή δεν θέλω να σας κουράσω, θα μνημονεύσω μόνο κάποια πολύ χαρακτηριστικά σημεία των ομιλιών των Κυριάκου Μητσοτάκη και του Αλέξη Τσίπρα κατά τη συζήτηση της αναθεώρησης του άρθρου 16 του Συντάγματος, στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της 13ης Φεβρουαρίου του 2019.

«Για εμάς δύο άρθρα, το άρθρο 16 και το άρθρο 24, είναι άρθρα κορυφαίας πολιτικής σημασίας», δήλωσε τότε ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ενώ απευθυνόμενος στον κ. Τσίπρα τόνισε: «Δεν βρήκατε μία κουβέντα να εξηγήσετε γιατί είναι προοδευτικό, η Ελλάδα να είναι ουσιαστικά η μόνη χώρα στον κόσμο» -δεν συμπεριλαμβανεται καν η Βόρειος Κορέα σε αυτόν τον κατάλογο», γιατί η Βόρειος Κορέα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχει ιδιωτικό πανεπιστήμιο- «...που δεν επιτρέπει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων».

Απαντώντας στα παραπάνω ο κ. Τσίπρας και ελλείψει επιχειρημάτων ανέφερε απλά ότι η συζήτηση για το άρθρο 16 πιστεύει ότι έχει εξαντληθεί, καθώς και η συζήτηση για το άρθρο 24. Μας υπενθύμισε με αυτόν τον τρόπο, για άλλη μία φορά, την κοντόφθαλμη πολιτική του.

Ξεκάθαρη στόχευση, λοιπόν, για να επανέλθω στα λεγόμενά μου, είχαν οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ να οδηγήσουν τη χώρα σε μία τελματική κατάσταση, ανήμπορη να χρησιμοποιήσει το δυ-

ναμικό και τους πόρους της, για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Ας περάσουμε τώρα στη σημερινή μας θεματική και ειδικότερα στην αναθεώρηση του άρθρου 86 του Συντάγματος, γνωστού και ως άρθρου «περί ευθύνης Υπουργών».

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκδηλώση στοιχειώδους πολιτικής ωριμότητας αποτελεί η συζητούμενη σήμερα κατάργηση της εξαιρετικά σύντομης προθεσμίας, που προβλέπεται από το άρθρο 86 σχετικά με την άσκηση δίωξης κατά των μελών της Κυβέρνησης.

Σας θυμίζω ότι όσον αφορά τη συγκεκριμένη κατάργηση σημειώθηκε ευρύτατη συναίνεση στην προτείνουσα Βουλή, αναφέροντας ότι δεν νοείται σε μία σύγχρονη δημοκρατική και φιλελεύθερη κοινωνία μέλη της κυβέρνησης -Πρωθυπουργός, Υπουργοί και Υφυπουργοί- να έχουν διαφορετική ποινική μεταχείριση σε σχέση με τους υπόλοιπους πολίτες.

Απέναντι στον ποινικό νόμο είναι όλοι ίσοι, χωρίς καμμία διάκριση. Επομένως, το Σύνταγμα, ο ανώτατος νόμος ενός κράτους, δεν μπορεί να προβλέπει καμμία τέτοια διάκριση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συμφωνούμε νομίζω όλοι πως για να επανέλθει στην πολιτική ζωή του τόπου η αξιοπιστία, για να πιστέψουν οι Έλληνες πολίτες ξανά στους πολιτικούς, θα πρέπει οι τελευταίοι να διακρίνονται για τη συνέπεια λόγων και έργων.

Θυμίζω, λοιπόν, στο Σώμα πως την κατάργηση της συγκεκριμένης σύντομης αποσβεστικής προθεσμίας εισηγήθηκε πρώτος ο Κυριάκος Μητσοτάκης στην προτείνουσα Βουλή το 2006, ως νέος τότε Βουλευτής. Βεβαίως, η πρωτοβουλία εκείνη κατέληξε άδοξα μιας και δεν υποστηρίχθηκε από επαρκή αριθμό Βουλευτών.

Αυτό που απασχόλησε την Επιτροπή Αναθεώρησης, κατά τις συνεδριάσεις της, ήταν το ενδεχόμενο, η κατάργηση αυτής της αποσβεστικής προθεσμίας να επιτρέψει στην ουσία να παραμένουν τα μέλη της κυβέρνησης δέσμοι και όμηροι μιας κατάστασης, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις, που υποβόσκει και ένα πολιτικό υπόβαθρο σύγκρουσης.

Γνώμη μου είναι ότι πλέον υπάρχει η πολιτική ωριμότητα για μία τέτοια αλλαγή, αλλά και ο κοινός νομοθέτης διατηρεί τη δυνατότητα να ρυθμίζει τα ζητήματα αυτά, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποκατασταθεί η επιθυμητή ισορροπία.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, η συνταγματική Αναθεώρηση δεν είναι πεδίο εντυπωσιασμού ούτε αρένα εντυπώσεων. Και στο σημείο αυτό κάνω μία θλιβερή αναφορά στη χθεσινή, πρωτόγνωρη για τα κοινοβουλευτικά χρονικά, ένσταση αντισυνταγματικότητας που υπέβαλε ο ΣΥΡΙΖΑ, η οποία φυσικά απερρίφθη ως αβάσιμη.

Ως νέος Βουλευτής, προτιμώ να παραμείνω οπαδός της εξαιρετικής δουλειάς που έγινε στην επιτροπή και να συγχαρώ όλους τους εισηγητές των κομμάτων και, βεβαίως, τον κ. Στυλιανίδη και τον κ. Τζαβάρα για το υψηλό επίπεδο και για την ποιότητα της δουλειάς που έκαναν.

Θεωρώ, όμως, ξανά, ως νέος Βουλευτής, πως είχαμε στα χέρια μας την ευκαιρία να εκσυγχρονίσουμε τον καταστατικό Χάρτη της χώρας, πραγματοποιώντας μία ευρεία συνταγματική αναδιάταξη και δυστυχώς, την πετάξαμε σε μεγάλο βαθμό.

Δεν ωφελεί η συντήρηση γερασμένων δομών. Αυτό που χρειάζεται η χώρα είναι μία γενναία συνταγματική Αναθεώρηση που να δημιουργεί ένα σύγχρονο μοντέλο αποτελεσματικής δημοκρατίας και να απελευθερώνει τις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας. Είναι πιο απαραίτητη από ποτέ η θεσμική επανεκκίνηση του πολιτεύματός μας, η διασφάλιση της αναπτυξιακής προοπτικής της χώρας και η κατάργηση αναχρονιστικών θεσμών του παρελθόντος.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Κινήματος Αλλαγής, ο κ. Καμίνης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΜΙΝΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο καθένας διαμορφώνει τη δημοσία στάση του ανάλογα και με την εμπειρία που έχει αποκομί-

σει από τη συμμετοχή του στο δημόσιο βίο.

Έχοντας, λοιπόν, υπηρετήσει για πολλά χρόνια την πόλη μου από την τιμητική θέση του δημάρχου, θα ήθελα να σας μεταφέρω την δική μου εμπειρία, καθώς και πολλών άλλων πρώην συναδέλφων μου από την ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής.

Κάθε δήμαρχος καλείται καθημερινά να πάρει αποφάσεις, που θίγουν συμφέροντα, συμφέροντα ενίοτε κατεστημένα και ισχυρά. Στην περίπτωση, μάλιστα, ενός δημάρχου μεγάλης πόλης συχνά το αντικείμενο της απόφασής του μπορεί να αποτιμάται και σε κάποιες δεκάδες εκατομμυρίων ευρώ. Γι' αυτό και βλέπουμε δημάρχους να στοιχειώνουν στα δικαστήρια επί πολλά έτη μετά τη λήξη της θητείας τους.

Σας βεβαιώνω ότι πρόκειται στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων για δημάρχους, που άσκησαν έντιμα και ευσυνείδητα τα καθήκοντά τους, για αιρετούς, που δεν έστερξαν να υποταχθούν στις πιέσεις των συμφερόντων και το έπραξαν αυτό, γνωρίζοντας ότι δεν καλύπτονταν από καμμία ασυλία, από κανένα προνόμιο.

Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ορθός ο όρος «προνόμιο», που έχει επικρατήσει στο πεδίο της βουλευτικής ασυλίας και της ποινικής ευθύνης των Υπουργών; Πιστεύω πως είναι ένας όρος, που μπορεί να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις, γιατί αφήνει την εντύπωση ότι καθιερώνει ανισότητα μεταξύ των απλών πολιτών από τη μία πλευρά και των Βουλευτών και των Υπουργών από την άλλη.

Αυτό δεν αληθεύει, γιατί τα μεγέθη που συγκρίνουμε είναι εξ ορισμού ανόμοια. Άρα, δεν έχει εδώ εφαρμογή η αρχή της ισότητας. Και δεν έχει εφαρμογή, γιατί το λεγόμενο προνόμιο δεν αποσκοπεί να προστατεύσει τον Βουλευτή ή τον Υπουργό ως άτομο, ως ιδιώτη, αλλά το λειτουργημά που αυτός ασκεί.

Είναι μία θεσμική εγγύηση, που αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει ότι ο Υπουργός ή ο Βουλευτής θα ασκήσει τα καθήκοντά του, έχοντας ως αποκλειστικό γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, απαλλαγμένος δηλαδή από τον φόβο ότι μπορεί κάποτε να διωχθεί ποινικά λόγω πολιτικής σκοπιμότητας ή προσωπικής αντεκδίκησης για πράξεις που διενήργησε ως δημόσιος λειτουργός, όχι βεβαίως, για αδικήματα που διέπραξε ως ιδιώτης.

Είναι γεγονός ότι η κοινή γνώμη έχει αναπτύξει μία δικαιολογημένη απέχθεια απέναντι σε αυτό το ειδικό καθεστώς, για διαφορετικούς, όμως, λόγους. Για μεν τους Βουλευτές, εύλογα είχε επικρατήσει η εντύπωση ότι η βουλευτική ασυλία είχε καταστεί αντικείμενο κατάχρησης, ότι δηλαδή είχε προστατέψει από την ποινική δίωξη Βουλευτές για πράξεις, που δεν έχουν καμμία σχέση με τα βουλευτικά τους καθήκοντα.

Ήταν τόσο έντονη η λαϊκή κατακραυγή, ώστε η πολιτική τάξη, με πρωτοβουλία και ευθύνη του ΠΑΣΟΚ, ανταποκρίθηκε καθιερώνοντας τη διαδικασία του άρθρου 83 του Κανονισμού της Βουλής. Τη διάκριση που καθιερώνει το άρθρο αυτό μεταξύ αφ' ενός πράξεων που συνδέονται στενά με την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων και για τις οποίες πράξεις πρέπει να παρέχεται ασυλία και των μη συνδεομένων αφ' ετέρου υιοθετούν ουσιαστικά σήμερα η Νέα Δημοκρατία και ο ΣΥΡΙΖΑ.

Εμείς, ως Κίνημα Αλλαγής, έχουμε καταθέσει μία ρηξικέλευστη πρόταση που πάει ακόμη πιο πέρα στην αντιστροφή της διαδικασίας, να μην απολαμβάνει εξ ορισμού ο Βουλευτής ασυλία, ώστε να εξαρτάται μετά από τη Βουλή η άρση της.

Εμείς προτείνουμε να μην υπάρχει κατ' αρχάς ασυλία, αλλά να την ζητά ο ίδιος ο Βουλευτής από τη Βουλή, δηλαδή να φέρει αυτός πλέον το βάρος της απόδειξης ότι η δίωξή του υποκρύπτει πολιτικά κίνητρα και εφόσον πείσει τη Βουλή, τότε και μόνον τότε να ενεργοποιείται η ασυλία.

Το ισχύον σήμερα σύστημα έχει το ελάττωμα ότι ουδείς φέρει προσωπική ευθύνη να προκαλέσει την άρση της ασυλίας και επειδή η ευθύνη διαχέεται σε όλους, επικρατεί τελικά η συντηχιακή αλληλεγγύη, γιατί ουδείς επιθυμεί να γίνει ο κακός.

Εμείς, με την πρότασή μας, υποχρεώνουμε πλέον τον Βουλευτή να αναλάβει ο ίδιος την πρωτοβουλία και την ευθύνη να μην κρύβεται πίσω από την κακώς εννοούμενη αλληλεγγύη των συναδέλφων του. Στέλλουμε το μήνυμα ότι η Βουλή δεν είναι μία κλειστή συντηχία που προστατεύει με τη δική της «ομερτά» τα μέλη της.

Ως προς την ποινική ευθύνη των Υπουργών πρέπει να αναζητήσουμε αλλού τη βασική αιτία της λαϊκής αντίδρασης, κυρίως στην κόπωση, που έχει προκαλέσει στην κοινή γνώμη η διαρκής ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, που τελικά, έχει ως αποτέλεσμα να περιέρχονται σε πλήρη σύγχυση οι απλοί πολίτες. Ακούν σημεία και τέρατα για πάσης φύσεως σκάνδαλα, τελικά όμως ανακαλύπτουν ότι, κάτω από όλα αυτά, τα πολιτικά κόμματα απλώς γυρεύουν να εξοντώσουν ηθικά και πολιτικά τους πολιτικούς αντιπάλους τους.

Εδώ, δηλαδή, δεν ανακύπτει τόσο θέμα ευνοϊκής μεταχείρισης για τον Υπουργό, γιατί όπως έχει άλλωστε επανειλημμένα συμβεί, ο Υπουργός μπορεί να βρεθεί σε δυσμενέστερη και από τον πολίτη θέση, λόγω αλλαγής της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας.

Αυτό που, κυρίως, έχει ενοχλήσει τον ελληνικό λαό είναι η χειραγώγηση της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης για πολιτικές σκοπιμότητες. Το μόνο θέμα που εγείρει υποψία άνοσης μεταχείρισης είναι η βραχεία, όπως αποδείχθηκε όμως από την εξέλιξη της πολιτικής ζωής, αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 3.

Αυτό όμως δεν επιτρέπεται να μας οδηγήσει στην πλήρη κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας, γιατί αυτό συνιστά μία άνευ όρων παράδοση στο συνταγματικό λαϊκισμό, γιατί για κάθε αδικήμα, που εν γένει απλώς θα συνάπτεται με την άσκηση των υπουργικών καθηκόντων, ακόμη δηλαδή και για τα επ' ευκαιρία ποινικά αδικήματα, ο πρώην Υπουργός θα ζει επί μία εικοσαετία με τον πέλεκυ της ποινικής δίωξης να κρέμεται πάνω από το κεφάλι του.

Ως προς τα αδικήματα κατά την άσκηση των καθηκόντων, τον πέλεκυ θα τον κρατάει η Βουλή. Ως προς τα επ' ευκαιρία αδικήματα, θα έχουμε την εισαγγελική εξουσία με ανάλογη ευχέρεια. Αν δεν είναι αυτό ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής, τότε τι είναι;

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, συνειδητοποιούμε το τίμημα αυτού του λαϊκισμού; Δεν πρέπει να μάθουμε, να αναρωτηθούμε ποιος Υπουργός θα βρεθεί να βάλει την υπογραφή του σε μια πολιτικά αμφιλεγόμενη απόφαση; Είμαστε έτοιμοι να δούμε Υπουργούς να φέρουν σωρηδόν για κύρωση στη Βουλή συμβάσεις και ατομικές διοικητικές πράξεις, προκειμένου να αποτινάξουν από πάνω τους την ευθύνη; Διότι αυτό θα είναι το τίμημα του συνταγματικού λαϊκισμού.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ως δήμαρχος, έχω υπογράψει αναρίθμητες διοικητικές πράξεις, για τις οποίες εν δυνάμει μπορεί να βρεθώ ποινικά υπόλογος έως το 2039 -βλέπω ότι γελάτε, δυστυχώς, όμως, έτσι είναι- να έχω, δηλαδή, τη μοίρα των δημάρχων, για τους οποίους σας μίλησα στην αρχή, αυτούς που στοιχειώνουν τις αίθουσες των ποινικών δικαστηρίων.

Ας μην επιφυλάξουμε την ίδια τύχη και στους Υπουργούς. Είναι χρέος του κοινού νομοθέτη να παρέμβει, προκειμένου αυτός πια να ορίσει μια αποσβεστική προθεσμία, να είναι μεν μακρότερη αυτής που προβλέπει σήμερα το Σύνταγμα, αλλά σα- φώς, βραχύτερη της εικοσαετίας που ισχύει για κάποια κακουργήματα.

Για την ιστορία, πάντως, πρέπει να τονίσουμε κάτι για το άρθρο 86 του Συντάγματος. Κυκλοφορεί, δυστυχώς, ευρέως η άποψη ότι η Αναθεώρηση του 2001 ήταν ένα προϊόν συμπαγνίας Νέας Δημοκρατίας και ΠΑΣΟΚ, προκειμένου να καλύψουμε ο ένας τα αμαρτήματα του άλλου. Όμως, με την Αναθεώρηση του 2001 η ρύθμιση έγινε από όλες σχεδόν τις πλευρές σε όλες σχεδόν τις όψεις της αυστηρότερη. Σε αυτά αναφέρθηκε διεξοδικά ο Ανδρέας Λοβέρδος, ως εισηγητής της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας.

Ας πάμε στο άρθρο 54. Εμείς, εξ αρχής υποστηρίξαμε τέσσερις βασικές σταθερές: Δικαίωμα ψήφου να έχουν όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, δηλαδή στα δημοτολόγια, η ψήφος να είναι ισοδύναμη με αυτή των υπόλοιπων εκλογέων, να καθιερωθεί τουλάχιστον η επιστολική ψήφος και να υιοθετηθεί ένα σύστημα εκλογικών περιφερειών στο εξωτερικό ή ένα τμήμα του ψηφοδελτίου επικρατείας.

Είναι θετική, εκ μέρους της Κυβέρνησης, η αναζήτηση της συναίνεσης. Όμως, αυτή η συναίνεση δεν επιτρέπεται να αναζητείται με κάθε τίμημα. Πρέπει να λεχθεί καθαρά εδώ, ότι με την πρόταση της κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας παρεμβαίνουμε στο μη αναθεωρητέο άρθρο 51 μέσω του άρθρου 54 και, μάλιστα, εισάγοντας διάταξη που είναι υπερβολικά, αδικαιολογήτα λεπτο-

μερής για συνταγματικό κείμενο.

Εμείς, αντίθετα, προτείνουμε μια λιτή διατύπωση: «Νόμος ορίζει περιορισμούς στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από τους εκλογείς που βρίσκονται έξω από την επικράτεια, ιδίως με γνώμονα τους δεσμούς που διατηρούν με τη χώρα».

Στα υπόλοιπα άρθρα θα αναφερθώ τελειώς συνοπτικά.

Το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής, όποτε εφαρμόστηκε στη χώρα, είχε καταστροφικά αποτελέσματα. Άλλωστε η Ελλάδα δεν έχει την πολυτέλεια να παραμένει, έστω και για μικρό χρονικό διάστημα, χωρίς κεντρική διακυβέρνηση, γιατί κάτω από την κυβέρνηση δεν υπάρχουν εύρωστες διοικητικές δομές ικανές να διασφαλίσουν τη συνέχεια της διοίκησης για τα διαστήματα εκείνα, κατά τα οποία θα εκδηλώνεται κυβερνητική κρίση, φαινόμενο συχνότατο σε πολυκομματικές κυβερνήσεις.

Αυτά, βεβαίως, κατά μείζονα λόγο ισχύουν για την πάγια καθιέρωση της απλής αναλογικής. Άλλωστε, το Σύνταγμά μας προβλέπει βραχύτατες προθεσμίες για τον σχηματισμό κυβέρνησης. Δεν παρέχει χρόνο για ουσιαστικές διαβουλεύσεις, απαραίτητη προϋπόθεση για να υπάρξει μια ουσιαστική συμφωνία πάνω σε κυβερνητικό πρόγραμμα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 37 του Συντάγματος, όπου ρυθμίζεται η διαδικασία των διερευνητικών εντολών, μέσα σε περίπου δέκα μέρες πρέπει να έχει σχηματιστεί κυβέρνηση. Πού να βρεις χρόνο για να φτιάξεις κυβερνητικό πρόγραμμα συνεργασίας;

Είμαι κατηγορηματικά αντίθετος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην εισαγωγή περιορισμών στις κοινοβουλευτικές θητείες. Δεν θα καταπολεμήσουμε έτσι ούτε το πελατειακό σύστημα ούτε την οικογενειοκρατία. Δεν επιτρέπεται να φράζουμε τον δρόμο σε εκείνους που κατά τεκμήριο θεωρεί κανείς το εκλογικό σώμα, αφού τους εκλέγει διαχρονικά. Αντίθετα, πρέπει να ανοίξουμε διάπλατα το παιγνίδι, ούτως ώστε να δίνουμε την ευκαιρία και στους άλλους να αγωνιστούν, διασφαλίζοντάς τους ίσες ευκαιρίες, αν θέλουμε να ανοίξουμε το πολιτικό σύστημα σε νέους ανθρώπους, να δούμε τι πρέπει να γίνει, λόγου χάρη, με το σύστημα της ανάδειξης των υποψηφίων του κόμματος ή με τον σταυρό προτίμησης ή ακόμα και με την αλλαγή του εκλογικού συστήματος, εισάγοντας, παραδείγματος χάριν, μικρότερες εκλογικές περιφέρειες. Αυτά και άλλα πολλά.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Σκούφα από τον ΣΥΡΙΖΑ και αμέσως μετά η κ. Φωτίου.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ (ΜΠΕΤΤΥ) ΣΚΟΥΦΑ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ειδική ρύθμιση «περί ευθύνης Υπουργών» είναι μια συνταγματική διάταξη, που συναντάται στα ελληνικά Συντάγματα από το 1844 και διατήρησε περίπου την ίδια μορφή ως το 2001.

Γιατί, όμως, χρειαζόμαστε μια ειδική ρύθμιση «περί ευθύνης Υπουργών»; Γιατί, άραγε, όλα τα σύγχρονα δυτικά κράτη έχουν παρόμοιες διατάξεις; Μήπως για να έχουν το ακαταδίωκτο οι εγκληματούντες πολιτικοί ή μήπως γιατί αλλιώς, κανένας πολιτικός δεν θα ελάμβανε την παραμικρή απόφαση, φοβούμενος ότι θα διώκεται σαν εγκληματίας για το παραμικρό, ακόμη και για την πιο ασήμαντη απόφασή του;

Η ειδική ρύθμιση «περί ευθύνης Υπουργών», αποτρέπει, ως έναν βαθμό, το ενδεχόμενο δικαιοδοσίας της πολιτικής ζωής. Το Σύνταγμα αναθέτει στον νόμο «περί ευθύνης Υπουργών» τις λεπτομέρειες.

Σήμερα, ο σχετικός νόμος που ισχύει, είναι ο ν.3126/2003, ο οποίος στο άρθρο 1 επαναλαμβάνει τη διάκριση μεταξύ, αφ' ενός, αδικημάτων που τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού και ανήκουν ως εκ τούτου, στη δικαιοδοσία της Βουλής και του Ειδικού Δικαστηρίου και για τα οποία συζητούμε σήμερα ενόψει της Συνταγματικής Αναθεώρησης και αφ' ετέρου, αδικημάτων που δεν τελέστηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού και ανήκουν στην αρμοδιότητα της κοινής δικαιοσύνης, δηλαδή στα ποινικά δικαστήρια όπου μπορεί να παραπεμφθεί ο καθένας μας.

Κοινή πεποίθηση των Βουλευτών και Βουλευτριών του ΣΥΡΙΖΑ,

καθώς και του πρώην Πρωθυπουργού, του Αλέξη Τσίπρα, είναι ότι ο όρος ακριβώς «κατά την άσκηση καθηκόντων» χρήζει περαιτέρω διευκρίνισης, γι' αυτό και θεωρούμε απαραίτητη την εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης.

Με αυτή την άποψη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρίως της Νέας Δημοκρατίας, φαίνεται ότι συντάσσεται και ο νυν Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο κ. Ιωάννης Σαρμάς, ο οποίος σε άρθρο του στις 5 Αυγούστου του 2019 -το καταθέτω στα Πρακτικά- ακριβώς κάνει μια ερμηνευτική διευκρίνιση του τι σημαίνει «κατά την άσκηση των καθηκόντων του Υπουργού».

(Στο σημείο αυτό η Βουλευτής κ. Ελισάβετ (Μπέττυ) Σκούφα καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν άρθρο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ο κ. Σαρμάς υπήρξε επιλογή μετά από ομόφωνη απόφαση του νυν Υπουργικού Συμβουλίου και μετά από σχετική εισήγηση του νυν Υπουργού Δικαιοσύνης. Το θέμα είναι γιατί δεν ακούτε ούτε τον κ. Σαρμά.

Με την λεγόμενη «συναινετική Αναθεώρηση» του 2001, η σχετική ρύθμιση «περί ευθύνης Υπουργών» του Συντάγματος του 1975 έγινε από σημαντικές απόψεις αστηρότερη, επιτρέποντας, ωστόσο, με την πρόβλεψη των σύντομων παραγραφών και την εργαλειοποίηση των διατάξεων του Συντάγματος, την παραγραφή υποθέσεων που συγκλόνισαν την κοινή γνώμη.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι υποθέσεις του Βατοπαιδίου και των δομημένων ομολόγων την περίοδο 2007-2009, όπου η τότε κοινοβουλευτική πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας δεν ήθελε, φυσικά, να αυτοδιωχθεί και δεν αξιολόγησε ποινικά στοιχεία, που παρέπεμψε ενώπιον της Βουλής η δικαιοσύνη και αφορούσαν στελέχη της τότε κυβέρνησης.

Η Βουλή έκλεισε πρόωρα, εν μέσω γενικής λαϊκής κατακραυγής. Ωστόσο, τελικά έκλεισε και διαμορφώθηκαν τεχνητά οι προϋποθέσεις της παραγραφής των αδικημάτων, που είχε εντοπίσει η δικαιοσύνη.

Τι προτείνει, λοιπόν, ο ΣΥΡΙΖΑ. Πρώτα απ' όλα πρέπει να διευκρινιστεί το ότι τοχόν αδικήματα των μελών της κυβέρνησης, που τελέστηκαν σε προφανή διαστολή, απόσταση από την άσκηση των καθηκόντων τους, δικάζονται από τα ποινικά δικαστήρια της χώρας μας και δεν τυγχάνουν κάποιας ιδιαίτερης μεταχείρισης, για παράδειγμα, αν ένας υπουργός διαπληκτιστεί με θαμώνα εστιατορίου και αλληλογρονθοκοπηθούν.

Η ισχύουσα παράγραφος 1, του άρθρου 86 του Συντάγματός μας έχει ως εξής: «Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα, που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους».

Η παραπάνω έκφραση «κατά την άσκηση των καθηκόντων τους» μπορεί να ερμηνευτεί με δύο τρόπους: Μπορεί να ερμηνευτεί πολύ στενά, ότι, δηλαδή, με τον νόμο «περί ευθύνης Υπουργών» και όχι με τον Ποινικό Κώδικα δικάζονται τα αδικήματα των μελών της κυβέρνησης και των Υφυπουργών, που τελέστηκαν εντός του πλαισίου των καθηκόντων τους και είναι συναφή με τα καθήκοντά τους, παραδείγματος χάρη μία απόφαση εκτέλεσης δημόσιου έργου, που ευνοεί καταφανώς μία συγκεκριμένη κατασκευαστική εταιρεία.

Επίσης, μπορεί να ερμηνευτεί αυτός ο όρος πολύ ευρέως, δηλαδή να διώκονται με το νόμο «περί ευθύνης Υπουργών» τα αδικήματα, που απλώς συνέπεσαν χρονικά με την περίοδο άσκησης των καθηκόντων των Υπουργών και έχουν, όμως, κάποια αιτιώδη συνάφεια με την άσκηση των καθηκόντων αυτών, όπως, για παράδειγμα, όταν ένας Υπουργός οδηγεί με υπερβολική ταχύτητα προς το Μέγαρο Μαξίμου για να συναντήσει τον Πρωθυπουργό, αλλά παραβιάζει όλους τους φωτεινούς σηματοδότες στην πορεία του. Σας θυμίζει μήπως αυτό το παράδειγμα κάτι; Ακόμα σοβαρότερα, όταν Υπουργός μεσολαβεί, χωρίς κάποια προσωπική ωφέλεια, υπέρ φίλου του μεγαλοεπιχειρηματία σε Υπουργό άλλου χαρτοφυλακίου, υποδεικνύοντας και επιτυγχάνοντας την ψήφιση νομοθετικής ρύθμισης, ευνοϊκής για το φίλο του επιχειρηματία, αποκρύπτοντας τα στοιχεία που εκθέτουν την ειδική αυτή μεταχείριση του επιχειρηματία και δη δια νομοθετικής ρύθμισης.

Τα πράγματα γίνονται σοβαρώς χειρότερα αν στο προηγούμενο παράδειγμα ο πρώτος Υπουργός λάβει χρηματική ενίσχυση, δηλαδή δωροδοκηθεί, όπως φαίνεται να έχουμε στην υπόθεση «NOVARTIS».

Αν επιλεγεί η δεύτερη, πολύ ευρεία ερμηνεία, χωρίς την εισαγωγή της ερμηνευτικής δήλωσης στο Σύνταγμά μας, όλα, μα όλα τα αδικήματα που έχουν, έστω, κάποια φαινομενική σύνδεση με τα καθήκοντα του δράστη Υπουργού ή Υφυπουργού, θα τυγχάνουν της ειδικής μεταχείρισης με τον νόμο «περί ευθύνης Υπουργών». Αντίθετα, με την ερμηνευτική διάταξη που προτείνουμε εμείς οι Βουλευτές και Βουλευτρίες του ΣΥΡΙΖΑ, αποσυνδέουμε τα αδικήματα, που έχουν μία εξωτερική φαινομενική συνάφεια με την άσκηση των συγκεκριμένων καθηκόντων.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, λοιπόν, προτείνει την ψήφιση μιας ερμηνευτικής δήλωσης, η οποία έχει ως εξής: Κατά την αληθή έννοια του άρθρου αυτού, στα αδικήματα της παραγράφου 1, στα αδικήματα, δηλαδή, που αντιμετωπίζονται και κρίνονται βάσει του ειδικού νόμου «περί ευθύνης Υπουργών», δεν περιλαμβάνονται όσα τελέστηκαν απλώς επί ευκαιρία της άσκησης των υπουργικών καθηκόντων.

Με τη συνδρομή αυτού του ερμηνευτικού εργαλείου περιορίζονται τα περιθώρια εργαλειοποίησης των διατάξεων του Συντάγματός μας και ορίζεται συγκεκριμένος τρόπος προσέγγισης των διατάξεων περί ευθύνης των κυβερνώντων, αποκλείοντας δια παντός αντίθετες ερμηνευτικές κατασκευές και κλείνοντας παραθυράκια, που κάποιοι στο μέλλον μπορεί να σκεφτούν να ανοίξουν.

Αξιότιμες κυρίες και κύριοι της Συμπολίτευσης, λόγω της επικράτησης του κόμματός σας, της Νέας Δημοκρατίας, οι περισσότερες από τις προτάσεις της προηγούμενης, της προτεινόμενης Βουλής, δεν έγιναν δέκτες, ίσως και εξαιτίας κάποιας αίσθησης άνεσης και -γιατί όχι;- αλαζονείας που απολαμβάνει η Κοινοβουλευτική σας Ομάδα, που έχει τη δυνατότητα να ψηφίζει μόνη της τις διατάξεις που επιθυμεί.

Μην παρασυρθείτε, όμως, από αυτήν την αβασάνιστη ευκολία, γιατί η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι σοφή και μετρημένη, καθώς θα λειτουργήσει ευεργετικά τόσο στη διάκριση του ποιες υποθέσεις μπορούν να γίνουν αντιληπτές ως αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου και ποιες πρέπει να κρίνονται με τις διατάξεις «περί ευθύνης Υπουργών».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κυρία συνάδελφε, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ (ΜΠΕΤΤΥ) ΣΚΟΥΦΑ: Είναι, εξάλλου, πολύ σημαντικό να τονωθεί ξανά και εκ νέου η εμπιστοσύνη των Ελλήνων πολιτών στο θεσμό του Κοινοβουλίου.

Δεν θα πρέπει, επίσης, να ξεχνάμε ότι νομοθετούμε ακριβώς για τον ελληνικό λαό και όχι για εμάς τους Βουλευτές και Υπουργούς.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ, κυρία συνάδελφε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, μπορώ να έχω το λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Ορίστε, κύριε Λοβέρδο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, περιμέναμε όλη την ημέρα σήμερα το άρθρο 54 παράγραφος 4, ούτως ώστε οι εκπρόσωποι των κομμάτων να κάνουμε μία ολιγόλεπτη παρέμβαση, δύο-τρία λεπτά, για να πούμε την τελική μας θέση, γιατί από το πρωί συζητάμε χωρίς να ξέρουμε ποια είναι η διάταξη που προτείνει η Νέα Δημοκρατία. Δεν κατέστη δυνατόν να έχουμε ακόμα τη διάταξη.

Άρα, πρέπει να έχει στο μυαλό του το Προεδρείο, ότι όλοι οι γενικοί εισηγητές επιφυλάσσονται για αύριο, κάποια στιγμή που θα έχουμε τη διάταξη στα χέρια μας, αν την έχουμε, να πάρουμε το δилεπτό μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Θα την έχετε και θα πάρετε το δилεπτό σας αύριο. Και να το θέλατε σήμερα, δεν θα σας το έδιναν.

Το λόγο έχει η κ. Φωτίου και αμέσως μετά η κ. Αυγέρη.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, όσο ολοκληρώνεται η συζήτηση για τη Συνταγματική Αναθεώρηση, νομίζω ότι αναδεικνύονται μέσα στην Αίθουσα οι μεγάλες ιδεολογικές διαφορές Δεξιάς και Αριστεράς. Επίσης, αναδεικνύονται οι τρόποι διαχείρισης, που κάνει η κοινοβουλευτική Πλειοψηφία πάνω στο Σύνταγμα.

Η Νέα Δημοκρατία κατηγορεί το ΣΥΡΙΖΑ για ό,τι διαφωνεί με αυτόν για ιδεολογία, ενώ η ίδια εμφανίζεται αποκαθαμένη από ιδεολογίες και, προφανώς, από ιδεοληψίες. Γνωρίζετε ότι αυτό είναι ψευδές. Η ιδεολογική ουδετερότητα που επικαλείστε, καλύπτει τον ακραίο νεοφιλελευθερισμό, που διέπει κάθε νομοθετική σας πρόταση και πρακτική.

Εγώ νομίζω ότι σε δύο σημεία αναδεικνύονται οι αβυσσάλες ιδεολογικές μας διαφορές. Το πρώτο είναι η επιμονή σας να αναθεωρήσετε το άρθρο 16, το οποίο δεν έχει αναθεωρηθεί και το οποίο συνεχώς το αναφέρετε. Το δεύτερο είναι να αρνηθείτε να κατοχυρώσετε συνταγματικά τα κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα.

Εμείς, βεβαίως, όπως ξέρετε, θα υπερασπιζόμαστε με υπερηφάνεια τον αποκλειστικά δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης, γιατί ο λαός έχει ιδιαίτερη ευαισθησία στο θέμα αυτό, επειδή η εκπαίδευση των παιδιών του ήταν η μόνη διέξοδος απέναντι στα τείχη, που είχε ορθώσει το μετεμφυλιακό κράτος στην κοινωνική πλειοψηφία.

Εδώ ο εισηγητής σας απεκάλυψε ξεκάθαρα τους λόγους, που επιθυμούσατε να έχετε την αναθεώρηση του άρθρου 16, εξηγώντας μας αναλυτικά τα διαφυγόντα κέρδη του κράτους από την απουσία των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Διότι τα ιδιωτικά πανεπιστήμια δεν τα θέλετε για να μορφώνονται οι νέοι, αλλά για να έρχονται χρήματα στον κρατικό κορβανά. Την ανώτατη εκπαίδευση τη βλέπετε πάντα ως μία αγορά μεγάλη, κερδοφόρα, προϊόντων εκπαίδευσης. Γι' αυτό και ο κ. Μητσοτάκης έλεγε τους φοιτητές, πελάτες.

Λέτε ότι δεν θέλετε οι νέοι να φεύγουν στο εξωτερικό, την ίδια ώρα που μειώνετε τους εισακτέους με την κατάργηση τριάντα επτά τμημάτων και μιας Σχολής της Νομικής της Πάτρας και με το φραγμό που θέλετε να βάλετε με το «δέκα» στις Πανελλήνιες. Προσπαθείτε, με κάθε τρόπο, να εισάγετε τα επιχειρηματικά συμφέροντα στο χώρο της παιδείας, γιατί εξισώνετε τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχίων των κολεγίων με των πανεπιστημίων.

Χειρουργική, πράγματι, είναι αυτή η παράκαμψη του άρθρου 16, που δεν αναθεωρήθηκε και το οποίο κάνετε, επιχειρώντας με άλλον τρόπο να το καταργήσετε.

Τέσσερις μέρες τώρα παρακολουθώ τριάντα Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας τον καθένα να επαναλαμβάνει, σχεδόν με τον ίδιο τρόπο, την ίδια ιστορία για την κατάργηση του δημόσιου χαρακτήρα των πανεπιστημίων υπέρ των ιδιωτικών πανεπιστημίων. Και αναρωτιέμαι: Αφού αυτή η ιστορία έχει λήξει -δεν αναθεωρείται το άρθρο 16- γιατί το κάνετε; Έχω καταλήξει πλέον, ότι το κάνετε αυτό, διότι είναι μια προπαγάνδα, που θέλετε να κάνετε για την εξίσωση των αμφίβολης ποιότητας κολεγίων με τα δημόσια πανεπιστήμια. Αυτό επιχειρείτε, να στέλνετε, δηλαδή, κάθε μέρα πελάτες στα κολέγια.

Η ιδεολογική σας προσήλωση στον νεοφιλελευθερισμό αποδεικνύεται και από την απόλυτη άρνηση, που συναντήσαμε για τη θωράκιση μιας σειράς εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων σε επίπεδο Συντάγματος. Δεν περιμέναμε, βέβαια, τίποτα διαφορετικό από την Κυβέρνηση, που μόλις εξελέγη, έφερε όσα το 2012 μας είχε φέρει το ΔΝΤ και σας είχε επιβάλλει ως νόμο.

Εμείς θεωρούμε ότι η συνταγματική προστασία των δικαιωμάτων αυτών είναι απολύτως απαραίτητη, μετά απ' όσα συνέβησαν στη χώρα τα τελευταία δέκα χρόνια. Γιατί είναι διαφορετικό να περιορίζεται μερικώς ένα δικαίωμα, λόγω δημοσιονομικών περιορισμών και άλλο να καταργείται εντελώς το δικαίωμα που το Σύνταγμα προστατεύει.

Γι' αυτό προτείνουμε την ίση αμοιβή για ίση εργασία, ανεξαρτήτως ηλικίας, την καθιέρωση της υπερίσχυσης των ευνοϊκών κλαδικών συμβάσεων εργασίας έναντι των επιχειρησιακών, που εσείς καταργήσατε, γιατί αυτό είναι το αναπτυξιακό μοντέλο που έχετε ως όραμα.

Προτείνουμε την καθιέρωση του κατώτατου μισθού με συλλογικές διαπραγματεύσεις εργοδοτών και εργαζομένων. Προτείνουμε να κατοχυρωθεί στο Σύνταγμα ότι το κράτος εγγυάται ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης στους πολίτες μέσω καθολικών υπηρεσιών και παροχών, καθώς και ένα δημόσιο, αναδιανεμητικό και ανταποδοτικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Τα απορρίψατε όλα. Εδώ ακριβώς είναι και το μεγάλο μας ιδεολογικό χάσμα.

Πηγαίνετε, όμως, και σε ένα ανεπίτρεπτο βήμα παραπέρα. Χρησιμοποιείτε το Σύνταγμα για ψηφοθηρικούς λόγους, σαν να ήταν ένας νόμος που ψηφίζει η Βουλή. Το κάνετε με το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα και με το άρθρο για την ψήφο των αποδήμων.

Προσπαθείτε, δηλαδή, να συνταγματοποιήσετε το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, ένα σύστημα καταπολέμησης της ακραίας φτώχειας, που εμείς θεσμοθετήσαμε -το ΚΕΑ είναι εξαιρετικά δημοφιλές, γιατί έσωσε εκατόδες χιλιάδες συνανθρώπους μας από το 2017 και ύστερα από την ακραία φτώχεια, που τους είχατε εγκαταλείψει- με τρεις πυλώνες, που εμείς εφαρμόσαμε και για το επίδομα και για τις υπηρεσίες, αλλά και για το 10% που βάλαμε ξανά στην εργασία. Άρα, τα έχουμε κάνει όλα όσα ισχυρίζεστε. Και σήμερα που μειώθηκαν οι εφτακόσιες χιλιάδες σε τετρακόσιες πενήντα χιλιάδες, θέλετε να το βάλετε στο Σύνταγμα -πρωτοτυπώντας, καθώς δεν υπάρχει πουθενά στον κόσμο- αντί να κατοχυρώσουμε ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τους πολίτες με ένα σύνολο υπηρεσιών και παροχών για όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού, την οικογένεια, τον γάμο, τη μητρότητα, τα παιδιά, τους νέους, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με αναπηρία και τους απόρους.

Γελιοποιείτε, το Σύνταγμα όταν λέτε ότι αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης θα επιτευχθεί μέσω ενός συστήματος ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος, δηλαδή με ένα επίδομα 213 ευρώ το μήνα και με τους δύο υπόλοιπους πυλώνες. Θέλετε, επομένως, να ξεπερδέψετε με τις υποχρεώσεις του κράτους προς τους Έλληνες πολίτες και κυρίως προς τα αδύναμα και μεσαία στρώματα, με ένα πρόγραμμα απλά ακραίας φτώχειας.

Επίσης, χρησιμοποιείτε το Σύνταγμα για ψηφοθηρικούς λόγους -σαν να ήταν ένας νόμος που ψηφίζει η Βουλή- στο ζήτημα της ψήφου των αποδήμων. Εκμεταλλευόμενοι τη χρονική συγκυρία, είστε εξαντλητικοί στις λεπτομέρειες, ενώ εμείς, το μόνο που τονίζουμε είναι δύο πράγματα: Να υπάρχει ένας πραγματικός δεσμός με τη χώρα και οι απόδημοι να έχουν αυτοτελή εκπροσώπηση.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτή)

Τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Συγγνώμη, κυρία συνάδελφε. Να μπορέσουν να μιλήσουν και οι υπόλοιποι συνάδελφοι, γιατί κλείνουμε.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Τέλος, η Αναθεώρηση του Συντάγματος ανέδειξε και μία επικίνδυνη πρακτική, την απαξίωση των θεσμών στην αναθεώρηση του άρθρου 32 για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Θα καταγραφεί, νομίζω, στην ιστορία του τόπου σαν το «μεγάλο κόλπο» που έκανε η Νέα Δημοκρατία ως αντιπολίτευση, για να εξαπατήσει το ΣΥΡΙΖΑ όταν είχε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Και ξεκίνησε την Αναθεώρηση με πλήρη συνείδηση της λαθροχειρίας.

Υπερψηφίσατε στην προηγούμενη Βουλή την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας, ενώ διαφωνούσατε με αυτή ριζικά, μόνο και μόνο για να συγκεντρώσετε τις ψήφους που ήταν απαραίτητες για να αναθεωρηθεί η διάταξη. Και σήμερα, σε τούτη τη Βουλή που έχετε την κοινοβουλευτική Πλειοψηφία, αντιπροτείνετε μία διάταξη, που κινείται στο ακριβώς αντίθετο πνεύμα και ευτελίζετε το θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κυρία συνάδελφε, σας παρακαλώ πολύ! Θα μείνει μία συνάδελφος χωρίς να μιλήσει και είναι κρίμα, γιατί περιμένει από το πρωί εδώ μέσα.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Σταματάω, κυρία Πρόεδρε. Αλίμονο! (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Τον λόγο έχει η κ. Αυγέρη.

ΘΕΟΔΩΡΑ (ΔΩΡΑ) ΑΥΓΕΡΗ: Σας ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος, η τέταρτη κατά σειρά μετά από τη Μεταπολίτευση, οδεύει προς το τέλος της. Θα ήθελα να πω και εγώ με τη σειρά μου, παρ'ότι είναι περασμένη η ώρα και σχεδόν άδεια τα έδρανα, ότι αποτελεί εξαιρετική τιμή για μία νέα Βουλευτή, μία Βουλευτή μόλις τεσσάρων μηνών, να συμμετάσχει σε αυτή τη διαδικασία. Θα έχουμε, νομίζω, ξανά την ευκαιρία να την παρακολουθήσουμε και να συμμετάσχουμε σε αυτή.

Πρόκειται για μία διαδικασία που ξεκίνησε με διαφορετική κοινοβουλευτική πλειοψηφία και συσχετισμούς, με διαφορετικές στοχεύσεις και προοπτικές και που σήμερα, αυτές τις μέρες, ολοκληρώνεται από μία άλλη πλειοψηφία, δυστυχώς χωρίς τα αναμενόμενα και προσδοκώμενα από τον ελληνικό λαό αποτελέσματα.

Θα ήθελα λίγο να θυμηθούμε τα λόγια του τότε Προέδρου της προτείνουσας Επιτροπής -και θα ήθελα να ευχαριστήσω και τον Πρόεδρο της τωρινής Επιτροπής, τον κ. Στυλιανίδη, για το κουράγιο να είναι παρών σε όλη αυτή τη διαδικασία και να είναι μέχρι τέλους κατά τη σημερινή ημέρα- του καθηγητή της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Νίκου Παρασκευοπούλου, που έλεγε από το Βήμα της Ολομέλειας -είχε δώσει το ξεκάθαρο στίγμα των προθέσεων της τότε κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ- τα εξής: «Μία συνταγματική μεταρρύθμιση, η οποία οδηγεί σε βέβαιη πρόοδο τόσο στη λειτουργικότητα της δημοκρατίας, όσο και στην κατεύθυνση της αναβάθμισης των ατομικών δικαιωμάτων και όχι μία λευκή επιταγή στην εκάστοτε κυβέρνηση, ώστε να μπορεί να κάνει ό,τι θέλει, αιφνιδιάζοντας και χωρίς να αιτιολογεί την ψήφο «ης». Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ εξέφραζε μία στάση ελκρινείας και ευθύνης. Κυρίως, όμως, δεν αλλοιώνει τη φυσιογνωμία του Συντάγματος. Τη διορθώνει, τη βελτιώνει και την προωθεί.

Αυτά τότε, από την προτείνουσα Βουλή.

Σήμερα, ακόμα και η ύψιστη αυτή διαδικασία αλλαγής του καταστατικού χάρτη της πολιτείας, αποτέλεσε αντικείμενο συγκυριακής εκμετάλλευσης, δυστυχώς, από τη Νέα Δημοκρατία. Και αυτό, για τη χειραγώγηση των θεσμών, με χαρακτηριστικότερη περίπτωση τον τρόπο εκλογής, θα τολμήσω να πω διορισμού, ουσιαστικά, του Προέδρου της Δημοκρατίας, για τη διατήρηση πολιτικών προνομίων και ασυλιών, που προκαλούν την κοινή γνώμη για τις παλινωδίες και τις κομματικές σκοπιμότητες στο θέμα της ψήφου των αποδήμων Ελλήνων.

Κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, αποκρούσατε τις προτάσεις της τότε κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, του ΣΥΡΙΖΑ, στην προτείνουσα Βουλή, χωρίς να σας ενδιαφέρει εάν το περιεχόμενό τους είναι χρήσιμο για τη χώρα και την ιστορία της. Απορρίψατε ακόμα και εκείνες που έτυχαν υπερκομματικής υποδοχής, για παράδειγμα την υιοθέτηση της αρχής της επιείκειας, που θα διευκόλυνε τόσο τη διοίκηση όσο και τη δικαιοσύνη, την απλή αναλογική, τα λαϊκά δημοψηφίσματα την εικοδομητική ψήφο δυσπιστίας, το ουδετερόθηρσκο του κράτους, τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, όπως και άλλα. Και αυτό γιατί εργαλειοποιήσατε ακόμη και το Σύνταγμα.

Τα αρνητικά αποτυπώματα των επιλογών και των πράξεών σας θα έχουν αντίκτυπο στο άμεσο μέλλον στην ποιότητα του πολιτεύματος, στη λειτουργία των θεσμών, στο κοινωνικό κράτος δικαίου, στη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων.

Είχατε μία ευκαιρία να δείξετε ότι διαθέτετε πολιτική βούληση, για να συγκροτούσατε με τη διαφθορά, να μπει ένα τέλος στην ασυλία μέσω της ενδυνάμωσης του ποινικού ελέγχου των πολιτικών προσώπων. Ωστόσο, επιλέξατε και πάλι τη συγκάλυψη και την ατιμωρησία για τα σκάνδαλα που οδήγησαν τη χώρα στη χρεοκοπία. Εξακολουθείτε να θέλετε τους Υπουργούς υπεράνω των νόμων και της δικαιοσύνης. Ή μήπως η δωροδοκία και η μίζα είναι τα στενά καθήκοντα ενός Υπουργού; Χρειάζεται γι' αυτόν τον λόγο και προνομιακή μεταχείριση;

Εγκαλέσατε τον Αλέξη Τσίπρα, τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, για την επιστολή που απέστειλε στον Πρόεδρο της Επιτροπής, ζητώντας την υπερψήφιση της ερμηνευτικής δήλωσης του άρθρου 86 για την ποινική ευθύνη των Υπουργών.

Γνωρίζετε καλά ότι δεν προστίθεται νέα διάταξη ούτε τροποποιείται υπάρχουσα, απλά αποσαφηνίζεται ένα αόριστο κανονιστικό πεδίο.

Η Συμπολίτευση, με φανερό πανικό απέναντι στην πιθανότητα η Δικαιοσύνη να μπορέσει να συνεχίσει το έργο της, ισχυρίζεται ότι η ερμηνευτική δήλωση στο άρθρο 86 του Συντάγματος δεν μπορεί να έχει αναδρομική δύναμη ως νέος, δήθεν, αυστηρότερος ποινικός νόμος.

Η θέση αυτή γνωρίζετε ότι αποτελεί αληθινή απάτη. Επιχειρεί να εκμεταλλευτεί την έλλειψη ειδικών γνώσεων Βουλευτών, που δεν είναι νομικοί, όπως θα έλεγε και ο αγαπητός συνάδελφος κ. Λάμπας. Είναι ευνόητο ότι η απαγόρευση αναδρομής αφορά μόνο ρυθμίσεις, που αφορούν νέο νόμο. Η ερμηνευτική δήλωση δεν είναι νέα ρύθμιση, πολύ περισσότερο ισχύει αυτό από τη στιγμή που η εισαγόμενη ερμηνεία δεν είναι αναλογική. Αν ήταν, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι μια ρύθμιση επεκτείνεται και σε ένα πρόσθετο πεδίο και επομένως, εισφέρει κάτι νέο, ενώ εδώ δεν πρόκειται γι' αυτό. Η ερμηνευτική δήλωση προτείνει μια συστατική ερμηνεία της έννοιας «κατά την εκτέλεση» η οποία ήδη υπάρχει. Τίποτα το νέο, λοιπόν, ώστε να τίθεται θέμα αναδρομικότητας.

Εάν δεν υπάρξει η αποσαφήνιση της υπάρχουσας ρύθμισης του άρθρου 86, ώστε να διώκονται οι Υπουργοί που δωροδοκούνται κατά την κοινή νομοθεσία και να δικάζονται από τον φυσικό τους δικαστή, όπως όλοι οι πολίτες, όσα σκάνδαλα «NO-VARTIS», θαλασσοδάνεια, εξοπλιστικά, αλλά και άλλα είναι ανοικτά αυτά θα παραγραφούν. Αυτό το οποίο λέει η ερμηνευτική δήλωση είναι η δωροδοκία να μην παραγράφεται. Αυτό δεν σας ενδιαφέρει; Μάταια ασχολείται η δικαιοσύνη;

Η ερμηνευτική δήλωση είχε υπερψηφιστεί από εκατόν εβδομήντα πέντε Βουλευτές στην προηγούμενη Βουλή, την προτεινόμενη, και συνεπώς θα απαιτούσε από την τρέχουσα εκατόν ογδόντα ψήφους. Είναι, όμως, προφανής η σκοπιμότητα συγκάλυψης από την πλευρά σας. Άλλωστε, προ ημερών ψήφισαν οι Βουλευτές της Πλειοψηφίας και για την ασυλία των τραπεζιτών και την αμνηστευση όλων των οικονομικών σκανδάλων σε βάρος του ελληνικού λαού. Επομένως, λοιπόν, κανείς δεν μπορεί να προσδοκά κάτι διαφορετικό ή κάτι καλύτερο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο Σύνταγμα δεν χωρά ούτε λαϊκισμός, ούτε η προπαγάνδα ούτε η επικοινωνιακή χειραγώγηση με απατηλά μέσα. Οτιδήποτε σχετίζεται με την ουσία της δημοκρατίας, την εμβάθυνση του πολιτεύματος, τον αξιακό μας κώδικα, τις θεσμικές εγγυήσεις για την ανεξαρτησία και τη λογοδοσία, μάλλον σας ενοχλεί. Το αποφεύγετε και το απορρίπτετε. Παρακάμπετε τη δικαιοσύνη, παραβιάζετε τη διάκριση των εξουσιών, πλήττετε το κύριο της νομοθετικής εξουσίας.

Με την άρνησή σας να ψηφίσετε την ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 86 συντηρείτε και ενθαρρύνετε την παθογένεια του πολιτικού συστήματος. Χωρίς προσχήματα και επιφυλάξεις, δεν διαφυλάσσετε ούτε τη χαμένη τιμή του πολιτικού κόσμου. Ένα πάγιο κοινωνικό αίτημα ναρκοθετείται.

Είμαι βέβαιη, όμως, ότι η δικαιοσύνη δεν θα σας ακολουθήσει σε αυτόν τον δρόμο της συγκάλυψης. Ακόμη και χωρίς την υιοθέτηση της ερμηνευτικής δήλωσης, θα επιλέξει την εξ αρχής ορθή ερμηνεία του άρθρου 86 και θα δικάσει δίκαια τις δωροδοκίες.

Σας ευχαριστώ θερμά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ, κυρία συνάδελφε, και για την τήρηση του χρόνου.

Τον λόγο έχει ο κ. Μπαλάφας και να ετοιμάζεται η κ. Καφαντάρη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΛΑΦΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακολουθώντας με ενδιαφέρον τη συνολική συζήτηση μέσα και έξω από τη Βουλή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, αλλά και στην επαφή με τους πολίτες το τελευταίο διάστημα διαπιστώνω ότι υπάρχει ένα πλειοψηφικό αίτημα. Στα θέματα που αποτελούν κοινό τόπο να βρούμε τις υπάρχουσες συγκλίσεις και, φυσικά, στα θέματα που υπάρχει συγκεκριμένος λόγος να αναδειχθούν οι διαφορετικές προσεγγίσεις, οι ιδεολογίες και οι πρακτικές. Αυτό ακριβώς θα προσπαθήσω να αναδείξω και με την ομιλία μου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το άρθρο 4 του Συντάγματος ξεκινάει με τη φράση: «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου». Προσπαθώ να καταλάβω αν υπάρχει ένας πολιτικός, ένα κόμμα, μια ιδεολογία που να υποστηρίζει ότι εμείς, οι πολιτικοί, είμαστε κάτι διαφορετικό από τους υπόλοιπους, ότι τα κόμματα έχουν δικαιώματα που δεν αναγνωρίζονται στον απλό λαό, ότι ένας Υπουργός, ένας Βουλευτής νομιμοποιείται να απολαμβάνει το ειδικό προνόμιο, επιτρέψτε μου να το πω έτσι, της συναδελφικής προστασίας για θέματα που ο ίδιος, αν δεν ήταν Υπουργός ή Βουλευτής, θα έπρεπε να κριθούν από τη Δικαιοσύνη.

Επιτρέψτε μου να υποστηρίξω ότι τέτοιες αντιλήψεις ασυλίας του πολιτικού προσωπικού στη χώρα μας μπορεί να οδηγήσουν μερίδα του πληθυσμού σε ακραίες απόψεις. Ευτυχώς, αυτές οι αντιλήψεις δεν εκπροσωπούνται από κανένα κόμμα σε αυτήν τη Βουλή. Δεν μπορούμε, όμως, να αγνοούμε ότι πριν από λίγους μήνες οι πολιτικοί εκφραστές του νεοαξισμού, του μεταφασισμού ήταν παρόντες σε αυτήν την Αίθουσα και δηλητηρίαζαν την κοινωνία με αντιδημοκρατικές αντιλήψεις, οι οποίες όμως εργαλειοποιούσαν και κακές πρακτικές, που σήμερα όλοι καυτηριάζουμε. Έχουμε ευθύνη, επομένως, να εξαλείψουμε κάθε σκιά διαφορετικής αντιμετώπισης του πολιτικού προσωπικού της χώρας, πολύ περισσότερο όταν έχει ήδη αναδειχθεί ο κίνδυνος από τέτοιες πρακτικές.

Βεβαίως, πολύ σωστά το επεσήμανε ο εισηγητής του κόμματός μας κ. Κατρούγκαλος, αλλά το ανέφερε και ο κ. Τζαβάρας, ότι βρισκόμαστε στο ζήτημα αυτό στο πεδίο έντασης δύο ανταγωνιστικών αρχών και απαιτήσεων. Από τη μία πλευρά, έχουμε την αρχή της ισονομίας, της ισότητας γενικά απέναντι στον νόμο, που επιβάλλει όμοια μεταχείριση όλων και από την άλλη πλευρά έχουμε την ανάγκη κατοχύρωσης μιας θεσμικής εγγύησης τόσο όσον αφορά τους Βουλευτές όσο και σε ό,τι αφορά τους Υπουργούς, ώστε να μπορούν να ασκούν τα καθήκοντά τους, χωρίς εξωτερικές πιέσεις εκβιαστικού ενίοτε χαρακτήρα. Είναι σαφές ότι πρέπει, ότι επιβάλλεται να υπηρετηθεί η θεσμική εγγύηση της αναγκαίας προστασίας, που πρέπει να έχει το πολιτικό προσωπικό στην άσκηση των καθηκόντων του. Σε αυτά είμαστε σύμφωνοι. Όμως, πρέπει να προστατεύονται μόνο όσα στενά συνδέονται με τη λειτουργία του πολιτικού προσωπικού. Μόνο αυτά πρέπει να απολαμβάνουν διαφορετικής μεταχείρισης.

Η δική μας πρόταση, ως προς το άρθρο 86 για την κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας, αλλά και για την ερμηνευτική δήλωση, η οποία πρέπει να έχει και αναδρομική ισχύ, όπως ακριβώς ισχύει και για τα δικαστήρια, προβλέπει μόνο τα υπουργικά αδικήματα, τα οποία συνδέονται στενά με την άσκηση του λειτουργήματος του Υπουργού να εμπιπώνουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου αυτού. Για όλα τα υπόλοιπα, είναι φυσικό να έχει αρμοδιότητα η δικαιοσύνη και μόνο η δικαιοσύνη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλω να σημειώσω ότι με εκπλήσσει αρνητικά το ότι απορρίπτεται από τους εκπαιδευτικούς της κυβερνητικής Πλειοψηφίας αυτή η ερμηνευτική δήλωση, την οποία οι πρόσφατες εξελίξεις έχουν καταστήσει εντελώς αναγκαία. Εξάλλου, και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας μίλησε για μια περιττή ερμηνευτική δήλωση. Δεν είπε ότι είναι λανθασμένη ή οτιδήποτε άλλο. Εντάξει, ας κάνει μια παραχώρηση, ας είναι κάτι λίγο παραπάνω απ' ό,τι θεωρεί αυτός ως περιττό, αφού δεν είναι λανθασμένη και κατά τη γνώμη του. Εκτός και αν συντρέχουν άλλοι λόγοι. Όλοι θα κριθούμε από τις αποφάσεις και τις πρακτικές μας. Αλλά κανείς δεν πρέπει να καλύπτεται -και μάλιστα συνταγματικά- για όσες δεν εμπιπώνουν στα στενά καθήκοντά του. Ξεκαθαρίζω ότι αυτό αποτελεί κεντρικό σημείο, που θα καθορίσει -και είναι φυσικό- τη συνολική στάση μας.

Εμείς δεν θα δεχθούμε να καλύπτονται κάτω από το χαλί παθογένειες και πρακτικές, που υπονομεύουν τη δημοκρατία, προκαλούν το κοινό περί δικαίου αίσθημα και καλλιεργούν στην κοινωνία αντιλήψεις ότι υπάρχει μια πολιτική αριστοκρατία, η οποία αλληλοϋποστηρίζεται και εμπαιζει τον λαό.

Τέλος, θέλω να κάνω μια διαπίστωση. Οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας για τη Συνταγματική Αναθεώρηση βρίσκονται πίσω και από τις προτάσεις που το ίδιο κόμμα είχε καταθέσει το 2014. Θυμίζω ότι τότε υποστήριζε, μεταξύ των άλλων, ασφώς έστω: πρώτον, την ανάγκη αναλογικότητας του εκλογικού συστήματος,

καθώς και το δημοψήφισμα νομοθετικής λαϊκής πρωτοβουλίας.

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι όσο και αν προσπαθεί ο επικεφαλής της Νέας Δημοκρατίας, ο Πρόεδρός σας κ. Μητσοτάκης, να εμφανιστεί σαν ένας σύγχρονος κεντροδεξιός ηγέτης πολιτικός, στην πράξη αποδεικνύει ότι είναι, από πολιτική φυσικά άποψη, ένα πολιτικό εκκρεμές, το οποίο κινείται μεταξύ της ακροδεξιάς και της συστημικής Δεξιάς. Σε κεντρικά δε, πολιτικά ζητήματα άγεται και φέρεται από την ακροδεξιά συνιστώσα του κόμματός του. Ακριβώς αυτό, κατά τη γνώμη μας, αναδεικνύει και την ανάγκη συγκλίσεων όλων των δημοκρατικών, όλων των προοδευτικών δυνάμεων του τόπου μας, χωρίς διακρίσεις, χωρίς ηγεμονισμούς για το καλό της πατρίδας, για το καλό της κοινωνίας.

Όσο για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, αν τελικά κινηθεί σε συντηρητική κατεύθυνση, όπως επιδιώκει η Νέα Δημοκρατία, θα αποτελέσει ένα πισωγύρισμα για τον τόπο. Οι επιμέρους πολιτικές διαφορές, πολύ περισσότερο οι προσωπικές ανάγκες πολιτικής επιβίωσης ορισμένων, δεν μπορεί να κυριαρχούν επί του γενικού καλού.

Εδώ όλοι κρινόμαστε και όσο και αν υπάρχει ένα πέπλο σιωπής από τα συστημικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, η κοινωνία θα μάθει και θα καταλάβει με ποιον συντάσσεται ο καθένας μας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Τον λόγο τώρα έχει η κ. Καφαντάρη για οκτώ λεπτά.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, σίγουρα οι συνταγματικές αναθεωρήσεις αποτελούν σημαντικούς σταθμούς για την Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Σίγουρα τις περισσότερες φορές προσπαθούν να σηματοδοτήσουν την επιστροφή στην κανονικότητα και σίγουρα συντελούν στην εξελισσόμενη του πολιτεύματος μέσα από τη σύνθεση αντιθέσεων τόσο ιδεολογικών και επιστημονικών όσο πολιτικών και συντεχνιακών, γεγονός, που δυστυχώς, δεν συμβαίνει στην παρούσα αναθεώρηση, όπου ο χαρακτήρας της αποτυπώνει την πλειοψηφική ιδεολογία της Νέας Δημοκρατίας για την Δημοκρατία, ναρκοθετώντας την όλη διαδικασία και καθιστώντας την άγονη.

Θα σταθώ στο κείμενο, και συγκεκριμένα σε ένα κομμάτι, που αν και τελεutaίο στη διαδικασία, κατά τη γνώμη μου, όχι μόνο δεν είναι άσχετο, αλλά διατρέχει όλο τον κορμό της αναθεώρησης, την αναλογικότητα του εκλογικού συστήματος, καθώς και ενός εκ των βασικών πυλώνων του, της ψήφου των αποδήμων.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω για την ψήφο των αποδήμων, επειδή είμαστε υπέρ των συγκλίσεων, ο ΣΥΡΙΖΑ επανακατέθεσε την πρότασή του, η οποία προβλέπει διευκόλυνση ψήφου για όλους τους απόδημους και επιπλέον, το δικαίωμα να εκλέγουν οι ίδιοι τους αντιπροσώπους τους.

Αντιθέτως, αυτό δεν φαίνεται στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, όπου τα προβλήματα είναι διακριτά και πολλά, όπου δεν προβλέπεται ως συνταγματικός περιορισμός στην αναθεώρηση η ύπαρξη πραγματικού δεσμού με τη χώρα. Δεν προβλέπεται διαδικασία επικαιροποίησης των ειδικών εκλογικών καταλόγων εξωτερικού, αλλά μια διαδικασία εφάπαξ εγγραφής, που δεν εξασφαλίζει την ύπαρξη του πραγματικού δεσμού για το μέλλον, δεν προβλέπει ειδικό όργανο, εγγυήσεις και διαδικασία για τον έλεγχο και πιστοποίηση προϋποθέσεων άσκησης εκλογικού δικαιώματος στο εξωτερικό, καθιστώντας έτσι αδιαφανή και εύληπτη όλη τη διαδικασία. Περιλαμβάνει ευρύτερες εξουσιοδοτήσεις στον Υπουργό Εσωτερικών για ρύθμιση βασικών θεμάτων, όπως η διαδικασία εγγραφής σε καταλόγους και ο τρόπος πιστοποίησης του εκλογέα, παρακάμπτοντας έτσι την απαίτηση του Συντάγματος, παρόμοια θέματα να έχουν την έγκριση των δύο τρίτων της Βουλής.

Αντίθετα, με την πρόταση που κατέθεσε ο ΣΥΡΙΖΑ, η πρόταση της Πλειοψηφίας δεν προβλέπει ξεχωριστή εκπροσώπηση των εκλογέων του εξωτερικού με δικούς του Βουλευτές, μη αναγνωρίζοντάς τους το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Γιατί;

Η δική μας πρόταση είναι πολύ πιο ευνοϊκή και ειδικότερα, δεν παρεμβαίνει στα όρια του κράτους-ιθαγένειας του εκλογικού σώματος, απουσία πλαφόν στους εκλογικούς καταλόγους- και δεν

θέτει υπό αμφισβήτηση την εθνική ενότητα.

Τέλος, πριν περάσω στο κύριο μέρος της τοποθέτησής μου για το αναλογικό εκλογικό σύστημα, θα ήθελα να μοιραστώ μια σκέψη μαζί σας, ότι θα ήταν κρίμα, αφού ήρθε η ώρα να ασκήσουν το δικαίωμα οι Έλληνες εκλογείς του εξωτερικού και όλα τα κόμματα συμφωνούν σε αυτό, να γίνει αυτό με λάθος τρόπο και να χρησιμεύσει ως μέσο φαλκίδευσης εκλογικού συστήματος, ενός εκλογικού συστήματος ήδη προβληματικού, τις αδυναμίες του οποίου θα αναλύσω παρακάτω.

Στην οργάνωση ενός δημοκρατικού κράτους τη μέγιστη σημασία κατέχει η έννοια του εκλογικού συστήματος, ως ο κύριος τρόπος οργάνωσης και άσκησης της πολιτικής εξουσίας. Δεδομένου ότι η λαϊκή βούληση και κυριαρχία αποτελούν τη βάση του πολιτεύματος, το εκλογικό σύστημα οφείλει να δρα βάσει αυτών.

Υπάρχουν τρεις κατηγορίες εκλογικών συστημάτων: το πλειοψηφικό, το αναλογικό και το μικτό. Στην Ελλάδα έχουν εφαρμοστεί δεκατέσσερις διαφορετικές παραλλαγές των ανωτέρω συστημάτων. Στα σαράντα πέντε χρόνια της Μεταπολίτευσης εφαρμόστηκαν επτά διαφορετικά εκλογικά συστήματα και τα έξι πρώτα εξ αυτών είχαν σαν βάση τους τη δομή της ενισχυμένης αναλογικής του 1958. Φυσικά, όλοι αυτοί οι νόμοι δεν μεριμνούσαν για την ενίσχυση της αναλογικότητας, αλλά για την ενδυνάμωση του εκάστοτε πρώτου κόμματος, βάζοντας συνήθως εμπόδια στα υπόλοιπα. Συνεπώς, στη χώρα μας το εκλογικό σύστημα υπήρξε άδικο και η ανισότητα ήταν κατάφορη για τα μικρότερα κόμματα.

Από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, με έξι διαφορετικά συστήματα έχουν διεξαχθεί οι εκλογικές αναμετρήσεις. Αν και η Μεταπολίτευση ήταν η μεγάλη περίοδος δημοκρατικής πολιτικής σταθερότητας στη χώρα, η οποία ασφαλώς συνδέεται με τους ισχύοντες εκλογικούς νόμους, αυτή καθ' αυτή δεν μας γλύτωσε και από την χρεοκοπία. Όμως, η περίοδος της κρίσης και η χρεοκοπία έφεραν τα πάνω κάτω. Έφεραν στο προσκήνιο την ανάγκη συνεργασιών, δημιουργώντας μια νέα κουλτούρα.

Το πολιτικό μας σύστημα σε συνθήκες απλής αναλογικής απαιτεί πλεονασμας πολιτικής και πολιτισμικής ωριμότητας για ουσιαστικές συγκλίσεις, για συνεργασίες, περιορίζοντας τη δημαγωγική ρητορική μικρότερων αλλά και μεγαλύτερων κομμάτων.

Από θεσμική άποψη, ο πλέον προβλεπόμενος πρωταγωνιστής των αποτελεσμάτων των πρόσφατων εκλογών, όπως άλλωστε και των προηγούμενων και των προ-προ προηγούμενων, ήταν αναμφίβολα το εκλογικό σύστημα. Εν προκειμένω, δεν πρόκειται για έναν απλό επηρεασμό της εκλογικής βούλησης, όπως συμβαίνει με άλλα εκλογικά συστήματα. Ένα τέτοιο εκλογικό σύστημα οδηγεί σε μια πολλαπλή νόθευση του εκλογικού αποτελέσματος, το οποίο, μάλιστα, χαρακτηρίζεται από έναν θεσμικό παραλογισμό, είναι ταυτόχρονα βαθύτατα αντιδημοκρατικός και κραυγαλέα αντισυνταγματικός.

Αντιδημοκρατικός ως προς τα μεμονωμένα κόμματα, λόγω των σημεινών πολιτικών δεδομένων. Αναφέρομαι στο εκλογικό πριμ του πρώτου κόμματος, το οποίο στην ισχύουσα εκδοχή είναι πενήντα έδρες και δυσμενής μεταχείριση συνασπισμών και είναι πολύ πιο προβληματικό από την αρχική εκδοχή, σαράντα έδρες με τον προηγούμενο νόμο Σκανδαλίδη, τις οποίες μπορούσαν να πάρουν και συνασπισμοί κομμάτων. Η αντιδημοκρατικότητα αυτή έγκειται στην παραβίαση της αρχής της ισοδυναμίας της ψήφου ως προς την ανάδειξη του πρώτου κόμματος, καθώς το εκλογικό δώρο των πενήντα εδρών απονέμεται χωρίς κανένα κριτήριο τόσο ως προς το ποσοστό όσο και ως προς τη διαφορά πρώτου και δεύτερου κόμματος.

Αντισυνταγματικός, όπως είχε κρίνει με αναλυτική και τεκμηριωμένη γνωμοδότηση ο Αριστόβουλος Μάνεσης ως Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, παρόμοια και η θέση του Νίκου Αλιβιζάτου, επικαλούμενος μάλιστα και τη σχετική συναφή νομολογία του εκλογοδικείου, σύμφωνα με την οποία δεν είναι δυνατόν σε ένα δημοκρατικό καθεστώς τα δικαιοδοτικά όργανα να έχουν την εξουσία να ελέγχουν υπό ποιους όρους και προϋποθέσεις μπορεί να συνεργάζονται κόμματα, αν αυτά έχουν κοινά προγράμματα και αν είναι εύλογη ή σκόπιμη η συνεργασία τους.

Τα θέματα αυτά είναι πολιτικά και μαζί με άλλα λαμβάνονται

υπόψη κυριαρχικά και αποκλειστικά από το λαό, τον μόνο αρμόδιο κατά το πρώτο άρθρο του Συντάγματος παράγραφος 2. Ωστόσο, στο σημείο αυτό, το σύστημα ελέγχου της συνταγματικότητας στη χώρα μας, ως γνωστόν, πάσχει, διότι δεν έχουμε προληπτικό έλεγχο από συνταγματικό δικαστήριο, αλλά μόνο έλεγχο μετά από εκλογές από το εκλογοδικείο. Αντίθετα, με το πάγιο αναλογικό εκλογικό σύστημα, την απλή αναλογική, δεν θα υπήρχε καμμία δυνατότητα ανατροπής της αρχής της ισοτιμίας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο σε αρκετά ευρωπαϊκά συντάγματα, κατεχοχίν στο Πορτογαλικό, και η πορεία εξέλιξης του πολιτεύματος στα κράτη αυτά αποτελεί μια πλήρη απόδειξη ότι η κυβερνησιμότητα, για την οποία τόσο κόπτεται η Νέα Δημοκρατία, δεν εξαρτάται από τεχνάσματα που διαμορφώνουν το αποτέλεσμα, αλλά από την κουλτούρα του ίδιου του πολιτικού συστήματος. Είναι προφανές ότι η πολιτική επιχειρηματολογία της Νέας Δημοκρατίας υπέρ της ισοτιμίας της ψήφου προσκρούει ενώπιον αυτής της βάνυσης προσβολής ισοδυναμίας της ψήφου, εφόσον θα αρκεί μόνο μία ψήφος για να χωρίσει το πρώτο από το δεύτερο κόμμα και να δώσει τις πενήντα έδρες. Επίσης, η πλήρης παραβίαση της αρχής της ισοδυναμίας της ψήφου επεκτείνεται σε ορισμένες εκλογικές περιφέρειες, ιδίως δε στις τετραεδρικές.

Στο σημείο, λοιπόν, αυτό ανακλύπει ξανά το ερώτημα: Γιατί δεν θα αλλάξει αυτό το πολιτικά και συνταγματικά άκρως προβληματικό εκλογικό σύστημα; Ακριβώς γιατί είναι πρόθεση της Κυβέρνησης να φέρει σε ψήφιση ένα εκλογικό σύστημα που θα δίνει σημαντικά μπόνους εδρών στο πρώτο κόμμα. Αυτό, βέβαια, αφορά κύρια τη Νέα Δημοκρατία, που είναι Κυβέρνηση τώρα, διότι αυτή το ψήφισε όπως ισχύει σήμερα και αυτή ευνοήθηκε προνομιακά και εξακολουθεί να ευνοείται από αυτό. Δεν θα ήταν, μάλιστα, υπερβολή να πούμε ότι η Νέα Δημοκρατία κυριολεκτικά διασώθηκε ως κόμμα στο παρελθόν από αυτό. Έτσι χάνεται η ευκαιρία αλλαγής ενός από τους κακούς εκλογικούς νόμους, που γνώρισε η χώρα, ιδίως αφότου άλλαξαν τα πολιτικά δεδομένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κυρία συνάδελφε, κλείστε.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Κλείνω, κυρία Πρόεδρε, και ευχαριστώ πολύ για το ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Είναι περίπου δύο λεπτά.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Το εκλογικό σύστημα δεν είναι ζήτημα πολιτικού τακτικισμού, ευκαιριακά υποταγμένο στην προοπτική κατάκτησης ή διατήρησης της εξουσίας. Τα κόμματα οφείλουν να αντιμετωπίζουν αυτό το ζήτημα με αυτοπεποίθηση, αλλά και πολιτική ευφυΐα, για να κυβερνήσουν τη χώρα με θεσμική τιμιότητα και με τρόπο, που να ευδοκίμουν οι προγραμματικές συνεργασίες, όσο κι αν είναι δύσκολες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Σας παρακαλώ, κυρία συνάδελφε. Πήγατε στα δέκα λεπτά.

ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ) ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ: Αυτή είναι μια τίμια λύση, μια νέα κουλτούρα συλλογικής διαμόρφωσης προτάσεων, που αναδεικνύουν συνεργασίες και συναινέσεις μεταξύ κομμάτων με ειλικρίνεια, παρά τεχνητά κόμματα με μοναδικό σκοπό την κυβερνητική εξουσία.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ σας ευχαριστώ, αλλά να ξέρετε ότι αυτήν τη στιγμή με τον παραπάνω χρόνο -όχι εσείς μόνο και οι υπόλοιποι συνάδελφοι- αφήσατε μία συνάδελφό σας -και όχι μόνο μία- έξω από τη σημερινή διαδικασία.

Τον λόγο έχει ο κ. Καββαδάς και κλείνουμε με τον κ. Καββαδά τη σημερινή διαδικασία, έτσι όπως έχει αποφασιστεί από το Προεδρείο.

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ: Κυρία Πρόεδρε, προλαβαίνω να μιλήσω κι εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Δεν μπορώ να κάνω διαφορετικά, δυστυχώς. Είναι απόφαση που έχει παρθεί. Αν τελειώσει ο κ. Καββαδάς σε πέντε λεπτά και σας δώσει τα επόμενα

πέντε λεπτά, δεν έχω καμμία αντίρρηση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος αποτελεί κορυφαία δημοκρατική διαδικασία και όχι άσκηση κομματικών ή μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων. Δυστυχώς, η πλειοψηφία της προηγούμενης Βουλής έδειξε μια κοντόφθαλμη λογική και δεν είδε τη διαδικασία της Συνταγματικής Αναθεώρησης ως μια ευκαιρία για να ανοίξει ένα παράθυρο στο μέλλον.

Μέσα από την εμβάθυνση των δημοκρατικών θεσμών, την ενίσχυση της αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος, την απαλλαγή από αγκυλώσεις και βαρίδια, που εμποδίζουν τη χώρα να προχωρήσει μπροστά, κυριάρχησαν οι ιδεοληψίες και με αυτόν τον τρόπο δεν κατέστη δυνατή η αναθεώρηση του άρθρου 16, με αποτέλεσμα η χώρα μας να είναι από τις ελάχιστες χώρες που απαγορεύει τη λειτουργία μη κρατικών πανεπιστημίων. Ορισμένοι δεν βλέπουν το αύριο, δεν βλέπουν όμως ούτε τι συμβαίνει σήμερα. Γιατί αν έβλεπαν, θα συνειδητοποιούσαν τι συμβαίνει στην Κύπρο, που έχει καταστεί διεθνές κέντρο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, με πολλά πλά οφέλη για την οικονομία της. Συνεπώς, η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων θα ωφελούσε την ελληνική οικονομία, αλλά και τους φοιτητές, που δεν θα έφευγαν στο εξωτερικό. Επίσης, η Ελλάδα θα γινόταν πόλος έλξης για φοιτητές από όλο τον κόσμο.

Η συνταγματική Αναθεώρηση, λοιπόν, είναι άτολη και περιορισμένου χαρακτήρα. Η αναθεωρητική διαδικασία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπόκειται σε κανόνες. Ο κορυφαίος από αυτούς τους κανόνες είναι η δημιουργία κλίματος συναίνεσης και η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έδωσε ουσιαστικά δείγματα γραφής προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η πρόθεση δημιουργίας κλίματος συναίνεσης αποτυπώθηκε ξεκάθαρα στην πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού για την παροχή δικαιώματος ψήφου στους απόδημους Έλληνες, η οποία συνδέεται με την αναθεώρηση του άρθρου 54. Μέσα από μια συνθετική διαδικασία και αμοιβαίες υποχωρήσεις διαμορφώθηκε και όλο το νομοσχέδιο, με στόχο να τύχει ευρείας στήριξης και συναίνεσης απ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις του Κοινοβουλίου.

Με την παροχή δικαιώματος ψήφου και στους Έλληνες του εξωτερικού, η Ελλάδα μεγαλώνει, μπαίνει σε μια νέα εποχή. Η Βουλή πλέον θα εκφράζει με τον πιο ουσιαστικό τρόπο το σύνολο του έθνους. Υπήρξε διακομματική συμφωνία, που προβλέπει ότι δικαίωμα ψήφου θα έχουν όσοι Έλληνες λείπουν λιγότερο από τριάντα πέντε χρόνια από την πατρίδα, υπό την προϋπόθεση ότι μέσα σε αυτό το διάστημα έχουν μείνει δύο χρόνια στην Ελλάδα.

Το κυριότερο είναι ότι καθιερώνεται η αρχή της ισότιμης ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού, που θα προσμετράται στο τελικό αποτέλεσμα, αλλά και το δικαίωμα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος στις κατά τόπους πρεσβείες και τα προξενία της Ελλάδας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι πλέον η πρόβλεψη αυτή εντάσσεται στον συνταγματικό χάρτη.

Ιδιαίτερα σημαντική, επίσης, είναι η ομοφωνία, που επιτεύχθηκε στο θέμα της αποσύνδεσης της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διενέργεια εκλογών.

Ξεχωριστή σημασία αποκτά η συνταγματική κατοχύρωση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, που εντάσσεται στο Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας την αρχή της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, που ως όρος έχει περάσει τα τελευταία χρόνια και στις θεμελιώδεις ευρωπαϊκές Συνθήκες.

Θα ήθελα να αναφερθώ στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ να καθιερωθεί συνταγματικά η απλή αναλογική, μια πρόταση, που δεν τυγχάνει αποδοχής από τη μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών και συγκρούεται με την ίδια την πραγματικότητα. Αρκεί να δει κανείς τα προβλήματα λειτουργίας, που αντιμετωπίζουν οι δήμοι και οι περιφέρειες, όπου η σύνθεση των συμβουλίων και των δημοτικών αρχών προέκυψε μέσα από το σύστημα της απλής αναλογικής, προβλήματα που είναι υπαρκτά, παρά τις θεσμικές παρεμβάσεις της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, που διευκολύνουν κατά ένα μεγάλο μέρος την έννοια της κυβερνησιμότητας, αλλά και της λειτουργίας των δήμων.

Μίλησα πριν για την ανάγκη ενίσχυσης της αξιοπιστίας του πολιτικού κόσμου και της σχέσης εμπιστοσύνης με τους πολίτες, στοιχείο απαραίτητο για τη λειτουργία των θεσμών και του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Τα δύο αναθεωρητέα άρθρα, το άρθρο 62 και το άρθρο 86, κινούνται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Με το άρθρο 62 εξορθολογίστηκε το πλαίσιο για την ασυλία των Βουλευτών. Η ασυλία του Βουλευτή αποτελεί θεσμική εγγύηση για την άσκηση των καθηκόντων του μόνο ως προς την πολιτική δραστηριότητα. Αυτό καθορίζεται πλέον σαφώς και χωρίς διασταλτικές ερμηνείες στο άρθρο 62. Γιατί σε καμία περίπτωση δεν μπορεί η βουλευτική ασυλία να επεκτείνεται σε πεδία, που δεν έχουν καμία σχέση με την πολιτική δραστηριότητα του Βουλευτή. Στο εξής η Βουλή, αν υπάρχει αίτημα εισαγωγικής αρχής για αδίκημα Βουλευτή, που δεν συνδέεται με την άσκηση των καθηκόντων ή την πολιτική του δραστηριότητα, είναι υποχρεωμένη να αίρει την ασυλία. Επειδή εμείς οι ίδιοι πρέπει να δίνουμε έμπρακτα δείγματα γραφής, να υπενθυμίσω ότι στην προηγούμενη Κοινοβουλευτική Περίοδο είχα ζητήσει να αρθεί η ασυλία μου και να δικαστώ κανονικά, μετά από μήνυση που κατατέθηκε εναντίον μου και εναντίον άλλων μελών του Δημοτικού Συμβουλίου Λευκάδας για την παροχή άδειας καντίνας, σε παρλία του νησιού.

Στοιχείο ενίσχυσης της αξιοπιστίας του πολιτικού κόσμου, αλλά και ικανοποίησης του περί δικαίου αισθήματος των πολιτών είναι και η πρόταση αναθεώρησης του άρθρου 86. Με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, που θεωρώ ότι συγκεντρώνει και τη συναίνεση όλων των πολιτικών δυνάμεων, προβλέπεται η κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας της Β' Συνόδου, με βάση την οποία επέρχεται παραγραφή. Στο εξής, τα αδικήματα των Υπουργών εντάσσονται στο πλαίσιο των κανόνων παραγραφής, που ισχύουν για τον απλό πολίτη. Ο πολιτικός δεν μπορεί να έχει διακριτή ή ιδιαίτερη μεταχείριση και αυτό πρέπει να είναι ένα μήνυμα προς την κοινωνία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μπορεί η αναθεωρητική διαδικασία να μην έχει το εύρος και τη δυναμική που θα ήθελε η ελληνική κοινωνία. Συνιστά, όμως, ένα βήμα προόδου και βελτίωσης του συνταγματικού πλαισίου και της λειτουργίας του πολιτεύματος, ένα βήμα προόδου που, έστω και σε αυτό το περιορισμένο πλαίσιο, προήλθε μέσα από τον διάλογο, τη σύνθεση και τον ορθολογισμό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Κι εγώ, κύριε συνάδελφε. Ευχαριστώ που μας αφήσατε λίγο χρόνο, για να δώσουμε τον λόγο στην κ. Σκόνδρα, η οποία περιμένει υπομονετικά τόσες ώρες στην Αίθουσα.

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ: Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε της Επιτροπής, πλησιάζοντας προς το τέλος της κορυφαίας διαδικασίας Αναθεώρησης του Συντάγματος κυριαρχούν σήμερα πραγματικά, πολύ σημαντικά άρθρα, όπως το ακαταδίωκτο του Βουλευτή στο άρθρο 62, που προστατεύει τον Βουλευτή από επεμβάσεις σκοπιμότητας εναντίον του, δηλαδή από διώξεις τρίτων για να τον πλῆξουν πολιτικά και άλλων συμπεριφερόντων και να τον εμποδίσουν στην άσκηση των καθηκόντων του.

Βεβαίως και ο Βουλευτής δεν εξαιρείται από τον κανόνα ισότητας ενώπιον του νόμου. Σήμερα, η πρότασή μας αφορά τον περιορισμό της βουλευτικής ασυλίας, σε ό,τι αφορά αδικήματα έξω από τα βουλευτικά καθήκοντα και διατηρείται για εκείνα, που τελέστηκαν κατά την άσκησή τους. Η Βουλή αναλαμβάνει να κρίνει ρεαλιστικά και απροκάλυπτα τη σκοπιμότητα δίωξης του Βουλευτή.

Η πρότασή μας δεν ισοπεδώνει και δεν απαξιώνει τον κοινοβουλευτισμό. Αντιθέτως, ενισχύει την αξιοπιστία του πολιτικού προσωπικού και ενδυναμώνει την ποιότητα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Επίσης, σημαντικό είναι το άρθρο 86, που αφορά στον νόμο περί ευθύνης Υπουργών και που βάζει ένα τέλος σε μια συζήτηση πολλών ετών για τη διαφορετική μεταχείριση που έχουν τα πολιτικά πρόσωπα, σε ό,τι αφορά την παραγραφή αδικημάτων. Παύει

η μομφή ότι η Βουλή νομοθετεί υπέρ των Υπουργών και η Νέα Δημοκρατία προτείνει την κατάργηση της αποσβεστικής προθεσμίας και κατ' επέκταση της προθεσμιακής αντιμετώπισης.

Δόθηκαν απαντήσεις κατά κόρον από συναδέλφους της Συμπόλιτευσης τόσο για τη πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ όσο και για τις πρόσφατες δηλώσεις του κ. Τσίπρα, γι' αυτό δεν θα σταθώ εκεί, αλλά προχωρώ καταθέτοντας την άποψή μου ότι η ανάγκη αναθεώρησης του συγκεκριμένου άρθρου κρίνεται αναγκαία, διότι πέραν των υπολοίπων, θα ενισχύσει τη δημόσια εθνική τάξη, την κάθαρση της δημόσιας ζωής, τη διαφάνεια και την επανάκτηση της εμπιστοσύνης του πολιτικού συστήματος και των πολιτικών.

Δεν μπορώ να αποφύγω τον πειρασμό να θυμίσω ότι ο Πρωθυπουργός, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ήταν εκείνος που πήρε ξεκάθαρη θέση και πρωτοβουλίες υπέρ της κατάργησης του συγκεκριμένου άρθρου από το 2008. Να θυμίσω επίσης ότι τότε τα κόμματα που εκπροσωπούσαν την Αριστερά, δηλαδή ο Συνασπισμός και το ΚΚΕ, αρνήθηκαν να στηρίξουν την πρότασή του. Ήλθε, όμως, το πλήρωμα του χρόνου και απεδείχθη ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης είχε δίκιο, γι' αυτό και τώρα πιστεύω ότι θα συνηγορήσουν όλοι στην αλλαγή που επιβάλλεται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στη σημερινή ενότητα συμπεριλαμβάνεται και το εξόχως σημαντικό άρθρο 54, που αφορά στο ζήτημα της ψήφου των Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό. Βεβαίως, το δημοκρατικό δικαίωμα της ψήφου αυτής καθαυτής το έχουν αυτοδίκαια, αφού όλοι γνωρίζουμε ότι αναφέρεται ρητώς στο Σύνταγμα. Αυτό που απασχολεί είναι η διευκόλυνση να μπορούν να ασκούν το δικαίωμά τους αυτό από τον τόπο κατοικίας τους και να μετρά ισότιμα, όπως όλων των Ελλήνων. Έχουν χυθεί τόνοι μελάνης και έχουν αναλωθεί ατελείωτες ώρες στον δημόσιο διάλογο, για να υπάρξει κατάληξη και απόφαση πάνω σ' αυτό.

Δυστυχώς, όμως, ατελείωτη είναι και η υποκρισία ορισμένων, που φτάνοντας ακόμα και σε κωμικές δικαιολογίες, βάζουν προσκόμματα και υψώνουν εμποδία, με αποτέλεσμα να μη λαμβάνεται η επιθυμητή απόφαση. Λέω «επιθυμητή», διότι για δεκαετίες ολόκληρες οι οργανώσεις των Ελλήνων μεταναστών υποβάλλουν αυτό το αίτημα αφενός και αφετέρου οι Έλληνες μόνιμοι κάτοικοι της χώρας στην πλειοψηφία τους συμφωνούν απολύτως στη διευκόλυνση αυτή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι εποχές που διανύουμε και οι δοκιμασίες, που πέρασε η χώρα μας τα τελευταία χρόνια θεωρώ ότι έχουν σε όλους μας καταστήσει σαφή την ανάγκη ο ελληνισμός απανταχού της γης να είναι ενωμένος, να ενισχυθούν οι δεσμοί, να αξιοποιηθούν οι δυνάμεις και οι δυνατότητες που αποδεδειγμένα έχει σ' όλη την υφήλιο, ώστε οι Έλληνες να συμβάλουν ως άριστοι πρεσβευτές στην ισχυρή παρουσία της πατρίδας μας στα παγκόσμια δρώμενα και στην ανοδική εξέλιξη της πορείας της. Φυσικά αυτό προϋποθέτει να συμμετέχουν στα πολιτικά τεκταινόμενα της χώρας και να έχουν λόγο στις κεντρικές αποφάσεις, δηλαδή δικαιώματα παράλληλα με υποχρεώσεις. Για να επιτευχθούν τα ανωτέρω, είναι προϋπόθεση η παροχή διευκόλυνσης της ψήφου από τον τόπο που κατοικούν.

Η παράταξή μου, κύριοι συνάδελφοι, αντιλαμβανόμενη αυτήν ακριβώς την ανάγκη και ως καθήκον απέναντι στους συμπατριώτες του εξωτερικού, διαχρονικά υποστηρίζει τη διευκόλυνση αυτή. Θυμίζω την προσπάθεια από τις κυβερνήσεις του Κώστα Καραμανλή, του Αντώνη Σαμαρά και σήμερα την ξεκάθαρη και αποφασιστική στάση του Κυριάκου Μητσοτάκη, που με συνέπεια στις προεκλογικές του δεσμεύσεις ανέλαβε την πρωτοβουλία να διεξαχθεί ένας σοβαρός διάλογος με όλα τα κόμματα, τις οργανώσεις ομογενών και όλους τους εμπλεκόμενους.

Μάλιστα, παρ' όλο που στη Νέα Δημοκρατία πιστεύουμε ότι πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στους Έλληνες του εξωτερικού να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα από τον τόπο διαμονής τους, χωρίς όρους και προϋποθέσεις, απρόσκοπτα, χωρίς διακρίσεις και εξαιρέσεις, με επιστολική ψήφο, μια αποτελεσματική και απόρρητη μέθοδος που χρησιμοποιούν όλες οι χώρες, η ανάγκη που προκύπτει από το άρθρο 51 παράγραφος 4 του Συντάγματος για την έγκριση από διακόσια μέλη του Κοινοβουλίου εφαρμογής ενός τέτοιου νόμου, υποχρέωσε την Κυβέρνηση σε διαπραγματεύσεις και συμβιβασμούς χάρι της συνεννόησης,

προκειμένου να βρεθεί η κοινή συνισταμένη και η μέγιστη συναίνεση.

Αναφέρω επιγραμματικά -γιατί έχει την αξία του- ότι οι συζητήσεις της διακομματικής κατέληξαν σε πέντε σημεία, τα οποία δεν θα αναφέρω, για οικονομία του χρόνου. Θα πω μόνο αυτό, που αφορά κυρίως την σημερινή μας συζήτηση, να υπάρξει τροποποίηση του άρθρου 54 του Συντάγματος, ώστε να απαλειφθεί κάθε αμφιβολία πως η θέσπιση περιορισμών στη διευκόλυνση των εκλογών του εξωτερικού είναι λύση συνταγματική.

Αγαπητοί συνάδελφοι, σήμερα καλούμαστε να κάνουμε το πρώτο βήμα, να συνεννοηθούμε για πρώτη φορά πάνω σ' ένα θέμα, που έχει σχέση με την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος απέναντι στους Έλληνες, εντός και εκτός της χώρας. Όποια άλλη θέση, κυρίες και κύριοι της Αντιπολίτευσης, θα σημαίνει υπεκφυγή και υποκρισία. Η γνώμη κάποιων εξ ημών εδώ μέσα πιθανώς δεν σας ενδιαφέρει, όμως θα πρέπει να σας ενδιαφέρει η άποψη των πολιτών που μας παρακολουθούν και που κατ' εντολή τους βρίσκμαστε όλοι σ' αυτήν την Αίθουσα.

Ξέρετε, τις αποφάσεις εν αμαρτίαις τις αντιλαμβάνονται όλοι, όπως όλοι βλέπουν πίσω από τις λέξεις και καταλαβαίνουν ότι μια πιθανή άρνησή σας στην προσθήκη του άρθρου 54 θα πηγάζει από τον φόβο σας ότι η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού δεν θα κινηθεί προς το συμφέρον σας. Και γιατί θα συμπεράνουν αυτό; Διότι οι εκλογείς του εξωτερικού είναι άνθρωποι της εργασίας, της δημιουργίας, της παραγωγής, του ρίσκου, γιατί αυτό δείχνει το ότι άφησαν τη σιγουριά των πατρογονικών εστιών και έφυγαν για να δουλέψουν. Είναι Έλληνες με αγάπη για την πατρίδα, που η νοσταλγία την κάνει ακόμη εντονότερη και πιθανόν το προφίλ αυτό να μη συνάδει με την κουλτούρα και τη φιλοσοφία της Αριστεράς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσωπικά, δεν θα ήθελα η απόφασή σας να οδηγήσει κανέναν σε τέτοια συμπεράσματα. Αντιθέτως, θα ήθελα να αποδείξουμε ότι στα θέματα εθνικού χαρακτήρα στεκόμαστε με ευθύνη και χάριν της πατρίδας και των πολιτών βρίσκουμε τρόπους σύγκλισης και συναίνεσης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σας καλώ, λοιπόν, όλους να υπερψηφίσουμε την προσθήκη του άρθρου 54, να δικαιώσουμε όσους μας εμπιστεύτηκαν και να ισχυροποιήσουμε τους δεσμούς του ελληνισμού απανταχού της γης με τη μητέρα Ελλάδα.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Και εγώ σας ευχαριστώ, κυρία συνάδελφε.

Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, που αντιστοιχεί στην 5η και 9η θεματική ενότητα της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, δηλαδή: ακαταδίκτο Βουλευτών, δίωξη κατά μελών της Κυβέρνησης, εκλογικό σύστημα και κωλύματα εκλογιμότητας, άρθρα 62, 86 παράγραφος 3, 86 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης), 54 παράγραφος 1, 54 (προσθήκη παραγράφου 4), 54 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης) και 56 (προσθήκη παραγράφου 5) του Συντάγματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Σοφία Σακοράφα): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 0.07' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα, Παρασκευή 22 Νοεμβρίου 2019 και ώρα 10.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, «ώρα του Πρωθυπουργού» και β) αποφάσεις Βουλής: συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής 6η και 7η θεματική ενότητα της Επιτροπής: άρθρα 96 παρ. 5, 101Α, 101 παρ. 1 και 4, 101 (εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης), 102 παρ. 2, 112 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου), 113 (κατάργηση), 114 παρ. 1, 114 παρ. 2 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 1 και 2, 115 παρ. 3 (κατάργηση παραγράφου), 115 παρ. 4 (κατάργηση παραγράφου) και 119 παρ. 1 (κατάργηση παραγράφου), σύμφωνα με την ειδική ημερήσια διάταξη.

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ